SUİKASTLAR CUMHURİYETİ

"derin tanrılar kurban istiyor!"

profil

ATİLLA AKAR

Yazar Hakkında (Atilla Akar)

Atilla Akar, 1960 İstanbul doğumludur. Marmara Üniversitesi Basın-Yayın Yüksekokulu Gazetecilik ve Halkla İlişkiler Bölümü'nü 1987 yılında bitiren Akar, gazeteciliğe 1982 yılında Hakimiyet Gazetesi'nde başladı. Stajını Cumhuriyet Gazetesi'nde tamamladı. Ardından sırasıyla Hürgün, Yeni Olgu, Tempo, Nokta, Panorama, Sosyal Demokrat Dergi, Akşam, Günaydın, Takvim, Radikal, Kanal E, TV8, Yeni Binyıl, Hedef, gibi dergi, gazete ve televizyonlarda muhabir, editör, köşe yazarı, yayın yönetmeni ve koordinatör olarak çeşitli görevlerde bulundu. Tüm bunların yanısıra muhtelif yayın organlarında çok sayıda makale, deneme, röportaj ve yazı dizileri yeraldı. Halen kendi şahsi sitesi olan www.atillaakar.com.tr sitesinde İNFİAL sütunlarında güncel olaylara dair makalelerini yayınlamaktadır.

Kitapları:

1. Bir Kuşağın Son Temsilcileri: Eski Tüfek Sosyalistler. 3. Baskı. Babil Y. 2004.
2. Horzum Labirenti / Kemal Horzum Dosyası. BDS Y. 1990.
3. Kimlik Bunalımından Yenilenme Sıkıntısına Sosyal Demokrasi. GSD Y. 1993.
4. Öteki DSP/ Ecevitlerin Gayri Resmi Öyküsü. Metis Y. 2002.
5. Kıyamet Komplosu / Küresel Kaosun Kriptoları. 5. Baskı. Timaş Y. 2002.
6. Derin Dünya Devleti/ Gizli Doktrinin Küresel Efendileri. 9. Baskı.Timaş Y. 2003.
7. Komploların Yüzyılı, Yüzyılın Komploları. 3. Baskı.Timaş Y. 2003.
8. Suikastlar / Paylarına Ölüm Düşen Adamlar. 3. Baskı. Timaş Y. 2004.
9. Büyük Ortadoğu Kuşatması / Yeni Dünya Düzeninin Ortadoğu Ayağı. 4. Baskı. Timaş Y. 2004.
10. Casuslar / Derin Savaşın Sıradışı Neferleri. 2.Baskı. Timaş Y. 2005.
11. Kamikaze Operasyonu / Roman. Timaş Y. 2006.
12. İtiraf Ediyorum "Paranoyak"ım! / Komplo Yazıları. Mephisto Y. 2006.
13. Kriminal Komplo / Roman. Profil Yayınları. 2007.
14. Mafya / Yeraltının Kriminal Efendileri. 2. Baskı. Timaş Y. 2008.
15. Derin Devlet / Devletin Gizli İradeleri. Siyah Beyaz Yayınları. 2008.
16. Gizli Suikastlar / Şüpheli Ölümler. 2. Baskı. Profil Y. 2009.
17. Türkiye Komplolar ve Provokasyonlar Tarihi / Derin Yapının Parmak İzleri. Profil.Y.2009.

SUİKASTLAR CUMHURİYETİ

Derin Tanrılar Kurban İstiyor!

ATİLLA AKAR

PROFİL

© Atilla Akar
© Profil Yayıncılık

Yazarı / Atilla Akar
Kitabın Adı / Suikastlar Cumhuriyeti

Genel Koordinatör / Münir Üstün
Genel Yayın Yönetmeni / Cem Küçük
Editör / Elif Avcı
Kapak Tasarım / Kenan Özcan
İç Tasarım / Adem Şenel
Baskı-Cilt / Kitap Matbaası
Davutpaşa Cad. No: 123 Kat: 1
Topkapı -İstanbul Tel: 0 212 482 99 10

1. BASKI NİSAN 2010

978-975-996-261-6

Kültür Bakanlığı Yayıncılık Sertifika No:
1206-34-004350

PROFİL: 179
İNCELEME-ARAŞTIRMA : 19

PROFİL YAYINCILIK
Çatalçeşme Sk. No: 52 Meriçli Apt. K.3
Cağaloğlu - İSTANBUL
www.profilkitap.com / bilgi@profilkitap.com
Tel. 0212. 514 45 11 Faks. 0212. 514 45 12

Profil Yayıncılık Maviağaç Kültür Sanat Yayıncılık Tic.Ltd.Şti markasıdır.

© Bu kitabın Türkçe yayın hakları Atilla Akar ve Profil Yayıncılık'a aittir. Yazarın ve yayıncının izni olmadan herhangi bir formda yayınlanamaz, kopyalanamaz ve çoğaltılamaz. Ancak kaynak gösterilerek alıntı yapılabilir.

İÇİNDEKİLER

Önsöz 11

Giriş

Bir Yönetme Zihniyeti ve Pratiği Olarak Suikast
(Cumhuriyete Miraslanan Gelenek) 15

ANALİZ: Cumhuriyetin İlk Yarı Dönem
(1923-1970) Suikastları 23

(28-29 Ocak 1921)
Mustafa Suphi Ve YoldaşlarınınKaradeniz'de Katledilmeleri
(Alternatif Bir İktidar Arayışının Döl Yatağında Boğdurulması) 25

(26 Mart 1923)
Muhalif Mebus Ali Şükrü Bey'in öldürülmesi 35

(17 Haziran 1926)
Atatürk'e İzmir Suikastı: İttihatçıların Son Hamlesi! 41

(2 Nisan 1948)
Bir 'Erken Gladyo' Operasyonu: Sabahattin Âli Olayı
(Cumhuriyet Döneminin İlk Aydın-Yazar Cinayeti) 55

(22 Kasım 1952)
Hüseyin Üzmez'in Gazeteci Ahmet Emin Yalman'a Suikast Girişimi:
İlk 'İslamcı Kimlikli' Suikast 63

ANALİZ: 1970-1980 Arası "Kontrollü İç Savaş" Suikastları 70

(15 Haziran 1977)
İlk Akademisyen Cinayeti: Sağ Görüşlü Öğrencileri Tarafından Bıçaklanarak
Öldürülen Öğretim Üyesi Doçent Orhan Yavuz 72

(24 Mart 1978) Gladyo/Kontrgerilla'yı Ortaya ÇıkartanYurtsever
ve Cesur Savcı: Doğan Öz 76

(17 Nisan 1978)
Bölüm/'Alevi-Sünni' Gerilimi Yaratmayı Amaçlayan Suikast: Malatya Belediye
Başkanı Hamid Fendoğlu 82

(11 Temmuz 1978)
Ülkesine Karşı Sorumlu Bir Aydın,
Doç. Bedrettin Cömert'in Öldürülmesi 89

(4 Ekim 1978)
MHP İl Başkanı Recep Haşatlı 94

(20 Ekim 1978)
İTÜ Elektrik Fakültesi Dekanı Ord. Prof. Bedri Karafakioğlu 96

(21 Kasım 1978)
İşkenceyle Ölüm: Politika Gazetesi
Yazıişleri Müdürü Ali İhsan Özgür 99

(1 Şubat 1979)
1980 Öncesinin En Önemli Suikastı: Milliyet Gazetesi Yayın Yönetmeni
Ve Başyazarı Abdi İpekçi'nin Öldürülmesi 101

(28 Eylül 1979)
'Sağ Terör'ün Üzerine Giden
Adana Emniyet Müdürü Cevat Yurdakul 110

(19 Kasım 1979)
Milliyetçi Gazeteci-Yazar, Komünizmle Mücadele Dernekleri Başkanı,
Ortadoğu Gazetesi Başyazarı, MHP İstanbul İl Yönetim Kurulu Üyesi İlhan
Egemen Darendelioğlu 115

(20 Kasım 1979)
İstanbul Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Dekan
Yardımcısı Prof. Ümit Yaşar Doğanay'ın Öldürülmesi 118

(7 Aralık 1979)
İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesi Sosyoloji Kürsüsü Başkanı
Ve Cumhuriyet Gazetesi Yazarı Profesör Cavit Orhan Tütengil 120

(4 Nisan 1980)
Ortadoğu Gazetesi Başyazarı İsmail Gerçeksöz 126

(11 Nisan 1980)
TRT Programcısı Ve Yazar Ümit Kaftancıoğlu 127

(23 Mayıs 1980)
Bu Kez Kurşunlar Bir Kadına:
TTB Yöneticisi Dr. Sevinç Özgüner 131

(27 Mayıs 1980)
1980 Öncesinin En Önemli Cinayetlerinden Biri:
Eski Gümrük Ve Tekel Bakanı, MHP Genel
Başkan Yardımcısı Gün Sazak 136

(15 Temmuz 1980)
Şişli'deki Bürosunda Öldürülen
CHP İstanbul Milletvekili Abdurrahman Köksaloğlu 143

(19 Temmuz 1980)
Yönetim Elitlerini Tedirgin Eden Suikast:
Eski Başbakan Nihat Erim'in Öldürülmesi 146

(22 Temmuz 1980)
İşçi Sınıfına Gözdağı: DİSK Genel Başkanı Kemal Türkler 150

ANALİZ: 12 Eylül Sonrası Suikastlar 155

(6 Şubat 1981)
Bir "Cezalandırma" Suikastı:
İstanbul Emniyet Müdür Yardımcısı Mahmut Dikler 158

(18 Haziran 1988)
Turgut Özal'a Suikast Girişimi: ANAP İçi Darbe Şüphesi 160

(31 Ocak 1990)
'Laik-Kemalist Aydınlara Yönelik
Suikastlar Zincirinin İlk Halkası: Prof. Muammer Aksoy 177

(7 Mart 1990)
Çetin Emeç Cinayeti: Hürriyet Gazetesi
Genel Yayın Yönetmeni'nin Öldürülmesi 181

(4 Eylül 1990)
Sonradan 'Tanrıtanımaz' Ve 'Din Karşıtı' Olan
Eski Müftü Turan Dursun 189

(26 Eylül 1990)
MİT Müsteşar Yardımcısı Mustafa Hiram Abas 194

(6 Ekim 1990)
Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Öğretim Üyesi
Ve SHP Parti Meclisi Üyesi Doç. Dr. Bahriye Üçok 199

(7 Nisan 1991)
Ergenekon'u İlk Telaffuz Eden Kişi:
Tümgeneral Memduh Ünlütürk 205

(29 Temmuz 1992)
Eski Deniz Kuvvetleri Komutanı Oramiral Kemal Kayacan 209

EK: Generallerin Ölümü
(1991 "General Suikastları" Yılı) 214

(20 Eylül 1992)
Bir Jitem Cinayeti: Kürt Yazar-Şair-
Aydın Musa Anter'in Öldürülmesi 217

(24 Ocak 1993)
1980 Sonrasının En Önemli Suikastı:
Araştırmacı-Gazeteciliğin Efsane İsmi, Cumhuriyet Yazarı,
'Kalpaksız Kuvayı Milliyeci' Uğur Mumcu 225

(4 Kasım 1993) JİTEM'in kurucusu, Binbaşı Ahmet Cem Ersever 244

EK: Adapazarı-Sapanca-Hendek Üçgeni Cinayetleri 252

(25 Kasım 1995)
'Paranın Efendisi' Nesim Malki Cinayeti (Mali Eksenli Suikast) 254

(9 Ocak 1996) Özdemir Sabancı: Bir Göz Dağı Suikastı 260

(28 Temmuz 1996)
'Devlet, Siyaset, Mafya Üçgeni'ndeki Cinayet:
Kumarhaneler Kralı Ömer Lütfi Topal 269

(21 Ekim 1999)
Eski Kültür Bakanı, Siyasetbilimci, Kemalist Aydın,
ADD Başkan Yardımcısı, Cumhuriyet Gazetesi Yazarı
Prof. Ahmet Taner Kışlalı 276

(24 Ocak 2001)
Diyarbakır'ın Sevilen Emniyet Müdürü A. Gaffar Okkan 284

(24 Ağustos 2001) İşadamı Üzeyir Garih: Gerilim Romanlarına
Konu Olacak Kadar "Muammalı" Bir Cinayet! 295

(18 Aralık 2002) Doç. Necip Hablemitoğlu:
Göze Sıkılan Kurşunlu 'Mesaj Cinayeti' 311

(30 Nisan 2004)
Garip İddialarla Sarmalanmış Bir Suikast:
'Dost Tarikatı Lideri' Emekli Binbaşı İhsan Güven Ve Eşi 316

(5 Şubat 2006)
Hrant Dink ve Malatya Saldırılarının İşaret Fişeği:
Rahip Andrea Santaro Cinayeti 322

(19 Ocak 2007)
Agos Gazetesi Yayın Yönetmeni Hrant Dink:
Geliyorum Diyen Cinayet! 328

(17 Mayıs 2006)
Kaos Amaçlı Tüzel Suikast: Danıştay Baskını 338

(18 Nisan 2007)
Malatya Zirve Yayınevi Katliamı 346

EK: Profesyonel Bir Suikast Nasıl Tertiplenir? 352

Kaynakça 360

Sonsöz 356

Bu kitap başta Gladyo/Kontrgerilla'nın öldürdüğü cesur savcı Doğan Öz olmak üzere bu ülkenin katledilen yurtsever, aydın tüm insanlarına ithaf edilmiştir...

Önsöz

Elinizdeki kitap, konusunu tarihte 'suikast' olgusundan alan üçüncü kitabım. Kitaplarımı takip eden okurlar bilirler ancak ben yine de hatırlatayım. İlki 'Suikastlar / Paylarına Ölüm Düşen Adamlar' (Timaş. 2004) olup, ikincisi ise 'Gizli Suikastlar / Şüpheli Ölümler' (Profil. 2009) başlığını taşıyordu. Bu ise gördüğünüz üzere 'Suikastlar Cumhuriyeti / Derin Tanrılar Kurban İstiyor!" başlığını taşıyor.[1] İlk bakışta konu ortaklığından dolayı hepsi 'aynı' meseleyi işliyormuş gibi görünse de alakası yok ve her biri tam anlamıyla ayrı birer kitap özelliği gösteriyor. Aralarında bölüm tekrarı bile olmadığını ve hepsinin apayrı kitaplar olduğunu okuduğunuzda ya da karşılaştırdığınızda zaten göreceksiniz.

İlk kitap tümüyle dünyayı sarsan suikastlara ayrılmış ve geçmiş yüzyılın en önemli siyasi liderlerine yönelik suikastları incelerken ikincisi Türkiye'de yaşanmış, üzeri örtük 'gizli suikastlar' olgusunu işliyordu. Bu kitap ise Türkiye'yi sarsmış ve döneminde önemli sonuçlara yol açmış açık metotlarla işlenmiş suikastları ele alıyor. Böylelikle bir 'üçleme' de birbirini takip etmiş oluyor. Yurtdışı yabancı suikastlar, yerli 'gizli'ler ve yine yerli ama bu kez 'açık'lar. Bu anlamda elinizdeki kitabı aynı konuda birbirini tamamlayan ve adeta bir 'dizi' gibi düşünmenizde yarar var. Sonuçta suikast-

1 Aslında kitap ilk halinde "Türkiye Suikastlar Tarihi / Derin Hesaplaşmaların Karanlık Tetikçileri" adını taşıyor ve gerek Osmanlı döneminde gerekse de Türkiye topraklarında olmuş bütün suikast (can alma) eylemlerini kapsıyordu. Ancak hem geniş hacme ulaşmasından (ansiklopedi yazmak gerekiyordu) hem de cumhuriyet dönemini analiz etmek açısından daraltmayı uygun buldum. Böylelikle bir tarihi kesit ve o kesite egemen zihniyet ve panorama daha rafine olarak verilebilecekti. (Atilla Akar)

lar konusunda neredeyse ele alınmamış bir nokta ve kişi kalmamış oluyor. Tablo tamamlanırken derin siyasi mücadeleler tarihinde suikast olgusu da tüm yönleriyle yerli yerine oturmuş oluyor. Bu sayede neredeyse 'ansiklopedik' diyebileceğim ancak onu fersah fersah aşan bir 'külliyat' ortaya çıkmış bulunuyor.

Böylelikle olay yoğunluğu ve özgünlüğü bakımından 'dünya suikastlar tarihi'ne geçecek kadar önemli olduğunu düşündüğüm ülkemizde yaşanmış suikastlar olgusuna geniş bir pencere açmaya çalıştığımı önemle vurgulamalıyım. Gerçekten ülkemiz bu noktada çok acı deneyimler yaşamış olup özel bir 'örnek' olarak karşımızda durmaktadır. Türkiye'de çok eski dönemlerden beri yaşanan suikast olgusu, özellikle periyotlarda sıklıkla başvurulan bir 'derin savaş yöntemi' olagelmiştir. Bu anlamda Türkiye Cumhuriyeti'nin yakın dönem tarihi aynı zamanda bir 'suikastlar tarihi'dir ve bu yöntemin örtülü kapışmalarda sıklıkla kullanılması ülkeyi bir 'suikastlar cumhuriyeti'ne çevirmiştir.

Bu uğurda nice siyasetçimizi, askerimizi, işadamımızı, güvenlik bürokrasisinin en önemli isimlerini ve belki de özellikle en güzide aydınlarımızı kurban vererek çok sarsıcı süreçler yaşadık. Hiç şüphesiz bunların arkasında görünen 'tetikçiler'den ötede çok daha karanlık birtakım odaklar ve planlar vardı. Hepsi de konjonktüre bağlı olarak ayrı amaç ve yöntemlerle öldürülseler bile sonuçta yapılan, onların kanı üzerinden ülkeye karşı bir 'operasyon'du. Bu uğurda nitelikli insanlarımızı kaybederken suikastçı odaklar ise ellerini ovuşturarak olan biteni sinsice seyrediyorlardı.

Her neyse, sonuçta elinizdeki kitapla Türkiye'de gerçekleşmiş suikastların en önemlilerinin total bir tablosunu sunarken aynı zamanda siyasal-sosyal muhasebesini de çıkartmaya uğraştım. Çalışmanın bütününü okuyan her okur görecektir ki, aslında suikastlar sadece birini düşünce ya da inançlarından dolayı öldürmek için değil, o kişinin temsil ettiği kesim veya grupları kışkırta-

bilmek için yapılmaktadır. Suikastlar muhtelif komplo, provokasyon ve benzeri planların yalnızca bir parçasıdır. Çoğu kez de devlet içi veya uluslararası planların, hesapların tam ortasında durmaktadırlar. Böylelikle toplum kışkırtılmakta, yönlendirilmekte, bir korku havası yaratılarak terörize edilmektedir. Bu yüzden suikastlar bireysel hedefli gibi görünseler bile aslında topluma karşı açılmış savaşın bir parçasıdırlar.

Bu konuda elbette söylenecek daha çok şey var. (Teknikleri, amaçları, zamanlaması, farkları, vb) Ancak bunların bir kısmını zaten daha önceki kitaplarda yazdığım kalanını da ileriki sayfalarda göreceğiniz için tekrarlamayacağım. Unutmamanızı istediğim tek nokta ileride olması mümkün suikastları elinizden geldiğince sakin karşılamanız ve hemen "Filancalar yaptı" şeklinde etiketlememeniz ve o eksende kışkırtmalara izin vermemenizdir. Bu bilinci edindiğinizde suikastların yapılış gerekçelerini de zaten geçersiz kılmış olursunuz. Suikast yoluyla toplumu yönlendirme oyununu bozmanın tek yolu olayı soğukkanlılıkla karşılayabilmenizdir.

Elinizdeki kitap suikast metodu kullanılarak ortadan kaldırılmış, bu ülkenin aydın, yurtsever, bilimadamı, politikacı, bürokrat, emniyet görevlisi ve her kesimden insanlarını anlatmaya çalışmıştır. Toplamda 50 kadar 'en önemli' (diğerleri 'önemsiz' anlamına gelmiyor elbette) suikastı ele alan kitapta suikastları devletin bir 'siyaset yöntemi" olarak nasıl benimsediğini ve bunun toplumumuza maliyetlerini göstermeye çalıştım. Bu tarz bir 'yönetme mantığı'nı tümüyle mahkum ederken kaybettiğimiz tüm değerlerimizi rahmetle anıyorum.

Son olarak belirtelim ki; hafızalarımıza kazınan bu hunhar girişimleri hatırlatmadaki amacımız söz konusu olayların ülke istikrarını bozmada ve daha üst planların basamağı yapmakta nasıl kullanıldığını göstermekten ibarettir. Önemle altını çizerim

ki; tam bu noktada kitaba "Suikastlar Cumhuriyeti" adını vermemizden asıl amacımız 'cumhuriyet' kavramına negatif bir yüklemede bulunmak değil, bir durum saptaması yapmak ve tarihsel farklılığı net olarak gösterebilmektir. Özellikle de 1950'lerde cumhuriyete monte olan bir yapının onu nasıl dönüştürdüğünü ve "siyaseten katl"i bir çizgi olarak dayattığını göstermektir asıl amacımız.

Nefretimiz ve lanetimiz bu kirli tetikçilerin ve onları yönlendiren odakların üzerine olsun.

***

Bu arada unutmadan; kitaba verdiği destekten ötürü Profil Yayınları Genel Koordinatörü Münir Üstün'e, her daim bu konulara ilgisini esirgemeyen Genel Yayın Yönetmeni Cem Küçük'e, kapağı her zamanki maharetini konuşturarak hazırlayan Kenan Özcan'a, sayfa düzenini hazırlayan *Adem Şenel*'e, bu kitap özelinde en meşgul zamanlarında vakit ayırıp düzeltmelerini yapan, Babıali'nin bu konudaki en eski ustalarından olan kadim dostum, aziz tavla rakibim çok kıymetli Mecit Demir'e ve emeği geçen tüm Profil Yayıncılık çalışanlarına teşekkürü bir borç bilirim. Sağlıklı ve mutlu kalın...

Atilla Akar
12 Mart 2010
atillaakar@gmail.com
www.atillaakar.com.tr

Giriş

Bir Yönetme Zihniyeti ve Pratiği Olarak Suikast (Cumhuriyete Miraslanan Gelenek)

Hiç şüphesiz tarihin bütün dönemlerinde ve bütün toplumlarında suikast olgusu her daim gündemde olan bir siyaset yöntemi olagelmiştir. Bu anlamda Türkiye pratiği de bir 'istisna' teşkil etmiyor. Derin savaşların, iktidar kapışmalarının, ekip sürtüşmelerinin, muhalifleri sindirme, istenmeyen düşünceleri bastırma, toplumu korkutma vb arayışının olduğu her yerde suikastlar da olmuş ve bütün çirkinliğine rağmen birileri 'suikast kartı'nı her zaman ellerinde bulundurmak ve yeri geldiğinde uygulamak istemişlerdir. Bu yönüyle suikast olgusu rejimin niteliğine fazla bağlı olmaksızın iktidar olgusuna yapışık, onunla iç içe, gizli yahut açık yapılar ve kadrolar arasında kullanılagelen bir 'siyaset tarzı' olarak hep var olmuştur. Siyaseten sıkışan, sorunlarını 'normal yollar'dan halledemeyen ve bu yönde saflaşan kişi, ekip ve yapılar her zaman suikast silahına bir 'sorun çözücü' olarak sarılmışlardır. Bu anlamda suikast bir siyasi manivela, bir kaldıraç ve hasmı alt etme aracı olarak her dönem cazip gelmiş, pratik bir yarar umulmuş ve o yüzden de uygulanagelmiştir. Komplolar ve provokasyonlar zinciri içinde siyasetin patolojik ve kriminal hale gelmesinin en keskin yüzüdür suikast.

Tarihsel Kökleri Olan Bir Anlayış!

Bu haliyle 'katletmenin siyaseti' diyebileceğimiz suikast sadece cumhuriyet dönemine ait bir olgu değil, cumhuriyet öncesi siyasi

kapışmalarda da sıklıkla su yüzüne çıkan bir metot olarak uygulanmıştır. Yönetmek, yönetebilmek (iktidar) olgusu her daim (gizli veya açık yöntemlerle) suikast gerçeği ile atbaşı gitmiştir. Suikasta uğrayanların bütün kişisel dramlarının ötesinde suikastı reel bir yöntem haline getiren asıl olarak bu 'yönetme' arayışıdır. En genel manada iktidar olmanın, iktidarı korumanın, iktidarı sürdürebilmenin kaçınılmaz bir sonucu olarak şekillenmiştir. Diğer bir deyişle adam öldürme ve silah kullanma tekelini elinde bulunduran ve bunu çoğu kez yasalar yahut teamüller dahilinde uygulayan devlet, söz konusu olan kendi iç çatışmaları veya planları olduğunda biraz 'çizgi dışına çıkarak' gene aynı tekel hakkını kullanmış, benimsemiş ve yeri geldiğinde uygulamaktan çekinmemiştir. Diğer bir deyişle eğer iktidar olmak, iktidarda kalmak kan akıtmayı, kurban vermeyi gerektiriyorsa akıtmaktan ve vermekten geri kalmamıştır. Acı ama tarihi gerçek budur.

Bunu 'devletin bekası' adına zorunlu görmüş, 'devletin yüce menfaatleri' söylemine yedirilmiş bir şekilde meşrulaştırmış ve bu yöndeki bir geleneğin temellerini atmıştır. Olaya bu realitenin ışığında baktığımızda örneğin Osmanlı dönemindeki kundaktaki şehzade, kardeş, oğul, vb trajik kandaş ölümlerini, boğdurulmalarını da birer 'suikast' olarak görmemiz gerekecektir. Çünkü o zaman bize bütün bu 'acımasız' hatta 'vahşi' gelebilecek uygulamalar bir anda anlamsızlaşır ve sanki keyif için yapılan, anormal hareketlere dönüşüverirler. Oysa her şehzadenin katli bile birer 'siyasi cinayet' olup, 'devletin bekası' adına, ileride olması mümkün taht kavgalarının önünü almak ve 'devletin birliğini korumak' adına yapılmış hareketlerdir. Her birinin iktidar denklemi içinde bir karşılığı vardır. Yani bir devlet ve yönetme zihniyeti adına yapılmışlardır. Bu anlayış değişik söylemler altında olsa da bugüne miras olarak kalmıştır.

Aynı zihniyet daha sonraki dönemlere başka nedenlerle de olsa taşınmış, ancak temel dürtüsü değişmemiştir: Devletin

bekası ya da kurtarılması! Şüphesiz farklı farklı nedenlere dayalı suikastlar olsa da temel mantık bu çerçevede gelişmiştir.

O yüzden bugün yakalanan tetikçilerin veya o organizasyonların uzantılarının 'Her şeyi vatan için yaptık' anlayışının arkasındaki saik budur. Yine aynı bağlamda eğer bu odaklar ortaya çıkartılamıyor, çıksa bile bir noktada tıkanıp kalıyor, en fazla birkaç lümpen veya 'meczup' tetikçiye ulaşılabiliyorsa ve bir 'devlet sırrı' muamelesi görüp, korunup kollanıyorlarsa bu nedenledir. Devletin 'günahlar galerisi'nde bir karşılığı vardır. Bugünün 'modern', 'demokratik' dünyasına ters gibi görünse de realite budur.

Bu anlayış dönem dönem gemi azıya almış, dönem dönem daha geri planda kalsa yahut konjonktüre bağlı olarak farklı biçimler alsa bile acımasız ve huzursuz edici gerçekliğini korumuş ve ülkedeki temel çatışkılarda asli bir yöntem olarak varlığını hep sürdürmüştür. Devlet veya toplum içinde ne zaman bir 'sorun' baş gösterse, ne zaman çatışma antagonizma (uzlaşmazlık/keskinlik) kazansa suikast metodu anında uç vermiş ve kendi yasasını herkese dayatmıştır. Bu bakımdan suikastları birkaç kötü niyetli ya da 'yoldan çıkmış' meczup karakterli kişinin gaddarca eylemleri olarak değil de iktidar mücadelelerinin kaçınılmaz sonuçları olarak okumakta yarar var. Zaten her suikastın altını biraz kazıdığımızda gelip iktidar mücadelesine bağlanan, oraya dayanan bir yanı olduğunu muhakkak görürüz.

Osmanlı'nın Son Dönem Suikastları ve Cumhuriyete Taşınan Gelenek

Suikastlar, toplumların çözülme evrelerinde artar ve öne çıkarlar. Çünkü bu dönemlerde çatışmalar artmış, taraflar saflaşmış, çatışma sonrası döneme ilişkin hesap yapanlar çoğalmış ve daha da önemlisi, geleneksel irade ve yapılar bir savunma

refleksiyle harekete geçmişlerdir. Bunlar aynı zamanda bir sonraki döneme ilişkin ipuçları verirler ve bir 'gelenek'in temellerini atar olmuşlardır. O bakımdan konumuz esas olarak cumhuriyet dönemi suikastları ile sınırlı olsa bile bir zihniyet, bir siyaset tarzı ve hatta alışkanlık olarak Osmanlı'dan 'cumhuriyet'e nasıl dev olunduklarını anlamak bakımından da düşünmekte yarar var.[2]

2 Gerçekte Osmanlı'nın son döneminde çok sayıda suikast mevcuttur. Açık olarak gerçekleştirilen yahut teşebbüs aşamasında kalan önemli bazıları şunlardır: Abdülmecid'e yönelik suikast planı, Kuleli Vakası (13 Eylül 1859), Abdülaziz'in intikamını almak isteyen Yüzbaşı Çerkes Hasan'ın Serasker Hüseyin Avni Paşa ile Hariciye Nazırı Raşid Paşa'yı öldürmesi (16 Haziran 1876), V. Murat'ı yeniden tahta çıkarma ve Abdülhamit'i öldürme amaçlı Çırağan baskını esnasında Ali Suavi/Basiretçi Ali'nin Hasan Paşa tarafından öldürülmesi (20 Mayıs 1878), Abdülhamit'e yönelik mason destekli Kleanti Skalieri/Aziz Bey Komitesi'nin başarısız komplo ve suikast girişimi (6 Temmuz 1878), Kürt Bedirhan Aşireti mensuplarının Şehremini Rıdvan Paşa'yı öldürmeleri (23 Mart 1906), Sultan II: Abdülhamit'e karşı ithal terörist Edward Joris eliyle girişilen Ermenilerin organize ettiği suikast girişimi (21 Temmuz 1905), İttihat Terakki karşıtı Selanik Merkez Kumandanı Enver Paşa'nın eniştesi Nazım Bey'in İttihatçılarca öldürülmesi (11 Haziran 1908), Abdülhamit'in İttihat Terakki'ye karşı görevlendirdiği Birinci Ferik (Orgeneral) Şemsi Paşa'nın İttihat Terakki fedailerinden Teğmen Atıf Kamçıl (Cumhuriyet döneminde Çanakkale mebusu) tarafından öldürülmesi (7 Temmuz 1908), Manastır Alay Müftüsü Mustafa Şevket Efendi 'Padişah Jurnalcisi' olduğu gerekçesiyle öldürülmesi. (10 Temmuz 1908), Manastır Mıntıka Kumandanı Osman Hidayet Paşa padişah fermanını okurken vurulması (17 Temmuz 1908), mutasarrıf Hüsnü Bey'in öldürülmesi (19 Temmuz 1908) saraya hafiyelik ettikleri gerekçesiyle Yüzbaşı İbrahim ve Süvari Yüzbaşı Ali Selanik'te öldürülmeleri (23 Temmuz 1908), Padişah'ın baş jurnalcisi ve mafya tipi davranışlarıyla tepki toplayan Fehim Paşa'nın Bursa'da linci (24 Ağustos 1908), Abdülhamit'in meşhur hafiyelerinden İsmail Mahir Paşa'nın Divanyolu-Piyerloti'de öldürülmesi (2 Aralık 1908), 31 Mart 1909 ayaklanması esnasında Nazım Paşa ayaklanmacılar tarafından öldürüldü (13 Nisan 1909), Lazkiye mebusu Mehmet Arslan Bey'in Meclis önünde öldürülmesi (15 Nisan 1909), Asâr-ı Tevfik Zırhlısı komutanı Binbaşı Ali Kabuli Bey'in öldürülmesi (15 Nisan 1909), Şair Hüseyin Kâni'nin ölümü (23 Ocak 1913), Hasan Rıza Paşa'nın öldürülmesi (30 Ocak 1913), Hürriyet kahramanlarından, İttihat Terakki'nin ünlü simalarından Resneli Niyazi'nin öldürülmesi (16 Nisan 1913), Kürt Şerif Paşa'ya başarısız suikast girişimi (14 Ocak 1914), Arkasında Prens sabahattin'in olduğu, İttihat terakki karşıtlarının darbe planının bir basamağı olan Mahmut şevket Paşa suikastı (11 haziran 1913), Mısır Hidivi Abbas Hilmi Paşa muhtemelen Teşkilat-ı Mahsusa tarafından öldürülmesi (25 Temmuz 1914), İttihat Terakki ile arası açılan Silahçı Tahsin'in muhtemelen

'Siyaseten katl' olgusu istisnai bir davranış değil, devlete ve devlet içindeki çatışan ekiplerin tümüne 'içkin' bir iktidarı ele geçirme metodudur. Bunu böyle görmeyenler yaşananların mantığını da açıklayamaz. Aynı durum cumhuriyete intikal ederken 'siyaseten katl' olgusu rejimin niteliğine bağlı olmadan süreklilik arz etmiştir. Çünkü cumhuriyet sanılanın ve gösterilenin aksine bir 'sıfır başlangıç' noktası değil, kendinden önceki birikimler üzerine yükselen bir kilometre taşıdır. Bu anlamda geçmişin "olumlu" özellikleri kadar "olumsuz" alışkanlıkları da devralınmıştır. Tam bu noktada dikkat edilecek olursa –her suikastın farklılıkları olsa da- genel olarak bu suikastlar;

a) Devletin 'bekası' kalkanı altında yapılmaktadırlar.
b) Siyasi destek ve kollama belirgindir. Tetikçiler korunmakta veya olayların çoğu 'faili meçhul' kalmaktadır.
c) Devlet içi saflaşma ve ekipleşmelerin ürünüdür.
d) Uluslararası büyük güçlerin planlarında bir yere oturmaktadır.
e) Darbe girişimleriyle ya bağlantılı ya da onların bir ürünüdür.
f) Genellikle kamuoyunu etkileme gücü olanlar (gazeteciler-yazarlar) hedef seçilmektedir.
g) Bir korku ve baskı kültürüne hizmet etmektedirler.
h) Bir siyaset biçimi ve stratejisi olarak uygulanmaktadırlar.

Dolayısıyla cumhuriyeti izleyen suikastlarda da aşağı yukarı aynı gerekçeler öne çıkmakta –önem sıralaması değişse de- ve bir 'çizgi' olarak karakteristiği değişmemektedir.

Teşkilat-ı Mahsusa tarafından boğdurulması (27 Temmuz 1914), İngiliz ajanı gazetecilere Osman Nevres tarafından gerçekleştirilen suikast (2 Ekim 1914), Basra kadısı Ömer Efendi'nin Bağdat'ta Teşkilat-ı Mahsusa yöneticisi Süleyman Askeri tarafından düzenlettirilen suikastla öldürülmesi (1915).

'Cumhuriyet'le Farklılaşan Suikast Geleneği!

Bu eksende cumhuriyette de sürüp giden suikast geleneğinin mevcut anlayıştan, söz konusu iktidar kapışmalarından muaf olarak cereyan etmediğini ve o birikime yaslandığını söyleyebiliriz. Ne var ki cumhuriyet pratiği gerek geçmiş birikim gerekse de dünya pratiğinden bir 'istisna' teşkil etmese bile bazı öne çıkan yanlar bakımından farklar da taşıyor. Bu noktada göze çarpan ayraç noktaları şunlardır:

1) Olay yoğunluğu ve sıklığı bakımından dünya pratiklerinden ayrılmaktadır. Suikast konusundaki diğer ülke pratiklerine baktığımızda hiçbir ülkede bu kadar fazla ve art arda bir 'suikastlar dalgası', birbirini takip eden ve adeta zincirleme olaylar silsilesi yaşanmamıştır. Osmanlı'nın son çözülme döneminde ivmesi artan suikast olgusu Kurtuluş Savaşı esnası ve cumhuriyetin ilk yıllarında da bir 'eğilim' olarak sürmüş, 70'li yıllara kadar hayli azalma göstermiş ve 70'li yıllarda tavan yaparken 80'lerden itibaren karakter değiştirerek 'bireysel hedefli' suikastlar furyasına dönüşmüş ve günümüze kadar süregelmiştir.
2) Cumhuriyetin 50'li yıllardan itibaren 'dış dinamik' eksenli ağır ağır dönüşüm geçirmesine paralel olarak NATO'ya girmemiz ve Batı ile ilişkilerimizin kurumsal düzeyde artmasıyla orantılı, Gladyo-Kontrgerilla-Stay Behind yapıların içimize sızması, devlet süreçlerimizde başat hale gelmesi ve devlet etme anlayışımıza sinmesi neticesi suikastlarda da 'dış etki' ön plana çıkmaya başlamış, dış eksenli senaryo ve planlar içinde bir yere oturmaya başlamış, özellikle 12 Eylül süreci denen süreçte 'darbe planları'nın birer argümanı ve tezahürü haline gelmişlerdir. Bu anlamda 'devletin bekası' anlayışı 'emperyalizmin bekası'na dönüşmüştür.

3) Tam bu noktada belki de cumhuriyet dönemini diğer dönemlerden ve ülke pratiklerinden farklı kılan en önemli yan ise 'aydın/yazar suikastları'nın gerek yoğunluk gerek ağırlık bakımından ön plana çıkmasıdır. Bu anlamda Türkiye dünya suikastlar tarihi için 'çok özel' bir örnektir. Aydınlarını öldürmeyi neredeyse 'temel yöntem' olarak pratiğe koymuş başka bir ülke yeryüzünde kesinlikle mevcut değildir. Hiçbir ülkede aydın-yazar cinayetleri üzerinden böylesi bir 'iktidar hesaplaşması' yaşanmamıştır. Bu anlamda Türkiye orijini belki de 'derin tarih'inin bu yönüyle tek istisnasıdır. Ya da bir 'ironi' yaparak söylersek; aydınlarına tarihi boyunca değer ve önem vermemiş bir ülkenin onları öldürerek bile olsa kıymetlendirmesi güzel sayılabilir! İşin şakası bir yana, bir ülkede aydınların-yazarların ölümü üzerinden bir tür 'gizli savaş' veriliyor oluşu bile başlı başına siyasi tarih incelemesine girecek kadar özel bir önemdedir. Bu anlamda cumhuriyet dönemi suikastlarının belki de en belirgin özelliği, 'toplu aydın infazları' ya da 'aydın kırımı' diyebileceğimiz suikastların bu dönemde gerçekleşmiş olmasıdır. [3]

Söz konusu 3 temel fark cumhuriyet dönemini diğer dönemlerden bariz bir şekilde ayırmaktadır. Aynı şekilde bu 3 temel fark maalesef cumhuriyeti bir 'suikastlar cumhuriyeti'ne çevirmiştir. Ne yazık ki ortaya insanlarını, aydınlarını koruyamayan[4], bu

3 Bu topraklarda gazeteci-yazar vurma geleneği ne yazık ki Osmanlı'nın son döneminde ve İttihat Terakki ile başlamıştır. Bu noktada ilk öldürülen Serbesti yazarı Hasan Fehmi olmuştur (6 Nisan 1909). Onu Seda-ı Millet Gazetesi yazarı Ahmet Samim izlemiştir (9 haziran 1910). En son olarak da Şehrah Gazetesi yazarı Zeki bey öldürülmüştür (10 Temmuz 1911). Bu cinayetlerin ilk ikisi fail-i meçhul kalırken, sonuncusun katilleri tesadüf eseri yakalanabilmişlerdir.

4 Ne yazık ki bu lakayt tavrı 2005 yılında bende yaşadım. O yıl içinde aldığım bir suikast tehdidinden dolayı devlet ne bir koruma verdi ne de kendimi korumam için talep ettiğim silah ruhsatını. Bana çektirdiği eziyet ve saygısızca tavırlar da

olayların üzerine kararlılıkla gidemeyen daha da vahimi içinde barındırdığı bazı 'derin yapı' yahut 'çeteleşmeler' neticesi bu olaylardan bir şekilde 'sorumlu' tutulan, şaibe altında bir cumhuriyet pratiği çıkmıştır.

Cumhuriyet süreci komplolar, provokasyonlar, darbeler ve suikastlarla örülü, her biri topluma ağır maliyetler getiren bir 'yönetme anlayışı'na teslim olarak başlangıçta ortaya koyduğu kendi idealleriyle de çelişir bir imaj vermiştir. Osmanlı'dan miras aldığı 'devletin bekası' anlayışını toplumun ve demokrasinin bekası anlayışının önüne koyarak mevcut anlayışa prim veren, onu derinleştiren bir algı biçimine kapıyı aralamıştır.

'Cumhuriyet kutsalı' yaşam kutsalının önüne geçmeye başladığında, hayatın garantörü olması gereken cumhuriyet onun engeli bir görünüm vermeye başlamıştır. Devletin yeminli koruyucuları hayatları ve insanlarını koruyacakları yerde, dar bir iktisadi-siyasi elitin (Oligarşinin) çıkarlarının koruyucusu durumuna dönüştükçe, onların çıkarları ile kendi çıkarlarını özdeşleştirdikçe de giderek daha fazla siyasi baskı, manipülasyon, komplo, provokasyon ve suikasta ihtiyaç hissedir olmuşlar, ayrıca onun sürekli kanla beslenen mekanizmasını kurarak öncelikle kendi ideallerine ihanet etmişlerdir. Dahası 'Devlet cinayet işletmez' diyenleri bizzat sürecin kendisi yalanlıyor.

Bu bakımdan cumhuriyetin kendisi ile değil ama bir yönetme zihniyetinin ürünü olan, cumhuriyeti 'suikastlar cumhuriyeti'ne çeviren bu anlayış ve çevrelerle hesaplaşan, yeni bir cumhuriyet anlayışı ile hareket etmek gerekmektedir. Cumhuriyeti 'suikastlar cumhuriyeti'nden çıkartıp bir 'yaşama cumhuriyeti'ne çevirebilmek için bu gerekli görünüyor.

---

cabası oldu. Magandalara, çete reislerine ruhsatları sebil gibi dağıtan devlet onca kitabı olan bir aydınından ruhsatı esirgedi. Kanaatim şudur; siz şimdi yaptıkları şovlara bakmayın. Bilinçaltlarında aydınlardan nefret ediyorlar. Çok hassastılar doğrusu! Bunu hiç unutmayacağım. Benim canımı düşünen canım devletim!

ANALİZ: Cumhuriyetin İlk Yarı Dönem (1923-1970) Suikastları

Kurtuluş Savaşı sürerken ve hemen ardından kurulan cumhuriyet eski hesaplaşmaları da yeni döneme taşıyacak, eski ve yeni kadrolar arasındaki çatışkıları da keskin bir şekilde su yüzüne çıkartacaktı. Başta İttihatçılar olmak üzere yeni yapıya direnen unsurlar ve yeni iktidarın kendi iç çelişkileri bu dönem suikastlarının ana kaynağı olmuşa benzemektedir. O kadar ki bu dönem kendi içinde bir başka suikast girişimiyle (1926 İzmir Suikastı) sonlanmıştır. Bu anlamda cumhuriyetin ilk 3 yılı halen sonu belirsiz, muğlak bir kapışmanın ürünüdür ve yeni iktidar kendini henüz perçinlememiştir. Bu dönemde birbirinin alternatifi akım ve isimlere yönelik suikastlar revaçtadır. Bu durum aynı zamanda yeni dönemin dinamikleri arasında bir "iç hesaplaşma" özelliği gösterir.

Gene bu dönemin temel bir özelliği suikast tertipleme konusunda hayli deneyimli ve faal olan İttihatçı geleneğin suikastlarda bir "aktör" olarak kendini hissettirmesi, buna karşılık 'Kemalist' kanadın da daha çok 'muhalefet korkusu' ile karşıtlarını yok etme arayışına girmesidir. Herkesin herkesten çekindiği, herkesin herkesten şüphelendiği ve herkesin birbirini 'potansiyel tehdit' ve 'iktidar alternatifi' olarak gördüğü bu devrede suikastlarda aynı seyri ve sınıflamayı izlemişe benzemektedirler.

Osmanlı'dan kalma alışkanlıklarla sürdürülen iktidar hesaplaşmaları 1926'da son bulur gibi olmuş, Atatürk'ün ölümüne yakın CHP içi kanatlar (Şükrü kaya-İnönü) yeniden suikast fik-

rini alevlendirmişler, aralarındaki kozları bu yöntemle çözmeyi düşünmüşler, ancak ordunun duruma sessiz müdahalesi ile bu dönem 'suikastsız' atlatılmış ve Milli Şef döneminde zaten iyice perçinlenen iktidar 'yekpare' görünüm arz ettiği ve devlet içinde diğerine alternatif bir başka ekip ortaya çıkmadığı içinde siyasal hayattan suikast metodu uzunca bir süre uzak kalmıştır.

Ancak uluslar arası dengelerin yeniden oluştuğu 1945'ten sonra 'suikast' geleneği yeniden canlanmış ve daha çok aydın-gazetecileri hedeflemiştir. (Sabahattin Ali, Ahmet Emin Yalman gibi) Soğuk savaşa ve onun kurumlarına eklemlenen Türkiye rüşeym haldeki Gladyo unsurları kendi bünyesine katarken sonlara doğru daha sonraki dönemlerde iyice azıtacak olan 'anti-komünist' örgütlenmelerin temelini de bu dönemde atmıştır.

Ancak bu dönem Türkiye'nin en az suikastlı dönemi olarak göze çarpmaktadır. Bunun sebebi uzun yıllar iktidarın "yekpare" bir görünüm arz etmesi ve kendi iç çelişkilerini fazla su yüzüne çıkarmama eğilimidir. O yüzden 'derin hesaplaşmalar'da suikast yönetimine de fazla gerek kalmamış görünmektedir. Cumhuriyetin bu yılları –tam öyle olmasa da- uzunca bir süre sanki suikastsız geçmiş gibidir...[5]

5 Bu dönemde gene de bazı suikastlar veya girişimleri olsa da sayıda sonraki dönemlerle kıyaslanmayacak kadar azdır. Bunlar arasında Hintli casus Mustafa Sagir'in Mustafa Kemal'e suikast hazırlığı ve asılması (24 mayıs 1921), İştirakçi Hilmi'nin öldürülmesi (16 Kasım 1922), İngiliz Elçisi Reginald Rendall'a Pera Palas'ta bombalı suikast girişimi (11 Mart 1941), Alman Elçisi Von Papen'e Ankara'da düzenlenen bombalı suikast girişimi (24 şubat 1942) olaylarıdır. Gene bir casuslık meselesinden kaynaklandığı sanılan ve Ankara Valisi Nevzat Tandoğan'ı intihara sürükleyen "Ankara Cinayeti" ya da Dr. Neşet Naci Arzan'ın öldürülmesi (16 Ekim 1945) olaylarıdır. Cinayeti işlkeyen genelkurmay başkanı Orgeneral Kazım Orbay'ın oğlu Haşmet Orbay'dır. Yanı sıra Başbakan İsmet İnönü'ye Mesut Suna isimli suikastçı tarafından yakın mesafeden 3 el ateş edilmesi (22 Şubat 1964) olayı ile İsrail elçisi Efraim Elrom'un THKP-C militanlarınca kaçırılması ve öldürülmesi hadisesi (17 Mayıs 1971) vardır.

(28-29 Ocak 1921)
Mustafa Suphi Ve Yoldaşlarının Karadeniz'de Katledilmeleri (Alternatif Bir İktidar Arayışının Döl Yatağında Boğdurulması)

1921 yılına gelindiğinde artık Anadolu'da süren Kurtuluş Savaşı'nın nasıl neticeleneceği ve ufukta muhtemel yeni bir dengenin oluşmakta olduğu yavaş yavaş belli olmaktaydı. Belirsiz olan tek sorun bu yeni yapının 'siyasi biçimi'nin ne olacağı gibi görünüyordu. Emperyalistleri ülkeden kovduktan sonra nasıl bir 'rejim' kurulacağı temel mesele olarak görünüyordu. Ancak halen belirsiz ya da 'flu' yanlar da mevcuttu. Saltanat korunacak mıydı, Batı tipi bir cumhuriyet ve demokrasi mi şekillenecekti, İttihatçılar yeniden ülkenin başına mı geçecekti, yoksa hemen yanı başımızda Anadolu savaşını madden ve manen destekleyen Bolşevik tipi bir rejim mi kurulacaktı? Üstelik bütün bunları isteyen, bütün bunların gerekleşmesi için çarpışan, kadroları olan güçler de mevcuttu. Dahası o günün altüst oluş şartlarında küçük gibi görünen, ancak organize ve uluslararası desteğe sahip bir grup bile kısa sürede büyüyüp ülkede bir 'iktidar alternatifi' haline gelebilirdi. Böylesi çetrefilli günlerdi o günler.

İşte bu karmaşa günlerinde bir cinayet –daha doğrusu katliam- gerçekleştirildi. O da Türkiye Komünist Fırkası (TKF) önderi Mustafa Suphi ve 14 arkadaşına yönelikti. Bu katliamı ve nedenlerini anlamaya çalışmadan önce Mustafa Suphi kimdi ona bakalım.

Mustafa Suphi, Osmanlı'nın son dönem aydınlarındandı. 1883 yılında Giresun'da doğmuştu. İstanbul Hukuk Mektebi'ni bitirdikten sonra Paris'te siyasal bilgiler öğrenimi gördü. Bu yıllarda İttihatçı düşüncelerin etkisindeydi. Tanin, Servet-i Fünun ve Hak gazetelerinde kalem oynattı. 'Vazife-i Temdin' (Uygarlaştırma Görevi) isimli bir de kitap yazdı. Ticaret, muallim okulları ve Mekteb-i Sultani'de dersler verdi. 1912 yılında İttihat Terakki'den koptu ve muhalefete geçti. 11 Haziran 1913'te gerçekleşen Mahmut Şevket Paşa suikastı sonrası tutuklananlar arasında yer aldı ve Sinop'a sürgüne gönderildi. 1914'te arkadaşlarıyla birlikte tekneyle Rusya'ya kaçtı. Burada Türk ve Müslüman esirler arasına katılıp Bolşevik düşünce ile tanıştı. 1917 Ekim Devrimi sonrası Moskova'ya gitti ve Stalin'in yardımcılarından Doğu halkları önderlerinden, 'Milli Komünizm' akımının temsilcisi Sultan Galiyev'in sekreterliğini üstlendi. 'Yeni Dünya' gazetesini çıkardı. Bakû'da toplanan 'Doğu Halkları Kurultayı'nın düzenleyicilerindendir. 3. Enternasyonal'e katıldı. 1920 yılının 10 Eylülü'nde[6] Türkiye Komünist Fırkası'nın (TKF) 1. Kongresi'ni topladı ve ilk genel başkanı seçildi. Bundan sonra Anadolu hareketine katılmanın yollarını aradı.

1921 yılının ocak ayında Ankara'da kurulan TBMM'ye gitmek ve Kuvayı Milliye önderleriyle tanışmak amacıyla yola çıktı. Ancak gelişi olay olacaktır. Katledilmelerine yönelik süreç de böylelikle başlamış oldu. Bu durum aynı zamanda ülkede sola, sosyalist ve komünist akımlara karşı nasıl bir baskı ve zor kullanma geleneğinin başlayacağının da ilk işaretidir aslında.[7]

6 Türkiye Komünist Fırkası ya da partisi aslında üç oluşum ya da 'damar'ın birleşmesi neticesi kurulmuştu. Burada hareketin motoru Suphi'nin Sovyetler Birliği'ndeki Türk savaş esirleri arasından devşirdiği unsurlar olurken hareketin aydınlar ayağını Dr. Şefik Hüsnü'nün İstanbul'daki Türkiye İşçi Çiftçi Sosyalist Fırkası (TİÇSF) kadroları taşımış, Anadolu'da süren savaşa bizzat katılan Yeşil Ordu,-Türkiye Halk İştirakiyun Fırkası ise militan kadroları temsil etmiştir. TKF Mustafa Suphi'lerin katlinden sonra esas olarak Şefik Hüsnü'nün elindeki kadrolara dayanarak yürümüştür.

7 Aslında Mustafa Kemal ve arkadaşları o dönemde bilerek 'Bolşevikliğe yatkın'

Gayet Dostane ilişkiler!

Ancak ilk anlarda 'ilişkiler' gayet normal görünmektedir. O kadar ki aralarında gayet 'dostane' mektuplaşmalar vardır. İlk adımı Mustafa Suphiler dolayısıyla komünistler atarlar. 15 Haziran 1920 tarihli mektup bunu göstermektedir. Mustafa Kemal'den Suphi'ye gönderilen cevabi mektup ise 13 Eylül 1920 tarihli olup "Milletimizin Batı'nın emperyalizminden ve kapitalizminden kendini kurtarabilmesi" ve "birlik olarak mücadele ve savaş" ifadeleri geçmektedir. Zaten TKF'nin de Komintern saptamaları doğrultusundaki resmi politikası 'komünist devrim' değil, 'milli demokratik devrim'dir ve şartları o yönde zorlamakta ve bu çerçevede yeni oluşmaya başlayan Kemalist hareketi bu noktada desteklemektedir.

Zaten 1920 Ağustosu'nda Mustafa Suphi resmen yeni kurulan Milli Meclis'e başvurarak Ankara'ya gelmek için izin ister ve bu izin verilir. 25 Aralık 1920'de gelmesi beklenen Suphi ve arkadaşları için Kâzım Karabekir ve Mustafa Kemal arasında şifreli telgraflaşmalar gerçekleşir. Mustafa Kemal telgrafında Kâzım Karabekir'den gerçekleşmesi beklenen ziyaret öncesi gelenlerin niyetlerini öğrenebilmek için Suphi ile görüşmesini ve sonucu kendisine bildirmesini talep eder.

Gelenler o kadar iyi karşılanırlar ki Kars'ta resmi törenle buyur edilip onurlarına bir de ziyafet verilir. Kafile kimi kaynaklara göre 20, kimi kaynaklara göre de 25 kişidir.[8] Suphi ve yoldaş-

---

bir imaj vermekteydiler. Ancak bunu özellikle Sovyet yardımı alabilmek ve arayı iyi tutmak için pragmatik gerekçelerle yapmaktaydılar. O kadar ki 18 Ekim 1920'de resmi bir 'komünist partisi' bile kuruldu. Kurucular arasında, Tevfik Rüştü (Aras), Mahmut Esat (Bozkurt), Yunus Nadi (Abalıoğlu) Kılıç Ali ve Süreyya (Yiğit) gibi yeni rejimin ileri gelenleri vardı. Resmi TKF'nin kurulmasından bir diğer amaç ise ülkede yaygınlaşıp popülerleşmeye başlayan komünist düşüncelerin gelişmesini önlemek, Kemalist amaçlar doğrultusunda kanalize etmek ve Suphi'lerin TKF'sinin etkisini azaltmaktı. O kadar ki bu amaçla 3. Enternasyonal Sekreteryasına bile başvuracaklardı. Ancak kabul edilmediler.

8 Buna göre gelenler Mustafa Suphi, eşi, genel sekreter Ethem Nejat, Arap İsmail

ları Kars'ta 3 hafta kalır ve iyi ağırlanırlar. O esnada Moskova'ya elçi olarak atanan Ali Fuat Paşa (Cebesoy) ile de görüşürler.

Ancak bu süre zarfında işin rengi değişmeye başlar. 2 Ocak 1921 tarihli telgrafta Kâzım Karabekir, Erzurum Valisi Hamit Bey'den 'Gelenlerin Ankara'ya gönderilmemesi' isteniyor ve 'gözetim altındaki bir mıntıkada bulundurulmaları'bekleniyordu. Ayrıca 3-4 Ocak tarihli Karabekir telgraflarında tekrar halkın tepkisinden[9] dolayı sınır dışına çıkartılmaları seçeneğinden, Ankara'ya değil Trabzon'a gönderilmelerinden de bahsedilir. Nitekim TKF Genel Başkanı ve Genel Sekreteri Ethem Nejat, Karabekir'i gelişmeler karşısında ziyaret ederler kendilerine karşı protestoların hatta suikastların olabileceğinden bahisle 'Tiflis yoluyla Ankara'ya gitmek'ten söz ederler. Karabekir'in önlerine koyduğu tehdit gibi seçenek bellidir: "Ya Erzurum üzerinden giderek halkın hissiyatını görürsünüz ya da Ankara'ya gitmekten vazgeçip Bakû'ya dönersiniz." Ayrıca "Orduda Bolşevik teşkilatlanma" yaptıklarından şikâyet eder.

Bu arada bazı kışkırtıcı oyunlar dönmeye başlamıştır. Sözümona Suphi'ye atfen Atatürk'e "Hemen Bolşevik olunuz!" ultimatom verildiği söylenir, Erzurum Müdafaa-i Hukuk Cemiyeti üyelerinin "Komünizm cereyanı hükümetçe tasvip görüyor" denilip istifa etmesi, ulema ve esnafın bu yönde protestoları, komünizme karşı mücadele için dernekler kurulmasına karar verilmesi[10] gibi birtakım 'galeyan hareketleri' ayarlanmışa benzemektedir. Yine resmi makamların kışkırtmasıyla halkın yolda Mustafa Suphi ve

---

Hakkı, Çerkez İsmail Hakkı (Binbaşı), Kafkasyalı Mehmet Emin, Samsunlu Agah Nedim (Yüzbaşı), Yakup (Yüzbaşı), Sürmeneli Kınalıoğlu, Ahmet Yakup, Tayyareci Hilmi, Kazım Ali, Çitoğlu Nazmi İsmail, Süleyman Sami. (Ancak heyete Türk sınırlarında başka kişilerin de katılmış olma ihtimali vardır.)

9 Halkın tepkisi adı altında bazı provokatif hareketler tertiplenmiş olabilir.

10 Komünizmle Mücadele Dernekleri fikri ilk o zaman oluşmuş ya da 16 Şubat 1969 olaylarının provası ilk o zaman yapılmış demek ki! Bu anlamda anti-komünist, paramiliter Türk sağının geçmişi Kazım Karabekir'e kadar uzatılabilir. Bu geleneği daha sonra "Türk Sağı" miraslamıştır.

arkadaşlarını kovduğu, hakaret ettiği ve yiyecek vermediği, atlarını yemlemediği söylenmektedir. Bütün bunların Mustafa Suphi ve yoldaşlarını yıldırmak, bezdirmek, gözdağı verdirmek ve geri döndürmek amacıyla kontrollü olarak yapılmış hareketler olduğunu varsayabiliriz. Ancak giderek iş ciddiye binmekte ve Şevket Süreyya Aydemir'in anlatımına göre 'Muhafaza-i Mukaddesat' isimli mütegallibe çevreleri tarafından 'imha'larından söz edilmeye başlanmıştır.

Yahya Kâhya ve Kıyım Başlıyor!

İşte bu ağır şartlar altında Mustafa Suphi ve yoldaşları Trabzon'a yöneleceklerdi. Yoğun kar yağıyordu ve ancak kızakla yol alabiliyorlardı. Üstelik Trabzon'da onları bir 'sürpriz' daha bekliyordu. Bu, İskele Kayıkçılar Kâhyası namı ile bilinen, Trabzon ve ahalisinde terör estiren, kendi adına vergi kesen[11] bir çete reisiydi. Yahya Kâhya aslında basit, cahil, kaba güce tapan bir adamdı. Trabzon'da herkesi yıldırmıştı. Ondan habersiz kuş dahi uçamazdı. (Yani bugünün ölçüleriyle 'yerel mafya lideri' konumundaydı.) Ancak Yahya Kâhya basit bir çete reisi değildi. Trabzon Müdafaa-i Hukuk Cemiyeti Başkanı Barutçuzade Ahmet Efendi'nin emrinde bir 'Kuvayı Milliye' komutanıydı aynı zamanda. Ondan da ötede İttihatçılara yakın ve Teşkilat-ı Mahsusa'nın bir elemanıdır. Öte yandan halk kışkırtılıyor, vatandaşlara "komünistlerin ellerinde ne varsa alacağını, Allah'a inananları hapse atacakları, karılarına, kızlarına göz koyacakları, onları orta malı yapacakları", vb gibi propagandalar yapılıyordu.[12] Öte yandan hükümet gelen TKF'lileri koruyormuş gibi yapıyor ama gerçekte hiçbir somut önlem almıyordu. Tek yaptıkları dostane görünmek için Mustafa Suphi ve arkadaşlarına 'resmi karşılama töreni' düzenlemekten ibaretti. Böylesi ikiyüzlü bir durumdu yaşanan. Nitekim Suphi ve TKF'liler daha şehre giriş-

11 Burası tartışmalıdır. Daha ziyade toplanan paradan kendisine ve adamlarına bir pay ayırdıktan sonra kalan paraları Teşkilat-ı Mahsusa ve Enver Paşa örgütlenmesine ilettiği de söylenmektedir.

12 Demek ki ilkel anti-komünizmin cumhuriyet boyunca süren argümanları hiç değişmemiş!

lerinden itibaren ağır tahrik, hakaret ve protestolarla karşılaşacaklardı.

Zaten tam bu noktada Kayıkçılar Kâhyası Yahya ve adamı Faik[13] devreye girecek, yollarını şehrin hemen dışındaki Değirmendere'de kesecek, Çömlekçi Mahallesi'ndeki alt yoldan iskeleye indirecek, bir süre orada tutulup, silahlarını alıkoyarak bir motora bindirecekti. İçindekiler İnebolu yönüne gittiklerini sanırlarken dümen yavaş yavaş Sürmene açıklarına kırılacaktı. Ancak daha vahimi arkalarından onları takip eden ve içinde Yahya Kâhya'nın adamlarının olduğu bir motor onlara yanaşacak ve içindekiler Suphi'lerin motoruna yanaşıp üzerlerine atlayacaklardı. Silahsız ve savunmasız Suphiler, bu gözü dönmüş katillere fazla direnemeyecek bıçak, satır ve tabancalarla öldürülecekler, bazıları ise denize atılıp boğulacaktı. Suphi dahil en az 15 kişi kısa sürede canice katledileceklerdi.[14] Ankara hükümeti ise ilk anlarda olayı 'trajik bir deniz kazası' olarak gösterecekti.

Mustafa Suphi'nin Eşine Ne Oldu?

Ancak olayın başka bir trajik boyutu vardı ki, o durumda kalan bir insan herhalde ölümü tercih ederdi. O da Mustafa Suphi'nin eşi Semiramis'ti.[15] Akıbeti konusunda muhtelif rivayetler olmakla

13 Anlatımlara göre bu Faik tam psikopat bir tipti. Adeta çift kişilikliydi. Gündüz çok şık giyinen, yakasında mendil taşıyan efendiden bir insan imajı veridi. Akşam olup da özellikle içkisini içtikten sonra tam bir canavara dönüşürdü. Çok kişinin canını yaktığı söylenirdi.

14 Katliamdan sadece Mustafa Suphi'nin eşi, Erzurum ya da Bayburt'ta ayrılan Mehmet Emin ve Süleyman Sami ile Yüzbaşı Abdülkadir Maçka'da alıkonduğu için sağ kurtulacaklardı. Ancak Süleyman Sami Mustafa Suphilerin grup halinde Türkiye'ye dönüşünde önemli bir rol oynamıştır. Hatta 15 yoldaşın ölümüne neden olarak Süleyman Sami'nin 'davet tuzağı' olduğu da ileri sürülmüştür. Ayrıca Süleyman Sami'nin Türkiye'ye geldiğinde mektubunu getirdiği Mustafa Suphi'nin adeta bir 'Sovyet ajanı' olduğunu ilgili makamlara ihbar ettiği ve de 15'lerin kafilesine katılmayıp Erzurum veya Kars'ta kalarak canını kurtarmış olması bazı şüpheleri üzerinde toplamasına sebep olmuştur.

15 Kimi kaynaklarda Semiramis yerine Meryem (Maria) hatta 'Vanda' diye geçmek-

birlikte kesin olan Yahya Kâhya ve adamlarınca alıkonulduğudur. (Kadının heyetten nasıl ayrıldığı bilinmiyor.) Buna göre Yahya Kâhya tarafından Çömlekçi Mahallesi'nde bir eve 'kapatma' olarak konan kadın yanına bırakılan muhafıza bir pusula verir ve Rus Konsolosluğu'na iletmesi istenir. Ancak muhafız notu Yahya Kâhya'ya götürür, Yahya Kâhya da o kızgınlıkla kadını öldürtür.

Ancak daha vahim bir iddia daha var. Bu iddiaya göre kadın bir tür 'savaş ganimeti' gibi Yahya Kâhya'nın adamlarına 'eğlencelik', 'hediye' olarak verilmiş, defalarca tecavüze uğramış, bunun sonucu aklını yitirmiştir. Ayrıca 'Rizelilere verilen' kadının bir 'zevk arasında' ('oturak âlemi' diye de geçmektedir) öldürüldüğü de ileri sürülmektedir. (Hatta 1960'lara kadar bir balıkçının yanında Trabzon'da yaşadığı rivayet edilir.) Bu iddialar eğer doğruysa Yahya Kaptan ve adamlarının katliam suçlarına bir de tecavüz ve alıkoyma eklenmiştir. Öyle veya böyle Suphi ve arkadaşlarının yaşadığı korkunç ve trajik sona bir de bu olay eklenerek olayın vahameti adeta katlanmıştır.

Ne var ki "Su testisi su yolunda kırılır" atasözü gerçek olacak, Yahya Kâhya da bu olaydan sonra 3 Temmuz 1922 günü uğradığı suikast neticesi öldürülecektir. Otomobiliyle Soğuksu bölgesine giderken kendisine pusu kurulacak, uşağı Mustafa[16] hariç herkes öldürülecektir. Bu eylemden sonra suikastçıların bölgedeki ordu tümenine doğru kaçmalarından dolayı Tümen Komutanı Sami Sabir Bey sorumlu tutulacaktı.[17]

Suphilere Komployu Kim Kurdu?

Cumhuriyet tarihi boyunca aydınlatılamayan ve hakkında en çok spekülasyon üretilen konuların başında Mustafa Suphi ve

---

tedir, Türk olduğunu söyleyenler olduğu gibi Rus Yahudisi olduğunu belirtenler de vardır.

16 Bu durum uşağı Mustafa üzerinde bazı şüphelerin doğmasına neden olacaktır.

17 Uzun yıllar sonra General İsmail Hakkı Tekçe bu olayı kendisi ve iki arkadaşının gerçekleştirdiğini itiraf edecekti. Aynı İsmail Hakkı Tekçe, Mustafa Kemal'i korumakla görevli Topal Osman'ın öldürülmesi hadisesinde de başrolü oynayacaktı.

yoldaşlarının öldürülmesi gelmektedir. Peki bu kadar caniyane bir katliamı kim hazırladı, emri kim verdi? Bu konuda da rivayet ve iddialar muhteliftir.[18] Ancak iddialar 4 isim üzerinde yoğunlaşmaktadır:

1) Mustafa Kemal
2) Kâzım Karabekir
3) Eski İttihatçılar
4) Stalin

1) Emri Mustafa Kemal'in verdirdiğini söyleyenlere göre Mustafa Kemal, Suphilerin Ankara'ya gelmesini istiyor gözükmesine rağmen, onları bir 'tehdit' olarak görmüş, komünistlerin Sovyet desteğiyle kısa sürede gelişip bir 'iktidar alternatifi' konumuna yükselebileceklerinden endişe etmiş, zaten muhtelif gruplaşmaların baskısı altındayken bir de 'komünist faktörü' ile uğraşmak istememiştir. Öte yandan Sovyet yardımı ve desteğinin hayati önemde olduğu o günlerde böylesi bir hareket 'ilişkileri bozucu' nitelikte olabilirdi. Ayrıca emri Mustafa Kemal'in verdiği yönünde bir belgeye de rastlanmamıştır. Ancak Mustafa Kemal'in olay gerçekleşmeden evvel 22 Ocak'ta TBMM gizli oturumunda Mustafa Suphi ve komünistler hakkında ağır bir konuşma yaptığı da bilinmektedir.

2) Kâzım Karabekir'in yaptırdığını düşünenlere göre en önemli kanıt Karabekir'in daha Suphiler Türk sınırına girdikleri andan itibaren soğuk davranması, onların aleyhine davranışları engellememesi, dahası perde gerisinden kışkırtması olmaktadır. Dolayısıyla Karabekir bu komployu örgütleyerek Ankara hükümeti ve Mustafa Kemal'in 'Sovyet politikası'nı da zora sokmuştur. Ayrıca Mustafa Kemal'i zor durumda bırakarak, olaydan sorumlu

18 TKP çevreleri katliamı genel olarak Kâzım Karabekir'in işlettiği kanaatine sahip olmuşlardır. Ancak kesin bir tavır da almamışlardır. Bununla birlikte Nâzım Hikmet 28 Kanunisani şiirinde olaydan 'Burjuva Kemal' diyerek Mustafa Kemal'i sorumlu gösterir.

tutulmasını sağlamıştır. Karabekir ayrıca Mustafa Suphi'nin eski Hürriyet İtilaf Fırkası taraftarı olmasını İngiliz bağlantısına yormuş ve Anadolu'ya İngiliz destekli karışıklık çıkarmak istediği yönünde propagandada bulunmuştur. Ayrıca Suphi'nin Çerkez Ethem'le iyi ilişkilerinin de onu endişeye sevk ettiği ileri sürülmüştür

3) Eski İttihatçılar: İttihatçılar da Suphi ve arkadaşlarını bir 'engel' görmüşlerdir. Özellikle Rusya'daki Türk savaş esirleri arasındaki etkileri ve Doğu halkları üzerindeki imkânları İttihatçıların işine gelmemiştir. Olayın arkasında İttihatçıların olduğuna dair en önemli kanıt ise Trabzon Müdafaa-i Hukuk Cemiyeti Başkanı Barutçuzade Ahmet Efendi'nin ve Yahya Kâhya'nın esas olarak İttihatçı örgütlenmenin adamı olmaları, arkalarındaki Teşkilat-ı Mahsusa bağlarıdır. İttihatçılar hem kendilerine alternatif bir arayışın önünü baştan kesmişler hem de Mustafa Kemal yönetimini Sovyetler'in gözünde zor durumda bırakarak bir taşla iki kuş vurmuşlardır.

4) Stalin tezini savunanlara göre ise (Biraz da Stalin'in daha sonraki 'kötü şöhret'inin etkisiyle) Mustafa Suphi, Stalin'in emriyle yok edilmiştir. Çünkü Suphi 'millici sosyalist'ti ve Mustafa Kemal ile buluşması 'milli devrimler'in yolunu açıp, sosyalist devrimlerin önünü kesebilirdi. Nitekim Stalin'in Sultan Galiyev'e saldırı ve Nerimanov'un tasfiyesini örgütlediği düşünülürse 'milli sosyalizm' ile Türkiye'deki Kemalizmin bağları kopartılmış oluyordu denmektedir. Ancak bu tez bir 'komplo teorisi' olmaktan öteye geçememiştir. Çünkü Sultan Galiyev akımının tasfiyesi Mustafa Suphi olayından çok uzun zaman sonradır. Ayrıca o günlerde Stalin'in Sovyet resmi politikası ve Lenin'in tutumundan aykırı bir tavır izlemesi pek mümkün görünmemektedir.

Öyle veya böyle Mustafa Suphilerin katlinin Kurtuluş Savaşı sonrası oluşacak yeni siyasi şekillenişe önemli etkileri olacaktır. Böylelikle solun tasfiyesi, legale çıkamaması ve komünizmin

daha soğuk savaş doğmadan çok önce 'umacı' gibi gösterilmesine katkıları söz konusudur. Böylelikle planlanan rejim tahakkuk ettiğinde kendisine ciddi alternatif olabilecek sol, sosyalist ve komünist unsurlar Suphilerin katliyle birlikte devreden çıkartılmış oluyorlardı.

(26 Mart 1923)
Muhalif Mebus Ali Şükrü Bey'in öldürülmesi

"Paşa'ya bir şey olursa topunuzu
kendi elimle teker teker öldürürüm, bilesiniz!"
-Topal Osman-

Milli iradenin tecelli merkezi olarak kabul edilen TBMM kurulduğu andan itibaren sert tartışmalara şahit olmuş, bu tartışmalar zaman zaman kavgalara dönüşmüş ancak her zaman bir uzlaşı noktası bulunmuştu. Ne var ki süreç içinde Meclis'teki gruplaşmalar daha da artacak, farklı fikir ve politikalar etrafında kümelenen mebuslar oluşacaktı. Bu da normaldi. Meclis çatısı altında her tür fikir belli kurallar çerçevesinde ileri sürülebilir veya eleştirilebilirdi. Özellikle de 23 Nisan 1920'te toplanmış ve görev süresini 15 Nisan 1923'te II. Meclis'e devretmiş olan I. Meclis bu açıdan çok hareketliydi ve hararetli tartışmalara sahne olmuştu. I. Meclis daha ziyade yeni Türk devletinin "kurucu meclisi" gibi işlev görürken II. Meclis 29 Ekim 1923'te cumhuriyet kararı alarak yeni devlete formunu verecekti.

İşte I. Meclis'in en göze çarpan özelliklerinden birisi de "I. Grup"[19] ve "II. Grup"[20] diye tanımlanan iki grup milletvekiline

19 Bu grup Mustafa Kemal'in çevresinde toplanan, Anadolu ve Rumeli Müdafaa-i Hukuk geleneğinden gelen ve 9 Eylül 1923'te Cumhuriyet Halk Fırkası'na (CHF) dönüşecek olan gruptu.

20 Bu grup daha ziyade Mustafa Kemal'e muhalif milletvekillerinden oluşuyordu. Aralarında homojenlik yoktu. İçlerinde saltanatçılardan hilafetçilere, eski İttihatçılara uzanan geniş bir yelpaze durumundaydı. Bu grup yapılan yeni seçimler neticesi II. TBMM'den tasfiye olmuştur. Böylelikle daha tek sesli bir Meclis oluş-

bölünmüş olmasıydı. I. Grup'un lideri Mustafa Kemal olurken II. Grup'un sadece "sözcü"leri ya da "hatipleri" vardı. Bu grubun öne çıkan isimleri ise Hüseyin Avni Bey, Celaleddin Arif Bey ve Ali Şükrü Bey idi. Ancak içlerinde en öne çıkan, sert mizaçlı, asabi konuşmalar yapan ve özellikle Mustafa Kemal'e karşı zaman zaman hakarete varan ifadeler kullanan üyesi Ali Şükrü Bey'di.

Ali Şükrü Bey enteresan bir kişilikti. Heybeliada Bahriye Mektebi mezunuydu. İngiltere'de deniz hukuku eğitimi görmüştü. Deniz kurmay binbaşılığından ayrılarak Ankara'ya gelip TBMM'ye katılmıştı. Donanma Cemiyeti'ni kurmuştu. Trabzon mebusu sıfatını taşıyordu. Konuştuğu zaman kendinden geçercesine bir üslup kullanır, bu arada da kırıcı ifadeler kullanmaktan çekinmezdi. İyi İngilizce bilmenin avantajını kullanır, İngiliz gazetelerinden çevirdiği haberleri bazen kürsüden okur ve açıklık getirirdi. Kimilerine göre "tutucu" hatta "bağnaz" sayılabilirdi. Kadınların toplum hayatı içinde rol oynamalarına karşı çıkar, içkinin yasaklanması kanununa önayak olur, saltanatın ve hilafetin kaldırılması fikrine şiddetle muhalefet ederdi. Ayrıca Lozan Antlaşması'nın kimi maddelerine, İstiklal Mahkemeleri uygulamalarına da karşı çıkmıştı. Ali Şükrü Bey aynı zamanda muhalefetin sesi durumundaki Tan gazetesini[21] çıkartmıştı.

Ancak Ali Şükrü Bey'in TBMM'nin 6 Mart 1923 tarihli oturumunda yapacağı konuşma, ortamı iyice gerecek ve Mustafa Kemal'in ona hiddetle "Memleketi zarara uğratıyorsunuz" diye çıkışmasına yol açacak ve birbirlerinin üzerine yürüyeceklerdi. Ve bu tartışma iplerin koptuğu an olarak hatırlanacaktı!

Olay üzerinden 20 gün geçmişti ki, 26 Mart 1923 akşamından sonra Ali Şükrü Bey bir daha ortalarda görünmeyecekti. Ne Meclis'e ne de gazetesinin matbaasına uğramıştı. Bu durum, önce

---

muştur.

21 Tan gazetesi 9 Ocak 1923'te yayın hayatına başlamış ancak 68 sayı yayımlanabilmiştir. Ali Şükrü Bey'in öldürülmesiyle yayın hayatı son bulmuştur.

söylentilerin hemen ardından da şüphelerin doğmasına sebep olacaktı. Meclis'te yapılan konuşmalarda Ali Şükrü Bey'in akibetinin aydınlatılmasını isteyen konuşmalar yapılıyor ve başına bir şey geldi ise sorumlularının bulunması isteniyordu. Öte yandan Mustafa Kemal de zan altında kalmış bulunmaktaydı.

Şüpheler Topal Osman'da Yoğunlaşıyor!

Bütün bu gelişmeler yaşanırken şüpheler bir kişi üzerinde toplanacaktı. Bu kişi Mustafa Kemal'in koruması, Kurtuluş Savaşı esnasında milis kuvvetleri yarbayı Topal Osman'dan başkası değildi. Topal Osman, 1884 doğumlu olup, Giresunlu Ferudunzadeler ailesine mensup, bölgede Rumlara ve Ermenilere karşı çarpışmaları ve aldığı sert önlemlerle ün salmış bir isimdi. Balkan Savaşı'nda bacağından yaralanmıştı. Bu yaradan dolayı "Topal Osman" lakabıyla anılır olmuş ve "Gazi" unvanı almıştı. Teşkilat-ı Mahsusa içinde çalışmışlığı vardı. Mustafa Kemal Paşa 19 Mayıs 1919'da Samsun'a çıktıktan sonra Havza'da 29 Mayıs'ta ilk görüştüğü kişilerden biriydi ve o günden beri yanından hiç ayrılmamış, sadakatle bağlı kalmış biriydi. Kendisine bağlı "Giresunlu Laz Müfrezesi"[22] ile Mustafa Kemal'i bir an bile yalnız bırakmamış ve korumalığını üstlenmişti. Bir ara Doğu'da başlayan Koçgiri İsyanı'nın bastırılmasında da aktif rol alacaktı. Daha sonra da Mustafa Kemal'in kaldığı köşk ve binaları korumakla görevli oldu. Bu birlik sonraları daha düzenli bir yapıya kavuşup, General İsmail Hakkı Tekçe'ye bağlı bir 'Muhafız Taburu'na çevrilecek, Topal Osman'ın kuvvetleri de bu yapının içinde bir birim olacaktı.[23]

Ancak Topal Osman cahil biriydi. Mustafa Kemal'e sonsuz bağlılık gösterirken bazen "aşırıya" kaçabiliyordu. Bu yüzden Ali

22 Birlik önceleri 25 kadar kişiden teşekkül etmişken zamanla 250 kişiye kadar çıktı.

23 Sadece Topal Osman'ın Giresunlu muhafızları Gazi'yi korumak için Meclis'e silahlarıyla birlikte girme ayrıcalığına sahiptiler.

Şükrü Bey'e karşı 'kişisel inisiyatif' kullanılmış ya da 'durumdan vazife çıkarmış' olabileceğinden şüphelenildi. Bu amaçla önce yardımcılarından Mustafa Kaptan gözaltına alındı. Mustafa Kaptan, Ali Şükrü Bey'i kıraathanede nargile içerken Topal Osman adına Samanpazarı'ndaki eve davet ettiğini söyleyecek, eve kadar birlikte gittiklerini belirtecekti. Yine ifadesinde o akşam evden bazı gürültüler geldiğini, ertesi gün de bir yük arabasının yanaşıp eşya taşıdığını söyleyecekti. Bu bilgi Topal Osman üzerindeki kuşkuları artık bir kanaate dönüştürmeye yetecekti.

Sorun Olan Tutuklama!

Ancak Çankaya'nın arkasında Papazın Bağı denilen yerde olduğu sanılan Topal Osman'ı gözaltına almak hiç kolay bir olay değildi. Konu Mustafa Kemal ile Rauf Bey arasında konuşulacak ve bu işte 'Meclis Muhafız Birliği'nin kullanılması düşünülecek ancak Muhafız Birliği'nin bir kısmının Karadenizlilerden oluştuğu düşünülecek, direnirse sorun çıkacağı tespitinde bulunacaklardı. O kadar ki Mustafa Kemal, Rauf Bey'e dönüp, "Bunlar birbirine ateş etmezler; ne sen ne ben ne Ankara, hiçbir şey kalmaz" diyecekti. Topal Osman ve emrindeki adamlardan Mustafa Kemal bile çekiniyordu. Ancak yakalanmaları ve bir an önce Meclis'e hesap vermeleri gerekiyordu.

1 Nisan günü geldiğinde Ali Şükrü Bey'in cesedi Mühye Köyü yakınlarında bir tarlada bulunacaktı. Cesedin sıkılı sağ avucunda da Topal Osman'ın evinde bulunan hasır sandalyelerin hasırlarından parçalar bulunacaktı. Bu, aranan kanıttı. Ayrıca cinayet sırasında bir boğuşma geçtiği anlaşılıyordu. Şimdi acilen Topal Osman ve adamlarına operasyon tertiplemek gerekiyordu. Bu arada bir önlem olarak Mustafa Kemal ve Latife Hanım, Çankaya Köşkü'ndeki yemekten sonra gizlice ayrılacaklar ve Ankara Tren İstasyonu'ndaki binaya yerleşeceklerdi.[24]

24 Nitekim Mustafa Kemal'e kızan Topal Osman bir ara fırsat bulup Çankaya Köşkü'nü basar ve o sinirle etrafı kırıp döker.

Ardından General İsmail Hakkı Tekçe komutasındaki Meclis Muhafız Taburu Papazın Bağı'ndaki Topal Osman ve adamlarına yönelik operasyonlarına başlayacaklardı. Gece başlayan kuşatma ve çatışma sabaha kadar sürecek ancak öğleden sonra neticelenecekti. Topal Osman ağır yaralanacak ve sonra da ölecekti. Adamlarından 27'si ölecek, bazıları ise yaralanacaktı. Sağ kalanlar daha sonra memleketlerine gönderileceklerdi. Ertesi gün durumdan TBMM bilgilendirilecekti. Muhalif mebusların önergesi üzerine Topal Osman'ın cesedi gömüldüğü[25] yerden çıkartılarak Meclis'in karşısındaki bir yerde ayağından asılmak suretiyle teşhir edilecekti.

Böylelikle 'fail' bulunmuş, konu kapanmış görünüyordu ama tartışmaları bugüne kadar bitmiş değil. Çünkü Topal Osman sağ yakalanmamış, mahkeme edilmemiş, olayı yapış nedenleri açıklığa kavuşmamış ve daha da önemlisi kimin ya da kimlerin emriyle hareket edip etmediği açıklığa kavuşmamıştı. Sadece öldürülerek, muhalif milletvekilleri üzerindeki infial duygusu yatıştırılmıştı. Bu yüzden Topal Osman'ın Atatürk'ün emriyle hareket ettiği, ancak iş açığa çıkınca Topal Osman'ı kasten öldürmek suretiyle[26] aradaki bağın kesildiğini ileri sürenler de olacaktı. Bu gibi düşünenler Topal Osman'ın Mustafa Kemal'in emrinden hiç çıkmadığını, dolayısıyla onun emirlerinin aksine bir davranış içine giremeyeceğini ileri sürüyorlardı. Bir başka yaklaşıma göre ise Mustafa Kemal hem Ali Şükrü'den hem de Topal Osman'ın başına buyruk tavırlarından rahatsızdı. Bu yüzden bir taşla iki kuş vurarak önce Ali Şükrü'yü Topal Osman'a öldürtmüş, sonra da onu ortadan kaldırtmıştı.

Bununla birlikte Topal Osman'ın cinayetle ilgisinin olmadığı, kendisine komplo kurulduğu, (Ali Şükrü ile sadece kahve içtikleri, aralarında geçen bu konuşmanın uyarı amaçlı olduğu,

25 Topal Osman'ın başı gövdesinden ayrılmıştı.

26 Hatta Topal Osman'ın sağ ele geçtiği ya da teslim olduğu ama anında infaz edildiği de bir dedikodu olarak söylenecekti.

Ali Şükrü'nün alnında 10 cm'lik bir yara izi bulunduğu halde evde kan lekesi olmadığı, sadece kahve lekesi bulunduğu, Ali Şükrü'nün evden ayrıldıktan sonra kaçırıldığı ve başka bir yerde öldürüldüğü) Ali Şükrü Bey'i İsmail Hakkı Tekçe ve adamlarının öldürdüğü, nitekim yaralı olarak teslim olan Topal Osman'ı, konuşup, gerçeği açıklamasın diye İsmail Hakkı Tekçe'nin bizzat öldürdüğü, hırsını alamayıp kafasını da kestiği, düzmece deliller uydurulduğu (Sonradan ilave edilen hasır iskemle parçası gibi), arkasında Atatürk muhalifleri ve İngilizlerle işbirliği içinde olanların olduğu, böylelikle Mustafa Kemal'in de Topal Osman gibi sadık ve yurtsever bir adamından mahrum bırakıldığı, ayrıca 'sorumlu' gösterilerek siyaseten zor durumda kaldığı, vb iddialar da ileri sürülmüştür. Ancak eğer böyleyse Mustafa Kemal'in neden suskun ve seyirci kaldığı ilginçtir. En sadık adamına bu muamelenin reva görülmesine o zaman neden göz yummuştur? Buna o günkü siyasal dengeler mi izin vermemiştir?

Daha sonra Topal Osman'ın cenazesi Giresun'a gönderilmiş ve büyük bir cenaze merasimiyle tekbirler arasında Giresun Kalesi'nin kuzey yamacındaki Kurban Dede Türbesi'nin yanına defnedilmiştir. Atatürk'ün emriyle kalenin en yüksek yerine anıtmezar yaptırılarak 1925 yılında naaşı buraya naklettirilmiştir.[27]

Öyle veya böyle bu olay Türkiye tarihinin en tartışmalı konularından biri olmaya devam ediyor.

27 2007 yılında Topal Osman'ın mezarındaki kitabe bir gece sessiz sedasız AB uyum yasaları gereği değiştirilecekti. Topal Osman'ı 'milli kahraman' olarak tanımlayan kitabedeki bazı ifadeler 'milli güvenlik siyaseti doğrultusunda' (!) değiştirilecek, özellikle de metnin içindeki 'Pontusların imhası', 'Yunanlıların Akdeniz'e dökülmesi' gibi ifadeler kazınacaktı.

(17 Haziran 1926)
Atatürk'e İzmir Suikastı:
İttihatçıların Son Hamlesi!

'Bir İttihatçı için kendisini muhalefette hissetmek kadar kahredici bir şey olamaz. Karizması gereği İttihatçı, muhalefete alternatif gözüyle bakmadığı için kendisini iktidarın doğal kullanıcısı kabul eder.'

- Tarık Zafer Tunaya -

Türkiye Cumhuriyeti tarihinde üzerinde en çok tartışılan olaylardan birisi de 1926 'İzmir Suikastı' olayıdır. Ne var ki olay 'İzmir Suikastı' olarak hatırlansa bile, gerçekte olmuş bitmiş bir suikasttan ziyade ortada sadece bir 'suikast hazırlığı' veya 'suikast planı' söz konusudur.[28] Bununla birlikte özellikle dönemin şartları düşünüldüğünde olayın kendisinin rahatlıkla 'şuyuu vukuundan beter' sonuçlar yarattığını söyleyebiliriz.

İttihatçı Geleneği Anlamak!

Kim bilir, suikast planının niçin gündeme geldiğini anlamak için belki de tam bu noktada öncelikle 'İttihatçı geleneği' ve o geleneğin yeni 'Kemalist rejim' ve kadrolarla olan anlaşmazlıklarını anlamak gerekecektir. Bu anlamda Kurtuluş Savaşı denen süreç de aslında İttihat Terakki kadrolarının bir uzantısıydı ve en azından başlangıçta 'ortak hedefler' doğrultusunda yürütül-

28 Mustafa Kemal'in 'Benim naçiz vücudum elbet bir gün toprak olacaktır. Fakat Türkiye Cumhuriyeti ilelebet payidar kalacaktır' şeklindeki ünlü sözü bu girişim üzerine söylenecektir.

müştü. (Bunlara Mustafa Kemal'in kendisi de dahildi.) Aynı minvalde Kurtuluş Savaşı da önemli ölçüde eski İttihat Terakki'nin ve onun istihbarat kolu olan Teşkilat-ı Mahsusa'nın oluşturduğu hazır altyapı üzerinden ve o ilişkilere dayanarak yürütülmüş, İttihatçı kadrolar da Anadolu'da süren savaşa canla başla katılmışlardı. Aynı şekilde kurulan I. TBMM'de de çok sayıda eski İttihatçı mebus yer alacak ve ülkenin yeniden inşası için gayret gösterecekti. Oysa program ve hedefler netleştikçe zamanla bu kadrolar ayrışmaya hatta bir 'hesaplaşma'ya doğru sürükleneceklerdi. Hele de Mustafa Kemal'in bir anlamda 'tek adam' oluşunun netleşmesinden sonra bu kapışma iyice su yüzüne çıkacak, 'eski arkadaşlar' bir nevi 'yeni düşmanlar' olarak saflaşacaklardı. Yeni Kemalist rejim açısından İttihatçılar bir 'baş ağrısı' olarak sorun yaratmaya devam ediyorlardı. İttihatçıların güçlerini kısmen de olsa halen koruduklarını ve 'örgütçü' yeteneklerini bilen Mustafa Kemal de işin farkındaydı.

Öte yandan Mustafa Kemal artık eski İttihatçı gelenekle bağlarını koparmayı, katabildiklerini kendi etrafında toplamayı ve yeni 'cumhuriyet projesi'ne kazanmaya çalışıyordu. Bazı kişiler ekseninde başarılı da olmuştu. Buna rağmen halen eski 'alışkanlık' ve 'ilişkilerini' korumakta inat eden bir 'İttihatçı çevre' halen mevcuttu.

Nitekim bu çevreye göre Kurtuluş Savaşı 'geçici' bir aşamaydı ve iktidar asıl sahibine yani İttihat Terakki'ye geri verilmeliydi. Bir asker olarak Mustafa Kemal'in görevi buraya kadardı. Bu anlamda İttihatçıların liderleri ölmüştü ama İttihatçılık ölmemişti.[29] Yeni durum onlar için bir tür 'yeraltına çekilmek' gibiydi. Gene de konjonktür eskisi gibi değildi ve o köprünün altından çok sular akmıştı. İçlerinden bazıları Malta sürgününden dönüp yeni reji-

29 İttihatçılar önce Talat Paşa'nın (15 Mart 1921) ardından Cemal Paşa'nın (21 Temmuz 1922) ve en son da Enver Paşa'nın (4 Ağustos 1922) öldürülmelerinin ardından 'lidersiz' kalacaklardı.

min kadroları arasına katılırken bir kısmı ise yeni cumhuriyete hayli mesafeli ve soğuk bakıyordu. Dahası halet-i ruhiyeleri iktidarın 'doğal hakları' olduğu yönünde olup, asla kendilerinden başka bir 'iktidar biçimi'nin olabileceğini düşünmek dahi istemiyorlardı. Bir tür marazi 'siyasi kıskançlık' durumu söz konusuydu.

Onlara göre Mustafa Kemal kendilerinin 'yokluğunda' iktidarı bir nevi 'gasp eden' kişi durumundaydı. Aynı bakışın bir eseri olarak kalanlar aralarında giderek 'gizli ilişkiler' kurmaya ve partiyi yeniden canlandırmanın yollarını aramaya başlamışlardı. İttihatçılar açısından Mustafa Kemal giderek kendi 'kişisel diktatörlüğü'nü kurma yönünde ilerliyordu. İttihat Terakki 1919 mütarekesi sonrası kendini şeklen feshetmiş ve önder kadroları yurtdışına gitmiş olsa da kendilerini 'iktidarın asıl sahipleri' olarak görmeye devam ediyorlardı.

İttihatçılar Harekete Geçiyor!

Ne var ki, İttihatçılar ilk etapta Mustafa Kemal yönetimiyle doğrudan sürtüşme ve çatışmayı değil, çevrelemeyi ve içerden kuşatmayı tercih etmiş görünüyorlardı. Bu aşamada TBMM'de etkin olmak, mümkünse partiyi yeniden canlandırmak ve yeni bir seçimde 'Kemalist kadrolar'ı tasfiye etmek, hatta Cumhuriyet Halk Fırkası (CHF) içinde yer alıp güçlenmek gibi 'taktikler' peşinde koşuyorlardı. Nitekim bu taktiklerinde başarılı olup, İsmail Canbolat ve 20 arkadaşını Meclis'e sokmayı başaracaklardı. Ayrıca aralarında Kâzım Karabekir, Ali Fuat Paşa ve Rauf Orbay'ın da bulunduğu Kurtuluş Savaşı'nın prestijli komutanları da çeşitli nedenlerle İttihatçı arayışlara sıcak bakar olmuşlardı. Devlet içindeki saflaşma 'Eski İttihatçılar'la 'Yeni Kemalistler' arasında giderek keskinleşiyordu.

Her iki kesim açısından da dönüm noktası 17 Kasım 1924'te 'Terakkiperver Cumhuriyet Fırkası'nın (TCF) kurulması olacaktı. (Bu partinin adında 'Terakkiperver' ibaresinin bulunması

bile tesadüfi değildi. İttihat Terakki'nin 'terakki'si hatırlatılmak istenmişti.) Başkanı Kâzım Karabekir olurken ünlü ve eski İttihatçıların hemen hepsi bu partide toplanacaktı. İttihatçılık kendisine TCF'de omurga bulmuştu. Ayrıca yeni rejimden ve Mustafa Kemal'in yönetiminden memnun olmayan her çeşit muhalif de bu partide yer alacaktı. Cumhuriyet Halk Fırkası'na (CHF) göre ise TCF, 'Padişahçı'lardan 'Şeriatçılar'a, 'Kürtçüler'e varıncaya dek bu akımlara kapılarını açan parti olmuştu. TCF, kısa sürede Mustafa Kemal'in ve CHF'nin şimşeklerini üzerine çekmekte gecikmeyecekti.[30] Ardından 1925 Şubat ayında Doğu'da başlayan Şeyh Sait İsyanı ve TCF'nin isyanla ilişkili bulunması, ilaveten 'halifelik' konusundaki tutumundan dolayı parti Takrir-i Sükûn Kanunu'na dayanılarak 5 Haziran 1925'te resmen kapatılacaktı. Bu ilk 'demokrasi denemesi'nin ömrü 8 ay bile sürmeyecekti.

Babadan Kalma Yöntem: Suikast!

TCF'nin kapatılmasının İttihatçılar üzerinde çok kesin bir etkisi olacaktı. Böylelikle Mustafa Kemal yönetimini 'demokratik yollar'dan deviremeyeceklerini anlayan İttihatçı yapılanma giderek karamsarlaşacak ve eskiden beri çok iyi bildikleri 'babadan

30 Tam bu noktada hayli 'kişisel' ve 'uç' bir tezim var. İttihatçılık cumhuriyetle birlikte dönüşüm geçirdi. Eskiden 'tek partici' ve 'devletçi' iken cumhuriyetle birlikte -mecburen- 'çok partici' ve 'demokrasici' oldu. Bu anlamda genellikle CHP 'İttihatçı geleneği sürdürmekle' suçlanırken, aslında yeni model ittihatçılık (CHP ve 'Kemalizm karşıtlığı' bağlamında) DP-AP-ANAP-AKP'ye dek süren 'yeni sağ' ve 'muhafazakâr' gelenekte vücut buldu. Yeni-İttihatçılığın cumhuriyetteki 'demokrasi' programını onlar devraldılar ve sürdürdüler. Yani İttihatçılık kaybolmadı ayrıştı. İttihatçı SCF'nin program ve çizgisini daha sonraki 'merkez sağ' partiler sürdürdüler. Bu tez üzerine ciddi olarak düşünülmeli. O zaman halihazırdaki 'Türk siyaseti'ndeki ayrışmalara daha farklı bakabiliriz. Dolayısıyla cumhuriyetin bugünkü koşullarında en fazla İttihatçı karşıtlığı yapanlar aslında en çok İttihatçı olanlardır. Bunun farkına Star gazetesi yazarı İbrahim Kiras dışında kimse varamamış görünüyor. (Atilla Akar)

kalma' yöntemlere başvurmanın, yani suikast tertiplemenin yollarını aramaya başlayacaklardı. Zaten her zaman kafalarında olan suikast fikri artık olgunlaşmaya başlayacaktı. Komitacılık geleneğine yaslanan İttihatçılar aralarında hemen bir 'gizli komite' oluşturacaklardı.

Girişimin öncüleri ise Osmanlı döneminin eski Maarif Nazırı ve zaten İttihat Terakki'nin suikast biriminin sorumlusu İzmit Mebusu Şükrü Bey, eski İaşe Nazırı Kara Kemal, eski İttihatçılardan İsmail Canbolat ve fikri ilk ortaya atan eski Ankara Valisi Abdülkadir'di. Bu 'İkinci sınıf İttihatçı ekip' iktidarı yeniden ele alabilmek için önlerinde en büyük engel gördükleri Mustafa Kemal'in 'ortadan kaldırılması' gerektiği fikrine kanaat getirmişlerdi. Sonunda Yakup Cemil[31] kadar 'gözü kara' bir 'silahşor' da bulacaklardı.

Bu kişi Meclis tahtasına Atatürk için 'Put' yazacak kadar ileri gitmiş eski Lazistan (Rize) Mebusu Ziya Hurşit Bey'den başkası değildi. Ziya Hurşit diğer tetikçiler 'Laz İsmail'[32] ve 'Gürcü

31 Yakup Cemil İttihat Terakki'nin ve Enver Paşa'nın en önemli ve gözükara adamlarındandı. Teşkilat-ı Mahsusa'nın "silahşörü" oalarak bilinir. Tetikçilerini Sinop Hapishanesi'nin "en fazla leşi olan" mahkumlarından seçerdi. Ancak zamanla İttihat Terakki yönetimi ile ters düştü. Hükümeti devirme planları yaptı. Talat grubunun "kendisine suikast yapacağı" iddiasıyla Enver bey'i ikna etmesi sonucu Enver Paşa istemeye istemeye de olsa onu tutuklattı. Enver Paşa'nın yurtdışında olduğu bir esnada Talat Paşa, idamına karar verdi. 11 Eylül 1916 günü kurşuna dizilerek idam edildi. Beyazıt'tan Kağıthane'ye idama yaya götürülürken, Yolda bir karpuz arabasını çevirmiş, "asker evlatlarım susamışlardır" diyerek idam mangasına karpuz ısmarlamıştır. İdamında vücuduna 14 mermi saplanmasına rağmen yarım saat boyunca can vermediği söylenir. Vücudundan sızan kanların toprağa önce vatan yazdığı efsanesi türemiştir. Kendisini idam edecek olan askerlerin "ateş" emrine rağmen ateş edemedikleri daha sonra Yakub Cemil'in olayı fark ederek askere "nişan al" ve "ateş" emrini kendisinin verdiği söylenir. O emir vermeden ateş edilmemişdir. Atatürk Trablusgarp'de yaşanan olaydan dolayı çok sevdiği Yakup Cemil'e dair şu sözü sarfettiği söylenir. "Eğer bir gün bir ihtilal yaparsam yanıma alacağım ilk adam Yakup Cemil'dir, ihtilalden sonra da ilk asacağım kişi de yine Yakup Cemil'dir."

32 Laz İsmail aslında adi bir suçluydu. Kapalıçarşı'daki kuyumcu soygunundan dolayı hapis yatmıştı.

Yusuf'u[33] da ayrıca bulacaktı. Kendilerine 'Atatürk öldükten sonra yerine geçecek kişinin zaten genel af ilan edeceğini ve takibata uğramayacaklarının garantisi verildi. Ayrıca çeşitli maddi imkânlar vaat edildi.

Önceleri İzmir akıllarında yoktu. İlk anlarda suikast için Ankara düşünülmüştü. Suikast ekibi başlarında Ziya Hurşit olmak üzere Ankara'ya gittiler ve 'Ayıcı Arif'le[34] temas kurdular. Amaçları suikast için en uygun yeri saptamaktı. Bunun için titiz bir araştırmaya girdiler. Önce Atatürk Meclis kürsüsünden konuşurken çatıdaki bir delikten atılacak bombalarla işi halletmeyi düşündüler. Ardından Ankara Kulübü ve Türk Ocağı önündeki mezarlığa dair planlar yaptılar. Fakat hepsinde ya bir 'dezavantaj' buldular ya da koruma önlemlerinin fazla olduğunu gördüler. Bu benzeri sebepler yüzünden Atatürk'ün İstanbul'a gitmesini beklediler fakat Atatürk İstanbul'a gitmedi. En sonunda Atatürk'ün Bursa'ya gideceği rivayetleri dolaşmaya başladı. Bunun için Laz İsmail yanına Naciye Nimet[35] isimli kadını da 'karısı' rolünde alarak Bursa'ya kadar araştırma yapmaya gitti. Sonunda orası da uygun bulunmadı.

Yeni Adres İzmir!

O sıralar Atatürk bir yurt gezisindeydi ve uğrayacağı yerler arasında İzmir'in de bulunduğu öğrenilecekti. Programa göre Atatürk Konya, Tarsus, Mersin, Adana ve Balıkesir'i ziyaret ettikten sonra 17 Haziran'da İzmir'de olacaktı. Fakat son anda bir kararla Atatürk İzmir'e gelmeyi bir gün erteleyecekti.[36] Sonunda

33 Gürcü Yusuf da kriminal bir tipti ve korsandı. Karadeniz'de bir Fransız gemisini denizin ortasında motoruyla basarak binlerce Frank gasp etmişti.

34 'Miralay Mehmet Arif aslında renkli bir kişilikti. 'Ayıcı Arif' diye anılmasına sebep ise 11. Tümen komutanlığı yaparken İnegöl yakınları Mezit ormanlarında bulduğu bir ayı yavrusunu besleyip, büyütmesi ve yanından hiç ayırmaması idi.

35 Kimi kaynaklarda Naciye Nimet'in Mustafa Kemal'in ajanı olabileceği, suikastı ihbar ettiği ve Atatürk'ün geziyi iptaline yol açtığı iddia edilmektedir.

36 Kimi iddialara göre Atatürk suikast girişiminden haberdar olduğu için İzmir'e

Atatürk'e suikast için en uygun fırsatı İzmir'de yakalayacaklarına kanaat getirdiler. 11 Haziran 1926'da İzmir'e hareket eden suikastçı ekip, buradaki bağlantıları çiftlik sahibi 'Sarı Efe Edip' isimli binbaşılıktan emekli şahısla temas kurmak üzere yola çıktı. Yanlarında suikast için Şükrü Bey'den aldıkları silah ve bombalarla Gülcemal vapuruna binip İzmir'e geldiler.

Yaptıkları plana göre Atatürk'e pusu kurmak için en uygun yerin Kemeraltı'ndaki Karakol'a yakın Yemiş Çarşısı ile Hükümet Caddesi'nin kesişme noktası olduğuna karar verdiler. Yol burada dönemeç yapıyordu hem de oldukça dardı. Dolayısıyla Atatürk'ün arabası burada yavaşlamak zorundaydı. Ayrıca suikastçılar yolu bir araba ile keseceklerdi. Hazır bekleyen ekiptekiler tam o esnada harekete geçecekler, önce tabancalarla sonra da yetmezse bombalar kullanmak suretiyle Mustafa Kemal'in hayatına kastedeceklerdi. Suikastı gerçekleştirdikten sonra çıkacak panikte kalabalığın arasında kaybolmayı ve sonra da Konak İskelesi'nden motorla Sakız Adası'na kaçmayı hesaplamışlardı. Görünürde hazırlıklar tamamdı. Geriye sadece Atatürk'ün İzmir'e gelmesini beklemek kalıyordu.

'Kirtikoz Şevki' İhbar Ediyor!

Ne var ki, suikastçıların önceden anlaştıkları Giritli Motorcu Şevki (Kirtikoz Şevki) özellikle Sarı Efe Edip'in tam suikast öncesinde apartopar İstanbul'a gitmesinden ve planlarının deşifre olmasından kuşkulanacak, ardından yapacakları işin sonuçlarından ürküp, telaşlanacak ve o hızla soluğu İzmir Valisi Kâzım

---

gelmesini özellikle ertelemişti. Ayrıca Kılıç Ali hatıralarında Gazi'nin gezisini ertelemesini 'Hissikablelvuku' (önsezi, 6. his) ile açıklar. "Suikast Gazi'nin bir hissikablelvukusu neticesinde akim kalmıştır" diyerek şunu ekler: "Fakat 17 Haziran 1926 günü Gazi'nin İzmir'e muvasalatı beklenirken, ekseri zaman olduğu gibi bu defa da Gazi bir hissi kablelvuku ile ve her nedense Balıkesir'den hareket zamanlarını tehir ediyor." (Kılıç Ali / İstiklal Mahkemesi Hatıraları. Sel Yayınları. İst. 1955. sf: 55.)

Dirik'in makamında alacaktı. Nutku tutulmuş bir vaziyette ve "Gaziyi vuracaklar. Daha vakit var. Engelleyin" diye bağırıyordu. Elinde bizzat Atatürk'e hitaben yazdığı bir de ihbar mektubu vardı. Şevki, mektubunda her şeyi isimlerle birlikte anlatıyordu. Günlerden 17 Haziran 1926 Çarşamba'ydı. Atatürk ise Balıkesir'den İzmir'e doğru hareket etmek üzereydi. Vali Kâzım Dirik, motorcu Şevki'nin anlattıklarından hareketle derhal olaya el koydu.

Önce Gaffarzade Oteli'nin üst katındaki odasında bekleyen Ziya Hurşit emniyet kuvvetlerinin ani baskını neticesinde yakalanacaktı. Ziya Hurşit'in yanında bir tabanca ve yatağının altında da bombalar bulunmaktaydı. Ardından da Laz İsmail ve Gürcü Yusuf kalmakta oldukları Ragıp Paşa Oteli'nde ele geçirileceklerdi. Çopur Hilmi ise Karşıyaka'daki erkek kardeşinin evinde bomba ve silahlarla yakalanacaktı. Suikast planının diğer ortaklarından Sarı Efe Edip ile Saruhan Mebusu Abidin Bey ise İstanbul'da Tepebaşı'ndaki Bristol Otel'de yakalanacaklardı.

Tutuklamalar Dalgası Başlıyor!

Suikast haberi önce İstiklal Mahkemesi Reisi Ali Çetinkaya'ya iletilecekti. Çetinkaya, durumdan derhal Başbakan İsmet İnönü'yü haberdar edecek ve mahkeme heyeti özel bir trenle İzmir'e hareket edecekti. Mahkeme heyeti daha yoldayken tutuklama listeleri hazırlanacak ve başta İzmir'de olmak üzere, İstanbul ve Ankara'da çok sayıda gözaltılar başlayacaktı. Bu tutuklamaların dikkat çeken yanı hemen hepsinin eski İttihatçı geçmişe sahip olmaları ve birçoğunun da kapatılan Terakkiperver Cumhuriyet Fırkası ile (TCF) ilişkili olmalarıydı. Daha doğrusu suikasttan parti içinde örgütlenmiş ve gizli bir şekilde heyeti umumisini ele geçirmiş 'İttihatçılar' sorumlu görülüyordu.

Nitekim daha baştan yapılan bu tespit yargılananların sadece suikast girişiminden değil -ki, suikast başarısız olduğu daha doğrusu gerçekleşmediği için sadece hapis cezası alabilecek-

ler iken- 'hükümeti devirmek' suçundan yargılanmalarını dolayısıyla idam edilmelerini sağlayacaktı. Hakkında tutuklama tezkeresi çıkarılanlar arasında kimler yoktu ki? Milli mücadelenin önder kadrosu içinde yer alan Kâzım Karabekir, Ali Fuat Cebesoy Paşa, Refet Bele, Cafer Tayyar Eğilmez, Bekir Sami Kunduh ve Reşit Paşa'lar ile dokunulmazlıkları olduğu halde kapatılan TCF mebusları bulunmaktaydı. Ayrıca İttihatçıların eski Maliye Nazırı Cavit Bey, Dr. Nazım, eski Başbakan Rauf Orbay, Dr. Adnan Adıvar[37]'ın da isimleri mevcuttu. Yanı sıra Kara Kemal[38] ve eski Ankara Valisi Abdülkadir[39] haklarında tutuklama emri olmakla birlikte ortadan kaybolmuşlardı.

Ne var ki, tutuklanan isimlerin ağırlığı ve devlet içindeki konumları büyük yankı uyandıracaktır. Nitekim o zamanki başvekil İsmet İnönü ortada 'bir kanıt olmaksızın yapılan tutuklamalar'dan rahatsız olacak ve bir 'skandal' çıkmasından endişe edecektir. İnönü bunun üzerine olaylara müdahale eder ve özelikle Kâzım Karabekir'in serbest bırakılmasını emreder. Karabekir derhal serbest bırakılır ama Mahkeme Reisi Ali Çetinkaya'nın ısrarıyla tekrar tutuklanır. Hatta rivayetlere göre mahkemeye karşı çıktığı için bir ara İsmet İnönü'nün bile tutuklanması söz konusu olmuş fakat sonradan vazgeçilmiştir. Atatürk de İnönü'nün tavrına sahip çıkmamış ve "İstiklal mahkemeleri bağımsızdır, kararlarına karışamam" diyerek tavrını belli etmiştir. Bunun üzerine İnönü, İzmir'e gelir, Mustafa Kemal ile özel bir görüşme yapar ve sonrasında Kâzım Karabekir'in tutuklamasını uygun bulduğunu belirtir.

---

37 Adnan Adıvar o esnada sağlık nedeniyle Fransa'daydı.

38 Kara Kemal her şey açığa çıktıktan sonra İstanbul Bakırköy'de bir arkadaşının evinde polis baskınına uğradı. Ev boştu. Kara Kemal baskına uğradığı esnada tavuk kümesine gizlenecekti. Ancak yanar sigarasını kül tablasında unuttuğundan zaptiyeler şüphelendi ve kümesteki tavuk seslerinden şüphelenip aramak istediler. Ancak yakalanacağını anlayan Kara Kemal teslim olmayıp, tabancasıyla intihar etti.

39 Eski Ankara Valisi Abdülkadir, Bulgaristan'a kaçma teşebbüsünde bulunur. Ancak sınıra varamadan Çerkezköy civarında Çilingos Çiftliği'nde yakalanır.

Yargılamalar Başlıyor

Mahkeme heyeti o hızla çalışmalarına devam eder. Hazırlıklar ve soruşturmalar çok kısa sürede yapılır. Mahkeme reisliğini Afyon Mebusu 'Kel Ali' lakaplı Ali Çetinkaya üstlenir. Heyette ayrıca savcı olarak Denizli Mebusu Necip Ali Küçüka ve Gaziantep Mebusu Kılıç Ali, Aydın mebusu Dr. Reşit Galip de bulunur. Yedek üyeliği ise Rize Mebusu 'Laz Ali' namlı Ali Zırh yapar. Bu sebeple mahkemenin adı halk arasında 'Dört Ali'ler Divanı' veya 'Dört Ali'ler Heyeti'ne çıkar.

Mahkeme heyeti, olayı suikast gibi görünmekle birlikte aslında hükümeti devirmeye ve yerine idareyi ele almaya yönelik 'siyasi bir komplo' yönünden yorumlayacak ve ona göre cezalar isteyecekti. Dolayısıyla haklarındaki dava 'Atatürk'e suikast'tan değil 'Türkiye Cumhuriyeti'nin Teşkilat-ı Esasiye'yi (Anayasa) tamamen veya kısmen ilgaya ve kanunu mezkûra tevkifan teşekkül eden Büyük Millet Meclisi'ni ıskat veya ifayı vazifeden mene' göre açılacaktı. Bu madde 'idam' hükmünü içeriyordu. Eğer suikasttan dolayı açılsaydı eylem gerçekleşmediği için nispeten hafif cezalarla kurtulabilirlerdi. İddianamede sanıkların geçmiş İttihatçı eylemleriyle bağ kurularak aynı çizgiyi sürdürmek istedikleri açıkça 'komplo' ifadesi kullanılarak bahsedilir. Bunun yanı sıra aynı heyetin Terakkiperver Fırka ile bağlarının altı çizilir: "Bu mahkemede, maalesef öğrenmiş olduğumuza göre Terakkiperver Fırka'nın içinde doğrudan doğruya komplo ile alakadar ve komplonun başlıca erkânında bulunan zatlar, Terakkiperver Fırka'nın idare heyetinde azâ olarak bulunan kimselerdir."[40] Bu anlamda ve aynı zamanda İzmir suikastı davası tarihsel olarak İttihat Terakki ve Terakkiperver Fırka'nın da yargılanması anlamına gelmektedir.

40 Azmi Nihat Erman. İzmir Suikastı ve İstiklâl Mahkemeleri. Temel Yayınları. İst. 1971. sf: 144.

Yargılama için gereken ortam da olağanüstü bir hızla hazırlanacaktı. Nihayetinde duruşma 26 Haziran 1926 Cumartesi günü saat 14.00'te mahkeme salonuna çevrilen İzmir'deki Elhamra Sineması'nda başlayacaktı. Müdde-i umumi (savcılık) iddianamesine göre suikastın 'birinci derece amil ve mürettipleri' yani karar verici ve planlayıcıları olarak İzmit Mebusu Şükrü Bey, Eskişehir Mebusu Ayıcı Arif Bey ve eski Ankara Valisi Abdülkadir olarak gösterilir. Diğer sanıklar Saruhan Mebusu Abidin Bey, miralay emeklisi Rasim Bey, Lazistan Mebusu Ziya Hurşit, Laz İsmail, Laz Yusuf, Sarı Efe Edip, (Edip Bin Mümtaz) Çopur Hilmi, İdris, Yedek Subay zabit Bahaeddin, Torbalılı Emin, Çiftlik müstahdemi Şahin ve Naciye Nimet Hanım'dır.

Sanıkların hepsi suçlu olduklarını kabul etmez ya da diğerlerinin sürüklemesiyle olaya karıştıklarını söylerken mahkeme safhasında bütün yaptıklarını soğukkanlılıkla ve ayrıntısıyla anlatan sadece Ziya Hurşit olmuştu. Daha doğrusu bütün suçlarını açıkça itiraf etmişti.[41] Ancak Ziya Hurşit, savunma aşamasında "Yalnızca suikast yapacaktım" diyerek olayı hükümeti devirme olmaktan çıkartıp, böylelikle daha az bir ceza ve idamdan kurtulmaya çalışacaktır.

Ayrıca sanıklardan 'Paşalar Grubu'ndan tutuklu olanlar aynı gün Gülcemal Vapuru ile İzmir'e getirilecektiler. Bunların arasında da Kâzım Karabekir, Refet Paşa, Cafer Tayyar Paşa, Ali Fuat Cebesoy Paşa vardır. Bu isimlere ilaveten İttihatçıların eski Maliye Nazırı Cavit Bey bulunmaktadır. Ayrıca aynı gruba Rüştü Paşa, Sabit Turgut, Sivas Mebusu Halis Turgut, İhsan Bey, İsmail Canbolat, Münir Hüsrev, Faik Bey, Ardahan Mebusu Hilmi ve Kara Kemal Bey'ler de eklenecektir. Bu grup daha sonra huzurda ve gıyabında ayrıca yargılanacaktır.

41 Nitekim Mustafa Kemal Atatürk suikast girişimi sonrası Ziya Hurşit'le yüz yüze konuşur ve sorar: 'Seninle bunca arkadaşlık ettik. Hayatıma kastedecek kadar ileri gitmende sebep acaba neydi. Bana acımadın mı?" Ziya Hurşit, başını öne eğer ve soruyu cevaplamaz.

Fakat içlerinden en çok fırtına koparanı Kâzım Karabekir'in yargılanması olacaktı. O da suikasttan haberdar olup, bildirmemekle ve Terakkiperver Fırka'nın reisi olarak bu işlerin içinde olmakla suçlanıyordu. Diğer paşalar da aynı durumdaydılar. Hepsi de aleyhlerine ifadeleri reddedeceklerdi. Ancak yargılama sonucu 'Paşalar Grubu'nun hepsi beraat edecek fakat siyaseten de tasfiye olacaklardı. İlk duruşmayı yüksek rütbeli subaylar da izleyecek, bazı protesto girişimlerini Kâzım Karabekir eliyle susturacak hatta kimi iddialara göre İzmir semalarında uçaklar alçak seviyeden uçurulacaktı.

Bunun yanı sıra savcılığın ek talebiyle 14 kişinin daha sorguya çekilmesi isteniyordu. Bunlar arasında Rauf Orbay, Dr. Adnan Adıvar (Halide Edip'in eşi), eski İzmir Valisi Rahmi Bey, Bekir Sami Bey, Halit, Kamil, Feridun Fikri, Çolak Selahattin, Hüseyin Avni, Mersin Mebusu Rasim, Erzurum Mebusu Necati, Hafız Mehmet, Kara Vasıf ve Mersinli Cemal Paşa da mevcuttu. Dahası Mareşal Fevzi Çakmak, durumdan rahatsızlığını bizzat Atatürk'e belirtecek ve "İspatsız iddialardan dolayı beni de asar mısınız?" diye soracaktı.

İdamlar Uygulanıyor

Olağanüstü bir hızla tamamlanan duruşmalar 13 Temmuz 1926 Salı günü karara bağlanır. Ancak dikkat çeken hususlardan biri davanın en ileri gelen ve ağır zan altındaki sanıklarının salona alınmamalarıydı. Daha ikinci derecede suçlananlar içeri alınırlar. İkisi gıyaplarında olmak üzere toplamda 15 idam kararı çıkmıştır. Bu kişiler İzmit Mebusu Şükrü, Sivas Mebusu Halis Turgut, İstanbul Mebusu İsmail Canbolat, Erzurum Mebusu Rüştü, Lazistan Mebusu Ziya Hurşit, Trabzon Mebusu Hafız Mehmet, Sarı Efe Edip, emekli öğretmen Çopur Hilmi, baytar miralayı Rasim, Laz İsmail, Gürcü Yusuf, Ankara Valisi Abdülkadir ve iaşeci Kara Kemal'dir. Geriye kalanların (Paşalar Grubu dahil) hepsi beraat

eder, içlerinden sadece Sürmeneli Vahhab 10 sene kalebentliğe çarptırılır.

İdam kararlarının uygulanması hiç bekletilmez. Ertesi gün, yani 14 Temmuz 1926'da gecenin ilerleyen saatleriyle birlikte infazlara başlanır. Mahkûmların asılması işiyle Selanik Kıptilerinden Cellat Ali görevlendirilir. İlk olarak Gürcü Yusuf sonra da sırasıyla Baytar Miralayı Rasim Bey, Ayıcı Arif,[42] İsmail Canbolat, Halis Turgut[43], Rüştü Paşa, Abidin Bey[44], Sarı Efe Edip[45], Ziya Hurşit,[46] Hafız Mehmet, Şükrü Bey birer birer idam sehpasını boylar. Asılanlar saat 10.00'a kadar halkın ibret alması amacıyla teşhir edilir. Daha sonra arabalara konulan cesetler Karantina Hastanesi'ne götürülüp kesin ölüm ve defin raporları düzenlenir.[47] Oradan da Kadifekale civarındaki Kozluca Mezarlığı'na getirilip gömülürler.

Ancak dava bitmiş değildir. Ankara'da da İttihat Terakki'nin son kalıntısı kişiler suikast olayından dolayı yargılanır. 2 Ağustos 1926 günü yargılanmaya başlanan sanıklar arasında Ergani mebusu İhsan, Mithat Şükrü (Bleda), eski Maliye Nazırı Cavit, Ardahan Mebusu Hilmi, İzzet Bey, Rıfat Cevat, Kara Vasıf, Salah Cimcoz, Salim Hüsnü, Ahmet Nesimi, Eyüp Sabri, Dr. Rusuhi, Dr. Hüseyinzade Ali, Çolak Selahattin, Gaziantepli Ahmet, Muh-

42 Ayıcı Arif son anlarında 'yirmi yıllık arkadaşlığı'na binaen Atatürk'ten affedilmesini istemiştir. Ayıcı Arif Mustafa Kemal'e benzerliğinden dolayı zaman zaman onun dublörlüğünü de yapmak zorunda kalmıştı.

43 Suikast noktasına yakın Hükümet Meydanı Tramvay Durağı'nda asıldı. Son sözü 'Yaşasın Türklük!' oldu.

44 Abidin Bey, idamı reddetti ve silah isteyip kendi hayatına son vermeyi talep etti. Tabii ki kabul edilmedi.

45 Sarı Efe Edip suikast noktasına yakın İkinci Beyler Sokağı'nda asıldı. Cellattan talebi "Beni fazla eziyete sokma, elini çabuk tut" oldu.

46 Ziya Hurşit tam suikast planının olduğu noktada Kemeraltı Camii'nin köşesinde asıldı. İdamı metanetle karşıladı ve hatta saçlarına kolonya sürmeyi bile ihmal etmedi. İdam sehpasını salıncağa benzeterek içinde bulunduğu durumla dalga geçti. Son sözü "Bu dünya size kalsın. Uğurlar olsun" oldu.

47 Raporları düzenleyen Bülent Ecevit'in babası Mehmet Fahri Ecevit'ti.

tar, Hüseyin Avni, Azmi, Ali ve İhsan Bey'ler vardı. Hüseyin (Cahit Yalçın) sürgünde olduğu için mahkemede bulunamamıştı. Burada da Mahkeme Reisi Ali Çetinkaya olup, sanıklar 'mevcut hükümeti devirmek ve İttihat Terakki'yi yeniden işbaşına getirmek istemek'le suçlanıyorlardı.

Duruşmalardan 22 gün sonra 26 Ağustos 1926 günü geldiğinde ise kararlar belli olmuştu. Buradan da 4 idam kararı çıkmıştı. Bu kişiler Maliyeci Cavit, Doktor Nazım, Nail ve Hilmi Bey'lerdi. İdamlar Ankara'da gerçekleşti. Önce Nail Bey, sonra Doktor Nazım, ardından Cavit Bey ve Hilmi Bey infaz edilmişlerdi. Bu infazlarda teşhir uygulaması yapılmamış olup, cesetler sabah saat 07.30'da alelacele götürülüp gömülmüşlerdir.

Evet, 'İzmir Suikastı' olayını tarih böyle özetliyor. Eğer Motorcu Şevki durumu valiye bildirmeseydi muhtemelen suikast ertesi gün gerçekleşecekti. Mustafa Kemal ölür müydü, kalır mıydı bilinmez. Dolayısıyla ortada gerçekleşmiş değil, akim kalmış bir suikast teşebbüsü ve planı vardır sadece. Ancak bu olaya dayanarak İttihatçıların bir anlamda 'son hamlesi' önlenmiş, halen kalan uzantıları devlet içinden ve siyasi hayattan temizlenmiş ve en önemlisi de üç beş eski İttihatçıdan ziyade asıl sorun çıkarması mümkün 'Paşalar grubu' bu sayede etkisizleştirilmiş ve olması mümkün 'alternatif arayışlar'ın önü kesilmiştir. Dolayısıyla 'İzmir suikastı' Kemalist yönetimi netleştirmiş ve perçinlemiştir. Bu açıdan bakıldığında ise olayın sonuçları itibariyle rahatlıkla yeni Kemalist rejimin işine yaradığını, bu sayede 'ayrık otları'nı temizlemek için bir 'fırsat' yakaladığını söylemek mümkün.

(2 Nisan 1948)
Bir 'Erken Gladyo' Operasyonu: Sabahattin Âli Olayı
(Cumhuriyet Döneminin İlk Aydın-Yazar Cinayeti)

"Çalmadan, çırpmadan bize ekmeğimizi verenleri aç,
bizi giydirenleri donsuz bırakmadan yaşamak
istemek bu kadar güç, bu kadar mihnetli,
hatta bu kadar tehlikeli mi olmalı idi."
-'Ne Zor Şeymiş' (Ali Baba) Sabahattin Âli-

Osmanlı'nın son dönemini saymazsak Türkiye'de, cumhuriyet yıllarında aydın ve yazarlara yönelik cinayetler zinciri esas olarak 1970'ler ve 80'li yıllardan itibaren yaşanmaya başladı. Hiç şüphesiz bu cinayetler 1950'lerden itibaren gelişen Gladyo/Kontrgerilla tipi yapılanmalardan bağımsız değildi ve ülkemize yönelik 'strateji'nin birer parçasıydılar. Aynı zamanda 'aydın kırımı' anlamına da gelen bu suikastlar ülkemizin en parlak beyinlerinin kaybına sebep olurken entelektüel ortamımız ve fikir özgürlüğü açısından da bir tehdittiler. Sistem kendine uymayan aydınları muhtelif gerekçe ve örtüler altında öldürürken bir yandan da topluma karşı büyük bir 'kültürsüzleştirme' politikası uygulayarak insanlarımızı bugünkü 'post-modern cehalet' aşamasına getirdi. Fikirden, yaratıcı beyinlerden, farklılıktan ödü patlarcasına ürken egemen zihniyet aydınlarımızı birer birer katlederek veya göz yumarak, onların kanları üzerinde yükselen 'tek sesli' bir sözümona 'demokrasi' ve 'cumhuriyet' yaratmaya çalıştı. Bu müthiş ikiyüzlülük yönetenlerin basiretsizliğinden ötede sistemli bir

'devlet politikası' olarak uygulandı yıllarca. Olan bu 'demokrasi oyunu'nda kurban edilen aydınlarımıza oldu.

İşte daha ortada NATO, Gladyo, Kontrgerilla, Özel Harp gibi yapı ve kavramlar mevcut değilken Türkiye'de cumhuriyet döneminin ilk aydın-yazar cinayeti yaşandı. Aydın kanı döküldü. Üstelik öldürülen kişi Türk edebiyatının en dev isimlerinden biri olan Sabahattin Âli'ydi. Devlet Sabahattin Âli gibi büyük bir kalemin öldürülmesiyle zan altında kaldı. Önce toplumdan saklanan, sonra yıllarca üzerinde konuşulmayan bu olayın perdesi aralanmaya başladığında karşımıza kuşaklar boyu sürecek bir utanç kalacaktı. O utanç ki en önemli aydın-yazarlarından birinin önce baskılarla iflahını kesen sonra da öldürtebilen bir anlayışa bulanmıştı.

Sabahattin Âli, 25 Şubat 1907'de Edirne vilayetinde bugün Yunanistan sınırları içinde kalan Gümülcine'nin Eğridere ilçesinde doğdu. Babası Piyade Yüzbaşısı Selahattin Âli Bey'di. Öğretmen okulu mezunudur. Milli Eğitim Bakanlığı bursuyla Almanya'ya gitmiş, döndüğünde Aydın ve Konya'da yabancı dil öğretmenliği yapmıştır. 1931'de Türkiye Komünist Partisi (TKP) üyesi olmaktan dolayı hapis yattı, sonra beraat etti. 1932'de Konya'da bulunduğu sırada okuduğu bir şiirden dolayı 'Atatürk'e hakaret' suçundan yargılanmış, Konya ve Sinop cezaevlerinde yatmış, cumhuriyetin 10. yıldönümü dolayısıyla getirilen 1933 affıyla serbest kalmıştır. Yeniden öğretmenliğe dönmek istediğinde dönemin Milli Eğitim Bakanı Hikmet Bayur'un 'eski düşüncelerinden vazgeçtiğini ispat etmesini' istemesiyle Varlık dergisinde 'Benim Aşkım' isimli şiirini yayımlayarak Atatürk'e bağlılığını ispat etmeye çalışmıştır. Bunun üzerine bakanlık Neşriyat Müdürlüğü'ne alınmış, öğretmenlik yapabilmiştir. 1935 yılında Aliye Hanım'la evlenmiş, askere gitmiş, 1937 yılında ise kızı Filiz Âli[48] dünyaya gelmiştir. 1938'de çevirmen, öğretmen ve dramaturg olarak çalışacağı Dev-

48 Kızı Filiz Âli bugün ülkemizin tanınmış müzik eleştirmenlerindendir.

let Konservatuvarı'na atanır. Ancak 1940'lı yıllardan itibaren başı 'Irkçı-Turancı' diye bilinen akım ve onun sözcüsü Nihal Atsız ile belaya girmiş, 'İçimizdeki Şeytan' isimli eserinden dolayı milliyetçi kesimin büyük tepkisini çekmiş, aleyhinde kampanyalar ve davalar açılmıştır. Bunun üzerine memuriyetten çıkartılmış, gazeteciliğe başlamak zorunda kalmıştır. Makale yazdığı La Turquie ve Yeni Dünya gazeteleri Tan provokasyonu[49] sonucu imha edilince Aziz Nesin ve Rıfat Ilgaz'la birlikte Marko Paşa dergisini çıkarmıştır.[50] Hakkında, yazılarından dolayı bir kısmı hapisle biten çok sayıda dava açılmıştır. Birçok roman, öykü, şiir ve çeviriye imza atan Âli, Türk edebiyatının en özgün damarlarından birisidir.[51]

Kaçma Arayışı ve Süreci

1948'de başka yazdığı bir yazıdan dolayı 3 aylık cezasını çektikten sonra Sabahattin Âli artık iyice bezmiş durumdadır ve bu ülkenin artık ona hayat hakkı tanımadığına inanmaktadır. Sürekli polis takibi altındadır. Yurtdışına gitmek istediyse de kendisine pasaport verilmemiştir. Artık işsizdir ve ayrıca yazacak yayın organı bulacak durumda değildir. Böylelikle ülkeden yasadışı yollardan ayrılmaya karar verir.

İşte tam bu noktada Sabahattin Âli'nin o güne kadar yaptığı işin tam aksine birdenbire kamyon işletmeciliğine atıldığı görülür. Kamyon, Melek Celal Sofu[52] isimli zengin bir dula aitti. Meh-

49 Tan olayı hakkında daha ayrıntılı bilgi için Atilla Akar'ın 'Türkiye Komplolar ve Provokasyonlar Tarihi' (Profil Yayınları. 2009) başlıklı kitabına bakınız.

50 Makro Paşa sık sık kapatıldığı için ismini birçok kez Malum Paşa, Merhum Paşa, Öküz Paşa, vb gibi değiştirmek zorunda kalmıştır.

51 Romanları: Kuyucaklı Yusuf, İçimizdeki Şeytan, Kürk Mantolu Madonna. Hikâyeleri: Değirmen, Kağnı, Hanende Melek, Ses, Yeni Dünya, Sırça Köşk, Kamyon. Şiir Kitapları: Dağlar ve Rüzğar, Kurbağanın Serenadı. Ayrıca 'Leylim Ley', 'Aldırma Gönül', Geçmiyor Günler', Melankoli', 'Kız Kaçıran', 'Eskisi Gibi' 'Dağlardır Dağlar' gibi birçok şiiri bestelenerek şarkı yapılmış ve bugün de dillerden düşmemekte, zevkle dinlenmektedir.

52 Tepedelenli ailesinin kızlarından olup, Türkiye'nin tanınmış kadın ressamlarındandır.

met Ali Cimcoz tarafından tanıştırılmışlar ve kamyon onun eşi Adalet Cimcoz[53] adına kaydettirilmişti. Bir süre bu kamyonla Anadolu'ya yük taşıyıp durdu. Sonra 31 Mart 1948'de İstanbul'dan kamyonla Kırklareli'ne hareket etti. Orada kendi şoförü Salim'i bırakıp yanına Ali Ertekin isimli kişiyi aldı. Olayın bundan sonrası hâlâ muğlaktır. Kamuoyu Sabahattin Âli'nin öldüğünü ancak 8 ay sonra 12 Mart 1949 günü öğrenebilecektir.

MAH / Milli Emniyet Ajanı İle Seyahat

Peki yanına aldığı Ali Ertekin kimdi? Ali Ertekin ordudan atılma eski bir başçavuştu. Ordudayken silah çalmaktan 4 ay 20 gün hapis yatmıştı. Bulgaristan'a kaçmış sonra dönmüş ve 'komünistlik'ten tutuklanmıştı. Cezaevindeyken Berber Hasan (Tural) isimli kişiyle tanışmıştı. Berber Hasan da Sabahattin Âli'nin cezaevi arkadaşıydı. İddialara göre Ali Ertekin ve Berber Hasan MAH[54] ve polisin bilgisi dahilinde sınırdan adam kaçırma işlerini organize ediyorlardı.[55] İşte Sabahattin Âli en son bu kişi ile görüşmüştü.

Ne var ki, 21 Aralık 1948 günü Vedat ismini kullanan bir polisin berber Hasan Tural'la Bulgaristan'a kaçmak üzere 200 liraya anlaşmış, ardından Ali Ertekin'le buluşmuş sonra o da ortadan kaybolmuştu. İşte bu olay üzerine yapılan aramada Sabahat-

53 Ünlü dublaj sanatçısı, çevirmen, eleştirmen, yazar, galeri sahibi. Ağabeyi Ferdi Tayfur sayesinde dublajcılığa başlayan Adalet Cimcoz, filmlerde Türkân Şoray, Muhterem Nur, Sezen Sezin, Fatma Girik ve Filiz Akın'ın seslendirmelerini yaptı. Türkiye'nin ilk magazin-sosyete dedikodu yazarlarındandır. Nâzım Hikmet'i evinde saklamıştır. Eski cumhurbaşkanlarımızdan Fahri Korutürk'ün eşi Emel Korutürk'ün teyzesidir.

54 Milli Amale Hizmetleri. Bugünkü MİT.

55 İddialara göre bunların Bulgaristan'a sözümona kaçırdıkları kişiler MAH ajanlarıydı. Sabahattin Âli bunun 'istisnası' olmuştu. TKP ile organik bağı olmadığı ya da kalmadığı için de mecburen örgüt ilişkileriyle değil bu yolla kaçmayı seçmiş ve MAH'ın eline düşmüştü.

tin Âli'ye ait eşyalar da bulunacaktı. Resmi hikâyeye[56] göre Ali Ertekin, Sabahattin Âli'yi öldürdüğünü itiraf etmiş ve 'Komünist olduğu ve vatanseverlik duygularını rencide ettiği için öldürdüğünü' ileri sürmüştü.

Ertekin'in anlatımına göre Sabahattin Âli'yi kendisine berber Hasan Tural göndermiş, peynir taşıma işi için şoför muavini olmasını istemiş, sonra da Sabahattin Âli ile tanıştırmıştı. Topkapı'da buluşup Kırklareli'ne doğru yola çıkmışlar, sonra köyleri dolaşmak amacıyla ormanlık alana girmişlerdi. O esnada Sabahattin Âli kimliğini ve gerçek niyetini açıklamış, Bulgaristan'a kaçacağını, teşkilat kurup rejimi değiştireceğini söylemişti.[57] Kendi tabiriyle onun 'Türk milletine fenalık yapmak isteyen bir canavar olduğunu' anlamış ve 'milli bir düşünce ile kendini kaybedip' bir sopa ile Sabahattin Âli'nin kafasına üç kere vurup onu öldürmüştü![58]

Fakat yapılan keşif esnasında Ali Ertekin'in ifadelerinde çelişkiler ortaya çıkacaktı. Sabahattin Âli'yi sınıra çok yakın bir yerde öldürdüğünü söylerken ceset sınırdan 45 kilometre içeride bulunmuştu. Ayrıca cesedin bulunduğu nokta konusunda da çelişkiler vardı. Cesedi bulan çoban ceset bir çukurda derken, Ali Ertekin kayalıkların dibinde olduğunu söylüyordu. Ayrıca Ertekin'in 'milli hisler için öldürdüğü' savunması da geçersiz görünüyordu. Hem hırsızlıktan sabıkalı, hem ordudan atılmış biri olarak 'güvenilmez'di. Bütün bunların yanı sıra onu tanıyanlar 'ufak bir menfaat karşılığı her şeyi yapabilecek karakterde

56 Bunun uydurma bir hikâye olması mümkün. Suçu üstlenecek bir sanık bulunması için kurgulanmış bir senaryo da olabilir. (Atilla Akar)

57 Bu da uydurma bir ifadeye benziyor. Tek derdi kaçmak olan bir adam niçin niyetini böyle açıklasın? Sadece 'komünist tehlike' kurgusu için böyle bir ifadeye gerek duyuluyor gibi. (Atilla Akar)

58 Sabahattin Âli'nin cesedi ise 16 Haziran 1948 günü kayıp babasını arayan bir köylü tarafından ormanlık alanda çürümüş ve iskelet halde bulunacaktı.

biri' olarak tanımlıyorlardı. Berber Hasan Tural'a gelince, bazıları onun asıl organizatör ve polis ajanı olduğunu söylüyorlardı. Mahkemeye bile gelmedi.

Ancak asıl bomba sanık avukatlarının mahkemeye verdiği bir dilekçe sonrası patlayacaktı. Buna göre müvekkilleri uzun süredir Milli Emniyet Hizmetleri adına çalışmaktaydı. Gelen cevabi yazıda Ali Ertekin'in hizmetleri karşılığı emniyetten para aldığı anlaşılıyordu.[59] Sonunda Ali Ertekin 'hafifletici nedenlerle'[60] 4 yıl hapisle kurtarılacaktı!

Ali Ertekin Öldürmedi!

Ne var ki Sabahattin Âli cinayeti uzun süre sessizlikle geçiştirilecek, kitapları 1960 sonrası yeniden basılabilecek, kuşkular ise ancak 70'lerde dile getirilecekti. Buna göre Sabahattin Âli hiç de gösterildiği gibi öldürülmemişti.

İddialara göre sanık Ali Ertekin Sabahattin Âli'nin katili değildi. Sadece suçu üstlenmesi sağlanmıştı. Sabahattin Âli sınırı geçmeden önce Milli Emniyet tarafından gözaltına alındı.[61] Kırklareli Emniyet Müdürlüğü ya da benzeri bir yerde sorgulandı, işkence edildi ve öldürüldü. Sonra götürülüp ormanlık alana atıldı.[62]

---

59 Olayın olduğu esnada İstanbul Emniyeti Birinci Şube (Siyasi Şube) Müdürü 'Parmaksız' Hamdi idi. Daha sonra "Cinayeti işleyen polis değil, MİT'tir. İnfaz emrini veren de gazeteci, yazar, CHP'de üst düzeylerde bir kişidir. Zaten bu emri veren politikacı da daha sonra feci şekilde öldürüldü, adını veremem" diyecekti. Onun kastettiği kişinin Nihat Erim olduğu ileri sürülecekti.

60 O 'hafifletici nedenler'in ne olduğu anlaşılamadı bile. Muhtemelen Sabahattin Âli'nin komünist olmasıydı ve komünistler öldürülebilirdi!

61 Bir iddiaya göre de sınırdan önce sahte bir Bulgar karakolu kurulmuş, Sabahattin Âli sınırı geçtiğini sanmış, İstanbul'daki dostlarına mesaj olarak kartvizitini vermiş ve ondan sonra derdest edilmişti. Rasih Nuri İleri bu kartı daha sonra Berber Hasan'dan aldığını söylüyor. Hatta Dr. Faruk Erem'in 'Bir Ceza Avukatının Anıları'nda Sabahattin Âli'nin kurşunlanarak öldürüldüğü ileri sürülür. Eğer otopsi raporlarıyla (Ki, otopsi yapılacak cesette kalmamıştı ortada aslında) oynanmamışsa bu yönde bir 'kanıt' bulunamamıştır.

62 Ceset Hedye Köyü civarında bulunmuştu. Üstünkörü gömülmüş olup, muhteme-

Peki Sabahattin Âli'nin cesedi neden bulunmuştu o zaman? Nasıl olsa kaybolacak ve hiçbir zaman bulunamayacak bir ceset neden bulunmak istenmişti? Sabahattin Âli CHP iktidarı döneminde öldürülmüştü.[63] Tam o esnalarda demokrasi rüzgârları esmeye başlamış, Batı'ya yaranma için göstermelik bazı girişimler yapılmıştı. Bu arada DP milletvekilleri de TBMM'de Van'ın Özalp ilçesinde '33 Kurşun' hadisesini (Muğlalı Olayı) gündeme getirmişlerdi. Bunun üzerine DP'nin bu olayı da meydana çıkartacağından çekinen CHP hükümeti olayı o şekilde gündeme getirmeden kendi uydurdukları şekilde açığa çıkarmak, bir kişiye yıkarak böylelikle sorumluluktan kurtulmak istemiş olabilirler.

Nitekim Adnan Menderes'in daha başvekil olmadan önce 14 Ocak 1949'da Samet Ağaoğlu'na yaptığı söylenen açıklama da bu yöndeki kuşkuyu teyit eder niteliktedir.

Öyle veya böyle Sabahattin Âli'nin öldürülmesi aydınlara özellikle de 'komünizm' bahanesiyle sol aydınlara karşı girişilen cinayetlerin, daha 'soğuk savaş', Gladyo ortada yokken bile bir 'zihniyet' olarak var olduğunu, devletin daha sonra sık sık bilinç üstüne çıkartacağı gibi bilinçaltında her zaman zaten işlevsel olduğunu göstermektedir. Günahı ve vebali tertipçilerinin üzerine olsun. Olan dünya çapında kaliteli bir aydınımıza, Türk edebiyatının köşe taşlarından bir yazarımıza olmuştur.[64]

---

len yırtıcı hayvanlar tarafından çıkartılıp yenilmişti.

63 İlginç ve ironiktir. On yıllar sonra bir CHP milletvekili Mustafa Gazalcı Sabahattin Âli cinayetinin aydınlatılmasına yönelik bir soru önergesi vermiştir. 2003 Nisan ayında İçişleri Bakanı Abdülkadir Aksu imzasıyla verilen cevapta "Belgeler var ama zamanaşımına uğradığı için yok edilmiştir" denilmekteydi.

64 Hakkında yayımlanan kitaplar: 'Sabahattin Âli' (Filiz Âli-Atilla Özkırımlı), 'Sabahattin Âli' (Asım Bezirci), 'Sabahattin Âli' (Mustafa Kutlu), 'Sabahattin Âli'nin Romancılığı' (Sofya, İbrahim Tatarlı), 'Sabahattin Âli Olayı' (Kemal Bayram), 'Sabahattin Âli Dosyası' (Kemal Sülker), 'Sabahattin Âli' (Muzaffer Uyguner), Sabahattin Âli Olayının Gerçeği (Reşit M. Ertüzün), Filiz Hiç Üzülmesin: Fotoğraflarla 'Sabahattin Âli'nin Yaşamöyküsü' (Filiz Âli), 'Sabahattin Âli: İnsan ve Eser' (Ramazan Korkmaz). Başın Öne Eğilmesin/Sabahattin Âli'nin Romanı. (Hıfzı Topuz)

Üstelik ailesine de daha sonra acı çektirmişlerdir. 25 yıl öğretmenlik yaptığı halde, sırf 3 ayı eksik olduğu için maaş bağlamadıkları[65] gibi sürekli olarak izlemişlerdir. Kızı Filiz Âli anlatıyor: "Her kapı kapandı yüzümüze. Hiçbir şey çıkmadı çünkü üstü kapatıldı. O dönemde AİHM de yoktu. Avukatlarımızı bile 'Bu işi kurcalamayın' diye tehdit ettiler. Annem ve benim peşimde uzun yıllar sivil polis dolaştı. Bunlar koruma polisi değil izleme polisleriydi. Babam öldükten sonra biz kimlerle görüşüyoruz, neler yapıyoruz diye takip altındaydık. Bir de gözdağı vermek için takip ediyorlardı..."[66]

Söz konusu aydın düşmanı, rezil, aşağılık zihniyet üzerine fazla söz söylemeye gerek var mı?

Bu olay vesilesiyle değerli edebiyatçımız Sabahattin Âli'yi saygıyla yâd ediyoruz.

65 Kızı Filiz Âli'nin anlatımına göre Sabahattin Âli'nin katili Ali Ertekin'e ise devlet bir ev almış ve maaşa bağlamıştı.

66 Ecevit Kılıç. Ergenekon Babamın Cinayeti ile Başladı. Sabah. 28.01.2008.

(22 Kasım 1952)
Hüseyin Üzmez'in Gazeteci Ahmet Emin Yalman'a Suikast Girişimi: İlk 'İslamcı Kimlikli' Suikast

"Yalnız Yalman'ı değil, dünyadaki bütün dönmeleri, münafıkları ve kâfirleri öldürmeye hazırdım. Ancak nasıl yapacağımı bir türlü kestiremiyordum. Henüz çok toydum. Kurtuluşu kanda, savaşta, kavgada görüyordum. Bunun nasıl olacağını da bilemiyordum. Şimdilik kendimi gelecekteki 'mukaddes isyan' günlerine hazırlamaya çalışıyordum. Ateş almaya hazır bir kav gibiydim. Parlamak için küçücük bir kıvılcım bekliyordum. Çok geçmeden o da oldu."

-Hüseyin Üzmez-

Türkiye 1980'ler ve 90'lara doğru yepyeni bir 'terör tipi' ile tanışacaktı. Daha önce 'ülkücü terör' ve 'sol terör' kavramlarına alışmış Türkiye bu kez 'İslamcı terör' kavramıyla yüz yüze gelecekti. Böylelikle o güne kadar adları 'terör' kelimesiyle birlikte pek anılmayan İslamcı akımlar bu kez 'terör' ve 'suikast' kelimeleriyle bir araya geleceklerdi. Özellikle o dönem içinde Sol-Kemalist aydınlara yönelik ardı ardına yapılan suikastların hemen ertesinde muhakkak bir 'İslamcı örgüt' çıkıyor, 'İslamcı kimlikli' militanlar yakalanıyordu. Bu yapıların İslam'la ilişkisi ve arkasında hangi yapıların olduğu tartışıladursun 1950'li yılların

başında yapılan bir suikast girişiminin ardında bu kez gerçekten 'İslamcılar' çıkacak ve döneminde oldukça sarsıcı sonuçlar yaratacaktı. Söz konusu eylem gazeteci Ahmet Emin Yalman'a karşı girişilen suikast teşebbüsüydü. Yalman ölümden kıl payı dönmüş ve olaydan yaralanarak kurtulmuştu. Böylelikle Türkiye'de ilk kez İslam, terör, suikast kelimeleri yan yana geliyordu.

Ahmet Emin Yalman 1888'de Selanik'te doğdu. 1910'da İstanbul Hukuk Mektebi'ni bitirdikten sonra ABD'de Columbia Üniversitesi'nde felsefe okudu ve gazetecilik eğitimi aldı. 1914'te yurda dönerek dersler verdi. Gazeteciliğe 1907'de Sabah'ta başlayan Yalman, 1917'de Vakit gazetesini çıkardı. 1920'de İstanbul'un işgali sırasında İngilizler tarafından Malta'ya sürüldü. Sürgün dönüşü Vatan gazetesini çıkardı. Terakkiperver Cumhuriyet Fırkası'nı savunduğu için Şark İstiklal Mahkemesi'nde yargılandı. Basından uzaklaştığı yıllarda bazı yabancı firmaların temsilciliğini yaptı. 1936'da Kaynak dergisini çıkaran Yalman aynı yıl Tan gazetesini satın alanlar arasında yer aldı. Görüş farklılıkları nedeniyle Tan'dan da ayrılan Yalman 1940'ta tekrar Vatan'ı çıkarmaya başladı. Yalman savaş yıllarında liberal demokrasinin ve müttefiklerin savunuculuğunu yaptı; savaş sonrasında da Batı'nın sistemini öven yazılar yazdı. Vatan'ı 100.000'lik tiraja ulaştırmayı başardı. DP'nin ilk yıllarında partiye övgüyü sürdürdü. Daha sonra özellikle 'besleme basın' olarak adlandırılan DP yanlısı, devlet olanaklarıyla büyüyen, örtülü ödenekten para alan gazeteleri eleştirmeye, dolayısıyla DP'yi de eleştirmeye başlayacaktı. 1959'da 15 ay mahkûmiyet aldı. 1961'de Vatan yerine Hür Vatan'ı çıkardı. Ardından serbest yazarlık yaptı ve kitaplar yazdı.[67] 19 Aralık 1972'de İstanbul'da öldü.

67 Ahmet Emin Yalman'ın kitapları: Havalarda 50.000 Kilometre (1943), Naziliğin İçyüzü (1943), Yakın Tarihimizde Gördüklerim ve Geçirdiklerim (1970-1971, 4 cilt).

Ahmet Emin Yalman Hedefte

Zamanla diğer bir kısım gazete ve gazeteciyle tartışmaları giderek sertleşen Yalman, özellikle Necip Fazıl Kısakürek'in İslami içerikli 'Büyük Doğu'su tarafından ağır ve hakarete varan bir üslupla karşılanacak (Aynı zamanda 'Büyük Cihad', 'Serdengeçti' gibi yayınlar da ona eşlik edecekti) bu tavra o zamanki İslam Demokrat Partisi'nden[68] de destek gelecekti.

O yıllarda Yalman hakkında belli çevreler tarafından tehditlerle birlikte süren bir kampanya açılacaktı. 'Selanikli' olmasından ötürü hakkında 'Yahudi dönmesi' (Sebatayist) olduğu, 'Kurtuluş Savaşı esnasında 'Amerikan mandasını savunduğu', 'Ermeni yanlısı' olduğu, 'din düşmanlığı' yaptığı, 'gazetesinde güzellik müsabakası tertipleyip Türk kızlarını teşhir ettiği' (Hatta "Dünya avrat pazarlarına karı ihraç ediyor" gibi ifadeler) türü suçlamalar ardı ardına yapılıyor ve ağır hakaretler ediliyordu. Ahmet Emin Yalman'ı 'Çıfıt' olarak tanımlayan yazıda şunlar belirtiliyordu: "Dönme, Türk ırkının içinde frengi mikrobundan daha hain bir suikast metodunun sahibidir. Sen İslam ve iman davasının baş düşmanı, baş suikastçı, baş haini bir alçaksın, 'Alçak' sıfatına yükseklik verecek kadar alçaksın ve bu davaya karşı küfür ve delalet safının serdümenisin. Ey cihanın baş çıfıtı, çıfıtların çıfıtı! Allah'ın Kuran'ında 'Belhum Adal' diye tarif ettiği, hayvanlardan ve necasetten adi, insanlığın yüz karası Ahmet Emin Yaman! ...Sen bizzat bir dönmenin bana dediği gibi 'Başı hiçbir vincin kaldıramayacağı kadar boynuzla dolu' meşhur ve müseccel bir deyyussun."

Tam bu noktada zaten Hüseyin Üzmez de Büyük Doğu ve Necip Fazıl'dan etkilendiğini, fikri yakınlık duyduğunu (Ancak arada örgütsel bir ilişki olmadığını belirterek) gizlemiyordu. Bu

68 1951 yılının ağustos ayında İstanbul'da kurulan bir partidir. Kurucu ve yöneticileri arasında Cevat Rıfat Atilhan, Zühtü Bilimer, Kerim İnan, Hakkı Sadık Acarlı, Hamit Tekinsoy, Nuri Çallı, Feridun Okyanus, Mehmet Reşat Düşünür gibi isimler bulunuyordu. Ancak parti, cemiyetler kanunu'nun 24. maddesine aykırı davranmaktan 2 Mart 1952 tarihinde kapatıldı.

konudaki hissiyatını şöyle ifade ediyordu: "Herkes kızıyor, herkes lanetliyor, herkes nefret ediyor, yine de kimse Yalman'a bir şey yapamıyordu. Bu hal bizi inancımızdan şüpheye düşürmüştü. Bir tarafta 30 milyon Müslüman, öbür tarafta onlara mütemadiyen küfreden bir dönme. Kimse de çıkıp (Üstad'ın deyimiyle) 'Kalemini onun münasip bir yerine' sokamıyor. İşte bu bizi çıldırtıyordu. Sonradan öğrendik ki üstad Necip Fazıl da aynı duygulara kapılmış. Bir gün Serdengeçti Osman Yüksel ağabeyimin yazıhanesine gitmiş. 'Yahu Osman' demiş. 'Bu millet ölmüş. Aylardır yazıp çiziyoruz. Bir babayiğit çıkıp da şu herife bir mantar tabancası dahi patlatmıyor!' Bu sözlerden tam bir hafta sonra ben silahı Yalman'a boşaltmışım."[69]

Suikast Gerçekleşiyor!

Bu arada Yalman ile Menderes'in arası tekrar düzelecekti. Aynı süreçte Yalman şehirleri geziyor 'memleket ilaveleri' hazırlıyordu. Bu amaçla 20 Kasım'da Malatya'ya gelecekti.[70] 22 Kasım'da Başbakan Menderes şerefine verilen yemeğe katılan Ahmet Emin Yalman saat 11.30 civarında oradan ayrılacak ve haberini geçmek üzere önce Malatya Postanesi'ne gidecek, fakat bir türlü bağlanamayan telefonu beklemeyip haberini gazeteci arkadaşı Kemal Aydar'a teslim edip kalmakta olduğu Malatya Palas'a doğru yola çıkacaktı. Ne olduysa o anda oldu. Yalman o ânı 'anılar'ında şöyle anlatıyordu:

"Kapıdan çıkar çıkmaz elime taş parçalarının yağdığını fark ettim. Bundan evvel tabancayla vurulmak gibi bir şey başımdan geçmediği için elime mermilerin çarptığını ve bir suikast karşısında bulunduğumu hiç hatıra getirmedim. Karşımda kimse yoktu. Kulağıma silah sesi de gelmemişti. Birtakım münasebetsiz adamların birbirlerine taşlar attıklarını sanarak, elimi mey-

69 Hüseyin Üzmez. Malatya Suikastı. Timaş Yayınları. İst. 1999. sf: 22-23.

70 Aynı gün Başbakan Adnan Menderes de DP il kongresi için Malatya'daydı.

dana doğru uzattım, 'Artık yeter, bu manasızlığı bırakın' diye bağırdım. Bu sırada elimin kanlar içinde olduğunu fark ettim. Karnımdan ve bacaklarımdan aşağı da sıcak bir şeyler akıyordu. Bir tehlike karşısında bulunduğumu anladım, telgrafhane önündeki basamakları acele indim, hızla meydanı bir koşuda geçerek otelin kapısına yaklaştım. Kapının bulunduğu pasajın önünde birtakım insanlar duruyordu. Kendilerine hitap ederek 'Taksi, doktor' diye yardım istedim. Hiçbiri en küçük bir ilgi göstermedi. Sonradan anlaşıldığına göre bunlar herhalde fesat şebekesine mensup kimselerdi, cinayeti seyre çıkmışlardı. Koşarak onlardan uzaklaştım ve İş Bankası binasına doğru gittim. Bu arada herhalde pek çok kan kaybetmiş olacaktım. Ertesi gün meydanın çeşitli noktalarında görülen kan birikintileri ve elbiselerimi sırılsıklam hale koyan kanlar bunu belli etmişti. Kuvvetim sonuna gelmişti, kendimden geçtim ve yere serildim."

Sonunda Yalman hastaneye yetiştiriliyor ve o sayede kurtuluyordu.[71] Yalman karnına iki, bacağına, kalçasına ve eline bir olmak üzere toplam 6 kurşun yemişti.[72] Yalman'ı vuranlar hemen aranmaya başlayacak ve ilk ipucu postanenin yakınında bulunan terk edilmiş bir bisiklet olacaktı. Kısa sürede bisikletin duvarcı ustası Şerif Dursun'a ait olduğu anlaşılacaktı. Bu kişinin Büyük Doğu çevresiyle ilişkili ve kapatılan İslam Demokrat Partisi üyesi olduğu tespit edilecekti. Önce Şerif Dursun'un evi basıldı. Evde Büyük Doğu ciltleri ve bir de tabanca bulunacaktı. Çok geçmeden aranan Şerif Dursun teslim olacaktı. Kısa sürede 15 kadar kişi gözaltına alınacak,[73] bunların bir kısmının Türk Mil-

71 Başbakan Menderes olayla özel olarak ilgileniyor ve özel bir uçakla Ankara'dan cumhurbaşkanlığı doktorları Prof. Kamil Sokollu ve Prof. Recai Ergüder'in acil olarak getirilmesini sağlıyor.

72 Tetikçi Üzmez tabancasında 9 kurşun bulunduğunu, nasıl bir mantıksa 6. kurşunu ise havaya 'şerefe niyetine' sıktığını söylüyor. O da İş Bankası'nın duvarına saplanmış.

73 Ayrıca İzmir ve Bursa'da da gözaltılar olacak, Necip Fazıl da İstanbul'da tutuklanıp yargılanacaktı.

liyetçiler Derneği[74] üyesi olduğu anlaşılacak, Musa Çağıl isimli 20 yaşlarında bir gencin örgütlerine başkanlık ettiği ileri sürülecek ve bu kişilerin Terzi Feyzi'nin evindeki toplantıda Yalman'ı vurma kararı aldıkları ve Hüseyin Üzmez'in de bu görevi üstlendiği belirtilecekti.[75]

Sonunda Üzmez yakalanacak, polisin ilk anda inanmamasına rağmen olayı ayrıntısıyla anlatacak ve olayda kullandığı silahı teslim edecekti.[76] Daha sonra da Ahmet Emin Yalman'la yüzleştirilecekti.[77]

Toplam 11 sanık olayla ilgili görülerek mahkûm edildiler. Hüseyin Üzmez ise 20 sene hapis cezası alacaktı.

Öyle veya böyle, Ahmet Emin Yalman'a suikastın, o güne kadar sadece inanç ve fikir düzeyinde mücadele veren İslami kesimin işi silahlı eyleme döktüğü ilk hareket olarak ayrı bir önemi var. Böylelikle Türkiye'de İslamcılık hareketinin adı ilk defa terörle birlikte anılmış oluyordu. Yıllar sonra Üzmez, bu hareketini hayli tuhaf bir özeleştiri ile şöyle tanımlıyordu:

---

74 İstanbul Türk Kültür Ocağı, Türk Kültür Çalışmaları Derneği, Türk Kültür Teşkilatı, Genç Türkler Derneği ve Ankara Türk Kültür Derneği'nin Nisan 1950'de birleşmesiyle kurulan Milliyetçi-Anadolucu dernek. Federasyonun genel başkanı aynı zamanda DP Isparta milletvekili olan Sait Bilgiç idi. DP milletvekili Tahsin Tola da genel idare kurulu üyesiydi. Ankara Savcılığı, Türk Milliyetçiler Derneği hakkında Cemiyetler Kanunu'nun 33. maddesine göre kovuşturma açtı. Hükümet derneğin 'bölücü', 'ırkçı' ve inkılap karşıtı' olduğunu düşünüyordu. Sait Bilgiç ile Tahsin Tola 31 Ocak 1953 günü DP'den ihraç edildi

75 Hüseyin Üzmez'in beyanına göre toplantıda 7 kişi olup, isimlerini kâğıda yazıp şapkanın içinden kura çekmişlerdi. Kura önce Hafız'a çıkmış sonra Üzmez itiraz etmiş bu sefer de iki defa adını yazmıştı. Ancak kura gene Hafız'a çıkacak ve bunun üzerine Üzmez tabancayı alıp tuvaletin kuburuna ateş edecek ve "Bu görevi gönüllü olarak üzerime alıyorum" diyecekti. Hüseyin Üzmez. Malatya Suikastı. Timaş Yayınları. İst. 1999. sf: 126-127.

76 Şerif Dursun dayak neticesi poliste suçu kabullenecek, dama attığı tabanca bulunacaktı. (Balistik incelemesi yapılmadığı için suikast silahı sanılacak) O kadar ki Hüseyin Üzmez gerçek zanlının kendisi olduğunu beyan ettiğinde bile polisler ikna olmakta zorlanacaktı.

77 Üzmez, Yalman'ın elini sıkacak ve kendisini "Ben düşmanınız Hüseyin Üzmez" diye tanıtacaktı.

"Bizce, yurdumuzdaki barış ve kardeşliği torpillemek isteyen biri vardır. Onu ortadan kaldırmak gerekiyordu. İşte bunu yapmaya çalıştık. Hareket yanlıştı. Ama niyetimiz temizdi."[78]

Maalesef bu sakat anlayış yıllar sonra bir kısım İslami çevreler tarafından da sahiplenilip, savunulabilecektir...

78 Hüseyin Üzmez. Malatya Suikastı. Timaş Yayınları. İst. 1999. sf: 8.

ANALİZ: 1970-1980 Arası "Kontrollü İç Savaş" Suikastları

Türkiye 1970'lere gelindiğinde oldukça yaygın, giderek sertleşen bir "kontrollü iç savaş" dönemi yaşadı. Bu süreç kurgulanmış bir "paket çatışma" süreciydi. Sağ ve sol kutuplaşmalarına, "derinleştirilmiş kaos projesi"ne dayalı 'toplumsal ayrışma" birbirine düşman ve her biri diğerini yok etmeye programlanmış yapıları beraberinde getirdi. Arka planında Gladyo/Stay Behind orduların olduğu kurguların sokaktaki vurucu gücü siyasal sağ-paramiliter unsurlar oldu. "Komünizmi önleme", "Son Türk devletini kurtarma misyonu" çağrısı altında ülkedeki sol, demokrat, sosyalist hatta liberal unsurlara karşı bir 'şiddetle bastırma' stratejisi izlendi.

Bu sürecin belirgin özelliği çatışmanın darbe planına endeksli, Türkiye'yi batılı sisteme tam entegre etmeyi amaçlayan dönüşümlerin yapılabilmesiydi. Bunu "normal yollar"dan yapamayacaklarını anlayanlar toplumda "kontrollü iç savaşı" derinleştirme yolunu seçtiler. Giderek tek tek bireylerin vurulmasından toplu katliamlara doğru evrilen çatışmada istenen sonucu bu yolla aldılar. Binlerce insanımız ve gencimizin hayatına mal olan süreçte 'ölüm' en gündelik, en sıradan kelimeler haline gelmişti. Türkiye bir 'toplu cinnet' durumuna sokulmuştu.

Bu sürecin suikastlarına baktığımızda ise daha çok "öğrenci çatışmaları" gibi başlayan olaylar (68 sürecinden farklı olarak, olay lokal kavgalar boyutundan çıkıp, "silah" çatışmalarda temel bir unsur halinde kendini gösterdi) zamanla hızla militan,

dar grupların gündelik, misillemeci, hedef gözeten saldırılarına dönüştü. Artık öldürülmeniz için sağcı veya solcu olmanız (hatta kılık kıyafetinizle o imajı vermeniz) yeterliydi. Daha çok "sıradan insanların" rol aldığı bu çatışmalar süreçte giderek tüm toplumu kontrol etmeye çabalayan milisvari hareketlere, örgütsel stratejilere dönüştü.

1977'ye kadar daha çok okul işgalleri, boykotlar, yürüyüşler ve benzeri eylemler içinde şekillenen çatışma 1977 süreci ile birlikte kendi içinde 'niteliksel sıçrama' yaparak daha bilinçli, daha üst ve daha büyük çaplı hedeflere yöneldi. Bu çatışmada gene aydınlar (Gazeteciler, yazarlar, akademisyenler) hedef seçilir ve en büyük zararı görürlerken aynı zamanda ülkede bir "aydın kırımı"da hedeflenmiş bulunuyordu. Öldürülen aydınların-yazarların çok büyük bölümünün sol profile oturması ülkede sürüp giden 'sola karşı savaş' stratejisinin bir parçasıydı ve solu 'beyinsel', 'fikri kaynaklar'ından mahrum bırakma özelliği de taşıyordu. Aynı zamanda topluma büyük korku salan suikastlar 'düşünme'nin, 'taraf olma'nın ne denli 'tehlikeli' olabileceğinin mesajını taşıyordu.

Bu dönemde gerçekleşmiş bütün önemli suikastlara baktığımızda hemen hemen hepsinin bu 'trend'e uyduklarını görürüz. Kısaca 70 süreci suikastları ülkede sürüp giden "kontrollü iç savaş"ı derinleştirmek, olayları planlanmış darbeye bağlamak ve buna direnebilecek unsurları yok etmek yahut sindirmek amacıyla yapılmışlardır çoğu kez. Olaylar kontrolden çıkma eğilimine girdiğinde ise zaten beklenen 'darbe' de gelmiştir...

(15 Haziran 1977)
İlk Akademisyen Cinayeti: Sağ Görüşlü Öğrencileri Tarafından Bıçaklanarak Öldürülen Öğretim Üyesi Doçent Orhan Yavuz

1977, terörün iyice pervasızlaşması açısından bir 'dönüm yılı'ydı.[79] Ayrıca ilk defa aydınlar, yazarlar, akademisyenler, savcılar, belediye başkanları, gazeteciler, emniyet müdürleri, programcılar, doktorlar, bakanlar, milletvekilleri, parti başkanları gibi toplumun kalburüstü isimlerinin hedeflenmeye başlandığı bir yıldı. Ondan sonra seri bir şekilde bu cinayetlerin arkası gelecek ve pek çok önemli isim birer birer aramızdan ayrılacaktı. İşte bu tarz ölümler furyasının ilk ismi Erzurum Atatürk Üniversitesi Fen Fakültesi öğretim üyelerinden Doç. Dr. Orhan Yavuz olacaktı.

Doç. Orhan Yavuz idealist bir öğretim görevlisiydi. Öğrencilerini bilimsel kriterlere göre yetiştirme peşindeydi. Ne var ki bir gün gelip ölümünün öğrencilerinin elinden olacağını hiç tahmin edemezdi herhalde. Saygı duyulması, eli öpülmesi gereken öğretmenleri sırf 'ideolojik gerekçeler'le öldürebilecek kadar tıynetten yoksun, çatışmacı, sevgisiz bir kuşak yetiştirilmek isteni-

79 1977 ülkede süren terör açısından bir dönüm yılıydı. Gündelik ölümler katlanarak artarken, CHP mitinglerine peşpeşe saldırılar yapılıyor, Bülent Ecevit'e Çiğli'de suikast girişimi oluyor ayrıca Demirel tarafından Taksim'de Ecevit'e suikast yapılacağı ihbarı bildiriliyordu. 34 kişinin ölümü ve onlarca kişinin yaralanmasıyla sonuçlanan 1977 kanlı 1 Mayıs provokasyonu bu dönemde yapılıyordu. Ancak bunların asıl olma nedeni 6 Haziran'da olacak seçimleri yaptırmamak ve solun yükselişini engellemekti. Arkasında darbe planı yatıyordu. Nitekim 3 Haziran 1977'de ordudan kalabalık bir grup bu yüzden sessizce tasfiye olacaklardı.

yordu çünkü. Gerçi Orhan Yavuz sol düşünceli olduğu için daha önce birçok tehdit almış hatta takip bile edilmişti.[80] Bir insanı sırf 'kendi gibi düşünmediği için' öldürebilmek nasıl bir kafa yapısı gerektiriyordu ki?

İşte bu atmosfer altında 15 Haziran 1977 gününe gelindi. O sabah Orhan Yavuz okuluna gitmek üzere yola çıkacak, yolda karşılaştığı asistan arkadaşı Halil Çivi ile birlikte İşletme Fakültesi önündeki otobüs durağına geldiklerinde olanlar olacaktı. Yanlarına yaklaşan iki kişiden biri sanki konuşmak ister gibi koluna girecek, Yavuz'u çimenlik bölgeye çekecek ve saldırganlardan biri onu kıskıvrak tutarken diğeri acımasızca bıçaklayacaktı. O esnada arkadaşı Halil Çivi'den yardım isteyen Orhan Yavuz "İmdat" diye bağıracak, saldırganlardan biri elindeki bıçağıyla Halil Çivi'nin üzerine yürüyünce Çivi de kaçmak zorunda kalacak ve geri döndüğünde ise arkadaşının kanlar içindeki vücuduyla karşılaşacaktı. Yavuz çevreden yetişenlerin de yardımıyla Erzurum Numune Hastanesi'ne kaldırılacak ancak kurtarılamayacaktı.

Görgü tanıklarına göre saldırganlar öğrenci yurtlarına doğru kaçmışlardı. Ayrıca saldırganlardan biri 'kırmızı yüzlü, orta boylu, iri yapılı ve kısa boyunlu' olarak tarif edilecekti. Buna göre olayı gören şantiye şefi Necdet Gürsel ve asistan Halil Çivi'ye bazı fotoğraflar gösterilecek ve her ikisi de Harun Gerçek isimli bir öğrenciyi teşhis edeceklerdi. Ancak yüzleştirme esnasında "Benziyor" diyen tanıklar 'kesin teşhis'te bulunamayacaklardı. Buna rağmen dava açılacak, Harun Gerçek o esnada laboratuvarda olduğunu ileri sürecek ancak o gün o saatlerde laboratuvara kimsenin gelmediği saptanacaktı.

Yargılama sürerken bu kez bir 'ihbar mektubu' gelecek ve failin Bingöllü Cezayir Baysal isimli biri olduğu iddia edilecekti. Bu

80 Erzurum Atatürk Üniversitesi'nde daha önce de bazı sol görüşlü hocalar saldırıya uğrayacak, içlerinden ikisi dövülecekti.

kişi de yakalanacak ve Kasım 1977'de o da davaya dahil olacaktı. Ne var ki dava sürerken tanıklar ifade değişimine gidecek ve bu kez daha esnek ifadeler kullanacaklardı. İddialara göre tanıklar tehdit edilmiş ve korkutulmuşlardı. Sonunda 29 Eylül 1978'de sanıklar 'delil yetersizliğinden' beraat edeceklerdi.

Ne var ki bu kez başka iddialar gündeme gelecekti. Cinayeti tertipleyenlerin Bor Lisesi öğretmenlerinden ve Ulukışla Ülkü Ocakları kurucusu Uğur Ünlel olduğu ve polis memuru Abdurrahman Kuzu'nun da olayın faili olduğu ileri sürülecek ama yapılan soruşturmadan sonuç çıkmayacaktı. Mart 1979 geldiğinde ise eski ülkücü eylemci Hayrettin Kotangil, 'Ankara Emniyeti'nde verdiği ifadede Orhan Yavuz'u 'Erzurum ÜOD Başkanı Emin Yılmaz'ın emri ile Cezayir Baysal'ın öldürdüğünü' tekrar öne sürecekti. Bunun üzerine Cezayir Baysal yeniden aranmaya başlanacaktı.

Ancak Baysal'ı çevre illerde aramakla görevli polis memurları Zülfikâr Acar ve Alaattin Atlı Muş, Elazığ ve Bingöl'de resmi makamların engellemeleriyle karşılaşacaklar, yardım görmeyecekler ve bu durumu tuttukları tutanakla üstlerine bildireceklerdi. Daha sonra da Baysal'ın yurtdışına çıktığı saptanacaktı.

Bu arada olayda 'azmettirici' olduğu iddiasıyla aranan Erzurum Ülkü Ocakları Derneği (ÜOD) Başkanı Emin Yılmaz gözaltına alınacak, ifadesinde "Üniversitede solcuların etkinliğini istemediklerini belirterek 'Cezayir Baysal'a onu korkut' dediğini söylüyor ama Cezayir Baysal'ın doçenti bıçakladığını" ileri sürüyordu. ÜOD Başkanı Emin Yılmaz ayrıca olay esnasında Cezayir Baysal'a Şenay Öztürk isimli öğrencinin de yardım ettiğini belirtecekti. Derhal yakalanan Öztürk ise kendisini "Olaya Cezayir tarafından bilmeden karıştırıldım, nereye gittiğimizi ve ne yapacağımızı bilmiyordum" şeklinde savunacaktı.

Yeniden açılan davada sanıklar, polis ve savcılık ifadelerini reddedecekler, tanıklar yeniden 'hatırlamama' durumuna geçe-

cekler, 1986'da sonuçlanan davada sanıklar 'delil yetersizliği'nden beraat edeceklerdi. Daha önce beraat eden Cezayir Baysal ise yurtdışından getirtilip yakalandığı halde daha önce Yargıtay beraat kararını onadığı için yeniden yargılanamayacaktı.

Bu arada eski ülkücü Ömer Tanlak'ın 'İtiraflar'ında Doç. Orhan Yavuz'un katili olarak Şenay Öztürk diye bir isim verdiğini, Muammer Çıngırlı diye birisininde ona yardım ettiğini söylediğini hatırlatalım. Tanlak, Şenay Öztürk'ün önce yakalanıp sonra da serbest bırakıldığını ileri sürmekteydi.[81]

Öyle veya böyle Doç. Orhan Yavuz'un kanı halen yerde duruyor.

81 Ömer Tanlak. İtiraf / Eski Ülkücü MHP'yi Anlatıyor. Kaynak Yayınları. İst. 1997. Sf:88-89.

(24 Mart 1978)
Gladyo/Kontrgerilla'yı Ortaya Çıkartan Yurtsever ve Cesur Savcı: Doğan Öz

"1974'teki başbakanlığım sırasında, zamanın Genelkurmay Başkanı Orgeneral Semih Sancar, Başbakanlık'ın örtülü ödeneğinden acil bir ihtiyaç için birkaç milyon lira istedi. O yıllarda milyonlar büyük paraydı ve benden istenen miktar da örtülü ödenekteki paranın tümüne yakındı. Onun için Genelkurmay'dan bu paranın ne amaçla istendiğini sormak zorunda kaldım. 'Özel Harp Dairesi için' dediler. O güne kadar böyle bir dairenin adını bile duymamıştım. Duyduklarım karşısında kaygılanmam son derece doğaldı. Öyle bir resmi dairenin, o zamana kadar adını bile duymamıştım. 'Şimdiye kadar bu dairenin giderleri nereden karşılanıyordu' diye sordum. O zamana kadar bu dairenin tüm giderlerini bir gizli ödenekle ABD'nin karşıladığı ancak artık ABD'nin bu parasal katkıyı kestiği, o nedenle Başbakanlık'ın örtülü ödeneğinden para istemek zorunda kalındığı bana bildirildi. Özel Harp Dairesi'nin nerede bulunduğunu sordum. 'Amerikan Askeri Yardım Heyeti ile aynı binada' yanıtını aldım..."

-Bülent Ecevit'in 28 Kasım 1990 tarihinde Milliyet Gazetesine Verdiği Demeç-

Bugünden baktığımızda 12 Eylül öncesi yaşanan sürecin tümüyle bir 'Gladyo Operasyonu' olduğunu görebiliyoruz. Ancak o günlerde çatışan taraflar ve tüm toplum ne yazık ki bunun farkında değildi (veya çok az kişi farkındaydı) ve olanları herkes görünen yüzüyle yani bir 'sağ-sol çatışması' olarak algılıyordu. Dahası farkında olanlar bile susar ya da yarım ağız konuşurken söz konusu yapının üzerine gidebilen ise neredeyse yoktu. Özellikle zaten kendisi de bizzat Gladyo'nun hedefinde olan Ecevit'in iktidara gelmesiyle bu konuda bazı umutlar doğmuş olsa da çok kısa sürede onun da fazla bir şey yapamayacağı anlaşılacaktı. Çünkü 'Gladyocu çizgi' tüm devlete egemen olmuş ve 'Gladyocu ideoloji' devletin 'resmi ideolojisi' haline gelmişti. "Devletin Bekası" adeta "Gladyo'nun Bekası" olmuştu. Toplumda 'terör' görünümüyle akan kan Gladyo'nun barajını doldururken birileri de darbeye doğru dörtnala giden süreci gayet ustalıkla yönetiyordu!

Kontrgerilla'yı İşaret Eden İlk Savcı

İşte tam bu süreçte olan biten her şeyin farkında olan biri vardı. Üstelik bu kişi 'herhangi biri' olmayıp elindeki yetkiyi kullanarak Gladyo/Kontrgerilla'yı çok zor durumda bırakabilecek bir konuma sahipti. Bu kişi Ankara Cumhuriyet Savcı Yardımcısı Doğan Öz'dü. Öz, terörün gerçek nedeni ve kaynağının farkındaydı ve onun üzerine gitmeye kararlı görünüyordu. Nitekim yurtsever savcı Doğan Öz, bu amaçla kolları sıvayacak ve bir dava açmanın hazırlıklarına girişecekti. Ancak ondan önce bu konuda bir 'rapor' hazırlayacak ve Başbakan Ecevit'e sunacaktı. Ona göre yurt çapında süren terör '18-19 yaşlarındaki gençlerin bireysel eylemleri'nden ibaret olamazdı. Bu raporda açıkça "Kontrgerilla, Genelkurmay Özel Harp Dairesi'ne bağlıdır" diyen Öz, savcıdan çok, bir entelektüel, bir stratejik analizci gibi şu tespitlerde bulunuyordu:

"Şiddet eylemleri 'anarşik eylemler' olarak nitelendirilebilecek kadar basit değildir. Amaç, demokrasi umudunu yok etmek;

onun yerine faşist düzeni gündeme getirmek ve bütün unsurlarıyla yürürlüğe koymaktır. Böylece ABD ve çokuluslu ortaklıklar, Ortadoğu sorununu büyük ölçüde çözmek amacını gütmektedirler. Bize göre bu sonuca ulaşmada CIA, Kontrgerilla gibi gizli örgütlerin yönlendirmesi vardır. Bütün bu çalışmalar içinde askeri ve sivil güvenlik güçleri vardır. Kontrgerilla, Genelkurmay Özel Harp Dairesi'ne bağlıdır. Sivil güvenlik güçleri içinde de MİT elemanları ve 1. Şube görevlileri kullanılmaktadır. Bütün bu çalışmalar MHP ve onun kadrolarınca yönetilmektedir. Bu genel çerçevede cinayetleri, şiddet ve anarşik eylemleri daha iyi anlamak olasıdır."[82]

Paniğe Kapılan Gladyo Harekete Geçiyor!

Ne var ki onun bu hazırlığını haber alan birileri hemen harekete geçecekti. Savcı Doğan Öz'ün 'terör' süsü verilerek acilen engellenmesi gerekiyordu. Nitekim raporun yazılmasının üzerinden iki ay geçmişti ki, 24 Mart 1978'de Savcı Doğan Öz öldürülecekti. Öz, o gün aynı dönemde öldürülen birçok kişi gibi sabahleyin evinden çıkıp arabasına binmiş ve motorunu çalıştıracağı esnada ortaya çıkan saldırgan Savcı Öz'e defalarca ateş ettikten sonra kaçacaktı.[83] Ancak olayı gören bir tanık vardı ve faili en ince detayına kadar tarif edebilmişti. Peşinden ardı ardına operasyonlar düzenlenecek, belli kişiler tanığa teşhis amaçlı gösterilecek ancak tanık ısrarla saldırganın bu kişilerden biri olmadığını söyleyecekti.

Fakat bir süre sonra çok ilginç bir gelişme yaşanacaktı. Adi bir olaydan dolayı bir gün karakola bir kişi getirilecekti. Ancak şahsın tipi polislerin gözünden kaçmamış ve tanığın tarif ettiği

82 Aktaran: Orhan Gökdemir. Faili Meçhul Cinayetler Tarihi / Osmanlı'dan Günümüze Bir Tarz-ı Siyaset Olarak Cinayet. Çivi Yazıları. İst. 2005. sf: 145.

83 Böylesi önemli bir görevde ve risk altında olduğu ayan beyan ortada olan bir savcı neden korunmaz anlamış değilim!

kişi ile tıpatıp benzerliği hemen dikkatlerini çekmişti. Bir apartmanda kapıcı olan tanık derhal emniyete getirildi ve kalabalık bir grup arasında teşhis yaptırıldı. Tanık önündeki tetikçiyi görünce sararak hemen "Buydu, buydu" diye adeta haykırmıştı. Yakalanan kişi ülkücü camianın isimlerinden İbrahim Çiftçi'ydi.

Gladyo Adamlarını Korur!

Çiftçi, askeri mahkeme tarafından yargılanacaktı. Tüm delil ve tanıklar onu işaret ediyordu. Ne var ki hakkında verilen idam kararı Askeri Yargıtay tarafından tam 4 kez bozulacaktı. Özellikle de avukatının dönemin Başbakanı Bülent Ulusu'ya ilettiği söylenen "Müvekkilimin Milli Savunma Bakanlığı'nda dosyası vardır" şeklindeki dilekçesi sonrası işin rengi tamamen değişecekti.[84] Sonunda hukuk tarihine 'Altın harflerle geçecek bir karar' alındı! Buna göre "Doğan Öz'ü taammüden öldürdüğü mahkemece sabit görüldüğü halde, Askeri Yargıtay Daireler Kurulu kararına direnilemeyeceğinden sanık Çiftçi'nin beraatine karar" verilecekti.[85] Anlamakta zorlananlara bir kere de basitçe anlatalım. Bu şu demekti: "Sanık Çiftçi mahkememizce Doğan Öz'ün katili olarak saptanmasına rağmen Askeri Yargıtay kararına karşı koyamadığımız için beraat ettiriyoruz." Evet, yanlış okumadınız, aynen bu anlama geliyor ve 'hukukun üstünlüğü','bağımsız yargı' gibi kavramlar rafa kalkmış görünüyordu. Üstelik Türkiye Cumhuriyeti'nin bir savcısını öldürdüğü 'sabit görülen' birine karşı. Gladyo hizmetkârlarını unutmuyordu!

Çiftçi, tahliye edildikten sonra Özal hükümeti döneminde İLKSAN'a müdür olacak, ardından da devlet dairelerine petrol satma işine atılarak 'işadamı' olarak anılacaktı. Hatta bir dönem

84 Sırf bu olay ve salınışı bile 'Özel Harp Dairesi' için çalıştığının ve korunduğunun bir göstergesiydi.

85 Rivayete göre Çiftçi önce beraat ettiğine kendisi de inanamamış ve "Beni öldürtmek için salıyorsunuz" diye bağırmıştı.

MHP genel başkanlığı için adı bile geçecekti. En son olarak ise aynı Çiftçi, 4 Ekim 2006'da İzmir İkinci Kordon'daki Alsancak Kafe'ye atılan 2 el bombası neticesinde ölecekti. Hatta bu yüzden olayın Hablemitoğlu Suikastı ve 'Ergenekon' ile bile bağlantısı kurulmaya çalışılacaktı.[86]

Kontrgerilla Darbesinin İlginç İsimleri ve Doğan Öz Cinayeti

Nitekim 5 Haziran 1977 seçimleri öncesinde 3 Haziran darbe girişimi ortaya çıkartılmış, dönemin Kara Kuvvetleri Komutanı Namık Kemal Ersun emekliye sevk edilmiş ve ordudan apar topar ihraçlarla Özel Harpçilerin darbe girişiminin önüne geçilmişti. (Aynı ekipten orgenerallik sırası gelen Korg. Musa Öğün ve Korg. Recai Engin de emekli edilenler arasındaydı). Ancak darbeci ekipten arta kalanlar da boş durmuyordu. Öyle ki aynı darbeci ve Özel Harpçi ekipten arta kalanlar yeni bir darbenin arayışına girmişlerdi. İkinci MC'nin 31 Aralık 1977'de düşmesi ve yerine CHP+AP'den kopartılan Bağımsızlar hükümeti kurulunca Özel Harp Dairesi ve darbeci subaylar tekrar hareketleneceklerdi. Bu arada Kontrgerilla tartışmaları da yeniden alevlenmişti ve Konya'da[87] çok özel bir 'cunta toplantısı' yapılacaktı. 'Tarih 13 Nisan 1978. Yer: 2. Ordu Komutanlığı'na bağlı Konya Orduevi. Orgeneral Vecihi Akın'ın konukları var. Özel Harp Dairesi'nden Genelkurmay istihbaratının başına gelip 1977 cuntasıyla emekli edilen Recai Engin konuklar arasındaydı. Kara Harp Okulu Komutanı Sami Karamısır, Özel Harp Dairesi Komutanı Albay İsmail Hakkı Özkan, Eğirdir Komando Okulu Komutanı Aşir

86 Ben bu yorumlara katılmıyorum. Başka bir 'hesaplaşma' olmalı. Hazır 'Ergenekon' gündemdeyken birileri bu olayı hatta dolayısıyla Necip Hablemitoğlu cinayetini bile 'Ergenekon'un üzerine bindirmek istemiş olabilirler. Böylelikle geçmişin kirli çamaşırları da yıkanmış oluyordu. Bir fazla bir eksik nasıl olsa fark etmez!

87 Toplantının Konya'da yapılmasının asıl sebebi ise bugün olduğunun tersine TSK içinde 1. Ordu değil, 2. Ordu Komutanlığı özel bir öneme sahipti. Teamüller de bu yöndeydi ve genellikle 2. Ordu komutanları kuvvet komutanlığına getiriliyordu. Ayrıca Özel Harp Dairesi'nin birçok komutan ve subayı da burada birikmişlerdi

Özözer, Suat Aktolga gibi subayların yanında iş dünyasından da iki tanınmış isim vardı: Sakıp Sabancı ve Halit Narin. MİT, toplantıyı rapor edince 2. Ordu Komutanı Vecihi Akın İzmir'de NATO karargâhında kızağa çekilecekti.[88]

Bu toplantıdaki bir ismin Doğan Öz olayı açısından ayrı bir önemi olduğu söylenmekteydi. Vecihi Akın, 3 Haziran 1977 Namık Kemal Ersun cuntasının 'içeride unutulan' ismiydi. Özel Harp Dairesi'nin de kendisine bağlı olduğu Akın, Namık Kemal Ersun'a 'çok yakın' bir komutan olarak tanınıyordu. Ancak ne diğerleri gibi emekliye sevkedildi ne de açığa alındı. Kontrgerilla'yı Başbakan Ecevit'e rapor etmesinin ardından vurulan Savcı Doğan Öz cinayetinden sonra İzmir'deki NATO karargâhına atanarak kızağa çekildi. Nedeni bilinmiyor!

Yurtsever Savcı Doğan Öz'ü saygı ve rahmetle anıyoruz.

88 Soner Yalçın-Doğan Yurdakul. Bay Pipo / Bir MİT Görevlisinin Sıradışı Yaşamı: Hiram Abas. Doğan Kitap. İst.1999. sf: 307-308.

(17 Nisan 1978)
Bölüm/'Alevi-Sünni' Gerilimi Yaratmayı Amaçlayan Suikast: Malatya Belediye Başkanı Hamit Fendoğlu

12 Eylül öncesinde 'sağ-sol' görünümlü 'terör' ülkedeki darbe planlarına yönelik hesaplara yeterince kapı açmayınca bu kez 'takviye bahaneler' ve yeni 'çatışma senaryoları' hayata geçirilecekti. Bunun için ise en hazır zemin 'Alevi-Sünni gerilimi' olarak görünüyordu. Hızla bu yöndeki çatışmalar kaşınmaya ve aynı yöndeki 'sembol isimler' hedef haline gelmeye başlayacaktı. Bu açıdan bakıldığında en uygun il Malatya en mümkün isim ise yöresinde 'Hamido' olarak bilinen Malatya Belediye Başkanı Hamit Fendoğlu'ydu. O kadar ki Fendoğlu'na gönderilen bir bombalı paket ortalığı hızla savaş alanına dönüştürecekti. Öyle görünüyordu ki birileri toplum içinde dozu artan çatışma ortamı istiyordu.[89] Ülkeyi kaosa sürüklemek bu kadar basitti!

89 İlginçtir, hemen hemen aynı tarihlerde yine Ankara'dan gönderilmiş, aynı ağırlık ve düzenekte benzeri üç paket de CHP Kahramanmaraş Pazarcık İlçe Başkanı Alevi Memiş Özdal'a, Adıyaman Emniyet Müdür Yardımcısı Abdülkadir Oltu'ya ve Adanalı işadamı Ahmet Akalın'a da gönderilecekti. Pazarcık CHP İlçe Başkanı paketten kuşkulanır ve açmaz. Postaneye geri dönen koliyi iki memur açmaya çalışırlar, biri ölür diğeri ağır yaralanır. Sağlam ele geçirilen bombalar üzerinde yapılan incelemede daha önce İstanbul Üniversitesi öğrencilerinin üzerine ve ADMMA'ya atılan bombalarla aynı olduğu belirlenir. Hepsinin düzeneği aynıdır ve şüpheler Atom Enerjisi Araştırma Merkezi'ndeki ülkücüler üzerine yoğunlaşır. Burada 'Ülkü Ocaklı' bazı kişiler gözaltına alınırlar ancak daha sonra serbest bırakılırlar.

Provokasyonun Sosyolojik Zemini

Aslında yaşanan değişimin altında sosyolojik-demografik bir süreç yatıyordu. Öncelikle Keban ve Karakaya barajlarının yapımı yüzlerce köyün boşaltılmasını ve şehir merkezine göçü beraberinde getirmişti. Malatya'nın çevresi bir anda gecekondulaşmaya maruz kalacaktı. Başta iş bulmak olmak üzere, kent merkezine yığılmalardan dolayı zaten kısıtlı kaynaklara sahip kentin dengesi de bozulacaktı. Oradaki geleneksel dokuya uyum sağlamakta zorlanan insanların göçüyle birlikte yerleşik Malatya insanıyla aralarında sorunlar doğmaya başladı. Daha kentli özellikler gösteren ve yüzü sola dönük geleneksel yapı yavaş yavaş farklılaşmaya başlayacaktı. Yeni durumu lehlerine kullanmaya kararlı bazı militan-sağ partiler değişen dengelerden medet ummaya ve zaten var olan bazı ayrımları kaşımaya başladılar. Özellikle de il merkezinde Alevi kökenlilerin iş yaşamı ve ticarete görece hâkim oluşu başta işsizlik olmak üzere birçok sorundan onların sorumlu tutulmasına yol açacaktı. Dahası kente yeni gelenlerin ağırlıkla Sünni kökenli oluşu ve kentin ekonomik yaşamında tutunamayışları aslında sisteme olması gereken tepkilerini Alevilere yöneltmesine sebep olacaktı. Gerilim içten içe tırmanırken çatışma 'sağ-sol' biçimi kazanmaya başlayacaktı. Yeni göçer Sünni kitle başta AP olmak üzere MHP ve MSP gibi partilere yönelirken Aleviler de ağırlıkla CHP'de toplaşır olmuşlardı.[90] Malatya patlamaya hazır bir potansiyel üzerindeydi ve ülkedeki genel durum da buna fazlasıyla müsaitti. Alttan alta süren ve gelişen çatışmalı değişimin en somut ifadesi ise 11 Aralık 1977'de Malatya Belediye Başkan-

90 Böylelikle sanki şartmış gibi Sünniler otomatikman 'sağ'da, Aleviler de otomatikman 'sol'da toplanarak siyasi kavramlarla inançsal farklılıklar iç içe geçiyordu. Oysa ne "sağ" ne de "sol" mezhepsel ya da dini yapılanmalara göre tanımlanabilecek kavramlar değildi. Sağ-Sol kavramları politik ve sınıfsal kavramlardı. Türkiye'de ne yazık ki siyasi gruplaşmaların zemini her tür gariplikte iç içe geçmişti. Bu ise saflaşmaların daha baştan sağlıksız gelişmesine –bugün bile- yol açıyordu. (Atilla Akar)

lığı seçimlerini Hamit Fendoğlu'nun alması olacaktı. Hamit Fendoğlu girdiği seçimlerde 'sağ güçler'in 'ortak adayı' pozisyonundaydı ve Milliyetçi Cephe'yi oluşturan partilerin tabanları tarafından desteklenecekti. Bunun sonucunda 'bağımsız' olarak seçimleri kazanacaktı.

Hamit Fendoğlu Niçin Hedef Seçildi?

Eğer ülkedeki dengeler ve Malatya'daki değişim 'normal yollar'la seyretseydi bu sadece 'demokratik bir seçim' olarak kalacak ve bir dahaki seçime kadar fazla bir sorun çıkmadan kendi mecrasında akıp gidecekti. Ancak bu 'çatışma potansiyeli' birileri için bulunmaz bir nimetti ve durumu zıvanadan çıkartacak bir 'olay' gerekiyordu. Bunun için Malatyalılarca sevilen 'Hamido Başkan'ları hedeflenecekti. Bu anlamda 'Hamido'nun ölümü sıradan bir 'suikast' değildi, hatta sadece suikast bile sayılamazdı. Çünkü asıl amaç Hamit Fendoğlu'nu ortadan kaldırmaktan ziyade, onun ölümü üzerinden kentte kitlesel bir çatışma ve kıyım ortamı yaratmaktı. 'Hamido'nun öldürülmesi sadece bu ortamı sağlayan 'araç' olacaktı.

İşte zaten tam da bu yüzden hedef seçilecekti. O hem ülke ve kentteki 'sağ kesim'in ortak adayıydı hem de Malatya'ya olan yerleşik geleneksel bağları[91] ile güçlü, etkili ve renkli bir kişilikti. 'Bağımsız' olarak seçilebilmesi bile bu tarz 'kişisel' özelliklerinin bir sonucuydu. Daha da önemlisi Fendoğlu, 1946'da DP Gençlik Kolları'yla başlayan ve DP'nin kapatılmasına[92] kadar olan süreçte ve ondan sonra da merkez sağla ilişkisini hep korumuş bir isimdi. Ardından 1965-69 döneminde AP listelerinden TBMM'ye girer 'kavgacı' kişiliğiyle dikkatleri üzerine çeker.[93] Fakat AP yöneti-

91 Hamid Fendoğlu, İzollu aşiretine mensuptu.

92 Hamid Fendoğlu Yassıada'da yargılananlardan biridir.

93 Hamit Fendoğlu'nun bu anlamda karıştığı olay o esnada Türkiye İşçi Partisi (TİP) milletvekili olan Çetin Altan'a meclis'te saldırı olayıdır. Buna diğer AP'li milletvekilleri de katılmışlardır ve mecliste neredeyse bir linç olayı yaşanacaktı.

miyle de anlaşamaz ve Ferruh Bozbeyli liderliğindeki DP'ye girer. Kısaca Fentoğlu 'taşralı' özellikler gösteren sağ cenahta 'sembol' bir isimdi. Dolayısıyla özellikle Malatya koşullarında ona karşı girişilecek bir hareket 'herhangi biri'ne karşı girişilecek harekete benzemezdi.

O yıllardaki bütün komplo ve provokasyonlarda ortaya çıkan bir durum Malatya'da da göze çarpıyordu. Daha sonra meydana gelecek birçok olayda olduğu gibi burada da bir 'bildiri' olayı söz konusuydu. Siyasi çatışmalarda iki kişinin ölmesini bahane eden birileri Fendoğlu'nun ölümünden iki gün önce 'komünistlerden intikam alınacak' şeklinde ortamı geren bildiriler dağıtıyorlardı.

Olayların Başlangıcı

Her şey 1978 Nisanı ortalarında Hamit Fendoğlu adına bir 'koli'nin Malatya PTT'sine gelmesiyle başlar.[94] Kolinin 'yollayan' bölümünde Fendoğlu'nun çok sevdiği yakın bir arkadaşı Kasım Önadım'ın adı yazılıdır. Fentoğlu 14 Nisan'da söz konusu koliyi postaneden aldırtır ve birkaç gün açmaya fırsat bulamaz. 17 Nisan akşamı koliyi yanına alarak evine döner. Eve elinde paketle neşe içinde gelir, torunlarına "Kasım Amcanız size çikolata göndermiş" diye seslenir ve etrafını saran torunlarıyla birlikte oturduğu koltukta koliyi açmaya uğraşmaktadır. Patlama tam o esnada olur. Patlama sonucu Fendoğlu'nun bedeni parçalanırken torunları ve gelini ise henüz canlıdırlar. Fendoğlu ve yakınları alelacele hastaneye kaldırılırlar ancak hiçbiri kurtulamayacaklardır.

Haber tüm şehirde derhal duyulur ve ilk anda 1000 kişilik kadar bir grubun şehir merkezine doğru yürüdüğü, slogan attıkları ve belli noktalara saldırdıkları gözlenir. Dönemin Malatya Valisi Cahit Bayar önlem alınmasını isteyenlere bütün yetkilile-

---

Çetin Altan'ın kabahati ise meclis kürsüsünden "Nazım Hikmet vatan şairidir" demesiydi.

94 Koli Ankara-Emek Postanesi'nden postalanmıştır.

rin klişeleşmiş cevabını verir: "Sakin olunuz. Tahriklere kapılmayınız, devlet güçlüdür, her şeyin üstesinden gelecektir. Gerekli önlemler alınmıştır."[95]

Kışkırtmalar Başlıyor!

Ertesi gün 18 Nisan 1978'dir. Kaynama sabahın erken saatlerinden itibaren başlamıştır. Özellikle komşu il ve ilçelerden şehre konvoylar halinde insan akını olmaktadır. Çoğu genç olan bu kişilerin dikkat çeken özelliği ise yanlarında önceden hazırlanmış zincir ve sopa gibi saldırı aletleri bulunmasıydı. Bunlar birkaç koldan şehre yayılırlar ve özellikle önceden saptanmış Alevilere ait işyerlerini kırıp dökmeye, sonra da benzin döküp yakmaya başlarlar. Şehir merkezini kesif bir duman ve is kokusu kaplamaya başlar. Saldırgan gruplar bir yandan da 'Kahrolsun Komünizm', 'Komünistlere Ölüm', 'Katil Ecevit' ve 'Dan, Dan, Dan, Hamido'ya intikam' diye sloganlar atmaktadır. Burada yine dikkat çekici bir husus birçok kez rastladığımız gibi kışkırtıcıların hassas dini duyguları kullanmasıydı. Saldırı başladığı saatlerde belediye hoparlöründen önce Kur'an okunmaya başlanıyor ardından da 'camilere bomba konulduğu' anonsu yapılıyordu. Böyle bir olay olmadığı halde yapılan bu anonslar inanışta samimi ama muhtelif etkilenmelere açık kitle üzerinde kışkırtıcı tesir yapmaktaydı. Üstelik yetkililerden bir kişi çıkıp da bu iddiaları tekzip etmiyordu.

Diğer yandan CHP, TÖB-DER, TÜM-DER gibi sola yakın parti, dernek ve sendikayla bazı yerel gazete büroları, alkollü içki satan Tekel bayileri tahrip edilip ateşe verilir. Sokaklar parçalanmış eşyalar, buzdolapları, mobilyalar, kumaşlar ve ayakkabılarla doludur. O andan itibaren artık tüm şehre kaos egemen-

95 İlginçtir, bu tip olaylar öncesinde veya olaylar patlak verdiğinde aynı klişe cümlelerle yetkililer tarafından hep söylenegelmiştir. Oysa ne gerçek bir önlem alınmıştır ne 'devlet gücü'nü göstermiştir. O halde niye böylesi boş laflar ederler ve ne işe yarar anlamış değilim!

dir. Güvenlik güçleri ise resmi dairelerin korunması hariç adeta ortada yoktur. Sadece arada bir şehrin üzerinde uçan jetlerin sesleri duyulmaktadır. Kısa sürede şehir merkezi harap edilir ve neredeyse sağlam bir bina veya konut kalmaz.

Asıl tehlike, saldırganların ve organize grupların şehir merkezinden çıkıp mahallelere yönelmeleriyle başlar. Bu kez hedefte Alevilerin yoğun olduğu Haçova, Cemal Gürsel, Başharık ve Sıtmapazarı gibi semt ve mahalleler vardır. Buralarda da işyerlerine ve evlere saldırılar olur. Yakıp yıkma sahneleri aynen yaşanır. Fakat Aleviler ve bazı sol gruplar burada direnişe geçerler, barikatlar kurulur ve bazı çatışmalar yaşanır. Ancak bu bir 'savunma savaşı' olduğu için saldırıyı planlayanlar ortalığı biraz daha hareketlendirmek ve Alevileri de 'saldıran' pozisyonuna sokmak, dolayısıyla akan kanı daha da arttırmak için pek çok kışkırtıcı tertibe daha başvururlar. Bunların arasında 3 Alevi gencin işkence ile öldürülüp cesetlerinin tren raylarına atılması da vardır.

Sonunda olaylara akşam saatlerine doğru müdahale edebilen askeri birlikler durumu nispeten kontrol altına alabileceklerdi. Ancak o gece Malatya'nın tüm mahalle ve sokakları tedirgin bir bekleyiş içinde günü karşılayacaktı. Bir önceki günün bilançosunda 700 ev ve işyerinin tahrip edilmesi, 3 ölü ile 30 da yaralı vardı. Malatyalılar 19 Nisan'a yani yeni güne uyandıklarında ortalık korkunçtu. Yanmış ev ve işyerleri, kırılmış camlar, parçalanmış eşyalar sokaklara saçılmıştı. İkinci günün sonunda 8 kişi ölmüş, 20'si ağır olmak üzere 100 kişi yaralanmıştı. Toplamda ise 960 konut ve işyeri zarar görmüş veya tamamen yanıp, yıkılmıştı.

Peki, Hamido neden öldürülmüş ve kitleler niçin kışkırtılmıştı? Bunun görünürde iç içe birkaç nedeni vardı. Birincisi; ülkede giderek derinleşen kontrollü 'iç savaş'ı, bir basamak yükseltip, daha kitlesel boyutlar kazandırmak, geniş halk yığınlarına yaymak, ikincisi; mezhep çatışması görünümü üzerinden toplumda yeni ayrım ve çatışma noktaları yaratmak; üçüncüsü ise

çok kritik bir durumda bulunan Ecevit hükümetini zor durumda bırakmaktı. Bu üç amaca yeter ölçüde olmasa da önemli ölçüde varıldığı söylenebilir. 'Hamido Olayı'nın sırrının çözülemediği, bombayı yollayanların bugün bile saptanamadığı düşünülürse eylemin basit bir 'terör hadisesi' olmayıp, çok daha güçlü ve devlet içinden bazı birimlerle bağlantılı bir grup tarafından gerçekleştirildiğine rahatlıkla hükmedilebilir.

Kısaca "Hamido Suikastı" yapılış amacına ulaşmıştı!...

(11 Temmuz 1978)
Ülkesine Karşı Sorumlu Bir Aydın,
Doç. Bedrettin Cömert'in Öldürülmesi

"İlerici, devrimci, namuslu, kendi halinde, sessiz, çalımsız, gösterişsiz bir aydındı Cömert... Böyle insana nasıl kıyılır? (..) Ne zaman duracak bu kan seli? Ne zaman durdurulacak bu terör? Sanki sıraya sokmuşlar; birbir öldürüyorlar, birbir! Ve devlet çaresiz! Eli kolu bağlı duruyor. Bir 'infaz mangası' dolaşıyor. Büyük kentlerin caddelerinde dolaşıyor. Vuruyor, öldürüyor, kaçırıyor. Ve devlet çaresiz ve devlet kapalı tribün seyircisi gibi ve de sirkte heyecanlı numaralar seyreder gibi izliyor olup bitenleri. Bu kan seline basa basa, bu kurbanların cesetlerini çiğneye çiğneye iktidar olmak isteyenler varsa Allah kahretsin onları!"

- Uğur Mumcu-

12 Eylül 1980 öncesi ülkede sürüp giden 'terör' döneminde öldürülmeniz için illaki 'radikal' yahut 'militan' olmanız gerekmiyordu. Hatta çoğu olayın da doğruladığı gibi sadece 'ılımlı bir entelektüel' olmanız yahut birilerinin düşünceleri paralelinde hareket etmemeniz bile yetiyordu. Hayatlarında doğru düzgün bir kitap bile okumamış, beyin kıvrımları nefrete şartlanmış, aydınlıktan ürken, elleri silah tutmaya alışmış birtakım gözü dönmüş adamlar en saygı duyulması gereken mesleklerden

biri olan öğretim görevlilerine bile kurşun sıkmaktan geri kalmıyorlardı. Onlar yaşasaydılar birçok önemli kitaba imza atacaklardı. Ülkemizin parlak beyinleri bir bir kırılıyordu. Öylesi 'kör' bir 'aydın katliamı'ydı yaşanan...

İşte hedefe alınan bu gibi isimlerden birisi de Hacettepe Üniversitesi Sanat Tarihi Bölümü öğretim üyesi Doç. Bedrettin Cömert'ti. 1940'ta Vezirköprü'de doğan Cömert, daha çocukluk yıllarından itibaren sanat, edebiyat ve şiirle uğraşmaya başlayacak, liseyi bitirdikten sonra da devlet bursuyla gittiği İtalya'da önce Perugia Yabancı Üniversitesi'nde İtalyanca ve Latince okuyup daha sonra Roma Üniversitesi İtalyan Dili ve Edebiyatı Bölümü'ne girecekti. 1970 yılında Türkiye'ye dönen Bedrettin Cömert, Hacettepe Üniversitesi Sanat Tarihi Bölümü'ne öğretim görevlisi olarak girecekti. Burada sanat tarihi ve estetik konularında dersler verdi. 'Giotto ve San Francesco Geleneği' konusunda yazdığı 'tez'le sanat tarihi doktoru oldu. Aynı yıllarda, Türk televizyonu için Leonardo da Vinci adlı yapıtı çevirdi. Bir yandan özgün yapıtlar üretirken öte yandan da yabancı dildeki önemli bilim yapıtlarının Türkçeye kazandırılmasına çalışan Bedrettin Cömert, 1977 yılında Gombrich'in ünlü 'Sanatın Öyküsü' adlı yapıtını çevirdi. Bu çeviri Türk Dil Kurumu'nun ödülünü aldı. Aynı yıl Türk Dili üzerindeki çalışmaları ve başarılı çevirileri sonunda 1977 yılında Türk Dil Kurumu'na üye oldu ve yine 1977'de sınavları başarı ile tamamlayarak üniversite doçenti unvanı aldı. Tezi, 'Benedetto Croce'nin Estetiğinde İfade Kavramı ve İfadenin İletim Sorunu' adını taşıyordu. Cömert'in 'Kalmasın Ellerim Sizlerden Uzak' isimli bir de şiir kitabı vardır. Ülkemizin alanında oldukça üretken aydınlarından biriydi.[96] Ayrıca Ergun ve Kemal isimli iki erkek çocuk babasıydı.

96 Bedrettin Cömert 2005 yılında Hava Kuvvetleri Komutanı olan Faruk Cömert'in ağabeyidir.

Ülkücülerin Olaylardaki Rolünü Saptayınca!

Ancak Cömert, radikal olmamasına karşın ülkesinin sorunlarına yabancı biri de değildi. Tüm Öğretim Üyeleri Derneği başkanlığını da yapan Cömert, özellikle üniversitelerde öğrenim özgürlüğünü engelleyen ve karıştıran hareketlere karşı tutumuyla biliniyordu. Nitekim Hacettepe Üniversitesi'nde o dönem çıkan olayları araştıran bir de komisyon kurmuş ve olayların çıkmasında bazı ülkücülerin, öğretim görevlilerinin, öğrenciler ve müstahdemin oynadıkları rolü saptamıştı. Bunun üzerine 'hedef' haline gelmesi kısa sürmedi. Önce ölüm tehditleri almaya başladı. Bunun için daha önce dekanlığa bir dilekçe dahi vermişti. Ancak devlet onu korumaya almadı.[97]

10 Temmuz günü ise üniversiteden ayrılırken bir grup öğrencinin arkasından 'Komünist' diye bağırması onu çok tedirgin edecekti. Akşam eve geldiğinde eşi Maria Agostina Cömert'e anlattı olanları "Çok üzüldüm" diye. Ertesi sabah önce eşi Maria Augostino'yu İtalyan Büyükelçiliği'ne bırakacak, sonra TDK'nın toplantısına gidecekti. Ancak arkasından 'komünist' diye bağıranlarla aynı mantalitedeki katilleri harekete geçecekti.

Günlerden 11 Temmuz 1978 Salı'ydı ve saatler 08.45'i gösteriyordu. Doç. Bedrettin Cömert yanında İtalyan asıllı eşi Maria Augostino Cömert'le birlikte Ankara Gaziosmanpaşa Karagöz Sokak'taki evlerinden çıkıp mavi renkli Volkswagen arabasına doğru yürüyüp bindiler. Tam motoru çalıştırmışlardı ki hemen ilerideki kırmızı renkli bir Simca otomobilde bekleyen üç kişi harekete geçecekti.[98] Önce Cömert'in Volkswagen'inin yolunu kestiler, sonra iki kişi arabadan inip Cömert'i çapraz ateşe aldılar. Olayda Cömert ölürken eşi Maria Augostino ise ağır yaralana-

97 Olaydan kısa süre önce Hacettepe'de görev yapan bazı akademisyenlere gönderilen ve 'tabut' resmi çizilen bir mektupta "Beytepe'den tabutlar çıkacak" diye yazılmış ve eklenen listede Bedrettin Cömert'in adı 9'uncu sırada gösterilmişti.

98 Görgü tanıklarının ifadelerine göre caniler, olaydan önce Cömert'in evden çıkmasını beklerlerken kaldırıma oturup yiyecek atıştıracak kadar soğukkanlıydılar.

caktı. Cömert'i öldüren silahların aynı zamanda Ankara'da daha önce solculara yönelik birçok saldırıda da kullanıldığı anlaşılacaktı.

Suçlananlar, Arananlar

Daha sonra cinayet failleri olarak bazı ülkücülerin adı geçecekti. Özellikle de 30 Mart 1979'da Avrupa Ülkücü Türk Dernekleri Federasyonu Başkanı Lokman Kondakçı'ya ait olduğu iddia edilen ve İçişleri Bakanı Hasan Fehmi Güneş'e söylediği sözlerin yer aldığı bantta 'Bedrettin Cömert olayında emri, dönemin ÜGD Başkanı Muhsin Yazıcıoğlu'nun[99] verdiğini, onun üzerinde Ramiz Ongun'un yer aldığını' söylemesi ortalığı karıştıracaktı. Aynı zamanda cinayetin 'azmettiricisi' olarak Abdullah Çatlı da aranmaya başlayacaktı.[100] Sonunda polis üç zanlının isimlerini belirleyecekti. Bu kişiler; Rıfat Yıldırım, Üzeyir Bayraklı[101] ve

99 BBP Genel Başkanı Muhsin Yazıcıoğlu yıllar sonra Doç. Dr. Bedrettin Cömert'in 1978 yılında öldürülmesiyle ilgili iddialara yanıt verecek ve "Bedrettin Cömert suikastını ben emretmedim" diye konuşacaktı. 2005-09-05 Akşam http://www.aksam.com.tr

100 Abdullah Çatlı'nın kızı Gökçen Çatlı'ya göre olay ülkücü-sağ içindeki çelişkilerin bir sonucuydu ve birileri Çatlı'yı bu olaya bulaştırmak için onun adını ortaya atmışlardı; "Ülkü Ocakları İkinci Başkanı Abdullah Çatlı'nın temiz sicili, planlı siyaseti ve teşkilatı idare etmedeki etkinliği, madalyonun öteki yüzünde ondan rahatsız olanları harekete geçirmek için sebep teşkil edecekti. Bu fikre binaen, Kontr-Çatlı taraftarları işe koyuldular. Tıpkı Cömert cinayetinde oluşan tablo gibi! Cömert cinayeti akabinde ortaya çıkan bir muhbir, olayın azmettiricisi ve planlayıcısı olarak Çatlı'nın bu organizasyonda olabileceğini iddia etmiş, failleri ise Üzeyir Bayraklı ve Rıfat Yıldırım olarak seçmişti. Olayın ardından, Cömert cinayetiyle ilgili emniyete ifade vermeye giden Çatlı, konuyla ilgili bağlantısının kurulamaması ve Üzeyir Bayraklı ile Rıfat Yıldırım'ın ifadelerinin alınmaması üzerine serbest bırakıldı. Çatlı'nın ifade vermeye gitmesi, Cömert davasındaki şeffaflığını ortaya koyuyordu. Zaten Çatlı, Cömert cinayetiyle bir bağlantısının bulunmadığını ispatlamak için zorlayabileceği yere kadar mücadele edecek, neticede geç de olsa bunda başarılı olacak ancak. Çatlı'nın başındaki kara bulutlar gitgide çoğaltılıyordu. O dönemlerde, birini karalamanın en kestirme yolu, kişinin bulunduğu çevre içinde önce bir dedikodu yaymak ve daha sonra bunu polise aktarmakla oluyordu." Gökçen Çatlı. 'Babam Çatlı'. Timaş Y. İst. 2007. sf: 172-173.

101 Üzeyir Bayraklı, 1992'de Almanya'da sağ gruplar arasında 'uyuşturucu yüzün-

'Ahmet' kod isimli bir ülkücüydü. İlk ikisi 1985'te Almanya'da 1.5 kilo eroinle yakalanıp uyuşturucu kaçakçılığından tutuklandılar. Ama idamla yargılanacakları için Türkiye'ye iade edilmeyip serbest bırakıldılar. Rıfat Yıldırım'ın Frankfurt'ta açtığı gece kulübü Skala'nın, Türk mafyasının buluşma yeri haline geldiği söyleniyordu. Yıldırım, 2002'de Türkiye'ye iade edildi. Cömert davasında 'delil yetersizliği'nden beraat etti.

Bedrettin Cömert'e gelince tıpkı 1961 yılında, Roma'dayken, yazdığı 'Sonuçsuz' şiirindeki 'yeter ki ölümüm gürültülü olsun' dizesindeki gibi gerçekten gürültülü oldu ölümü. Binlerce seveni ve öğrencisi gözyaşlarıyla katillere nefret sloganlarıyla uğurladı son yolculuğuna onu.

Öyle veya böyle, o dönem toplumun üzerine bir kâbus gibi çöken 'terör'ün eli kanlı tetikçileri durmuyorlardı. Cömert'ten başka daha birçok aydının kanına gireceklerdi.[102]

---

den' çıktığı söylenen bir çatışmada öldürüldü. Üzeyir Bayraklı'nın adı daha önce de Papa suikastında Ağca'ya silah sağlama olayında geçecekti.

102 Aynı süreçte sağ-paramiliter sokak güçlerine dayalı yürütülen gladyo/kontrgerilla saldırılarında hatırlanması gereken diğer isimler ve suikast olayları şunlardı: Ankara Hacettepe Üniversitesi öğretim üyesi Prof. Yalçın Sonata 27 Aralık 1977 akşamı evinin kapısında eşinin ve çocuklarının gözü önünde saldırıya uğrayıp öldürüldü. Saldırganlar ülkücüydü. İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi öğretim görevlisi Prof. Server Tanilli 7 Nisan 1978 günü saldırıya uğradı. Kurşun beline saplandı. Belden aşağısı felç olarak yaşamak zorunda kaldı. ODTÜ ve KTÜ'de Bilgi İşlem Sistemleri dersi veren TİP üyesi Necdet Bulut, 26 Kasım 1978 günü arabası çapraz ateşe tutulmak suretiyle ağır yaralandı. 8 Aralık 1978'de hastanede öldü. Saldırıda eşi ve oğlu'da yaralanacaktı.Aynı şekilde Ziraat Mühendisi, Adakobirlikyöneticisi Akın Özdemir'de eşi yanında iken 18 Aralık 1978'de öldürüleceklerdi.

(4 Ekim 1978)
MHP İl Başkanı Recep Haşatlı

12 Eylül 1980 öncesi bir siyasi parti mensubu ya da yöneticisi iseniz, hele de çatışan taraflardan birinin ileri gelenleri arasında iseniz hedef olmanız adeta kaçınılmazdı. Siyasetin normal kurallarına göre işlemediği, partilerin rutin vazifelerinin dışına çıktığı ve ülkedeki genel havadan şu veya bu oranda nasiplendiği bir ortamda durum hepten zorlaşıyordu. Ve tabii o günün koşullarında ülkede 'sağ terörün kaynağı' olarak gösterilen ve "sol terör"ün hedefi olarak görünen parti MHP idi. MHP'de, bu süreçte birçok üyesi ve yöneticisini kaybetmiş, sürüp giden kavgadan nasibine düşeni almıştı. Nitekim o dönem suikasta uğrayan yöneticilerinden birisi de İstanbul MHP İl Başkanı Recep Haşatlı'ydı.[103]

48 yaşında, aslen Bolu-Gerede'li olan ve Altın Orlon İplik Fabrikası'nın sahibi Recep Haşatlı 4 Ekim 1978 tarihinde Göztepe Kayışdağı'ndaki evine gece geç saatlerde dönerken otomobilini park ettiği esnada pusuya düşürülecek ve yanında bulunan 17 yaşındaki oğlu Mustafa Haşatlı ile birlikte öldürülecekti. Eylem Marksist Leninist Silahlı Propaganda Birliği (MLSPB) tarafından gerçekleştirilmişti.[104] Recep Haşatlı sui-

103 Recep Haşatlı ile ilgili bir de kitap çıkmış bulunuyor. Bakınız. Oğuzhan Cengiz. Başkan Recep Haşatlı. Bilge Oğuz Yayınları. İst.2009.

104 12 Eylül öncesinin silahlı mücadeleyi temel alan en radikal örgütlerinden birisidir. Mahir Çayan'ın görüşlerini ve THKP-C'nin "silahlı propaganda" çizgisini temel alır. Bu dönemde birçok suikasta (ya da kendi jargonlarıyla "cezalandırma") eylemlerine imza atmışlardır. Örgüt, yayınladığı bildiri ve listelerle eylemlerini üstlenmiştir. İçlerinde çok sayıda MHP yöneticisi de vardır. (Bunlar arasında Kasım 1997'de MHP Bakırköy ilçe yöneticisi Hikmet Ay, 1978 Haziran'ında

kastı döneminde örgütün MHP'lilere yönelik en sarsıcı eylemelerinden biridir.

Kadıköy-Altıyol MHP binasına saldırıda Ahmet Yılmaz ve Seyfullah Ekşioğlu, 1979 Ocak ayında MHP Zeytinburnu ilçe başkanı İsmail Arslan ve aynı ilçenin yöneticisi Arif Üzüm, 1979 Haziran'ında MHP Bakırköy ilçe başkanı Bekir Sendilmen, 1979 Ağustos'unda Kartal MHP İlçe Başkanı Haydar Çağlar, 1979 Eylül'ünde MHP Zeytinburnu yöneticisi İbrahim Çalık, 1979 Ekim'inde MHP Zeytinburnu ilçe yöneticisi Meriç Dikici, 1979 Kasım'ında MHP Bakırköy İlçe Başkanı Mehmet Başak, 1980 Haziran'ında Gaziosmanpaşa MHP ilçe başkanı emekli binbaşı Ali Rıza Altınok, MHP Kadın Kolları Başkanı eşi Fahriye ve 16 yaşındaki kızları Nilgün Altınok'un öldürülmeleri vardır. Örgüt ayrıca döneminde çok sansasyonel suikastlara da imza atmıştır. Bunlar arasında 1971'de Maltepe'de THKP-C militanı Hüseyin Cevahir'i öldüren keskin nişancı Yarbay Cihangir Erdeniz 1978'de öldürülmesi, 6 Şubat 1979'da eski siyasi şube müdürü Ilgız Aykutlu'nun öldürülmesi, 1979 Temmuz'unda Başkomiser Ahmet Ateşli'ye suikast girişimi ile çok sayıda bombalama ile Amerikan askeri görevlisine saldırılar tertiplemişlerdir. MLSPB daha sonra kendi içinde muhtelif gruplara bölünmüş özellikle de örgütün tepe yöneticisi Şemsi Özkan'ın "itirafçı" olmasından sonra örgüt çözülmüş ve polisten ağır darbeler yemiştir.

(20 Ekim 1978)
İTÜ Elektrik Fakültesi Dekanı
Ord. Prof. Bedri Karafakioğlu

"Onun için insanlar vardı. Kusurları, yetenekleri, dertleri ve sevinçleri ile birlikte sevip benimsediği... Onun için öğrencileri vardı. Çok sevdiği, yaramazlıklarını görmezlikten geldiği, her birine kendince isim bulduğu... Onun için yurdu, üniversitesi, kürsüsü vardı, birçok şey verilecek, geliştirilecek, yüceltilecek... Veriyordu, verebiliyordu da. Ta ki 1978'in 20 Ekimi'ne kadar. Kıyılmayacak biriydi Bedri Bey."

-Prof. Dr. Günsel Durusoy-
Bedri Karafakioğlu'nun Asistanı-

1973'in ekim ayının sadece ilk yarısı içinde ülkede meydana gelen olaylarda ölenlerin sayısı 106 kişiyi bulmuştu. Üstelik bunlardan 36'sının hiçbir siyasi görüşü yoktu veya belirlenememişti. Sıkıyönetim veya darbenin gerekli olduğu fikrini yaymak için genel bir 'anarşi' imajı bu şekilde yaratılıyordu. İşler günden güne çığırından çıkıyordu. Belli kesimler toplumu 'dehşet havası'na sürüklemek için kurdukları pusularda, kitleler üzerine açtıkları yaylım ateşinde, kahvehaneleri silahla taramalarında ve adam kaçırarak işledikleri cinayetlerde bu imajın iyice pekişmesini amaçlıyorlardı.

İşte bu 'psikolojik iklim' koşulları altında 20 Ekim 1978 günü, İTÜ Elektrik Fakültesi Dekanı Prof. Dr. Bedri Karafakioğlu öldürülecekti. Karafakioğlu, sabah saat 10.00'da, Ataköy'deki evin-

den okula gitmek üzere yola çıktıktan sonra Bakırköy Gençler Caddesi Sular İdaresi önünde dolmuşa binmek üzereyken saldırıya uğrayacak ve SSK Yenimahalle Dispanseri'ne götürülürken yolda hayatını kaybedecekti. Bordo renkli, 34 YY 091 plakalı Anadol marka bir arabadan[105] inen silahlı 20-25 yaşlarında, biri sakallı 3 kişi, sokakta yürümekte olan bilimadamını 4 kurşunla vuracaktı.[106] Bedri Karafakioğlu'nu öldürenler hiçbir dönemde belirlenemeyecekti. Ne 12 Eylül'den önce ne de sonra hiç kimse bu cinayeti işleyenlerden hesap soramadı.

Karafakioğlu 1915 doğumlu olup, aslen Çorumluydu.[107] 1937'de Yüksek Mühendis Mektebi'ni bitirdi. Fransa'da Ecole National Superior'da telekomünikasyon öğrenimi gördü. Türkiye'ye dönünce kendi okulu İTÜ'de görev aldı. 1939'da doçent, 1948'de profesör, 1960'ta ise ordinaryüs oldu. 1964-1965 arası İTÜ Elektrik- Elektronik Fakültesi dekanlığı, 1965-1969 yılları arasında İTÜ rektörlüğü yaptı. Rektörlüğü sırasında iki kademeli eğitim ve İTÜ Maslak Yerleşkesi'nin gerçekleştirilmesi gibi önemli kararlara imza atmıştı. Ayrıca İstanbul televizyonunun çekirdeği sayılan İTÜ televizyonunu kurdu ve yayınlarında etkin çaba göstermişti. İyi derecede Fransızca, Almanca ve İngilizce konuşan Karafakioğlu ilaveten Farsça, Arapça ve eski Ortadoğu dillerini biliyordu. Yabancı dilde yayımlanmış 5 makalesi, Türkçe 8 telif, 13 tercüme kitabı vardı. Öğrencileri tarafından çok sevilen 'Karafakioğlu Hoca' hiçbir siyasi partiye üye olmamasına rağmen 'Kemalist' kimliğiyle tanınıyordu. Türkiye'nin yetişmiş, yeri kolay doldurulamayacak en parlak beyinlerinden biriydi. Ne yazık ki

105 Otomobil Küçükçekmece'de çalınmış ve Bahçelievler Çınar Sokak'ta terk edilmiş olarak bulunmuştu. Yapılan incelemeler sonucu hiçbir parmak izi ve ipucuna rastlanamadı.

106 Çevredeki kapıcıların ifadesine göre katiller bir gün önce de gelmişler ve çevreyi kolaçan etmişlerdi. Bu, 'keşif' amaçlı da olabilir Karafakioğlu'nun evden geç ayrılması üzerine iptal de.

107 Karafakioğlu'nun babası eski vali, belediye başkanı ve milletvekillerimizden Suheyl Karafakioğlu idi.

böylesi insanlar birtakım gözüdönmüş sorumsuzlar tarafından öldürülebiliyordu.

Olaydan sonra bizzat Başbakan Ecevit'in talimatıyla yoğun arama ve baskınlar yapılacaktı. Önce Aksaray'da bir eve operasyon düzenlendi. Burada biri kız, 3 ülkücü yakalandı. Bir sonuç alınamadı. Ardından eski Haznedar Ülkü Ocakları Başkanı Hamdi Karakaya'nın evine baskın düzenlendi. İki adet tabanca, 15 mermi ve bazı evrakın yanı sıra silahlarıyla birlikte poz vermiş ülkücülerin fotoğrafları çıktı.[108] Ancak evde kalan Hamdi Karakaya, Tuncer Olgun ve Nihat Can baskından kısa süre önce evden ayrılmışlardı. Polisin bundan sonraki baskın adresi Adana Öğrenci Yurdu olacak ve burada dönemin Ülkü Ocakları Başkanı Mustafa Verkaya gözaltına alınacaktı. Bu arada Karafakioğlu'nun katilinin robot resimlerinden 1 kişiyi öldürmekten hükümlü[109] ve 5 kişiyi de öldürmekten sanık Enver Tortaş aranmaya başlıyordu. En sonunda operasyon Bursa'ya sıçrayacak ve eski Bursa Ülkü Ocakları Başkanı Dr. Mustafa Kürküncü gözaltına alınacaktı. Ancak hiçbiri ispatlanamadı ve salıverildiler.

Böylelikle 12 Eylül'e gelinmiş, soruşturma Sıkıyönetim Komutanlığı Askeri Savcılığı'na devredilmişti. Hiçbir gelişme yaşanmıyordu.[110] Aradan yıllar geçmesine rağmen Karafakioğlu cinayeti halen 'faili meçhul' özelliğini koruyor.

---

108 Bu pozlarla ilgili MHP İstanbul İl Gençlik Kolu Başkanı Kazım Ayaydın aranan ülkücülerle beraber bir basın toplantısı düzenleyecek ve bu fotoğrafların 'silah talimi yaparken değil bir piyes için çekilmiş fotoğraflar olduğunu' iddia edecekti. Ancak Ayaydın "Hangi piyes" sorusuna cevap veremeyecekti.

109 Tortaş, 1971 yılında Bakırköy Malmüdürlüğü veznedarı İshak İnce'yi öldürmekten 22.5 yıl hüküm giymişti. 1974 affıyla serbest kaldı. Çeşitli olaylardan iki kez hapse girdi ancak bir seferinde akıl hastanesinden bir seferinde de cezaevinden kaçmış ya da kaçırılmıştı.

110 Sadece maktulün eşi Nazlı Karafakioğlu'nu önce telefonla arayan esrarengiz bir kişi sonra evine gelecek ve adının bu cinayette geçmesi nedeniyle özür dileyecek ve "Bu işi bana atfettiler ama ben öldürmedim" deyip gidecekti. Bu kişinin adı Zeki Karamus'tu. Bayan Karafakioğlu durumu Sıkıyönetim Komutanlığı'na bildirecek fakat bir gelişme olmayacaktı.

(21 Kasım 1978)
İşkenceyle Ölüm: Politika Gazetesi Yazıişleri Müdürü Ali İhsan Özgür

12 Eylül öncesi'nde sürüp giden terör öylesine kural tanımaz ve vahşi bir boyut alıyordu ki, artık insanların güpegündüz sokak ortasında vurulmalarıyla yetinilmiyor, bizzat kaçırılıp, hunharca ağır işkenceler edildikten sonra öldürülüyorlardı.[111] Bu gözü dönmüş canilik her tarafa siniyor ve neredeyse tüm hayatı korkunç bir

111 Aynı dönemde Demokrat gazetesi muhabiri Recai Ünal'da kaçırılaracak ve 22 Temmuz 1980 günü işkence ile öldürülecekti. Cesedi o sıralar benzeri siyasi cinayetlerin çok işlendiği, öldürülenlerin çuvallara konulup atıldığı Fatih-Karagümrük'te bulundu. Ülkücü failleri yargılandı. Biri Fransa'ya kaçtı. Sonradan isim değiştirdiği söyleniyor. Gene aynı şekilde 3 Kıbrıs'lı solcu öğrenci kaçırılacak, ağızlarına kurşun sıkılacak içlerinden Muharrem Adnan Özdemir ölürken, ikisi öldü zannıyla ağır yaralı olarak bırakılacak ve kurtulacaklardı. Aynı süreçte bu kez sol örgütler benzeri bir toplu cinayete imza atarlar. O zamanki Ümraniye 1 Mayıs Mahallesi'nde (Bugünkü Mustafa Kemal Mahallesi) Milliyetçi İşçi Sendikaları Konfederasyonu üyesi 5 işçi (Salih Ulug, Bahri Bilgin, Ömer Bayraktar, Cevat Koca, Sinan Koca) TKP/ML TİKKO militanları tarafından Taşocakları mevkiinde infaz edilirler. Ancak bu da işkenceli bir infazdır. İddialara göre ülkücü işçilerin kulakları ve erkeklik organları kesilmiş, gözleri oyulmuş, ayakları taşla ezilmiş ve en sonunda kafalarına birer kurşun sıkılmıştır. Ancak o dönem ki "toplu öldürmeler"in en sarsıcı olanlarından biri herhalde 9 Ekim 1978'de Ankara'nın Bahçelievler semtinde Türkiye İşçi Partisi (TİP) üyesi 7 gence yönelik yapılan katliamdır. Abdullah Çatlı ve Haluk Kırcı'nında aralarında bulunduğu ülkücüler bir dairede kalmakta olan 7 TİP'li öğrenci Latif Can, Efraim Ezgin, Hürcan Gürses, Osman Nuri Uzunlar, Serdar Alten, Salih Gevence ve Faruk Ersan'ı boğarak ve kurşunlayarak öldürürler. Buna benzer bir diğer toplu öldürme ise 16 Mayıs 1979'daki Piyangotepe katliamıdır. Solcuların gittiği bir kahvehaneyi basan sağcı katiller etrafı rast gele tararlar. Hüsamettin Kurban, Tuncay Sarıkaya, Mızrap Taşkın, Erdoğan Doğan, Müslüm Doğan, Mehmet Turan ve Ahmet Turan isimli 7 kişinin ölümüne sebep olurlar.

şekilde kapsıyordu. İşte bu tip olaylardan birisi de Türkiye Komünist Partisi (TKP) çizgisindeki Politika Gazetesi'nin ve Savaş Yolu Dergisi'nin yazıişleri müdürü Ali İhsan Özgür'ün başına gelecekti. Aynı zamanda İlerici Gençler Derneği (İGD) üyesi de olan Ali İhsan Özgür 1978'in son günlerine doğru ortadan kaybolacak ve arkadaşları günlerce haber alamayacaklardı. Bunun üzerine aramaya başlayacaklar ve sonunda battaniyeye sarılı ve ağır işkence izleri taşıyan bir cesedin bir otomobilin bagajında bulunup morga getirilmesi üzerine izi bulunacaktı. Ancak ceset ağır işkenceler sonucu o kadar hırpalanmıştı ki arkadaşları cesedi teşhis etmekte zorluk çekecek ancak babasının gelmesi üzerine cesedinin Ali İhsan Özgür'e ait olduğu saptanabilecekti.

(1 Şubat 1979)
1980 Öncesinin En Önemli Suikastı: Milliyet Gazetesi Yayın Yönetmeni Ve Başyazarı Abdi İpekçi'nin Öldürülmesi

"Onlar kanlı canlıyken bizler taş kesilmiştik. Üstü açılmaya çalışıldıkça gizli eller tarafından kapatılan bir aydın katliamı vardı ortada ama biz, bir arada duramadığımızdan, süreklilik sağlayamadığımızdan, bunu duyuramadık, sorgulayamadık ve hiç sonuç alamadık. Kanıtlar ve tanıklar yok edilip silinirken hukukun üstünlüğü, ne yazık ki şimdiye kadar hep katillerden yana oldu ve biz elimiz kolumuz bağlı bırakıldık, taş gibi durakaldık."

Sibel İpekçi–Abdi İpekçi'nin Eşi

12 Eylül'e giden süreçte her kesimden insanlar sokaklarda art arda vurulur, adeta derin güçlere kurban verilirken bazı cinayetler ise gerek işleniş amacı gerekse de hedefteki ismin ağırlığı bakımından öne çıkıyor ve ayrı bir özellik kazanıyordu. Aslında gözü dönmüş terör böylesi hedeflerini rastgele seçmiyor tam tersine çok bilinçli bir planın gerçekleşme ihtimaline ayarlanmış 'hedefler'e yöneliyordu. Bazen bu tarz eylemler öylesine sarsıcı oluyor ve yankı yapıyordu ki, ülkede diğer olaylar olmasa bile bu tarz bir eylem tek başına zaten istenen kaosa giden yolda önemli bir adım oluyordu. İşte bunlardan birisi de Milliyet Gazetesi Yayın Yönetmeni ve Başyazarı Abdi İpekçi'nin ölümü olacaktı.

Türk basınının 'etkili genel yayın yönetmenleri' ve Bâb-ı Âli geleneğinin temsilcilerinden olan Abdi İpekçi 9 Ağustos 1929'da İstanbul'da doğdu. Galatasaray Lisesi'ni bitirdi. Bir süre Hukuk Fakültesi'ne devam ettikten sonra gazeteciliğe atıldı. Yeni Sabah, Yeni İstanbul ve İstanbul Ekspres gibi gazetelerde çalıştıktan sonra Ali Naci Karacan'ın Milliyet'inin yazı işleri müdürlüğünü üstlendi. Ardından Genel Yayın Yönetmeni ve başyazarı oldu. Ilımlı-sol görüşlerin temsilciliğini yaptı.

"Tanrım, Abdi'yi vurdularrrrrrrrrrrr..."

1 Şubat 1979 Perşembe günü geldiğinde ise Abdi İpekçi Cağaloğlu'ndan arabasıyla oturmakta olduğu Şişli-Teşvikiye'ye doğru yola çıkacak ve evinin bulunduğu Emlak Caddesi üzerinde ışıklara yakın bir noktada aniden saldırıya uğrayacaktı. Görgü tanıklarının ifadelerine göre biri uzun diğeri kısa boylu iki kişi koşarak uzaklaşmış ve ileride bekleyen bir otomobile binerek kaçmışlardı. Geride İpekçi'nin eşi Sibel İpekçi'nin "Tanrım, Abdi'yi vurdularrrrrrrrrrrr..." yakarışı yankılanacaktı. Abdi İpekçi'nin 34 SL 001 plakalı BMW marka otomobili bir elektrik direğine çarparak durmuştu. Otomobilinden kanlar içerisinde çıkarılan İpekçi yakındaki Şişli Etfal Hastanesi'ne götürülse de kurtulamayacaktı. Türkiye'yi sarsan bu cinayete dair ilk anlarda hiçbir ipucu bulunamayacak, katil ancak 5 ay sonra İstanbul'da ülkücülerin Beyazıt'ta gittiği bir kıraathane olan 'Küllük'te otururken 11 Temmuz 1979'da yakalanacaktı.[112] Bu kişi yıllar sonra 'dünyanın en ünlü teröristleri' listesine girecek olan Mehmet Ali Ağca idi. Oysa o tarihe kadar Ağca ülkede gayet rahat dolaşmış, Yalçın Özbey tarafından yatırıldığı anlaşılan yüksek meblağlı

112 Kimi dedikodulara ve iddialara göre Ağca polisin çabaları sonucu yakalanmamıştı. Çünkü ülkücü çevrelerde onu pek tanıyan yoktu. Ancak Ağca'nın da içinde olduğu birimin eylemlerinden rahatsız olan ve onları bilen o zamanki MHP'deki bazı kişiler buna önayak olmuşlardı. O yüzden ihbarın ülkücü çevreden yapıldığı ileri sürülecekti.

paraları bankalardan çekmiş, hatta Malatya'da 'Ülkücü Hareketin Stratejisi' başlıklı bir de konferans vermiş ve üstelik katılan öğrencilerle birlikte hatıra fotoğrafı çektirmişti.

Ağca, Malatya'nın Hekimhan ilçesinde 9 Ocak 1958'de doğmuştu.[113] 1976 yılında İstanbul İktisat Fakültesi 2. sınıf öğrencisi iken olaylara karışmıştı. Hemen sorguya alınan Ağca arkasındaki bağlantıları gizleyip "Abdi İpekçi'yi ben öldürdüm. Ne sağcıyım, ne solcuyum. Bağımsız teröristim. Silahımı çektim ve sağ ön camdan elimi içeri sokup ateş ettim. Daha önce bir tek el ateş etmeyi, insana yaraşır bir şekilde öldürmeyi amaçlamıştım, ama kontrolümü kaybettim" şeklinde konuşacaktı. Sadece silahı Aksaray MHP binasında Mehmet Şener'den aldığını, cinayet esnasında da kendisine Yavuz Çaylan'ın yardım ettiğini söylüyordu. Ancak sürekli ifade değiştirerek şaşırtmaca yapıyor ve tutarsız görüşler ileri sürerek polislerle adeta oynuyordu. Ağca ilk 'güvenilirlik sınavı'nı sorguda vermiş oluyordu. Polisin ek gözaltı süresi talebine[114] rağmen sıkıyönetim Ağca'yı adeta polisin elin-

113 Ağca Malatya'da ülkücü bir 'çevre'nin adamıydı. O yıllarda özel olarak devşirildi. Oral Çelik'in yıllar sonra gelen itiraf gibi şu açıklaması bazı ipuçları sunuyordu. Çelik, muhtemelen NATO Gladyosu'nun ismini eski Nazi generali Gehlen'den alan 'Gehlen Örgütü'nü kastediyor olabilirdi: O yıllarda, 'komünizmle mücadele' adı altında Malatya'ya kendilerini 'Alman Nazileri' olarak tanıtan kişilerin geldiğini anlatan Çelik, 'Beraberlerinde Ankara Ülkü Ocakları Genel Merkezi'nden 'Eşref' adlı bir kişi de vardı. Bunların amacı komünizmi sindirmekti. Bu şahıslar 3'er kişiden oluşan timler kurdular, ders verdiler. Eğitim görenler masada duran bayrak, Kur'an, silah üzerine yemin ettiriliyordu. Ne yaptıklarını saati saatine bilmeme rağmen bu timlere katılmadım. Ben Türk'tüm ve beni bir Türk eğitebilirdi. Bu sebepten dolayı kendi ordumuzu kurduk. Hazar Gölü'nün kenarında eğitim kampımız vardı. İçlerinde adamlarım vardı. Ne yaptıklarını saniye saniye öğreniyordum. Derslerde her türlü silah kullanma, sabotaj, fidye alma, adam kaçırma, suikast öğretiliyordu. İlk bölümdeki dersler bununla kalmıyor, bomba, bıçak, ustura ve değnek kullanma teknikleri de anlatılıyormuş. Robotlar ve kum torbaları eğitimin bir diğer unsuru. Dersin ikinci bölümünde de otomobil gaspı, solcuların yürüyüş, konuşma ve giyinme tarzı anlatılıyormuş. Şenol Gezer. Ülkücüleri Naziler Eğitti. Bugün. 17.4.2006.

114 Dönemin İçişleri Bakanı Hasan Fehmi Güneş ve İstanbul Emniyet Müdürü Hayri Kozakçıoğlu, Mehmet Ali Ağca için Sıkıyönetim Komutanlığı'nın 15 günlük

den kurtaracak ve Kartal-Maltepe Askeri Cezaevi'ne konulacaktı. Ağca kendisini yönlendiren güçlerin etkisinden o kadar emindi ki kendisini sorgulayan savcıya, "Bana sizin cezanız sökmez, ben çıkacağım buradan" diyecek kadar kendine güveniyordu. Bunda da haklı çıkacaktı.

Nitekim Ağca çok geçmeden 25 Haziran 1979'da tutuklu bulunduğu Maltepe Askeri Cezaevi'nden adeta elini kolunu sallayarak çıkartılacaktı.[115] Kaçırılma olayını ise Abdullah Çatlı ve Oral Çelik hazırlayacaklardı.[116] Kaçtıktan sonra önce İran'a, oradan da Bulgaristan'a geçen Ağca daha sonra Avrupa'da ortaya çıkacaktı.[117] 28 Nisan 1980'de gıyabında idama mahkûm edildi. Ondan sonrasını zaten herkes biliyor, Ağca sonra Papa'yı vuracak, kendini 'mesih' ilan edecek ve Türkiye'ye dönüp kalan cezasını tamamladıktan sonra geçen günlerde hürriyetine kavuşacaktı.

Cinayetin Gerçek Nedeni: İpekçi Türkiye'nin Aldo Moro'suydu!

Peki İpekçi'nin öldürülmesi için döneminde zaten sürüp giden terör, İpekçi'nin ılımlı-sol görüşlere sahip olması 'yeterli' bir neden miydi? Olaya böyle bakmak İpekçi cinayetini son derece basit bir 'karşıt görüş cinayeti'ne indirgemek olacaktı. Daha da mühimi dönemin konjonktürüyle ilgili 'temel planı' ve temel plan içindeki oynadığı rolü görememek olacaktı. Bu anlamda İpekçi cinayetinin halen aydınlatılmadığını söyleyebiliriz. Öyle ki bugün

---

ek gözaltı süresini vermeyişini eleştireceklerdi. Kozakçıoğlu, ayrıca kısa bir süre önce yaptığı açıklamada cinayeti 'Devlet değil, bir devletliler eylemi' olarak tanımlayacaktı.

115 Dönemin askeri savcısı Ahmet Koç, 'Ağca'yı TSK içindeki sağ bir örgütün kaçırdığını' söyleyecekti.

116 Ağca kaçtıktan sonra bizzat Abdullah Çatlı'nın evinde bir süre saklanacaktı.

117 Ağca Avrupa'da Faruk Özgün adına düzenlenmiş ve Nevşehir emniyetinden alınmış bir pasaportla dolaşacaktı. Çok sonraları pasaportu Susurluk olayıyla tanınacak olan Özel Harekât Dairesi Başkanvekili İbrahim Şahin'in sağladığı ortaya çıkacaktı.

bile 'niçin' sorusunun cevabı havada asılı durmaktadır. Oysa bu soruya verilecek cevap 'anahtar' önemdedir. Bu cevabı bulduğumuzda Ağca'nın 'rol'ü de arkasındaki 'odak' da asıl o zaman bir yere 'oturmuş' olacaktır. Şimdi bu konudaki 'analiz'imi ayrıntılandırmaya çalışayım.

Hiç şüphesiz Abdi İpekçi cinayeti sonrasında cinayetin asıl nedenine ilişkin birçok iddia, söylenti ortalarda dolaştı ve belli ölçülerde de bunlara inanıldı. Şimdi o günden bugüne ortaya atılan yaklaşımları hatırlayalım:

1- Abdi İpekçi altın, eroin ve özellikle de silah kaçakçılığı konularında araştırma yapıyordu ve bazı önemli bulgulara ulaşmıştı. Bir iddiaya göre İpekçi bir yakınına "Çok önemli bir kaçakçılık dosyası üzerinde araştırma yapıyorum, yakında açıklayacağım" demiş, ayrıca Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nden milletvekili olan bir bakan hakkında dosya hazırladığını ve yetkili makamlara vereceğini söylemişti.

2- O dönemde Yunanistan NATO'nun askeri kanadından çekilmişti. Yeniden geri dönmesi için kulisler yapılıyordu. Oysa böylesi bir dönemde Türkiye veto kartını kullanarak, Yunanistan'ın dönüşüne taş koyuyordu. Ancak Yunanistan'ın NATO'ya geri dönmesi ABD açısından çok önemliydi. Bu anlamda suikast ile hükümete mesaj verildi.

3- 1979 yılına kadar Türk basınında Babıâli'nin eskileri dışında medya patronu mevcut değildi. Ayrıca gazetelerde 'genel yayın yönetmenleri' ağırlığı vardı. Çizgiyi patron değil onlar belirlerdi. Abdi İpekçi bunun tipik örneğiydi. O dönemde Milliyet'in patronu Ercüment Karacan rahatsızlığı sebebiyle gazeteyi satmak istiyordu fakat Genel Yayın Yönetmeni İpekçi buna karşı direniyordu. İpekçi cinayeti bu sorunu ortadan kaldırdı. Babıali'de dengeler yeniden kuruldu ve Milliyet'in Aydın Doğan'a satışı gerçekleşti. Dolayısıyla bu cinayet aslında bir 'medya içi dengeler hesaplaşması'ydı.

'Darbe Planı'na Endeksli Cinayet!

Aslında yukarıda sayılan nedenlerin hiçbirinin 'konjonktürel bağlamı' yoktur. Süreç içinde bir yere oturmamaktaydı. Cinayetin farklı oluşu Abdi İpekçi'nin 'önemli bir isim' olmasından çok arkasındaki 'amaç' ve İpekçi'nin o dönemde bu doğrultuda yurtsever bir insan olarak canla başla çalışıyor oluşudur. Tam bu noktada İpekçi 'birilerinin' darbe hesaplarını fena halde bozma aşamasına gelmiş, sonuç alıcı adımlar atmak üzereydi. Abdi İpekçi ülkede yaşananların nereye doğru gitmekte olduğunu görüyor ve bir anlamda 'imkânsızı isteyerek' demokratik bir seçenek yaratmanın yollarını arıyordu. Şimdi bu 'söylenmeyenleri' söylemeye çalışalım...

Hatırlayalım; Abdi İpekçi, öldürülmeden önce Ankara'da Başbakan Bülent Ecevit'le görüştü. Aralarında nasıl bir 'görüşme' geçti kimse bilmiyor. Bu konuda Ecevit fazla bir şey açık etmemiş bulunuyor. (Ecevit'in o meşhur 'arşiv'inde bu konuda bir şeyler var mıdır acep? Rahşan Hanım bunları açıklasa hayırlı bir iş yapar!) İpekçi, uçakla Ankara'dan İstanbul'a döndü. Akşam saatlerinde Cağaloğlu'ndaki Milliyet gazetesinden çıkıp evine giderken vurulup öldürüldü. Acaba İpekçi Ecevit'le neler konuşmuş ya da konuşuyordu? Konuştuğu başka kimler vardı?

Yine hatırlayalım; Ecevit'le Abdi İpekçi arasında 70'li yıllarda ciddi bir dostluk vardı. Ancak bu 'sıradan bir dostluk' olmayıp, 'stratejik bir dostluk'tu. (Hatta İpekçi için 'Bülent Ecevit'i Ecevit yapan adam' benzetmesinde bulunulurdu.) 'Milliyet' gazetesini adeta CHP'nin 'baş destekçisi' konumuna getirmişti. Bundan öte Ecevit'in önemli siyasal kararlarında adeta bir 'danışmanı' hatta 'strateji çizicisi' gibiydi. Başbakan Ecevit üzerinde 'ağırlığı' tartışılmazdı. (Bunu o dönemki CHP ileri gelenlerinin bilmesi lazım) Son döneminde ise bir 'siyasi alternatif'i Ecevit'e kabul ettirdiğini ve bu yönde 'kolları sıvadığını' varsayabiliriz. Buna hem 'rasyonel' gerekçelerle hem de samimi olarak bütün kalbiyle inanmış

olmalı. Başarabilseydi Türkiye'yi 12 Eylül'e götüren sürecin önü kesilebilirdi...

Abdi İpekçi 'Tarihsel Uzlaşma'nın Peşindeydi!

Peki İpekçi gerçekte ne yapmaya çalışıyordu? Öldürülmesini gerektirecek kadar ne gibi bir 'günah' işlemişti? Kimlerin planlarına taş koymuştu? Hadi açıkça söyleyelim: İpekçi Türkiye'nin 'tarihsel uzlaşma' formülünün peşindeydi ve bu onun hayatına mal oldu.

Abdi İpekçi o dönemde yaşananlara bir 'çözüm' aramaktaydı. Bunun terörü lanetlemekle yetinmeyen bir 'siyasi çözüm' olması gerekiyordu. Onun bulduğu formül o dönem için iki merkez kutup olan 'Demirel'li AP ile Ecevit'li CHP'yi' ortak bir hükümet çatısı altında birleştirmekti. (Muhtemelen 3. bir ismin başkanlığında yahut 'dönüşümlü' olarak) Yani bir 'CHP-AP koalisyonu'nun peşindeydi. Onları uzlaştırma, bir araya getirmenin ve ikna etmenin yollarını arıyordu. ('İkna' açısından en azından işin CHP boyutunda yol aldığını zannediyorum.) Böylelikle 'aşırı uçlar' devreden çıkartılacak, toplumun 'büyük ve makul çoğunluğu'na dayalı bir seçenek oluşacak ve sağlı-sollu terör odakları ortak bir şekilde tasfiye edilecek yahut geriletilecekti. Böylelikle toplumda iyice gerilen sağ-sol kutuplaşması da yumuşatılacaktı.

Bu ise ülkede kaos ve darbe isteyen güçlerin planlarına tersti. Yani Gladio/Kontrgerilla'nın planlarına çomak sokmak anlamına geliyordu. O günkü şartlarda 'imkânsız' gibi görünen bu senaryo bugünden bakıldığında oldukça 'gerçekçi' ve adeta 'tek seçenek' olarak görülüyor. ("Bana sağcılar cinayet işliyor dedirtemezsiniz" diyen Demirel zihniyetiyle zordu ama gene de mümkündü. Bence Demirel de yardımcıları vasıtasıyla bu 'plan'dan haberdardı.) Şimdi düşünelim: Eğer AP-CHP koalisyonu sağlanabilseydi 12 Eylül'e gelinebilir miydi? 12 Eylül'ün bütün gerekçeleri

ortadan kalkmaz mıydı? Toplum 'kutupların' baskısına maruz kalır mıydı? Yani oyun bozulurdu aslında. O yüzden bütün umudunu kaos stratejisine bağlamış Gladyo, içinde Ağca'nın da olduğu 'hücresini' harekete geçirdi ve 'vur' emri çıktı. Bu anlamda Abdi İpekçi, Türkiye'nin uzlaşma arayan Aldo Moro'suydu.

Gladyatör 'İnfaz Mangası' Harekete Geçti!

Şimdi kimileri çıkıp bu teze karşı "Ne ilgisi var" diyebilir. "Aldo Moro sağcı, İpekçi solcudur, Aldo Moro'yu solcular, İpekçi'yi sağcılar öldürmüştür" şeklinde itiraz edebilirler. Oysa çok ilgisi var. Sizce tetiği kimlere çektirdiğinizin bir önemi var mı? İpekçi'de sağa Moro'da sola çektirirsiniz. Önemli olan arkasındaki perdeli Gladyatör yapıdır. İtalya, o dönemde Türkiye'den sonra en yoğun Gladyo operasyonu ve terörüne maruz kalan ülkedir. Aldo Moro bir Hıristiyan Demokrat, yani sağcı olmasına rağmen o dönem ABD politikalarıyla çatışan bir kişidir. (Kissinger'ın tehdit içerikli öfkeli afarozuna maruz kalmıştır.) Onun da ülkedeki Amerikan etkisinden sıyrılmak için bulduğu siyasi çözüm Hıristiyan Demokratlarla komünistlerin ittifak yapıp, ortak hükümet kurmalarıdır. Buna da 'tarihsel uzlaşma' demiştir. Bu konuda adımlar atmaya başlayacağı anda ise öldürülmüştür.[118]

118 İpekçi'nin bu noktada bir de 'hatası' olmuşa benzemektedir. O da CIA Türkiye İstasyon Şefi Paul Henze ile görüşmesidir. 'İpekçi, Türkiye'de görev yapan ünlü CIA ajanı Paul Henze'ye görüşlerini açıklamasının hemen ardından, 1 Şubat 1979 tarihinde öldürülmüştür. Görüşme istemi Paul Henze'den gelmiştir ve İpekçi ile Henze 13 Ocak 1979 günü İstanbul'da görüşmüşlerdir. (İpekçi) halka yönelik katliamın, 'Kontrgerilla' adlı CIA bağlantılı NATO kuruluşu tarafından örgütlendiği kanısındaydı. Söz konusu provokasyona bir CIA ajanının karıştığı, İpekçi tarafından tespit edilmişti. Yine İpekçi, 'Özel Harp Dairesi' veya 'Kontrgerilla' olarak adlandırılan NATO kuruluşunun MHP ile iç içe çalıştığını kanıtları ile biliyordu. İpekçi, ülkenin gizli bir CIA planı çerçevesinde adım adım askeri darbeye sürüklendiğini görüyordu ve hata edip tüm bilgilerini ve düşüncelerini Paul Henze'ye açıkça anlatacaktı. Çetin Altan, İpekçi'nin ölümünden hemen sonra emekli Amiral Sezai Orkunt ile karşılaştığını ve emekli Amiral'in İpekçi cinayeti ile ilgili olarak şunları söylediğini anlatmaktadır: 'Abdi, askerlerin arazide bazı sivillere kontrgerilla eğitimi verdiğini öğrenmiş. CIA şefi ile bunu konuşmuş. Ardından

Daha sonra P-2 Mason Locası skandalı dolayısıyla ortaya çıkan belgelere göre ülkede darbe isteyen bir yapı bulunmaktaydı. Bunun için sol terörist örgüt 'Kızıl Tugaylar'a sızarak veya yönlendirerek –belki de doğrudan örgütü kurdurarak- Aldo Moro'yu önce kaçırtmışlar 55 gün sonra da kafasına bir kurşun sıkarak öldürmüşlerdir. Yani amaç aynıdır: Sağ-sol yakınlaşmasını önlemek, kaosu derinleştirmek ve bundan yarar ummak. İpekçi, Türkiye'nin 'tarihsel uzlaşması'nı aradığı ve belki de bu konuda somut adımlar attığı için öldürülmüşe benziyor.

Şimdi düşünelim; eğer 12 Eylül öncesi yaşananlar bir 'operasyon' ise ve bu operasyonun arkasında ABD/NATO tandanslı Gladio/ Kontrgerilla, Özel Harp zihniyeti varsa ve her şey bir darbenin ayarlanması için yapılıyorsa, bunu bozacak tek seçenek ülkede ana gövdeli merkez sağ ve solun 'ortak bir ittifak'la hareket etmesi ise planınızı korumak için neler yapmazsınız? Onlar da yaptılar zaten. Bu işin 'organizatör'ü 'kontak noktası', 'fikir babası' konumundaki Abdi İpekçi'yi öldürerek planın hayata geçmesini önlediler ve CHP-AP'ye 'kendi seçenekleri'nin dışında bir seçenek olmadığının mesajını verdiler. Ondan sonra olanı biliyoruz zaten. Düdük çaldı, maç iptal edildi ve 'Our Boys' (Bizim Çocuklar) başarmış oldu.

Halen Abdi İpekçi'nin neden ve kim tarafından öldürüldüğüne dair bir kuşkusu olan var mı?

---

vuruldu. Halbuki Genelkurmay'ın haberi olmadan böyle talimler yaptırılmayacağını bilmesi lazımdı.' CIA tezgâhını görmüştü. 14.01.2006. Evrensel.

(28 Eylül 1979)
'Sağ Terör'ün Üzerine Giden Adana Emniyet Müdürü Cevat Yurdakul

"Cevat Yurdakul ben hapisteyken öldürüldü. Yurdakul'u öldürmekten sanık olarak aranmakta olan şahısların hepsi de sıkıyönetim olduğu için illegal faaliyet gösteren ÜGD Yönetim Kurulu üyeleridir. ..Bu şahıs MHP'ye çok zarar vermişti. Birçok arkadaşımızı cezaevine attı. Neredeyse Adana'da MHP çökecekti. Bu yüzden öldürüldü."

-Ali Yurtaslan'ın 'İtiraf'larından-

İlginçtir, 12 Eylül öncesi 'vatanı-milleti korumak', 'güvenlik güçlerimize yardımcı olmak', 'polisimize ve askerimize kurşun sıkan terörist elleri kırmak' için yola çıktığını söyleyen kimi kesimler işlerine geldiğinde görevini yapan emniyet mensuplarını da öldürmekten geri kalmıyorlardı. Nitekim o güne dek solcuların polise kurşun atması alışıldık bir durumdu. Çünkü solun 'silahlı mücadele'yi benimsemiş kesimlerinin devlet görevlilerini, özellikle de polisleri hedeflemeleri bir anlamda 'normal' ya da 'ideolojisinin gereği' olarak karşılanıyordu. Ancak 'devleti koruma ve kurtarma' misyonundaki sağın polise kurşun sıkması pek alışılmış bir davranış değildi. Ancak bu imaj bir cinayetle temelden değişecekti.

Adana Emniyet Müdürü Cevat Yurdakul o dönemin 'ülkücü'[119] tandanslı militanlarca öldürülecekti.[120]

Peki Cevat Yurdakul niçin hedef seçilmişti? Bunun iç içe birkaç nedeni vardı. Öncelikle poliste hızlı bir 'militan sağ' kadrolaşma yaşanıyor, ülkücü kimlikli polislerin tayin ve terfileri ayarlanıyor, buna karşılık o görüşlere uymayan hele de ayak direyenleri uzaklaştırmanın yolları aranıyordu. Ancak tehdit, şantaj ve benzeri yöntemlerin sökmediği görevliler halen vardı ve bu onları 'sorun' haline getiriyordu. Fakat öldürülmeleri için yeter neden değildi. Bunun için 'daha fazla' bir şeyler yapmaları gerekiyordu. Onu yapan da Adana Emniyet Müdürü Cevat Yurdakul olacaktı. Ecevit iktidarı döneminde atanan Yurdakul birilerin gözünde çoktan 'Gominis Müdür'[121] olmuştu! Dahası dönemin Kontrgerilla odaklarıyla adeta iç içe çalışan 'ülkücü çeteler' bu yapıların talimatıyla 'iş görüyor'lardı asıl olarak.[122]

Nitekim Adana o güne dek genelde terörün özelde de 'sağ terör'ün tavan yaptığı şehirlerden biriydi ve onların işledikleri cinayetler çoğunlukla faili meçhul kalmıştı. Böyle olmasının en

---

119 İddialara göre eylül ayında Ankara'dan dönen ve Adana bölgesinde MHP'nin eğitimcisi olarak faaliyet yürüttüğü söylenen Mehmet Sakarya, partide bulunan Adem Eroğlu ve Hasan Sabri Erdem'e Adana Emniyet Müdürü'nün öldürülmesi için merkez tarafından emir verildiğini söyler. 28 Eylül sabahı MHP İl Yönetim Kurulu Üyesi Sezai Durmaz, Kadir Akgöllü'yü yanına alarak evine götürür. Evde Halim İbrahim Altınışık, Yücel İrik, Mustafa Gülnar ve Mehmet Ateş adındaki 'tetikçi kadro' onları beklemektedir.

120 MHP Adana davasında Yurdakul'un öldürülmesi nedeniyle yargılanan sanıkların ifadelerinde, Yurdakul'un Adana'daki ülkücülere baskı yaptığı, bu nedenle tepeden verilen emirle öldürüldüğü anlatılıyordu. Anlaşılan Adana Emniyet Müdürü, sağın işlediği cinayetlere seyirci kalmadığı, onlara karşı görevini yapmaya çalıştığı için hedef seçilerek öldürülmüştü.

121 Cevat Yurdakul sürekli olarakdönemin MHP yanlısı Hergün gazetesi tarafından hedef gösteriliyordu. Bazı MHP milletvekilleri açıkça "Cevat Yurdakul yakasını elimizden kurtaramayacak" diye beyanat veriyorlardı.

122 Cevat Yurdakul katledilmeden kısa bir süre önce Adana İl Jandarma Alay Komutanlığı ve Merkez Komutanlığı'ndaki bazı subayların kendisine karşı düşmanca tutumundan yakınmıştı.

temel nedeni ise taraflı emniyet yöneticilerinin sağ eylemcileri yakalamadaki isteksizliği hatta yer yer koruma gayreti içine girmeleriydi. İşte Emniyet Müdürlüğü'ne Cevat Yurdakul'un gelmesiyle birlikte durum değişmiş ve o güne dek Adana'da işlenen birçok faili meçhul cinayetin sağ tandanslı tetikçileri birbir yakalanmaya başlamıştı. Cevat Yurdakul'un göreve gelmesiyle birlikte çözülen ve failleri yargı önüne çıkartılan tam 17 vaka olmuştu.[123] Bu birileri için alarm çanlarını çaldırmaya yetmiş de artmıştı bile.

Saldırganlar Harekete Geçiyor

28 Eylül 1979 sabahı, Adana Emniyet Müdürü Cevat Yurdakul, Reşatbey Mahallesi'ndeki lojmanından görevine gitmek üzere, yanında kayınpederi olduğu halde, makam arabasına binerek yola çıkacaktı. Keresteciler Çarşısı'na geldiğinde, Adalet Caddesi'nin Cumhuriyet Caddesi'yle tam kesiştiği kavşakta otomobili yavaşladı ve pusuda bekleyen saldırganlardan biri, otomatik silahlarla şoförün bulunduğu bölüme ateş etmeye başlayacaktı. Öteki saldırgan da Yurdakul'un oturduğu sağ arka köşeyi taramakla meşguldü.[124] Tam 28 kurşun sıkılmıştı. Bunların 4'ü Yurdakul'a isabet edecekti. Lojmanına 150 metre uzaklıkta meydana gelen olayda Yurdakul başından ve göğsünden yediği kurşunlarla hemen ölecek, kayınpederi ve makam şoförü ise ağır yaralanacaktı.[125] Söz konusu katillerden ikisi aksi yönlere yaya olarak kaçtılar, diğerleri ise kendilerini bekleyen bir otomobile binerek olay yerinden uzaklaştılar. Şoförünü öldürerek gasp ettik-

123 Adana'da sadece 1979 yılının nisan ayından Yurdakul'un öldürüldüğü zamana kadar 6 ay içinde biri polis memuru 32 kişinin öldürüldüğü belirlenmişti. Bunların çoğu sağ cinayet odakları tarafından işlenmişti.

124 Daha sonra tespit edileceği üzere saldırganlardan Kadir Akgöllü kendisine Mehmet Ateş tarafından verilen MAT marka otomatik silahla, Mustafa Gülnar ve Halil İbrahim Altınışık 14'lü tabancalarla, Yücel İrik de 7.65'lik tabancayla Cevat Yurdakul'u yaylım ateşine tutmuşlardır.

125 Ayrıca atılan kurşunlardan işine gitmekte olan sıradan bir yurttaş da can verecekti.

leri taksiyi[126] Gülbahçe semtinde terk ettiler. Silahları bir arkadaşlarına verip birbirlerinden ayrılarak bölgeden uzaklaştılar.

Cevat Yurdakul'un öldürülmesiyle birlikte Adana'daki sağ terör yapılanması rahatlamış, yerine gelecek müdürün en azından eskisi kadar üzerlerine gelmemesini garantilemişlerdi.

Avukatına Kurşun, Ailesine Zulüm

Ne var ki Cevat Yurdakul'un öldürülmesi ile iş bitmemişti. Öncelikle zanlıların yargılandığı davada Yurdakul ailesinin avukatlığını yapan ve Cevat Yurdakul'un yakın dostu olan CHP üyesi Halil Güllüoğlu gerçeklerin ortaya çıkması için uğraşırken öldürülecekti. Önce tehditler gelmeye başladı, ardından Cevat Yurdakul'un öldürülmesinden 4 ay sonra o da kurşunlara hedef olacaktı. Cevat Yurdakul cinayetinin bütün yönleriyle ortaya çıkmasını istemeyenler onun azimli avukatını da ortadan kaldırmışlardı.

Ancak bu kez de şehit olan polisin ailesi kuşatmaya alınacaktı. Özellikle de onun trafik polisi olan eşi Ülker Yurdakul'a kararlılığı karşısında geri adım attırma çabasındaydılar. Ayrıca siyasi ilişkiler kullanılarak Ülker Yurdakul'un olayın üzerine daha fazla gitmemesi için baskı uygulanacaktı. Bu kez ona 'tayin' silahını kullanacaklar ve Diyarbakır'a adeta sürgün ettireceklerdi. 'Katillerin yakasını bırakmayacağını' açıklayan Ülker Yurdakul bezdirilerek istifaya zorlanmak isteniyordu. Ancak Ülker Hanım yılmayacaktı. İki çocuğunu Ankara'daki yakınlarına emanet eden Ülker Yurdakul Diyarbakır'ın yolunu tutacaktı. Diyarbakır'da 4 yıl boyunca görev yaptı, çocuklarını görmek için ikide bir Ankara'ya gitmek zorunda kaldı. Ankara'ya tayin edilmesi engellendi. Onu bu kez

126 Saldırganlar sabahın erken saatlerinde 01 EN 511 plakalı Murat marka taksiye müşteri gibi binmişler, ardından taksinin şoförü Hanefi Bilen'i öldürerek taksiyi gasp etmişlerdi. Gözü dönmüş katiller arkada şahit bırakmamak amacıyla günahsız bir şoförün de kanına girmişlerdi bu arada.

de Çankırı'ya yolladılar. Yine direndi. Devlet kalkanını arkasına almış katiller ve onların arkasındaki kesimler bir şehit eşi olan Ülker Yurdakul'a da zulmü reva görmüşlerdi. Kocasını kaybetmesi bir yana bir de devletin ceza gibi tavırlarıyla[127] uğraşmak zorunda kalmıştı.

Tabii burada sorulması gereken asıl soru devlet kendi emniyet müdürünün öldürüleceği istihbaratını nasıl alamadığı, aldıysa kimler tarafından engellendiği ve Cevat Yurdakul'un bu kadar bariz bir tehdit karşısında niçin eskortla gezmediğidir. Bütün bunlar o günün koşullarında ve devlet içi grupların olaylar karşısındaki 'taraf olma'[128] alışkanlığıyla açıklanabilir...

127 Nitekim Yurdakul ailesinin çektiği çile yıllar sonra bile bitmeyecek, Cevat Yurdakul'un kızı Ayçil Yurdakul'un evlenmek için 2005 yılında Emekli Sandığı'na başvurması sonrası bir kez daha karşılarına çıkacaktı. Adana Emniyet Müdürü şehit Cevat Yurdakul'un, 'terör şehidi değil, görev şehidi' kapsamına girdiği gerekçesiyle ailesine tazminat ödemesini durduracak, dahası son beş yılda ödediği tazminatları da geri isteyecek ve Yurdakul'un ailesine 13 milyar 618 milyon 760 bin liralık borç çıkaracaktı.

128 O kadar ki, o dönem Yurdakul'un katillerinden olduğu ileri sürülen Halil İbrahim Altınışık'ın aranmasına rağmen yakalanamadığı ve Komiser Orhan Candan'ın yeğeni olmasından dolayı saklanıp korunduğu iddia edilecekti. Komiser Candan'ın ayrıca Fatsa'daki 'provokatör ülkücüler'i yakalayan polis arkadaşlarına onları bırakmaları için silah çektiği öne sürülecekti.

(19 Kasım 1979)
Milliyetçi Gazeteci-Yazar, Komünizmle Mücadele Dernekleri Başkanı, Ortadoğu Gazetesi Başyazarı, MHP İstanbul İl Yönetim Kurulu Üyesi İlhan Egemen Darendelioğlu

12 Eylül öncesi 'aydın-yazar cinayetleri'nde ağırlıklı olarak solcular hedeflense bile arada sağ kesimden de bu vasıflara sahip isimler öldürülebiliyordu. Artık tümüyle 'misillemeci' bir savaş mantığı söz konusuydu ve 'kana kan, dişe diş' yasası işliyordu. Can güvenliğinin kalmadığı bir ortamda kimsenin hayatı garantide değildi ve her an kurşunlara kurban gidebilirdiniz. Nitekim bu dönemde ülkücü gazetecilerde hedeflenmeye başlamıştı.

Bunlardan birisi de gazeteci-yazar İlhan Darendelioğlu'nun ölümü idi. Darendelioğlu, 1921 yılında İçel'in Tarsus ilçesinde doğmuştu. İstanbul Edebiyat Fakültesi Türkoloji Bölümü'nden mezun oldu. 1950'de yedek subay olarak askerlik görevini yaptı. Bir süre Türkçe öğretmenliği yaptı. 1969'da AP'den milletvekili seçildi. 'Komünizmle Mücadele Derneği'nin[129] başkanlığını yaptı. 'Toprak' isimli milliyetçi bir derginin de sahibiydi. Yayımlanmış birçok kitap ve makalesi vardı.[130] MHP İstanbul İl Yöne-

129 Komünizmle Mücadele Dernekleri doğrudan doğruya özel harp stratejisinin sivil-toplumsal hayata uyarlanmış, ideolojik-propaganda anlayışıyla kurulmuş bir bölümüdür. Kökeni ABD kaynaklıdır. CIA'nın 'Dünya Anti-Komünist Lig'i / Teşkilatları' örgütlenmesinin bir uzantısıdır. Mali desteğini de Amerika karşılamıştır.

130 Darendelioğlu'nun yayımlanmış eserleri arasında 'Türkiye'de Milliyetçilik Hareketleri', 'Kanlı Pazar', 'Türk Milliyetçiliği Tarihinde Büyük Kavga', 'Nâzım Hikmet Vatan Şairi mi, Vatan Haini mi?', 'Ecevit Marksist mi Marksistlerin Maşası

tim Kurulu üyesiydi ve ülkücü çizgideki 'Ortadoğu' gazetesinin başyazarıydı. 19 Kasım 1979 tarihinde sahibi olduğu Toprak Matbaası'ndan çıkıp otomobiline binerken öldürüldü. Katilleri halen bulunamadı.

O dönemin koşullarında İlhan Darendelioğlu'nun 'hedef' olması için çok nedeni vardı elbette. (Komünizmle Mücadele Derneği'nin başkanlığını yapması, Ortadoğu Gazetesi'nin başyazarı olması ve en önemlisi de MHP İl Yönetim Kurulu üyesi olması, vb gibi) Ancak solun şiddeti temel mücadele olarak benimsemiş kesimleri tarafından hedef seçilmesi için fazladan iki neden daha vardı. Ve sol bu iki nedenden dolayı Darendelioğlu'na ayrıca diş biliyordu.

Birincisi Darendelioğlu'nun AP milletvekili olduğu dönemde Deniz Gezmiş, Hüseyin İnan ve Yusuf Aslan'ın idam dosyalarının meclis onayına sunulduğu gün TBMM kürsüsünde yaptığı konuşma esnasında sarf ettiği "Bugün burada karara bağlayacağımız konu, elini kana bulamış, hıyaneti ve mutasavver cinayeti tespit edilmiş üç komünist anarşist hakkındaki idam cezasının uygulanması, bir formalitenin yerine getirilmesidir..." şeklindeki sözleriydi.

İkincisi ise 16 Şubat 1969 'Kanlı Pazar' olayları[131] esnasında oynadığı role ilişkindi. Bu rol, Darendelioğlu'nun Komünizmle Mücadele Derneği Genel Başkanı olarak 14 Şubat günü MTTB'nin Cağaloğlu'ndaki merkezinde sağ gençliğe "Pazar günü komünistler miting yapacak, biz bu mitingde savaşacağız. Silahı olan silahıyla, olmayan baltasıyla gelsin" dediğinin ileri sürülmesiydi.

---

mı?' ve 'Türkiye'de Komünizm Hareketleri' bulunmaktadır.

131 Bu konuda daha ayrıntılı bilgi için Atilla Akar'ın "Türkiye Komplolar ve Provokasyonlar Tarihi / Derin Yapının Parmak İzleri" (Profil Y. 2009) başlıklı kitabına bakınız.

Bu gibi olay ve sözler Darendelioğlu'nun sonunu hazırlamış gibiydi. Gerçi o dönem hiçbir şey yapmasanız bile sırf karşıt kamptan olmanız öldürülmeniz için yeter nedendi ama Darendelioğlu önemli bir isimdi. 'Misillemeci mantık' içinde hayli 'ses getirici' bir isim olarak seçilmiş olsa gerek...

(20 Kasım 1979)
İstanbul Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Dekan Yardımcısı Prof. Ümit Yaşar Doğanay'ın Öldürülmesi

12 Eylül öncesi yaşananlar, sadece gözü dönmüş 'fanatik militanlar'ın sokak terörü olarak değil aynı zamanda belli vasıflar ve kimliğe oturan insanlara yönelik bir 'aydın kırımı' yönüyle de hatırlanacaktır. Ülkenin gazeteci, yazar, bilimadamı, akademisyen, hukukçu gibi 'beyin kaynakları'na yönelik bilinçli ve programlı bir 'yok etme' politikasının izlendiği gerek olayların gelişim ve sıralamasından gerekse de öldürülenlerin niteliğinden gayet net şekilde anlaşılıyordu.[132]

Günlerden 20 Kasım 1979'du. İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi öğretim üyesi ve Dekan Yardımcısı Prof. Ümit Yaşar Doğanay, sabah Etiler'deki Profesörler Sitesi'ndeki evinden çıkmak üzereydi. Evden çıkmadan telefonla Kimya Fakültesi Dekanı Fikret Baykurt'u aradı ve fakülteye birlikte gitmelerini önerdi. Saat 08.45'te Prof. Doğanay, sitenin önünde kendilerini almak için gelen arabaya bindi. O esnada sitenin kapıcısı da dekanın hemen geleceğini haber vermek üzere yanına geldiği esnada, lacivert renkli ve 34 DT 824 plakalı bir Renault otomobil Profesörler Sitesi'ne girdi ve makam arabasının yolunu kesti. Lacivert arabada yaşları 16-25 yaşlarında, biri kız[133] olan 4 genç vardı. Kız, arabada kaldı ve arabadan inen 20-21 yaşlarında, esmer-bıyıklı,

132 Olaydan 14 saat önce Milliyetçi Hareket Partisi İstanbul İl Yönetim Kurulu Üyesi, gazeteci İlhan Darendelioğlu öldürülmüştü. Prof. Dr. Ümit Doğanay'ın, Darendelioğlu'na misilleme olarak öldürüldüğü düşünülmekteydi.

133 Saldırıya katılan kızın kimliği hiçbir zaman tespit edilemedi.

20-25 yaşlarında esmer-zayıf ve 15-16 yaşlarında kısa boylu 3 kişi Doğanay'ın bulunduğu otomobili yaylım ateşine tuttu.

Prof. Doğanay hemen öldü, şoför ve kapıcı ağır yaralandı. Kurşun seslerini duyan site sakinleri pencerelerini açtılar, saldırganlar o kadar fütursuzdular ki bu kez bağıranlara da ateş ettiler. Tam 23 mermi yakılmıştı. Katiller, aynı otomobil ile Levent yönüne doğru hızla kaçtılar. Araba daha sonra Levent Camii yakınlarında terk edilmiş olarak bulunacaktı. O esnada Doğanay'ın eşi ve yakınları profesörün cesedi başında sinir krizi geçiriyorlardı.

Olayla ilgili olarak gene dönemin paravan Kontrgerilla mahreçlerinden biri olan 'Türk İntikam Tugayı'nın (TİT) adı geçecekti. Aynı örgütün Adana birimi mensuplarından olduğu söylenen Ali Bülent Orkan[134] ve Erol Türkmen[135] isimli kişilerin adı 'failler' olarak geçecekti.[136] Doğanay suikastını gerçekleştirdikleri ileri sürülen Ahmet Sefa Kırlı, Cihat Sever ve Recep Öztürk hakkında dava açıldı. Sanıklardan ikisi beraat ettiler. Recep Öztürk ise yakalanamadı. Yurtdışına çıktığı saptandı.

134 Ali Bülent Okran 12 Eylül'den sonra idam edilen ülkücüler arasındadır. Karşıyaka Mezarlığı'na gömülmüştür.

135 Erol Türkmen, emniyette şüpheli biçimde intihar edecekti.

136 Bu kişilerin Piyangotepe Katliamı'nın sorumluları arasında da oldukları ileri sürülecekti.

(7 Aralık 1979)
İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesi Sosyoloji Kürsüsü Başkanı ve Cumhuriyet Gazetesi Yazarı Profesör Cavit Orhan Tütengil

"Niçin Türkiye'yi yeraltından işgal etmiş olan bu cinayet yuvalarını kurutmuyorlar? Bilmiyorlarsa bilmek zorundadırlar. Biliyorlarsa görevlerini yapmak zorundadırlar"

-İstanbul Üniversitesi'nde yapılan törende konuşan Rektör Haluk Alp'in konuşmasından-

Artık ülkedeki kan akımının zirve yaptığı günlerdi. Günde-lik ölü sayıları tek rakamlı hanelerden çift rakamlı hanelere doğru hızla kaymaktaydı. Bu şartlar altında olaylar 'sağ-sol çatışması' olmaktan çoktan çıkmış toplumda herkesi sindirmeyi, aydın beyinleri yok etmeyi hedefleyen planlı bir hareket yürürlüğe konmuştu. Bunun en somut belirtilerinden birisi de üniversite hocalarının birer birer öldürülmesiydi. Öğrencilerine bilimden başka bir şey anlatmama derdindeki bu insanlar elleri öpüleceği yerde kahpe kurşunlara hedef oluyor ve birileri sürecin bu yönde derinleşmesinden gayet memnun görünüyordu.

İşte bu isimlerden biriside İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesi Sosyoloji Kürsüsü Başkanı ve Cumhuriyet gazetesi yazarı Cavit Orhan Tütengil olacaktı. İşini şevkle yapan, öğrencilerini evlatları gibi seven, içi genç kuşaklara bilgi aktarma aşkıyla yanıp tutuşan Tütengil cumhuriyet kuşağının Köy Enstitülü bilim adamlarındandı. "Benden yarına kalacak olan namusluca yaşanmış bir hayat, kitaplarım ve çocuklarım olabilir" diyecek kadar

sade ama anlamlı bir hayatı kendisine düstur edinmişti. Ayrıca çok sayıda makale, araştırma ve kitaba imza atmış bir isimdi.

Bir Gladyo İmzası: 'Anti-Terör Birliği'

Prof. Cavit Orhan Tütengil 7 Aralık 1979 sabahı Levent Sülün Sokak'taki evinden çıktı. Az ilerideki otobüs durağına doğru ağır ağır yürümeye başlamıştı ki, aniden ortaya çıkan 4 saldırgan Tütengil'in vücuduna tam 12 kurşun sapladı. İşin komiği Tütengil'i katleden saldırganlar çapraz ateşe tuttuktan sonra olay yerine, altında 'Anti Terör Birliği' imzası bulunan, 'Ne Amerika, Ne Rusya, Bağımsız Türkiye' yazılı bir bildiri bırakarak kendilerini bekleyen 34 VY 881 plakalı otomobille olay yerinden uzaklaştılar. Olayda kullanılan araba bir süre sonra plakası sökülmüş vaziyette Edirnekapı civarında bulunacaktı. Terör uygulayanlar kendilerine 'Anti-Terör Birliği' imzasını uygun görmüşlerdi! Daha doğrusu böylesi uyduruk ve saçma manalı imzalar Gladyo'nun eskiden beri uyguladığı bir taktikti. Böylelikle toplumun kafası karışırken onlar da kendilerini gizlemiş oluyorlardı! Olaydan sonra Tütengil'in gazetelerde de yer alan gözlükleri gözünde, üzerinde beyaz örtü örtülmüş ve asfalta yığılmış bedeni o dönem yaşanan insafsız terörün gerçek yüzünü gösteriyordu adeta.

Gladyo literatürüne göre söz konusu 'Stay Behind' (Gölge Ordular) tipindeki 'Anti-Terör Birliği' isimli örgütlenme hiçbir zaman deşifre olmamış ve ondan kimse bahsetmemişti. Ta ki 10 yıl hapis yatan eski ülkücü Metin Kaplan 'Desise/Abdi İpekçi Suikastı' (Selis Kitaplar. 2005) isimli kitabını yazana kadar. Kaplan, geçmişte TEMPO dergisinin kendisiyle yaptığı röportajda 'Anti-Terör Birliği'ne değiniyor ve onu Çatlı ve 15 arkadaşının oluşturduğunu söylüyordu. Kaplan bu Gladyo yapılanmasına dair soruları ise şöyle cevaplıyordu:

- Kitapta, İpekçi suikastından başka eylemleri de anlatıyorsunuz. Bunlar üç üniversite hocasına yapılan silahlı saldırılar. Söz konusu eylemler aydınlatılmış, failleri yakalanmış suikastlar mı?

İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesi Sosyoloji ve Metodoloji Kürsüsü Başkanı Prof. Dr. Cavit Orhan Tütengil, İTÜ Elektrik Fakültesi Dekanı Prof. Dr. Bedri Karafakioğlu, İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Öğretim Üyesi Prof. Dr. Ümit Yaşar Doğanay, Anti-Terör Birliği adı verilen ve Çatlı ile 10-15 arkadaşının kurduğu bir örgüt tarafından öldürüldüler. Bugüne kadar bu örgütün adı hiç geçmedi. Belki bu eylemler nedeniyle birileri yargılandı ve hatta ceza aldı. Ama gerçek suçlular hiçbir zaman bulunamadı. Bu bahsettiğim örgüt hiçbir zaman deşifre olmadı.

- Nedir bu Anti-Terör Birliği?

Bu örgütte kimlerin bulunduğunu, nasıl ortaya çıktığını anlatamam. Ama kitaptaki satır aralarından, insanlar bazı bilgilere ulaşabilirler. Sadece İstanbul'da çalışan Anti-Terör Birliği'nin bu üç profesörü öldürdüğünü biliyorum. Ama ben açık açık isim vererek anlatamam. Can güvenliğimden endişe duyduğum için bunları anlatamıyorum. Bu örgüt 1978 ile 1980 tarihleri arasında faaliyetini sürdürdü. Bu örgütün elemanlarının tamamı istihbarat örgütleri için çalışıyordu. Üyelerin bir kısmı da ülkücü hareket içinden devşirilmişti.

- Nasıl oldu da deşifre edilemedi?

Bunu tam olarak bilemiyorum. O dönemde bu örgüt çözülebilseydi, belki de 12 Eylül'ün önü kesilebilirdi. Her şeyi bunlar yaptı demiyorum elbette. Ama bu örgütün nasıl ortaya çıktığı, hangi ülkelerin istihbaratları tarafından desteklendikleri açıklığa kavuşsaydı, Ankara ya da başka şehirlerdeki benzer oluşumlar

da çözülür ve ülke darbeyi hazırlayan şartlardan kurtulabilirdi. Zaten örgüt, 12 Eylül ile birlikte dağıldı.

- Bu örgütün varlığından sizin nasıl haberiniz oldu?

Bunu anlatamam. Ama anlattıklarımın tamamının doğruluğunu kanıtlayabilirim. Bunların 12 Eylül'ün taşlarını döşediğini söyleyebilirim.

Sır Olan Katiller!

Prof. Dr. Cavit Orhan Tütengil, 20 Kasım 1979'da öldürülen Prof. Dr. Ümit Doğanay'ın cenazesine de katılmıştı. Eşine "Onu öldürenler bizi de öldürebilir" demişti. Kaygısında haklı çıktı. Doğanay'ı öldürenler 17 gün sonra onu da öldürecekti. Tütengil Hoca'nın katilleri bulunamadı, yargılanamadı! Çünkü o sağ-paramiliter tetikçilerin arkasındaki 'otorite' ortaya çıkarılmadı. Resmi kayıtlara "Kimliği belirsiz kişilerce vuruldu" şeklinde geçti. Kısaca 'faili meçhul' bir cinayet olarak girdi devletin hızla tozlanan dosyalarına. Hükümet ve sıkıyönetim Tütengil'e hak ettiği bir cenazeyi bile çok gördü. Şişli Camii'nden kaldırılan naaşı sonrası onu uğurlamaya gelen öğrencileri, öğretim üyesi arkadaşları ve binlerce insan askerlerin birden havaya ateş açmasıyla dağıtıldı. Çıkan olaylarda bir kişi öldü, 8 kişi yaralandı ve 60 kişi de tutuklandı.

Tabii o dönem gerçekleşen birçok cinayette olduğu gibi katiller bulunamayacaktı. Daha doğrusu bazı 'izler' bulunsa hatta bazı kişiler 'yakalansa' bile 'korunduğu' izlenimi verenler bir şekilde ortadan kaybolacaklardı. İpuçları, izler, isimler bulunsa bile bir yere varmıyor ya da bir şekilde mecrası değiştiriliyordu.[137]

137 Örneğin Tütengil'in ölümü sonrası Aksaray ve Mecidiyeköy ÜGD binalarına polis baskın yaptı. 7 tabanca ve çok sayıda mermi ele geçerken bir de "ölüm listesi" ortaya çıkacaktı. Başta İstanbul Barosu Başkanı Apaydın olmak üzere Tütengil'inde adı bulunuyordu. Listeye ayrıca adresler ve söz konusu hedef kişilerin eve geliş gidiş saatleri de eklenmişti.

Aynı durum Cavit Orhan Tütengil için de söz konusu olacaktı. Ancak daha sonra ortaya çıkan bazı ifadeler durumu değiştirir gibi görünecekti. Buna göre "Doğu'nun Başbuğu" olarak tanınan Yılma Durak cinayeti aydınlatacak önemli beyanlarda bulunmuştu." 12 Eylül sonrasında da Tütengil soruşturması bir süre sessizlik içinde kaldı, ta ki 'Doğu'nun Başbuğu' diye anılan Yılma Durak yakalanana kadar. Yıllarca başta Erzurum olmak üzere Doğu illerinde MHP ve Ülkücü kuruluşların eylemlerini yürütmekle suçlanan Yılma Durak, 12 Eylül öncesinde İstanbul'a gelerek Hergün Gazetesi muhabirliğine başlamıştı. MHP ve Ülkücü kuruluşlar davası iddianamesinde , Hergün muhabirliğinin göstermelik olduğu görevinin İstanbul örgütünü toparlamak olduğu ileri sürülen Yılma Durak, bugüne kadar Tütengil olayıyla ilgili olarak ifade veren tek kişi oldu. DİSK Genel Başkanı Kemal Türkler'in öldürülmesi olayına da karışmaktan yargılanan Yılma Durak Tütengil'in öldürülüşünü ifadesinde şöyle anlattı: 'Olaydan bir gün önce ÜGD il başkanı Recep Öztürk yanıma geldi. İstanbul Üniversitesi'nden bir hocanın öldürülmesini planladığını söyledi. Benden muvafakat istedi. Bende muafakat verdim. Ertesi gün Cavit Orhan Tütengil'in öldürüldüğünü duydum. Recep Öztürk'le konuştum, onlar öldürmüştü."[138]

Alınan cevaplar, yazışmalar, iddialar birbirini kovalamış ancak durum bir türlü netliğe kavuşamamıştı. Hatta 'netlik' bir yana olay günden güne daha 'karmaşık' bir hal almıştı. Tütengil'i öldürenler bugün bile bulunabilmiş ve hak ettikleri cezayı alabilmiş değiller. Öte yandan ailesi bir emekli maaşı bağlatabilmek için bile devlet koridorlarında uğraştırılıp duracaktı. Peki sonrasında ne olmuştu? Onu cevabını da şu satırlarda buluyoruz: "Tütengil cinayetiyle ilgili olarak gözaltına alınıp mahkemeye çıkartılan Recep Öztürk[139] delil yetersizliğinden serbest bırakıldı.

138 Ümit Sezgin. Aydınlanmamış Cinayetler. İletişim Yayınları. İst. 1987. Sf: 88-89.

139 Recep Öztürk adı daha sonra Ankara'daki 'MHP ve Ülkücü Kuruluşlar' davasın-

Tekrar ifadesine başvurulması gerektiğinde ise çoktan yurtdışına kaçtığı anlaşıldı.

Dönemin İstanbul Siyasi Şube Müdürü Tayyar Sever imzasıyla Sıkıyönetim Askeri Savcılığına yazılan 'çok gizli' kayıtlı şu bilgi notu, yanıtlanması gereken soruları da ortaya koyuyordu: 'Yılma Durak'ın ifadesinde, ÜGD Ocak Başkanı Recep Öztürk'ün olaydan önce kendisine üniversiteden bir hocanın öldürülmesinin planlandığını söylediğini, kendisinin muvafakat ettiğini, ertesi gün Tütengil'in öldürülmesi üzerine Recep Öztürk ile yaptığı konuşmada onlar tarafından öldürüldüğünü Recep Öztürk'ten öğrendiğini beyan etmiştir. Bu beyandan sonradır ki Tütengil'in faili olduğu anlaşılan Recep Öztürk daha önce birçok öldürme ve yaralama suçlarından ötürü Sıkıyönetim Komutanlığı'na sevk edilmiş ancak her nedense tahliye edilmiştir. Tahliyesini müteakip yurtdışına kaçtığı için gerek Tütengil gerekse yeni belirlenmiş olaylardan ötürü sorgusu yapılamamıştır."[140]

Kızı Deniz Tütengil'in sözleri ise durumu zaten özetliyor gibi: "Cinayeti işleyenler yakalanıp cezalandırılmadıkça babam o asfaltta yatıyor olacak."

---

da geçecekti. Buna göre 'İstanbul'daki ülkücü militanların eğitilmesi, eylemlerin yönlendirilmesi, eylemlerden sonra korunmaları Yılma Durak başkanlığında Orhan Çakıroğlu, Celal Adan, Mustafa Verkaya ve Recep Öztürk'ten oluşan bir komitece yürütüldüğü saptanmıştır' deniliyordu. İnci Hekimoğlu. 'Vatan Yahut Susurluk', Papirüs Yayınları, İst. sf: 53.

140 Ahmet Tulgar. Hâlâ o asfaltta yatıyor. 24.01.1999. Milliyet.

(4 Nisan 1980)
Ortadoğu Gazetesi Başyazarı
İsmail Gerçeksöz

Türkiye, sağ-sol dinlemeden hızlı bir şekilde 'kontrollü iç savaş' sürecini yaşıyordu. Ve bu süreçte genellikle öldürülen gazeteci-yazar ve aydınlar daha çok 'sol' kimliğe otururlarken arada sağ kimlikli yazarların da hedef alındığı gözlemleniyordu. Bunlardan birisi de MHP eğilimli Ortadoğu gazetesinin başyazarı İsmail Gerçeksöz'dü. Böylelikle ülkücü gazeteciler önce Hürses Gazetesi sahibi ve MHP Kartal İlçe Başkanı Erdoğan Hançerlioğlu'nun 12 Eylül 1979'da, ardından Ortadoğu Gazetesi başyazarı İlhan Darendelioğlu'nun 19 Kasım 1979'da, onu takiben Bizim Anadolu, Hergün yazarı ve Fedai Dergisi sahibi Kemal Fedai Coşkuner'in 3 Aralık 1979'da öldürülmelerinden sonra dördüncü kaybını veriyordu.

İsmail Gerçeksöz, 1925'te İzmir'de doğmuştu. 4 Nisan 1980 tarihinde Ortadoğu gazetesinin başyazarlığını yaparken arkadan vurularak öldürülecekti. Daha çok edebiyatçı ve şair kimliğiyle tanınan Gerçeksöz'ün şiir ve yazıları 1944'ten itibaren Demet, Uludağ, Sanat ve Edebiyat, Şadırvan, Bizim Türkiye, Çatı, Kaynak, İstanbul, Hisar, Devlet, Ortadoğu, Millet gibi gazete ve dergilerde çıkmıştı.[141] Milli ve tarihi konuları işleyen İsmail Gerçeksöz milliyetçi çevrelerde tanınan ve sevilen bir isimdi.

141 Eserleri: Âşık Sazından Şiirler (1944), Bursa'nın Destanı (1951), Yaşayan Ağaç (1952), Gökbayrak (1954) ve İkinci Dönüş (1972).

(11 Nisan 1980)
TRT Programcısı Ve Yazar Ümit Kaftancıoğlu

"Ölümümde eşim, çocuklarım, en yakınlarım bile tek bir damla gözyaşı dökmesin istiyorum. Benim için caddeleri dolaşsınlar, bir gazete alsınlar, bir kitap karıştırsınlar, kalabalık bir sinemaya gitsinler, bir konferans, bir konser dinlesinler. Ölüm hiç önemli değil,yaşam var dağ gibi, yaşam var gökyüzü, deniz..."
-Ümit Kaftancıoğlu-

Adeta birbirinin 'kopyası' cinayetler sürüyordu. Aydınlar, yazarlar, akademisyenler evinden ya da işinden çıkarlarken 'kimliği belirsiz' ancak 'kaynağı belli' kesimlerce öldürülüyorlardı. İnsan bunları gördükçe sanki memleketin bu hale gelmesinin sorumlusu o talihsiz insanlarmış da birileri onları 'cezalandırıyor'muş gibi düşünüyordu adeta! Oysa bu insanların okumaktan, yazmaktan, düşünmekten başka hiçbir 'kabahatleri' yoktu ve hiç şüphesiz onları 'öldürün' emri veren veya tetiği çekenler açısından bunun hiçbir önemi yoktu. İnsanları sindirmenin yolu toplumun 'uyanık kesimleri'ni baskı altına almaktan geçiyordu çünkü. İşte aynı özelliklere sahip bir isim de yazar ve TRT İstanbul Radyosu Kültür Yayınları yapımcılarından Ümit Kaftancıoğlu'ydu.

Asıl adı Garip Tatar olan Ümit Kaftancıoğlu 1935 yılında Ardahan'ın Hanak ilçesinin Koyunpınarı Köyü'nde dünyaya

geldi. Çocukluğu Dede Korkut boylarının geleneği içerisinde, halk âşıklarının yanında destan, masal, türkü, efsane dinleyerek, okuyarak geçti. Cılavuz Köy Enstitüsü'nü bitirdi. Rize'de Türkçe öğretmenliği yaptı. 1965'ten itibaren İstanbul Radyosu'nda görev yapan Kaftancıoğlu TRT'de Köy Yayınları bölümünde göreve başladı. TRT İstanbul Radyosu'nda 'Av Bizim Avlak Bizim', 'Dilden Dile' ve 'Yurdun Dört Bucağından' gibi programlarla halk kültürünü, halk âşıklarını mikrofonlara yansıttı. Anadolu'yu gezerek derlemeler yaptı. Günümüzde bile sevilerek dinlenen 'Evreşe Yolları Dar' ve 'Yüksek Yüksek Tepelere Ev Kurmasınlar' türküleri Kaftancıoğlu'nun derlemeleri arasındadır. Kaftancıoğlu'nun roman, öykü ve inceleme dalında 12 eseri yayımlanmıştı.[142] Kaftancıoğlu, 'Dönemeç' isimli hikâyesiyle TRT Büyük Ödülü'nü ve 'Hakullah' röportajıyla Milliyet gazetesinin 'Karacan Armağanı'nı da kazanmıştı.

"Sen Ümit Kaftancıoğlu musun?"

İşte böylesi gönlü halk sevdası ile dolu Ümit Kaftancıoğlu 11 Nisan 1980 günü Mecidiyeköy'deki evinden sabah saat 08.20'de çıkmış, Sakızağacı durağı önünde tam 34 ZR 421 plakalı otomobilinin camlarını sildiği ve çocuklarını okula götürmeye hazırlandığı esnada[143], saldırganlar önce "Sen Ümit Kaftancıoğlu musun" diye sormuşlar ardından "Evet" cevabı alınca da yaylım ateşine tutmuşlardı. Tetikçiler daha sonra az ileride park etmiş 34 H 5618 plakalı Renault marka arabaya binerek Ihlamur yönüne doğru kaçacaklardı. Vücuduna aldığı 16 kurşunla ağır biçimde

142 Yayımlanmış eserleri: Dönemeç (Öykü) 1972, Hakullah (Röportaj) 1972, Yelatan (Roman) 1972, Tek Atlı Tekin Olmaz (Halk Masalları) 1973, Tüfekliler (Roman), Köroğlu Kolları (Halk Destanları) 1974, Çarpana (Öykü) 1975, İstanbul Allak Bullak (Öykü) 1983, Kekeme Tavşan (1974), Çizmelerim Keçeden (1979), Altın Ekin (1979), Dört Boynuzlu Koç (1979), Kan Kardeşim Doru Tay (1979), Hızır Paşa (1980), Çoban Geçmez (1980), Şülgür Deresi (1981), Salih Bey (1981)

143 Nitekim küçük kızı Pınar babasının öldürülmesine şahit olacaktı.

yaralanan Kaftancıoğlu ise en yakındaki Şişli Etfal Hastanesi'ne[144] koma halinde kaldırılacak ancak ameliyata alınmadan önce can verecekti. Kaftancıoğlu, geride gözü yaşlı eşi Nurcan Hanım'ı, Ali Naki ve Pınar isimli iki küçük çocuğunu bırakacaktı. Kaftancıoğlu, 'Demokrat/Halkçı/Sol' kimliğiyle tanınan bir yazardı.[145] Bu açıdan bakıldığında cinayetin zamanlaması da ilginçti.[146]

Peki bu suikastın arkasındaki güçler kimlerdi? Katiller ne oldu? Yakalanabildiler mi? Yakalandılarsa neler oldu? Şimdi de o sürecin ilginç ve karmaşık serüvenine bir göz atalım isterseniz.

Öncelikle belirtmeliyiz ki Kaftancıoğlu'nu öldürenler hakkında uzun süre hiçbir gelişme yaşanmayacak ancak 12 Eylül 1980 sonrası 11 Kasım'da gözaltına alınan Ahmet Mustafa Kıvılcım isimli bir şahıs ifadesinde İstanbul ÜGD Başkanı Hasan Küçük'ün Ümit Kaftancıoğlu ile ilgili istihbarat topladığını, gazetelerden fotoğraflarını kestiğini ve bu bilgileri 'solcu olduğu için' öldürülmesi gerektiğini belirterek İrfan Çakıca ve Yusuf Teke isimli kişilere verdiğini söyleyecekti. Gene Ahmet Mustafa Kıvılcım'ın ifadesine göre olay günü kendisi ile birlikte İrfan Çakıca'nın Sakızağacı Sokak'ta Kaftancıoğlu'na ateş ettiklerini beyan edecekti. Polis bu kişileri derhal aramaya başlayacak ancak adı geçen şahısların yurtdışına çıktıkları ve başka olaylara da karıştıkları saptanacaktı.[147]

---

144 Kaderin garip bir cilvesi olarak o yıllarda küçük bir çocuk olan oğlu Dr. Ali Naki Kaftancıoğlu yıllar sonra babasını kaybettiği Şişli Etfal Hastanesi'nde görev yapacaktı.

145 Nitekim eşi Nurcan Kaftancıoğlu, kocasının daha önce tehdit aldığını hatta kısa bir süre önce yanlışlıkla kocasına benzeyen birine saldırıp dövdüklerini belirtecekti..

146 Kaftancıoğlu kısa bir süre önce cenazesine katıldığı Cahit Orhan Tütengil'le aynı kaderi paylaşacağına inanıyordu. Tam da Demokrat gazetesinde 'CHP olaylardan ders almalı' başlıklı yazısını yazdığının ertesinde, tam da Milliyetçi Hareket Partisi Genel Başkanı Alparslan Türkeş'in, Kaftancıoğlu'nun kitabını göstererek, 'Komünistlerin TRT'de dahi yuvalandığını' belirttiği günlerde karşılaşacaktı ölümle.

147 Ümit Sezgin. Aydınlanmamış Cinayetler. İletişim Yayınları, İst. 1987. sf: 36.

Yanı sıra , Ahmet Mustafa Kıvılcım savcılık karşısına çıktığında emniyet ifadesinin baskı altında alındığını söyleyerek reddedecek ve olaya karışmadığını söyleyecekti. Ne var ki Kıvılcım'ın verdiği ifadeye göre yapılan aramalarda bir adet Lama marka tabanca, bir adet Kırıkkale tabanca iki şarjör, mermiler ve dinamit lokumları ele geçirilmişti. Balistik inceleme sonucu Lama marka tabancanın Kaftancıoğlu'nun öldürülmesinde kullanılan silah olduğu kesinleşecekti. Üstelik her iki tabanca da daha önce 5 kişinin öldürülmesinde kullanılmışlardı.[148]

Sanık Mustafa Kıvılcım bir kere daha emniyete götürülüp ifadesine başvurulacak bu kez ifadesi değişecek arabayı bu kez Bayram Çimen isimli bir şahsın kullandığını söyleyecek, yakalanan Çimen olayda arabayı sürdüğünü kabul edecek fakat savcılık ve mahkemede bu ifadesini o da reddedecekti. Diğer şahıslar ise yakalanamadıkları için bunu teyit etmek mümkün olmayacaktı.

Ancak sanık Kıvılcım mahkeme ifadesinde bu silah ve malzemeleri saklaması için kendisine Veli Yorgancı isimli bir şahsın verdiğini, olayla ilgisi bulunmadığını, poliste baskı altında kalınca silahların yerini gösterdiğini ve olayın üzerine yıkıldığını belirtecekti. Bunun üzerine Veli Yorgancı aranacak ancak öldüğü tespit edilecek ve sanığın kurtulmak için ölmüş birinin adını verdiği şüphesi doğacaktı.

148 A.g.e. sf: 37.

(23 Mayıs 1980)
Bu Kez Kurşunlar Bir Kadına:
TTB Yöneticisi Dr. Sevinç Özgüner

23 Mayıs 1980. Mecidiyeköy'de Ümit Kaftancıoğlu'nun öldürüldüğü sokaktan 200 metre kadar uzaklıktaki başka bir sokakta, sabah saat 03.00 sıralarında silah ve çığlık sesleri duyuldu. Hedef, Türk Tabipleri Birliği yöneticilerinden diş hekimi Dr. Sevinç Özgüner ve kocası Türkiye Emekçi Partisi (TEP)[149] yöneticisi Vecdi Özgüner'di. Katilleri 'milli ve manevi değerler'e bağlıydı. İşlerine geldiğinde 'Türk töresinin faziletleri'nden söz ediyorlar, bu konuda mangalda kül bırakmıyorlardı. Ne var ki savunmasız insanlara, aydınlara, bilimadamlarına, profesörlere, hukukçulara, doktorlara kurşun atmaktan geri durmuyorlardı. Ancak bu kez öyle bir cinayet işleyeceklerdi ki hedeflerinde bir kadın olacaktı. Bu kişi dönemin Türk Tabipleri Birliği (TTB) yöneticilerinden Dr. Sevinç Özgüner'di.[150] Aynı saldırıda kocası Türkiye Emekçi Partisi (TEP) yöneticisi Vecdi Özgüner de yaralanacaktı.[151]

---

149 TEP Genel Başkanı, Türk Solu'nun eski tüfeklerinden Mihri Belli'de daha önce, Nisan 1979'da uğradığı saldırıda ağır yaralanacaktı.

150 1927 yılında Tarsus'ta doğdu. 1946 yılında Tıp Fakültesi sınavını kazanan Sevinç Özgüner, 1948'de İstanbul Yüksek Tahsil Gençlik Derneği'ne katılarak yöneticilik yaptı. Bu dönemde, üniversitenin paralı olmasına karşı başlatılan kampanyada, Nâzım Hikmet'e özgürlük ve Kore'ye asker gönderilmesine karşı başlatılan kampanyalar nedeniyle sık sık tutuklandı. 1951 TKP Tevkifatı'nda yeniden tutuklandı ve 2 yıl sonra serbest bırakıldı. 27 Mayıs sonrası önce TİP'te, daha sonra da Türk Solu ve Demokratik Devrim dergilerinde çalıştı. 1980'li yılların başlangıcında Türk Tabipleri Birliği Merkez Konseyi'nde Dr. Erdal Atabek başkanlığındaki yönetimde görev yaptı.

151 1951 Tevkifatı'nda TKP üyesi olmakla suçlanan ve işkence gören Özgüner bu yüz-

O yılların Mecidiyeköy'ü bilenler bilir. Sağ eylemciler Mecidiyeköy'ü 'kurtarılmış bölge' ilan etmişlerdi. Ortaklar Caddesi'nin başında sarkık bıyıklı sert bakışlı elleri ceplerinde kişiler gelip geçenlerden hüviyet sorarlardı. Yoldan geçenleri hazırolda durduruyor, "Sen Türk müsün? Milliyetçi misin? Sağcı mısın, Solcu musun?" diye sorup akıllarınca kontrol yapıyorlar ve bölgelerinde 'gominist' istemiyorlardı. Sevinç Özgüner de aynı grup tarafından daha önce birkaç kez durdurulmuş ve kendisine "Hastalarından neden para almıyorsun? Sen komünist misin, Müslüman değil misin?" şeklinde sorular sorulmuştu. Özgünerleri oradan uzaklaştırabilmek için taciz ve zulmü sistemli olarak uygulamışlardı.

Aynı nedenle Özgüner ailesi zaten 'doğal hedef'ti. Bölgede yaşamakta inat eden birkaç solcudan biriydiler. Üstelik tanınıyorlardı. Ardından katiller bir gün önceden bir tanıdık gibi telefon ederek, o akşam evde olup olmadıklarını sormuşlar ve sabah saat 04.00'te de kapıya gelmişlerdi. Kapıyı hızla vurarak, kendilerine 'polis' süsü veren saldırganlar kapının açılmaması üzerine kırarak içeri gireceklerdi. İçeri giren 3 kişinin silahlarını kendisine yönelttiklerini gören Sevinç Özgüner, mutfağa kaçacak ancak 3 katil burada kıstırdıkları doktor Özgüner'in başına ve göğsüne 7-8 el ateş ederek öldüreceklerdi. Yatak odasına geçen katiller, burada da kocası Vecdi Özgüner'i kurşunlayacaklardı. Vecdi Özgüner'i ağır yaralayan saldırganlar pencerelere çıkan komşularına da 2-3 el ateş edeceklerdi. Saldırganlar o kadar pervasızdı ki, Sevinç Özgüner alelacele hastaneye kaldırılıp ölümü kesinleştikten sonra birileri eve telefon edecek ve fısıltılı tehdit edici bir sesle, "O kaltak geberdi mi, yaşıyor mu? Hepinizin defteri dürülecek!" diyecekti.

Aslında saldırı çoktandır 'geliyorum' diyordu. Özgüner'ler daha önce de birçok kez tehdit edilmişti.[152] Çocukları da Mecidiye-

---

den Tıp Fakültesi'nden atılmıştı.

152 Sevinç Özgüner'in Anadol arabasının ön lastiklerini tutuşturdular. Alevleri gö-

köy'ün 'komünistlere mezar olacak' yazılı sokaklarında çeşitli sataşmalara uğramışlardı. İnsanları sırf düşüncelerinden dolayı katletmeyi 'normal' gören gözü dönmüş bir anlayışla artık konut dokunulmazlığını da hiçe sayarak insanları evlerinde bile öldürebiliyorlardı. Ölümler ardı ardına geliyordu.[153] İstanbul Emniyet Müdürlüğü Gayrettepe'deydi ve Özgünerler'in evine yürüme mesafesindeydi. Komşular hemen haber verdiler. Polisler ancak olaydan 1 saat sonra gelebilmişlerdi![154]

Zanlılar Yakalanıyor Ancak
'İlgisizlikten' Dolayı Serbest Kalıyorlardı.

Olaydan sonra aranan beş zanlıdan ikisi yakalandı ancak delil yetersizliğinden beraat ettiler. Polis kayıtlarına göre diğer üç zanlı yıllarca 'arandı!' Ancak Özgüner'in ailesinin 2000 yılında İçişleri Bakanlığı aleyhine açtığı tazminat davasında, bakanlığın mahkemeye gönderdiği belge gerçeği ortaya çıkardı: Zanlılardan Müfit Sement ve Osman Dönmez bu süre içinde iki kez yakalanmış ancak serbest bırakılmıştı!

Bu konuyla ilgili haberde şunlar belirtiliyordu: "Özgüner'in öldürülmesi hakkında açılan soruşturmada; daha önceki tehditler ve tanıkların ifadeleri doğrultusunda olayla ilgili beş kişinin adına ulaşıldı: Adnan Kaya, Müfit Sement, Osman Dönmez,

---

ren komşular haber verdiler, yangın söndürüldü. Bir süre sonra ise Özgünerler'in İstanbul'da bulunmadıkları bir sırada, dairelerinin kapı kilidi kırılarak evleri altüst edildi.

153 Olaydan bir ay kadar sonra Sevinç Özgüner'in okul ve dernek arkadaşı Dr. Kemal İşler'i Kasımpaşa'daki muayenehanesinden çıkıp alışveriş yaparken arkadan kurşunlayacaklardı. Kemal İşler ölmedi, omuriliği parçalandığı için 17 yıl boyunca belden aşağısı felçli, sakat kaldı. Buna rağmen ölünceye kadar hekimlik yapmaya devam etti.

154 Türk Tabipleri Birliği Başkanı Erdal Atabek, olaydan önce İstanbul Valiliği'ne başvurarak Özgüner'in güvenliğinin sağlanmasını istedi. Ancak hiçbir güvenlik önlemi alınmamıştı. Bu da emniyet makamlarının konuya bakışını özetliyordu aslında!

Mustafa Fidan ve İsmet Ayhan. Kâğıthane ve Şişli Ülkü Ocakları üyesi olan bu kişilerden Osman Dönmez ve Müfit Sement ayrıca Abdullah Çatlı'nın kurduğu söylenen 'Türkiye Ülkücü Şeriatçı Komando Ordusu'nun (TÜŞKO) İstanbul kurucularından olduğu iddia ediliyordu. Cinayetten bir süre sonra Adnan Kaya ve Mustafa Fidan yakalanarak tutuklandı. İstanbul 2 No'lu Sıkıyönetim Mahkemesi'nde yargılanan sanıklar delil yetersizliğinden beraat etti. Ancak bu sanıkların yakalandığından ve davanın varlığından aile haberdar edilmedi. Diğer zanlılar Müfit Sement, Osman Dönmez ve İsmet Ayhan ise yıllarca aranıyor gözüktü. Sonunda davanın 20 yıllık zamanaşımı süresi doldu ve dosya tozlu raflara kaldırıldı.

Bunun üzerine Sevinç Özgüner'in kızı Alev Özgüner, cinayetin faillerinin yakalanamaması nedeniyle 'ağır hizmet kusuru' bulunduğu gerekçesiyle İçişleri Bakanlığı aleyhine manevi tazminat davası açtı. İstanbul 2. İdare Mahkemesi'nde görülen davada mahkeme heyeti, İstanbul Emniyet Müdürlüğü'nden cinayetle ilgili bilgi istedi. Emniyet Müdürlüğü'nden gelen yazıda cinayetin kayıtlarda 'meçhul siyasi' olarak yer aldığı ve zanlılarla ilgili 'daimi arama' notu dışında bir bilgi bulunmadığı belirtildi. Ancak Emniyet'in yazısından bir süre sonra İçişleri Bakanlığı Hukuk Müşavirliği tarafından mahkemeye gönderilen savunma yazısında gerçek ortaya çıktı.

Sevinç Özgüner'i öldürmek suçundan aranan zanlılar Müfit Sement ve Osman Dönmez iki kez yakalanmış ama bu cinayetle ilgili haklarında hiçbir işlem yapılmadan serbest bırakılmıştı. Yazıdaki bilgilere göre, Müfit Sement ve Osman Dönmez 12 Eylül darbesinden sonra Şişli bölgesinde ülkücüler tarafından işlenen başka cinayetlerle ilgili olarak yakalanmıştı. Polis tarafından İstanbul Sıkıyönetim Komutanlığı'na sevk edilen Sement ve Dönmez başka suçlardan tutuklanarak cezaevine de konmuştu. Ancak Sevinç Özgüner'in öldürülmesi ve eşi Vecdi Özgüner'in

yaralanmasıyla ilgili olay hakkında haklarında hiçbir işlem yapılmamış ve bir süre sonra da serbest bırakılmışlardı. Resmi yazıda bu sırada haklarında işlem yapılmamasının gerekçesi olarak şu cümle yer alıyordu: "Cezaevinde olmaları nedeniyle ifadelerine başvurulamamıştır, serbest kaldıktan sonra ise adresleri tespit edilememiştir." [155]

Sevinç Özgüner'in katilleri bugüne dek bulunamadı. O dönem göz göre göre gelen bu cinayet, devletin kendi vatandaşlarını, aydınlarını korumada ne kadar lakayt davrandığının bir göstergesi oldu aynı zamanda. 12 Eylül'e koşar adım gidilen günlerde belli ki birileri ülkede can güvenliğinin kalmamasını istiyordu...

155 http://www.yeniaktuel.com.tr/dun108,90@2100.html

(27 Mayıs 1980)
1980 Öncesinin En Önemli Cinayetlerinden Biri: Eski Gümrük Ve Tekel Bakanı, MHP Genel Başkan Yardımcısı Gün Sazak

"Ben İnceledim, Cumhuriyet kurulduktan bu yana üümrüklerdeki ooygunu fikri ve felsefesi benimle yüzde yüz ters olan Gün Sazak önlemiştir."
-CHP'nin 'Sol Kanat' Milletvekillerinden Süleyman Genç'in Beyanı-

Türkiye koşar adım darbeye doğru ilerlerken öldürülen isimlerin ağırlığı da artıyordu. Artık iş 'misilleme'ye binmiş, bir sağdan bir soldan isimler kalabalık kortejler eşliğinde toprağa verilir olmuştu. İşte bu isimlerden birisi de MHP'nin en önemli isimlerinden eski Gümrük ve Tekel Bakanı Gün Sazak olacaktı.

Gün Sazak Eskişehir'in tanınmış ailelerinden Sazak'lara mensup olup 1932 yılında doğmuştu. Babası Demokrat Parti milletvekillerinden Emin Sazak'tır. Ankara Maarif Koleji mezunu olup, yükseköğrenimini ABD'de California State Polytechnic'te yapmıştı. Ülkeye döndükten sonra tarım, zirai makineler ve mühendislik konusundaki birikimini ailesinin sahip olduğu geniş topraklarda verimi arttırmak için kullandı. Yüksel İnşaat'ın yöneticileri arasında yer aldı. 1971 yılında MHP Genel İdare Kurulu'na girerek aktif politika yaşamına atıldı. 1977 seçimlerinden sonra kurulan II. Milliyetçi Cephe hükümetinde Gümrük ve Tekel Bakanı olarak görev yaptı. 5.5 aylık kısa görev süresine rağmen

kaçakçılık ve usulsüzlüklere karşı tavrıyla tanındı. Bu tavrıyla o dönem solun bile takdirini toplayacaktı.[156]

Günlerden 27 Mayıs 1980'di. Akşam saat 21.00 sularıydı. Eskişehir'den evlerine dönüyorlardı. Gün Sazak Mercedes marka aracını Kavaklıdere Kırkpınar Sokak'taki evin önüne park edecekti. Arabasından indi ve bagajdaki eşyalarını çıkarmak üzere arabanın arkasına geçti. Tam eli bagaj kapağına uzanmak üzereydi ki, biri uzun öteki kısa boylu olduğu söylenen iki saldırgan otomatik silahlarla eski bakanın yanına yaklaştı. Tetikçiler, kurşunları hedefe boşaltıp, kayıplara karışacaklardı. Sazak belindeki Smith Wesson marka tabancasına el atamadan kanlar içinde yere yığılacaktı. Vücuduna ve başına aldığı kurşun yaralarıyla ağır yaralı olarak Hacettepe Hastanesi'ne kaldırıldıysa da yolda ölecekti. Olay esnasında arabada eşi ve oğlu[157] da bulunmaktaydı.

Gün Sazak'ı Kim ve Niçin Öldürdü?

Gün Sazak suikastını Devrimci-Sol'un (Dev-Sol) üstlendiği biliniyor. O günkü koşullarda kutuplaşmanın sağ kanadında yer alan Gün Sazak'ın solun hedefi olup öldürülmesi de bu anlamda 'normal' karşılanabilir. Ancak Gün Sazak'ın katili olduğu söylenen kişilerin ele geçirilememesi, olayda tetiği çektiği iddia edilen Cengiz Gül'ün bugün Belçika'da olup ele geçirilememesi ve olayı planlayanlar arasında yer aldığı ileri sürülen Cemal Kemal Altun'un ise siyasi sığınma talebinde bulunduğu Almanya'da gözetim altındayken kendisini öldürmesi bazı soru işaretlerinin çeşitli kişilerin kafasında doğmasına yol açıyor.

156 İlginçtir, kendisi de bir cinayete kurban gidecek olan Abdi İpekçi çok farklı görüşlerde olmalarına rağmen Sazak'ı gümrüklerdeki tavizsiz tutumundan dolayı desteklemiştir. Bunu Uğur Mumcu da teyit etmiştir. Ardından gelen ve Yüce Divan'da yargılanan Tuncay Mataracı'yı ise sert biçimde eleştirmiştir.

157 Saldırı sırasında Gün Sazak'ın küçük oğlu babasının silahını kaparak saldırganların arkasından koşmak istediyse de çevredekiler tarafından durdurulacaktı.

Bunların en başında Gün Sazak'ın oğlu Süleyman Servet Sazak geliyor. Birtakım yabancı gizli servisleri suçlayan oğul Servet Sazak şöyle diyor: "Babamı öldüren kişi, esas tetiği çeken terörist Cengiz Gül. Şimdi Belçika'da. Koruma altında. Birileri onu koruyor. Çok tuhaf şeyler oldu. Tetikçi olarak gösterilen bir genç, Almanya'daki duruşma sırasında kendini, nedense açık bırakılan pencereden attı. Tetikçi ölmüş, mesele de bitmiş oldu. Garip olay. Halbuki böyle değil. Tetikçi, Dev-Sol'dan Cengiz Gül, halen Belçika'da yaşıyor. Hem de birtakım servislerin koruması altında. Bunu biliyoruz."[158]

Nitekim daha sonra DHKP-C'nin Belçika'da bulunan arşivinde Gün Sazak cinayetinin de izlerine rastlandığı söylenecek ancak ayrıntılı bilgiler ortaya çıkmayacaktı: 'DHKP-C örgütlerince kullanılan eve yapılan baskında Gün Sazak cinayetinin izine rastlandı. Terör örgütü DHKP'nin arşivi ele geçti. Belçika'ya çıkarma yapan 7 kişilik Türk heyeti, burada ele geçirilen DHKP-C arşivinin kopyasını aldı ve Ankara'ya getirdi. Arşivde örgütün tüm yapılanması ve eylemleriyle ilgili bilgiler var. Belçika polisi 300 klasörlük arşivi, Brugge yakınlarında örgüt üyelerinin kaldığı bu dairede buldu. Bilgilerden yola çıkarak, Sabancı suikastı, MİT'in eski üst düzey daire başkanlarından Hiram Abas, eski Başbakan Nihat Erim, Orgeneral Hulusi Sayın, Korgeneral İsmail Selen, Tuğgeneral Temel Cingöz, eski Adalet Bakanı Mehmet Topaç, DGM Cumhuriyet Başsavcısı Yaşar Günaydın, Emniyet Müdürü Mahmut Dikler, eski Gümrük ve Tekel Bakanı Gün Sazak ve 250 polis memurunun öldürüldüğü tüm cinayetlerin aydınlatılması bekleniyor.'[159]

Gün Sazak'ı Türkeş mi Öldürttü?

Ancak bu iddialar arasında öyle bir tanesi vardı ki, tam anlamıyla 'dudak uçuklatan' türdendi. Bu iddiaya göre Gün Sazak'ı

158 Gün Sazak'ın Katili Nerede? 18.01.2006. www.haber7.com

159 Gün Sazak Cinayeti Aydınlanıyor mu? 13.7.2008. www.ortadogugazetesi.net

Türkeş öldürtmüştü. Ancak bu iddiaya kimse fazla kulak asmadı ve gülünüp geçildi. İşte bu konudaki bir 'analiz' yazısından ilgili bölüm: "MHP'nin ayakta kalmasını maddi imkânları ile sağlayan Gün Sazak'ın şehit edilmesinden sonraki günlerde, herkes kendince senaryolar üretmeye başladı. Bu senaryoların en çirkini ise Gün Sazak'ı, Türkeş'in öldürttüğü yolundaki iddialardı. Alçakça üretilen bu senaryoya göre; gerek MHP içinde yıldızı parlayan ve gerekse ülkücü kuruluşlar içinde çok büyük sempati toplayan Gün Sazak'ın, kendisine yakında rakip olacağını düşünen Türkeş, Sazak'ı o kargaşalı günlerde öldürtmüştü. Bu senaryoyu üretenlerin amacı genç ülkücülerin kafalarını karıştırıp beyinlerine nifak tohumlarını ekip, camiayı içerden parçalamaktı. Elbette ki bu hain senaryoya kimse kanmadı."[160]

Ancak bu tarz iddialara MHP ve Türkeşçilerden çok eylemi üstlenen DHKC Devrimci-Sol kızacaktı. Nitekim benzer bir iddia da Cumhuriyet gazetesinde yer alacak ve Gün Sazak'ı 'derin güçlerin' öldürdüğünü ve DHKC'nin 'taşeron' olarak kullanıldığını iddia eden yazıya tepki gösterilecekti. İşte bu konuda örgüt adına gönderilen açıklama:

'DHKC Özel Açıklamalar: Cumhuriyet gazetesine:

Faşist şef Gün Sazak'ın cezalandırılma gerekçesi çarpıtılamayacak netliktedir

Gazetenizde, 1 Şubat 2006 tarihinden itibaren '12 Eylül'e Doğru 5 Cinayet' başlığıyla bir yazı dizisi yayımlandı. Dizide, Abdi İpekçi, Cevat Yurdakul, Hamid Fendoğlu ve Doğan Öz cinayetleri ile birlikte Gün Sazak'ın cezalandırılması 'karanlık dönem' olarak nitelendirilmektedir. 'Karanlıktan' kastın, tüm bir dizi boyunca Kontrgerilla olduğu anlaşılmakta, dizi yazarlarından birinin, 'Bütün bu cinayetler neden orta yerde kalmıştı' sorusuyla bu durum daha da açık olarak işaret edilmektedir... Sözü

160 Göktürk Tunçtürk. Gün Sazak'ı Türkeş mi Öldürttü? cafesiyaset.com (özel) http://www.tumgazeteler.com/?a=2889188

edilen ilk dört cinayetin, Kontrgerilla devletinin ve onun kullandığı MHP'li faşistlerin cinayetleri olduğu belgeleri ile sabittir. Bir o kadar tartışmasız bir başka gerçek ise MHP Genel Başkan Yardımcısı Gün Sazak'ın cezalandırılmasının, o günün koşullarında faşist teröre, kitlesel katliamlara karşı devrimcilerin verdiği en üst düzeyde cevaplardan biri olmasıdır. Bu gerçeği tarih de böyle kaydetmiştir. Gün Sazak'ın cezalandırılmasını Kontrgerilla, 'karanlık dönem' gibi kavramlarla tartışmak, Türkiye devrimci hareketinin tarihine saldırmaktır, gerçekleri ters yüz etmektir. Bu, bilinçli bir çaba değilse, cehalettir. Faşist terörü aklama demagojisi olan 'sağ sol örgütler aynı güçler tarafından kullanıldı' safsatasının propagandasını yapmaktır. Gün Sazak'ın cezalandırılması, gösterilmek istenenin aksine, tam da kontrgerillaya, oligarşik devletin silahlı milis güçleri olarak hizmet eden ve bugün artık. Kontrgerilla'nın en önemli eleman kaynağı olduğu tartışmasız olan MHP'ye vurulan en büyük darbelerden biridir. Gün Sazak faşist terörün baş sorumlularından biriydi..."

"Kaçakçı Lobisi" mi Öldürttü

Ancak bu 'net' açıklamaya rağmen bugün birçok kimse ve çevre halen Gün Sazak'ı bir 'Kaçakçı Lobisi'nin öldürttüğünü düşünüyor.[161] Buna göre Sazak'ın kaçakçılara karşı kesin tavrı birilerini harekete geçirmişti. Gümrük kapılarından istediği malı geçiremeyen kaçakçı şebekeleri bu amaçla 'sol infaz' görünümlü bir eylem ayarlamışlardı.

Bilemiyoruz. Burada açık olan tek nokta Gün Sazak'ın birile-

161 Ancak bana göre bu tezin açmazı şu: Gün Sazak öldürüldüğü zaman Gümrük ve Tekel Bakanlığı görevinden çoktan ayrılmıştı. Dolayısıyla eğer birileri bu gerekçeyle Sazak'ı vuracak veya vurdurtacaksa bakanlığı döneminde yapması gerekmez miydi? Artık bakan olmayan birini 'kaçakçılık lobisi' neden vursun? Bu anlamda Dev-Sol tezi o dönemin çatışmacı mantığı içinde çok da akla aykırı gelmiyor.

rini rahatsız etmiş olma ihtimalidir. Ancak o günün koşullarında Dev-Sol gibi bir örgüte bunun yaptırılabilmesi oldukça tartışmalı görünüyor. Buna rağmen Gün Sazak'ın üzerinde muhtelif baskılar olduğu da açık. İşte buna değinen bir yazı:

"Gün Sazak'ın bu kısa (5.5 ay) bakanlık döneminde, yalnız gümrüklerde yolsuzluk ve rüşvet önlenmedi, Tekel'de de olağanüstü işler oldu. Bu ülke, öyle bir bakan ve öyle kadrolar görmemiştir. Gün Bey'in katledilmesinin asıl sebebi, mafyanın çıkarlarına vurulan darbe ve perde arkasındakiler hakkında Abdi İpekçi'ye verilen belgelerdir. İpekçi'nin katlindeki sır perdesi de buradan aralanmalıdır bana göre. Gün Sazak'ın bugün ölüm yıldönümü ve benim yazacaklarım daha bitmedi, tarihe kayıtlar da düşmek istiyorum. Bizzat kendi ağzından dinlediğim bir olayı açıklayacağım (benden başka tanıklar da var ve şükür hepsi de sağ). Karaköy gümrüğünde çalışan bir bayanın, rüşvet ağının odağı olduğunu, büyük bir servet yaptığını öğreniyor Gün Bey. Van'a tayin ediyor bu bayanı. Ve sonra... 'Öyle insanlar devreye girdi ki... Sözgelimi Necip Fazıl. Bu kadın için aradı beni ve hakkındaki iddiaları dinlemedi bile' diyordu rahmetli. Türkân Şoray'ın yıllarca nikâhsız olarak yaşadığı Rüçhan Adlı da girmiş devreye. Gün Bey araştırmış, bir de ne görsün, işadamı Adlı'nın bütün işleri gümrüklerle ilgili. Ve Tercüman gazetesi sahibi meşhur Kemal Ilıcak aramış, reddedilince de aleyhinde kampanya başlatmakla tehdit etmiş Gün Sazak'ı. Hatırlayınız bu Ilıcak, yıllar sonra 'Verdimse ben verdim' olayının öznesi ve nedeni olmuştu. Gün Bey... Gün Bey de namusun ve vatan sevgisinin simgesi olmuştu..."[162]

Böyle düşünen bir diğer MHP'li isim ise "Doğu'nun Başbuğu" olarak ünlenen Yılma Durak'tı. Durak da Gün Sazak'ın kaçakçılık ile ilgili olaylara kurban gittiği anlamına gelecek sözler söylüyor ve Abdi İpekçi'yi de olumlar şekilde konuşuyordu:

162 Cazım Gürbüz. Gün Sazak. 27.5. 2008. Yeniçağ gazetesi.

"Türkiye'de kaçakçılığı holdingler yapıyordu. Gün Bey'in zamanında 20 bin TIR, Kapıkule'den Türkiye'ye giremedi. Türkiye'deki büyük zenginler vaziyet aldılar. İlk defa Abdi İpekçi, ülkücüler ve MHP hakkında beklenmedik bir yazı yazdı. Benim beraatimi sağlayan en önemli delillerden biri bu yazıdır. Biz Abdi İpekçi'nin korunması için çok gayret gösterdik. Abdi İpekçi'ye teşekkür ettik. Arkadaşlarımızı gönderdik."[163]

Öyle veya böyle Gün Sazak suikastı 1980 öncesinin en önemli suikastlarından biri olarak görünüyor...

163 Yılma Durak. Beni İdamdan Abdi İpekçi Kurtardı. http://www.zaman.com.tr/haber.do?haberno=561494

(15 Temmuz 1980)
Şişli'deki Bürosunda Öldürülen
CHP İstanbul Milletvekili Abdurrahman Köksaloğlu

Artık toplumun tüm kesimleri hedef tahtasındaydı. Öldürülme korkusu her tarafa yayılırken özellikle eski bakanlar, başbakanlar, bürokratlar hedef seçiliyorlardı. Böylelikle toplumun olduğu gibi siyasetçilerinde demokratik kurum ve kurallar içinde siyasetten iyice umut kesmeleri isteniyordu. O kadar ki milletvekillerinin bile bu durumdan sıtkının sıyrılması isteniyor ve demokrasi perdesi kapanmaya yüz tutarken herkesin bir 'dehşet' psikolojisi içine girmesi isteniyordu. Artık milletvekilleri bile topun ağzındaydı ve can güvenliği onlar için de birincil sorundu.

1980'in temmuz ayına girildiğinde manzara korkunçtu. Sırf o ay içinde toplam 388 kişi ölürken (Bu, gün başına 13-14 kişi demekti) ölenlerin 122'si sol, 86'sı sağ görüşlü idi. Güvenlik kuvvetleri ise 34 kişiyi öldürmüştü. Bunun dışında olaylar sırasında belli bir siyasi görüşü olmayan ya da belirlenemeyen 125 kişi de hayatını yitirmişti.

İşte bu ortamda en sarsıcı suikastlardan birisi de CHP İstanbul Milletvekili Abdurrahman Köksaloğlu'na yönelik işlenecekti. Köksaloğlu, 15 Temmuz 1980 günü saat 18.00'de Şişli Abide-i Hürriyet Caddesi'ndeki yazıhanesine gelen 2 kişi tarafından kalbine sıkılan 2 kurşunla öldürülecekti.[164] Saldırganlar yaya olarak kaçmışlardı. Köksaloğlu'nun ölümü Ankara'da şok etkisi yaratacaktı.

164 Köksaloğlu'nu öldüren silahın daha önce Selahattin Parlak ve İhsan Taşkın isimli 2 sol görüşlü kişinin öldürülmesinde kullanıldığı balistik inceleme sonucu ortaya çıkacaktı.

Aslında Köksaloğlu öldürülmeden önce defalarca tehdit edilmiş ve bir kere de işyeri bombalanmıştı. Köksaloğlu o dönem Şişli gibi MHP-Ülkücü egemenliğinin net bir şekilde hissedildiği, sık sık sol görüşlülere yönelik saldırıların olduğu bir bölgede bulunmakla zaten 'doğal hedef' haline gelmişti. Belki de milletvekili olmasına güvenen Köksaloğlu bölgeyi hiçbir zaman terk etmeyecekti. Ancak belli ki bu hayatına mal olacaktı. Erzincan Erhavili, evli ve 2 çocuk babası olan Köksaloğlu[165] çevresinde sevilen biri olarak tanınıyordu.

Abdurrahman Köksaloğlu cinayetini o dönem ileri sürülen iddialara göre Türk İntikam Tugayı (TİT) gerçekleştirmişti.[166] Eylemle ilgili İktisat Fakültesi öğrencisi Osman Tüfekçi[167] isimli bir ülkücü yakalanacak ve yargılandığı Ankara Sıkıyönetim Komutanlığı 2 Numaralı Askeri Mahkemesi'nce 29 yıl ağır hapis cezasına çarptırılacaktı.

Ancak Tüfekçi yakın bir zaman önce verdiği röportajda eylemdeki sorumluluğunu kabul etmeyecek ve suçun üzerine yıkıldığını ileri sürecekti: "O süreçte özellikle askeri mahkemeler son derece adaletsiz kararlar veriyordu. 12 Eylül döneminde ceza alanların büyük bölümü, isnat edilen suçla ilgisi olmayan masum insanlardı. Uzaktan yakından alakam yoktu ama bir anda cinayetin faili durumuna düştüm. Adapazarı'nda olduğumu söyleyen 50'ye yakın şahidim vardı. Benimle yüzleştirilenlerden biri hariç hepsi, 'Bu değil' dedi. Ama şahitlerin ifadeleri tutanaklara tam tersi şekilde yansıdı. Dahası, cinayeti işleyen Mustafa Fidan

165 Milletvekili Abdurrahman Köksaloğlu, Şişli Belediye Başkanı ve Türkiye Değişim Hareketi lideri Mustafa Sarıgül'ün eski kayınpederi idi. Sarıgül'ün daha sonra kanserden kaybedeceği ilk eşi Hülya, Köksaloğlu'nun kızıydı. Sarıgül bu evliliğinden doğan çocuğuna kayınpederinin adını verecekti.

166 TİT, Kontrgerilla'nın paravan eylem hücrelerinin ortak adı.

167 Osman Tüfekçi, Turgut Özal'ın 91 affından (12 Nisan 1991 tarih ve 3713 sayılı Terörle Mücadele Kanunu) yararlanacak ve 10 yıl yatıp serbest kalacaktı. Osman Tüfekçi Büyük Birlik Partisi (BBP) Genel Başkan Yardımcısıdır.

diyor ki, 'Benimle birlikte Osman Dönmez vardı'. Bunu da dikkate almadılar. Yasalara göre cezam idamdı."[168]

Öyle veya böyle hem bir kuşak 'terör belası'nın içine çekilip, birilerinin 'vurucu gücü' olarak kullanılırken diğer yandan 12 Eylül'e giden yolların taşları Abdurrahman Köksaloğlu cinayeti gibi cinayetlerin gölgesinde döşeniyordu.

168 Tuzağa Düşmeyip Okusaydık, Asıl O Zaman Ülkemize Hizmet Etmiş Olacaktık. 13.9.2008. Zaman.

(19 Temmuz 1980)
Yönetim Elitlerini Tedirgin Eden Suikast: Eski Başbakan Nihat Erim'in Öldürülmesi

Askeri planlamada 'Bayrak Harekâtı' olarak kodlanan 12 Eylül darbesine 52 gün vardı. Terör 'nicel' olarak artarken kapsamına aldığı 'nitel' hedefler de giderek büyüyordu. Artık iş sokakta vuruşan militanlar olayı olmaktan çıkmış, profesörler, yazarlar, sendikacılar, doktorlar, hukukçular, yazarlar birer birer öldürülür olmuştu. Pek tabii olarak siyasetçiler de hedefteydi. Ne var ki, bu isimlerden biri vardı ki geçmişte aldığı görev itibarıyla diğerlerinden ayrılıyordu. Bu kişi 12 Mart döneminin 33. ve 34. Türkiye Cumhuriyeti hükümetlerinin başbakanı Nihat Erim'di. Ve Erim suikastı Türkiye'yi 12 Eylül'e götüren cinayetler zincirinin en önemli kilometre taşlarından biri olacaktı.

19 Temmuz 1980 günü Kartal-Dragos silah sesleri ile sarsılacaktı. Eski başbakanlardan Nihat Erim Dragos Deniz Kulübü'ne girmek için otomobilinden inmiş ağır adımlarla kapıya doğru yürürken, yanına iki kişi yaklaşacaktı. Birden ellerindeki poşetlerde gizledikleri silahları çıkartıp ateş etmeye başladılar. Sıkılan 6 kurşunun 4'ü Erim'in kafasına isabet etmişti. Ayrıca olayda Erim'in koruma polisi Ali Kartal da öldürülecekti. Her şey birkaç saniye içinde olup bitmişti. Bu olay 12 Eylül askeri 'müdahalesi'nin gerekçelerinden birini oluşturacaktı. Eylem sonrası "Ordu duruma el koymalı" sesleri daha yüksek sesle telaffuz edilir olacaktı.

Eylemi Devrimci-Sol (Dev-Sol) üstlenecekti. O dönem gazetelerde de yer alan örgüt açıklamasında "O 12 Mart döneminin eli kanlı bir işkencecisidir. Bugün de Demirel'lerin, Türkeş'lerin kanlı katliam planlarının sadık bir destekçisidir. Oligarşinin üst düzey faşist kadrolarından biridir. 12 Mart döneminin eli kanlı bir işkencecisinin şahsında tüm işkencecileri protesto etmek için, Nihat Erim'i cezalandırdık. Faşist katliamlara, işkencelere karşı tek çare halkın örgütlü gücüyle birleşmiş devrimci şiddettir" denilecekti.

Olay sonrası polisin Dev-Sol militanlarına ulaşmaları hiç kolay olmamıştı. Çevredeki kişilerden alınan tariflere göre çizilen robot resimler sonuç vermeyecekti. Dönemin İstanbul Valisi Nevzat Ayaz ve İstanbul Emniyet Müdürü Şükrü Balcı'nın açıklamaları da birer vaatten öteye geçemiyor, cinayetle ilgili en küçük bir ipucu bile bulunamıyordu. Polis, ilk anlarda Erim suikastından dolayı çaresiz kalacaktı. Ancak 12 Eylül'den sonra saldırının failleri olduğu söylenen Ahmet Karlangaç ve Sadettin Güven[169] isimli militanlara ulaşacaklardı. Polise göre cinayetin tetikçilerden biri olduğu öne sürülen Maden Fakültesi öğrencisi Ahmet Karlangaç Erim'e Dragos Deniz Kulübü önünde ateş etmişti. Ancak 17 Ekim 1980 günü İstanbul Emniyet Müdürlüğü'nden gelen açıklama'ya göre, Ahmet Karlangaç Emniyet Müdürlüğü'nde gözaltında bulunduğu sırada 'intihar' etmişti. İşkence iddialarını düşündürten bu açıklamaya göre Karlangaç, 'başını duvara vurarak' yaşamına son vermişti.

Peki Nihat Erim kimdi ve sol örgütlerin tepkisini bu kadar çekecek kadar ne yapmıştı? Bunu anlamak için biraz gerilere gitmek gerekecektir. Öncelikle Erim devletin 'parlak' bürokrat ve siyasetçilerinden biriydi. CHP'nin Ulus Gazetesini yönetti.

169 Sadettin Güven de daha sonra yakalandığı kanser hastalığından dolayı ölecekti.

36 yaşında bakan oldu ve İsmet İnönü'nün Prensi' diye anıldı. Aynı zamanda akademisyendi. Paris'te hukuk eğitimi görmüştü. 27 mayıs sonrası ismi tekrar ön plana çıkacaktı. CHP'nin 'ağır topları'ndan sayılıyordu. Ancak Ecevit'in temsil ettiği 'ortanın solu' akımına karşıydı. 12 Mart sonrası 'ara rejim'de kurulan 'teknotratlar hükümeti'nin başındaydı. 6 ay sonra yeni bir hükümet daha kurdu. Onun da ömrü fazla sürmedi. Erim 1977 yılına kadar 'kontenjan senatörü' olarak görev yaptı. Özellikle Kıbrıs başta olmak üzere askeri/diplomatik/sosyal konularda birçok araştırmaya imza attı.

Ancak Erim'i asıl hedef tahtasına oturtan 12 Mart dönemindeki uygulamalarıydı. Ünlü 'Balyoz Harekâtı'[170] onun döneminde yapıldı. "Bazen demokrasinin üzerine şal örtmek gerekir" diyerek askeri vesayet rejimlerini savunmasından dolayı adı 'Şalcı Erim'e çıkacaktı. Deniz Gezmiş, Yusuf Aslan ve Hüseyin İnan'ın idamları esnasında başbakan oydu. (Bu olay üzerine Âşık Mahsuni Şerif 'Erim Erim Eriyesin Erim' diye bir de türkü yazmıştı. Bu yüzden tutuklandı ve 10.5 ay ceza aldı.) 30 Mart 1972'de Kızıldere'de Mahir Çayan ve arkadaşlarının öldürülmesi esnasında da o başbakandı.

Nitekim kısa bir süre önce Nihat Erim'in 'Günlükler'deki ifadelerine dayanarak Kızıldere'de Mahir Çayan ve arkadaşlarının öldürüldüğü olayla ilgili olarak, "Sağ kalanları öldürmüşler" açıklaması tartışma yaratacaktı. Nihat Erim, anılarında bu olayı aktarırken 'yaralıların da öldürüldüğü' anlamına gelen şu cümlelere yer verdi: "Akşam saat 18.00'de Memduh Tağmaç (Dönemin Genelkurmay Başkanı) telefon etti. Hepsi ölü olarak ele geçmiş. Saat 16.30'da nasihatin etkisi olmadığını, devamlı bomba ve silah attıklarını görünce, jandarma da ateş açmış.

170 17 Mayıs 1971 günü İsrail'in İstanbul Başkonsolosu Efraim Elrom'un THKP-C üyelerince kaçırılması ve öldürülmesi sonrası gelişen arama ve tutuklama dalgasının adı.

Eve sokulup girmişler, İngilizleri ölü bulmuşlar, ötekilerden sağ kalanları öldürmüşler."

Kısacası Nihat Erim bir dönemin "günahlarının" faturasını hayatıyla ödemiş oluyordu. Ancak suikastı asıl önemli kılan 12 Eylül öncesi sürüp giden terörün bir eski başbakanı bile hedefleyebileceğini göstermesi oldu.

Bu olayla birlikte devletin üst yöneticileri daha da "tedirgin" olacaklardı!

(22 Temmuz 1980)
İşçi Sınıfına Gözdağı:
DİSK Genel Başkanı Kemal Türkler

"Kanlar içindeydi Kemalim. Bizi bir arabaya bindirdiler. Başını kucağıma aldım. 'Nasılsın' dedim, hiçbir şey söylemedi. 'İşçilere ne diyeyim' diye sordum, konuşamadı. Kucağımda öldü."

-Sabahat Türkler/Kemal Türkler'in Eşi-

12 Eylül'ün görünen gerekçesi 'ülkede sürüp giden anarşiyi ve kardeş kavgasını önlemek'ti. Ancak bir de 'görünmeyen gerekçesi' vardı ki o da özellikle işçi sınıfının sendikal haklarına giderek daha fazla bilinçlenerek sahip çıkması, sendikalarda örgütlenmesi, sermaye işbirlikçisi 'sarı sendika' geleneğine son verme arzusu ve ekonomik-sosyal haklarını almadaki kararlılığıydı. 12 Eylül öncesi 'sınıf sendikacılığı' anlayışıyla grevler yaygınlaşıyor, 'emek eksenli hareket' ülke gündemine daha fazla oturuyor ve bunlar mevcut yasalar çerçevesinde önlenemiyordu. Sermayenin 'ülkedeki terörü önlemek'ten asıl anladığı işçi sınıfının giderek yükselen mücadelesini önlemekti. İşte bu talebi karşılayacak olan ise 12 Eylül'ün bizzat kendisi oldu. Sendikaları ve işçi sınıfının partilerini kapattı, önderlerini tutuklattı, grevleri süresiz erteledi, yasal haklarını kuşa çevirdi. Böylelikle 12 Eylül'den en çok zararlı çıkanların başında işçi sınıfı ve onun sendikal örgütleri geliyordu.

İşte o yıllarda bu mücadeleyi kararlılıkla yürütenlerin başında gelen isimlerden birisi de DİSK Genel Başkanı Kemal

Türkler'di.[171] Türk sendikacılık tarihinde özel bir yere sahip olan Türkler'in 12 Eylül'e iki ay kala öldürülmesi kendi başına manalıydı. Birileri Kemal Türkler'in şahsında aslında en çok rahatsız oldukları işçi hareketine gözdağı vermek istemiş ve 'kontrollü iç savaş'ın içine sendikaları da çekerek ülkedeki kaos ortamını iyice derinleştirmek istemişti besbelli.

Türkler, 12 Eylül darbesinden 51 gün önce, 22 Temmuz 1980'de, Merter'de Ahmet Kutsi Tecer Caddesi üzerindeki evinden çıkıp grev çadırlarını dolaşmak üzere aracına bindiği sırada vuruldu. Üç katilin silahından çıkan kurşunlar Türkler'in ensesi ve kalbine saplanacaktı. Saldırganlar önce Türkler'in koruma polisi Ali Bilsev'i omzundan vuracaklar[172] ve sonra da kendisine yöneleceklerdi.

Olaydan sonra İstanbul polisi alarma geçecekti. Görgü tanıklarının ifadeleri alınacak, saldırganların dört kişi olduğu saptanacak, saldırıda kullanılan arabanın 34 N 5819 plakalı turuncu renkli Renault araç olduğu saptanacaktı. Özellikle yaralı koruma polisi Ali Bilsev'in ifadelerine göre katillerin eşkâlleri de belirlenecekti. Buna göre katillerden biri 1.80 boylarında, gözlüklü, saçlarını arkaya doğru taramış, kot pantolon giymiş ve beyaz gömlekli olarak tarif edilirken diğeri ise 1.70 boylarında, 18-19 yaşlarında, esmer olarak tanımlanacaktı. Bu tariflere göre çizilen temsili resimler ertesi gün tüm gazetelerin manşetlerinde yer alacaktı.

Bu arada tıpkı 1 Mayıs 1977 katliamı sonrası 'Maocular Leninciler çatıştı' yalan haberlerinde olduğu gibi bu kez de sağ basında Kemal Türkler'in 'DİSK içindeki sol fraksiyonların çatışmasına kurban gittiği' dezenformasyonu işletiliyordu.

---

171 Sadece ilginç bir not olarak gözüme çarptı. 1976 yılındaki Maden-İş ve MESS arasındaki görüşmeleri Kemal Türkler yürüttü. Uzlaşmazlıkla sonuçlandı. Genel grev söz konusu oldu. Peki masanın öte tarafında, yani patronları temsilen kim vardı dersiniz? Turgut Özal. 12 Eylül DİSK'i kapatırken sonunda Özal'ı başbakanlığa getirecekti.

172 Bu, saldırının planlı olduğunu gösteriyor. Önce Türkler'i vursalardı o arada koruma polisi silahını çekecek zaman bulabilir ve karşı koyabilirdi.

Alparslan Türkeş de Yargılandı

Kemal Türkler cinayetine dair gelişmelerin meydana çıkması da geçmişte işlenen birçok cinayet gibi 12 Eylül sonrasına kalacaktı. Nitekim bu konudan ilk olarak "Doğu'nun Başbuğu" olarak tanınan Yılma Durak'ın[173] 30.11.198 tarihli ifadesinde[174] bahsedilecekti. Durak olaydan şöyle bahsetmişti: 'Tarihini hatırlamadığım bir gün Genel Başkan İstanbul'da iken, ben, Celal Adan ile birlikte Alparslan Türkeş'in Yakacık'ta bulunan evine gittim. Çeşitli konularda sohbet ettik. Genel Başkan, DİSK ile ilgili olarak komünist hareketin kaynağı olduğu şeklinde konuşuyordu. Genel Başkan, DİSK'i kastederek eliyle ot biçer gibi bir hareket yaptı. Ben bu hareketten DİSK yöneticilerinin yok edilmesini istediği kanaatine vardım. Celal'in de aynı şeyi düşündüğü kanaatindeyim. Bu konuşmadan birkaç gün sonra Genel Başkan, Berker İnanoğlu'nun[175] yazıhanesinden bizi çağırtmış. Celal Adan'la birlikte gittik. Aydın Esi de oradaydı. Aydın Esi[176], DİSK yöneticileri ile ilgili bir çalışma yapmış, adreslerini tespit etmiş; Celal Adan'a bu adresleri yazdırdı. Celal Adan öldürülmek üzere Kemal Türkler'i hedef olarak seçmiş. Kemal Türkler öldürülmeden bir gün önce Celal Adan'la birlikte arabayla Bursa'ya gittik, ertesi gün Uludağ'a çıkarken radyodan Kemal Türkler'in öldürüldüğü haberini dinledik. Bu haberi duyan Celal, "Bravo bizim çocuklara, bu ancak böyle olurdu" dedi.'[177]

Aynı iddiaların diğer muhatabı Celal Adan[178] ise şunları belirtmişti: "Yılma, bana Türkler'in adresini getirdi. Ertesi gün

173 Yılma Durak daha sonra beraat edecek ve MHP'den milletvekili seçilecekti.

174 Bu ifadeler eksenindeki iddialar daha sonra MHP ve Ülkücü Kuruluşlar Davası'nda konu olacaktı.

175 Ünlü film yapımcısı. Davada yargılandı ve beraat etti.

176 Yargılama sonucu beraat edecekti.

177 Ümit Sezgin. Aydınlanmamış Cinayetler. İletişim Yayınları. İst. 1987. Sf: 45.

178 Celal Adan daha sonra beraat edecek ve DYP'den milletvekili seçilecekti.

adam vurmaktan kaçak Ünal Osmanağaoğlu[179] partiye geldiğinde (Kendisi daha önce bana ve Yılma'ya gelerek eylem yapmak istediğini söylemişti.) Türkler'in adresini verdim. 'Yılma Bey'in haberi var, bu işi yapın' dedim. Kabul etti. Daha önce eylem yapmak istediğini söylediğinde, bu iş için yeterli silahları olduğunu belirtmişti. Olaydan önce Ünal'ın Bahçelievler'de kalmakta olduğu eve gittiğimde, evde İsmet Koçak, Abdülsamet Karakuş, Yusuf Arpacık ve Malatyalı bir arkadaş vardı. Silahlarını yağlıyorlardı."[180]

Abdülsamet Karakuş yakalandıktan sonra emniyet ifadesinde Türkler'i öldürdüklerini kabul edecek, olaya Aydın Eryılmaz'ın gasp edilmiş arabanın sürücüsü[181] olarak İsmet Koçak, Ünal Osmanağaoğlu ve kendisinin ise tetikçi olarak katıldığını beyan edecekti.

Dava 1981 yılında başladı. İki zanlının iddiaları doğrultusunda MHP Genel Başkanı Alparslan Türkeş, MHP'li Yılma Durak ile daha sonra Doğru Yol Partisi'nden Ağrı Milletvekili olan Celal Adan, 'azmettirici oldukları' iddiasıyla yargılandı. Davada karar, 7 Nisan 1987 tarihinde çıktı. Karakuş ve Eryılmaz adlı tetikçiler Türkler'i öldürmekten 12'şer, olayda kullandıkları aracı gasp etmekten de 20'şer yıl ağır hapis cezasına çarptırıldı.[182] İsmet Koçak ise delil yetersizliğinden beraat etti. Üçüncü tetikçi Osmanağaoğlu'nun izi tam 19 yıl sonra 1999'da Kuşadası'nda bulundu.[183] Osmanağaoğlu hakkında dava açıldı ve üç kez beraat

179 Ünal Osmanağaoğlu, Ankara-Bahçelievler'de 7 TİP'linin öldürülmesi olayından dolayı aranıyordu.

180 Ümit Sezgin. Aydınlanmamış Cinayetler. İletişim Yayınları. İst. 1987. Sf:46

181 Otonun sahibi Hüsamettin Bektaş otosunu gasp eden kişiler olarak Abdülsamet Karakuş ve Aydın Eryılmaz'ı teşhis edecekti.

182 Dikkatinizi çekerim; adam öldürmeye 12 yıl, araç gasp etmeye 20 yıl. Yani mal candan daha değerli ve önemli!

183 Interpol'ün kırmızı bültenle 20 yıldır aradığı Osmanağaoğlu'nun, İstanbul'da yaşayan kardeşi Tamer Osmanağaoğlu'nun kimliğini Kuşadası'ndaki yeni haya-

etti. Kendisi "Cinayeti ben işlemedim. Tanık ve sanık ifadelerinde de benim eşkâlim tutmuyor" derken Türkler'in kızı Nilgün Soydan ise Osmanağaoğlu'nun olaydaki 'tetikçi' olduğunda ısrar ediyor. 29 yıldır açılı duran dava halen sürüyor ve zamanaşımı süresine girdiği biliniyor...

tında kullandığı belirlendi. İstanbul'dan Kuşadası'na 10 Nisan 1999'da giden polis, düzenlediği operasyonda Osmanağaoğlu'nu, amcasının oğlu ve ortağı Hasan Osmanağaoğlu'yla yakaladı. Osmanağaoğlu'nun yakalanmadan bir yıl önce Kuşadası'ndaki Güzelçamlı beldesindeki jandarma karakolunun bahçesine Atatürk büstü yaptırdığı ortaya çıktı.

ANALİZ: 12 Eylül Sonrası Suikastlar

12 Eylül sadece ekonomik, sosyal, siyasal dengeleri değiştirmedi. 12 Eylül devlet içi dengeleri de değiştirir ve yeniden kurgularken aynı zamanda "suikastların yapısı"nı da değiştirdi. 12 Eylül öncesi genellikle 'kutuplaşma'ya dayalı yaygın öldürmeler yaşanırken, bu kez "yeni kutuplaşmalar" yaratmaya yönelik bir iklim oluşturuldu. Düne kadar nispeten rastgele, ancak kitlesel öldürmeler içinde bir anlam bulan suikastlar bu kez daha özenle seçilmiş, daha bireysel görünümlü, 'özel hedefler'e yöneldi. Daha önce 'sağ-sol çatışması' içinde kendine bir yer edinen suikastlar bu kez çok daha 'profesyonel', 'örtük hedefli' ve 'sansasyonel' bir mahiyet kazanmaya başladı.

Düne kadar "darbe amacı"na bağlı cereyan eden cana kastetmelerin, bu kez daha çok toplumu manipüle etme, saflaşmalar oluşturma, özellikle de bir dönem "laik/anti-laik çatışması" yaratmaya yönelik olarak kullanıldı. Dün bir solcu öldürüldü mü yüzde 99 ihtimalle –istisnaları olmakla birlikte- bunu sağcılar yapmış olurdu. Ya da bir sağcı öldürüldü mü –gene istisnaları olmakla birlikte- yüzde 99 ihtimalle bunu solcular yapmış olurdu. Muhteva daha 'net'ti. Ancak 12 Eylül sonrası bu klasik "suikast şablonu" kırıldı ve kolay teşhis konulamaz oldu. Her suikastın arkasında çok daha perdeli amaçlar, örtük yönlendirmeler ve daha karmaşık çatışmalar sezinlenir oldu. 'Sağ-Sol şablonu'nun yerini giderek daha fazla 'derin devlet' şablonu alır oldu. Her suikast sonrası insanlar daha çok 'acaba' sorusunu sorarlarken, kimse gösterilen adreslerin doğruluğundan

emin olamaz hale geldi. Oysa 12 Eylül öncesi öldürmeler basit polisiye ya da krimal metotlarla anlaşılabilirdi. Bu dönemde bir öldürme gerçekleştiği ve bir örgüt bunu üstlendiği zaman genellikle 'doğru' çıkardı. Sağ 'paravan isimler' kullansa bile gene de sağdı, sol ise zaten gerçekleştirdiği suikastları sahiplenmekten ayrı bir propagandif amaç güderdi. Oysa bugün arkada bir örgüt adı olsa bile bu örgütün "taşeron" olma ihtimali daha çok telaffuz edilir oldu.

Şimdi artık her suikastı 'kendi içinde' apayrı metotlarla analiz etmek gerekiyordu. Gösterilen adres ve hedefler çoğunlukla doğru çıkmıyor yahut üzerindeki kuşku bulutları dağılmıyordu. Üstelik artık tetikçiler 'inanç adamı' militanlardan değil, kimliği kuşkulu, çoğu kez 'lümpen' özellikli, "tapon", 'yarım akıllı' hatta son zamanlarda öne çıktığı gibi 'çocuk' denebilecek yaşta gençlere kadar uzandı. Suikastçı profili 'idealist örgüt adamı'ndan çok 'ideolojisi belirsiz' veya 'sahte ideoloji sahibi' kişilere doğru bir kayma gösterdi.

12 Eylül öncesi (bazı özel suikastlar hariç) genellikle sokak çatışmaları içinde pişmiş unsurlar örgüt strateji ve ideolojileri doğrultusunda hareket edip tandansı belli hedeflere yönelirlerken, bu kez arkasındaki 'profesyonel servis işi' kokusunu daha çok ele veren, daha ince örülmüş suikastlar gerçekleşmeye başladı. Aynı zamanda uluslar arası faktör bazılarında daha belirgin ve belirleyici bir hal alırken, yaygın militan çatışmaların değil, devlet içi daha 'dar' ekipleşmelerin ürünü olmaya başladılar. Oysa 12 Eylül öncesi bir "devlet içi çatlak" söz konusu değildi ve görece homojenlik söz konusuydu. 12 Eylül sonrası devlet içi gruplaşma ve buna bağlı olarak çeteleşmeler artarken suikastlarda bu gruplara endeksli bir hal almaya başladı. Bu yüzden öldürülenler arasında eskiye oranla daha fazla asker, polis ve istihbaratçı göze çarpmaya başladı. Artık herkesin 'kendi' suikastları ve suikast-

çıları vardı. 12 Eylül sonrasında suikastlar devlet içi egemenlik mücadelesinde bir 'argüman' olarak daha çok kullanılır oldular ve bu yönleriyle 12 Eylül öncesinden bariz bir şekilde ayrıldılar.[184]

184 Aslında olaylar kitaba aldıklarımızdan çok daha fazladır ve herbiri "derin hesaplaşmalar"ın ya da "yer altı kapışmalarının" sinyallerini vermektedir. Bunlar; HEP Diyarbakır İl Başkanı Vedat Aydın (5 Temmuz 1991), Mehmet Nabi İnciler (4 Aralık 1993), MİT'çi Tarık Ümit (2 Mart 1995), Adalet Bakanı Mehmet Topaç (29 Eylül 1994), İranlı Simitko ve Esmaili cinayetleri (28 Ocak 1995), Kömür kralı ve Günaydın Gazetesi sahibi Bekir Kutmangil (25 Mayıs 1995), Gazeteci Metin Göktepe (9 Ocak 1996), Nurullah Tevfik Ağansoy (27 Ağustos 1996) ve İHD Başkanı Akın Birdal'a yönelik (12 Mayıs 1988) saldırı girişimleridir. .

(6 Şubat 1981)
Bir "Cezalandırma Suikastı":
İstanbul Emniyet Müdür Yardımcısı Mahmut Dikler

12 Eylül bütün gücüyle örgütlerin üzerine gitmiş, birçoğunu o günlerde medyanın sevdiği tabirle 'çökertmiş' ve ülkede yeniden bir 'huzur ve güven havası' tesis etmişti. Binlerce militan tutuklanmış, bağlantıları açığa çıkartılmış, bazıları ölü bazıları sağ 'ele geçirilmiş'ti. Ne var ki iyice yeraltına çekilen, illegal yapılanmaya daha fazla önem veren örgütler tümüyle bitmemiş, kadrolarının bir kısmını korumayı başarmışlardı. Eskiye oranla daha sınırlı olsa da eylem güçlerini halen koruyorlardı. Artık hedeflerinde özellikle 12 Eylül rejiminden sorumlu tuttukları yöneticiler, güvenlik güçleri ve özellikle de dönemin bir karakteristiği haline gelen işkenceleri uyguladığı söylenen polisler vardı.[185] İşte bu örgütlerin en önemlilerinden birisi de 'Devrimci Sol'du ve emniyet sorgularında arkadaşlarına işkence ettiğini ileri sürdükleri polisleri özellikle hedeflemekteydiler.

Aynı nedenle örgütün 'infaz listesi'ne giren isimlerden birisi de dönemin İstanbul Emniyet Müdür Yardımcısı Mahmut Dikler'di. Nitekim bu amaçla 6 Şubat 1981 günü harekete geçeceklerdi. İstanbul Emniyet Müdürü Başyardımcısı Mahmut Dikler ile koruma polisi Turgut Ergülen, akşam saat 19.15 sıralarında

185 Örgüt 1988 yılında mahkemede 'Haklıyız Kazanacağız' başlıklı savunmasını yaptı. Lideri Dursun Karataş tarafından okunmaya başlanan uzun savunmayı her gün bir başka Dev-Sol üyesi okumaya devam etti. Savunmanın sonunda ise bir liste açıkladılar. Buna göre Kenan Evren'den başlayarak tam 1200 kişiyi 12 Eylül'ün sorumlusu olarak ilan ettiler ve ölümle cezalandıracaklarını beyan ettiler.

Levent-Etiler kavşağındaki Nispetiye Caddesi'nde silahlı 3 teröristin makam otomobiline açtığı yaylım ateşle öldürülecekler, olayda iki de polis yaralanacaktı.

Devrimci-Sol, Dikler'i 1980'de İstanbul Emniyet Müdürlüğü'nde Siyasi Şube Müdür Yardımcısı olarak yaşanan bütün işkencelerden doğrudan sorumlu tutuyor özellikle de önder kadrolarından Ahmet Karlangaç'ın işkencede ölümünden birinci derecede sorumlu görüyordu. Örgüt ayrıca 1 Mayıs 1977'de 'MİT, Kontrgerilla ve İstanbul polisinin işbirliği içinde gerçekleştirdikleri katliamda da Dikler'in parmağı olduğunu ileri sürüyordu. Bu amaçla önce istihbarat toplama sonra da eyleme geçme kararı verdiler.[186]

Buna karşılık polisin tepkisi de sert olacaktı. İki ay sonra İstanbul Emniyet Müdürü Şükrü Balcı, 08 Nisan 1981'de, İstanbul Emniyet Müdür Başyardımcısı Mahmut Dikler'in öldürülmesine karar veren, eylemin istihbaratını yapan ve silahlı saldırıyı gerçekleştiren Dev-Sol örgütünün, ikisi ölü, ikisi yaralı olmak üzere toplam 11 militanının yakalandığını açıklayacaktı.

Şu veya bu nedene bağlı olarak Mahmut Dikler, 12 Eylül sonrasının 'siyasi amaçlı' olarak öldürülen en önemli isimleri arasındaydı. Güvenlik bürokratı olması bir yana isminin bir dönemki işkence uygulamalarıyla birlikte anılması onu hedef haline getirmişti.

Dikler Suikastı bu anlamda 12 Eylül sonrasının ilk "üst düzey" suikastıydı.

---

186 'Bu arada ilginç bir not: Mahmut Dikler suikastında istihbaratı veren, Dikler'in Arnavutköy'den mahalle komşusu ve Dev-Sol'un merkez komite üyelerinden Aslan Tayfun Özkök'tü. Mahmut Dikler sık sık komşularının oğluyla selamlaşıyordu. (Tayfun Özkök, Galatasaray kürek takımında milli kürekçilik yapmıştı. Uzun yıllar örgütün üst düzey yöneticiliğinde bulundu. Yakın bir zamanda ise örgütle ilişkisini kopardığı anda Güney Kıbrıs'ta yakalandı.' Gürkan Hacır. DHKP-C Derin Devlet'le Uzlaşır mı? Akşam. 22.12.2009.

(18 Haziran 1988)
Turgut Özal'a Suikast Girişimi:
ANAP İçi Darbe Şüphesi...

12 Eylül 1980 darbesi yeni siyasi koşullar ve ona bağlı yeni siyasi liderler yaratmıştı. Ancak bu dönemin ilk lider adaylarından Milliyetçi Demokrasi Partisi (MDP) Genel Başkanı Turgut Sunalp'le Halkçı Parti Genel Başkanı Necdet Calp'in siyasi ömürleri fazla sürmeyecek, buna karşılık Anavatan Partisi Genel Başkanı Turgut Özal ise yükselişe geçecek ve önce başbakan ardından da cumhurbaşkanı olarak Türk siyasi tarihinin önemli simaları arasında yer alacaktı. Hiç şüphesiz Turgut Özal'ı kalıcı kılan dönemin şartlarının uygunluğu, 'yeni bir yüz' olması gibi hususlar bir yana 'yenilikçi' görüşleri, sempatik kişiliği ve siyasetteki duruşuydu.

Bununla birlikte uygulama ve görüşleriyle Türkiye'nin geleneksel devlet yapısına hâkim egemen eğilimle sürtüşen, o çizginin en azından 'soğuk baktığı', hep kuşku ve rahatsızlık duyduğu bir isim de olmuştu aynı zamanda. Toplum onu kolaylıkla benimserken, devletteki bazı güç odakları ise ondaki 'aykırı tavırları' benimsemekten çok 'katlanmak' zorunda kalmışlardı. Mevcut dengeleri fazla sarsmaya teşebbüs etmediği sürece de Özal'a 'tahammül etme' tavrını sürdürmeyi yeğlemişlerdi. Bununla birlikte dostları olduğu kadar düşmanları da çok oldu ve zaman zaman bunlar açık veya gizli yollarla kendisiyle mücadele etmeyi sürdürdüler.

ANAP Kongresi Esnasındaki Saldırı

Aslında Özal'ın ve ANAP'ın en parlak dönemiydi. 1987 seçimlerinden başarıyla çıkmış, 292 milletvekili çıkartarak Türkiye'nin 46. kendisinin 2. hükümetini kurmak tekrar ona nasip olmuştu. Bu koşullar altında 18 Haziran 1988 Cumartesi günü Anavatan Partisi'nin 2. Olağan Kongresi'ni toplamıştı. Turgut Özal yanında eşi Semra Özal da olduğu halde tam kürsüye çıkmış konuşurken, saatler 12.18'i gösterirken birden silahlar patlayacaktı. Herkesin bir panik havası içinde yere yattığı, Özal'ın ise kürsünün altına sindiği olayda durum hafif atlatılacaktı. Turgut Özal, kurşunun önündeki mikrofona çarpıp sekmesi sonucu sağ elinin başparmağından yaralanacaktı. Kısa sürede kendini toparlayıp konuşmasına devam eden Özal, "Allah'ın verdiği canı yalnızca Allah alır, biz de ona teslim olmuşuzdur" diyerek hem inancını hem de sakinliğini belli edecekti. Ancak olay esnasında soğukkanlılıklarını koruyamayan korumalar rastgele ateş açacak Bakan İmren Aykut dahil 18 kişinin yaralanmasına sebep olacaklardı. Özal'a ateş eden yeşil tişörtlü ve çivit renkli kot pantolonlu Kartal Demirağ ise olay anında çevik hareketlerle kendisini yere hizalayıp taklalar atarak yuvarlanacak, sonra da kaçmaya çalışacaktı. Ancak Maliye Bakanı Ahmet Kurtcebe Alptemoçin'in koruma polisi Ziya Ayaz, Demirağ'ı sağ kolundan vuracak ve yaralı olarak yakalanacaktır.

Kartal Demirağ kendi anlatımına göre kalmakta olduğu Numune Palas Oteli'nden çıkıyor, bir lokantaya gidip işkembe çorbası içiyor ve saat 11.00'e doğru otelde tabancasının ağzına mermi sürüyor. Silahını ve küçük Kur'an-ı Kerim'ini el çantasına koyuyor. "Özal, ya sen öleceksin ya da ben" yazısını yazdığı takvim yaprağını da cebine koyup aşağıya iniyor. Otelin parasını ödüyor ve bir taksiye atlayıp kongrenin yapılacağı salona geliyor. Ve arama yapılmadığı için kongreye girebildiğini söylüyor. Eylem nedenini ise "Özal'ın af çıkarmaması sebebiyle yaptım" şeklinde açıklıyordu.[187] Ancak burada da bir tuhaflık vardı. Çünkü Demi-

187 Burada bir gerçek daha ortaya çıkıyor. Yapılan araştırmada daha önce Semra

ral, tahliyesine birkaç ay kala cezaevinden kaçıyor. Yani az sabretse zaten serbest kalacaktı.

İkinci Bir Kişi Daha Vardı!

Ancak suikast esnasına ve sonrasına dair soru ve şüpheler bitmeyecekti. Nitekim bunlardan birisi de ANAP milletvekillerinden eski askeri savcı Faik Tarımcıoğlu'na aitti. Tarımcıoğlu'na göre aynı esnada salonda ceketinin içinde makineli tüfek saklayan beyaz elbiseli bir kişi daha vardır ve çıkan kargaşadan yararlanarak kaçmıştır. Diğer ilginç bir durum ise suikastçı Kartal Demirağ'ın silahının iki atıştan sonra tutukluk yapacak şekilde yay mekanizmasında bir sorun olduğu yönündedir. Dolayısıyla kendisini savunamayacak durumdaki Kartal Demirağ'ın suikastı gerçekleştirdikten sonra orada öldürüleceği, bu makineli tüfekli kişinin rolünün o olduğu (belki de kendisini yere atarak bundan kurtulduğu) şeklindedir. Özal'ı vuran silahı suikastçı Demirağ'a kongre salonuna girdikten sonra bazı polislerin verdiği yönünde iddialar da mevcut olacaktı. Ayrıca kongre öncesi salona bir çiçek çelenginin geldiğini, Kartal Demirağ'ın o esnada salona girmiş ve silahı da çelengin içine gizleyerek salona sokmuş olabileceği söylendi. Zaten o gün bir 'güvenlik zaafı' yaşandığı sık sık vurgulanıyor, lahmacun ve su satan kişilerin bile o gün salona girebildiği kaydediliyordu!

Ayrıca kardeşi Korkut Özal'a göre suikastı Özal bizzat soruşturmuş, arkasındaki gücü tespit etmiş ancak bir noktaya geldiğinde üzerine gitmekten vazgeçmiştir. Korkut Özal ayrıca kardeşinin kendisine olayın arkasındaki örgütün ne olduğunu söylediği ancak verdiği bu sırrı ağabeyi müsaade etmediği için açıklayamayacağını da söylemektedir. Aynı tavrı takınanlardan birisi de ANAP'lı eski bakanlardan Mehmet Keçeciler oluyor.

Özal'a gönderilen tehdit mektuplarının sahibinin el yazısı analizine göre Kartal Demirağ olduğu anlaşılıyor. Söz konusu mektuplarda milliyetçilere af istendiği, gerçekleşmezse Öal ve ailesinin öldürüleceği belirtiliyordu .

O da "Suikastın sırrı benimle birlikte mezara gidecek" diyenlerden. (Ayrıca olaydan birkaç gün önce o dönemki Ankara Emniyet Müdürü Mehmet Ağar'a bir ihbar geldiğini de öne sürüyor) Keçeciler ayrıca Özal'ın hayatta kalabilmesini salona yarım saat geç gelmesine bağlıyor: "Açılış konuşması yapıp kendisini kürsüye çağıracaktık. Fakat Özal yarım saat geç kaldı ve salona girer girmez kürsüye çıktı. Vaktinde gelip protokole otursaydı, o gün orada ölecekti. Çünkü Kartal Demirağ, protokolün olduğu yere çok yakındı. Oradan ateş edildiğinde Özal'ın kurtulması mümkün değildi."[188]

Özal suikastının soruşturulmasına dönemin Millî Güvenlik Kurulu Genel Sekreteri Sabri Yirmibeşoğlu'nun engel olduğu yönünde de iddialar da vardır.[189] Dönemin Milli Güvenlik Kurulu Genel Sekreteri olan Orgeneral Sabri Yirmibeşoğlu[190] ise olayın ardından re'sen emekli olmuştur.[191]

Özal o esnada Emlakbank'ı dolandırmakla suçlanan Afyonlu işadamı Kemal Horzum'dan da şüphelenmiştir.[192] Horzum'u soruşturan komisyondan suikast işiyle de ilgilenmelerini istemiştir. Komisyon üyeleri suikastçı Kartal Demirağ ve Kemal Horzum'un her ikisinin de Afyonlu oluşundan dolayı arada bir bağ aranmıştır.[193]

---

188 Suikastın Sırrı Benimle Mezara Gidecek. Zaman. 18.6.2006.

189 Yirmibeşoğlu o dönem bu iddialara, "Özal beni tutan biriydi. Ona karşı olmam söz konusu değildi. Bu iddialar deli saçması" cevabını verecekti.

190 Sabri Yirmibeşoğlu, Özel Harp Dairesi komutanlığı da yapmıştır.

191 Komisyon üyesi Uğur Tönük'ün beyanına göre kendisi o esnalarda Ulus'ta bir villaya davet edilmiş, burada MİT görevlisi olduklarını düşündüğü üç kişi kendisine "Bu tahkikatı kesin" demiş ve Sabri Yirmibeşoğlu'nun adını vererek "Paşa kararınızı bekliyor" demişlerdi. Bir süre sonra Tönük soruşturmadan çekildi. Uğur Tönük bu olayı o dönem yalnızca Turgut Özal ile paylaştığını söylemiştir.

192 Kartal Demirağ yakalandığı zaman üzerinde Horzum'un İsviçre adresi ve telefonu çıkmıştı. Ama bu bir şaşırtmacaya daha çok benziyordu.

193 Oysa Kemal Horzum daha girift ilişkileri olan bir işadamıydı: Mesela, maden suyu şişeleme tesislerinin açılışını, Başbakan Turgut Özal yapmıştı... Hortaş isimli şirketinin, hisselerinin bir kısmı Mustafa Arda ve Orhan Süerdem isimli,

O esnada ortaya atılan belki de en önemli iddia –ya da söylenti- yahut komplo teorisi ise 'Özal'ın kendi kendini vurdurttuğu' yönündeydi. Buna göre Özal kendini siyaseten parlatmak için böylesi bir 'teneke suikast' tertipletmişti. Buna delil olarak da kurşunun açısının Özal'ı değil kürsünün altını hedeflediği, (Oysa kurşun mikrofona çarpıp sekmişti), Özal'ın parmağındaki yaranın kurşundan değil yerdeki bir cam parasından dolayı kesildiği, tabancadaki merminin kurusıkı olduğu, ANAP'lı Ankara Belediye Başkanı olan Mehmet Altınsoy'un Özal'ın çerçeveli bir fotoğrafını havaya kaldırarak mizanseni tamamladığı, hatta son sözünün 'buyur kardeşim...' olmasının suikastçısına mesaj olduğu gibi laflar ortalıkta gezebilmiştir.

Özal Ailesi'ne Şantaj mı Yapıldı?

Bu arada bir parantez açıp önemli bir iddiayı hatırlatalım. O esnada Tercüman gazetesi yazarı olan Osman Özsoy Beyazıt Devlet Kütüphanesi'nde Özal suikastını araştıran savcı Uğur Tönük ile karşılaşır. Aralarında Özal suikastına dair bir sohbet geçer ve Tönük kendisine bazı bilgiler nakleder. Devamını Özsoy'un kaleminden takip edelim: "Konu Özal olunca, sohbet kısa sürede derinleşti. Özal suikastını sordum. Olayı büyük ölçüde aydınlattıklarını söyledi. 'Özal'la paylaştınız mı' sorusuna, 'evet' cevabını verdi. İlginç şeyler anlattı. Suikastçı Kartal Demirağ'ın tetiği gazetecilerin bulunduğu noktadan ateşlediğini, hatta ünlü gazetecilerden birini kendine siper ettiğini söyledi. Soruşturmanın iler-

iki emekli paşaya aitti. Ayrıca bu paşalardan Emekli Tümgeneral Mustafa Arda, eski MİT Müsteşar Yardımcısıydı. Emekli Korgeneral Orhan Süerdem ise Özel Harp Dairesi'nin eski komutanlarındandı. Üstelik Kemal Horzum ile Mustafa Arda'nın, 9. 11. 1984 tarihinde kurdukları, B. C. Havayolları AŞ isimli şirketin adı, CIA ile birlikte, meşhur 'İrangate' skandalına karışmıştı. CIA'nın, İran'a gizli yollardan sattığı füzeleri, bu, B. C. Havayolları AŞ'nin, kiraladığı uçaklarla taşıdığı iddia edilmişti. Eski SHP Milletvekili Fikri Sağlar'a göre ise Horzum şirketinin asıl sahibi MİT oluyordu. Horzum'un bir dönem ODTÜ'de ajan-provokatörlük yaptığı da iddia ediliyordu.

leyen safhalarında başına gelmeyen kalmadığını anlattı. Azmettiricinin kim olduğunu büyük ölçüde öğrendiklerini söyledi. Tam da o günlerde, (yanlış hatırlamıyorsam) ailesinden birinin kaçırıldığını anlattı. O sırada götürüldüğü bir evde, üstü silahlarla dolu bir masanın karşısına oturtulduğunu ve daha fazla ileri gitmemesi konusunda uyarıldığını söyledi. Kamuoyunun yabancısı olmadığı başka isimler de andı. Aldığı açık tehditler karşısında, aile fertlerinin başına daha kötü şeyler gelmemesi için, soruşturmadan çekildiğini söyledi. MGK Genel Sekreterliği de yapan bir ismin olaydaki etkisinden bahsetti. Anlaşılan Özal, savcı Tönük'ün soruşturmada vardığı noktadan ikna olmuştu. Nitekim gazeteci Can Dündar Milliyet'teki 8 Ocak 2006 tarihli yazısında, savcı Tönük'ün bana da bahsettiği bu paşanın ismini yazdı. Can Dündar ayrıca, Özal'ın kendisine yapılan suikastın bir nedeninin de, ordunun komuta kademesinin şekillenmesiyle ilgili olduğunu öğrendiğini ve gereğini yaparak oyunu bozduğunu yazdı."[194]

Tetikçinin Kimliği 'Adres'in İpucu Gibi!

Peki olaydaki tetikçi Kartal Demirağ kimdi? Olaya böyle baktığımızda olayın arkasında 'adres'e dair önemli ipuçları sunduğunu söyleyebiliriz. Kartal Demirağ'ın geçmişi 'o gün'e nasıl geldiğini de aydınlatıyor gibi. Öncelikle Demirağ 1971'den beri ülkücü hareketin içinde ve 'ülkücü' kimlikli biri. (O dönemin birçok ANAP'lısı Demirağ'ın 'ülkücü' olduğunu öğrendiklerinde şaşırdıklarını söylüyorlar. Daha çok 'sol'dan ya da PKK'lı biri çıkmasını bekliyorlar.) 1978 yılında Afyon-Dazkırı'da Ülkücü Gençlik Derneği'nin (ÜGD) 2. başkanlığını üstlendiği biliniyor. Ondan önce 1972 yılında Güney ilçesinde Dev-Genç'li Hüseyin Dereli'yi yaralamak, 1973'te İGD'li Raşit Yener'i yaralamak, 1976'da aynı ilçede iki öğrenciyi silahla tehdit, 1985'te aralarında futbol takımı taraftarlığı yüzünden tartışma çıkması üzerine ülkücü arkadaşı

194 Osman Özsoy. Özal Suikastının Perde Arkasındaki Ünlüler. Tercüman. 18.6.2006.

Abdullah Şengül'ü öldürmeye teşebbüs, ruhsatsız silah bulundurma ve sahte kimlik taşımak gibi suç ve eylemleri işlediği biliniyor. 1985 yılında öldürmeye teşebbüs suçundan girdiği Dalaman Cezaevi'den[195] 23 Ocak 1988'de firar etti. (Bir iddiaya göre ise kaçırılıyor[196]) ve Özal'a suikast anına kadar 'kaçak' konumda bulunuyor. Bu esnada neler yaptığı, nerede gizlendiği, kimler tarafından himaye edildiği, yaşaması için gerekli parayı nasıl temin ettiği meçhul.

Ancak bütün bunlardan daha önemli bir 'bağlantı' söz konusu. O da Horzum Komisyonu üyelerinden Uğur Tönük'ün saptadığı ve daha sonra TBMM'de kurulan Horzum Araştırma Komisyonu'na aktardığı bilgiler. Şöyle diyor Tönük: "Afyon Dazkırı'da 1974-77 seneleri arasında Ege'de meydana gelen sol hareketleri önlemek için bir Kontrgerilla teşkilatı kurulduğunu, Kartal Demirağ'ın da bu teşkilatın yetişmiş bir elemanı olduğunu tespit ettik." Zaten Kartal Demirağ da ifadesinde bazı askeri şahıslardan gerilla eğitimi aldığını saklamıyor ve kendi beyanlarında mevcut. Yani 80 öncesinin meşhur 'Komando Kampları'nın bir ürünü aslında.

Kartal Demirağ'ın daha önce yaraladığı Eski Dazkırı Kaymakamı Tuncer Ergüler de "Ben Dazkırı Kaymakamlığı'ndan ayrıldıktan sonra orada büyük bir gizli örgütün varlığını öğrendim" diyerek Kontrgerilla iddialarını doğrulayan bir başka isim oluyordu.

---

195 Son Ergenekon davasından dolayı ortaya 'Muhsin' isimli bir itirafçıya dayandırılan kimi iddialara göre Kartal Demirağ'ın, Turgut Özal suikastını cezaevinde planladığı aktarılıyor. Bazı kişiler Kartal Demirağ'ın, "Seni yurtdışına çıkaracağız" denilerek ikna edildiğini ileri sürüyor.

196 Gene o dönem ortaya atılan iddialara göre Demirağ'ın Dalaman Cezaevi'ne naklini sağlayan 'çok önemli bir isim', 'ricacı' bulunuyordu. Faik Tarımcıoğlu ise "Kartal'ı açık cezaevine aldıran kişi (Alparslan) Pehlivanlı'ydı. Bu o günlerde ortaya çıkmıştı" diyor. Kırıkkale Milletvekili Alparslan Pehlivanlı, 14 Nisan 1994 günü Kırıkkale'nin Keskin ilçesinde uğradığı silahlı saldırı sonucu hayatını kaybedecekti.

Zaten Kartal Demirağ da 'Kontrgerilla' adını vermeden, iddiaları Aralık 1991'de Emin Çölaşan'a "Ben ülkücüyüm. Bazı kamplarda hem silahlı hem zihinsel eğitim gördüm. Emekli generaller gençleri eğitiyorlardı" diyerek dolaylı yoldan kabul etmekteydi. Aynı şekilde Kartal Demirağ 1992 yılında 32.Gün'den Çiğdem Anat'a 'MİT'le ilişkisi olduğunu' da açıklamış ve "Her şeyi vatanımız, milletimiz için yaptık" demişti. Söz konusu röportajda Kartal Demirağ ilaveten cezaevinden kaçtıktan sonraki 5 ay içinde 'belinde silahla dolaştığını ve polislerle arkadaşlık yaptığını da söylemişti. Bütün bunlar arkasında bir tür 'devlet koruması' ve 'bağlantısı' olduğunun itirafı anlamına geliyordu...

'Asıl Adı Ahmet, Fanatik Beşiktaşlılık Onu Kartal Yaptı'

Ancak ona dair en ilginç bilgileri 'Desise/Abdi İpekçi Suikastı'(Selis Kitaplar, 2005) yazarı eski ülkücü Metin Kaplan veriyordu. Kaplan, onun asıl adından Beşiktaşlılık[197] aşkına kadar ilginç noktalara değinerek önemli bilgiler veriyordu:

"Genç adam, Afyon'un Dazkırı ilçesinin Barbaros Mahallesi'nde 1956 yılında doğmuş, babasının memuriyeti sebebiyle, gençlik yıllarını Denizli'nin Çardak ilçesinde geçirmişti. Liseyi bitirdikten sonra Denizli Eğitim Enstitüsü'ne girmiş ve fakat kesif komünist baskıları sebebiyle Kütahya Eğitim Enstitüsü'ne naklen geçmek durumunda kalmıştı. Babası önce CHP'li ve sonra SHP'li olduğu halde, o eğitim enstitüsünde öğrenciyken, ülkücü olmuş ve Dazkırı Ülkücü Gençlik Derneği'nde 2. başkanlık yapmış, o arada 'polise hakaret, slogan atmak ve polise mukavemet' iddialarıyla iki defa gözaltına alınmış ama hiç tutuklanmamıştı. Kütahya Eğitim Enstitüsü'nden, 30.6.1980 tarihinde, iyi dereceyle mezun

197 Özal, Kartal Demirağ'ın Beşiktaş kulübüne olan zaafını fark ettikten sonra ilginç bir taktik izlemişti. Buna göre Demirağ'ı Beşiktaşlı olan Emniyet Müdürü Ertuğrul Çakır'a sorgulatmıştı. Böylelikle futbol yakınlığından hareketle ağzından bazı bilgiler almaya çalıştı.

olmuş ve Kars'ın Göle ilçesi, Çağlayık Köyü'nde iki yıl kadar ilkokul öğretmenliği yapmıştı. Hiç kimseyle pek fazla konuşmayan ve samimi olmayan, içine kapanık bir kişiydi. Ailesi de problemliydi. Babası İbrahim dengesiz biriydi. Gerçi devlet memuriyeti yapmıştı ve çok düzgün konuşur ve sağlıklı görünürdü ama zaman zaman bu durumu değişirdi. Bu yüzden, eşi Naciye ile sık sık kavga ederlerdi, zaten üç yıldır ayrı yaşıyorlardı. Genç ve ülkücü öğretmenin, en belirgin ve bilinen özelliği ise hastalık derecesinde Beşiktaş taraftarı olmasıydı. O kadar fanatik bir Beşiktaşlıydı ki mahkemeye müracaat ederek Ahmet olan ismini Kartal olarak tashih ettirmişti. O kadar hastalıklı bir Beşiktaşlıydı ki bu yüzden başını belaya sokmuştu: 1982 yılında, yaz tatili için Dazkırı'ya geldiğinde, en yakın arkadaşı, ülküdaşı Abdullah Şengül ile bir düğüne gittiler. Düğün ortamında biraz da içki içtiler. Abdullah Şengül de koyu bir Galatasaray taraftarıydı. Muhabbet sırasında, biraz da aldığı alkolün tesiriyle 'Cim bom, cim bom!' diye tezahürat yaptı. Buna kızan, Kartal da 'Kartallar yüksek uçar' diye, cevap verdi. Abdullah Şengül, buna, 'Boş ver, canım! Kartallar leş yer' diye karşılık verince de bıçağını çekip, en yakın arkadaşını, ülküdaşını acımasızca bıçakladı, vurdu! Çardak Asliye Ceza Mahkemesi'nde yargılandı ve 22.7.1982 günü, 10 yıl hapis cezasına çarptırıldı. Dinar Cezaevi'ne kapatıldı. Cezaevinde bir an bile boş durmadı; sürekli olarak romanlar okudu, aralıksız olarak spor yaptı. Ziyaretine, o da arada sırada, sadece çocukluğunu yanında geçirdiği, dedesi Hacı Ali geliyordu. Dinar Hapishanesi'nde, 21.1.1988 tarihine kadar kaldı. Hiç kimse ile samimi olmadı, hiç arkadaşı da yoktu. İyi hali nedeniyle Dalaman Açık Cezaevi'ne gönderildi. Burada, iki gece kaldıktan sonra cezasının tamamlanmasına yalnızca iki ay kala, 23.1.1988'de firar etti. Uzun süre çeşitli yerlerde kaldıktan, değişik şahıslarla görüşüp, anlaşmalar yaptıktan sonra, 5.6.1988 günü Adana'ya gitti. Saydam Caddesi'ndeki Yeni Derya Oteli'nde, Hayati İpek adını kullanarak

kalmaya başladı. 6-7 Haziran 1988 günlerinde, Çukurova Üniversitesi Tıp Fakültesi, Balcalı Hastanesi'nin Nöroloji ve Nöroşirurji servislerinde, aynı adla muayene oldu. 'İşverenleri', kendisinden böyle bir 'şey' istememişlerdi, bu yaptığından haberleri de yoktu ama o, 'deli raporu' alabilirse ceza almayabileceğini, cezaevinde öğrenmişti. Cezasız kurtulmakta ne fenalık vardı ki? Kendisini muayene eden, Prof. Dr. Aşkın Karaca ve Doç. Dr. Yakup Sarıca 'anxiete' teşhisi koydular. 'Anxiete sıkıntı, bilinç dışı çatışmalar nedeniyle duyulan korku ve heyecan' demektir. 17 Haziran'a kadar Adana'da kaldı. Sabahları, erken saatlerde otelden ayrılıyor, geceleri geç saatlerde dönüyordu. Kimseyle konuşmuyor, ahbaplık yapmıyordu. Sadece, televizyonda Avrupa Futbol Şampiyonası maçlarının yayımlandığı zaman, maç saatinde otelde bulunuyor, maçı seyrediyordu. Otelde kaldığı müddet içinde, hiçbir ziyaretçisi gelmedi. Kimseyle telefonla da görüşmedi. 17.6.1988 günü, otelden ayrıldı, Ankara'ya geldi. Ulus'ta Denizciler Caddesi 49 numaradaki, Numune Palas Oteli'ne, gene Hayati İpek adıyla yerleşti. Gitti, Atatürk Spor Salonu'nda keşif yaptı. Giriş çıkışlarını öğrendi. Salonda zaten hazırlık yapılıyordu, en rahat, protokol kapısından girebileceğine karar verdi. Otele döndü. Kendisine verilmiş olan, İngiliz yapımı, 7.65 mm çapındaki, Scott Weber marka silahı, bir kere daha gözden geçirdi. Eliyle tarttı. Mermileri yokladı, şarjörden boşalttı, bir bir sayarak tekrar bastı. Sekiz mermisi vardı. Yedisini hedefe sıkacak, çaresiz kalırsa kalan son mermiyle intihar edecekti. Tabanca, biraz bakımsız gibi görünüyordu ama olsun. Verenler; 'Tereddütün olmasın, çok iyi bir silahtır! 1. Dünya Savaşı sırasında, İngiliz subayları kullanmıştı. Çanakkale Savaşları'nda, ganimet olarak, elimize bol miktarda geçti. Bu tabancalardan, zamanında, bizim ordu depolarımızda çok vardı. Bunlar, öylesine çoktu ki, değersiz sayıldığından, bizim depolarda bunların, kaydı kuydu bile yoktu' demişlerdi. Onlar, öyle diyorlarsa öyledir! Bu işleri çok iyi bilirler, çünkü. Kendisini, nasıl da

eğitmişlerdi. Eğitimlerde, nerdeyse canını çıkaracaklardı. Fakat, doğrusu değmişti; hem çelik gibi olmuş ve forma girmişti hem de sineği gözünden vurabilecek kadar, usta bir atıcı."[198]

Böylelikle Kartal Demirağ Türkiye suikastlar tarihinin hayli zengin olan 'tetikçi profili'ne ilginç bir isim olarak ekleniyordu. 14 Temmuz 1988'de cezaevine konan, 27 Ocak 1989'da 20 yıl hapis cezasına çarptırılan Demirağ 4 yıl kadar yattıktan sonra 15 Nisan 1992'de Şartlı Tahliye Yasası'ndan yararlanarak salıverilmiştir.

Hatta Özal'ın suikastçısını affetmesinin yolunu açması aralarında geçen geçen özel bir görüşmeye bağlanacak, bu da Demirağ'ın 'verdiği bilgiler karşılığı Özal'ın jesti' olarak değerlendirilecekti: 'Aradan birkaç ay geçtikten sonra, Özal, Papa'nın Ağca'yı affetme taktiğini uygulayarak onu affettiğini açıklamıştı. Peki, Özal birdenbire ne olmuştu ki kendisine suikast yapan kişiyi affetmişti. İddialara göre Özal, Demirağ'ı cezaevinden aldırıp bir helikopterle havada birlikte saatlerce görüşmüş ve bilgiler almıştı."[199]

Suikast, 'ANAP İçi Darbe' Miydi?

Özal suikastının nedeni ve azmettiricileri bugün dahi bilinmiyor. Aile üyeleri dahil, bildiğini söyleyenler ise nedense konuşmuyor. Gerçekten de suikast hakkında bugüne kadar pek çok senaryo yazıldı. Bu senaryolarda, suikastla doğrudan ya da dolaylı bağlantı içinde oldukları ileri sürülen birçok isim ortaya atıldı. Ancak hiçbiri net olarak ortaya konulamadı da. Ancak bu durum suikastın bir 'analiz'inizi yapmamızı engellemiyor. ('Kaçakçılar yaptırdı' gibi bir tez ortaya atılsa da bunun dezenformasyon

198 M. Metin Kaplan. Turgut Özal Suikastı. http://www.ulkucudunya.com/haberdetay.pbh?kod=32

199 Göktürk Tunçtürk. Özal, Suikastçısını Neden Affetti? Kaynak: cafesiyaset.com Aktaran: www.gundeminfo 17.04.2008.

amaçlı olduğunu rahatlıkla söyleyebiliriz.[200]) Özal suikastı daha ziyade ANAP içi ekipleşmelerin (Ünlü 'dört eğilim' hikâyesi), ANAP'taki örtük saflaşmaların yani bir kanadın eski kontrgerilla artıklarıyla birlikte planladıkları, daha çok 'eski milliyetçi' tandanslı bir hareketi gibi duruyor.

Nitekim Özal da Cumhurbaşkanı olduktan sonra bu yöndeki kuşkularını Uğur Tönük'e aktaracak ve "Beni öldürseler yerime kim geçecekti" diye soracaktı. Tönük, bir ANAP'lı bakanın adını verdi. Özal'ın verilen bakanı bir daha yanına yaklaştırmayacaktı. Ayrıca suikasttan hemen sonra ismi açıklanmayan bir DGM yetkilisi, "Başbakan'ın ölümü halinde Anavatan Partisi'nin yönetimini ele geçirmek üzere, bir liste hazırlandığı öne sürülüyor" şeklinde bir demeç vermiş ancak nedense daha sonra bu beyanatın arkası gelmemişti. Bu yüzden spekülasyonlar arttı ve suikastın ardındaki kişiler olarak birçok isim dolaştı durdu.[201] Nitekim kimi rivayetlere göre o zaman Semra Özal ve ekibi de buna inanıyordu. ANAP içinde olan 'ülkücü' kökenli bazı milletvekili ve danışmanları sorumlu tutmaktaydı. Ancak Özal ilk anda buna inanmamıştı. Oysa bütün işaretler suikastın ANAP içinden birilerinin işin içinde rol almış olabileceklerini gösteriyordu.

İhanetle Dalalet Arasında!

Nitekim bu konuya ilişkin şüpheler o dönem ANAP yönetimindeki kimi isimleri zan altına sokacak, özellikle kongre günü

200 Nitekim Özal da ilk anlarda "Saldırının arkasında musluğu kesilen bazı çıkar çevreleri ve hayali ihracatçılar olabilir" şeklinde bir demeç vermişti. Ancak bana göre bu ya acele bir tespitti ya da yanlış yönlendirilmişti. Gerçeği daha sonra öğrendiği anlaşılıyor! (Atilla Akar)

201 Bu dönemde Kaya Erdem de örtülü suçlamaların hedefi oldu. "Özal gitseydi yerine o gelecekti" iddialarına karşılık Erdem, "O tarihte benim Özal'ın yerine genel başkan ve başbakan olma şansım yoktu" diyerek bu suçlamaları kesin bir dille reddetti.

yaşanan 'güvenlik boşluğu'ndan dolayı bazı isimler suçlanacak hatta bununla yetinilmeyip 'kasıt' aranacaktı. Bazı davranışların 'ihanet'e mi yoksa gaflet ve dalalete mi yorulacağı yahut kongre günü yaşanan karmaşanın normal yanılsamaları mı olduğu bugün bile tartışma konusu olabiliyor. Spekülasyonlar ve suçlamalar birbirini kovalasa bile kimse ortaya net bir delil koyamıyor veya yaşananlara açık bir izah getiremiyor. Bu ise suikast konusundaki kafa karışıklığını arttırmaktan başka bir işe yaramıyor.

Örneğin bu iddialardan biri Özal'a suikast girişiminden sonra üst düzey bir ANAP'lının sorgulandığı ve iki gün yurtdışına çıkamadığı yönündeydi. Bir ANAP'lı ise olaydan önceki kuşkulu hareketleri sebebiyle mercek altına alınmıştı. Bu noktada kamuoyuna yansıyan açıklamaların sahibi Özal'ın 1983'te iktidara geldiğinde Milli Savunma Bakanı yaptığı ve dört yıl boyunca bu görevde kalan Ankara Milletvekili Zeki Yavuztürk'tü. Zeki Yavuztürk, grup üyesi bir ANAP'lının Özal suikastından sonra sorgulandığını ileri sürecekti: "Birçok toplantı oluyor. Sağa sola gidiliyor. Arkadaşlardan biri, 'illa söyle, beni de davet etsinler' dedi. Ben de orada çok etkiliydim. Söyledim. Böyle böyle, bu arkadaş da gelmek istiyor. Bir davet gönderin de o da gelsin. Davet olunca Meclis'ten harcırah almayacak filan. Davet yazıldı, bu gelmedi gününde. İki gün sonra geldi. Hayrola dedim. 'Ya, Özal suikastında ifade vermek zorunda kaldım' dedi. 'Ne ifadesi ya' dedim, 'senden mi şüphelendiler?"Yok ama bu işi bulacağımı tahmin ettiler' dedi."[202]

Peki bu kişi kimdi? Yapılan araştırma sonrası söz konusu ANAP'lının Çankırı Milletvekili İlker Tuncay olduğu ortaya çıkacaktı. Dahası sorgulanma nedeni olarak suikastın hemen sonrasında 'ankesörlü telefondan esrarengiz bir telefon görüşmesi yaptığı 'ihbarı ciddiye almadığı' ayrıca 'kapıların açılması ve delege-

202 Faruk Mercan-Zekai Özçınar. Suikastın Parti Bağlantısı Var mıydı? Aksiyon. Sayı: 596. 08.5.2006.

lerin içeri aranmadan girmesini sağlamak' yönündeydi. Tuncay, o tarihte Anavatan Partisi'nde Basın ve Propaganda'dan sorumlu genel başkan yardımcısıydı, dolayısıyla kongrenin düzenlenmesinde Genel Sekreter Mustafa Taşar ile birlikte en yetkili iki kişiden biri olarak gözüküyordu. Aksiyon'a bu konuda açıklamalar yapan İlker Tuncay, "NATO toplantısına iki gün gecikmeli giden kişi benim. Ama ankesörlü telefonda konuşan ve İçişleri Bakanı Mustafa Kalemli'ye çıkışan ben değilim. Güya daha önce genel merkeze telefon edilmiş de Özal'a suikast yapılacak diye bazı haberler alınmış da biz de bunu kale almamışız, tedbirini almamışız. Onun ispatı yok, öyle deniyor. Kim kime demiş, nasıl demiş, kimsenin haberi yok. Benim ismim verilerek söylendi. Ya İlker Tuncay'ı aramışlar. Konutta Özal ile görüştüğümde 'sakın üzülme' diye beni teskin etti. NATO'ya da üzüntümden gitmedim."[203]

Kongrede o gün güvenliğin gevşetilmesinde etkili olduğu eleştirilerine muhatap olan kişilerden biri de Mustafa Taşar'dı. Taşar, İlker Tuncay ile birlikte kongrenin organizasyonunda en tepedeki kişiydi. Özal'ın salona gelişine yakın saatlerde kapıdaki yığılma üzerine, 'partili arkadaşlarımız' dediği kişilerin polise emir verdiğini belirtiyor ama "Emri veren ben değilim" diyor. Taşar'a göre bu emri veren kişi İlker Tuncay: "Kapıların güvenliğinden sorumlu kişi İlker Tuncay ve şu anda ismini hatırlayamadığım başka bir milletvekiliydi. İkisini koymuştuk oraya. Güvenliği sağlamakla görevli İlker Tuncay'dı. Kapıların açılmasından sorumlu olan da o. Dışarıda delegeler tek tek aranarak giriyor ya, İlker ve diğer arkadaş kapıda, tabii delegeler de bunları tanıyor. Artık kongrenin başlamasına yakın, bu delegeler, 'içeri giremiyoruz' deyince böyle bir pozisyon çıkıyor. 'İçeride seçimde bu delegeler bize oy vermez' düşüncesiyle ve delegenin baskısına daya-

203 Faruk Mercan-Zekai Özçınar. Suikastın Parti Bağlantısı Var mıydı? Aksiyon. Sayı: 596. 08.05.2006.

namayıp polise 'kapıları açın' demişler. Bunda da bir kasıtları olduğunu zannetmiyorum. Tamamen delege ve seçimle alakalı bir şey. O kapıda değildim. Olaylar olduğunda gazeteci Canan Gedik'le beraber salonda sohbet ediyorduk. Salonun dışındaki oturma yerlerinin kapısında. Hatta olay olduğunda annemle babam da salondaydı. Onların yanına koştum. Babam yere yatmıştı." Taşar, olaydan sonra gazetecilere, "PKK'nın işi" dediğini ise doğruluyor: "Öyle bir şey dediğimi hatırlıyorum. Dev-Sol mu, PKK mı, öyle bir şey dedim. Sonradan ülkücü çıkınca Allah Allah diye şey ettim. Ama özellikle gazetecilerin yanına gidip de demiş değilim."[204]

Güvenlik Gevşetildi mi?

ANAP'lı bakanlardan Halil Şıvgın ise kongrede güvenlik tedbirlerinin kaldırılması ile suikast olayı arasında paralellik olduğunu dile getirenlerden. Şıvgın, güvenlik açısından 'ihmal' olduğuna inanıyor ve şunları belirtiyordu: "İşte, sıkışıklık yaşandığı gerekçesiyle güvenlik tedbirleri 30-40 dakika kaldırılmış. İnsanlar, kontrolden geçirilmeden içeri alınmış. Mesela, büyükçe bir çelenk getirilmiş, hiç kontrol edilmemiş. Demirağ'ın, böyle girdiği iddia edildi. O zaman, bütün bu iddialar parti içinde sorgulandı. Kongrenin güvenliğinden sorumlu arkadaşlara, hata yaptıkları söylendi. Evet, İlker Tuncay ve Mustafa Taşar güvenliği sağlayamamışlardı. Bu kadar güvenlik önlemi niye alındı da, kaldırıldı? Efendim, polis partililere eziyet etmiş. Oysa tedbir tedbirdir. Aslında, Özal olayı çözdü kafasında. Ancak, fazla üzerine gitmedi. ANAP'a yönelik bir operasyon söz konusuydu, ihanet ve dalalet arasındaki çizgiyi kendince yorumlamıştı."[205]

Ortaya atılan iddiaların en ilginçlerinden biri de Fevzi

204 Faruk Mercan-Zekai Özçınar. Suikastın Parti Bağlantısı Var mıydı? Aksiyon. Sayı: 596. 08.05.2006.

205 Faruk Mercan-Zekai Özçınar. Suikastın Parti Bağlantısı Var mıydı? Aksiyon. Sayı: 596. 08.05.2006.

İşbaşaran'a aitti. O gün kürsüde Özal'ın hemen yanında yer alan isimlerden biri başdanışmanı ve Özel Kalem Müdürü olan Fevzi İşbaşaran medya ve ordu içi dengelere işaret ediyordu. İşbaşaran, Türk siyaset tarihine damgasını vuran olayın ardında 'medya kavgası'nın yattığını iddia ediyor.[206] Özal'ın olayı finanse eden işadamını birkaç kişi ile birlikte kendisine de söylediğini anlatan İşbaşaran, ismi vermiyor; fakat şu adresi gösteriyordu: "Asil Nadir'in Türkiye'de gazete satın alması bir işadamını rahatsız etti. Nadir ayrıca TV işine de girmeyi planlıyordu. Asil Nadir, kâğıt sübvansiyonunu istemiyordu, Özal da kaldırdı; kavga işte orada patladı. 'Özal gazetelerin gücünü kıracak, bu bizim batışımızdır' diye düşündüler. Özal'ı ortadan kaldırmak isteyen bazı kesimler ortak bir noktada buluştu." Finansmanı da bu işadamı karşıladı. Fevzi İşbaşaran'a göre ayrıca 'Özal'ın ortadan kaldırılması'nı onun Güneydoğu sorununa yaklaşımından rahatsızlık duyan bazı emekli askerler ile muvazzaf paşalar da istiyordu. O dönemde Genelkurmay Başkanı olması beklenen Kara Kuvvetleri Komutanı Orgeneral Necdet Öztorun'un, Özal'ı ve Kenan Evren'i saf dışı bırakmayı planladığını öne süren İşbaşaran, "Evren Paşa'nın bu yönde aldığı istihbaratlar vardı. İşin ucu ona da dokunacaktı. Özal'ı saf dışı bırakıp, Evren'e 'Sen kenara çekil' diyeceklerdi. Evren'in desteğiyle bu halka koparıldı" ifadelerini kullanıyor.[207] İşbaşaran suikastın olduğu dönemde cumhurbaşkanı seçimine bir yıl kaldığına da ayrıca dikkat çekiyordu.

Sonuç: Besle Kargayı Oysun Gözünü!

Özal'a yönelik bu suikast girişiminin ardında 'ANAP içi' planların yattığına, Özal'ın öldürülüp yerine 'Özal çizgisi dışında yeni

206 O dönemki spekülasyonlara göre Özal DGM'ye Hürriyet gazetesinin eski sahibi İsviçre'de yaşayan Erol Simavi'nin adını vermişti.

207 Emre Soncan. Turgut Özal'ı Kim Öldürmek İstedi? Kaynak: Zaman. 18.6.2006. Aktaran: www.gundem.info

bir ANAP dizayn etme' hesabının yapıldığına, bu konuda bir 'kanat'ın harekete geçtiğine, ANAP içinden bazı isimlerin de bu plana dahil olduğuna, eğer gerçekleşseydi 'Özalsız bir ANAP'ı 'daha milliyetçi' bir çizgiye çekmeye çalışacaklarına inanıyorum. Gene inanıyorum ki Özal, suikastın arkasında kimler olduğunu bir bir öğrenmiş ancak çeşitli siyasi hesaplar, ANAP'ı yıpratmama, ailesini koruma, vb gibi nedenlerle yanaşmamıştır. Bu anlamda suikast 'iç kaynaklı'dır. Oysa onu ölüme götüren çok sonraki 'gizli suikast' ise 'dış kaynaklı'dır. Her iki suikast arasındaki temel farkın (Birinin açık diğerinin gizli yapılmasından ayrı olarak) bu olduğunu söyleyebilirim. Bu yönüyle Özal suikastı aynı zamanda bir 'besle kargayı oysun gözünü' hadisesidir.

(31 Ocak 1990)
'Laik-Kemalist Aydınlar'a Yönelik Suikastlar Zincirinin İlk Halkası: Prof. Muammer Aksoy

1990'a girildiğinde Türkiye bir cinayet süreci ile karşılaşacaktı. Birbirini takip eden bu öldürmelerin ortak özelliği, hedefteki kişilerin hepsinin 'Atatürkçü, Laik' kimliklere sahip olmasıydı. Bu anlamda söz konusu 'suikastlar zinciri'ni başlatan ilk olay ise Prof. Muammer Aksoy'un öldürülmesi olmuştu ve ondan sonra arkası gelecekti. Prof. Muammer Aksoy'un Öldürülmesiyle başlayan 'laik isimlere yönelik suikastlar zinciri' hız kesmeden yaklaşık 10 yıl boyunca muhtelif aralıklarla sürecek sonra birdenbire kesilecekti. Aksoy'u izleyen ve söz konusu profile oturan gazeteci Çetin Emeç, Prof. Bahriye Üçok, yazar Turan Dursun, yazar Uğur Mumcu ve yazar Ahmet Taner Kışlalı'nın öldürülmeleri bir 'karakteristik cinayetler süreci' olarak hafızalara kazınacaktı.

Prof. Dr. Muammer Aksoy, 27 Mayıs sonrası Kurucu Meclis üyesi, milli petrol savunucusu,[208] Türk Hukuk Kurumu Başkanı, eski CHP milletvekili, Atatürkçü Düşünce Derneği (ADD) kurucusu, Cumhuriyet gazetesi yazarı olarak laik kişileri hedefleyen suikastlar silsilesi için 'ideal bir başlangıç hedefi' kimliğine oturuyordu. Dolayısıyla laik kesimleri infi-

208 İlginçtir, Prof. Aksoy bağımsızlıkçı bir Türk aydını olarak 'Milli Petrol Politikası'nı savunmuş ve bu yönde sert tartışmalara girmişti. Daha önce de 'Milli Petrol'ü savunan ve 'Petrol Fırtınası' kitabının yazarı Raif Karadağ Ankara'da bir otel odasında ölü bulunacaktı. Hem de bu konuyu cumhurbaşkanı ve başbakanla görüşmeye gitmeden az önce.

ale sevk etmek için Muammer Aksoy'dan uygun bir isim seçilemezdi. Gerçekten de Aksoy, Atatürkçü-laik cephenin en saygın ve en tanınmış ve sembol isimlerinden biriydi. Çok üretken bir yazar olan Aksoy laik hassasiyetler taşıyan birçok kitaba da imza atmıştı.[209]

Prof. Dr. Muammer Aksoy, 31 Ocak 1990 akşamı, Ankara Bahçelievler'deki evinin önünde uğradığı silahlı saldırı sonucu öldürülecekti. Polis yetkililerinin, 'çok profesyonelce' olarak tanımladıkları cinayetin failleri belirlenemedi ve kanıt olarak geriye sadece mermi kovanları kaldı. Daha sonra yapılan araştırma sonucu eylemde kullanılan silahın türü belirlendi ve daha önce herhangi bir eylemde kullanılmadığı tespit edildi. Suikasttan sonra gazeteleri arayan bir kişi eylemi 'İslami Hareket Örgütü' adına üstlenecekti.

Aksoy olayında tıpkı diğer faili meçhul cinayetlerde olduğu gibi uzunca bir süre hiçbir gelişme yaşanmadı. 1999 Eylül ayında dönemin Ankara Emniyet Müdür Vekili Kemal İskender'in koordinatörlüğünde 'Faili Meçhul Olayları Analiz Birimi' adı verilen özel bir birim kuruldu. Mayıs 2000'de Uğur Mumcu'nun katillerini bulmaya yönelik başlatılan 'Umut operasyonu' kapsamında bu olaya ilişkinde umut ışıkları doğdu. Nitekim 17 Mayıs'ta Sincan'da ele geçirilen bir silahın Emniyet Genel Müdürlüğü kriminal incelemesinde, 1990 yılında Aksoy'un öldürülmesi olayında kullanılan silahla aynı olduğu belirlendi ve olayla ilgili failler aranmaya başladı. 19 Mayıs'ta 'Umut Operasyonu' çerçevesinde Kışlalı suikastını düzenlediklerini itiraf eden Necdet Yüksel, Aksoy cinayetini de kendilerinin işlediğini söyledi. 20 Mayıs'ta Aksoy'u susturuculu bir

209 Prof Aksoy'un kitapları: 'Atatürk ve Sosyal Demokrasi', 'Atatürk ve Tam Bağımsızlık', 'Laikliğe Çağrı', 'Devrimci Öğretmen Kıyımı', 'Önümüzdeki Cumhurbaşkanlığı Seçimi / Rejim Bunalımına ve Kötü Sonuçlarına Doğru Pupa Yelken Gidiş', 'Sosyalist Enternasyonal ve CHP'

silahla vurduğunu itiraf eden Ferhan Özmen'e Aksoy'un Ankara Bahçelievler'deki evinin önünde tatbikat yaptırıldı.

Suçu Üstlendiler mi Şüphesi

Ancak bu olayda zanlı ifadesinde bazı çelişkiler olduğu ileri sürülecek, ifadenin ezberletildiği ve suçu üstlenmesinin sağlandığı kuşkuları doğacaktı. Polis 'deliller kesin' derken, sanıkların kimliği üzerinde kuşkular oluşacaktı. İlgili habere bir göz atalım: "Faili meçhul 17 cinayeti, aynı kişilerin üstlenmesi ve olay yeri tatbikatlarındaki çelişkili ifadeler kafaları karıştırdı. Emniyet'ten,'Bazı şeylerin açıklanması sakıncalı. Mahkemede her şey ortaya çıkacak. Deliller kesin' açıklaması yapıldı. Uğur Mumcu ve Muammer Aksoy cinayetlerinin faillerinin ifadelerindeki çelişki ve soru işaretleri, akılları karıştırdı. Polis yetkililerinin açıklamalarında Mumcu suikastını iki ayrı grubun üstlenmesi gibi çelişkili bir durum belirirken, Aksoy suikastıyla ilgili olarak zanlının söyledikleri de Aksoy'un oğlunu ikna etmedi. Yapılan balistik incelemelerde, Aksoy'u öldüren kurşunların, Sincan'da tarlada bulunan 7.65 mm çapındaki Beretta marka tabancanın namlusundan çıktığı kesinleşti. Polis, bu incelemelerde bulunan kovandaki iğne izine de bakıldığını, bu izlerin tuttuğunu, ancak asıl sonucun namlunun bıraktığı balistik izle saptandığını vurguladı. Cinayet zanlısı Ferhan Özmen'in,'Aksoy'u susturuculu Beretta ile vurdum. O sırada üzerinde mont vardı. Tabancayı kanalizasyona attım' şeklindeki ifadeleri ise kafaların karışmasına neden oldu. Olayın tanığı olan çiçekçi, Aksoy'un eşi Ülke Aksoy ve oğlu Arın Aksoy ise silah sesleri duyduklarını söyledi. Yani silahta susturucu kullanılmamıştı. Arın Aksoy ayrıca babasının mont değil, palto giydiğini belirtti."[210]

210 Kadir Ercan. Emniyet Çelişki Yok. 22.05.2000. Hürriyet.

Muammer Aksoy'la başlayan cinayetler zincirinin en dikkat çeken yanı hepsinin 'İslami Örgütler'e havale edilmesiydi. Ancak her olay kendi içinde başka ihtimallerin de olabileceğini gösteriyordu. Bu anlamda bugün bile bu olaylar üzerindeki tüm kuşkular giderilmiş ve tüm netliğiyle açıklığa kavuşturulmuş değil. Kesin olan sadece Türkiye'nin en önemli aydınlarının birer birer adeta bir planın basamaklarıymışçasına ortadan kaldırılmalarıydı...

(7 Mart 1990)
Çetin Emeç Cinayeti: Hürriyet Gazetesi Genel Yayın Yönetmeni'nin Öldürülmesi

"İslami Hareket Örgütü üyeleri çok profesyoneldi. Örgüt görevlisinden çok devletçe eğitilmiş kişiler görünümündeydiler. Kendilerine İslami Hareket denildiğinde bunu kabul ettiler ve 'Siz söylediniz, biz kabul ettik' dediler. İslami Hareket diye bir bildiri, dergi, afiş ve benzeri örgüt simge ve uzuvları yoktu. Bu bir örgüt değil gruptu, ancak kimin adına çalıştığı belirlenmeden grup söndü."

-Eski Emniyet İstihbarat Şubesi Başkanı Hanefi Avcı-

Demokrat Parti'nin kurucularından milletvekili Selim Ragıp Emeç'in oğlu olan Çetin Emeç, Galatasaray Lisesi ve Hukuk Fakültesi'ni bitirdikten sonra babasının sahibi olduğu Son Posta gazetesinde gazeteciliğe başladı. Seçkin bir çevrede doğmuş olmanın da avantajlarını iyi kullanarak sonunda Hürriyet Gazetesi Genel Yayın Yönetmenliği koltuğuna oturmuştu. Bu makam o yıllarda herkese kolay nasip olmayan bir ayrıcalıktı. Gazetecilikte 38 yıl her kademede görev yapan Emeç, 'sivri' bir isim olmamasına rağmen gene de birilerinin hedefi olacak ve hayatını kaybedecekti.

Olayın Gerçekleşmesi

7 Mart 1990 günü olağan günlerden biri gibiydi. Nitekim Hürriyet Gazetesi Genel Yayın Yönetmeni Çetin Emeç de o sabah gaze-

tedeki görevine gitmek üzere Kadıköy-Suadiye'deki Suyanı Sokak Yalı Apartmanı'ndaki evinden çıkmış, arabasına binmiş ve arka koltuğa oturup günlük gazetelere göz atmaya başlamıştı. Şoförü Sinan Ercan tam direksiyona geçmiş ve arabayı hareket ettirmek üzereyken ne olduysa o an oldu. Az ileride park etmiş 34 FFE 21 plakalı, gri renkli, Doğan marka otomobilden, yüzleri siyah kar maskesiyle kapatılmış iki kişinin inip, ellerindeki silahlarla koştuğunu önce kimse fark etmedi. Soğukkanlı katiller otomobilin iki yanına doğru yönelip, silahlarını ardı ardına ateşlediler. Şoförü, Sinan Ercan ise birden can havliyle kapıyı açıp sahil yoluna doğru koşmaya başladı. Ancak katiller 'şahit' bırakmak istemiyordu. Ölüm kovalamacası kısa sürerken şoför Sinan Ercan da[211], sokağın başında vurularak öldürüldü. Olayı bazı görgü şahitleriyle birlikte yeğeni Doğan Gezgin de acı içinde izleyecekti.

Katiller otomobillerine binip hızla sahil yoluna yöneldiler. Ancak birkaç kilometre sonra lastikleri patladı, araç bir süre jantın üzerinde gitti. Sonra otomobili Bostancı Karakolu'nun yakınında terk edip alelacele oradan uzaklaştılar. Polisler olaydan yarım saat sonra çevreyi aramaya başladıklarında sadece Çin malı mavi renkli bir spor ayakkabısı[212] teki ve bir güneş gözlüğü buldular. Olaydan birkaç saat sonra gazeteleri arayan biri, "Emeç'i cezalandırdık. İslam düşmanlarına ders olsun. Türk İslam Komandoları" diyerek cinayeti üstlendi.

---

211 Olay gecesi Sinan Ercan'ın evi defalarca telefonla aranmış ve Sinan Ercan'ın eve gelip gelmediği kontrol edilmişti. Sabaha kadar susmayan telefonları sonunda telefonun fişini çekerek engelleyebilmişlerdi.

212 'Özel ekibin elinde güneş gözlüğü ve her yerde satılan Çin malı spor ayakkabının tekinden başka delil yoktu. Emniyet Müdürü Ardalı, delillerin Kriminal Şube Biyoloji Laboratuvarı'na teslim edildiğini ve titizlikle incelendiğini açıkladı. Ancak gerçekte, spor ayakkabı, olayı soruşturan ekiplerden birinin masasında küllük olarak kullanılıyordu. Özel ekipteki polisler birbirlerine 'Ayakkabının teki olduğuna göre katil tek ayaklı' diye espri yapıyordu. Özel timde görevli bir polisin görgü tanığı kadının ifadesini alırken sarkıntılık etmesi ve ardından görevinden alınması da soruşturmanın ciddiyeti hakkında ipuçları içeriyordu!' (Ercüment İşleyen. Basına Gözdağı. Milliyet. 01.29.1999.)

Cinayetten sonra hemen İstanbul'a gelen dönemin İçişleri Bakanı Abdülkadir Aksu, "Elimizde çok değerli ipuçları var. Eşkâl var. Parmak izi var. Olay Muammer Aksoy olayındaki gibi karanlık değil" diyerek, yüreklere su serpmeye çalıştı.[213] Ancak durum İçişleri Bakanı'nın anlattığı gibi değildi. Cinayetle ilgili en önemli ipucu olan parmak izleri, polisin yaklaşımıyla 'tanımlanamaz' haldeydi. Çünkü saldırganlar kullandıkları otomobildeki parmak izlerini silmişti. Polis çemberi geciktiği için geriye kalan izler de çok kişi tarafından ellenmiş, birbirine karışmış, deforme olmuştu.

Küllük Olan Kanıt

Katiller kullandıkları otomobili bir gece önce Levent 5. Gazeteciler Sitesi'nde Güneş Gazetesi Hukuk Danışmanı Avukat Erdoğan Tuncer'den silah zoruyla gasp etmişlerdi.[214] Ancak yüzle-

213 İlginçtir, nedense Türkiye'yi sarsan en önemli suikastların çoğu Abdülkadir Aksu'nun İçişleri Bakanlığı yaptığı dönemlere denk gelmişti. 'Kanlı Tesadüfler' ya da 'Şanssızlığın Kronolojisi' diyebileceğimiz durumlar zinciri, İçişleri Bakanı Abdülkadir Aksu'nun yakasını hiç bırakmadı. İlk olarak 46'ncı hükümette yani 2'nci Turgut Özal hükümetinde 31 Mart 1989 günü İçişleri Bakanlığı görevine getirilen Aksu, daha sonra 9 Kasım 1989 tarihinde Yıldırım Akbulut başbakanlığında kurulan 47'nci hükümetin de İçişleri Bakanı oldu. Aksu'nun bu ikinci döneminde görevine başlamasının üzerinden çok geçmeden Türkiye bir suikastla sarsıldı. 31 Ocak 1990 tarihinde Atatürkçü Düşünce Derneği kurucusu Prof. Dr. Muammer Aksoy evinin önünde uğradığı bir suikastla hayatını kaybetti. Sadece 1.5 ay sonra 7 Mart 1990'da Hürriyet Gazetesi Genel Yayın Yönetmeni Çetin Emeç, öldürüldü. Ardından sırasıyla 6 Eylül 1990 tarihinde Turan Dursun, 26 Eylül 1990 tarihinde MİT Müsteşar Yardımcılığı da yapmış olan Hiram Abas, 10 gün sonra 6 Ekim 1990'da İlahiyatçı Bahriye Üçok öldürüldü. Yine Aksu döneminde dönemin SHP Milletvekili Erol Güngör'ün oğlu Mustafa Güngör öldürüldü. 2002 yılında AKP'nin iktidara gelip, Abdullah Gül başbakanlığındaki 58'inci hükümet kurulunca İçişleri Bakanlığı görevini Abdülkadir Aksu üstlendi. Aksu'nun bakanlığa başlamasından tam bir buçuk ay sonra,18 Aralık 2002 tarihinde, Doç. Dr. Necip Hablemitoğlu evinin önünde uğradığı bir silahlı saldırı sonucu hayatını kaybetti. En son olarak 19 Ocak 2007'de işlenen Hrant Dink cinayeti esnasında da gene Abdülkadir Aksu İçişleri Bakanıydı.

214 İlginçtir, olay hemen polise intikal ettirildiği halde araç nedense Boğaziçi Köprüsü'nden Anadolu yakasına rahatlıkla geçebilmiştir.

rinde kar maskesi olduğu için Tuncer, polise eşkâlleri hakkında bilgi veremiyordu. Öte yandan İstanbul polisi cinayetle ilgili olarak ilk etapta yaklaşık 100 kişiyi sorgulamış ama en ufak bir ipucuna dahi ulaşamamıştı. Mayıs ayının son günlerinde, İçişleri Bakanlığı, cinayetle ilgili bilgi vereceklere bir milyar lira ödül verileceğini açıkladı. Cinayetten üç ay sonra Emniyet Müdürü Ardalı, özel ekipte yer alan polisleri başka görevlere tayin ederek dağıttı. Özel ekibin üç ayda hazırlamış olduğu 'Emeç cinayeti dosyası' 20 sayfayı bile bulmuyordu. Ardından 18 Ekim 1990 tarihinde Mehmet Ağar İstanbul Emniyet Müdürlüğü görevine getirilecekti. Ağar, Emeç dosyasını yeniden raftan indirdi. Ancak dosyada görgü tanıklarının adresleri bile mevcut değildi. Bunun üzerine adresler yeniden belirlendi. Cinayet esnasında Suyanı Sokak'ta oturup, cinayet sonrasında taşınanların yeni adresleri dahi bulundu ancak yine somut bir sonuç çıkmadı.

İlginç Tesadüfler Sonrası Ortaya Çıkartılan Vaka!

Ne var ki katillerin bulunmasından herkesin umudu kestiği bir dönemde ilginç bir gelişmeler yaşanacaktı. Önce 1991 yılının Ekim ayında İstanbul Gayrettepe'deki Emniyet Müdürlüğü binasına yakın bir noktada Toyota marka bir otomobil yol kenarına park edilecekti. Anlatılanlara göre otomobilde iki kişi bulunuyordu. Biri önde, diğeri ise arkada oturuyordu. O bölgedeki görevli trafik polisinin yanlarına gelmesi ve 'araçlarını kaldırmalarını' istemesi üzerine otonun içindekiler arkadaşlarının karşıdaki pastaneye gittiğini belirterek 'beş dakika izin' isteyecekti. Trafik polisi istenen izni verip yanlarından ayrılacak ancak aradan epeyce zaman geçmesine rağmen otomobilin yerinde sabit kaldığını görecekti. Aynı kişiler gene arabadaydılar ve tekrar izin istemişler ve hemen oradaki pastaneye girmişlerdi. Ne var ki polis ceza kesmek için döndüğünde otomobilde kimseyi bulamamıştı. Bir süre bekledikten sonra çekici çağırtıp otoyu parka kaldırta-

caktı. Ne var ki otomobili arayan kimse çıkmayacaktı. Bunun üzerine şüpheli bulunan araçta arama yapılacak ve bagajında MP-5 silah, torpido gözünde ise Nezih Beyret adına düzenlenmiş sürücü belgesi bulunacaktı. Silahın balistik incelemesi yapıldığında ise şaşırtıcı bir gerçek ortaya çıkacaktı. Bulunan silah, yazar Turan Dursun'u öldüren silahtı. Motor ve şasi numaraları değiştirilen otoda çıkanlar sonucu adı sanı belli olmayan bir örgütün ve cinayetlerin izi 'tesadüfen'[215] bulunacaktı![216]

Ancak gerisi gene bir 'tesadüf' sonucu gelecekti. Bu kez de bir 'oto hırsızlığı' söz konusuydu. 21 Ocak 1993'te Kadıköy'de normal yol araması yapan polis ekipleri bir arabayı çeviriyor, arabanın çalıntı olduğu anlaşılıyor ve içindeki hırsızı yakalayarak gözaltına alıyordu. O esnada hırsızın üzerindeki çağrı cihazına gelen mesaj ise yeni gelişmelere kapıyı aralayacaktı. Mesajda bir telefon numarası veriliyor ve "Hemen ara" deniyordu. Numarayı araştıran polis, hırsız ararken Çetin Emeç'in katili olduğu iddia edilecek kişiyi bulacak ve Maltepe-Küçükyalı Dervişbey Sitesi'ndeki bir 'örgüt evi'ni ortaya çıkartacaktı. Söz konusu ev İslami Hareket Örgütü'nün kullandığı örgüt evlerinden biriydi. Evde çok sayıda silah, patlayıcı, sahte kimlik ve örgütsel dokümanlar bulunmaktaydı. Dokümanlarda sık sık 'İslami Hareket' adı geçiyordu.[217] Bu olay üzerine yapılan operasyonlarla İslami Hareket Örgütü üyelerinin çoğu ele geçirilecekti. Saldırıyı planlayan örgütün 'Ameliyat Tim Sorumlusu' Abdullah Bilen ise Güngören'de bir banka soygunu sonrasında polisle girdiği silahlı çatışmada öldürülecekti. Çetin Emeç cinayetini gerçekleştiren iki kişiden birisi olduğu söylenen Nezih Beyret sahte kimlikli ve 'Kemal' kod adını kullanan Kayserili Muzaffer Dalmaz ise yakalanamadı. Onun en son Bosna'da görüldüğü söyleniyordu. Lideri olduğu söylenen İrfan

215 'Tesadüf'ten çok sanki özellikle bulunması istenmiş gibi duruyor sanki!

216 Çetin Emeç Cinayetinde 14 Yıllık Sır. Saygı Öztürk. http://www.habervitrini.com/haber.asp?id=121557

217 Aslında örgütün adı belli değildi. 'İslami Hareket' polisin koyduğu bir ad oldu.

Çağırıcı[218], Tamer Aslan ve Mehmet Ali Şeker'in haklarında ise İstanbul DGM'de 'Anayasal düzeni silah zoruyla değiştirmeye teşebbüs' ve bu amaçla adam öldürmekten idam cezası istemiyle dava açılacaktı.

Her ne kadar olayı İslami Hareket örgütünün yaptığı 'hukuken' karara bağlansa da suikast üzerindeki şüpheler ve soru işaretleri bitmeyecekti. Nitekim bu konudaki en ilginç iddialardan biri eski İçişleri Bakanı Hasan Fehmi Güneş tarafından dile getirilecekti. İlgili habere bir göz atalım: "Kontrgerilla ve Özel Harp Dairesi tartışmalarının başladığı 1970'li yıllarda Başbakan Bülent Ecevit'in İçişleri Bakanlığı'nı yürüten Hasan Fehmi Güneş, Özel Harp Dairesi'yle ilişkilendirilen büyük olayların bazılarını bakanlığı döneminde yaşadı. Güneş'e göre Uğur Mumcu, Ahmet Taner Kışlalı, Turan Dursun, Muammer Aksoy ve Bahriye Üçok gibi aydın cinayetlerinin Özel Harp Dairesi'yle ilgisi yok. Güneş, 'Bunlar İran istihbaratı destekli. Bir tek Çetin Emeç cinayeti farklı' diyerek Emeç'in 1990 Martı'nda öldürülmesinde Özel Harp'in rolünün olduğunu ima ediyor. Güneş, gazeteci Emeç cinayetinin bir yanlışlık sonucu gerçekleştirildiği kanaatine sahip olduğunu belirtiyor. Güneş'e göre Emeç'in kardeşi Leyla Tavşanoğlu'na da bazı güçler Çetin'in yanlışlıkla öldürüldüğünü söylemişler. Güneş 'Bu cinayette karanlık ilişkiler karanlık noktalar var' diyor.

Tavşanoğlu ise Çetin Emeç'in yanlışlıkla öldürüldüğü yönünde bir bilgi almadığını, fakat eski Cumhurbaşkanı Turgut Özal'ın Emeç'in öldürülmesinin diğer cinayetlerden farklı olduğunu söylediğini anlattı. Tavşanoğlu şöyle dedi: "Bunu gazeteci Cengiz Çandar bana aktardı. Özal, Çandar'a 'Ama bu konuyu kapatalım. Bir daha konuşmayalım' demiş."[219]

---

218 İrfan Çağırıcı, 10 Mart 1996'da Kadıköy'deki bir banka şubesinde, 'Rasim Ayar' sahte kimliğiyle İran kaynaklı olduğu söylenen yüklü bir parayı çekerken yakalanacaktı.

219 Çetin Emeç cinayeti 'bir hata' mıydı? Ecevit Kılıç. http://arsiv.sabah.com.tr/2007/10/08/haber,E8594EB0B87C4F1FAEC11154C1699CC6.html

İlginç Bir Kişilik Daha: Muhammed Zehebi

Ne var ki bu arada ilginç bir gelişme daha yaşanacaktı. Ortaya atılan Muhammed Zehebi isimli bir kişiyle ilgili iddia kafaları hepten karıştıracaktı. Olayın 'hikâyesi'ne bir göz atalım önce: "Çetin Emeç'in öldürülmesinden birkaç gün önce Fatma Doğankayalı adlı bir kadının Emeç'in evini aradığı öğrenilmişti. Doğankayalı, Bilge Emeç'e Çetin Emeç'le görüşmek istediğini ve hayati derecede önemli olduğunu söyleyerek telefon numarasını bırakmıştı. Bu telefon numarasının Muhammed Celal Özel'e (Zehebi) ait olduğu anlaşıldı. Zehebi'nin ev işlerini yapan Fatma Doğankayalı'nın eşi de Zehebi'nin şoförüydü. Muhammed Zehebi'nin kimliği oldukça dikkat çekiciydi. Yıllar önce döviz kaçakçılığı suçundan yakalanmış ve 1973 tarihinde sınır dışı edilmesi kararlaştırılmıştı. Ancak iki yıl sonra sınır dışı edilmediği anlaşılmış ve 1975'te sınır dışı edilme emri yinelenmiş ve yurda bir daha sokulmaması emri de eklenmişti. Ancak bu süre içinde Muhammed Zehebi Siirtli Betül Özel'le evlenmişti. İşin ilginç yanı Türkiye'de olduğu süre boyunca altın, döviz ve uyuşturucu kaçakçılığına adı sık sık karışan, Çilo Mehmet diye bilinen Mehmet Yıldırım'la birlikte yargılanan Zehebi, 1987 yılında yeniden Türk vatandaşı olmuştu."[220]

Daha da ilginci Zehebi sabıkalı olduğu halde 'sabıkasız' gösterilmiş, 'mal varlığı yok' denilirken trilyonluk malvarlığı saptanmış ve asıl önemlisi de vatandaşlığa kabulünde bazı bakanlar ve milletvekillerinin 'aracı' olduğu iddia edilmişti. Zehebi ayrıca bazı üst düzey bürokrat, savcı ve hâkimlere evinde defalarca özel yemekler vermiş, onları 'konuk' olarak ağırlamıştı.

Üstelik Zehebi Çetin Emeç'e dair "gebertin şunu" lafını söylediğini kabul etmekteydi: "Muhammed Zehebi ise suçlamalara verdiği yanıtta 'beraat etmesine rağmen hakkında kaçakçılık ile yazılara kızdığı için, Mehmet Avcı ile telefonda görüşürken Çetin Emeç'e de küfür ettiğini, hatta 'gebertin şunu da' dediğini ama

220 İnci Hekimoğlu. Vatan Yahut Susurluk. Papirüs yayınları. İst. İst. Sf: 102-103.

bunun bir talimat değil, kızgınlıkla söylenmiş sözler olduğunu, cinayetle hiçbir ilgisinin bulunmadığını' ileri sürüyordu."[221]

Son garipliği de ekleyerek Zehebi konusunu kapatalım. Fatma Doğankayalı'nın ihbarından ancak iki yıl sonra Zehebi hakkında soruşturma açılabildi. İlginç değil mi?

Öyle veya böyle Çetin Emeç cinayetine dair 'İslami Hareket Örgütü' açıklamasına kilitleniyordu. Ancak bugün zihinlerde tartışılmaya devam ediyor ve çoğu kişi bu açıklamadan pek tatmin olmuş görünmüyor. Özellikle de bir dönem ortaya çıkan ve çok sarsıcı cinayetlere imza atan bu örgütün aniden ortalıktan kaybolması, elemanlarının çok dar ve çok farklı yapılanmış olmaları ister istemez 'birilerince' kurdurulmuş 'paralel' veya 'paravan' bir örgüt müydü şüphesini uyandırıyor...

221 A.g.e. Sf: 105.

(4 Eylül 1990)
Sonradan 'Tanrıtanımaz' Ve 'Din Karşıtı' Olan Eski Müftü Turan Dursun

Tarih boyunca 'inançlar alanı'na ait olan din olgusu çoğu kez tartışma konusu olmuş ve bu tartışmanın alacağı seyre bağlı olarak her zaman 'sakıncalı' veya 'riskli' çatışmalara yol açabilmiştir. Bu tartışmalar kimi kez farklı dinler arasında, kimi kez aynı dine ama farklı mezheplere mensup kişiler arasında bazen de onlarla 'din dışı' akım ve felsefeler arasında cereyan etmiştir. Geçmişte 'din savaşları'na yol açacak kadar gerginlikler yaşayan toplumlar zamanla dini daha 'bireysel' ve 'vicdani' bir sorun olarak görmeye başladıkça çatışmalar hafifler gibi görünse de gerçekte bu konu her zaman gündemde kalmıştır. Özellikle dini ve tanrının varlığını reddeden 'ateist' akımların ortaya çıkışı ve bu akımların dince 'kutsal' sayılan kavramları sorgulamaya çalışması doğal olarak karşıtlarında 'rahatsızlık' yaratmış ve istenmeyen olaylar'a sebebiyet verebilmiştir. Dahası toplumda bu ayrımlara dayanarak kargaşa çıkarmak isteyen güçlerce daima ellerinin altında bulundurmak istedikleri 'potansiyel' bir çatışma nedeni olarak görülmüş veya gösterilmiştir. Dolayısıyla her zaman 'hassas' bir konu olan dini ve inançsal alana ilişkin meselelerde ortalamadan 'farklı' veya 'aykırı' yorum sahibi kişi veya kişiler 'potansiyel' bir 'hedef' haline gelebilmişler bu ise toplumda 'din eksenli' gerilimlerin artması sonucunu beraberinde getirmiştir. Ne yazık ki bu durum günümüzde de sürebilmektedir.

İşte bu gibi 'aykırı görüş' sahiplerinden birisi de Turan Dursun'du ve onun bu 'karşı-inanç'ı hayatına mal olacaktı. Turan Dursun din konusundaki görüşleri yüzünden kimileri için bir 'düşman' sayılırken kimileri için de bir 'aydınlanma savaşçısı' olarak kabul gördü. Ancak nasıl kabul görürse görsün Turan Dursun sıradan bir 'inançsız' ya da 'Allah'ı reddeden' biri değildi. Öncelikle Dursun, çok sıkı bir din eğitimi almış, din konularına vâkıf ve bu alanda geçmişte müftülük seviyesine yükselmiş bir kişiydi. Daha önceleri Allah'a inanmış sonradan bu inancını terk etmiş olması da onu ayrıca farklı kılan bir özellikti. Fakat neye inanıp inanmamasından ziyade, bu konularda çok sayıda çalışmaya imza atmış olması[222], bu alanın tanınmış araştırmacıları arasına girmesi ve adeta 'militanca' diyebileceğimiz savunusu onu hedef haline getirmişti belki de.

Bu açıdan bakıldığında Turan Dursun'un gerçekten ilginç diyebileceğimiz bir yaşamı olmuştu. Sivas'ın Şarkışla ilçesinde 1934 yılında doğan Turan Dursun imam olan babasının etkisiyle 'Basra'da ve Kûfe'de bile görülmeyecek bir âlim' olma sevdasıyla yetişti. Tüm çocukluğu şeyhlerin ve din hocalarının yanında çeşitli tekke ve dergâhlarda geçti. Çok hızlı bir öğrenme kapasitesi olan Dursun 'sarf' ve 'nahv' denilen Arapça grameri, hem 11. ve 12. yüzyıl Arapçasını hem de 7. ve 8. yüzyıl Arapçasını adeta yutarak öğrendi. On yedi yaşında icazeti almış ve Kazvini'yi okumuştu. Ardından Diyanet'te müftü olabilmek için ilkokulu dışarıdan bitirdi. Köy imamlığına başladı. İstanbul Çarşamba'da Üçbaş ve İsmailağa medreselerinde hocalık yaptı. 1958-1965 yılları arasında Tekirdağ, Gemerek, Türkili, Altındağ ve Sivas'ta müftülük yaptı. Müftülükleri sırasında 'aykırı tutumları' nedeniyle sürgünleri

222 Turan Dursun'un Eserleri: 'Kur'an Ansiklopedisi' (14 cilt), 'Kutsal Kitapların Kaynakları' (3 cilt), 'Din Bu' (4 Kitap), 'Kulleteyn' (otobiyografi), 'Şeriat Böyle', 'Allah', 'Dua', 'Kur'an', 'Turan Dursun Hayatını Anlatıyor' (söyleşi), 'Müslümanlık ve Nurculuk', 'İlhan Arsel'e Mektuplar', 'Ünlülere Mektuplar'

oldu. 60'lı yıllarda 'aydın müftü' olarak isim yaptı. Kendi deyişiyle "İslam'a olan inancını yitirdikten sonra" 1965 yılında müftülüğü bıraktı. Dinlerin kökenindeki eski efsaneleri, modern felsefeleri araştırmaya koyuldu. Öldürülmeden önce 2000'e Doğru dergisine çok tepki çeken yazılar yazıyordu. Bazıları için ise o "Türkiye'nin Salman Rüştüsü'ydü". Nitekim buradan hareketle cinayetten sonra İran adres olarak gösterilecek, sonradan yakalanacak zanlılar da "eğitimlerini İran'da aldıklarını" söyleyeceklerdi.

Turan Dursun 4 Eylül 1990'da Kadıköy-Koşuyolu'ndaki Tophanelioğlu Caddesi Köşk Çıkmazı Bintan Sitesi'ndeki evinin yakınlarında market alışverişinden çıktıktan sonra siyah bir Renault'dan[223] susturuculu 7.65 kalibrelik tabancayla açılan ateş sonucu vurularak öldürülecekti.[224] Olayı, yakınlardaki bir çiçekçi dükkânında çalıştığı öne sürülen 13-14 yaşlarında bir 'çiçekçi çocuk' görecekti. Ancak bu tanık da ortadan kaybolacaktı. Cinayet sonrasında eve gelen polisler ortalığı adeta talan edeceklerdi.[225] Bu arama sonrası Turan Dursun'un evinde kütüphanesinin raflarında duran pek çok dokümanın kaybolduğu anlaşıldı. Yatağının üzerine ise 'Kutsal Terör Hizbullah' kitabı bırakılmıştı. Yakınları kitabın Dursun'a ait olmadığını, eve giren kişiler tarafından bir 'mesaj' olarak bırakıldığını iddia edeceklerdi. İstanbul Emniyet Müdürlüğü, evde polislerin arama yaptığını doğruladı ancak 'arama tutanağı'nda kitaplıktan alınanlar yer almadı.

Turan Dursun Öldürülmeden Önce Kaçırıldı Mı?

Ancak öylesine bir iddia vardı ki, buna göre Turan Dursun öldürülmeden bir hafta önce kaçırılmıştı. Şimdi bu iddiaya göz atalım: "Abit Dursun, Turan Dursun'un öldürülmeden bir

223 Siyah Renault'nun plakası tespit edilemeyecekti.

224 Emniyet Müdürü Hamdi Ardalı'nın açıkladığına göre 7 adet boş kovan bulunmuştu.

225 Kim bilir belki Turan Dursun'un katilleri evde saklanıyordu, onu aradılar herhalde!

hafta önce de kaçırıldığını öğrenmişti. Kaçırılma olayını ailesinden saklayan Turan Dursun sadece bir yakın dostuna anlatmıştı. Evine giderken üç-dört kişi tarafından zorla bir arabaya bindirilmişti. Turan Dursun'u birkaç saat dolaştırmışlar ve bu süre onlarla konuşmak için fırsat yaratmıştı. Bu sohbetten sonra Turan Dursun'u 'Artık yazı yazma, seni öldüreceğiz' tehditleri ile bırakanlar, ona ikinci bir kez ikna şansı vermemişlerdi. Bu olayı saklı tutan Turan Dursun, konuşmasa da her şeyi yazma alışkanlığı olan biriydi. Abit Dursun'a göre her an başına bir şey geleceğini bildiği için bütün çalışmalarını ve notlarını kopyalayarak saklayan Dursun, kuşkusuz onu kaçıranlarla ilgili bütün bilgileri de yazıp saklamıştı. Ancak çocuklarının başını derde sokmak istemediği için bu kopyaları sakladığı yer için 'Merak etmeyin, son derece güvenli bir yerde' demekle yetinir, neresi olduğunu söylemezdi. Ancak ölümünden sonra araştırmadık yer bırakmayan ailesi, henüz bu kopyaları bulamamış. Ama hiç tanımadıkları biri Abit Dursun'a TÜYAP Kitap Fuarı'nda bir ipucu vermiş. Bu kişinin kimliğini saklamayı tercih eden Abit Dursun, 'belki' diyor, ulaşabileceğiz bu belge ve bilgilere..."[226]

Cinayetle ilgili operasyonda yakalanıp tutuklanarak DGM'ye çıkartılan 15 sanık ilk oturumda tahliye edildi. Ardından cinayetle ilgili İstanbul DGM'de iki ayrı dava görülmeye başladı. Davalardan birinde örgütün üst düzey yöneticileri Kudbettin Gök, Mehmet Ali Şeker, Mehmet Zeki Yıldırım, Ekrem Baytap'ın da aralarında bulunduğu 25 sanık yargılanıyordu. Bu dava sürerken 1996 yılının mart ayında İslami Hareket Örgütü lideri olduğu söylenen İrfan Çağırıcı yakalandı. Çağırıcı ve 12 arkadaşı da DGM'de yargılanmaya başladı. 23 Temmuz 2000'de İstanbul 3 No'lu DGM'de Turan Dursun ve Çetin Emeç davalarından yargılanan İrfan Çağırıcı önce 7.5 yıla daha sonra ise 'Anayasal düzeni silah zoru ile değiştirmeye kalkışmak' suçundan idam cezasına çarptırıldı.

226 İnci Hekimoğlu. 'Vatan Yahut Susurluk', Papirüs Yayınları,.sf: 100-101.

Sanıklardan Ekrem Baytap, Tamer Aslan, Mehmet Ali Şeker ve Cengiz Sarıkaya hakkında aynı suçtan dolayı ömür boyu hapis cezası verildi. İrfan Çağırıcı'nın kardeşi Rıdvan Çağırıcı ve avukat Hüsnü Yazgan'ın da aralarında bulunduğu 12 sanık örgüt üyeliği suçundan 3 yıl 9 ay ila 12 yıl 6 ay arasında değişen hapis cezalarına çarptırıldılar. 6 Mart 2002'de Yargıtay 9. Ceza Dairesi, İrfan Çağırıcı hakkındaki kararı onadı.

Din Maskeli Terörizm!

Sonuç olarak baktığımızda Turan Dursun olayında 'din adına' yapılan eylemin aslında sıradan bir 'terörizm' olduğunu, toplumda bu konuda sürüp giden tartışma ve çelişkileri derinleştirmekten başka bir işe yaramadığını gösterdi. Ayrıca bir fikir ve onu savunan kişiyi bize ne kadar 'aykırı' olursa olsun şiddet yoluyla susturmanın nasıl insanlık dışı bir eylem olduğunu gösterdi. Dini konulara yalnızca dini esaslara dayalı bir tartışma ile yaklaşılması yahut bunu aşan noktalarda hiç yaklaşılmaması gerektiğini hatırlattı. Ayrıca insanların 'inanma hakkı' olduğu kadar 'inanmama hakkı'da vardı ve bu düşüncelerini serbestçe ifade edbilirlerdi. Bu kriterler zorlandığı ya da dışına taştığı anda Turan Dursun olayında olduğu gibi kimin hangi amaçla gerçekleştirdiği belli olmayan açık bir suikasta dönüşür.

(26 Eylül 1990)
MİT Müsteşar Yardımcısı
Mustafa Hiram Abas

Türkiye'de o güne kadar istihbaratçılar siyasi suikastlarda pek fazla 'hedef' seçilen kesimler arasında değillerdi. Dahası istihbaratçıların ölümü pek öne çıkan haberler arasında değildi. Geçmişte benzer istihbaratçı ölümleri olmakla birlikte ya fazla ses çıkartmamış[227] ya da zaten adları bile geçmemişti. Ancak Hiram Abas'ın ölümü bu kuralı altüst edecekti. Bu, her şeyden önce Hiram Abas'ın sıradan bir istihbaratçı olmamasıyla ilgiliydi. İstihbarat dünyasında bir 'efsane' sayılan Abas'ın ölümü döneminin en sarsıcı suikastlarından biri olacaktı. (Soner Yalçın ve Doğan Yurdakul 'Bay Pipo/Bir MİT Görevlisinin Anıları/ Hiram Abas' başlıklı kitaplarında bu ünlü istihbaratçının hayatını kaleme alacaklardı. Ayrıca Kurtlar Vadisi dizisindeki Arslan Akbey karakterinde onun hayatından esinlenildiği ileri sürülmüştür.) Kısaca Abas suikastı "çok özel" bir suikast olarak halen durmaktadır.

Hiram Abas 1932 doğumluydu. Babası masondu. Bu yüzden masonik efsanelerdeki 'Hiram Usta'nın adından esinlenerek oğlunun adını 'Hiram' koydu. Saint-Joseph Lisesi'nden mezun oldu. Yüksek eğitimini Ankara Siyasal Bilgiler Fakültesi'nde (SBF) tamamladı. 1957 yılında okulu bitirdikten sonra Adnan Menderes'in en önemli bürokratlarından Başbakanlık Müsteşarı Ahmet Salih Korur'dan babası Hilmi Abas randevu alacaktı. Ancak

227 Örneğin aynı yıl içinde MİT'in Ermeni Masası'dan olduğu söylenen Albay Rıfat Uğurlutan 23 Ocak 1990'da TİKKO tarafından öldürülmüştü.

Korur, asıl dedesi Mübarek Galip Eldem'in[228] dostuydu. Yakınlıkları 'Mason biraderliği'ne dayanıyordu. Abas eski MİT müsteşarlarından Fuat Doğu'nun yanında ve onun himayesinde yetişti. Teşkilatın içinde 'Bay Pipo' ve 'Boksör' lakaplarıyla anıldı. İstanbul ve Ankara'da çalıştıktan sonra CIA'nın çeşitli okullarında dört yıl eğitim gördü. Silah kullanmadaki ustalığı ile tanındı. 12 Mart 1971 döneminde İstanbul'da görev yaptı. 30 Mart 1972'deki Mahir Çayan ve arkadaşlarının öldürüldüğü Kızıldere Operasyonu'nda görev almıştır. Yunanistan ve Beyrut'ta çalıştı. 12 Eylül 1980 darbesinden sonra kendi isteğiyle emekli oldu. Dönemin TİSK Genel Başkanı Halit Narin'in yanında çalıştı. 1986 Ağustosu'nda Hayri Ündül'ün MİT Müsteşarlığı'na getirildiği esnada, MİT Müsteşar Yardımcısı olarak yeniden MİT'e döndü. 1988'de yayımlanan MİT raporu olayında sorumlu görülerek raporu kaleme alan Mehmet Eymür'le birlikte pasif göreve alınmak istenince, ikinci kez teşkilattan kendi isteğiyle ayrıldı. 1986 yılından itibaren dönemin Başbakanı Turgut Özal'ın 'MİT'in sivilleşmesi' operasyonunda görev aldı.

Soğukkanlı ve Bond Çantalı Saldırgan!

Günlerden 26 Eylül 1990'dı. Hiram Abas, o esnada oğlu Cengiz ile birlikte çalıştığı Fevzi Gandur Denizcilik Şirketi'nin Taksim'deki bürosuna gitmek üzere yola çıkmaya hazırlanıyordu. Kadıköy'ün Çiftehavuzlar semtindeki Cemil Topuzlu Caddesi üzerindeki 32 numaralı Yuvam Apartmanı'ndan çıktığında saatler 10.00'a yaklaşmaktaydı. Apartmanının arka bahçesine park ettiği 34 HEZ 59 plakalı Şahin marka otomobiline binip yola koyuldu. Mahur Sokak'a doğru yönelmiş, Bağdat Caddesi'ne çıkmak üzereydi, yavaşladığı esnada arabanın camına yaklaşan bir kişi silahı

228 Mübarek Galip Eldem, ünlü ressam ve müzeci Osman Hadi Bey'in yeğeniydi. (Ya da Osman Hamdi onun amcasıydı) Ünlü Mimar Sedad Hakkı Eldem'in de dayısıydı. Aynı zamanda arkeolog olup, Türkiye'nin sayılı nümizmatiklerinden (parabilimci) biriydi.

doğrultup peş peşe ateşlemeye başladı. İlk kurşunları boynuna[229] ve çenesine yedi. Diğerleri cama ve kapıya isabet etmişti. Yanından ayırmadığı 357 Magnum tabancasını çekmeye dahi fırsat bulamamıştı. Saldırgan ateşi kestikten sonra gayet soğukkanlı bir şekilde içeri bakmış ve öldüğünden emin olmak istemişti. Görgü tanıklarına göre saldırganlar 2-3 kişiydi. Biri genç, öteki 40'lı yaşlarda gösteriyordu. Saçları dökük ve elinde Bond çanta tutuyordu. Sonra ayrı yönlere dağılmışlardı. Polisler olay yerine geldiklerinde Abas için yapılabilecek bir şey kalmamıştı. Ölenin MİT'in önemli mensuplarından biri olduğu anlaşıldığında ise ortalık ana baba gününe dönecekti. Uzman MİT mensuplarının ilk değerlendirmeleri cinayetin oldukça profesyonel olarak işlendiği yönünde olacaktı.

Neden Öldürüldü?

Her suikast sonrası olduğu gibi Hiram Abas suikastı hakkında da bir dizi iddia, dedikodu ve komplo teorisi ileri sürüldü. Eylemi 4 Devrimci-Sol militanının gerçekleştirdiği 'kesinleşse' bile gene de bu iddiaların arkası durmadı. Bu konuda şu ana kadar ileri sürülen tezler arasında şunlar vardı:

1) Hiram Abas, MİT'in sivilleşmesini istemeyen güçler tarafından öldürülmüştü.
2) Hiram Abas, MİT'teki iç hesaplaşmalar ve ekipleşmeler dolayısıyla öldürülmüştü.
3) Silah kaçakçılığı işine bulaştığı için öldürülmüştü.

Bu iddiaların hiçbiri kesinliğe kavuşturulamadı ve ispatlanamadı.

229 Hiram Abas daha önce de THKP-C üyelerinin Fındıkzade'de kalmakta oldukları eve baskın yapan ekipte yer almış ve bu olayda THKP-C militanı Ziya Yılmaz tarafından boğazından vurulmuştu.

Özal Suikastını mı Çözmüştü?

Ancak Hiram Abas suikastına dair en ilginç ve dikkate değer iddialardan biri bir dönem Turgut Özal'ın danışmanlığını yapan Verso Araştırma Başkanı Stratejist Erhan Göksel'e aitti. Göksel'e göre Hiram Abas, Özal'a suikastla ilgili önemli bilgilere ulaşmış ve bunun ayrıntılarını bizzat aktarmak üzereydi. Ertesi gün bildiklerini Özal'a anlatmadan önce öldürülecekti. Kendisiyle yapılan röportajda bu konudaki sorulara şu cevapları veriyordu Göksel:

- ...1988'de Özal Suikastı Var

Ben Özal'a suikast yapıldığında yanında değildim, yani danışmanı değildim. Özal bu suikast girişiminden çok sonra bana bazı olayları ve bağlantıları anlatmıştı. Olaydan epey sonra bu konuyla mı bilmiyorum ama özel olarak Hiram Abas'ı görevlendirmişti. Hiram Abas, Özal suikastını çözmek için büyük çaba harcadı ve Hiram Abas'ın suikastı, Özal'a yapılan suikastla ilgili, önemli bilgiler elde ettiğini Turgut Bey'e İstanbul'dan telefon ettikten ve yüz yüze anlatmaya geleceğini söyledikten hatırladığım bir gün sonra, Turgut Bey'i göremeden öldürüldü. Turgut Bey bu olayı bana aynen şöyle yorumlamıştı. "Hiram önemli şeyleri çözdü ve bana anlatmasını engellemek için öldürüldü" demişti daha sonra. Turgut Bey, neleri biliyor; neleri bilmiyordu, bunu hiçbir zaman öğrenemedim. O dönemde sadece bir kez Turgut Bey'e "ne var bu işin içinde" dediğimde, "bu konuları kapat" dedi ve bu konuyu benle çok sonra sadece bir kez daha konuştu.

- Keçeciler'in anlattığına göre de Özal kendisine suikast yapanları biliyordu ama üzerine gidemedi. Altından çok şey çıkar diye.

Olabilir. Burada bir tek şey söyleyebilirim: Hiram Abas'ın ölümünden bir süre sonra Turgut Bey bana bu konuyu ikinci kez açtı ve o olayla ilgili bazı bilgiler verip, fikrimi sordu. Bana aktardığı bilgilerde çelişki vardı. Okuduğu ilk raporda Hiram Abas'ı Dev-Sol'un vurduğu iddia ediliyordu. 40 yaşlarında, gözlüklü,

saçı önden dökük birisinin vurduğu iddiası vardı. Şoför koltuğunun arkasındaki kapı camından, şoför koltuğunda oturan Hiram Abas'a ensesinden ateş ettiği söylendi. Görgü tanıklarına göre de aracın önüne Hiram Abas'ın, kendisini tanıdığını düşündürten bir durum vardı. Abas'ın durarak şoför camını açtığı iddiası vardı. Özal'ın ayrı bir ekibe hazırlattığı ikinci bir rapor ise yine Hiram Abas'ın, önünden geçen birisini görüp yavaşladığı, o sırada arabanın arka yan camından ensesine ateş edildiği iddia ediliyordu. Özal ise özel bir ekibe hazırlattığı üçüncü rapora inanıyordu. Bana söylediği; Dev-Sol'da o dönemde 40 yaşlarında kimsenin olmadığıydı.

- Belki de taşeron bir örgüt kullanmışlardır.

Bana bu iddia zayıf geliyor. Hiram Abas çok özel yetişmiş Rambo gibi bir profesyonel biriydi. Bana anlatılan. Ben kendisini hiç görmedim. Ama anlatılan Amerika'da çok özel eğitim aldığıydı. Türkiye'nin en iyi yetişmiş polisi, önüne gelen bir kasiste yavaşladığında eğer duruyorsa, Özal'ın düşündüğü gibi onu tanıyan ve duracağını bilen birisidir. Arabanın arka camından ateş ediliyor kafasına. Bana göre bizzat taşeron olarak değil bizzat işin merkezi tarafından Hiram Abas öldürüldü. Dediğim gibi daha sonra Turgut Bey işin üzerine gitmedi...[230]

Hiç şüphesiz Hiram Abas MİT'in en önemli isimlerinden biri olarak bazı 'devlet sırları'na vakıftı. Ayrıca döneminde MİT ve ordu arasında sürüp giden egemenlik mücadelesinde taraf olmuştu. Bütün bunların bileşkesinde o eksende çeşitli kesimlerin gözünde 'hedef' haline gelmiş olabilir.

230 Erol Metin. Özal'a Suikastı Ulaştıramadan Öldürüldü. www.aktifhaber.com.18.04.2008.
www.aktifhaber.com/news_detail.php?id=165505

(6 Ekim 1990)
Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Öğretim Üyesi Ve SHP Parti Meclisi Üyesi Doç. Dr. Bahriye Üçok

Laik kimlikli aydınlara yönelik 'suikastlar zinciri'nin ikinci halkası Doç. Dr. Bahriye Üçok'a karşı girişilen 'bombalı suikast' olacaktı. O da tıpkı daha önceki Muammer Aksoy gibi özel bir hedefti. Atatürkçü, çağdaş, laik değerlere bağlılığıyla tanınan bir isimdi. Ayrıca 'kadın' kimliğiyle de bir 'istisna' teşkil ediyordu. İlahiyatçı olmasına rağmen 'laik aydın' profiline oturan Üçok, alanında yaptığı çalışmalarıyla tanınıyordu.[231] Üçok, Fransızca, Arapça ve Farsça bilmekteydi.

Gerçekten ilginç bir kişilikti Üçok. 1919 yılında Trabzon'da doğmuş, yükseköğrenimini Ankara Dil Tarih ve Coğrafya Fakültesi Ortaçağ Türk-İslam Tarihi Bölümü'nde tamamlamış, aynı zamanda Devlet Konservatuvarı Opera Bölümü'nü de bitirmişti. 1953 yılında, Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi'ne, ilk bayan öğretim üyesi olarak girdi. 1964 yılında, 'İslam Devletlerinde Kadın Hükümdarlar' adlı teziyle doçentliğe yükseldi. 1971'de Cumhuriyet Senatosu'na kontenjan senatörü olarak atandı. Altı yıl süre ile bu görevde çalıştı. 1977'de CHP'ye katıldı. 1983 yılında Halkçı Parti'nin kurucu üyesi oldu. 1983 seçimlerinde bu partiden Ordu milletvekili seçildi. 1986'dan itibaren SHP üyesi oldu. 1990 Eylülü'nde SHP Parti Meclisi üyesi seçildi. Öldürüldüğü esnada SHP için bir 'Laiklik Raporu' hazırlamakta olan Üçok, daha önce

231 Bahriye Üçok'un eserleri: 'İslam'dan Dönenler ve Yalancı Peygamberler', 'İslam Devletinde Kadın Hükümdarlar', 'İslam Tarihi, Emeviler-Abbasilerve Atatürk'ün İzinde Bir Arpa Boyu', 'Ortaçağ'da Müslümanların Günlük Yaşayışları' (Çeviri)

de türban ve namaz konusundaki farklı yorumlarından dolayı bazı radikal İslamcı grupların tepkisini çekecekti. Nitekim Üçok öldürülmeden önce tehdit telefonları aldığı yönünde şikâyette bulunmuştu.[232]

Her şey Bahriye Üçok'un 6 Ekim 1990 günü Ankara'nın Çankaya ilçesindeki Köroğlu Caddesi üzerindeki evine gelen içinde kitap olduğu izlenimi verilen bombalı[233] bir paketle başlayacaktı. Paket üzerindeki gönderici kısmında 'İlmi Araştırmalar Vakfı' yazmaktaydı. Saat 16.30 sularında paketi alan ve kızı Kumru Üçok'u uzaklaştırdıktan sonra açmaya çalışan Üçok ani bir patlama[234] ile ağır yaralanacak ve kaldırıldığı Hacettepe Üniversitesi Tıp Fakültesi Acil Servisi'nde saat 20.00 civarında hayatını yitirecekti.

Olaydan hemen sonra polisin yaptığı araştırma sonucu, bombalı kitabın İstanbul'da Ekspres Kargo Perşembe Pazarı Şubesi'nden postalandığı ortaya çıkacaktı. Şirketin teslim alma bölümünde görevli olan ve paketi teslim edenleri gören görevli Gülay Calap, ifadesinde zanlıların eşkalini tarif edip ortadan kaybolacaktı.[235]

---

232 "Bir diğer ipucu da Üçok'un öldürülmeden önce telefonla tehdit edilmesi üzerine savcılığa yaptığı başvuruydu. Ankara Cumhuriyet Başsavcılığı kovuşturmaya yer olmadığı kararı vermişti. Oysa, Telefon Başmüdürlüğü, Ankara Cumhuriyet Savcılığı'na yazdığı yazıda, tehdit telefonlarının geldiği iki numarayı bildirmiştir. Tarih ve saat bildirilerek yapılan açıklamaya göre biri, 117 61 62 no'lu Milli savunma Bakanlığı santralına kurulu telefon, diğeri ise 137 92 48 no'lu İzzet Aluç adlı şahsa ait telefondu. Bu bilgiler ışığında tek yapılan İzzet Aluç'un ifadesinin alınması oldu. İzzet Aluç, ifadesinde Üçok'u tehdit eden telefonları kendisinin etmediğini söylüyordu." İnci Hekimoğlu. 'Vatan Yahut Susurluk', Papirüs Yayınları. sf: 95.

233 Olayın ardından suikastı soruşturmaya başlayan polis ilk anlarda kullanılan patlayıcının cinsinin NATO menşeli olduğunu açıklamasına rağmen daha sonradan yapılan açıklamalarda nedense Ortadoğu kökenli örgütlerin kullandığı Çekoslovak malı C - 4 olarak değiştirecekti.

234 Üçok'un öldürülmesinde kullanılan bomba türünün 4 ayrı yerde daha kullanılmış olduğu anlaşılmıştı. 2.4.1989 günü İngiliz Kültür Merkezi oto garajı, yine aynı gün İngiliz Konsolosluğ'na ait otomobilin altına, 16.10.1989 günü Suudi Arabistan Büyükelçiliği'nde görevli askeri ataşenin makam otomobiline, 14.01.1990 günü Suudi Arabistan Büyükelçiliği makam sekreterinin otosuna ve 18.6.1990 günü Türk Diyanet Vakfı Yayınları'na atılan bombalar aynı türdü..

235 Calap, daha sonra 16 Ocak 1994'te İzmir'de yasadışı TDHP'nin bölge sorumlu-

İlginç Olaylar; Ölen MİT Şoförü

Olaydaki birbirini kovalayan garip iddialar bitmiyordu. Nitekim bombalı paketi Üçok'a, dönemin Milli İstihbarat Teşkilatı (MİT) İstanbul Bölge Başkanı'nın şoförü Kemal Tunçsel'in gönderdiği iddia edilecekti. Ne var ki Kemal Tunçsel'in kendisi de Üçok suikastından birkaç gün sonra şüpheli bir şekilde ölecekti. Belki daha da ilginci dönemin MİT Müsteşarı Teoman Koman'ın Üçok suikastı sonrası basına verdiği bir davette, söz arasında, kısa süre önce suikasta kurban gitmiş Bahriye Üçok'un 'MİT'e çağrılıp bombalı paketlerin nasıl açılacağı konusunda eğitildiği' yönündeki açıklamasıydı.[236] Bu açıklama, Üçok suikastının devlet tarafından önceden bilindiği ancak yeterli önlem alınmadığı şeklinde yorumlanacaktı.

Burada bir parantez açıp hatırlatalım: Bu konuda sorulabilecek en ilginç sorulardan biri Taha Kıvanç'tan (Fehmi Koru) geldi. Şöyle diyordu Kıvanç: "Aynı soru, suikasttan hemen sonra gazetelere yansıyan başka bir ayrıntı üzerine de kafamıza üşüşmüştü: Bahriye Hanım, evine bombalı paket teslim edildiğinde, ilk iş olarak, kapıda paketi alan kızı Kumru Üçok'tan yanından uzaklaşmasını istemişti. Demek ki, Koman Paşa'nın sonradan açıkladığı gerçek olan Bahriye Üçok'un bombalı paket açılması konusunda eğitildiği doğruydu. 'Neden acaba?' Aklımıza gelen ihtimal şu oldu: 'Belki de Bahriye Üçok'a bombalı paket, iddia edildiği gibi, onun fikirlerine karşı bir kesimden değil, onu öldürmeyi

---

su olarak yakalandı. Calap örgütsel gerekçelerle çıkarıldığı mahkemece 22 yıl 6 ay hapis cezasına çarptırılmıştı. 'Kargocu kız', olarak ünlenen Calap, cezasının 4 yıllık bölümünü Çanakkale E Tipi Cezaevi'nde tamamladıktan ve 12 yıl hapis yattıktan sonra tahliye olmuş ve 2007'nin kasım ayında yapılan parti kongresinde kapatılan DTP Genel Başkan Yardımcısı olmuştu.

236 Ya Rabbim! Bu 'devlet mantığı' adamı deli eder! Eğer siz böylesi bir 'bombalı pakete karşı eğitim' veriyorsanız bir şeyler bildiğinizi ama görevinizi tam yapmadığınızı gösterir. Dahası daha kapsamlı hiçbir tedbir alınmayıp sadece 'uyarmak'la yetindiğinizin itirafıdır bu. Aynı şeyi Hrant Dink'e de İstanbul Valiliği'nde yapmadılar mı? Kimlere emanetiz meğer!

asla düşünmemiş bir yerden gelmişti...' İstenen, bombanın patlamadan patlamış kadar etki yapmasıydı. Ülkenin 'en laik' isimlerinden biri olan Bahriye Üçok gericilerce öldürülmek istenmiş olacak ama uyanıklığı sayesinde kurtulacaktı. Sonra da 'Kahrolsun gericiler' edebiyatıyla olayda hiç rolü bulunmayan insanlar suçlanacak, bizim gibi 'Ülkemiz Müslümanları asla teröre sapmamıştır' diyenler susturulacaktı. Oyunu bozan, hedefin sergilediği 'beklenmeyen sakarlık' olabilirdi. Böyle bir kuşku zihnimize üşüşünce, Bahriye Üçok suikastını hemen takip eden günleri merceğimiz altına aldık. Dikkatimizi sıradan bir olay çekti: MİT'in İstanbul'daki biriminde çalışan Kemal Tunçsel adlı bir şoför, suikasttan birkaç gün sonra Oto Sanayi Sitesi'nde öldürülmüştü. Cinayet üzerinde ciddiyetle durulmamıştı da. Bu adam neden öldürülmüştü? Şahsi düşmanlıklar mı, yoksa istihbarat örgütü bağı mı cinayette rol oynamıştı? Bu soruların cevabını bugün de bilmiyoruz. Bahriye Üçok suikastını araştıranlar, neden, bizim sorduğumuz sorulara benzer şeyleri kendi kendilerine sormazlar? Sözgelimi şöyle bir irtibatı: Kemal Tunçsel, amacı öldürmek değil de 'eğitilmiş' muhatabı tarafından etkisiz hale getirilmek olan bombalı bir paketi Ekspres Kargo'ya götüren kişi olamaz mı? Gülay Calap da tamamen tesadüf eseri, o paketi şirkette teslim alan görevli? Paketin patlamaması üzerine oturan bir senaryo söz konusuydu. Daha önce, Prof. Muammer Aksoy ile gazeteci Çetin Emeç öldürülmüş, her iki cinayetten sonra 'gericiler' suçlanmıştı. Bahriye Üçok'a gönderilen paketin üzerinde dini bir vakfın adı ve adresi vardı. Herkes bombayla dindarlar arasında gereken irtibatı kurabilecekti..."[237]

Nitekim Taha Kıvanç'ın bu yorumuna dayanarak çok sonra Avukat Ceyhan Mumcu 'soruşturmanın yeniden açılması ' talebiyle savcılığa başvuracaktı: "Avukat Ceyhan Mumcu, Doç. Dr. Bahriye Üçok suikastına ilişkin yeniden soruşturma başlatılma-

237 Taha Kıvanç. Sakarlık İşte. Zaman. 03. 10.1995.

sını talep ederek, o dönem Üçok'a gönderilen bombalı paketin teslim edildiği kargo şirketinin görevlisi olan Gülay Calap ile avukatı Filiz Kalaycı ve gazeteci Fehmi Koru'nun tanık olarak ifadelerine ve bilgilerine başvurulmasını istedi. Mumcu, Bahriye Üçok'a düzenlenen suikastla ilgili olarak, terör ve organize suçlara ilişkin soruşturmalara bakmakla görevli Ankara Cumhuriyet Başsavcı Vekilliği'ne başvurdu. Başvuru dilekçesinde, Bahriye Üçok'a gönderilen bombalı paketin teslim edildiği kargo şirketinin görevlisi Gülay Calap'ın avukatı Filiz Kalaycı'nın, kendisine açtığı manevi tazminat davasının Ankara 25. Asliye Hukuk Mahkemesi'nde sonuçlandığını anımsatan Mumcu, bu dava dosyasına avukat Kalaycı'nın vermiş olduğu 4 Haziran 2008 günlü dilekçede, 'Davalı (Ceyhan Mumcu), Bahriye Üçok suikastında karanlık noktalara değinirken sadece müvekkil ile (o tarihte kargo şirketinde çalışan ve şimdi DTP Genel Başkan Yardımcısı olan Gülay Calap) ile meşgul olmuş, en kolayını seçmiştir. Bilindiği üzere, suikast olayında esas karanlıkta kalan hadise, MİT elemanı olan Kemal Tunçsel'in bir trafik kazası sonucu şüpheli ölümüdür. Taha Kıvanç'ın Zaman gazetesindeki yazısı ayrıca bu hususa da değinmiştir' şeklinde ifadelere yer verildiğini aktardı."[238]

Üçok suikastı yıllarca sürüncemede kalacaktı. Ancak 16 Mayıs 2000'de Uğur Mumcu cinayetiyle ilgili 'Umut Operasyonu' başlatılacak ve Ankara'da Hasan Kılıç, Necdet Yüksel ve Ferhan Özmen isimli kişiler yakalanacaktı. (Ayrıca olayla ilgisi olduğu ileri sürülen biri Ankara dışında olmak üzere, Bilal Yurt, Celal Aytufan ve Mehmet Gürova ve Musa Koca isimli dört kişi daha yakalanacaktı.) Kendilerine 'Kudüs Komandoları' adını veren sanıkların sorgulaması sonucu Üçok'a yönelik olayda önemli gelişmeler yaşanacaktı. Özellikle 'Tekin' kod adlı Ferhan Özmen'in parmak izinin Üçok'a gönderilen bombalı pakette tespit edilen parmak iziyle örtüştüğünün tespit edildiğinin söylen-

238 Bahriye Üçok Suikastı Yeniden Soruşturulsun. 24.07.2009. Radikal.

mesi hayli önemliydi. Olayda o dönemki birçok suikastta olacağı gibi 'İran izi' bulunduğu iddia edilecekti.

Fakat önce Umut Operasyonu davasında yargılanıp mahkûm olan sanıkların davaları Yargıtay tarafından 'Calap'ın mahkemede tanık olarak dinlenmemesi' nedeniyle bozulacaktı. Sonra Calap da mahkemeye getirilecek ama sanık sandalyesinde oturan kişileri teşhis edemeyecekti. Paketi teslim eden kişiden telefon numarası alırken yüzüne baktığını söyleyen Calap, o kişiyi 'Orta boylu, ince bıyıklı bir kişi' diye hatırlıyordu. Ancak "Paketi veren kişiyi bugün yakalayıp getirseler, 'o şahıs' demem mümkün değil" demekteydi.

Evet, Üçok cinayetine ilişkin kamuoyuna bazı 'failler' gösterilmiş ama başta yakınları olmak üzere kimse tam ikna olmamıştı. Nitekim Bahriye Üçok'un kızı Kumru Üçok'un 2009 yılında annesinin mezarı başında yaptığı konuşmada "Gözümle görmeden inanmam, kimseyi suçlayamam. Bana kanıt göstersinler" demesi bile başlı başına manidardı.

Mağdurların devlete olan güveni bir kere daha sıfırlanacaktı!

(7 Nisan 1991)
Ergenekon'u İlk Telaffuz Eden Kişi: Tümgeneral Memduh Ünlütürk

'Ergenekon' bugün büyük bir davanın konusu olan ve Türkiye'nin yakın tarihinde olmuş bütün komplo, provokasyon, suikast, terör ve darbe gibi eylemlerin kaynağı olduğu iddia edilen ve günümüzde en çok tartışılan konu. Ancak bu örgütün ismini ya da varlığını hepimiz yeni öğrenirken aslında 'Ergenekon' adından çok daha önce söz edilmiş ancak kimse bugünkü kadar fazla üzerinde durmamıştı. Gün geldi 'Ergenekon operasyonları' ve davası başladı, işte o zaman bir ismi daha hatırladık. Bu isim Tümgeneral Memduh Ünlütürk'tü. Onu hatırlamamıza sebep ise Ünlütürk'ün 'Ergenekon' adını ilk telaffuz eden kişi olmasıydı. Üstelik Tümgeneral Ünlütürk öyle yabana atılır bir isim ve bu işlerin hiç yabancısı değildi. 12 Mart döneminin işkenceli sorgularının yapıldığı ve 'Kontrgerilla' adının da ilk söylendiği MİT'e ait ünlü Ziverbey Köşkü'nün komutanı olarak biliniyordu.

Nitekim aynı Ünlütürk 7 Nisan 1991 günü Üsküdar'daki evinde 3 kişinin saldırısı sonucu ölecekti. İddialara göre Ünlütürk'ün katilleri Devrimci-Sol (Dev-Sol) militanlarıydı. Öyle veya böyle Ünlütürk sırlarıyla birlikte mezara gidecekti.[239] Olay ve Ünlütürk adı unutulmuştu bile. Ta ki 7 Ocak 1997 tarihli, gazeteci Can Dündar ve Celal Kazdağlı'nın hazırladığı, devletin

239 Aynı süreçte birçok emekli veya görevde olan komutan suikastların hedefi olacaktı. Bunun için kitabın 'Generallerin Ölümü' başlıklı bölümüne bakınız.

içindeki derin yapılanmaları anlatan '40 Dakika' adlı bir belgesel Show TV'de, yayımlanana kadar. Bu programda, daha sonra kendisi de Ergenekon operasyonları esnasında gözaltına alınacak olan stratejist, emekli Deniz Binbaşı Erol Mütercimler "Emekli Tümgeneral Memduh Ünlütürk bana dedi ki, 'Benim de üyesi olduğum Ergenekon, Türkiye'de Genelkurmay'ın da hükümetlerin de bürokrasinin de üstünde bir örgüttür" diyecekti. Böylelikle Ergenekon adı açıkça kamuoyunun gündemine geliyordu.

Daha sonra 'Ergenekon/Devlet İçindeki Devlet' ismiyle kitaplaştırılan çalışmada Mütercimler'in sözleri şöyle aktarılıyordu: "Ben de ilk kez bu örgütün adını öğrendiğimde şok oldum. Çünkü o kadar yıl yüzlerce insanla konuştum, ki ihtilalci, darbeci subaylar çok büyük bölümü ama bunu ilk ben emekli Tümgeneral Memduh Ünlütürk'ten duyduğumda anlayamadım... Memduh Ünlütürk Paşa kendisinin de bu Ergenekon'un içinde olduğunu söyledi ve dedi ki, 'Ergenekon Genelkurmay'ın da hükümetlerin de bürokrasinin de herkesin üstünde bir örgüttür. Yasayla falan kurulmuş bir örgüt değildir. Bu, 27 Mayıs darbesinden sonra CIA, Pentagon tarafından kurdurtulmuş. Bunun içinde bulunan insanlar da buraya hizmet eden insanlardır. Ama bunlar vatana ihanet olsun diye hizmet etmezler. Biz vatanı kurtarıyoruz, vatana hizmet ediyoruz, vatana yararımız dokunuyor düşüncesiyle bu örgütün içinde yer almışlardır. Özellikle Amerika'da kontrgerilla eğitimi görmüş olan, bu kurslardan geçmiş olan generallerin bir bölümü yeri geldiğinde bu kontgerilla içinde yer alır. Sonuçta ben daha başka insanlardan Ergenekon'u araştırdığımda şunu gördüm: Bunun içinde subaylar var, emniyetçiler var, profesörler var, gazeteciler var, işadamları var, sıradan insanlar var. Bugün çeteler dediğimiz bu küçük birimler var ya, işte bu birimler Ergenekon'un içindeki birer bölüm, birer parça. Adını saydığımız kişiler de Ergenekon adı verilen bu üst örgüt tarafından kullanılan tetikçiler."[240]

240 Can Dündar / Celal Kazdağlı. Ergenekon /Devlet İçindeki Devlet. İmge Yayınları. Ankara. 2003. sf: 83-84.

Mütercimler daha sonra Esquire dergisinden Metin Under'in "Ergenekon adlı derin devlet yapılanmasıyla ilgili bildikleriniz neler?" sorusuna Ünlütürk'ün adını bir kere daha zikrederek "Ergenekon bana Tümgeneral Memduh Ünlütürk tarafından anlatıldı. Açıklamayacağım. Çok büyük bir hadisedir. Toplam üç nüshası vardır. Birisi bendedir ve de ölene kadar gizli kalacaktır. Bir nüsha banka kasasında gizleniyor. Muazzam bir derin devlet örgütüdür. Ama ben ölene dek gizli tutacağım, açıklamayacağım. Benden sonra birileri doğru olduğuna kanaat getirirse açıklar"[241] cevabını verir.

Dev-Sol 'Taşeron' Olarak Mı Kullanıldı?

Olay görünürde bir Dev-Sol eylemiydi ve 'intikam' için işlenmişti. Ancak öldürülen Memduh Ünlütürk olunca sorular ve kuşkular da doğuyordu. Dev-Sol'un bu tarz eylemlere ideolojik olarak 'kapalı' bir örgüt olmadığı biliniyor. Yani cinayeti Dev-Sol'un işlememesi için bir neden yok görünürde. Zaten itirazlar da bu noktada yapılmıyor. Bu iddiayı savunanlara göre Dev-Sol bu olayda 'taşeron' olarak kullanılmış ve örgütün sırlarını deşifre ettiği için öldürülmüştü.[242] Nitekim bu konu sürmekte olan 'Ergenekon Davası'na kadar yansıyacak ve bazı 'gizli tanık' beyanlarına dayandırılacaktı.

İlgili habere bir göz atalım: "Gazi olaylarıyla ilgili Ergenekon savcılarının talimatıyla İstanbul polisinin hazırladığı raporda,

241 http://www.derki.com/sayfalar13/erolkomplo.html

242 Ancak burada beni ikna etmeyen bir yan var. Memduh Ünlütürk'ün Ergenekon beyanından 1997'deki TV programı dolayısıyla haberdar olduk. Oysa Ünlütürk 6 sene önce, 1991'de öldürüldü. İkincisi bu 'Ergenekon' denen örgüt madem o kadar güçlü kendi 'tetikçileri' yok mu? Cinayeti niye ihaleye çıkarsın? Üçüncüsü madem dikkat çekmek istemiyor Ünlütürk'ü 'kaza' süsü verilmiş bir 'gizli suikast'la ortadan kaldırmaları daha mantıklı değil mi? Dördüncüsü bu örgütün kendi 'iç ritüeller'i yok mu? Bütün dünyadaki gizli örgütler tarihinin öğrettiğine göre 'sessizlik yasası'nı bozanların öldürülmeleri daha 'özel biçimler', mesajlar, semboller içermesi gerekmez mi?

Ergenekon örgütünün kendisi hakkında geniş bilgi sahibi olan görevde ya da emekli olmuş yüksek rütbeli askerler ile MİT görevlilerini Dev-Sol ve devamı DHKP-C'ye öldürttüğü bilgisine yer verildi. Sansasyonel cinayetlerin işlendiği dönemde bu örgütlerde üst düzey yönetici olan gizli tanıklar derin bağlantıları ve servis edilen cinayetleri anlattı. İşte o şok iddialar. Gizli Tanık Dilovası: Dev-Sol'un atılım yılları olarak tabir ettiği 1990-91 ve 92 yıllarında bir sürü seri cinayetler işlendi. Eski MİT mensubu Hiram Abas, eski MİT Müsteşarı Adnan Ersöz, emekli paşalar İsmail Selen, Memduh Ünlütürk, Kemal Kayacan ve Adana Bölge Jandarma Komutanı Temel Cingöz gibi isimlere eylemler yapıldı. O dönemde örgütün bu tür eylemler için istihbarat yapacak gücü yoktu. Bu eylemler derin bağlantılarla örgüte adeta servis edildi. Gizli Tanık İsmet: 1989'da Dursun Karataş'ın cezaevinden firarıyla birlikte örgütün sansasyonel eylemlerinin suikastlarının yapıldığı döneme geçildi. O dönemde Jandarma A Tipi Özel Kuvvetleri'nde görevli Yüzbaşı N.S. vasıtasıyla örgütün eylem için ihtiyaç duyduğu patlayıcı ve silahlarla eylem istihbaratlarını temin ediyordum. Eylem istihbaratları kapalı zarf içerisinde veriliyordu."[243]

Öyle veya böyle Ünlütürk suikastı ve aynı süreçte beraberinde gelen 'general cinayetleri' Türk derin yapılanması içinde bir saflaşma ve kapışmaya işaret ediyor olabilirdi. Aynı şekilde bu saflaşmada birilerinin 'tasfiye' edilmesini isteyen yabancı gizli servisler de rol almış veya yönlendirmiş olabilirler. Bu açıdan bakıldığında 'Ergenekon'dan ilk bahseden adam' olarak Memduh Ünlütürk'ün öldürülmesinde soru işaretleri olması normal karşılanmalıdır.

243 Ergenekon'u Bilenler Dev-Sol'a Öldürtüldü. 25.5.2009. Star.

(29 Temmuz 1992)
Eski Deniz Kuvvetleri Komutanı
Oramiral Kemal Kayacan

1991-1992 yılları, Türk Silahlı Kuvvetleri'nde görev yapmış üst düzey komutanlara yönelik bir dizi suikastın gerçekleştirildiği yıllar olarak göze çarpıyordu. Gerçekten de bu süreçte birçok komutan neredeyse ardı ardına öldürülecekti. Oramiral Kemal Kayacan ise silahlı kuvvetlerin üst düzeyinde görev yapmış emekli komutanlara yönelik olarak, 1991'de başlayan saldırılar zincirinin o süreçteki son halkasıydı.

Kayacan 1915 yılında Sinop'ta doğmuş, 1935 yılında Deniz Harp Okulu'ndan asteğmen rütbesi ile mezun olmuş ve Türk donanmasının en önemli gemilerine komuta etmiş bir askerdi. 1974 yılında oramiral rütbesiyle ordudan emekli olan Kayacan ardından 1977-1980 yılları arasında CHP'den milletvekili de olmuştu. Ne var ki Kayacan aktif siyasetten hatta sosyal hayattan bile çekilmiş olmasına rağmen 29 Temmuz 1992 tarihinde Göztepe'deki evinde 3 kişi tarafından öldürülecekti. Olaydan sonra gazetelere telefon eden kimliği belirsiz kişiler olayı 'Devrimci Sol' adına üstlenecekler ve eylemi son günlerde artan işkence ve baskılardan dolayı Oramiral Kayacan'ın cezalandırıldığını' söyleyeceklerdi. Kayacan o güne kadar Türk Silahlı Kuvvetleri bünyesinde öldürülen en üst rütbeli kişi olarak hafızalara kazınacaktı.

MİT biliyordu!

Ne var ki başta kızı Fatoş Kayacan olmak üzere birçok kişi olayı 'garip' olarak bulacaklar ve yapılan açıklamalardan tatmin olmayacaklardı. Hatta Fatoş Kayacan (Hataylı) daha da ileri giderek dönemin MİT Müsteşarı Org. Teoman Koman'ı suçlayacaktı. Ona göre MİT, babasının öldürüleceğinden haberdardı ancak gereken önlemleri almamıştı. Bu konudaki sorularını 2003 yılında Aksiyon'dan Faruk Mercan'a dillendiren Fatoş Kayacan Hataylı şunları söylemekteydi:

"- Babanızın maruz kaldığı olayla ilgili bazı kuşkularınız var. Onları aktarabilir misiniz?

Babam terör konusunda akla en son gelecek bir isimdi. Emekli olalı 18 sene olmuştu. 18 sene içinde bugüne kadar hiçbir tehdit filan almadığımız için kendisi koruma istemedi. Belki koruma olmadığı için kolay bulmuş olabilirler. Daha tercih edilen bir hedef olabilir. Kendisi her zaman şunu söyledi: "Benim hiçbir düşmanım yok." Koruma vermek isteyenlere de şunu söylerdi: "20 yaşında bir genç, beni korusun derken ona bir şey olursa ben nasıl yaşarım. Dolayısıyla istemiyorum. Hem benim hiçbir düşmanım yok. 18 sene oldu emekli olalı, istemiyorum. Ben yukarıda oturacağım, koruma aşağıda bekleyecek; böyle bir şey mümkün değil." Derdim ki, 'Kapının orada bekler.' "Yok o dışarıda üşür, ben rahat edemem" derdi. Biz de hakikaten kendimizi sakıncalı listesinde (terör gruplarının hedef listesinde) görmediğimiz için böyle bir şey istemedik. Fakat olayın bu kadar ciddi olduğunu bilmiyordum. Sonradan MİT'in bildiği konusunda bazı rivayetler geldi.

- MİT, Oramiral'in hedef listesinde olduğunu mu biliyormuş?

Hayır. O zamanki MİT Başkanı Teoman Koman sonradan, "Göztepe civarında bir büyüğe suikast yapılacağına dair bir duyum almıştık" dedi. Tabii bu beni çok incitti. MİT biliyorsa, o zaman bizi niye önceden uyarmadı? Bu önemli bir noktaydı. Babam diye söylemiyorum, babamı muhalifleri bile

severdi. Cumhurbaşkanı adayı olmuştu (1980'de), biz istemedik. Annemle artık bu hayattan yorulduğumuzu, artık bir yerde dinlenmemiz gerektiğini düşünüyorduk. Kendisi cumhurbaşkanı adayı olduğu zaman Meclis'te o gün çok az bir çoğunluk vardı. O zamanlar 450 milletvekili vardı. Yarının bir fazlası oy gerekiyordu. O gün boş olan Meclis'ten 212 oy çıkmıştı. Demek ki, sağın da solun da tercih edebileceği bir cumhurbaşkanı adayıydı. Bunlar büyük nedenler. Herkes tarafından sevilen bir insanı yok etmek tamamen Türk Silahlı Kuvvetleri'ne yönelik bir gövde gösterisiydi. Başarılı da oldular. Çünkü büyük ses getirdi. Halihazırdaki bir komutana saldırmak kolay değildir. Ama emekliye saldırmak tabii ki daha kolay. Hele bir de babam, Karadenizli tarafı tutup "Koruma istemiyorum" demiş. Ve maalesef hiçbir tehdit gelmedi. Onu size söyleyeyim. Zaten tehdit gelse, bizim çocuklarımız, torunları, evlatları ona bir tedbir alırdı.

- O tarihe kadar devletten de bir uyarı gelmedi değil mi?

Hayır, zaman zaman gelip "Bir koruma verelim" dedikleri olurdu. Fakat bu, herkese yapılan bir teklif. Fakat "illa da koruma verelim, kesin bir şey olacak" diye bir uyarı gelmedi. O zaman tedbirimizi alırdık. En azından, babam bırakın kendi canını korumayı, ailesi açısından böyle bir korumayı isterdi. Tam aksine son derece mütevazı bir ev ve o gün kapıyı kendisi açacak kadar beklentisiz bir olay. Kapı çalınıyor ve kapıyı babam açıyor, olay bu derece. Annem içeride mutfakta. Son derece mütevazı, normal bir hayat. Annem diyor ki, "Dışarı çıktığım zaman bir sesler duydum. Çarpışma filan." Akşam sekize yirmi kala, yedi buçuğu beş geçe filan olmuş. Çocuklarımın yaz okulu vardı, ben yurtdışındaydım. Allah'ın büyüklüğü belki de orada olmamış olmam. Ama size şunu söyleyeyim, karşı taraf o kadar kararlı ki, ablamın damadı o gün evdeymiş, telefona o çıkıyor önce. Yani evde erkek de olsa fark etmiyor bunlar için. Kafaya koymuşlar.

- O gün Oramiral ve anneniz dışında ablanızın damadı da evde...

Evde ablamın damadı, ablamın kızı. Önce telefon açmışlar. Teyit etmişler, ev onların evi mi diye. Ev kalabalık bir ev üstelik. Teke tek yaşayan bir insan değil. Kapıyı tek açıp da o gün evde tek olan bir insan değil. Ama teröre hiçbir şey yapılamaz. Hakikaten eğer akıllarına koymuş olsunlar, burada olmazdı, arabaya girerken çapraz ateş yaparlardı. Ama babamı kolay buldular. Korumasız olduğu için. Şimdiki komutanlarımız, Allah göstermesin, çok iyi korunuyorlar. Bu biraz da bizden sonra gerçekleşti. Ve büyük bir acı. Size şöyle söyleyeyim. Gerçekten büyük acı, insan anlamıyor. Trafik kazası gibi, başına gelmeden insan bir şey anlayamıyor.

- Daha sonra güvenlik makamlarından teröristlerle ilgili bir bilgi aldınız mı?

- İlk başta şöyle bir bilgi alındı: Güya kapıya gelenlerin iki tanesi, başka operasyonlarda öldürüldü. Ama tabii, bilmenize imkân yok. Gören eden yok. Sonra bir kanlı ceset, "işte sizin kapıya gelen buydu" deniyor. Şu anda da babamı vuranlar, içeride mi, dışarıda mı, yaşıyor mu, Türkiye'de mi, hiçbir bilgimiz yok. Çünkü devlet insana böyle bir konuda hiçbir izahat vermiyor. Bırakın onu, mahkemelere bile giremiyorsunuz. Gıyabınızda yapılan mahkemelere bile giremiyorsunuz. Hiçbir şekilde. Sadece "başınız sağ olsun" deniyor ve olay kapanıyor. Sanıyorum bu bütün terör olaylarında böyle. Uğur Mumcu gibi olaylarda, belki olayı biraz daha deşiyorlar. Terörün kaynağına inmek lazım. Yoksa oradaki tetikçiyi yakalamışsınız, tetikçi nedir ki? Kapıya gelenler nedir ki? Önemli olan kararı verenler.

- Siz o bakımdan "Babamın DEV-SOL'un hedefi olması için bir neden yok" diyorsunuz.

Babam biliyorsunuz Cumhuriyet Halk Partisi milletvekiliydi. Nedense bizde sosyaldemokrat kavramı oturmamıştır. Ama sosyaldemokrat olarak bilinen bir isim. DEV-SOL, bana ters geldi.

Belki de bunu DEV-SOL'a atfettiler. İnanın hiçbir şey bilmiyorum. Bilsem rahatlardım...

- Teoman Koman ile görüştüğünüze göre Milli İstihbarat Teşkilatı'ndan olayı aydınlatmalarını istediniz mi?

Hayır, o da olaydan sonra pek görevde kalmadı zannedersem. Çünkü ben bekliyordum. Ben bu sürede beklerken herhalde mahkeme ele alınmadı diye düşünüyordum. Sonra çok üst makamda birisine sordum. Bana dediler ki, "Mahkemeyi siz takip edeceksiniz. Siz avukat tutacaksınız." Dedim ki, "Nasıl olur, bana devletin haber vermesi gerekmiyor mu? Şu aşamada, şöyle oldu, böyle oldu" diye. En sonunda baktım ki ben başka düşünüyorum, karar başka türlü. Biz hiçbir mahkemeye de çağrılmadık. Gidip de takip etmek çok zor....[244]

Fatoş Kayacan Hataylı aynı iddialarını 6 yıl sonra 2009 yılında bir kere daha dile getirecek ve babasını anma töreni vesilesiyle şunları söyleyecekti: "Suikastın yaşanmasından birkaç gün sonra 31 Temmuz 1992 tarihli gazetelerde Koman'ın Göztepe'de yüksek rütbeli birinin öldürüleceğini zaten duyum aldıklarını açıkladığına dikkat çeken Hataylı, şunları söyledi: 'Eğer duyum almışsa neden hiçbir şey yapılmadı? Önlem alınmadı. Göztepe'de yüksek rütbeli kaç kişi var ki sonuçta? Babam ve bir de Bülent Ulusu. Bu ikisi de önemli. Hangisini feda edersiniz ki?' Hataylı, DHKP-C'nin üstlendiği saldırının aydınlatılmamasına üzüldüklerini sözlerine ekledi.[245]

Kayacan suikastında son gelinen nokta 'Ergenekon hakkında çok şey bildiği için öldürüldüğü' yönünde. Ancak bu 'tez' de henüz kanıtlanmamış bir 'iddia' düzeyinde. Yarın öbür gün bu konuda geniş bir bilgi, kanıt ortaya çıkar mı bilinmez, olayın şimdilik görünen cephesi ise Kayacan'ı 'sol bir terör örgütü'nün öldürdüğü yönünde.

244 Faruk Mercan. MİT Suikastı Biliyordu. Aksiyon. Sayı: 452. 04.08.2003.

245 Öldürülen Oramiralin Kızı Koman'ı Suçladı. Star gazetesi. 30.07.2009.

EK: Generallerin Ölümü (1991 "General Suikastları" Yılı)

Burada bir parantez açıp tek tek olaylardan ziyade Türk Ordusu'nun generallerine karşı girişilmiş seri ve adeta "paket halde" suikastlardan topluca bahsetmekte yarar var. Özellikle 1991 yılında yoğunlaşan bu ölümlerde dikkat çeken husus Türk ordusunun en yüksek rütbeli subaylarının "hedef" hale gelmesiydi.

Söz konusu cinayetler serisi 9 Ocak 1991'de Ata Burcu'nun ölümü ile başladı. Onu 21 gün sonraki 30 Ocak 1991'de Korgeneral Hulusi Sayın'a suikast izledi. Yıldırım Akbulut döneminde Başbakanlık Güvenlik danışmanlığı görevinde de bulunan Korgeneral Hulusi Sayın JİTEM'in asıl kurucusu olarak bilinmekteydi. Evinden içeri girerken arkadan yediği kurşunla hayatı son bulmuştu.

Ardından olaylar 'Ergenekon' ismini ilk açıklayan kişi olan Tümgeneral Memduh Ünlütürk'ün 7 Nisan 1991'de evine gelen saldırganlar tarafından öldürülmesiyle devam etti. Adı meşhur Ziverbey Köşkü işkence olayları ile adeta özdeşleşmişti. Eylemleri Dev-Sol üstlendi.

Onu Korgeneral İsmail Selen suikastı izledi. Emekliliği sonrası 23 Mayıs 1991 günü Ankara'da suikasta kurban gitti. OHAL Bölge Komutanlığı görevinde de bulunan Korgeneral İsmail Selen PKK ile mücadele konusunda dönemin yöneticileriyle ters düştü, görevden alınmak istendi. Bu olayı da sol örgüt üstlendi.

Aynı gün işlenen diğer bir general cinayetiydi. Batman, Mardin, Hakkâri, Elazığ ve Bitlis'te uzun yıllar görev yapan Tuğge-

neral Temel Cingöz 23 Mayıs 1991 günü Adana Bölge Jandarma Komutanı görevinde iken suikasta uğradı. 4 kişi tarafından çapraz ateşe alındı. Cinayetin organizatörü olduğu söylenen Adnan Temiz, Dev-Sol örgütüne ihanet ettiği gerekçesi ile cezaevindeyken öldürüldü.

Orgeneral Adnan Ersöz'de 13 Ekim 1991'de öldürülecekti. MİT Müsteşarlığı görevinde de bulunan Ersöz, 1977'de TSK'dan emekli olmuştu. 12 Eylül 1980 sonrasında Danışma Meclisi'nde de görev alan Adnan Ersöz, yaşadığı evde enseden yediği bir kurşunla öldürüldü. Bu olayı da Dev-Sol üstlendi.

1991 cinayetlerinin bir devamı sayılabilecek olaylar sonraki yıllarda da sürdü. 29 Temmuz 1992'de Göztepe'deki evinde silahlı saldırıya uğrayan Oramiral Kemal Kayacan önemli bir isimdi. Onunda Memduh Ünlütürk gibi 'Ergenekon' konusunda bilgi sahibi olduğu iddia edildi. Oramiral Kemal Kayacan'da 1955'te ataşe olarak Washington'a gitmişti. Orada Özel Harp eğitimi almış, dairenin kurulması ve yürütülmesi aşamasında önemli görevlerde bulunmuştu. Bu cinayette Dev-Sol tarafından sahiplenildi.

Ardından Jandarma Genel Komutanı olan Orgeneral Eşref Bitlis hala açıklanamayan bir uçak kazasında hayatını 17 Şubat 1993'de hayatını kaybetti. Bitlis, Çekiç Güç'e ve Kuzey Irak'ta oluşturulmaya çalışılan Kürt devletine karşı çıkıyordu. Aynı zincire 4 Kasım 1993'te Binbaşı Cem Ersever'in öldürülmesi de eklenebilirdi.

Komutanlara yönelik en garip suikastlardan biri ise Diyarbakır Jandarma Bölge Komutanı olan Tuğgeneral Bahtiyar Aydın'a yönelik gerçekleşti. 22 Ekim 1993 günü Diyarbakır Lice Asayiş Bölük Komutanlığı binası önünde suikasta uğradı. Aydın, Kanas marka keskin nişancı tüfeği ile başından vurulmuştu. Daha sonra Aydın'ın PKK tarafından vurulmadığını, Paşayı bir askerin vurduğunu askeri de bir başka askerin öldürdüğünü iddia edilecekti.

Takip eden dönemde JİTEM'in kurucu ekibi arasında yer alan Tuğgeneral İsmet Yediyıldız 6 kasım 1999'da Trabzon'da esrarengiz bir trafik kazası sonucu ölecekti. Bütün bunlara 3 Şubat 1994'te Tunceli Eski Jandarma Alay Komutanı Albay Kazım Çillioğlu'nun intihar görünümlü esrarengiz ölümü de eklenebilirdi.

Bütün bu olaylarda dikkat çeken ise hemen hepsinin Türk ordusunun en üst düzey komuta kademesine ait subaylar olması, bazılarının özel harp kökenli olup, çoğunun Güneydoğu'da görev yapması ve JİTEM'de görev almasıydı. Albay Kazım Çillioğlu'nun oğlu Tayfun Çillioğlu'nun değindiği tablo bu noktada önem kazanıyordu.

Tayfun Çillioğlu bir fotoğrafa değinerek şunları söylüyordu: "Babamım ajandasından çıkan fotoğraftaki Eşref Bitlis'le birlikte aralarında generallerin de yer aldığı 10 kişiden 7`sinin bir şekilde öldü" Ve şöyle devam ediyordu oğul Çillioğlu: "Bizim komutanımız Eşref Paşaydı. Babamın ajandasında bir fotoğraf bulduk. Eşref Paşanın yanı sıra aralarında generallerin de yer aldığı 10 kişiden 7`si bugün hayatta yok. Hepsi bir şekilde ölmüş. Bu fotoğraf bizi çok etkiledi..." [246]

Söz konusu fotoğraftaki 7 kişi 1991 yılından beri süren ölümlerde adı geçen kişilerdi. Bunlar; Orgeneral Eşref Bitlis, Tuğgeneral Bahtiyar Aydın, Adana Jandarma Bölge Komutanı Tuğgeneral Temel Cingöz, 1995`te PKK tarafından vurulduğu söylenen ama ölümünde şaibeli yanlar bulunan Mardin Jandarma Alay Komutanı Rıdvan Özden, Albay Kazım Çillioğlu, JİTEM`ci binbaşı Cem Ersever ve Korgeneral Hulusi Sayın'dı.

Sırf söz konusu fotoğraf ve fotoğraftaki kişiler bile akla bazı sorular getiriyordu: Acaba 1991'den beri Türk Ordusu içinde bazı şeylerin farkına varan ve buna direnen unsurlar birer birer, sistemli bir şekilde ortadan mı kaldırılmışlardı? Bu sorunun cevabı uçu açık bir şekilde halen duruyor...

246 Zamanını Bekliyorum: İntihar Etti Denen Albay Çillioğlu'nun Oğlu Star'a Konuştu. Hasan Öymez. 08.12.2008. Star.

(20 Eylül 1992)
Bir Jitem Cinayeti: Kürt Yazar-Şair-Aydın Musa Anter'in Öldürülmesi

"Türkiye'nin 55 yıllık girdisinin, çıktısının yeminli, canlı bir şahidiyim. Hem yalnız şahidi mi, değil! Sanığıyım, mahkûmuyum."

- Musa Anter-

'Kürt sorunu' on yılların sorunu olmakla esas olarak 1980'li yılların başlarından itibaren ivmesi giderek artan PKK terörü sayesinde ülkenin en önemli sorunu haline geliverdi. Bunda izlenen politikaların da payı var elbette. Ancak devlet 1990'ların başından itibaren yeni bir 'strateji' izleyip 'özel savaş' metotlarını devreye sokarak, bölgede eski PKK itirafçılarını da kullanarak bir 'gölge ordu' yarattı. Resmen kabul edilmese de varlığı herkesçe bilinen (Hatta kurucusu Cem Ersever'in ağzından doğrulanan) 'Jandarma İstihbarat ve Terörle Mücadele Merkezi' yahut kamuoyuna mal olmuş adıyla JİTEM ortaya çıktı. Özünde 'Gerillaya karşı kontrgerilla' anlayışının yattığı, 'kısasa kısas' felsefesine göre örgütlenen yapı bölgede adı 'PKK'lı', 'PKK ile bağlantılı', 'PKK destekçisi'ne çıkmış kim varsa 'kontr-teör' metotlarıyla yok etmeyi temel mücadele biçimi olarak benimsedi. Artık bölgede normal kurallara bağlı askerden, polisten çok JİTEM'in borusu ötüyordu ve JİTEM'in yaptıkları sorgulanamaz durumdaydı. Bu süreçte onlarca esrarengiz cinayet, faili meçhul, kaçı-

rılma, işkenceli sorgu sonrası infazlar işlendi.[247] Zamanla artık 'düşman' görülen her tür kişi hedef haline gelirken terörle direkt bir ilgisi bulunmayan aydınlar da paylarına düşeni almaya başlayacaklardı. Bunlardan birisi de Musa Anter olacaktı.

Anter, 1920 yılında Nusaybin'de doğdu. Annesi Türkiye'nin ilk kadın muhtarı Fesla Hanım'dı. İlk gözaltısı 1938 Dersim İsyanı esnasında oldu. İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi'ni bitirdi. 1944 yılında Abdurrahim Rahmi Zapsu'nun[248] kızı, Saint George Avusturya Lisesi mezunu Ayşe Hale[249] ile evlendi. Bu evliliğinden Anter ve Dicle isimli iki oğlu ve Rahşan isimli bir kızı oldu. 1959'da '49'lar davası'nda, 1970'te de 'Devrimci Doğu Kültür Ocakları (DDKO) davası'nda yargılandı. 12 Eylül'de ise 'Kürtçülük Propagandası' yapmaktan dolayı tutuklandı. Daha sonra Halkın Emek Partisi (HEP) kurucu üyeliği ve 'Kürt Enstitüsü' başkanlığı yaptı. Kürtler arasında 'Ape Musa' (Musa Amca) olarak tanınıyordu. Dicle Kaynağı, İleri, Yurt, Dahg, Welat, Reşan, Tevb, Yeni Ülke, Özgür Gündem gibi yayın organlarında birçok makaleye ve çeşitli kitaplara imza atmıştır.[250]

Anter Diyarbakır'da

Musa Anter, Diyarbakır Belediyesi Kültür-Sanat Festivali kapsamındaki etkinlikte okurlarıyla buluşmak ve kitaplarını imzalamak amacıyla Diyarbakır'a gelecekti. Şehir merkezinde bir otele yerleşecek, teyze oğlu İsmail Miroğlu ile görüşecek sonra da onun oğlu Orhan Miroğlu[251] tarafından telefonla eve yemeğe davet edi-

247 Söz konusu cinayetler zincirinin en önemlilerinden birisi de HEP Diyarbakır İl Başkanı Vedat Aydın'ın 5 Temmuz 1991 gecesi evine gelen ve polis olduklarını söyleyen kişilerce alınıp sonra da öldürülmesiydi.

248 Abdurrahim Rahmi Zapsu, Kürt Talebe Cemiyeti ve Kürt Teali Cemiyeti kurucusu olup, Şeyh Sait isyanının 'ikinci adamı' olarak sürgün yemiştir.

249 Ayşe Hale Anter, Ak Parti Genel Başkan danışmanlarından Cüneyt Zapsu'nun halasıdır.

250 Musa Anter'in eserleri: Hatıralarım (1-2), Brina Res / Kara Yara, Çinara Min, Fırat Marmara'ya Akar, Kımıl, Vakainame.

251 Orhan Miroğlu, bugün Taraf gazetesi yazarıdır.

lecekti. Orhan Miroğlu, 'bir toprak sorunu' nedeniyle Çınar ilçesine gideceğini, ertesi gün, yani 20 Eylül'de 16.30 civarında otele döneceğini söyledi. Böylece sözleştiler.

Anlatılanlara göre aynı gün yani 19 Eylül'de gece 23.00 civarında dikkati celbeden bir olay olacaktı. Otele gelen iki kişi Musa Anter'i soracaklar ancak Anter 'yok' dedirtecekti. Bir saat sonra gelen aynı kişiler bir daha görüşme talep edecekler ancak Anter bu kez de "Bu saatten sonra babam bile gelse görüşmem" diyerek talebi reddedecekti.

Ertesi gün Orhan Miroğlu söz verdiği gibi 16. 30'da otele gelecek, Çınar ilçesine gitmediğini söyleyecek, 19.00'da misafirleriyle orada buluşacağını belirtecekti. O esnada Musa Anter'e kimin tarafından edildiği belli olmayan bir telefon gelecek, Anter kendilerini almak üzere otele birinin gönderilmesini isteyecekti. Buraya kadar her şey normaldi. Musa Anter her zamanki randevulaşmalarından birini yapıyor gibiydi. Nitekim saat 19.15 sularında bir gece önce gelen iki kişiden biri tekrar gelecek, bir süre konuşup, odaya geçeceklerdi. Ardından gelen ziyaretçi ile birlikte tekrar Orhan Miroğlu'nun yanına döneceklerdi.

Gelen kişi, Anter ve Miroğlu otelden birlikte çıkacaklar, bir taksiye binecekler ve Seyrantepe semtine doğru yola çıkacaklardı. Gittikleri yolun sonunda Miroğlu durumdan şüphelenip, "Çevrede ev görünmüyor, bizi nereye götürüyorsun" diye soracak, bunun üzerine 'Peşmerge Konutları' denen bölgeye yöneleceklerdi. Araçtan indiklerinde bir süre bir ev arar gibi davranan 'ziyaretçi' bir ara semtten birilerine "Silvanlı Abdullah burada mı oturuyor" diye soracak, olumsuz cevap üzerine aramaya devam edilecek, hatta kızan Musa Anter adama dönüp Kürtçe, "Tı çı ahmaki-Sen ahmak mısın" diye soracaktı. Tam geri dönme kararı aldıklarında yanlarındaki kişi "Tamam burası" diyerek Anter ve Miroğlu'nu ıssız ve çıkmaz olan 36. Sokak'a çekip, önlerine geçecek ve dönüp ateş etmeye başlayacaktı. Önce Musa Anter'i vur-

duktan sonra Orhan Miroğlu'na yönelecek ve onu da vuracaktı. Miroğlu'nun anlatımına göre katil 14'lü silahla 6 el ateş etmiş, 25-30 yaşlarında, hafif bıyıklı, gömlek, kot pantolon ve spor ayakkabı giyimliydi.

Silah seslerini duyup koşanlar tarafından durum polise bildirilecek, Musa Anter ve Orhan Miroğlu gelen polislerin de yardımıyla hastaneye kaldırılacak, Anter yolda ölürken Miroğlu felç riski altında yaralı olarak hastaneye yetişebilecekti. İlginçtir ki, olay yerine bir anda polisler birikecek, bu arada az ötedeki 20. Sokak'ta ellerinde telsiz bulunan ve Renault marka bir arabayla turlayan üç kişi iki gazeteciyi alacak, kent dışına çıkarıp sorgulayacak ve 'olayı nereden öğrendiklerini' soracaklardı.

Katilin robot resimleri olaydan 3 gün sonra basına dağıtılacaktı. Esrarengiz Renault'nun plakası Silvan'da bir kamyonete ait çıkacaktı. Gazetecileri kaçıranların resmi ise 6 gün sonra çizilebilecekti. Bu arada 'Elazığlı Seyhan' diye bir polisin adı ortaya atılacak ancak bir sonuç çıkmayacaktı.[252]

Olay sonradan çok tartışılacaktı. Musa Anter'e telefon eden kimdi? Yabancı biri ise neden kabul etti? Tanıyorsa kimdi? Ne amaçla ve hangi evi arıyorlardı? 'Toprak meselesi' denen şey neydi? (Çınar'da herhangi bir arazinin olmadığı anlaşılacaktı.) Musa Anter bu kişiye neden güvenmişti? Bütün bunlar ilk anda kafaları karıştıracaktı. Hatta olayı 'PKK'nın gerçekleştirdiği' iddiası bile ortaya atılacaktı. Ancak daha sonraki gelişmeler olayın çok başka şekilde seyrettiğini gözler önüne serecekti.

İtirafçının İtirafları: JİTEM Timi Öldürdü!

Uzunca bir süre Musa Anter cinayeti tipik bir 'faili meçhul cinayet' olarak kalacak, iddialar hatta isimler ortaya atılsa bile bir gelişme yaşanmayacaktı. Ta ki 2006 yılında eski PKK'lı, JİTEM

252 Bu iddiayı ortaya atan Gerçek Dergisi Diyarbakır Temsilcisi Namık Taraner de faili meçhul bir cinayete kurban gidecekti.

elemanı Abdülkadir Aygan'ın bu konuda bazı itiraflarda bulunmasına kadar. Bu konudaki ilk gelişme bir İsveç gazetesinde Musa Anter'in katillerinden birinin İsveç'te oturma izni aldığı ve beş çocuğuyla birlikte Borlange yakınlarında yaşadığını belirtmesiyle başlayacaktı. Bunun üzerine Hürriyet muhabiri Ersin Kalkan ve Musa Anter'in kızı Rahşan Anter (Yorozlu) İsveç'te 'tarihi yüzleşme' için adı geçen kişiyle buluşmaya gideceklerdi. Bu kişi Abdülkadir Aygan'dı.[253] Daha sonra kitap[254] da olacak bu uzun ve duygu dolu buluşmada anlatılanlar olayın aydınlanmasında çok önemli veriler sunacaktı.

Bu 'zor buluşma'da Aygan yaşananları maktülün kızı ve gazeteci Ersin Kalkan'a olayda 'Hogir' kod adlı Cemil Işık'ın rolünden Musa Anter'in 'Hogir'i[255] çocukluğundan beri tanıdığından bahsediyor ve planı da Cem Ersever'in[256] hazırladığını, uygulayıcının ise 'Yeşil'[257] olduğunu söylüyordu. Ancak belki de en önemli beyanı Musa Anter'in niçin o randevuya gittiğinin aydınlatılmasıydı. Aygan, "Hogir, bizimle birlikte Diyarbakır'a gelecek, Musa Anter'den PKK ile kendisi arasında arabulucu olmasını isteyecekti. Musa Anter, Kürtler arasındaki çatışmalarda hakemlik yapar, tarafları barıştırır, kan davalarını sona erdirirdi" dedik-

253 Abdülkadir Aygan, 1977'den beri PKK'nın içindeydi. Abdullah Öcalan'la dedeleri amca çocuğuydu. 1985 yılında bir köy baskınında çocukların da öldürüleceğini anlayınca durumu ihbar edip, devlet güçlerine teslim oldu. Cem Ersever'in JİTEM grubunda 'Aziz Turan' ismiyle çalıştı.

254 Ersin Kalkan. 'Katille Buluşma / Bir JİTEM Dosyası', Güncel Yayıncılık. İst. 2006.

255 Cemil Işık'ın kod adı. PKK merkez komite üyesiyken Abdullah Öcalan'la görüş ayrılığına düşüp örgütten ayrıldı. Musa Anter cinayetinin kilit ismi. PKK kaynaklarında 1994'te Almanya, Wutterpal'de öldürüldüğü iddia ediliyor.

256 1950 Erzurum doğumlu. Resmi ve gayri resmi tüm kaynaklarda 1990'da JİTEM'in kurucusu olduğu yazıldı. 17 Mart 1993'te kıdemli binbaşıyken istifa ederek emekliye ayrıldı. Cesedi, 4 Kasım 1993'te Ankara, Elmadağ'da işkence edilmiş bir halde bulundu.

257 Gerçek adı Mahmut Yıldırım. 1953 Bingöl, Solhan doğumlu. Ahmet Yeşil, Mehmet Kırmızı, Tire, Sakallı, Terminatör takma isimlerini kullandı. Adı, Binbaşı Cem Ersever ve Musa Anter başta olmak üzere pek çok cinayetle birlikte anılıyor. 1996'da MİT elemanı olarak çalışırken ortadan kayboldu.

ten sonra olayı ise şöyle anlatmıştı: "Evet, ettim. Musa Anter'in o sırada hangi otelde kaldığını ben tespit ettim. Sonra planlandığı gibi Hogir, Musa Anter'e bir pusula göndererek kendisiyle buluşmasını ve PKK ile arasında aracı olmasını istedi. Musa Anter görüşmeyi kabul etti. Sonra Hogir, ben, Mustafa Deniz[258], Ali Ozansoy, Yeşil'in Land Rover'ıyla Silvan yolunun çıkışındaki tepeye geldik. Ali Ozansoy ana telsiz istasyonunda bekliyordu. Hogir'le ben yokuşun başında kaldık. Yeşil, yanına Mustafa Deniz'i alarak tepeye doğru devam etti. Hamit[259] de otele Musa Anter'i almaya gitmişti. Plana göre Hamit, Musa Anter'i bir taksiyle buluşma noktasına getirecek ve Hogir de onu orada vuracaktı. Ama aradan iki saat geçmesine rağmen Hamit'ten ses çıkmadı. Hogir tedirgin olmuş ve telaşlanmıştı. 'Bu işte bir bokluk var. Polis bizi yakalarsa fena olur' dedi. Yürüyerek Yeşil'in yanına gittik. Bu sırada şehirden siren sesleri yükseldi. Yeşil, telsizi polis kanalına çevirmişti. Biraz dinledikten sonra, 'Ortalık karıştı, ne olduğu anlaşılamıyor, merkeze gidelim' dedi. Merkeze geldiğimizde Ali Ozansoy, 'Hamit, Ape Musa'yı (Musa Amca) vurmuş, işi bitirmiş' dedi. Biraz sonra Hamit geldi ve 'Tamam vurdum' dedi. Hogir, 'Niye yanımıza getirmedin de orada vurdun' diye sordu. Hamit olayı şöyle anlattı: 'Taksiye bindirdikten sonra şehir dışına çıkacağımızı söyledim, şüphelendiler. Yanında yeğeni de vardı. Seyrantepe'ye geldiğimizde ben lafı dolaştırarak onları oyalamaya çalıştım. Falan filan dedim. Baktım dönmek istiyorlar. Arabadan indirdim. Zaten geldik, dedim. Önden yürümeye başladım. Onlar arkamdan geliyordu. Silahımı çıkardım, ikisini de vurdum.' Şırnaklı Hamit'in üzerinde Yeşil'in verdiği 14'lü Uman

258 1965 Ağrı doğumlu. 1984'te PKK'ya katıldı, 1989'da Van'da teslim oldu. Pişmanlık Yasası'ndan yararlandı. Cem Ersever'in yardımcısıydı. 2 Kasım 1993'te Ankara, Polatlı'da cesedi bulundu.

259 Musa Anter cinayetinin tetikçisi. Hogir'le birlikte PKK'dan ayrıldı. Abdülkadir Aygan'a göre halen Şırnak'ta koruculuk yapıyor. Dijwar kod adını kullanmaktaydı.

marka tabanca vardı. Silahı bir çöp tenekesine atmış. Ve iş böylece tamamlanmış..."[260] Böylelikle olayda rol oynayanlar ve en önemlisi de tetikçinin 'Şırnaklı Hamit' olduğu ortaya çıkmıştı. Gene de olayın tartışılması ve bazı soru işaretleri bugün de sürüyor.[261]

Fırat; PKK da İşin İçinde!

Nitekim bu yönde soru işaretleri taşıyanların birisi de Kürt camiasının saygın isimlerinden Abdülmelik Fırat'tı. Abdülmelik Fırat, Anter cinayetiyle ilgili olarak sadece JİTEM'in değil PKK'nın da işin içinde olduğuna inanmakta ve şunları belirtmekteydi: "Suikastı yapanlar PKK'nın itirafçısı. Musa Anter yaşlıydı, yani söyleyeceğini söylemişti. Öldürülmesini derin devlet niye istemiş olsun ki! Musa Anter, dik yapılı adamdı. Onların içinde kişiliğini muhafaza ediyordu. Oysa PKK'lılar Öcalan'a tabi olmayanı istemez. Bu PKK'da rahatsızlık yaratıyordu. PKK, Anter'in tasfiyesini, yani ölümünü istiyordu. Bu cinayette sadece JİTEM yok, PKK da var."[262]

Bütün tartışmalar bir yana somut olan 17 yıl sonra Musa Anter cinayetinin dosyasının zamanaşımı sınırına girmeden yeniden açılabilmesi bile bir adımdı. Dahası bugün olayda resmen kabul edilmeyen ama varlığı bilinen JİTEM'in ve itirafçıların rolü ortaya çıkmış bulunuyor.

---

260 PKK'lı Musa Anter'i öldüren katil, daha önce de 6 ülkücüyü öldürmüş. Kaynak: Hürriyet. 22.01.2006. Aktaran: http://www.habervitrini.com/haber.asp?id=206316

261 Örneğin Aygan, 'kafa adam'ın Hogir kod adlı Cemil Işık ya da Alaattin Kanat olabileceği yönünde bilgilerin aksine, halkanın hâlâ PKK'da olan birisi olabileceğini öne sürüyordu. Aygan, bu iddiasını da Musa Anter'in Cemil Işık gibi itirafçı olduğu bilinen ve herkesten saklanan birine Musa Anter'in doğal olarak güvenemeyeceği düşüncesine inanıyordu. Zira Musa Anter "PKK'den ayrılan bir grup samimi itirafçıyı parti ile barıştırmak için yine bir partili birinin araya girmesiyle ancak toplantı fikrine ikna edilebileceği fikrine inanıyor."

262 Abdülmelik Fırat: Anter Cinayetinde Sadece JİTEM Değil, PKK da Var. 27.10.2008. Zaman. http://www.tumgazeteler.com/?a=4273418

Zaten daha önce Başbakanlık Teftiş Kurulu Başkanı Kutlu Savaş'ın hazırladığı 'Susurluk Raporu'nda, Anter cinayetine dair "Musa Anter'in öldürülmesinden, tüm olayları tasvip edenlerin dahi pişman olduğu tespit edilmiştir. Musa Anter'in silahlı bir eylem içinde olmadığı, daha çok işin filozofisi ile meşgul olduğu, öldürülmesinin yarattığı etkinin kendisinin gerçek etkisini geçtiği ve öldürülme kararının hatalı olduğu söylenmektedir." denilerek bir anlamda 'devletin özeleştirisi' de verilmişti!

(24 Ocak 1993)
1980 Sonrasının En Önemli Suikastı: Araştırmacı-Gazeteciliğin Efsane İsmi, Cumhuriyet Yazarı, 'Kalpaksız Kuvayı Milliyeci' Uğur Mumcu

- Görüyorsunuz, olay bir yerde bitmiyor.
Bir tuğla gibi, bir duvar gibi yükseliyor.
- Altından bir tuğla çekerseniz yıkılır!
- Çekin öyleyse Sayın Ağar.
- Yapamam, mümkün değil.
- Çekin altında kalsınlar.
- Yapamam.
- O zaman kenara çekilin.
Bir çeken bulunur elbet ve siz de
bu duvarın altında kalırsınız!

-Uğur Mumcu'nun eşi Güldal Mumcu'nun suikast sonrası Mehmet Ağar'la aralarında geçen konuşma-

1980 öncesinin en önemli suikastı nasıl gazeteci Abdi İpekçi'nin öldürülmesi ise 1980 sonrasının en önemli suikastı da gazeteci Uğur Mumcu'nun öldürülmesidir. Hiç şüphesiz Mumcu, Türkiye'de 'araştırmacı-gazetecilik' türünün en önemli ismi olmasının yanı sıra aynı zamanda ülke sorunlarına duyarlı yurtsever kimliği ile de öne çıkmaktaydı. Mumcu'nun ölümünün yarattığı boşluk, bugün bile doldurulabilmiş değildir. Bu durum onun kaybının birileri tarafından zaten yeterince 'istenebilir' bir durum olduğunu göstermektedir. Diğer yandan Mumcu'nun öldürülme-

siyle birlikte laik, Kemalist, ulusal hassasiyetler taşıyan aydınlara yönelik suikastlar zinciri 'zirve' yapmış ve Mumcu söz konusu kesimin en önemli kaybı olmuştur. Dönemin Başbakanı Süleyman Demirel, Başbakan Yardımcısı Erdal İnönü ve İçişleri Bakanı İsmet Sezgin "Cinayeti çözmek devletin namus borcudur" demelerine rağmen maalesef "devletin namusu" ortada kalmıştır!

Uğur Mumcu, 1942 Kırşehir doğumlu olup, Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi mezunudur. Öğrenci derneği başkanlığı yaptı. Cumhuriyet gazetesinde yazdığı 'Türk Sosyalizmi' makalesiyle Yunus Nadi Ödülü'nü aldı. Yön, Kim, Türk Solu, Ant, Devrim dergilerinde yazdı. 12 Mart döneminde bir makalesinde 'orduya hakaret'ten 7 yıl hapse mahkûm oldu. Karar sonra bozuldu. Ancak bu yüzden askerliğini Ağrı'nın Patnos ilçesinde 'Sakıncalı Piyade' olarak yaptı.[263] ANKA Ajansı'nda çalıştı. Önce 'Yeni Ortam' gazetesinde köşe yazarlığı yapan Mumcu, 1977 yılından itibaren Cumhuriyet gazetesinde yazmaya başladı. 12 Eylül'de 'Aydınlar Dilekçesi'ni imzaladı. Güldal Mumcu[264] ile 1976 yılında evlenen Mumcu, Özgür ve Özge isimli biri kız biri erkek iki çocuk babasıydı. Çok sayıda kitaba imza atmıştır.[265]

---

263 Mumcu uğradığı bu muamele karşısında "Evet evet ne olursa olsun, ben Patnos Dağları'nda halk çocuklarıyla er olarak askerlik yapmayı, emekli olduktan sonra siyasal iktidarın uzattığı yönetim kurullarında, on binlerce lira para alan orgeneral olmaya değişmem" diyecekti.

264 Güldal Mumcu CHP İzmir milletvekili olup, halen TBMM Başkanvekili görevindedir.

265 Uğur Mumcu Kitapları: Sakıncalı Piyade, Suçlular ve Güçlüler, Mobilya Dosyası, Bir Pulsuz Dilekçe, Büyüklerimiz, Çıkmaz Sokak, Tüfek İcat Oldu, Silah Kaçakçılığı ve Terör, Liberal Çiftlik, 12 Eylül Adaleti, Terörsüz Özgürlük, Rabıta, Söz Meclisten İçeri, Papa-Mafya-Ağca, Devrimci ve Demokrat, Aybar ile Söyleşi, İnkılap Mektupları, Sosyalizm ve Bağımsızlık, Bir Uzun Yürüyüş, Tarikat-Siyaset-Ticaret, Kazım Karabekir Anlatıyor, 40'ların Cadı Kazanı, Kürt-İslam Ayaklanması, Gazi Paşa'ya Suikast, Söze Nereden Başlasam, Bu Düzen Böyle mi Gidecek, Bomba Davası ve İlaç Dosyası, Sakıncasız, Eğilmeden Bükülmeden, Kürt Dosyası.,

Büyük Bir Patlama

Günlerden 24 Ocak Pazar'dı. Gaziosmanpaşa Karlı Sokak'ta o gün olağanüstü bir durum gözükmüyordu. Aynı sokağın 65/9 numarasında oturan Uğur ve eşi Güldal Mumcu bir aile yakınları olan Prof. Kazım Türker'i ziyaret etmek üzere İbni Sina Hastanesi'ne gitmeye hazırlanıyorlardı. Kızları Özge evde kalacaktı. Oğulları Özgür ise Bulutsuzluk Özlemi Grubu'nun konserini izlemeye gitmişti. Uğur Mumcu 22 Ocak'tan bu yana kullanmadığı arabasını ısıtmak amacıyla[266] (ki, aldığı tehditlerden dolayı ailesini korumak amacıyla bunu bir 'önlem' olarak yaptığı da söylenecekti) dışarı çıktı ve 06 YR 245 plakalı 1973 model Renault otomobilinin sürücü koltuğuna oturdu. Ne olduysa o an oldu. Saatler 13.15'i gösterirken büyük bir patlama sesi duyuldu.

Araba hurdaya dönerken Mumcu'nun bedeninin özellikle sol tarafı parçalanacaktı. Bunun nedeni bombanın sürücü koltuğunun sol alt tarafına konulmasıyla açıklanacaktı.[267] İlk belirlemelere göre bombanın kontağa bağlanmadığı, vites kutusuna ayarlandığı saptanacaktı. Ancak bu arada bazı delillerin de Başbakan Süleyman Demirel ve devlet erkânından bazı kişilerin geleceği gerekçesiyle alelacele süpürüldüğü de ileri sürülecekti. Şahit Ayhan Aydın[268] daha sonra yapılan yüzleştirmede zanlı-

266 Uğur Mumcu'nun ayrıca bir önlem olarak arabasını Tunus Büyükelçiliği koruma noktasına ve taksi duraklarına çok yakın bir noktaya park ettiği söyleniyordu. Semt diplomat yoğunluklu bir bölge olduğu için özel olarak korunuyor ve 'hassas bölge' sayılıyordu. Ancak büyükelçilik koruma polisleri Uğur Mumcu'nun arabasını tanımadıklarını hatta Uğur Mumcu'nun o sokakta oturduğunu bile bilmediklerini açıklayacaklardı.

267 Bombanın C-4 tipi patlayıcı olduğu saptanmıştır.

268 İlginçtir, şahit Ayhan Aydın hiçbir cinayet tanığına uygulanmayan bir şekilde o dönem TRT'deki Reha Muhtar'ın 20.9.1993 tarihli 'Ateş Hattı' programına polis nezaretinde getirilecek ve yayına çıkartılacaktı. Uğur Mumcu'nun ağabeyinin tabirine göre bu 'tezgâh'tı. Emniyet, tanığı komisyondan önce Reha Muhtar'a teslim etmiş ve 'anlaşılmaz bir biçimde bu tanığın beyanlarını çürütme gayretkeşliği' içine girilmişti. Muhtar, 'Programda tanığı asabi biçimde sorgulayarak kendi üslubunca şaşırtmaya çalışmış ve 'yalancı tanıklık'la suçlamıştı. Böylelikle tanığa

lardan Mehmet Ali Şeker ve Ayhan Usta adlı kişileri teşhis edecek ancak bu kişilerin aynı anda İstanbul emniyetinde gözaltında oldukları anlaşılacaktı. Ne var ki gözaltı tutanak tarihlerinde tahrifat yapıldığı da ileri sürülecekti.[269] Daha da garibi madem bu kişilerin o esnada tutuklu oldukları biliniyordu o halde niçin Mumcu cinayetinin tanığı ile yüzleştirildikleri sorusunun cevabı havada kalacaktı.

Olay sonrası tanık ifadelerine dayanarak olay esnasında Karlı Sokak'ta şüpheli 3 kişi araştırılmaya başlanacaktı. Görgü tanığının ifadesine göre sonradan 'İslami Hareket' örgütüne mensup olduğu açıklanacak kişilerden biri arabanın altına girecek ve yaklaşık bir dakika sonra altından çıkacaktı.

Olayın ardından bu gibi benzeri noktalar çok konuşulacaktı. Mumcu'nun evinin karşısında bulunan Apart Otel Mumcu'nun evini gözlemek için ideal bir yerdi. Buraya yönelik hiçbir araştırma yapılmamıştı. Karlı Sokak'taki telefon kulübesi kayıtları hiç incelenmedi. Taksi durağındaki şoförlerin somut bir ifadesi alınmadığı gibi bazı resmi kişilerce susmaları yönünde baskı yapıldığı söylendi. Geçmişte hiçbir suikastı aydınlatamamış DGM Savcısı Nusret Demiral'ın bu olayla ilgili görevlendirilmesi de özellikle aile üyelerinin tepkisini çekti. MİT'in Uğur Mumcu'ya suikast yapılacağını önceden bildiği iddiaları dillendirildi. Olaydan sonra tam 15 ayrı ihbar olduğu halde nedense bu ihbarların ya hiç değerlendirilmediği yahut geç değerlendirildiği öne sürüldü.

---

bir 'güvenilmezlik' havası özellikle verdirilmiş ve medya üzerinden itibarsızlaştırılma yapılmış, ayrıca da yüzü gösterilerek deşifre edilmişti.

269 Daha sonra TBMM Faili Meçhulleri Araştırma Komisyonu raporunda bu nokta sözümona netleşecekti. Buna göre yakalama tutanağında 27 Ocak (yani olaydan 3 gün sonra) görünen tarihin daha sonra 23 Ocak (Yani olaydan 1 gün önce) şeklinde tahrif edildiği saptanacaktı. Bu garip durum 'polislerin yorgunluk ve uykusuzluğuna' bağlanıp kapatılacaktı.

İran Suçlanıyor Ve Sahte MİT Belgesi

Yetkililer daha ilk andan itibaren cinayeti 'İran kaynaklı örgütlerin işlediği' yönünde açıklamalarda bulunacaklar ve varlığı bile meçhul 'İslami Hareket Örgütü'ne havale edilecekti. O infial içindeki laik kitlelerde İran'ı suçlayacaklar ve ortalığı 'Türkiye İran olmayacak, Mollalar İran'a, Türkiye laiktir laik kalacak' sloganları kaplayacaktı. Oysa daha olayın ilk araştırması bile tamamlanmamıştı. Buna karşılık İslami çevrelerde olayın 'Laik-İslamcı kutuplaşması' yaratılmak için yapıldığını iddia ediyorlardı.[270]

Ne var ki aynı dönemde ortaya atılan ve sözümona 'MİT belgesi' olduğu öne sürülen bir iddiaya göre olayı İsrail Gizli Servisi (MOSSAD) işlemişti. 2 Şubat 1993 tarihli MİT tarafından Başbakanlık'a hitaben yazılmış görünen, MİT Müsteşarı Sönmez Köksal imzalı 01.789.0879/435 sayılı 'çok gizli' ibareli metne göre Mumcu suikastı 'MOSSAD işi'ydi: "Türkiye'nin dine dayalı bir yönetim altına girmesini önlemek amacıyla ABD haber alma servisi CIA denetiminde, İsrail kabine görevlisi Haim Bar-lev kontrolünde, İsrail 'OADNA' birliklerinde eğitim gören 6 kişilik özel timin 'HAYRE' deniz üssünden botla Türkiye'ye giriş yaptıkları, bahse konu olan timin hedefinin Mumcu ve Birand'ı öldürtmek olduğu, Mumcu'yu öldüren tim elemanlarının ikinci görevleri Birand'ı öldürmek için ülkemizden çıkış yapmadıkları, tim elemanlarının İsrail temsilciliğinde kaldıklarının tespit edildiğine dair istihbarat raporu elde edilmiştir."[271]

Son zamanlarda özellikle Ergenekon tutuklusu Veli Küçük'ün evinde bulunduğu söylenen bu belgeden dolayı konu yeniden

270 İlginçtir ve nedense pek üzerinde durulmayan bir durumdur. O esnada İran'a yönelik Amerikan ambargosu söz konusu idi ve İran'ın ilişki kurabildiği fazla ülke yoktu. Bunlardan birisi de Türkiye idi. Nitekim Uğur Mumcu'nun öldürüldüğü gün bir İran ticaret heyeti Türkiye'ye gelmek üzereydi. İddialara göre 25 milyar dolarlık bir anlaşma imzalanma aşamasındaydı. Mumcu suikastının duyulmasıyla birlikte ziyaret iptal edildi. Yani bu işten İran da zararlı çıktı. Sırf bu durum bile 'İran ihtimali'ni yok denecek kadar azaltıyor.

271 Veli Küçük'ün evinde Mumcu Suikastı Belgesi. 28.3.2008. Sabah.

güncellik kazanmıştı.[272] Oysa bu belge ve iddiaların 'yeni' olan hiçbir yanı yoktu. Çünkü olayın hemen ertesinde Refah Partisi Grup Başkanvekili Şevket Kazan tarafından zaten açıklanmıştı. Dahası belgenin 'düzmece' olduğu neredeyse tüm resmi ağızlardan ifade edildiği halde halen 'gerçek belge' imiş gibi muamele yapılması da ilginçti. Kaldı ki biraz kafası çalışan herkes 'belge'deki maddi ve mantıki çelişkileri görebilirdi. Bakın bu konuda şahsıma yöneltilen bir soruya daha önce ne yanıt vermişim:

- O dönem Şevket Kazan'ın, Mumcu'yu MOSSAD ajanlarının öldürdüğünden bahseden ve kaynağını 'MİT belgesi'ne dayandırdığı bir açıklaması olmuştu. Şimdi de bu belgenin Veli Küçük'te çıktığı söyleniyor.

Evet bu gibi durumların 'olağan şüpheliler'i hep vardır. MOSSAD da ihtimallerin ilk sıralarındadır. Nitekim Kazan'ın sözünü ettiği 'MİT belgesi de bu 'olağan şüpheliler' senaryosuna uygun bir metin olarak ortaya atılmış gibi duruyor. Üç MOSSAD ajanının Hayfa Limanı'ndan lastik botla Türkiye'ye giriş yaptıkları örneğin. Hatta gene basında çıktığı kadarıyla Mehmet Ali Birand'a da suikast düzenleyecekleri türü iddialar. Aynı şekilde Mumcu'nun son yazılarından birinin MOSSAD-Barzani ilişkisi üzerine olduğu. Bunu 'MOSSAD zinhar böyle bir şey yapmaz' demek için söylemiyorum. Tam tersi kuvvetle muhtemeldir. Sadece bazı şeyler bana çelişik geliyor. Mesela MOSSAD ajanları onca yolu niye lastik botla gelsinler? Akdeniz sahiline vardıktan sonra Ankara'ya gelmek de cabası. Ben olsam sahte kimliklerle, başka ülkeler üzerinden uçağa atlar gelirim. Ayrıca İsrail niye Mehmet Ali Birand'a da suikast yapmak istesin? Cinayetten İran suçlanınca sanki ona kontr olarak İsrail suçlanıyor gibi bir hava çıkıyor. Dünyada başka gizli servisler de var ve bunla-

272 İşte baştan beri dikkat çekmeye çalıştığım 'hata'lar bunlar. Zorlama bir şekilde Uğur Mumcu cinayeti de 'Ergenekon'a bağlanmaya çalışıldığı için 'attorbaya' anlayışıyla her şey bir 'adres'e mal ediliyor. Böylelikle gerçeğin ortaya çıkması bir kere daha engelleniyor bana göre. (Atilla Akar)

rın hepsi belge üretmede ustadırlar. Bana biraz bu işte akla gelmeyen ya da son sıralarda akla gelen ihtimaller de sorgulanmalı gibi geliyor. Çünkü tartışma iki noktada sıkışıp kalıyor. Ya İran ya İsrail. Başka birileri olamaz mı acaba? Analiz olarak bakarsanız MOSSAD'a oturur. Mantıken de öyle. Sonradan İran'a yönelik tepkiler göz önüne alınırsa pekâlâ mümkün. Ama 'belge' olarak iddia edildi mi şüpheye düşerim. Acaba birileri hedef mi saptırıyor diye?"[273]

Demek ki birileri şu veya bu yönde cinayetin 'adresi' konusunda bir 'imaj' yaratmak istiyordu. İran senaryosu pek tutmayınca bu kez akla yatkın ve herkesin kolaylıkla kabul edebileceği ikinci bir senaryo, üstelik daha 'inandırıcı' bir şekilde, 'belge' olarak hazırlanıyor ve servis ediliyordu. Gerçek adres suçlanmasın da kim suçlanırsa suçlansın. Arada bir bağ kurabilseler Marslıları bile suçlarlardı eminim!

Aklın yolu birdi ve nitekim Mahir Kaynak da aynı yönde kanaat bildiriyordu. Şöyle diyordu Kaynak: "Bir konuda kesin bir yargıya varmışsanız her türlü bilgiyi bu kararınızı doğrulayacak yönde kullanırsınız. Bunu bilenler sizi yönlendirmek için kararınızı destekleyecek bilgiler sunarlar. Bir örnekle ne demek istediğimi açıklayayım. Bir gün MİT tarafından hazırlandığı söylenen bir rapor piyasaya sürüldü. Rapora göre İsrail komandoları Akdeniz'i botlarla aşmış, Toros Dağları'nı geçip Ankara'ya gelmişler ve Uğur Mumcu'yu katledip geri dönmüşlerdi. Bu rapora zamanın devlet yöneticileri de inandı. Adalet Bakanı bu belgeyi delil olarak niteledi. Refah Partisi iktidardaydı ve onlar böyle bir bilgiyi hemen kabul ettiler. O zaman 'Eğer bunu İsrail komandoları yapmışsa neden sivil elbise giyip uçakla gelmediler?' demiştim. Haberin tamamen uydurma olduğuna emindim ve MİT de söz konusu raporu yalanladı. Raporun yalan olması içindeki iddi-

273 Atilla Akar. Derin Devlet / Devletin Gizli İradeleri.. Siyah Beyaz Yayınları. İst. Nisan. 2008.sf: 124-125.

aların da inandırıcılığını kaybetmesine neden oldu. Yani bir olay yalan haberlerle süslenirse içeriği de doğru olsa bile, yalan haline gelir. Mesela şöyle bir bilgi sızdırılsa: 'Hava indirme birlikleri paraşütle atlayıp Meclis'i basacaklar' denilse bu haber manşetlere taşınır ama kimse neden üç adım öteye yürüyerek gitmediler de bu kadar zahmete katlandılar diye sormaz. Çünkü verilen bilgi inandıklarını teyit etmektedir."[274]

Bununla birlikte olayda İsrail kuşkusunu doğuracak 'tuhaflıklar' da yok değildi. Özellikle Mumcu'nun son dönem yazılarından birisinin 'MOSSAD-Barzani ilişkisi' üzerine oluşu noktası dikkat çekiciydi. Nitekim bu ihtimale de pay bırakan ağabey Avukat Ceyhan Mumcu'nun bugüne kadarki anlatımlarına göre Mumcu, öldürülmeden önce İsrail Büyükelçiliği'nden telefonla aranarak elçinin kendisi ile tanışmak istediği bildirilmiş ve dışarıda yemeğe davet edilmişti. Ancak Uğur Mumcu da yanında birinin olmasını istiyor fakat ısrarla kabul edilmiyor. Ağabey Mumcu ölümünden 2 gün önce gerçekleşen bu buluşmada nelerin konuşulduğunu öğrenemediğini söylüyor. Mumcu'nun bu görüşmenin içeriğinden kimlere bahsettiği ise bilinmiyor. Kimi yorumlara göre İsrail elçisi tarafından 'tehdit edilmiş' olabileceği söylenirken, kimi yorumlarda ise 'İsrail'in durumu yumuşatmaya çalışmış olabileceği' yahut 'tehlike altında olduğunu bildirdiğini, koruma önerip, çengel atmak istemiş olabilecekleri' konusu vurgulanıyor. Ancak bunların hepsi spekülasyondan ibaret kalıyor. Nitekim Ceyhan Mumcu da ne konuşulduğunu öğrenmek için İsrail büyükelçisinden randevu talep ediyor ama bu randevu ona verilmiyor. İsrail tarafından bir açıklama da gelmiyor.

Garip Bir Durum: Kamhi'ye Suikast Girişimi

Bu arada aklıma gelen ve kafamı kurcalayan "garip" bir olayı da burada tam da MOSSAD tartışmaları dolayısıyla eklemeden

274 Mahir Kaynak. Önce Karar Sonra Delil. Star gazete. 24.01.2010.

edemeyeceğim. Hatırlanacağı üzere Mumcu'nun öldürülmesinden tam 4 gün sonra, yani 28 Ocak 1993'te Musevi işadamı, Profilo Holding Yönetim Kurulu Başkanı ve 500. Yıl Vakfı Başkanı Jack Kamhi'ye bir beylerbeyi'ndeki evinden çıkarken bir suikast girişimi oldu. Basında geçtiğine göre saldırganlar çok yakın mesafeden ateş ettikleri halde hedefi tutturamamaışlardı.

Ardından bu suikast girişimi de İran bağlantılı "İslami Hareket"le açıklandı. Ancak zamanlama garipti. Acaba Mumcu suikastında İran bağlantısı imajını pekiştirmek için yapılmış bir "teneke suikast"" mıydı? Yahut Mumcu Olayı'nda "İsrail Bağlantısı" tezleri doğru ise 'Türk derinleri'nin bir tür başarısız 'misilleme' eylemimiydi? Çünkü yakalananların profilinin 'devletçe eğitildikleri' izlenimi verdikleri söyleniyor, ayrıca birahane ve pavyon müdavimleri oldukları da belirtiliyordu! Nitekim sanıklar yargılandıkları dava esnasında "saldırısının her kademesinin devlet tarafından çok iyi biliniyordu", "ülkemi seviyorum, bunu devlet biliyor" gibi ilginç mesajlar vereceklerdi!

Öcalan'ın MİT Bağlantıları!

Ancak zaman geçtikçe türlü iddialar, komplo teorileri hatta sızdırılmış belge veya beyanlar ortaya atılacaktı. Hiç şüphesiz bunların başında ve kamuoyunun bugün üzerinde en fazla durduğu ihtimal, Mumcu'nun 'Öcalan MİT ilişkisi'ni açıklayan yazılarına başlamak üzere oluşuydu. Buna göre Mumcu, Öcalan-MİT ilişkisini kanıtlayan belgelere ulaşmış ve bunu açıklamak üzereyken öldürülmüştü.[275] Yine o günlerde dile getirilen yaklaşımlara göre olayın arkasında 'ilişkinin ortaya çıkmasını istemeyen' PKK ve Öcalan vardı. Nitekim Öcalan bu konuda muhtelif vesilelerle zaten açıklamalarda bulunacak, MİT'in kendilerini özellikle 'Pilot Necati' vasıtasıyla kontrol etmek istediğini, bunun farkında

275 Öyle anlaşılıyor ki, Mumcu bu konuyu aydınlatmak için herkesle görüşüyordu. Ki, daha önce de Hiram Abas ve Mehmet Eymür'le de görüştüğü biliniyor.

olduklarını, yanlış bilgiler vererek onu yönlendirdiklerini ve bu ilişkiyi 'kullandıklarını' ileri sürecekti. Öcalan, "Acaba Uğur'un cinayetinde bu gerçeğin ortaya çıkmasından rahatsız olan çevreler mi var" sorusunu ortaya atarak "Asıl bu ilişkinin ortaya çıkmasını istemeyen MİT'ti" demek istiyordu. Böylelikle Öcalan'a göre cinayetin arkasında MİT vardı. MİT ise o günden bugüne bu iddialara karşı bir açıklamada bulunmadı.

'Umut Operasyonu' umut olamadı!

Verilen bütün sözler unutulmuş, 'Devletin namus borcu' bir türlü ödenmemişti. Aradan 7 yıl geçecek fakat Uğur Mumcu cinayetine dair hiçbir somut adım atılamayacaktı. Ancak kamuoyu baskısı dinmemiş, her fırsatta Uğur Mumcu'nun katillerinin bulunması için yükselen sesler kısılamamıştı. Bu durumda 'kamuoyu vicdanı'nı rahatlatmak için acele bir şeyler yapılması gerekiyordu. Üstelik bunun 'resmi senaryo'ya da uygun olması gerekiyordu. Kısaca kamuoyu denen arenada aslanlara parçalatılacak birileri gerekiyordu ve çok geçmeden onu da bulacaklardı.

Daha doğrusu 17 Ocak 2000 tarihinde Beykoz'da bir hücre eve yapılan Hizbullah baskını Türkiye için tarihi bir dönemi başlatacaktı. Baskında elde edildiği söylenen bazı dokümanlara istinaden mayıs ayı içinde başta Uğur Mumcu, Bahriye Üçok, Muammer Aksoy ve Ahmet Taner Kışlalı cinayetleri olmak üzere toplam 22 faili meçhul cinayetin aydınlatılmasına yönelik ipuçları ortaya çıktığı söylenecekti. Ardından operasyon Yusuf Karakuş ve Abdülhamit Çelik adlı kişilerin yakalanması ve verecekleri ifadelerle yeni boyutlar kazanacaktı. Operasyonun en önemli yanı ise 'kilit isimler' olduğu öne sürülen Ferhan Özmen ve Necdet Yüksel'in yakalanması olacaktı. Bunun üzerine savcılık Hamza Keleş ve 9 sanık hakkında idam istemli 17 sanıklı davayı açtı. Savcı Hamza Keleş, iddianamesinde, sanıkların yasadışı Tevhit-Selam ve Kudüs örgütlerine üye olduklarını, defalarca İran'a gide-

rek burada teorik ve pratik eğitim aldıklarını iddia etmekteydi. Savcı Keleş, bu örgütlerin İran'la doğrudan bağlantısı olduğunu da öne sürerek faili meçhul cinayetlerin İran gizli servislerinin yardımı ile işlendiğini ileri sürmekteydi. Ancak dava ilerledikçe ilginç gelişmeler de yaşandı. Savcı Keleş, sanıklardan Abdülhamit Çelik konusunda kendisini yanılttığı gerekçesiyle İstanbul polisi hakkında dava açtı.

Oysa başlarda Başbakan Bülent Ecevit ve İçişleri Bakanı Sadettin Tantan olmak üzere üst düzey yetkililer, operasyondan hemen sonra yaptıkları açıklamalarda, gözaltına alınan zanlılar için "Mumcu'nun katilleri yakalandı" şeklinde neredeyse kesin açıklamalarda bulunmuşlar hatta Mumcu suikastını 'itiraf' ettikleri ileri sürülen Karakuş ve Çelik'e, medya ordusu eşliğinde suikastın tatbikatı da yaptırılmıştı. Ancak zamanla ortaya çıkan deliller gerçeklerin iddia edilenlerden çok farklı olduğunu gösteriyordu. Her şeyden önce Uğur Mumcu'ya yönelik suikasta karışmakla suçlandıklarından dolayı tutuklananlardan Abdülhamit Çelik'in olay günü düğününün olduğu ortaya çıkmıştı. Çelik'in düğünü İstanbul'da olurken cinayet Ankara'da gerçekleştirilmişti. Yine aynı olayda suçlanan iki kişinin de söz konusu düğünde davetli olarak bulundukları belirtilmişti. Buna rağmen bütün senaryoları onların çevresinde oluşturanlar bu konuda ortaya çıkan delilleri dikkate almıyor, gözü kapalı bir şekilde kendi iddialarını gündeme getiriyorlardı.

Yeni iddialar yeni tanıklıklar

Son dönemlerin dikkat çeken bir özelliği ise Mumcu olayına ilişkin yeni iddia hatta yeni tanıklıkların ortaya çıkmasıydı. Bunlardan biri Genelkurmay'a 14 yıl süreyle tercüman olarak çalışan Yıldırım Beğler'in iddialarıydı. Beğler, Uğur Mumcu suikastıyla ilgili ilginç iddialar dile getirmekteydi.

- Uğur Mumcu suikastı hakkında ne biliyorsunuz?

Uğur Mumcu'nun olayı biraz pis iştir. Üçgen... Asker, polis, MİT... Uğur Mumcu'nun katili Türkmen. Kerküklü. Daha önceleri MİT'e çalışıyormuş. Adı Velit. Vatandaş olmuş. Bombayı koyunca yakalandı. Yakalanınca kimliğini sakladılar. Saklayınca ne oldu? Iraklı oldu. Savcı sınır dışı etti bunu. Sınır dışı olunca Barzani bunu Serraç'ta aldı hapsetti. Barzani bizimkileri bununla tehdit etti. İşte hükümete vereceğim, Ankara'ya vereceğim diye. Bize emir geldi: "Velit'i Barzani'den alın!" Özel Kuvvetler bu çocuğu kaçırdı K. Irak'tan. O kaçırma da ayrı bir olay. Onu sonra söyleyeceğim. Silopi'ye getirildi. Habur'da ben aldım. Silopi'de Terörle Mücadele'ye teslim ettik. Korusun, himaye etsin diye. Bunları Velit'in kendisi anlattı.

- Velit ne yapmış suikastla ilgili?

Velit bombayı arabaya koyan kişi! Yakalanması yanlışlıkla oldu. Sonra bunu Kuzey Irak'a attılar, sınır dışı yaptılar. Yine kurtardılar sonra. Hepsi kurtardı. Çünkü Velit getirildiği zaman üçü de bunu koruyordu.

- Velit ne oldu sonra?

Anladım ki Velit'i korumak için değil infaz etmek için getirmişler. 3 gün sonra beni aradılar, "Velit'i öldürmüşler" dediler. "Yav nasıl öldürmüşler?" Valla Başköy'ün köprüsünün altında zehir vermişler, ölmüş. Orada cesedi kalmış. Köylüler köprünün altına gömmüşler. Basına yansıdı bu. Geldiler kemikleri falan çıkardılar götürdüler. Sonra mevzu yine kapandı.[276]

Bilgi kirliliği ve karartma uygulandı

Mumcu olayının en göze çarpan özelliklerinden birisi de olayın nedenlerine ilişkin çok sayıda iddia ortaya atılmasıydı. Oysa

276 Ertuğrul Erbaş. Genelkurmay tercümanı Uğur Mumcu'nun katilini açıkladı. (Kaynak Sabah) Aktaran: Star gazetesi. 18.4.2009.

bu kadar çok iddia, aynı zamanda gerçek nedeni örtmeye ya da karartmaya yönelik bir operasyon da olabilirdi. İşte bu 'kafa karıştırıcı' iddia sağanağına dair TBMM Uğur Mumcu Cinayetini Araştırma Komisyonu Başkanı Ersönmez Yarbay, Uğur Mumcu'nun ölümünü araştırırken adı konmamış fiili bir dirençle karşı karşıya kaldıklarını söylemekteydi:

Yarbay, Uğur Mumcu olayının faillerini ortaya çıkarmak için başta büyük bir heyecanla araştırma yaptıkça olayın şeklinin değiştiğini söyledi. Olay ile ilgili bir taraftan yoğun bir bilgi kirliliği ve karartma yaşandığını ifade eden Yarbay, "Mumcu ile ilgili 16-17 senaryo vardı. Bunun karartma amaçlı yapıldığını düşünüyorum. Mumcu da buna müsait bir insandı. Uyuşturucu, PKK, İran ile ilgili yazılar yazmış ve 'Sakıncalı Piyade'nin yazarı. Daha sakıncalı görüldüğü asker ile bilgi alışverişinde bulunuyor. Yine istihbarat örgütleri ile irtibatının olmaması mümkün değil. Böyle bir kişilik olunca da işin içinden çıkılmıyor. Yani tam bir karartma vardı" dedi. Yarbay, bilgi almak için dönemin yetkililerine başvurduklarını ancak gerekli desteği göremediklerini söyledi. Özellikle çok şey bekledikleri DGM Başsavcısı Nusret Demiral'ın yargının bağımsızlığı gerekçesiyle sahip olduğu bilgileri komisyon üyeleri ile paylaşmadığını ifade eden Yarbay, "Oysa biz gelmesini çok isterdik. Bilgi verebilirlerdi. Bizim de zorla getirme gibi bir yetkimiz yoktu" diye konuştu. Yarbay, ihmalin bununla sınırlı olmadığını söyledi. Bu konuda yalnız bırakıldıklarını anlatan Yarbay, "İşin derinine inip konuyu çözme değil de sanki vatandaşın gazını alma havası vardı. Meclis Başkanı olayla ilgilenmedi. Yine yanlış bilgiler verdiler. Ankara Valisi, Emniyet ve İçişleri bakanları bilgi paylaşmadılar. Gelenlerin de bildiklerini anlattığını düşünmüyorum. Çünkü verilen bilgiler tatmin edici değildi. Onun için bir gelişme sağlanamadı" diye konuştu. Yarbay, Mumcu'nun devletin gizli-saklı bazı sırlarına vâkıf olduğu için öldürülmüş olabileceğini belirterek şöyle devam etti: "Sıra-

dan cinayetler ya da bazı akımların, örgütlerin yaptığı suikastlar kolay ortaya çıkar. Ancak içinde istihbarat örgütlerinin ya da derin devletin parmağının olduğu cinayetler kolay kolay ortaya çıkmaz. Hablemitoğlu ve Uğur Mumcu cinayetleri bu tür cinayetlerdendi. Özellikle Mumcu, devletin kirli ilişkilerini ortaya çıkaracak bilgi ve belgelere sahipti" ifadelerini kullandı.[277]

Oğul Özgür Mumcu:
Cinayeti İslamcıların İşlediğine İnanmıyorum!

Aslında Uğur Mumcu cinayetine ilişkin ilk andaki "İslamcılar yaptı" kanaatinin zamanla ne kadar değiştiğini ancak aynı zamanda işin içinden çıkılamaz hale geldiğini de bizzat oğlu Özgür Mumcu'nun söyledikleri teyit eder nitelikteydi.

- PKK ve JİTEM itirafçısı Abdülkadir Aygan'ın basında yer alan "Uğur Mumcu'nun aracına bombayı JİTEM'ciler koydu. C-4 patlayıcıyı da ABD'li eski asker temin etti" sözlerini nasıl okudunuz?

Babam öldürüleli 17 yıl oldu, neredeyse her sene çeşit çeşit senaryo ile karşılaştık. İslamcılar, eski ülkücüler, Kontrgerilla, PKK... Birçok şey iddia edildi. O nedenle bu konuya yönelik demeçler artık bende ciddi bir heyecan uyandırmıyor. Şunu da belirtmeliyim: Bu cinayeti Kontrgerilla'nın işlediğini duysam şaşırmam. PKK'nın yaptığını duysam yine şaşırmam. Elbette ciddi bir delile dayanarak söylemiyorum ama ben bu cinayetin bir İslamcı operasyonu olduğuna inanmıyorum.

- Neden?

Çünkü İslamcıların bunu yapması için bir sebep olduğuna inanmıyorum.

- Ne zamandan beri bu fikirdesiniz?

277 Mumcu olayında vatandaşın gazı alındı. 18.01.2010.
http://www.haber7.com/haber/20100118/Mumcu-olayinda-vatandasin-gazi-alindi.php

Başından itibaren. Babamın MİT ve PKK arasındaki bağlantılar üzerine araştırma yaparken üstelik tam da o araştırmaların meyvelerini alacakken öldürüldüğü ortada. Son yazıları ısrarla bu konu üzerinedir. Öldürüldüğü tarihten bir yıl geriye gidip, tarama yapıldığında görülecektir; laiklik ya da İslamcılar üzerine kaleme aldığı yazı sayısı ciddi bir oran teşkil etmez. Öte yandan babam TCK'nın 141-142. maddeleriyle birlikte 163'ün kaldırılmasını da savunurdu. Tarikat, siyaset, ticaret üçgenine eleştirileri vardı ama ifade özgürlüğü açısından siyasal İslam ile ilgili problemi yoktu.[278]

Kızı Özge Mumcu: "Tetiği Çektiren Başka Eller!"

Uğur Mumcu'nun kızı Özge Mumcu da 24 Ocak vesilesiyle konuşanlar arasındaydı. Ağabeyi Özgür'den farklı olarak İslami bir örgütün 'taşeron' olarak kullanılmış olabileceğini ancak arkasında 'tetiği çektiren' başka ellerin olabileceğini düşünüyordu. Bununla birlikte o da yıllar sonra acısını içine gömerek olaya mümkün olduğunca soğukkanlı bakma çabasındaydı:

- En son çalıştığı konuyu, PKK ve MİT ilişkisini, Öcalan'ın MİT elemanı olduğunu söylüyorsunuz değil mi?

Evet. Baki Tuğ'la 25 Ocak günü randevusu vardı ve muhtemelen Apo'nun MİT ajanı olduğuna dair bir belgenin izine ulaşmıştı. Bu belgeyi aradığını da biliyordum. Üzerine hiç gidilmedi. Baki Tuğ'la görüşüldü mü hiç bilmiyorum. Adım adım gittiğimiz, babamın araştırma teknikleriyle de gittiğimizde -çünkü amcam da halam da hukukçu- bir yere kadar gittik ve o meşhur duvar çıktı karşımıza. "Tuğlayı çekemem, çekersem duvar yıkılır demişti" Mehmet Ağar, annem de "Çekmezseniz siz de altında kalırsınız" demişti. O konuşma gerçek, şahitleri de var. Mehmet Ağar altında kaldı herhalde o duvarın, öyle gözüküyor.

278 Selin Ongun. İslamcıların yaptığına inanmıyorum. PKK ve Kontrgerilla'ya şaşmam. http://www.t24.com.tr/haberdetay/67590.aspx

- Kızı olarak yapanı mı yoksa yaptıranı mı bulmak istiyorsunuz?

Babamın ulaştığı gerçekleri de engellemek için herhangi bir örgüt kullanılmış olabilir. Kürt kimlikli olur, siyasal İslam kimlikli olur ya da öldüren siyasi bir ideolojiye sahipmiş gibi gözükebilir. Ama bu cinayetin siyasi ideolojiye sahip olup olmamasından ziyade, gerçekten kim yapmış olabilirle ilgilenmek istiyorum. Emri veren kimdir? Çünkü Türkiye'de o sırada 90'dan başlayan suikastlar ideolojik kavgayı körükledi ve çoğu da siyasal İslam kökenli örgütlerin öldürdüğü söylenen cinayetlerdi. O konjonktürde bunu kullanmak işlerine gelirse bunu kullanırlar. Hrant Dink suikastında da Ermeni kimliği üzerinden bir şey kurmak isterlerse onu kullanırlar. Çünkü bunlar büyük infial yaratacak eylemlerdir ve toplumu parçalayacak eylemlerdir. Bu kimlerin işine yarar ona bakmak lazım.

- Sizce Uğur Mumcu kurban mı seçildi, hedef miydi?

Öldürülen kimse kurban değil bence. Siyasi cinayetlerde herkes hedeftir. Ve iç içe bu. Şunu söylemek istiyorum: Konjonktürel olarak uygun olduğunda taşeron örgüte verirsin işi, o da öldürür. Kimin yaptığının bir önemi var ama kimin yaptırdığı daha önemli.

- Çok fazla senaryo var suikastın sebebiyle ilgili. Özel olarak inandığınız ya da kanıtların daha güçlü olduğu bir tanesi var mı?

Çok iç içe geçmiş ilişkiler bunlar. Yumak yumak birbirine dolanmış. O yüzden neresinden çekersen, aklının yatacağı bir hikâye çıkıyor karşına...[279]

279 Sanem Altan. Hisleri çok güçlüydü babamın, ölmeden önce suikastın rüyasını görmüştü. Vatan gazetesi. 24.01.2010. http://pazarvatan.gazetevatan.com/haberdetay.asp?hkat=1&hid=14933&yaz=Sanem%20Altan

Bütün bu yeni konuşmalar içinde bir tanesi vardı ki hayli ilginçti. İlginçti çünkü konuşan Mumcu suikastı ile suçlanan, İran'la bağlantılı olduğu ileri sürülen Selam gazetesi çevresinden ve 'Umut Operasyonu' davasıyla ilgili 5 yıl tutuklu kalan Mehmet Ali Tekin'di. Tekin şunları söylemekteydi.

İşkence ile kabul ettirdiler

"Mehmet Ali Tekin, Uğur Mumcu operasyonunun en büyük ayağının, hazırlık safhasının JİTEM tarafından organize edildiğini öğrendiğini söyledi. Tekin, 'Mumcu kaos planında en önemli safha budur. Hazırlık yapıldı, yani tezgâh hazırlandı' diye konuştu. Yapılan tezgâhın en önemli kısmı dediği Tekin, Beykoz'da yapılan Hizbullah operasyonundan sonra, o örgüte yapılan operasyonlarda, Hizbullah örgütü içinde bulunan Yusuf Karakuş adlı kişinin, kendilerine karşı kullanıldığını söyledi. Tekin bu kişinin JİTEM tarafından gözaltına alındığını ve 40 gün işkence yapılarak, Mumcu cinayetini, kendi üstlerine atması karşılığında; özgürlük ve yeni bir kimlik vaat edildiğini kaydetti. Yusuf Karakuş adlı kişinin, ifadesinin hazırlandığını ifade eden Tekin, 'Senin bu ifadelerini doğrulayacak 2 isim vereceksin ki mahkemede onlar da seninle aynı doğrultuda ifade versinler. Yusuf Karakuş, şu iki ismi veriyor: Muzaffer Dağdeviren ve Fatih Aydın. Savcıda ve mahkemede şöyle söyleyeceksin: Hasan Kılıç (Selam gazetesi sahibi) ve Mehmet Şahin (Selam gazetesi spor yazarı) bizi çağırdı; İranlı birisiyle tanıştırdı ve ona yardım etmemizi söylediler, diye ifade verdirttiler. O İranlı kişi Uğur Mumcu'nun arabasına bomba koydu. Biz de ona gözcülük yaptık, diye ifade verdi. Bu şekilde tezgâh hazırlandı' diye konuştu. Bu senaryoya göre hareket edildiğini söyleyen Mehmet Ali Tekin, konuşmasını şöyle sürdürdü: 'Sen de Selam gazetesinin İran'la bağlantıları olduğunu, istihbarat servisi ile çalıştık şöyle yaptık böyle yaptık, diyeceksin dediler. Yok böyle bir şey, siz bizim ne iş yaptığımızı bilmiyor musu-

nuz, dedikçe; 'Kardeşim sizin bu işleri yapmadığınızı biliyoruz ama bu iş size fatura edilmiş, siz bunları kabul etmek zorundasınız. Boşuna kendinizi ezdirmeyin, bunu kabul etmek zorundasınız. 'Ya bizim dediklerimizi imzalarsın ya da buradan ölün çıkar' diyorlardı."[280]

Sonuç

Uğur Mumcu'nun ölümüyle birlikte o kadar çok iddia ortaya atıldı ki neredeyse Mumcu hayatı boyunca ne kadar yazı yazmış ve kaç kişiye ya da kuruma dokunmuşsa o kadar 'öldürülme nedeni' sayılıyordu adeta. Bunun Uğur Mumcu çapında bir yazar için olması normaldi. Ancak normal olmayan artık iddiaların gerçeği ortaya çıkarmaktan ziyade adeta gerçeğin üzerini örtmek için üretilmiş birer 'yönlendirme bilgiler sağanağı' olması kuşkusudur. Sırf bu durum bile 'devlet içinden' birilerinin olayın 'organizatörü' olduğuna dair kanaati güçlendirmek için yeter de artardı bile. Bütün susmalar bunu teyit ediyor gibi. Zaten suikastın gerçek fail ve yönlendiricilerinin ortaya çıkartılamaması da bu işte 'devlet perdelemesi' olduğunun bir göstergesidir.

Sonunda olan güzide bir aydınımıza, yeri asla doldurulamayacak bir eşsiz kaleme olmuştur. Bu insafsız aydın katliamına sessiz kalan, hatta sessiz kalmaktan öte, zan altında kalan devlet ondan sonra da birçok aydının vurulmasına seyirci kalmış, ne korunması ne de faillerinin bulunması için dişe dokunur somut bir çaba göstermiştir. Bu utanç hepimizin. Bu aydınların aydınlığına layık olmayarak bu karanlığı biz seçmiş olduk. Mumcu'nun sözlerinde olduğu gibi geriye sadece 'Vurulduk ey halkım unutma bizi' sözleri kalmıştır ne yazık ki.

Tam bu noktada 'Türkiye Büyük Millet Meclisi Faili Meçhul Siyasi Cinayetleri Araştırma Komisyonu'nun o zamanki CHP'li

280 Murat Palavar. Mumcu suikastında Türkiye'yi kandırdılar. Yeni Şafak. 31.01.2010.

üyesi Mustafa Yılmaz'ın Uğur Mumcu cinayeti ile ilgili çarpıcı açıklaması halen akıllardadır: "MİT İstihbarat Daire Başkanı bize verdiği bilgide, Uğur Mumcu'nun öldürüleceğini önceden öğrendiklerini ve durumu İçişleri Bakanlığı ile Emniyet Genel Müdürlüğü'ne bildirdiklerini söyledi. Dehşete düşüp niçin önlem almadıklarını sordum. 'Biz uyardık ve devreden çıktık. İşimiz orada bitti' dedi."

Ne güzel değil mi? Herkesin 'işi' bir yerde bitiyor ve sonunda 'işi bitirilen' aydınlar oluyor iyi mi?

Kim bilir, belki de Süleyman Demirel'in geçmişte söylediği "Devletin birtakım zaafları olduğunu ben de biliyorum. Bizim iddiamız devlet ak süte batırılmış kaşık değildir" sözleri bu tarihi ve kirli pratiğin bir itirafı gibidir...

(4 Kasım 1993)
JİTEM'in Kurucusu, Binbaşı Ahmet Cem Ersever

"1984 yılında başlayan gerilla savaşı masada değil, başlatıldığı yerde bitirilmelidir. Bu olayı masaya çekmek, ihanetten öte tam bir alçaklıktır..."

-Ahmet Cem Ersever-

1990'lara gelindiğinde Türkiye Cumhuriyeti giderek yükselen PKK terörü tarafından iyice hırpalanır bir vaziyet almıştı. Bu durum devletin üst katlarında ve bizzat PKK ile mücadele içinde olan askerin muhtelif kesimlerinde endişe yaratıyordu. Herkes kendi açısından soruna bir 'çözüm' arıyor, yapılan değerlendirme ve eleştiriler birbirini kovalıyordu. Özellikle 'Körfez Savaşı' sonrası ortaya çıkan yeni koşullar durumu daha da karmaşıklaştırırken 'Çekiç Güç'[281] tartışmaları ülkeyi kasıp kavuruyordu.

Devlet içinde bu konuda esas olarak iki anlayış uç vermekteydi. Birinci eğilim, Turgut Özal'ın savunduğu 'demokratik çözüm'dü.[282] Bu çözüm yolu kısaca, 'Kürt Sorunu'nu resmen tanımak, Kürtlere bazı haklarını vermek (Ucu 'otonomiyi tartışmaya' açık olarak) ve sorunu 'yumuşak yollar'la halletmekti. (Diğer yandan Kuzey Irak'ı Türkiye'ye bağlamak gibi planlar da vardı.[283])

---

281 Çekiç Güç tartışmaları Türk ordusunda alarm çanlarının çalmaya başladığı tarihtir. O güne kadar bir NATO ordusu olarak emperyalist partneriyle sıkı fıkı olan orduda ilk defa "Ne oluyor" sesleri yükselmiş, jetonlar düşmüş ve 'uzun balayı' sonlanmıştı!

282 Bu anlayış ve arayış o dönem için Özal'ın ani ölümüyle son bulmuş oldu.

283 Özal, bunun bir aşaması olarak Körfez Savaşı esnasında Kuzey Irak'a girilmesini

İkinci ve 'şahin' diyebileceğimiz eğilim ise sorunun yeterince sert tedbirler alınmaması yüzünden ortaya çıktığını, Barzani'ye dayanarak ve güvenerek PKK ile mücadele edilemeyeceğini[284], PKK ile mücadelenin yasal sınırlar içinde kalarak yapılamayacağını, kontrgerilla yöntemleri kullanılarak PKK'nın lojistik destekçilerini yok etmek gerektiğini[285], bir 'kısasa kısas' anlayışıyla mücadele etmek gerektiğini savunuyordu. Ancak mevcut iki eğilim birbiriyle sert biçimde çatışıyordu.[286] Tabii bu anlayışların uluslararası boyutu da vardı.[287]

Bu anlayış o dönemde en çok jandarma içinde yankı buldu ve komutanlık desteğiyle yeni bir örgütlenme gerçekleştirildi. Bu anlayışın bir uzantısı olarak bölgede JİTEM (Jandarma İstihbarat Terörle Mücadele Merkezi) kurulacak ve özellikle eski itirafçılardan devşirilen kadrolar eliyle belirlenmiş 'PKK'lı hedefler'e yönelik operasyonlara başlayacaklardı.[288] Bu konuda Eşref Bit-

---

savundu. Buna karşılık ordu direndi ve Genel Kurmay Başkanı Necip Torumtay'ın istifasını getiren süreçle noktalandı.

284 Aynı nedenle Barzani ile kurulan ilişkiler, Barzani'ye sağlanan imkânlar, yeşil pasaport verilmesi, gündeme gelmişti. Bugün Ergenekon'a bağlanan 'Kuzey Irak'a yollanan silahlar' meselesi aslında birinci anlayışın uzantısıydı. Ergenekon'a bağlanabilecek bir anlayış varsa tam tersi ikinci seçenekte olması lazım.

285 Bu anlayış en somut siyasi desteğini Çiller hükümeti esnasında buldu. Kürt işadamlarına yönelik infazlar dalgası bu dönemde zirve yaptı.

286 1. Eğilim Özalcı/federasyoncı yaklaşım iken, 2. eğilim bugünkü manada 'Ulusalcı/Ergenekoncu' eğilimin ilk 'nüve'siydi. Öyle anlaşılıyordu ki bu eğilim, 1999'da kopuş ve 'yeniden yapılanma' arayışına gitti.

287 Özellikle ABD, Türk ordusundaki bu yeni eğilimden ve komuta kademesindeki kıpırdanışlardan hiç hoşnut değildi ve bu yüzden korkunç rahatsızlık duyuyordu. Ege Denizi'ndeki tatbikat esnasında Muavenet zırhlımızın vurulması bile bu durumun bir yankısı bir 'gözdağı' olarak yapılıyor. Daha sonra da Eşref Bitlis'in helikopteri İncirlik'ten kalkan jetlerce tacize uğruyor, düşmekten zor kurtuluyor.

288 Aslında JİTEM'in temelleri 1986 yılında atılmıştı. Hulusi Sayın'ın öncülüğünde kurulmuştu. Ne ilginçtir ki, Hulusi Sayın Paşa da Başbakanlık başmüşavirliği görevi esnasında, 30 Ocak 1991 tarihinde Ankara'da evinin önünde uğradığı silahlı bir saldırı sonucu öldürülecekti. Eylemi Dev-Sol üstlenirken Emniyet Müdürlüğü olay yerinde 'Kürdistan Ulusal Kurtuluş Örgütü' bildirisi bulunduğunu açıklayacaktı. ABD için tehdit olan JİTEM'e yönelik öldürmeler zinciri başlıyordu!

lis Paşa'nın da desteğini alan yapılanma ve o yapılanma etrafında şekillenen fikirler giderek baskın hale gelmekteydi. (Eşref Bitlis'in gizli suikast yöntemiyle uçağının düşürülmesinin asıl nedeni buydu ve mevcut yapılanmaya komutanlık desteğinin kesilmesi amaçlanmıştı.) Üstelik bu anlayışın siyasi desteğe ve plana bağlanma eğilimi doğmuştu.[289] Hemen bunlara paralel olarak Güneydoğu'da JİTEM'in varlığı ve çalışmaları ayrı bir önem kazanmaya başlıyordu.

Tam bu noktada bir isim öne çıkacaktı. Bu isim JİTEM Grup Komutanı Binbaşı Ahmet Cem Ersever'di. Cem Ersever, 1950 Erzurum doğumluydu. Aslen Kerkük Türküydü.[290] Ersever, Güneydoğu Anadolu'da PKK'ya yönelik istihbarat çalışmalarının tümünde aktif olarak yer almış, silahlı çatışmalara bizzat katılmış, tüm faaliyetleri yönetmiş, bunları tam yetkiyle ve komutanlığa doğrudan bağlı olarak yürütmüş bir askerdi. (Kendisine 'ACE' denmesinden hoşlanıyordu. Bu hem isminin baş harflerinin kısaltmasıydı hem de bir deterjan markası olarak yaptığı 'temizlik'leri hatırlatıyordu!) Herkes resmen JİTEM'in varlığını reddederken o, JİTEM'in var olduğunu ve kendisinin de kurucularından olduğunu ifşa etmişti.

---

289 Eşref Bitlis'in hazırladığı 'Kale Planı' bu anlayışın en somut ifadesiydi. Konu MGK'ya kadar getiriliyordu. Bu anlamda 'Kale Planı' süreç içinde bir 'devlet politikası' haline gelmeye başlıyordu. Bu, bazı rahatsızlıklar yaratıyor. (Genelkurmay Başkanı Doğan Güreş'le Eşref Bitlis'in arasının bu yüzden açıldığı söyleniyor. Eğer öyleyse Bitlis'in ölümü sonrası Güreş'in niçin konuyu alelacele kapatmaya çalıştığı da anlaşılır hale geliyor!) Kale Planı'nın iki ayağı var. Birincisi Kürtçülük meselesinin halli için aynı soruna muhatap bölgedeki diğer ülkeler İran, Irak, Suriye ile işbirliği yapılmasını öngörüyor. 'Birlikte hareket' konsepti geliştiriliyor. İkinci ayağı ise içe yönelik. PKK ve yandaşlarına karşı sert önlemler alınması ve 'anladıkları dilden' cevap verilmesi olarak şekilleniyor.

290 Ersever'in Arnavut kökenli olduğunu söyleyenler de mevcut. Diğer ilginç bir bilgi ise İttihat Terakki'nin önemli isimlerinden Resneli Niyazi'nin torunu olması. (Bakınız.Tutkun Akbaş. 'Ersever'in Son 90 Günü', Dama Yayınları. 2009.) Çok ilginçtir eğer böyleyse Ersever büyükdedesi Resneli Niyazi ile aynı kaderi paylaşıyor. Resneli Niyazi İttihat Terakki içindeki Selanik ve Makedonya grupları arasındaki anlaşmazlıklar neticesi 16 Nisan 1913'te öldürülmüştü.

Cem Ersever, Jandarma Genel Komutanı Orgeneral Eşref Bitlis'in 17 Şubat 1993 günü kuşkulu bir uçak kazasında ölümünden bir ay sonra (17 Mart 1993) 30 arkadaşıyla birlikte görevinden istifa etti. Ersever, daha sonra Aydınlık'tan Soner Yalçın'a[291] yaptığı açıklamalarla gündeme oturacaktı. Kürt sorunu ve Türkiye'nin içinde bulunduğu durumla ilgili kamuoyunu aydınlatmaya çalışan faaliyetler içine girecek hatta kitaplar yazacaktı.[292]

Ersever, ordudan resmen ayrılmasının ardından geçim sıkıntısı yaşamaya başladı. Aydınlık gazetesindeki röportajı ile ilgili olarak mahkemeye ifade vermek için[293] 24 Ekim 1993'te Ankara'ya gitti ve bir daha kendisinden haber alınamadı. 1 Kasım'da Ankara, Çamlıdere'de sevgilisi Neval Boz'un, 2 Kasım'da Ankara, Polatlı'da Mustafa Deniz'in[294] ve 4 Kasım 1993'te Ankara, Elmadağ'da Ahmet Cem Ersever'in cesedi elleri arkadan bağlı ve ensesine iki kurşun sıkılmış olarak jandarma tarafından bulundu. 'Kimliği belirsiz kişiler' tarafından öldürülmüştü.[295]

Kim öldürdü?

Cem Ersever'i gerçekte kim ya da kimlerin öldürdüğü bugün bile aydınlanamamış konuların başında gelmektedir. Cem Ersever'i kaçırıp, sorgulayıp sonra da infaz eden ekipte kimlerin

291 Bakınız. Soner Yalçın. 'Binbaşı Ersever'in İtirafları', Kaynak Yayınları, İst. 1996.

292 Ersever ilk olarak Ahmet Aydın takma ismiyle 'Üçgendeki Tezgâh' kitabını yayımladı. PKK ile mücadelede yapılan stratejik ve taktik yanlışlarla Kürt sorununun bölge ve Türkiye üzerindeki etkilerini kendince analiz etmeye çalıştı. Aynı şekilde 'Kürtler, PKK ve Abdullah Öcalan' isimli bir kitabı daha mevcuttu. 'Şam'daki Kemancı' adlı yayımlama fırsatı bulamadığı bir kitabı daha vardır.

293 Genelkurmay tarafından devletin sırlarını açıklamak suçundan hakkında dava açılmıştı.

294 Mustafa Deniz'in halen yaşadığı da ileri sürüldü. Onun yerine başka bir cesedin bırakıldığı iddiası da mevcut. Aynı iddialara göre Ersever'i yakalatan da Mustafa Deniz'di.

295 İlginçtir, bu üç ceset de adeta bir 'üçgen' şeklinde dizilmişti ve 'Üçgendeki Tezgâh' kitabına nazire yapılır gibiydi. Sanki geride kalanlara mesaj veriliyor gibiydi.

olduğuna dair bugüne kadar somut bir ipucu ya da isim açığa çıkmış değil. Bununla birlikte ortaya atılan isimler, teoriler elbette var. Ancak bunların hiçbiri ispatlanmış iddialar olmayıp, manipüle amaçlı varsayımlar da olabilir. Yeşil'den eski itirafçılara hatta Abdullah Çatlı'ya kadar birçok isim ortaya atılmış ancak yine de faili meçhul kalmıştır.

Bu konudaki en mantıklı açıklama Ersever'in, tanıdığı kişilerce öldürülmüş olmasıdır ki bu mümkün görünmektedir. Zaten o dönemki MİT analizi de buna işaret etmekteydi: "Ersever ve arkadaşlarının teröristlerin harekât tarzı konusunda çok tecrübeli, kendi güvenlikleri yönünden de çok dikkatli oldukları bilinmektedir. Buna rağmen herhangi bir mücadele emaresi olmadan cinayeti işleyenlerce ele geçirilmiş olmaları dikkati çekmektedir." Muhtemelen arada 'güvenilir' birilerinin de olduğuna yorulabilir. Bu anlamda 'dostane' bir tuzak kurulmuş olabilir. Sonradan belki ayrı bir sorgu ve 'infaz grubu'na teslim edilmiş de olabilirler.

Yeşil (Mahmut Yıldırım) tarafından öldürüldüğü de en sık dile getirilen iddialardan birisidir.[296] Yeşil'le önceleri dost sonraları ise aralarının açık olduğu bilinmektedir.[297] Yeşil, JİTEM'le çalışmış olsa bile hem kendi ekibini kurmuş hem de esas olarak MİT'in adamıdır. Oğlu Murat Yıldırım'ın ifadelerinden anlaşıldığına göre Yeşil'le aralarında bazı noktalarda anlaşmazlık doğmuştur.[298] Özellikle Ersever'in basına yaptığı açıklamaların Yeşil'in öfkesini çektiği söylenmektedir. Bununla birlikte Yeşil'in Ersever'i kişisel nedenlerle öldürmüş olabileceği söylenemez. Eğer Yeşil öldürdüyse bu bağlı olduğu bir irade tarafından Yeşil ve ekibine havale

296 Susurluk Raporuna göre Ersever'i Yeşil, General Zinhar kod adlı Alaaddin Kanat, Mete kod adlı İbrahim Babat ve "Hoca" lakaplı birinin dahil olduğu ekip öldürmüştü.

297 Aslında Yeşil'in devşirdiği eski PKK itirafçısı, Hataylı Suriye ajanı, Apo'nun eski sekreteri Neval Boz'u Ersever'in kendi ekibine dahil etmesi ve ilişkiye girmesi neticesi aralarının açıldığı söylenmektedir.

298 Murat Yıldırım-Cemalettin Emeç. 'Yeşil', Timaş Yayınları, İst. 2009.

edilmiş olmalı. Bunda elinde devletin gizli ve özel bilgilerinin (Bölgedeki ajanlar, itirafçılar ve kod adları gibi) bulunması ihtimali ve 'Ersever'in zararlı olmaya başladığı, giderek devleti ve kurumlarını hedef tuttuğu, ilişkilerinin yanlış boyutunun büyüdüğü ve bir cezayı hak ettiği' kanaatinin oluşması bir etken olabilir.

Abdullah Çatlı tarafından öldürüldüğü ise en muğlak kalan iddiadır. Buna göre Cem Ersever, Başbakanlık Atış Poligonu'nda Çatlı tarafından önce sorgulanmış sonra da öldürülmüştür. Buna dayanak olarak "Çatlı'da her türlü kimlik var. Başbakanlık Poligonu kimliği de var" şeklindeki yaklaşım kendi başına açıklayıcı görünmemektedir. Ayrıca Çatlı ile Ersever'i karşı karşıya getirecek çok fazla neden de ortada görünmemektedir.

Mumcu/Bitlis/Ersever: Üçgen Tamamlanıyor!

1990'lar, Türk ordusunun "NATO'cu Rüya"dan uyanma sürecidir. Birçok Türk subayı da bu ilişkiyi sorgulamaya başlamıştır. Komuta kademesinde Eşref Bitlis bu süreçte başı çekerken Cem Ersever de daha alt rütbede ama etkin subaylar kategorisindedir. Bu uyanışın katalizörü 'Çekiç Güç' olmuş ve 'yabancı dostlarımız'ın, 'stratejik müttefik'lerimizin aleyhimize çalıştıklarının bilincine varılmıştır. (Jeton biraz geç düşmüştür de diyebiliriz!) Bu noktada her düzeyde birçok subay tavır alma ihtiyacı içine girmiştir.[299]

Bunlardan birisi de Ersever'dir. Yazdıklarından ve hayat çizgisinden edindiğimiz kanaate göre Binbaşı Cem Ersever, bazı yan-

299 Türk ordusunun bizzat çarpışmış içindeki yurtsever kadroları o dönem birçok şehit vermişlerdir. Eski Güneydoğu Asayiş Komutanı İsmail Selen, 23 Mayıs 1991'de suikasta kurban gitti. Aynı gün Adana Jandarma Komutanı Temel Cingöz de. Bunlar da 'Çekiç Güç'ten rahatsızlık duyan subaylar arasındaydı. Aynı kadroya 1993'te Lice'de Kanas model suikast silahıyla vurulan Tuğgeneral Bahtiyar Aydın suikastını da eklemek lazım. Bunları topladığınızda aslında bu uyanışın ilk neferlerinin öldürüldüğü anlaşılıyor.

lışları ve aşırılıkları olmakla birlikte, yurtsever bir Türk subayıdır. Devlet içinde gördükleri, devletin yanlış politikaları karşısında infiale kapılmış hassas bir kişi izlenimi bırakıyor insanda. Buna göre hareketlerini üst komutanın bilgi ve desteği olmadan yapamazdı. Demek ki Bitlis-Ersever dayanışmasının kırılması gerekiyordu birilerince.

Dikkati çeken diğer bir nokta da Eşref Bitlis'in 24 Ocak 1993'te öldürülen Uğur Mumcu'dan[300] 24 gün sonra 17 Şubat 1993'te öldürülmüş olmasıdır. Cem Ersever ise 17 Mart 1993'te ordudan resmen ayrılmıştır. Yani arada bir ay vardır. "O zaman bu üç cinayet arasında bir bağ olmalı" diye düşünebiliriz. Üçünün de aynı 'odak' ya da 'çevre' tarafından öldürülmüş olabileceğini teorik olarak varsayabiliriz. Eğer Mumcu'nun elindeki 'Apo Dosyası' yüzünden öldürüldüğü tezi doğru ise bu bilgilerin en azından bir kısmını Eşref Bitlis'ten almış olması mümkün. Her üç ismin de (Mumcu-Bitlis-Ersever) Kürt meselesi üzerine yoğunlaşmış ve ardı ardına öldürülmüş olmaları bu açıdan manidardır. O halde bu birlikteliği istemeyen güçlerce her üçünün de öldürülmeleri mümkün. Mumcu, meselenin entelektüel-kamuoyu ayağını oluştururken Bitlis ise askeri komuta ayağını oluşturuyordu. Bitlis'in ölümüyle de Ersever desteksiz kalmış oluyordu. Dolayısıyla bu eğilimin son temsilcisi ya da 'bakiyesi' Ersever'i de ortadan kaldırarak 'problem' noktalanmış olabilir. Bu anlamda meşhur "üçgen"in asıl mesajı bu olabilir!

Tam bu noktada, Eşref Bitlis Paşa öldürülmeseydi Cem Ersever'in de öldürülmeyeceğini teorik olarak var sayabiliriz. Bu anlamda Ersever'in öldürülmesi Bitlis suikastının bir devamı olmaktadır. Bu öldürmeler tamamlayıcı bir mantık silsilesi içinde devam etmiştir. Böylelikle Bitlis döneminde temeli atılan bir ilişkinin, belki de rüşeym halindeki yeni bir arayışın daha doğma-

300 Uğur Mumcu'nun, elindeki bazı bilgi ve belgelere ilişkin olarak Eşref Bitlis'le öldürülmeden önce bir telefon görüşmesi yaptığı söyleniyor.

dan, henüz dölyatağındayken yok edilmesi istenmiştir. Bitlis ekibinden olan Ersever, birileri için 'tehlikeli' kabul edilmiş olabilir.

Cem Ersever, Bitlis öldürüldükten sonra 'sivil' bir insan olarak inandığı doğrultuda mücadele etme kararı almışa benzemektedir. Kendi entelektüel kapasitesi elverdiğince 'uyarıcı' yayınlar yapmaya başlamıştır.[301] Sivil olarak daha iyi mücadele edeceğini düşünmüş olmalıdır. Üzerindeki son koruma kalkanı olan üniformasını çıkarması onu daha 'kolay hedef' haline getirmiş olabilir. Basına yaptığı açıklamalardan, yazdığı yazılardan romantik, maceracı ve tepkisel bir kişiliği olduğunu anlıyoruz.

Ancak ayrılması sonrasında güvendiği yerlerden umduğu destek ve ilgiyi göremediği izlenimi de doğuyor. Yalnız bırakılmıştır. Ekonomik ve güvenlik sorunlarıyla boğuşmak zorunda kalmış gibidir. Bir anlamda kurtların içine salınmış birisidir. Birilerinin önce onu cesaretlendirdiği, sonra da yalnız bıraktığı kanaati oluşuyor insanda. Öyle sanıyorum ki içi vatan kaygısı ile yanıp tutuşan ama yeterince rasyonel olamayan kişilerin başına gelen onun da başına gelmiştir. İnsani boyutlarıyla trajik bir öyküye benzemektedir Ersever'inki. Bu anlamda devlet-ordu-istihbarat klikleri içindeki ekipler savaşının kurbanı olduğunu söyleyebiliriz. Olayın faili meçhul kalması da arkasındaki bu destekle açıklanabilir zaten...

301 Bir diğer ihtimal de Ersever'in, Bitlis'in öldürülüşünün gerçek nedenini hatta öldüren ya da öldürtenleri biliyor olmasıdır. Ersever kamuoyuna bu yönde açıklamalara başlayınca aynı odaklar Ersever'in bunu da açıklayabileceğinden çekinmiş olabilirler.

EK: Adapazarı-Sapanca-Hendek Üçgeni Cinayetleri

Tam bu süreçte kamuoyunda 'Üçgen Cinayetleri' olarak bilinen Adapazarı-Sapanca-Hendek bölgesindeki faili meçhul cinayetleri de kısaca hatırlamakta yarar var. O dönemde daha çok "PKK destekçisi" veya "Finansörü" olarak tanınan kişilere yönelik gerçekleşen infaz dalgasının belli bir plan doğrultusunda gerçekleştirildiği anlaşılıyordu. PKK'nın mali ve lojistik kaynaklarını kesmek amacıyla işlenen cinayetlerde cesetler belli bir bölge içinde bulunacakları için "üçgen cinayetleri" olarak anılacaklardı. 4 Kasım 1993`te zamanın başbakanı Tansu Çiller`in `Elimizde PKK`ya haraç veren işadamlarının ve sanatçıların listesi var. Onlardan hesap soracağız` şeklindeki açıklamadan sonra Adapazarı-Sapanca-Hendek üçgenindeki sır cinayetler başladı. Öyle anlaşılıyordu ki bunlar devlet destekli cinayetlerdi ve belli yapılar eliyle uygulamaya konulmuşlardı. Listede adı olduğu söylenen kişiler önce kaçırılıyor sonra da öldürülüyorlardı. Zaten sonunda işin ucu gelip 'Susurluk Çetesi'ne bağlanacaktı.[302]

Çillerin açıklamasından sonra 14 Ocak 1994 tarihinde polis yeleği giymiş kişilerce Behçet Cantürk'ün arabası durduruldu. Daha çok 'uyuşturucu kaçakçısı' olarak tanınan Diyarbakır Liceli 'işadamı' Behçet Cantürk'ün ve şoförünün cesetleri, bir gün sonra Sapanca yakınlarında bulundu.

302 Üçgen cinayetleri ile ilgisi olmasa da aynı dönemde bir şekilde Susurlukçuların adının geçtiği diğer bir cinayette Sağlık Bakanlığı Teftiş Kurulu Başkan Yardımcısı Hakkarili Namık Erdoğan'ın 10 Mayıs 1994'te kaçırılması ve öldürülmesi oldu. (Ünlü tiyatrocu Yılmaz Erdoğan'ın amcası) Erdoğan'ın cesedi Ankara-Kırıkkale yolunda bulundu.

İki ay sonra ise 25 Şubat 1994'te Cantürk`ün avukatı Yusuf Ekinci kaçırıldı ve cesedi ertesi sabah Ankara Gölbaşı'nda bulundu.

25 Mart 1994'te ise Fevzi Aslan ve yeğeni Şahin Aslan ise, İstanbul Şehremini`nde bir kahvede otururken polis olduklarını söyleyen dört kişi tarafından gözaltına alındı. Cesetleri Hendek`te bulundu.

Bu ölümleri DTP Milletvekili Pervin Buldan`ın eşi Savaş Buldan'ın ölümü izledi. 2 Haziran 1994 günü İstanbul`daki Yeşilyurt Çınar Oteli`nde arkadaşları Adnan Yıldırım ve Hacı Karay ile birlikte kaçırıldı. Cesetleri iki gün sonra `ölüm üçgeni`ne yakın olan Bolu`nun Yığılca ilçesi yakınlarında bulundu.

Savaş Buldan'ın ölümünden sonra gene Behçet Cantürk'ün 1984'ten beri avukatlığını yapan, tanınmış Kürt aydınlarından Medet Serhat İstanbul Erenköy'deki evinin önünde öldürülecekti.

Bütün bu art arda gelen ölümler bir "strateji" olarak uygulanmışlar ve PKK'ya karşı alınan "özel savaş" kararının bir gereği olarak yerine getirilmişlerdi.

(25 Kasım 1995)
'Paranın Efendisi' Nesim Malki Cinayeti
(Mali Eksenli Suikast)

Türkiye'de bazı kişiler vardır, isimlerini bile duymazsınız. Çok özel bir olay olmadıkça gazete manşetlerinde yer almazlar. Onları ancak kendisiyle iş yapan dar bir çevre tanır. İş âleminde isimleri geçer, onlardan konuşulur, hatta sık sık kapıları çalınır. Bunlar genellikle parayla oynayanlar, daha doğrusu 'paradan para kazananlar'dır. Trilyonlara hükmederler. Ellerindeki para gücü bazen normal bankaların sermayesinden bile çoktur. Görünürde kurulu birkaç işleri vardır ama asıl işleri paradır. Diğer işleri ya bu faaliyetlerini gölgelemek ya da 'iş olsun' diye yapılan türdendir. Onlar kimilerine göre saygın 'işadamı' kimilerine göre de 'tefeci'dirler. Paranın kokusunu alırlar ve onu nasıl değerlendireceklerini iyi bilirler. Bir tür 'para sihirbazı' olarak ünlenmişlerdir, kayıtlı-kayıtsız görünmeyen para hareketlerine çaktırmadan yön verirler. Bu alanda bilmedikleri yoktur. Borsa oyunlarında, bir gecede yapılan 'mali operasyon'larda onların adı geçer, elleri hissedilir ama kendileri ortada yoktur. Paraya, perde gerisinden yön verenlerdir onlardır.

İşte bunlardan birisi de Bursa'daki Tunca Tekstil'in sahibi, 'banker' Nesim Malki'ydi. Piyasaya el altından faizle para vermesiyle tanınan bir 'işadamı'ydı.[303] 1952 Edirne doğumluydu ve Yahudi cemaatine mensuptu. Diş hekimliği fakültesini bitirmişti ama o 1973 yılında Sultanhamam piyasasında kendisi gibi Yahudi

303 Kurtlar Vadisi dizisindeki 'İplikçi' karakterinin Nesim Malki'den esinlendiği öne sürülmüştür.

ortağı Erol Erkohen'le birlikte iplik işine girmişti. İki ortak kısa zamanda piyasanın büyük bölümünü ele geçirdiler. Zamanla Türkiye'nin en büyük iplik üreticisi Cavit Çağlar ve Ali Osman Sönmez'in ipliklerinin pazarlamacısı konumuna geldiler. İpliği onlardan alıp piyasaya süren oydu. Tunca Tekstil'i[304] de bu amaçla kurmuştu.[305] Piyasada ne olup bittiğini anında öğrenir ve iplik üreticisi şirketlere özel muhbirlerini yerleştirirdi. Böylelikle kim nakite sıkışık, kimin acil ödemeye ihtiyacı var, kim yatırım yapacak anında öğrenir ve devreye girerdi. Bu sayede darda olanların elindeki malı piyasanın çok altında fiyata alır ve daha yükseğe piyasaya sürerek büyük kârlar sağlardı. Ayrıca hiçbir üretimde bulunmadan Uzakdoğu'dan polyester iplik getirtip piyasayı kontrol ediyor, Çağlar ve Sönmez'in hareket alanını daraltıyor, fiyatları kontrol edebiliyordu.

Nesim Malki ayrıca iki banka ve 20 kadar daha şirketin sahibi görünüyordu. Biri vergiden muaf 'off-shore' kıyı bankası olan her iki banka da Kuzey Kıbrıs'ta faaliyet gösteriyordu.[306] Ayrıca factoring işine de girmiş ve 'Facto Kapital Factoring' şirketini kurmuştu. Bunlardan başka bir sağlık tesisi, bir inşaat şirketi, bir turizm şirketi bir de döviz ve altın alım-satım şirketi kurmuştu. Nesim Malki nerelerden bol para geleceğini çok iyi biliyordu! Ayrıca bankalardan kredi alıyor ama bu paraları dövize, altına, devlet tahviline ve repoya yatırıyordu. Nesim Malki'nin ayrıca kayıtdışı gelirlerini yurtdışı bankalara, özellikle de İsviçre'deki gizli hesaplara aktardığı iddia ediliyordu. Kısaca Malki'nin para hırsı dinmek bilmiyordu!

---

304 1995 kayıtlarına göre cirosu 100 milyon dolardı. Ancak bir o kadar da kayıtdışı iplik işi yaptığı sanılmaktadır.

305 Malki ailesi Tunca Tekstil'in yüzde 66'sına Erkohen ailesi ise yüzde 33'üne sahiptiler.

306 KKTC'de 1993 yılında Tunca Bank'ı kurdu ve genel müdürlüğüne eski Emlak Bank Genel Müdürü Şükrü Karahasanoğlu'nu getirdi. Ayrıca Facto Bank off-Shore vardı.

1995 yılına gelindiğinde ise Nesim Malki artık parasını değerlendirmek için yeni iş alanları arıyordu. Bunun için Erol Evcil ile birlikte ortak bazı iş alanları aramaya başlayacaklardı.[307] Ayrıca elindeki bankalarla tatmin olmayan Malki, Türkiye'de de 'Yahudi sermayeli' bir banka kurmak ya da almak istiyordu. Bunun için Fransızların Bank Indosuez'in Türkiye lisansını satın almak için harekete geçecekti. Adı bile belli olmuştu: 'Bank Kapital.' Artık iş Hazine'den sorumlu bakanın onay vermesine kalmıştı ki, gazetelerde Karadenizli işadamı Sadri Şener'in 'tefeci kurbanı' olduğu ve Nesim Malki'den para aldığı yazılınca işler sarpa saracaktı.

Suikast Anı

25 Kasım 1995 günü İstanbul'dan Bursa'ya dönen Nesim Malki havaalanında kendisini karşılayan şoförüyle birlikte 34 SPK 62 plakalı Renault 9 arabasına[308] binecekti. Bir iş görüşmesine gidiyordu. Özdilek Tesisleri'nin önündeki ışıklara geldiğinde kırmızı ışık yandığında araba duracaktı. Tam o esnada çapraz bir şekilde ateş edilmeye başlanacak ve Nesim Malki 12 kurşunla vurulacaktı. Şoförü Nesim Malki'yi hemen Bursa Vatan Hastanesi'ne götürecekti ama Nesim Malki ölmüştü.

Peki Nesim Malki'yi kim öldürmüştü? Onun gibi paraya hükmeden birinin dostları kadar düşmanları da çok olabilirdi. Nitekim kendisinden tehditle para almak isteyen kimseler olduğu biliniyordu. Ancak bu olayda Bursalı işadamı, adı bir ara 'zeytin kralı'na çıkacak olan Erol Evcil sorumlu gösterilecekti.[309] Buna göre Evcil kendisine çok büyük miktarlarda borçlanmış ve ödemede zorlanır olmuştu.[310] O yüzden de çareyi Malki'yi öldürmeye

307 Bunun için birlikte yurtdışına gittiler. Dönüşte Evcil kendisine bir de uçak satın almıştı.

308 Malki'nin aslında zırhlı bir arabası vardı. Ancak o gün havaalanından onu almaya son derece sade bir Renault-Spring getirildi.

309 Erol Evcil bu olaydan 6 yıl kadar tutuklu kaldıktan sonra 2009 yılında tahliye olacaktı. Zaten dava da arapsaçına dönmüştü.

310 Ayrıca Malki'ye borçlanan daha birçok kişi vardı. Nedense onlar üzerine pek bir

'azmettirme'kte görmüştü.[311] Yine aynı çerçevede iddialara göre Alaattin Çakıcı[312] ve Erol Evcil cinayeti birlikte planlamışlardı. Ayrıca olayın arkasında mafya-polis işbirliği de mevcuttu.[313] Malki iki sivil polisin gözetiminde ikisi eski polis, ikisi de mafyayla bağlantılı 6 kişinin operasyonuyla öldürülmüştü. Sivil polisler ise cinayette gözcülük yapmışlardı. Bu nedenle polis birimleri bu cinayetle derinlemesine ilgilenmediler ve olayın üzerine gitmediler. İş jandarmaya havale edildi.

Suikastla ilgili ilk gözaltına alınan Mehmet Sümbül isimli kişi olmuştu. Polise verdiği ifadede, cinayet silahlarını, Yalova'dan feribotla İstanbul'a gelirken denize attıklarını söyledi. Tetikçi olmakla suçlanan Mehmet Sümbül ilk duruşmasında, delil yetersizliğinden tahliye edildi.[314] Malki cinayetinin tetikçilerinden olduğu öne sürülen Interpol'ün kırmızı bültenle aradığı, Burhanettin Türkeş de Edirne Kapıkule'den Türkiye'ye giriş yaparken yakalanacaktı.

---

araştırma yapılmamış görünüyor.

311 Nitekim Malki öldürüldükten sonra kasasında bol miktarda çek bulunmuş ve bu çeklerin bir kısmı Erol Evcil'e ait çeklerdi. İddialara göre Malki bu çekleri icraya vermeye hazırlanıyordu.

312 Ancak burada gariplikler ve oyun içinde oyun var gibi. Sanki Çakıcı özellikle zorda bırakılmak istenmişti. Çakıcı ile Evcil'in Malki konusunda bir telefon görüşmesi yaptığı biliniyor. Malki ise bu görüşmeden bir gün sonra öldürülüyor. Bu kadar çabuk olmaması lazım. Ayrıca Çakıcı'nın yaptığı ya da yaptırdığı işleri üstlenen bir raconu var. Çakıcı bir şekilde olaya monte edilmiş gibi duruyor. Olay bu yönüyle çok soru işareti taşıyor gibi. Ayrıca Çakıcı'nın bu duruma fena halde bozulduğu, kendisiyle Evcil arasında aracılık yapan arkadaşını arayıp, "Beni oyuna mı getirecektiniz" diye tepki gösterdiği de biliniyor. Sanki Çakıcı'ya da bir komplo kurulmuş gibi. Dahası Çakıcı, Malki'nin öldürülmesi olayında, kendisinin piyon olarak kullanılmak istendiğinden şüphelenmektedir. Belki de şüphelerinde haksız değildir. (Atilla Akar)

313 İlginçtir, Erol Evcil'in şirketlerinde birçok eski emniyetçi çalışmaktaydı.

314 İlginçtir, serbest kaldıktan sonra ortadan kaybolan eski ülkücü Sümbül 'ün Hizbullah 'a yönelik düzenlenen operasyonlarda öldürüldüğü anlaşıldı. Ancak cesedi bulunamadı.

Malki MOSSAD'ın kasası mıydı?

Malki ile ilgili gündeme gelen diğer bir iddia ise onun MOSSAD'ın ve MOSSAD'la bağlantılı bazı Yahudi işadamlarının paralarını yönlendirdiği ve bir tür 'kasa' görevi yaptığıydı. Yine iddialara göre MOSSAD'a ait bu para 17 milyar doları bulmaktaydı.

İddialara göre MOSSAD kanalı ile 17 milyar dolar Türkiye'ye giriş yapmış, bunun 9.7 milyar doları Nesim Malki eli ile Türkiye'de piyasaya satılmıştı. Kalan 7.3 milyar doların 5 milyar doları Musevi vatandaşlar eliyle satılırken 2.3 milyar doları ise MOSSAD'a yakın kişilerce satılmıştı.

Tam bu noktada MOSSAD'ın olaya nasıl 'müdahil' olduğuna dair o zamanki İstanbul DGM'ye kadar ulaşan ilginç bir iddia olacaktı. Buna göre MOSSAD Mustafa Çağlar'ı kaçırmış ve bu konuda sorgulamıştı:

"İsrail makamları, Nesim Malki'nin öldürülmesinden Cavit Çağlar'ı da sorumlu tuttu. İstanbul ve Bursa'da araştırma yapmak üzere Türkiye'ye gelen Çağlar'ın Malki'ye dört yüz milyon dolar borçlu olduğu bilgisi ulaştı. Malki suikastının çözülmesi için çeşitli noktalarda istihbarat katkısı sağlayan MOSSAD, Mustafa Çağlar'ı kaçırıp Cavit Çağlar'a hem suikastla ilgili bildiklerini anlatması hem de Nesim Malki'ye olan borçlarını ödemesi mesajı verdi. Çağlar bu olay üzerine belli bir ödeme yapmak zorunda kaldı ve böylece kendisine ait İnterbank zora girdi..."[315]

Aslında Nesim Malki cinayeti göründüğünden daha karmaşık bir cinayete benziyor. Cinayetin nedenini o günkü alacak-verecek ilişkilerinde aramak yanlış olmayacaktır. Çok sayıda ismin geçtiği bu olayda biz sadece olayın bir özetini vermeye çalış-

315 Faruk Mercan. Nesim Malki Cinayeti / Niso. Doğan Kitap. İst. 2007. sf: 55.

tık. Kesin olan tek nokta bu cinayetin iş âlemine egemen olmuş kayıtdışı mali ilişkilerden kaynaklandığı, bu ilişkilerin dengeleri ve çıkarları sarsmaya başladığı noktada da cinayetin işlendiğidir. Sorumlu, –bilinen zanlıların yanı sıra- o dönem Malki ile büyük meblağlarda borç ilişkisine giren herkes olabilir.

(9 Ocak 1996)
Özdemir Sabancı:
Bir Göz Dağı Suikastı

İş adamları genelde sakin, işinde gücünde insanlardır. Politikayla dolaylı yollardan ilişkili olsalar da direkt içinde yer almazlar ve "taraf" olmamaya dikkat ederler. Ülkedeki siyasi gelişmelere muhtelif lobi faaliyetleri dolayısıyla katılırlar ve siyasilerle arayı iyi tutmaya bakarlar. Bununla birlikte eriştikleri ekonomik güç, ister istemez onları bazı noktalarda zaman zaman iktidarlarla, muhtelif odaklarla veya uluslar arası çevrelerle sürtüşmeye sokabilir. Yoksa siyasi nedenlerle öldürülmüş iş adamları fazla yoktur ve genellikle "hedef" olmazlar. Ancak bazen bu "denge" bozulur, derinde süren çatışmaların muhatabı haline gelebilirler yahut bir şekilde içine çekilebilirler. Hele de söz konusu olan Türkiye ekonomisinin motor gruplarından biriyse. Böylelikle birileri onlara ya "mesaj" ya da "gözdağı" vermek isterler. İşte o zaman suikast gerçeği "işadamları semti"ne de uğrayabilir.

İşte böyle bir durum Türk iş aleminin en önemli topluluklarından Sabancı Holding'inde başına gelmişe benzemektedir. Sabancı Holding bünyesindeki Sasa, Temsa, Toyotasa, Pilsa, Yazakisa, Sapeksa ve Akkardansa şirketlerinin yöneticisi, Sabancı kardeşlerin en küçüğü Özdemir Sabancı öldürülecekti. Görünürde bir "terör örgütü" eliyle işlenen cinayet ardında büyük sorular, derin şüpheler bırakarak gerçekleşecekti.

9 Ocak 1996'da Sabancı İş Merkezi'nin 25. katına kadar çıkan saldırganlar başta Sabancı Holding Yönetim Kurulu Üyesi

Özdemir Sabancı olmak üzere Toyotasa Genel Müdürü Haluk Görgün ve Sekreter Nilgün Hasefe'yi öldüreceklerdi.[316] Olayın ardından DHKP-C militanları İsmail Akkol ve Mustafa Duyar'ın içeri girmelerini ve 25. kata kadar çıkmalarını sağlayanın "çaycı kız" Fehriye Erdal olduğu anlaşılacaktı.[317] Nitekim olaydan sonra DHKP-C olayı üstlenecek ve yayınladığı bildiride Sabancıları "emperyalizmle işbirliği yapan tekeller"den oldukları için cezalandırdıklarını açıklayacaklardı.

Ne var ki, çoğu suikastta olduğu gibi bu suikastta soru ve şüpheleri beraberinde getirecek, olaya ilişkin daha "derin" iddialar, "komplo teorileri" ortalığı kaplayacaktı. Kimileri DHKP-C'nin "taşeron" olarak kullanıldığını ileri sürerlerken, kimileri de olayın göründüğünden çok başka türlü gerçekleştiğini iddia edeceklerdi.

MİT'in "Sabancı Cinayeti Raporu" Tartışması

Tam bu noktada TARAF Gazetesinin 11.05.2008 tarihli sayısında muhabir Nevzat Çiçek imzasıyla yayınlanan "İşte Sabancı Suikasti Belgesi" başlıklı haber ortalığı karıştıracaktı. Ancak daha sonra MİT tarafından jet hızıyla yalanlanacak olan bu "belge"de oldukça ilginç iddialar dile getiriliyordu. İşte ilgili yazı ve o süreçte geçen iddialar:

316 İddialara göre asıl hedef Sakıp Sabancı idi. Ancak militanlar odaları şaşırmışlardı.

317 Eylemin 8 Ocak 1996 tarihinde yapılmasını kararlaştıran Duyar ve Akkol, Erdal'a cep telefonu numarası vererek Sakıp Sabancı binada ise "Annem evde", değilse "Annem evde yok" şeklinde kendilerini uyarmasını istediler. Hazırlık döneminde Gültepe'de Murteza Deveci'nin evinde kalan Duyar ve Akkol, kararlaştırılan gün evden çıktıklarında Erdal'ın cep telefonundan arayarak, "Annem evde yok, yarın görüşürüz" şeklinde bilgi vermesi üzerine geri döndüler. Ertesi gün olan 9 Ocak 1996'da tabancaları ve susturucuları bacaklarına bezle saran, satın aldıkları kıyafetleri giyen, cep telefonu ve çantalarını yanlarına alan Duyar ve Akkol, saat 09.57'de 4. Levent'te bulunan Sabancı Center'a yaklaştıklarında Fehriye Erdal'ın "Annem evde, saat 10.00'da görüşürüz" şeklindeki telefon mesajını aldılar.

Sabancı Suikastı, Abdullah Çatlı, Hüseyin Kocadağ ve adı Susurluk'a da karışan Yüzbaşı Hüseyin Pepekal tarafından planlanan bir derin devlet operasyonuydu. Pepekal olay esnasında 25. kattaydı. Ancak bu durum ispatlanamadı.[318]

Emniyetin kaçakçılardan ele geçirdiği uyuşturucular Büyükçekmece Akçimento'da anlaşmalı iki ayrı noter karşısında yıllardır yakılıyordu. İleriki dönemlerde bu uyuşturucuların Akçimento ocaklarında imha edilmeyip, Avrupa'ya satıldığı öğrenildi. Abdullah Çatlı ve Hüseyin Pepekal operasyondan önce bu işlemden rahatsızlık duyulduğunu Özdemir Sabancı'ya iletmişti.

Levent'teki Sabancı ikizleri Türkiye'nin en güvenli binasıydı. Binanın güvenliği bilgisayarlar tarafından kontrol edilmesine ve tüm katları kameralarla kontrol altında olmasına rağmen bu cinayet işlendi.

Cinayet sonrası santraldan dışarı hangi numaraların arandığını kaydeden bilgisayar "arızalandı." Türk Telekomdaki kayıtlar da silinmişti.

Fehriye Erdal Susurluk kazasında ölen İstanbul eski Emniyet Müdür Yardımcısı Hüseyin Kocadağ tarafından Ulusal Temizlik Şirketi'ne oradan da Sabancı Center'a yerleştirildi. Şirket sahibi Kemal Aydoğan ve Kocadağ arasındaki ilişki netleşmedi.

Mustafa Duyar, Şam'da Abdi İpekçi'yle ilgili belgesel izlerken orada cinayetin azmettiricisi olarak Yalçın Özbey'in fotoğrafını gördü. Sabancı Davası sonrası kaçtığı Almanya'da Özbey'in evine gelen kişi olduğunu anlamasıyla, Abdi İpekçi cinayetiyle, Sabancı cinayetinin aynı güçler tarafından işlendiğini düşündü ve öldürülme korkusuyla teslim olmaya karar verdi.[319]

Eski milletvekili Eyüp Aşık, Duyar'ın teslim olmadan önce kendisini aradığını ve "Binada aslında üç değil dört kişiydik. Olaydan

318 Daha sonra Hüseyin Pepekal, taraf Gazetesi aleyhine dava açtı. Pepekal haberde ismi geçen kişileri tanımadığını, görevli ve şahsi olarak yurtdışına hiç gitmediğini, Sabancı cinayetinde isminin neden geçtiğini bilmediğini savundu.

319 Duyar Suriye'ye gelmeden önce Rodos, Almanya ve Selanik'i dolaşmıştı.

üç gün sonra bizi öldürmeye çalıştılar. Suikastta kullanılan silahları daha sonra bizden aldılar. Bunlardan biri Baretta marka olan, Sedat Bucak'ın Susurluk'ta kaza yapan otomobilinden çıkan silahtı ve namlusunu değiştirmişlerdi" dediğini söyledi.

Dönemin MİT Müsteşarı Sönmez Köksal komisyona verdiği ifadede Duyar'ı "Kontrespiyonaj" (karşı casusluk) kapsamında sorguladıklarını açıkladı. Bu açıklama akıllara "Duyar, DHKP-C militanı olarak bilinmesine rağmen, bir başka ülkenin casusu mu?" sorusunu getirdi.

Eski Adalet Bakanı Şevket Kazan, Duyar'ın devlet adına bazı eylemler yaptığını iddia etmiş ve "Polisle işbirliği yaptığı için örgütten atılmıştı" demişti.

'Bizi Bir Araya Öldürtmek İçin Getirdiler'

Mustafa Duyar, Afyon Cezaevi'nde kaldığı hücrede suçu üstlendiği ifadesini değiştirmek istedi. "Bildiğim bütün sırları açıklamaya hazırım" dediği günün akşamı 15 Şubat 1999 çıkartılan bir isyan sonucu Karagümrük çetesi mensuplarınca kaldığı 5/A koğuşunda tabancayla vurularak öldürüldü. Can Dündar'ın iddialarına göre, Duyar'ın suikast ile ilgili konuşmak istemesi üzerine bakanlıktan röportaj izni alınmış ancak Can Dündar'ın yapacağı röportaj iddiaya göre Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürü Ali Suat Ertosun tarafından mevzuata aykırı olduğu gerekçesiyle engellenmişti. Röportajı engellediği söylenen Ertosun, Karagümrük çetesinin Afyon'a nakline izin vermiş, çete Afyon'a geldikten iki hafta sonra Duyar'ı öldürmüştü. Yıllar sonra silahın Ergin kardeşlerin avukatı aracılığıyla cezaevine sokulduğu itiraf edildi.

Bu arada Duyar'ın cezaevine getiriliş nedenini enteresan bir kişilik olan ve adı 'Yüzyılın Dolandırıcı'na çıkan Selçuk Parsadan'da teyit ediyordu. Mustafa Duyar'la 5 ay birlikte kalan ve kendisinin istihbarat birimlerince onun ağzından bazı bilgiler al-

mak için aynı hücreye koyulduğunu söyleyen Parsadan da zaten olay anında Duyar'la birlikte vurulacaktı.[320] Parsadan bu konuda 'Beni vurmaları kamuflaj, sadece Mustafa Duyar'ı vurmadık, bak Parsadan'ı da vurduk yani bu cezaevinde pasif bir isyan"[321] derken, Duyar'ında vurulmak istendiklerinin bilincinde olduğunu söylüyordu: "Mustafa Kırklareli Cezaevi'nden ilk geldiğinde öpüştük; 'Abi bizi bir araya öldürtmek için getirdiler' dedi."[322]

Gelişmeler

27 Ekim 1999'da ise Sabancı suikastı faillerinden olduğu belirlenen ancak olay sonrası izini kaybettirmeyi başaran Fehriye Erdal'ın Belçika'da yakalandığı ortaya çıktı. Belçika makamlarından yapılan açıklamada, Belçika'nın lüks kentlerinden Bruges kenti yakınlarındaki Knokke - Heist'te Erdal'ın üzerinde "Neşe Yıldırım" kimliğiyle Eylül ayının son haftasında güvenlik birimlerinin rutin olarak müdahale ettikleri bir yangın sonrasında evden paket çıkarmaya çalışırken sergilediği şüpheli davranışlar sonucu gözaltına alındığı kaydedildi.

Mart ayı başında Erdal ve birlikte yakalandığı iki arkadaşının 100 bin Belçika Frangı kefalet ödemeleri, Belçika'da ikamet adresi göstermeleri ve güvenlik ve yargı birimlerinin denetimlerine tabi olmaları şartıyla tutuksuz yargılanmak üzere serbest bırakılması karara bağlandı. Bruges Savcılığı ise bu karara itiraz ederek konuyu Gent Mahkemesi'ne getirdi.

28 Mart 2000'de Bruges'de tutuklu bulunan Erdal'ın tutuksuz yargılanmak üzere serbest bırakılmasına ilişkin karar, Gent Temyiz Mahkemesi'nce onaylandı. Ancak Erdal, Türkiye'nin iade talebinin 4 Nisan'da Yargıtay'da görüşülmesi nedeniyle serbest bırakılmadı.

320 Parsadan ayrıca Duyar'ın o gün Sakıp Sabancı'yı vurmak için orada olduğunu söylüyordu.

321 Oktay Güzeloğlu. Yüzyılın Dolandırıcısı Parsadan. +1 Kitap. İst.2006. Sf: 94.

322 A.g.e. Sf: 113.

Mayıs ayında Belçika makamlarının yargılaması sonucu Erdal'ın Türkiye'ye "kesinlikle" iade edilmemesine karar verildi.

Sabancı Ailesi, 15 Şubat 2001'de Belçika'da gözaltında bulunan Erdal'ın Türkiye'de işlediği suçlardan dolayı yargılanması amacıyla dava açtı.

Sabancı suikastıyla ilgili İstanbul 1 No'lu DGM'de süren davada 15 Mart 2001'de karar açıklandı. Mahkeme, yargılanan 12 sanıktan sekizi hakkındaki davayı Şartla Salıverilme ve Cezaların Ertelenmesine Dair Kanun uyarınca erteledi. Davanın gıyabi tutuklu sanıkları İsmail Akkol ve Fehriye Erdal'ın dosyalarını ise ayırdı.[323] DHKP - C örgütünün önderlerinden olan ve eylem talimatını verdiği öne sürülen Ercan Kartal'ın dosyasını başka bir davayla birleştiren mahkeme heyeti, sanık Mustafa Duyar hakkındaki davanın ise cezaevinde öldürülmesi nedeniyle düşürülmesine karar verdi.

Niçin Öldürüldü?

Sabancı Suikastı konusunda da çok sayıda iddia mevcuttu. Örneğin "Avrupa otomotiv devleriyle Asya otomobil firmaları arasında savaşa kurban gitti" diyenlerde var. Öldürülmeden hemen önce hazırlattığı "Kürt raporu"ndan ve "barış" ihtimalinden söz ettiği için bazı çevreleri rahatsız ettiğini ileri sürenlerde mevcut. İş dünyasındaki gruplar arasındaki "görünmeyen bir rekabete" kurban gittiğini söyleyenlerde. Ancak bunların hepsi "tevatür" düzeyinde kalıyor. Bana kalırsa bunların hepsinden "daha fazla" bir şey olması lâzım. Kökleri çok daha derinde bir "çatışkı"nın su yüzüne çıkmış olması bana daha mantıklı geliyor. Her iddianın

323 Sabancı suikastinden 14 yıl sonra zanlı Fehriye Erdal'ın DHKP-C lideri Dursun Karataş'a yazdığı bir mektup ortaya çıktı. Suikaste ilişkin detayların olduğu mektupla birlikte dosya yeniden açıldı. Mektup Savcı Öz'e de gitti. Buna göre mektupta, Fehriye Erdal'ın Belçika mahkemelerindeki duruşmalarda savunduğunun tersine cinayete katıldığını itiraf ettiği ileri sürülmekteydi.

kendine göre ilginç ya da manüpülatif amacı olsa bile hiçbiri bize ikna edici yeter veri sunamıyor. Açık konuşmak gerekirse benim de bu konuda bir "alternatif senaryom" yok. Daha sonraki ölümleri de düşündüğümde bunun mantıken Sabancı Ailesi'ne yönelik bir operasyonun "ilk basamağı" olması gerektiğini düşünüyorum. (Ancak "neden"ini bilemiyorum) Kuşkularım bu yönde yoğunlaşıyor.[324] Sanki birileri bir noktada holdinge ve aileye "dur" diyordu...

Örneğin Mahir Kaynak'ta bir "gözdağı" olduğunu düşünüyor fakat bunun tüm iş alemine yapıldığını öne sürüyordu. İşte Mahir kaynak'ın konuyla ilgili analiz yazısı:

"O günlerde şöyle söylemiştim: Burada iki operasyon var. Birisi öldürme diğeri örtme operasyonudur. DHKPC bu olayda örtme operasyonunda kullanılmıştır ve muhtemelen olayı onlar gerçekleştirmemiştir. Gerekçe olarak şunları söylüyordum: Zanlılar giriş kapısını kullandılar, kimlikleri bilindiği gibi fotoğrafları da vardı. Ancak binayı terk ederken hangi yolu kullandıkları bilinmiyordu. Gizli çıkabilen gizli girebilirdi. Çok kısa bir sürede şüphelilerin kimliklerinin belirlenmesini ve açıklanmasını şüpheyle karşıladım. Binaya giren birçok kişinin içinden bunların katil olduğunu nasıl anlamışlardı? Anlatılanlar bir araştırmaya dayanmayan, önceden hazırlanmış bir senaryo gibi görünüyordu. Katilin hedefinde Özdemir Sabancı'nın olduğu anlaşılıyordu. Diğer iki maktul görgü tanığıydı ve bu nedenle ortadan kaldırılmıştı. Kimliklerinin giriş kapısında tespit edildiğini bilen ve kaçış yol-

324 İlginçtir; önce Özdemir Sabancı açık bir suikasta kurban gitti. Sonra Sakıp Ağa aniden hastalanıp ölüverdi. Ardından aynı aileden Burdur'da bedelli askerlik yapan Cem Sabancı öldü. Sonrasında Londra'da Mehmet Sabancı'nın ani bir kalp krizi geçirdiği ve öldüğü söylendi. Türkân Sabancı Hanımefendi'nin cenazedeki çığlık gibi tepkisi ilginçti. Türkân Hanım "sanki suikast gibi" diyordu. Bu zincirleme ölümler en azından ortada bir "tuhaflık" olduğunu ortaya koyuyordu bana göre. Ardı ardına dört ölüm. Kim olsa "ne oluyor? "derdi. Bu konudaki kuşkularımı daha önce okurlarımla paylaştım. Bakınız: Atilla Akar. Gizli Suikastlar / Şüpheli Ölümler. Profil Yayınları. İst. 2009.

ları hazırlanmış olan bu kişiler masum insanlara neden kıymıştı? O zaman gerçek katilin kimliğini saklamak isteyen biri olduğunu ve bu nedenle görgü şahitlerini ortadan kaldırdığını düşündüm. Hedefteki kişi her yerde bulunabilecek bir kişi olmasına, sokakta rahatça hedef olabilmesine rağmen neden Türkiye'nin en iyi korunan binasında ve en önemli katında öldürülmüştü? O günlerde Sabancı Center'ın Türkiye'nin en iyi korunan binası olduğu ve güvenliğinin Amerikalılarca sağlandığı söyleniyordu. Çok kolay gerçekleştirilebilecek bir eylem yerine en zor olanı neden seçilmişti? Cinayet nedeninin ticari rekabet olduğu söylendi ama buna benzer hiçbir eylem gerçekleşmedi. Yani böyle bir çatışma yoktu. Bu gözlemlerime dayanarak şöyle bir senaryo hazırladım: Sakıp Sabancı Kürt sorununun barışçı yollardan çözülmesi gerektiğini söylüyor ve ciddi biçimde eleştiriliyor hatta çizmeyi aşmaması yolunda uyarılıyordu. Birileri en güvenli yerde onun kardeşini öldürerek bir mesaj vermişlerdi. Hatta bu mesaj tüm büyük sermayeye verilmişti. Kimin öldürüleceğine karar verirken mesajın herkese yönelik olmasını istemişler ve bu nedenle en güvenli yeri seçmişlerdi. Bu mesaj alındı ve olaydan sonra büyük sermayeden bu konuda hiçbir ses duyulmadı. Siyasete soyunan bir iş adamı da işinin başına döndü. Bir eylemi çözümlerken sabıkalıları suçlu ilan etmek kolaydır ve kamuoyu tatmin edilmiş olur ama devletin egemenliği zedelenmiş olur. Gerçeği bilmeyi hasmımı suçlu ilan etmeye tercih ederim."[325]

Sonuç

Sabancı suikastı birçok yönüyle "çok özel" bir suikast olarak göze çarpıyor. Ayrıca son dönemlerde bu gibi suikastlar genellikle İslamcı, sağcı, ulusalcı, milliyetçi, PKK gibi vb kesimlere ihale edilmiş görünürken bu olayda çoktandır pek ortalarda görünmeyen bir sol örgütün adı geçmektedir. Dolayısıyla ilk "tuhaflık"

325 Mahir Kaynak. Sabancı Cinayeti. Star. 02.08.2009.

giden budur. (Eğer örgüt işadamlarına yönelik zaten bu tarz suikastlar gerçekleştirseydi ya da devam ettirseydi bir nebze olsun anlamak mümkündü) Bir sol örgüt hangi gerekçeyle Sabancı'yı öldürsün ki? Öldürülenin bir "burjuva" olması yeterli mi? (O halde niçin başka "burjuvalar" da öldürülmüyorlar?) Burada sol örgüt isminin ya da kadrolarının kullanılmamış ya da bulaşmamış olmadığını kastetmiyorum. Sadece mantıkta bir terslik olduğunu söyleyebiliriz. Bu noktada aslında "Taşeron"un kim olduğunun fazla önemi yok. Dolayısıyla bu işte bir "bit yeniği var" gibi duruyor. Sanki birilerinin "yapma" dediği bir şeyi yaptılar ya da yapacaklardı gibi. Dediğim gibi bence bir "cezalandırma" ya da "gözdağı" suikastı gibi duruyor...

(28 Temmuz 1996)
'Devlet, Siyaset, Mafya Üçgeni'ndeki Cinayet: Kumarhaneler Kralı Ömer Lütfi Topal

"Ömer Lütfü Topal, yüzlerce milyon liralık gelir elde etme imkânına kavuşarak, belli bir dönemde devlete sızma ve rüşvet vererek iş yaptırma seviyesinden, kamu görevlilerine artık emir verme seviyesine yükselirken öldürülmüştür. Böylece cumhuriyet tarihinin ; polisten, jandarmadan, yargıdan korkmayan ilk Amerikan tipi mafyalaşma süreci yarım kalmıştır. Bu seviyeye ulaşan bir başka grup da yoktur."

- Kutlu Savaş'ın Hazırladığı Başbakanlık Teftiş Kurulu Raporu'ndan-

Daha 'Susurluk kazası' yaşanmamıştı. Türkiye'yi sarsacak ve devlet içinde yaşanan karanlık ilişkileri ortaya dökecek olaya üç ay vardı. İnsanlar henüz 'derin devlet' kavramıyla tanışmamış, bunları söyleyenlere 'komplo teorisyeni' gözüyle bakmaktan vazgeçmemişlerdi. Ne var ki 3 Kasım 1996'da Balıkesir'in Susurluk ilçesi Çatalceviz mevkiinde yaşanan 'kaza' haberi her şeye bakışı değiştirecek ve tüm toplum olarak yeni bir muhasebe yapmamızı gerektirecekti.[326] O gün orada bir kamyonla bir Mercedes'in çar-

326 Bu açıdan bakıldığında 'Susurluk kazası'nın kendisini de bir 'gizli suikast' olarak düşünmek gerekecektir belki de. Hatırlanacağı üzere o dönem yolda hiçbir fren izine rastlanmadığı söylenmişti. Yine araba mekanik değil, dijital sistemliydi. ABS elektronik kumanda sistemli son model bir Mercedes S600 idi. Eğer öy-

pışması sonucu ortaya dökülenler Türkiye'nin tarihinde bir 'milat' olarak kabul görecekti. Kazada, İstanbul Kemalettin Eröge Polis Okulu Müdürü Hüseyin Kocadağ,[327] Mehmet Özbay sahte kimlikli Abdullah Çatlı ile onun sevgilisi olduğu ileri sürülen Gonca Us ölürken DYP Şanlıurfa Milletvekili Sedat Edip Bucak ise yaralı olarak kurtulacaktı. Fakat kazanın yankılarının geriye dönük olarak izi sürüldüğünde karşımıza bambaşka olaylar ve bambaşka ölümlerle bezeli bir tablo çıkacaktı.

İşte ucu Susurluk'a uzanan bu ölümlerden birisi de 'Kumarhaneler Kralı' diye ünlenen Ömer Lütfü Topal'ın öldürülmesiydi. Ömer Lütfü Topal, 1942 Malatya doğumlu olup, 1960'lı senelerden itibaren 'yeraltı âlemi'nin içindeydi. Tehdit yoluyla senet imzalatmak, bıçaklama, yaralama, darp, adam öldürme suçlamalarıyla defalarca İstanbul Emniyet Müdürlüğü'nün ziyaretçisi olmuştu. 1978'de Belçika'da eroinle yakalanmış ancak 5 yıllık cezasını ABD ile ilişkili olduğu için ABD'de çekmiştir. Ardından Hollanda ve İstanbul'daki narkotik kaçakçılıklarında adı geçmiştir. Daha sonra kumarhane işine giren Topal, ilk kumarhanesini Adana'da açarken aynı zamanda İstanbul, Türkmenistan[328], Azer-

leyse örneğin bu arabanın elektronik sistemlerine dış bir müdahale olduğuna yorulabilir. Eğer uzaktan müdahale ile fren sistemleri kilitlenmiş ve yol boyunca takip edilerek veyahut bazı noktalarda beklenerek 'uygun pozisyon' beklenmiş olabilir. Uygun pozisyondan kastım bir kamyonun çıkmasıdır. O zaman elektronik bir şekilde fren ve manevra sistemleri kilitlenerek bir 'kaza' ayarlanmış olabilir. Teorik olarak mümkün, ayrıca olay sonrası baştan beri takip edildikleri yönünde rivayetler muhtelifti. Kazanın hemen ardından gelen birilerinin araba kamyonun altındayken görüntülerini kaydettikleri, basının oraya ancak araba kamyonun altından çekildikten sonra geldiği, hatta bir arabadan inen kişilerin henüz ölmemiş Çatlı'yı aslında darbelerle öldürdükleri, bagajdaki silahların bırakıldığı, bu yüzden çap, şarjör ve markalarının tutmadığı, vb gibi.

327 Topal'ın polis içindeki en yakın adamının Hüseyin Kocadağ olduğu söylenecektir.

328 Kutlu Savaş'ın hazırladığı 'Susurluk Raporu'nda uyuşturucu kaçakçılığını sürdürebilmek için olduğu iddiasıyla Türkmenistan Aşkabat Havaalanı işletmeciliği ve Türkiye'de HAVAŞ ihalelerinin de içine girdiği söylenecekti. Ancak Interpol'ün girişimiyle ihaleyi alması engellenecekti.

baycan[329] ve Kıbrıs'taki 'Emperyal Gazinoları'nın da sahibiydi.[330] Tam 17 kumarhanenin[331] sahibi olduğu belirtiliyordu.[332] Lakabının 'Sansar' olduğu ve çevresinde sert karakterli bir kişi olarak tanınıp, oldukça etkili bir 'güç ağı' olduğu söyleniyordu.[333]

Ancak Ömer Lütfü Topal 28 Temmuz 1996 günü gece 23.30 sularında Sarıyer Tazeceviz Sokak'taki evine dönmek üzereyken 34 BTG 96 plakalı otomobilinin içindeyken saldırıya uğrayacaktı. Olay yerinde 2 adet Kalaşnikov tüfek, 47 mermi ve 9 adet boş kovan bulunacaktı. Daha sonra polise yapılan bir ihbar neticesi olayda kullanılan 34 KN 288 plakalı araç İstinye'de karakol yakınında terk edilmiş halde bulundu. Otomobilde Türkiye'de sadece Emniyet Genel Müdürlüğü'nde bulunan İsrail yapımı Uzi marka makineli tabancalara ait 1 şarjör ve 9 adet mermi ile Kalaşnikov marka tüfeklere ait 2 adet şarjör ve 27 adet mermi bulunmuştu. Yapılan araştırmada otomobilin 24 Nisan 1995 tarihinde Ankara'da çalındığı ve gerçek plakasının 06 V 7550 olduğu ortaya çıkacaktı.

---

329 Topal'ın Azerbaycan Devlet Başkanı Haydar Aliyev'in oğlu İlham Aliyev ile Bakû Devlet Konukevi inşaatında ortak oldukları ve İlhan Aliyev'in Topal'a 500 bin dolar borcu olduğu iddia edilmişti. Bu konu Türkiye ile Azerbaycan'ın arasını bozacak, bunun üzerine dönemin Başbakanı Mesut Yılmaz olayın gerçekliğinin olmadığını belirtecekti.

330 Ayrıca Topal'ın dönemin Turizm Bakanlığı üst düzey yetkililerini rüşvetle kendisine bağladığı, zaman zaman yapılan göstermelik baskınlarda tutulan tutanaklarda kumar makinesi sayısının çok düşük gösterildiği, bu sayede ayrıca önemli miktarda kayıtdışı gelir elde ettiği, ceza olarak ise devlete sadece cüzi rakamlar ödediği iddiası da ortaya atılmıştır.

331 Topal'ın Turizm Bakanlığı'na sadece bir kumarhanesi için yıllık ödemesi gereken teminat adeta sihirli bir elin dokunmasıyla 7 milyon 800 bin dolardan 2 milyon 600 bin dolara inivermişti. Ayrıca Talih Oyunları Yönetmeliği'ne göre, mal sahibinin sabıkasının olmaması gerekmekteydi. Ancak Topal bu sorunu da aşmıştı!

332 Topal'ın ayrıca seyahat, sigorta, döviz alım satım, gıda, enerji ve petrol işlerinde de yatırımları vardı. Yıllık kazancının 1 milyar doları aştığı söyleniyordu. Topal'ın ayrıca büyük çapta arsa ve ev alımlarına giriştiği, bu sayede Kuşadası'nın önemli bir bölümünün tapusunun eline geçtiği vurgulanmıştır.

333 Topal'ın adı Bülent Fırat, Hikmet Babataş gibi kişilerin öldürülmesinde de azmettirici olarak geçecekti.

Çatlı'nın Parmak İzi

Ancak daha da ilginci olay yerinde bulunan silahın şarjöründe bulunan koli bandında Abdullah Çatlı'nın parmak izi yer alıyordu. Bu gerçekten ilginç bir durumdu. Hem silahların hem de Abdullah Çatlı'nın parmak izinin koli bandında bulunması sanki 'bırakılmış delil' izlenimi veriyordu. Hatta 'delil' bile sayılamazdı. Çünkü olaydan aylar ve Çatlı öldükten sonra birdenbire ortaya çıkmış ve nedense ilk anda tespit edilememişti. Fakat bu 'kanıt'a dayanarak olayda Çatlı'nın da yer aldığı kanaati oluşacak ya da oluşturulacaktı. Çatlı'nın Kızı Gökçen Çatlı, 'Babam Çatlı' isimli kitabında bu olaydaki çelişkilere şöyle yorum getirmekteydi:

"İlerleyen saatlerde babamızı morgda görmeye gittik. Babamın örtüsünden çıkmış uzun ince parmakları geride kalanlara son sözünü; 'Ben bu dünyadan alacaklı göçüyorum' der gibiydi. Son yolculuktaki son görevde, babamın vedası görkemli olmuştu. Babamın yüzündeki o son ifade sessiz bir emir verir gibiydi: Haklı olduğun mücadelende fevri davranma!

Morg dönüşü tekrar dayımlara geçtik. Ağabeyimler, anneme zorla da olsa sakinleştirici veriyorlardı. 'Abdullah'ın yüzünü zor tanıdık. Parmaklarında ise siyah bir şeyler vardı.'

'Yenge, şüphelendiğine göre... Reis'ten parmak izi alınmış.'

'Nasıl olur? Ölüden parmak izi alınır mı hiç!' 'Dün gece polis üniformalı tipler morga girip, bizimkilere senin onları çağırttığını söylemişler. O sırada parmak izi alınmış.'

'Kısacası eşimin ruhunu daha çok rahatsız edecekler desene..."[334]

Aynı kitapta 'delil'in bulunma sürecine ilişkin de garipliklere değinen Gökçen Çatlı şu noktalara işaret ediyordu:

"... Olayın kahramanı İstanbul Emniyet Müdürlüğü'nde görevli bir polis. Kahramanın adı, cismi yok ama! Söz konusu polis bir gün gazete almaya başlamış. Gazeteyi oğlunun bisiklet istemesinden dolayı, kupon biriktirmek için alıyormuş ki, gözüne

334 Gökçen Çatlı. 'Babam Çatlı', Timaş Yayınları, İst. 2007. sf: 82.

Çatlı ismi çarpmış. Gazetelerde yazılanları okurken aklına bir şey takılmış. Acaba Çatlı, Topal'ın ölüm emrini veren kişi olabilir miymiş! Polis, Ankara Kriminal Dairesi'nden Abdullah Çatlı'nın parmak izinin bir kopyasını almayı düşünmüş, isteği geri çevrilince ne yapıp etmiş ve Çatlı'nın parmak izini bulmuş. Nasıl, niye, kimden bu da açıklık getirilmeyen ayrı bir konu. Bu arada polis memuru fark etmiş ki, olay yerinde bırakılan şarjörde parmak izi var. Yahu Topal öleli beş ay olmuş, o zaman neredeydi bu parmak izi! Çatlı'nın parmak iziyle karşılaştırılınca, uyduğunu görmüş. Güya şarjörde, yani bantlanmış çift şarjörde, tam bandın üzerinde Çatlı'nın sağ orta parmağının izi varmış. Ama gözden kaçan ve bunu çürüten bir sürü nokta bulunmaktadır. Parmak izi banda ters bırakılmıştı! Bu, medyada hiç yer almadı. Zaten Çatlı'nın parmak izi gizlice alınmıştı. Yani ölüden, aileden habersiz bir şekilde. Annemin gözleri ağlamaktan kapandığı için babamın parmaklarındaki mürekkep izine bir anlam verememişti. O şahıslar neden bu mürekkep boyasını babamın parmaklarından silmediler diye akla gelecek olursa, bu boya hem kolay çıkmaz hem de muhtemelen ya zamanları yoktu ya da odaya başkaları girmişti. Zaten o adamlar orada çok az kalabilmişlerdi, çünkü evimizle hastane arası birkaç dakika vardı. Neden sol değil de sağ el diye düşünebilirsiniz. Babamın sağ kolu kırılmıştı. Cenazeyi yıkayanlar bile kolunu kefenin içine sokamamışlardı. Babamın bu kolu, üstüne örtülen örtünün dışında kalıyordu. O iki şahıs da ihtiyaçları olan parmak izini kolayca alabilmişlerdi. Ancak unuttukları bir şey daha vardı. Şarjör tek parmakla bantlanmaz. Bu hem teorik hem de mantıksal açıdan imkânsız. Parmak izi nasıl olmuştu da Topal'ın ölümünde tutanaklara geçmemişti? Çok basit. Çünkü öyle bir şey yoktu. Dediler ki gözden kaçmıştır vs. Olacak iş mi!"[335]

335 A.g.e. sf: 85-86.

Özel Timciler Suçlanıyor!

Olaydan sonra 28 Ağustos 1996 gecesi bütün televizyonlar "Topal cinayeti sanıkları olarak üç Özel Timci yakalandı" şeklinde haber geçecekti. Buna göre 'bir ihbar sonucu' Özel Timci polis memurları Ayhan Çarkın, Oğuz Yorulmaz, Ercan Ersoy Topal cinayetinin zanlıları olarak gözaltına alınacaklardı.[336] İddiaya göre söz konusu polisler olaya bizzat katılmışlardı. Suçlamaları reddeden ve olay esnasında 'görev başında' olduklarını iddia eden sanık polisler o dönemde Ankara'nın müdahalesiyle savcının elinden alınacaklardı.[337]

Topal'ı Kumar İşine Yahudiler mi Soktu?

Peki tombalacılıktan geldiği söylenen Topal, nasıl olmuştu da bu kadar büyük bir kumar zincirinin sahibi olmuştu. Eski solcu ama tanıştıktan sonra Çatlı'nın dostu ve avukatı olan Önder Aktosun'un iddiasına göre Ömer Lütfü Topal'ı kumar işine sokan bir Yahudiydi. Hatta öldürülme nedeni de buydu. Çünkü Topal'ın ortakları ve paraları aslında İsrail sermayesine aitti. Şöyle diyordu Aktosun:

"Topal, 1960'larda İstanbul'da Fındıkzadeli Muhterem'in yanında çalışan sıradan bir insan. Bir gün birilerinin kışkırtmasıyla Muhterem'i bıçakla öldürüyor. Muhterem, o zamanlar hatırı sayılır meşhur bir insan. Üstelik babası ağır ceza reisiydi. Topal, ilk defa bu olayla isim yapıyor. Daha sonra uyuşturucu kaçakçılığı suçundan 1980'lerde Amerika'da cezaevinde kalırken bir

336 Daha sonra olayla ilgili yargılanan sanık sayısı 8'e çıkacaktı. Bunlar polis memurları Ayhan Çarkın, Oğuz Yorulmaz, Ercan Ersoy ve Mustafa Altunok ile Topal'ın eski iş ortakları Ali Fevzi Bir, Sami Hoştan ve Serdar Özdağ'dı. Ancak sanıklar 2001 yılında 'Sanıkların, üzerlerine atılı suçu işlediklerine dair, mahkûmiyetlerine yeterli delil ele geçirilemediğinden oybirliği ile ayrı ayrı tüm sanıkların beraatlarına' karar verilecekti.

337 Hatta gene o dönemki iddialara göre sanıkların suçlarını itiraf ettikleri bir 'sorgu kaseti' mevcuttu. Ancak bu kaset ortaya çıkmadı.

Yahudi ile tanışıyor. Topal, cezaevinden çıkınca bu Yahudi onu Las Vegas'a götürüyor, kumarhaneleri gösteriyor. Topal kumar işini ilk orada görüyor. İstanbul'da bu işe başlarken de kullandığı para İsrail sermayesiydi. Ama daha sonra Topal, Yahudi patronları gücendirdi. Onların paralarının üstüne yattı."

Aktosun, Topal'ı İsrailli kumar baronlarının ortadan kaldırdığını ima ediyor. Benzer bir iddiayı mahkemede Susurluk'un ünlü isimlerinden Sami Hoştan da dile getirmişti. Hoştan, "Topal'dan 45 milyon dolar alacaklı Yahudiler vardı" demişti. Ancak Topal'ın Yahudilerle ilişkisi bakımından bilinen iki somut olgu var. Bunlardan birincisi İstanbul'daki Polat Rönesans'ın kumarhanesinde İsrailli Ruen Gavrieu ile ortak olması, ikincisi ise İsrailli turistleri güneydeki kumarhanelerinde ağırlamasıydı. Önünde İsrail bayrağı dalgalanan tek kumarhane Polat Otel'dekiydi.[338]

Topal'ın öldürülme nedenleri arasında bunun gibi daha birçok neden ileri sürülecektir. Örneğin Topal'ın öldürülecek Kürt işadamları listesinde yer alan ismini sildirmek için verdiği 17 milyon dolara aracılar tarafından el konulduğu ve teslim edilmesi gerektiği yere ulaştırılmadığı için öldürüldüğü, yahut Kıbrıslı işadamı Asil Nadir'i özel bir uçakla İngiltere'den kaçıran Abdullah Çatlı ve ekibinin bu etkinliklerine karşılık olarak aldığı Jasmin Court Oteli'nin 17 milyon dolara Topal'a satılmasına rağmen parasının alınamaması gibi dedikodular ortalarda dolaştı. Ancak bu iddiaların hiçbiri ispatlanamadı. Kesin olan bir şey vardı ki kumar gibi ortada büyük bir rantın döndüğü bir alanda at koşturmak, dengeler bozulduğunda insanın başına ciddi işler açabilirdi. Topal'ın ölümünü de yeraltı dünyası ile derin ilişkilerin çakıştığı ve çatıştığı noktada aramak gerekecekti belki de.

338 Faruk Mercan. 'Arabada Çatlı'nın Üç Çantası Var.' 01.11.2004. Aksiyon. Sayı: 517.

(21 Ekim 1999)
Eski Kültür Bakanı, Siyasetbilimci, Kemalist Aydın, ADD Başkan Yardımcısı, Cumhuriyet Gazetesi Yazarı Prof. Ahmet Taner Kışlalı

"Teröristlerle bizim dünyamız farklı. Onlar sanal bir dünyadalar. Onların dünyasında bir iyiler bir de kötüler var. İyiler kendilerinden yana olanlar, kötüler diğerleri. Öldürürken 'kötü'yü öldürüyorlar. Hatta insan olarak görmüyorlar öldürdüklerini..."

-A. Taner Kışlalı. (Terör Güçsüzün Yöntemi)-

1990-2000 yılları arasında Kemalist aydınlara yönelik suikastlar zinciri içinde hiç kuşkusuz en önemli isim Uğur Mumcu idi. Mumcu daha ziyade 'araştırmacı-gazeteci' kimliğiyle öne çıkarken siyaset teorisi üzerine yazıları ile dikkat çeken ikinci isim ise Prof. Ahmet Taner Kışlalı idi. Demokratik Sol/Kemalist/Sosyaldemokrat çizginin medya ve aydın camiadaki en önemli kalemiydi. Kışlalı çok iyi eğitim almış bir aydın olmasının yanı sıra siyaset teorisi bilgisini güncel siyasetin analizinde ustaca kullanmayı bilen bir isimdi de. Kavgacılıktan uzak üslubu, savunduğu konudaki derinlikli bakışı ve uygar duruşu ile kendisiyle aynı fikri paylaşmayan kişilerin bile saygısını kazanabilmiş bir entelektüeldi.[339] Hele de öğrencilerinin gözünde apayrı bir yeri vardı.

339 Kışlalı, Kemalizm'in modern, sivil ve revize edilmiş bir versiyonunu savunuyordu. Daha çok Bülent Ecevit'e yakındı. 'Kavgacı' değil 'mücadeleci'ydi. Başta Çağdaş Yaşamı Destekleme Derneği, Atatürkçü Düşünce Derneği olmak üzere birçok cumhuriyetçi demokratik kitle örgütünün düzenlediği toplantılarda 'ulusalcı, laik, Atatürkçü' güçlere konuşuyordu. Halka, Kemalizm'in, Atatürkçülüğün bir dogma değil, bir sürekli devrimcilik olduğunu anlatma çabasındaydı. Atatürkçü Düşünce Derneği'nin Genel Başkan Yardımcılığı görevini de üstlenmişti.

1939 Tokat-Zile doğumlu olan Kışlalı, banka veznedarı bir baba ile öğretmen bir annenin çocuğuydu. Kabataş Erkek Lisesi'ni bitiren Kışlalı, yükseköğrenimini Ankara Üniversitesi Siyasal Bilimler Fakültesi'nde yapacak, sonra da Paris Üniversitesi'nde siyasetbilimi dalında doktorasını tamamlayacaktı. Ülkeye döndüğünde akademik kariyerine devam eden A. Taner Kışlalı 1970'li yılların başında genç bir doçent iken Yankı dergisinde yazdığı yazılarıyla CHP Genel Başkanı Bülent Ecevit'in dikkatini çekecek ve 1977 seçimlerinde CHP İzmir Milletvekili seçilecekti. 1978 yılındaki Ecevit hükümetinde Kültür Bakanı olarak görev alacak, 12 Eylül sonrası ise Ankara Üniversitesi İletişim Fakültesi'nde siyasetbilimi dersleri vermeye başlayacaktı. Diğer yandan Cumhuriyet gazetesinde haftalık yazılar da yazan Kışlalı çok sayıda kitaba imza atmıştı.[340]

21 Ekim 1999 günü saatler 09.40'ı gösterdiğinde Ahmet Taner Kışlalı, Cumhuriyet gazetesine son yazısını faksladıktan sonra[341] Engürü 84 Sitesi'ndeki 3 numaralı evinden çıkacak ve 06 GK 377 plakalı Volkswagen Passat otosuna yönelecekti. Bu arada silecekle kaputun arasına sıkıştırılmış poşete sarılı paketi alıp[342] sol eliyle kapıyı açmaya yöneldiğinde patlama olacaktı. Patlama esnasında Kışlalı'nın bir kolu kopacaktı.[343] Olayı ilk gören site bekçisi Arif Emirhan Kılıç'tı ve Kışlalı'nın eşi ile birlikte alelacele Bayındır Hastanesi'ne götüreceklerdi. Saat 10.02'de hastaneye vardıklarında Ahmet Taner Kışlalı'nın kalbi durmuş ve bilinci kapanmış

340 Ahmet Taner Kışlalı'nın Eserleri: Modern Türkiye'de Siyasi Güçler (1968), Öğrenci Ayaklanmaları (1974), Siyasal Sistemler – Siyasal Çatışma ve Uzlaşma (1993), Atatürk'e Saldırmanın Dayanılmaz Hafifliği (1993), Kemalizm, Laiklik ve Demokrasi (1994), Seçimsiz Demokrasi (1995), Bir Türkün Ölümü (1997), Siyaset Bilimi (1999), Ben Demokrat Değilim (1999)

341 Eşi Nilüfer Kışlalı ve minik bebeğini kente indirecekti, sonra derse girecekti. Eşi Nilüfer'e, 'Ben arabayı ısıtayım. İki-üç dakika sonra gelirsiniz' dedi ve evden çıktı. Eğer eşi ve çocuğu ile çıksaydı belki onlar da patlamadan etkileneceklerdi.

342 İddialara göre daha önce de Kışlalı'nın arabasına "alıştırma" amaçlı ve gördüğünde önemsememesi için kola şişeleri bırakılmıştı!

343 Kışlalı'nın kopan kolu daha sonra bulundu ve Bayındır Hastanesi'ne yetiştirildi.

bir vaziyetteydi. Yapılan müdahalelere rağmen hayata döndürülemeyecekti.

Çayyolu semtindeki ev hemen jandarma[344] tarafından çevrildi, deliller arandı[345] ve Kışlalı suikastı çok yönlü olarak araştırılmaya başlandı. Cevabı aranan temel soru Kışlalı'nın otosuna bombalı paketi kim ya da kimler koymuştu.[346] Kışlalı'nın kimliğinden dolayı 'ideal bir hedef' olduğu muhakkaktı. Böylelikle onu ortadan kaldırmakla yetinmeyenler aynı zamanda belli bir kesimi tahrik edecek ortamı da yaratmışlardı. Nitekim bu oyunun farkında olan Genelkurmay da Kışlalı'nın cenazesine 'tam kadro' katılarak o oyuna gelmeyeceğinin mesajını vermişti aslında.

Olayla ilgili ilk gelişmeler ise 2000 yılının mayıs ayı içinde yaşanacaktı. Ankara'da yakalanan 'Tevhid' (Selam) örgütünün mensupları ile birlikte Kışlalı olayında bir merhale kat edilecekti. Ayrıca Kışlalı suikastının 'beyni' olduğu gerekçesiyle aranan Ferhat Özmen isimli kişi de yakalanacaktı. Tevhid örgütünün üst düzey sorumlularından olduğu söylenen ve Selam Gazetesi eski imtiyaz sahibi Hasan Kılıç'ın itirafları sonucu yakalandığı söyle-

344 Burada ilk araştırmayı yapan sorumlunun o esnada Ankara İl Jandarma Komutan Yardımcısı olan Yarbay Ali Öz olması daha sonraları tartışma konusu olacaktı. Bir tür delil karartma gibi otomobili çektirmekle ve etrafı süpürtmekle suçlandı. (Bunun standart prosedür olduğu da belirtildi) Öz'ün adı daha sonra Ulucanlar Cezaevi olayları ve Hrant Dink suikastı olaylarında da geçecekti. Olayın istihbaratını aldığı halde önlem almamakla eleştirildi.

345 O dönem yapılan araştırmaya göre olayda kullanılan patlayıcı tipi RDX denen tipti ve daha önce Bahriye Üçok cinayetinde de kullanılmıştı. Aynı tip malzeme daha sonra Ankara Anafartalar Çarşısı olayı ve Diyarbakır dershane olayında da kullanılacaktı. Ayrıca düzenekte bir bira kutusu, çelik bilyeler, kablolar, zaman ayar düzeneğinde saat (Serkisof), kullanılmıştı. Bomba çok profesyonelce hazırlanmıştı. Hem zaman ayarlı hem harekete duyarlıydı. Zaman ayarı bombayı yerine koyacak kişinin güvenliğini sağlamak için harekete duyarlılığı ise paketi yerinden kıpırdatan kişi içindi.

346 O dönemki Akit gazetesinin manşetinden Kışlalı'nın resminin üzerine X (çarpı) işareti atılmış olması ve saldırıyı İBDA-C örgütünün üstlendiğinin ileri sürülmesinden ve Kışlalı'nın Kemalist kimliğinden dolayı şüpheler 'İslamcı teröristler'in üzerinde yoğunlaştı.

nen Necdet Yüksel, Terörle Mücadele Şubesi'nde yapılan sorgusu sonucu Ahmet Taner Kışlalı'ya yönelik saldırıyı kendilerinin gerçekleştirdiğini açıklamıştı. Yüksel, olaya karışanların da isimlerini vererek bombayı Kışlalı'nın arabasına bizzat kendisinin yerleştirdiğini itiraf etmişti.[347]

Olay 'Yerli' Yahut 'Yabancı' Servis İşi mi?

Cinayetten sonra ortaya çıkan zanlıların kimlik ve ifadeleri olayı İslamcı bir örgütün yaptığını gösterse bile gene de şüpheler ve soru işaretleri bitmedi. Bu yüzden olayda 'yerli' veya 'yabancı' servisler ihtimali dillendirilmeye başlandı. İşte bu şüpheleri paylaşan Umur Talu'nun olayın incelenmesinde görev yapmış eski bir 'jandarma mensubu' olarak tanımladığı kişiye dayanarak aktardığı yazı: "Esasen sanıkların yakalanmaları da ilginçti. Sincan'da silah ve cephaneler tarlada bulunduğunda, bazı mermi veya susturuculara ait silahlar yoktu. Bazı silahlar vardı, bunlara ait mermiler yoktu. Devamı var diye düşündük. İlk partinin bulunduğu bölgede arama yaptıysak da o gün bir şey bulamadık. Geniş çaplı arama için ertesi gün komandolar bölgeye gitti, bir şey bulamadılar. Sonra arama bölgesine bir polis ekibi geliyor, onlar kalan kısmı da buluyor! Sincan'da ikinci parti silah bulunduğu akşam, Emniyet, 'Sivaslı Necdet'i arıyoruz' diye, jandarmanın yol araması yapmasını istedi. İki saat sonra, 'Aramayı kaldırabilirsiniz, Sivaslı Necdet'i Etimesgut'ta yakaladık' dediler. Bir gün sonra 'Kışlalı'nın katili' dediler. Suç yeri jandarma bölgesi olduğundan, sorgusuna girmek istedik, emniyet kabul etmedi. Sincan'da bulunan silah ve cephane çok önemlidir. Maalesef üzerinde durulmadı. Basın da üzerinde durmadı. Tüm silahların marka ve seri numaraları taşlanarak silinmişti. Hem de kısa süre önce. Bir hafta önce silinselerdi, menevişi giden yerler paslanmaya başlardı. Bulduğumuzda

347 Kışlalı suikastı da çözülüyor. Dünya. 15.5.2000. http://www.dunyagazetesi.com.tr/haberArsiv.asp?id=5547

taşlanan marka ve numaraların yerleri parlıyordu, muhtemelen oraya atılmadan bir gün önce taşlanmıştı. Hangi illegal örgüt kullandığı silahın marka ve seri numaralarını siler? Tek sebebi olabilir: Silahlar legal yollardan alınmış olmalı ki, kaynağına ulaşılamaması için marka ve numaralar silinmişti. Bazı örgüt mensupları ifadelerinde, yedi ile on gün arasında İran'da patlayıcı kursu gördüklerini söyledi. Diğer olayları bilemem ama bu kadar kursla Kışlalı suikastındaki bomba düzeneğini bu adamlar yapmış olamaz. O günlerdeki düşüncelerim, silahların (yerli veya yabancı) bir servis veya kuruma ait olduğu şeklindeydi, tabii suikastın da. Bugün de aynı düşünüyorum."[348]

Aynı şekilde 'şüphe sahibi' bir diğer yazar ise Taha Kıvanç (Fehmi Koru) idi. Özellikle 'Ergenekon Operasyonu' sonrası bazı kuşkularını dile getiren Kıvanç şunları belirtmekteydi: "1990 başından beri siyasi suikasta kurban giden Prof. Muammer Aksoy, Doç. Bahriye Üçok, Uğur Mumcu, Prof. Ahmet Taner Kışlalı ve Doç. Necip Hablemitoğlu'nun ortak özellikleri neydi? Cumhuriyet gazetesi yazarı olmak, değil mi? Her birine karşı işlenen haince cinayet sonrasında ortalık karıştı ve kitleler sokağa döküldüler. Bu sebeple de benim gibi, 'Bu işlerin arkasında başka bir yapı var' kuşkusunu taşıyanların sesleri pek duyulmadı; duyanlar da alaya aldılar. Oysa daha suikasttan birkaç gün sonra 'silgece yerleştirilen bomba' düzeneğinin kör gözüm parmağına bir acemilik olarak sırıtmasına dikkat çekmiştim. Kışlalı suikastı Mumcu'nunkinden farklıydı. Okuyalım: 'İddialı olmak için henüz çok erken ama yine de üzerinde durulması gereken bir tez olarak buraya kaydetmekte yarar görüyorum: Bomba Kışlalı'yı öldürmeyi hedeflemeyen bir odak tarafından da otomobilinin üzerine konulmuş olabilir. Eğer durum buysa sebep açık: Onu öldürmeden öldürmüş gibi ses çıkartacak bir eylem sahnelemek.' (Kulis, 'Gri beyin hücrelerini kullanalım', 24 Ekim 1999) Benden iki gün sonra (26 Ekim 1999) da kendi-

348 Umur Talu. Silahların seri numaraları taşlanmıştı. Sabah. 30.7.2008.

siyle kardeş çocuğu olan Hıncal Uluç 'Uğur Mumcu farklıydı' başlığı altında aynı noktaya parmak bastı: 'Mumcu ortadan kaldırılması gerektiği için yok edildi, oysa Kışlalı'nın şahsı hedef değildi; onun öldürülmesinden kişisel bir menfaat bekleyen yoktu.' Uluç, Kışlalı'nın otomobilinin üstüne konulan basit bombanın öldürmeyi amaçlamadığı kanaatini de açıkça dillendiriyordu yazısında... Aynı sitede oturan bir askeri doktor, sabah 7'de işe giderken paketi görmüş, polisi aramayı düşünmüş de ancak sonradan unutmuş... Benim suikasttan hemen sonra kuşkuya düşmemin ve 'Amaç öldürülmesi değil, girişimin ortaya çıkmasıydı' diye düşünmemin iki sebebi vardı: İlki, Ahmet Taner Kışlalı'dan kısa süre önce Toktamış Ateş'in başına gelen benzer bir olay... Polisler, imza günü için oturduğu masanın altında patlamaya hazır bombalı bir düzenek bulmuşlardı. Prof. Ateş, o günlerde, Cumhuriyet gazetesinde, aynı sütunu Prof. Kışlalı ile dönüşümlü olarak kullanıyordu. İkincisi ise Bahriye Üçok'un hayatını kaybettiği bombalı paket olayının da benzer bir talihsizlik olduğuna inanmamdı. Üçok cinayeti sonrasında kalabalık bir grup gazeteciyi MİT'e çağıran dönemin MİT Müsteşarı Korg. Teoman Koman, bizleri 'Yakında yeni siyasi suikastlar olacak' diye uyarır ve yanında oturan Uğur Mumcu'ya dönüp 'İçinizden biri kısa süre sonra aramızda olmayabilir' derken bir önemli ayrıntıyı da paylaşmıştı: Bahriye Üçok'u suikasttan kısa süre önce teşkilata çağırıp bombalı paketlerin patlamadan nasıl açılacağı konusunda eğitmişlerdi. Eğitim almıştı almasına Bahriye Hanım ama bombayı etkisiz hale getirerek paketi açmayı başaramamıştı. Hayatıyla ödediği bir başarısızlık oldu bu Bahriye Üçok için... İki olaydan hareketle 'Acaba' diye sormaktaydım, 'Bombalı poşeti otomobilin en kolay görünecek yerine yerleştirenler, bunu, fark etsin ve polise haber versin diye yaptıkları halde, Kışlalı'nın ihmali veya dalgınlığı sebebiyle bomba patlamış olmasın?' Bu sorumun hâlâ geçerli olduğuna inanıyorum ben."[349]

349 Taha Kıvanç. Kışlalı Suikastını Kimler Yaptı? Yeni Şafak. 22.7.2008.

Bu konuda 'kafa karışıklığı' bugün herkesi kaplamış görünüyor. O kadar ki o günlerde "Kesin şeriatçılar yapmıştır" şeklinde düşünen Cumhuriyet yazarları bile bugün daha temkinli konuşuyor. Örneğin Hikmet Çetinkaya yakın tarihteki bir yazısında şunları belirtiyordu: "Ahmet Taner Kışları suikastı, adı duyulan duyulmayan dinci terör örgütleriyle bağlantılı bulundu, tıpkı Uğur Mumcu cinayetinde olduğu gibi tetikçiler yakalanıp yargılandı. Suikastın hemen ardından, bombalanan aracının jandarma tarafından yıkanması, kanıt oluşturabilecek olay yerinin süpürülmesi kafamdaki kuşkuları arttırdı benim. Uğur Mumcu suikastında da aynı durum yaşanmış, kanıtlar ortadan kaldırılmıştı... Peki neden öldürüldü Ahmet Taner Kışlalı? Olay yerindeki kanıtlar niçin aceleyle süpürüldü, aracı yıkandı? Aradan 10 yıl geçti ama hâlâ bu suikast aydınlanmadı bana göre!"[350]

Belli ki herkesin kafasında kuşkular vardı ve bazı sorular tatmin bulmamıştı. Bu kuşkuyu kaleme döken iki gazeteciden biri, Kışlalı'nınkuzeni Hıncal Uluç'tu. Uluç, 26 Ekim 1999'daşöyleyazdı: "Bu küçük bombayı suikastçılar, Kışlalı mutlak görsün diye getirip şoför mahallinin önüne, ön kaputun üzerine koydu. Öyle ki, Ahmet acele ile arabaya girerken paketi görmese, oturduğunda görecek ve büyük olasılıkla polise haber verecekti. Amaç Ahmet'i ortadan kaldırmak olsa, bomba kör parmağım gözüne buraya mı konurdu, yoksa arabanın altına ya da en azından arka kaputun üzerine mi? Bir bomba ancak bu kadar 'patlamasın' diye konabilir." Bu yazı üzerine, *Aktüel* dergisi için kendisiyle konuştuğum Uluç'a "Ama Kışlalı öldü sonuçta, demek ki ölüm ihtimali de vardı" diye hatırlattığımda şöyle demişti bana: "Karısı ve çocuğu da o gün arabaya binmeseydi, Ahmet'in ölmesi ihtimali yok gibi bir şeydi. Ahmet orada o poşeti görüp de eline alacak bir adam değildi ama bütün düşüncesini bir aylık çocuğu için arabayı bir

350 Hikmet Çetinkaya. 10 Yıl Önce Bugün. 21.10.2009. Cumhuriyet.

an önce ısıtmak üzerine yoğunlaştırdığı için o telaşla poşeti aldı ve bomba patladı."[351]

Ahmet Taner Kışlalı'nın ağabeyi yazar Mehmet Ali Kışlalı'nın söyledikleri de oldukça manidardı: "Sanıyorum, kardeşim şehit oldu. Eğer cani farklı bir kesimden çıkarsa çok canım sıkılır..."

Öyle veya böyle Türkiye çok kıymetli bir aydınını kaybetmişti...

351 Aktaran Alper Görmüş. Hürriyet kendisini aldatan kaynaklar arasında kazı çalışmasına girişse. 31.7.2009. Taraf.

(24 Ocak 2001)
Diyarbakır'ın Sevilen Emniyet Müdürü
A. Gaffar Okkan

Suikastların mantığı makam, mevki dinlemez. Hedef kimi kez korumasız bir aydın olabileceği gibi etrafında korumaları olan bir emniyet müdürü, vali, bakan hatta başbakan ve cumhurbaşkanı bile olabilir. O yüzden hiç şaşırmamak lazımdır. Çünkü suikastçı odaklar bir kez önlerine koydukları 'hedef'i yok etme kararı almışlarsa bir şekilde ona suikast tertiplemenin yolunu ararlar ve bulurlar. Başarırlar veya başaramazlar ama mutlaka denerler. Nitekim dünya tarihi peşlerinde bir koruma ordusu ile dolaşan devlet başkanlarının bile suikasta uğrayabileceğinin örnekleriyle doludur. İşte böylesi talihsiz bir olay da Diyarbakır Emniyet Müdürü A. Gaffar Okan'ın başına gelecekti. Asayiş açısından en hassas illerden birinin emniyet müdürü olan Gaffar Okkan, özellikle halkla Diyarbakırspor vasıtasıyla kurduğu yakınlıktan dolayı çok seviliyordu. Ancak demek ki onu sevmeyenler de vardı! Nitekim hakkında suikast söylentileri olmasına rağmen o bunları umursamamıştı.[352]

Olayın Gerçekleşmesi ve İlk Gariplikler

Olağan bir mesai günüydü. Diyarbakır Emniyet Müdürü Gaffar Okkan saat 16.00 sularında müdüriyet binasından valilik binasına doğru beraberindeki koruma ekibiyle birlikte yol alırken

352 Gaffar Okkan olaydan çok kısa süre önce Nuriye Akman ile röportaj yapmıştı. Okkan, Akman'ın şahsına yönelik suikast söylentileri sorusunu 'Salla, bunları salla' şeklinde cevaplamıştır.

Sezai Karakoç Bulvarı üzerinde saldırıya uğrayacaklardı. Okkan ve beraberindekiler tam Et Balık Kurumu ile Eflatun Park arasındaki kavşak noktasına gelmişlerdi ki, trafiğin ağırlaştığı bir anda birden ortaya çıkan saldırganların silahlarından seri halde patlayan mermilerin sesi etrafı kaplayacaktı. Ortalık sakinleştiğinde Gaffar Okkan dahil 6 polis ölecek, 5 polis memuru da yaralanacaktı.[353] Sırf Gaffar Okkan'ın vücudundan 17 mermi çıkartıldığı söylenmektedir. Olaydan sonra ortalık bir savaş alanı görüntüsü andırmaktaydı. Makam aracı, koruma arabası ve çevredeki dükkânlar çok sayıda mermi iziyle doluydu. Delik deşik olmuş bir gelinlik dükkânında sadece 30-40 kadar mermi bulunacaktı. Ayrıca olay sonrası çevreden 1'i patlamış 4 adet el bombası, bir Kalaşnikov tüfek, bir Makarov tabanca ve 430 adet mermi kovanı toplanacaktı. Olaydan sonra MOSSAD her nedense bu olaya dair bir yorum yapma gereği hissedecek ve 'ABD Başkanı'nın bile bu suikasttan kurtulamayacağını' söyleyecekti.

Olay yerine hemen yetişen, müdürleri ve çalışma arkadaşlarının cesetleriyle karşılaşan polisler şoke olmuşlardı. Ne var ki saldırganlar henüz gitmemişlerdi. Yeni gelen polislere de ateş açmak yerine onlara kendilerini 'emniyet mensubu' olarak tanıtmışlardı. Zaten görgü tanıklarının ifadelerine göre saldırganlar daha olay öncesinden kendilerini 'sivil polis' gibi tanıtarak bölgeye gelmişler, (Bir iddiaya göre 'Başbakanlık koruması gibi' giyinmişlerdi ve o izlenimi veriyorlardı) sokağı kolaçan edip düzenlemişler, hatta bazı dükkânları 'operasyon yapılacağını' gerekçe göstererek boşalttırmışlardı. (Bu arada gerek olay öncesi halktan kimsenin gerekse olay sonrası yetişen gerçek polislerden kimsenin onlardan kimlik sormaması, şüphelenmemesi garip!) 10 kadar

353 Ölenler: Gaffar Okkan, Atilla Durmuş, Mehmet Sepetçi, Mehmet Kamalı, Sabri Kün ve Selahattin Baysoy. Yaralananlar: Nuri Bozkurt, Fatih Gökçek, Veli Göztepe, Mustafa Dinçer ve Selim Şişman.

kişi oldukları tahmin edilen saldırganlar daha sonra ellerini kollarını sallayarak ortadan kaybolacaklardı. Doğrusu eylem –sonradan mahkemenin de kabul edeceği gibi- sıradan teröristleri çok aşan bir profesyonellikle tasarlanmış, atış noktaları son derece uzmanca tespit edilmiş, telsiz konuşmaları takip edilmiş ve en önemlisi de o bölgedeki elektrikler kesilerek uygun atmosfer yaratılmıştı. Dahası Hizbullah'ın o güne kadar hiç böylesi 'tarz' bir eylemi olmamıştı.

Olay şahidi bir kadının ifadelerine göre saldırganlar oldukça soğukkanlıydı. Ateş kesildikten sonra ellerindeki uzun namlulu silahlarını ceketlerinin altına saklamışlar, ardından –kaçacakları yerde- bir berber ve çorbacıya girerek oradaki herkesi dışarı çıkartacaklardı.

Hizbullah mı?

Olayın ardından yapılan operasyonlar Hizbullah örgütüne yönelik olacaktı. Ancak dönemin İçişleri Bakanı Sadettin Tantan da suikastın Hizbullah tarafından yapıldığı bilgilerini teyit etmemişti. Özellikle de Rus malı Makarov tabanca bulunması ve bu marka silahın daha çok Hizbullah grubu tarafından kullanılıyor oluşu şüpheleri bu gruba yöneltecekti. (Tabii bu, hedef saptırmak için özellikle bırakılmış bir 'yanıltıcı kanıt' da olabilirdi ama nedense pek öyle bakılmamış anlaşılan!) Ayrıca olay yerinde bulunan Kalaşnikov mermilerinin Hizbullah eylemlerinde kullanıldığının saptandığı da söylenecekti. (Aynı şekilde bu da yanıltıcı kanıt olabilir!) Bunun üzerine özellikle polisin elindeki 26 kişilik Hizbullahçı listesindeki kişiler aranmaya başlanacaktı. Bunlardan biri teslim olacak, biri yakalanacak biri de polisle çatışarak ölü ele geçirilecekti. Öte yandan öldürülen Hüseyin Sarıağaç'ın üzerinden çıkan MP-5 makineli tabancanın Okkan'ın makam aracından gasp edilen silahlardan biri olduğu saptanacaktı.

Peki, bu yaklaşım eğer doğru ise Hizbullah neden Gaffar Okkan'ı hedef seçmişti? Buna göre Hizbullah 17 Ocak 2000 yılında İstanbul Beykoz'da yapılan baskında liderleri Hüseyin Velioğlu'nun 'intikamı'nı almıştı? Çünkü operasyonun önemli ölçüde Diyarbakır Emniyeti tarafından sağlanan bilgiler sayesinde gerçekleştiği ve Gaffar Okkan'ın da bu olayda önemli rol oynadığı ileri sürülmüştü. Örgüt ayrıca böylesi sansasyonel bir eylemle devlete kafa tutmuş ve gücünü göstermiş oluyordu!

Ardı ardına büyük darbeler yiyen örgüte dair en son olaydan kısa süre önce Gaffar Okkan bir basın toplantısı düzenlemiş, Hizbullah tetikçilerinin isim ve resimlerini dağıtmıştı. Bu yaklaşıma göre aynı nedenlerle Okkan örgütün hedef listesinde en baş sıraya oturmuştu.

'Hizbullah'ı Devlet Kurdurdu'

Ancak bir iddia vardı ki, olaya bakışı temelden değiştirebilirdi. Bu iddiaya göre 'Hizbullah'ı devlet kurdurmuştu' ve bölgede PKK ile mücadelede bir 'kontr' güç olarak sahneye sürmüştü. Bugünden bakıldığında hiç yabana atılamayacak bu tez açısından düşünüldüğünde ise şu soru mana kazanmaktadır: "Eğer Hizbullah'ı iddia edildiği gibi devlet kurdurduysa bu olayda da devletin bir başka kanadının parmağı olabilir mi?"

Devlet içindeki herhangi bir 'istihbarat grubu' ya da 'ekipleşme' bu olayın ardında bulunabilir mi? Eğer iddia edildiği gibi bu örgütü 'devlet kurdurdu'ysa onu kurduranların iradesinden 'bağımsız' bu çapta bir eylem yapması mümkün müydü?

Başlangıçta Diyarbakır'da kitap evleri etrafında gruplaşan, 'İlim' ve 'Menzil' grupları zamanla silahlanmaya, özellikle de PKK ile mücadele etmeye başlayacaklardı. Menzil grubunun tasfiyesi ile öne çıkan İlim grubu liderleri Hüseyin Velioğlu'nun çizdiği stratejiyle bölgede etkinliğini arttırmaya başlayacaktı. Özellikle

de 'mezar ev'leriyle ünlenen örgüt, PKK mensubu ve yandaşlarına karşı tabancalı ve satırlı saldırılarıyla adından çok söz ettirecekti.

Bu anlamda 'Türk Hizbullahı'nın devlet içi kimi odakların 'taşeronu' olduğu veya en azından önünün açıldığı ve PKK'ya karşı savaşta bir 'araç' olarak kullanıldığı ileri sürülecekti. Nitekim bugün söz konusu izlenim 'baskın kanaat' haline gelmiştir. Diyarbakır'da 10 yıl JİTEM'de kadrolu olarak çalışan PKK itirafçısı Abdulkadir Aygan'a göre olay JİTEM ile Diyarbakır Polisi arasındaki süregelen çatışmanın bir sonucuydu. Aygan bu konuda şunları söyleyecekti:

"Diyarbakır'da 10 yıl görev yaptım. Ne tür güvenlik önlemleri alındığını iyi biliyorum. Bir kişinin, resmi bir hüviyete sahip değilse ya da arkasında bir resmi güç, askeriye, emniyet, MİT yoksa silahlı olarak şehir içinde eylem yapması, sonra da uzaklaşıp gitmesi ve izini kaybettirmesi çok zordur. Şimdi Gaffar Okkan'ın bir özelliği vardı, oraya geldiği zaman JİTEM'in elemanlarından bazılarını sorguladı. Gaffar Okkan Diyarbakır Emniyet Müdürü olunca, Asayiş Şube Müdürlüğü'nü kendi prensibiyle çalıştırmaya başladı. Bunlar, JİTEM'e, elemanlarına göz açtırmıyordu. Daha önce korucular, itirafçılar ve JİTEM elemanları şehir içinde kendi başına buyruk hareket edebiliyorlardı. İstedikleri kişiyi yakalayıp 'Sizi emniyete götürüyoruz' deyip, kaybediyorlardı, işkence yapıyorlardı. Hatta korucular, o dönem kendi hasımları olan bazı kişileri vurdu. Asker ve polis yerine kendileri hasımlarını kovalıyorlardı. İkincisi, o dönemde artık çocukları kayıp olanlar ellerinde dilekçelerle JİTEM'in kapısına, Bölge Valiliği'nin kapısına dayanmaya başlamıştı. Bu dönemde, tamamen bitmediyse de faili meçhuller büyük oranda kesildi."[354]

354 http://www.bianet.org/bianet/insan-haklari/31067-JİTEM öldürdü

'Bölgenin Feodal Güçleri Öldürdü'

Öte yandan Okkan suikastının arkasındaki dinamiklere dair hayli değişik bakan biri vardı. O da bugüne kadar Türkiye'yi sarsan olaylar sonrasında farklı yorumlarıyla dikkat çeken eski MİT görevlisi Mahir kaynak'tı. Kaynak'a göre "Bölgedeki sosyal ve siyasal yapı halkla devlet arasına bir duvar örüyordu. Gaffar Okkan halka aracısız yaklaşmayı deneyince bedelini hayatıyla ödemiş oldu."

Okkan suikastına bu noktadan bakan Mahir Kaynak, kendisiyle yapılan röportajda Okkan suikastıyla ilgili bölümlerinde şu cevapları veriyordu:

- Susurluk'tan sonra biz büyük siyasi suikastlarda ve faili meçhul cinayetlerde önce devletin içine bakmayı öğrendik. Siz devletin içini iyi bilen birisiniz. Diyarbakır'da barış sürecinin gelişmesinde büyük yararı olan Emniyet Müdürü'nün öldürülmesi hakkında ne diyorsunuz?

Bu olayın içinde devletin olduğunu reddediyorum. Çünkü orada Gaffar Okkan'ın davranışları devlet politikasına ters değildi. Eğer Okkan devletin politikasına ters bir politika izleseydi, "Onu bertaraf etmekte en azından devletin içindeki bir odağın çıkarı var" derdik. Ama devlet organlarının hiçbirinin hiçbir kanadının bundan çıkarı yoktu. Onun ortadan kaldırılmasıyla devletin vereceği bir mesaj da tahrik edeceği bir mekanizma da yoktu.

- Şimdi ne diyorsunuz?

Bir şey demiyorum. Devleti, değerlendirme yaparak itham edemem. Gaffar Okkan'ın öldürülmesi ise feodal yapıyla Avrupa arasındaki işbirliğinin sonucudur. Burada bir grup 'devleti karşısına aldığının' mesajını verdi. Devletin, PKK'da olduğu gibi bölgede bir baskı hareketine girmesi bekleniyor. Bu suikast bir cezalandırma değildir. Devletle mücadelenin ilanıdır bu.

- Okkan, Hizbullah'ın çökertilmesinde büyük katkısı olan bir isim. Cinayetin Hizbullah tarafından işlenildiği açıklandı. Kesinlikle değil. Herkes Hizbullah diye bazı militanların oluşturduğu bir örgüt var sanıyor. Böyle bir örgüt kesinlikle yok. Ben çok iddialı konuşuyorum ve ne dediğimi biliyorum. Çok açıklıkla "Hizbullah da yok, başka bir isimde böyle bir örgüt de yok" diyorum.

- Yakalanmayan yirmi bin militandan söz ediliyor. Hapishanelerde iki bin kadar Hizbullahçı yatıyor. Bunlar konuşturulmadılar mı?

Ne söyleyecekler? "PKK ile mücadele ediyorduk" diyecekler. Zaten öyle değil miydi görünüşte? Fonksiyonları o değil miydi? Sokakta PKK'lı vuruyorlardı. Kimden para aldıkları da çok açık. Feodal beylerle ilişkilerini reddetmezler ki. Ama şimdi hedefleri değişti. Eskiden PKK'lıyla mücadele ediyorlardı şimdi devlete yöneldiler. Okkan'a suikast da devlete yönelmenin ilk adımı. Bu, intikamdan ziyade bir savaşın başlangıcı.

- Koruculara sahip olan aşiret reisleri mi bunlar? Evet, o yapıdır. Hem bunların gücü PKK'dan daha büyüktür. Uyuşturucu trafiğini ve oranın ticari hayatını kontrol ediyorlar. Ama burada bütün aşiret reislerini itham etmiyorum. Onların içinden bir gruptur bu. Aralarında bir siyasal birliktelik var. Bu birliktelik kendi kontrolü altındaki insanlara cinayet emri veriyor. İlle de G. Doğu'daki olaya 'Hizbullah' adını vermek istiyorsanız, bunun sosyal tabanına da 'feodal düzen' demeye mecbursunuz. Aksi halde başka bir sosyal taban bulamazsınız. Bütün bunları yapıp, sonra da herkesin dışında olmak mümkün değildir. Birtakım feodal beyler, ağalar vardır, bunların ciddi paraları, paralı askerleri ve Avrupa ile ilişkileri vardır.

- Gaffar Okkan'ın aşiret reisleriyle ilişkisi nasıldı sizce? Hizbullah'la uğraşıyor ise kötü olmalıdır. Okkan, feodal beylerin kendisine karşı olduğunun haberini almış.[355]

355 Neşe Düzel. Aşiretler Devletle Savaşacak. 29 Ocak 2001. Radikal.

Yeni İddia: Özel Kuvvetler Yaptı

Bu arada konuyla ilgili en son olarak ortaya atılan iddiayı da dikkate almakta yarar var. Güneydoğu'da yıllarca Genelkurmay'ın kadrolu tercümanı olarak görev yapan ve şu anda Norveç-Oslo'da 'siyasi mülteci' olarak yaşayan Yıldırım Beğler'in ifadesine göre 'Gaffar Okkan'ı Özel Kuvvetler'e ait C Timi' öldürmüştü. Olay günü bu timdeki askerleri PKK kıyafetiyle gördüğünü öne süren Beğler, kendisinin de bir dönem C Timi'nde görev aldığını savundu. Beğler, suikastı gerçekleştiren 'C-Timi'nin bindirildiği uçağın Malatya'da düşmesiyle bu ekibin ortadan kaldırıldığını da iddia ediyordu.

Konuyla ilgili olarak Gaffar Okkan suikastından önce "Gaffar Okkan PKK'ya yardım ve yataklık yapıyor, PKK ile bağlantısı var. Diyarbakır'ı karıştıracak. Vatan hainidir. Bunun ölmesi lazım" şeklinde söylentiler çıkarıldığını, daha sonra da Okkan'ın katledilmesi görevinin C Timi'ne verildiğini ileri süren Beğler, şunları söylüyor: "C Timi o zaman Diyarbakır'daydı. Bir gün C Timi Habur Sınır Kapısı'na geldi. Üstleri başları kirliydi. Belli ki bir görevden gelmişler. Normalde biz iki silah taşırız. Gündüzleri normal M-16, geceleri 'keleş' ve yanında tabanca; kıyafet olarak da bir asker üniforması, bir de PKK'lıların giydiği üniforma... C Timi tamamen PKK üniforması içindeydi gördüğümde. Suikast sonrası C Timi'nin o gece Mete (Ergenekon sanığı Emekli Albay L.G.) ile toplantı yaptığını ve onlara, 'Basın gidin Kuzey Irak'a. Millet sizi burada görmesin' emrini verdiğini söyleyen Beğler, tim üyelerinin de o gece üzerlerindeki terörist kıyafetleriyle Süleymaniye'ye geçtiğini ileri sürdü. Beğler, "Süleymaniye'de 3 veya 4 ay kaldılar. 4 ay sonra ortalık bayağı sakinleşmişti. Bu süre zarfında, Okkan suikastını Hizbullah gibi örgütler üstlendi." dedi.[356]

356 Gaffar Okkan Suikastında Özel Kuvvetler Var. Yeni Şafak. 23.12.2009.

'Olayın Faili MAK Timi'

Aynı paraleldeki bir başka iddia ise hemen ardından gelecekti. Genelkurmay tercümanı Yıldırım Beğler'den sonra emekli Jandarma Kıdemli Yüzbaşı Özcan Tozlu da Okkan'ı öldürenlerin 'Özel Kuvvetler'e ait 7 kişilik Muharebe Arama Kurtarma (MAK) Timi' olduğunu ileri sürecekti. Özcan Tozlu'nun iddiasına göre olayın nasıl geliştiğini kendisine Levent Göktaş anlatmıştı. Şimdi ilgili haberde geçen ifadelere bakalım:

1995 yılından bu yana Albay Göktaş'ın hem komutanı hem de arkadaşı olduğunu anlatan Tozlu, Göktaş'ın Okkan suikastını kendisine itiraf ettiğini öne sürdü. Suikasttan bir yıl sonra 2002 yılının şubat ayında Göktaş'ı Ankara'da ziyaret ettiğini ifade eden Özcan Tozlu, bu esnada, suikastı Göktaş'ın kendisine anlatarak vicdan azabı yaşadığını dile getirdiğini aktardı. Suikastın Hizbullahçı kılığında, örgütün kullandığı silahlarla yapıldığını aktaran Tozlu, olaydan 10 gün önce operasyon hazırlığının başladığını, timin bölgede keşif yaptığını ileri sürdü. Suikast yeri olarak Okkan'ın güzergâh olarak kullandığı Sezai Karakoç Caddesi ile Sümer Camii arasının belirlendiğini belirten Tozlu, 7 kişilik timin Ankara Kirazlıdere'deki MAK'ın merkezinden geldiğini vurguladı. Suikastta üs olarak olay yerine 20-30 metre uzaklıktaki Sümer Camii'nin kullanıldığını aktaran eski yüzbaşı, olaya 'Hizbullah işi' süsü verilmek istendiğine dikkat çekti. 7 kişilik timin, suikasttan bir saat önce 7. Kolordu Komutanlığı'na ait iki sivil plakalı Land Rover marka araçla Sümer Camii'nin arkasına getirildiğini belirten Özcan Tozlu, "Tim, suikastta kullanılacak malzemelerle caminin arka kapısından içeriye girdi ve burada kuşandılar. Suikasta buradan başlandı. Bazı timler caminin duvarını kendilerine siper aldı" dedi. Tozlu, suikast sonrası timlerin yine Sümer Camii'nde toplandığını, burada üstlerini değiştirerek, geldikleri

arka kapıdan çıktıklarını kaydetti. "Timler, yine geldikleri yerden 7. Kolordu'ya ait sivil plakalı iki araçla alındı. 7. Kolordu'ya götürülen ekip, burada bir süre dinlendikten sonra sivil araçlarla havaalanına, oradan da özel askeri uçakla Ankara Kirazlıdere'deki merkeze götürüldü" dedi. Eski Yüzbaşı Özcan Tozlu, ziyareti sırasında Levent Göktaş'ın Okkan suikastında özellikle motosikletli eskort polisin ölümünden büyük üzüntü duyduğunu söylediğini ifade etti. Tozlu, Göktaş ile aralarında geçen konuşmayı şöyle anlattı: "Göktaş'a 'Çok üzülüyorsun peki neden yaptınız' dedim. 'Öyle dendi' dedi ve ses çıkarmadı. Sonra Göktaş bana, şu ifadeleri kullandı: Arkadaşımsın, sana şunu söylemek istiyorum. En çok eskort görevi yapan çocuklara üzüldüm. Yazık oldu o çocuklara. Delikanlı insanlardı. Feci şekilde öldüler. Bir motosikletli koruma vardı, metrelerce sürüklendi. Feci oldu. Çok üzgünüm, vicdan azabı duyuyorum. Gaffar Okkan'a da yazık oldu."[357]

Bu arada unutmadan iddiada adı geçen Levent Göktaş, kitap baskıya hazırlandığı son aşamada savcılık tarafından Okkan olayı ile ilgili olarak ifade verdi ve iddia sahibi yüzbaşıyı cevapladı. Bu ifadeyi hakkaniyet ilkesi gereği ekleyelim. Göktaş, yüzbaşının "Levent Albay 7 kişilik timle Gaffar Okkan cinayetini işlediğini bana söylemişti" şeklindeki sözlerini tümüyle yalanlarken, söz konusu yüzbaşının küçük yaşta kız kaçırmaktan göz altına alındığını, askerin parasını almaktan ve "yüz kızartıcı" sulardan dolayı ordudan atıldığını söyledi. Göktaş ayrıca söz konusu yüzbaşının Özel Kuvvetler Komutanlığı'nda hiç bulunmadığı halde, Irak'taki Türkmenlerin yardıma ihtiyacı olduğu gerekçesiyle de para topladığını, kendisinin ise Gaffar Okkan'ın öldürüldüğü 24 Ocak 2001'de Ankara'da öğretmen olarak görev yaptığını belirtti.

357 Okkan'ı 7 Kişilik MAK Timi Öldürdü. Yeni Şafak. 29.12.2009

Sonuç: Aslında Devletde İşin Farkında!

Olay 'siyasi' olsa da bir başka açıdan çok trajikti. Devlet kendi emniyet müdürünü öyle veya böyle birtakım 'yapı'lara kurban veriyor ve bütün bunlar karşısında tek yapabildiği birkaç 'terör örgütü' mensubunu yakalaması, öldürmesi veya yargılayabilmesi oluyor ancak. Bu 'yapı' iddia edildiği gibi ister 'JİTEM' olsun, ister 'feodal beyler' sonuçta devlet içinde bir acziyet yaşandığını ortaya koyuyordu. O kadar ki, devlet aslında neler döndüğünün farkındaydı ve bunu içine sindirememişti. Nitekim mahkemenin 2007 yılı içinde Okkan olayına ilişkin yaptığı analiz gibi 'karar' aslında 'malumun ilamı' gibiydi.

Buna göre Nisan 2007 ayı içinde 50 sayfalık bir 'gerekçeli karar' yazılacak ve burada eylemin 'yüksek profesyonel bir eylem' olduğu vurgulanırken "Eylemi bu sanıkların yapması mümkün değil" denilecekti. Bu, şu anlama geliyordu: Biz devlet olarak arkasındaki bağı çözdük, fakat elimiz kolumuz bağlı ve bu tiyatroyu sürdürmek zorundayız. Diğer bir deyişle devlet 'Hizbullah' ve 'terör' tezini reddetmiş ama gerçekte ne olduğunu da açıklayamamış ve gereğini yapamamıştı.

Resmi ağızlardan "Biz de inanmıyoruz ama.." demenin bundan daha iyi anlatımı olabilir mi?

(24 Ağustos 2001)
İşadamı Üzeyir Garih: Gerilim Romanlarına Konu Olacak Kadar "Muammalı" Bir Cinayet!

Türkiye'de büyük işadamları dünyasının önemli isimleri siyasi liderlerle olsun siyasi partilerle olsun 'sıkı fıkı' ilişkiler içinde olmalarına rağmen 'doğrudan' siyasetin içinde yer almazlar ya da görünmezler. Genellikle işinde gücünde 'işadamı' imajı verirler ve 'siyasi kavgalar'da 'taraf' durumuna da düşmezler. Bir anlamda ekonominin, iş yapmanın, ihale almanın, devlet teşviklerinden yararlanmanın kaçınılmaz sonucudur bu. 'Devlet'le ve siyasilerle iyi geçinmek işadamlarının her zamanki düsturu olmuştur. Dolayısıyla –eğer 'derin'de başka ilişkileri yoksa- çoğunlukla siyasi amaçlı suikastların hedefi de olmazlar.

Bununla birlikte, yakın tarihte zaman zaman da olsa 'hedef' olmuş yahut 'garip' cinayetlere kurban gitmiş büyük işadamları da vardır. Bunlardan ilki Beylerbeyi'ndeki evinden çıkarken saldırı girişimine maruz kalan Profilo Holding Yönetim Kurulu Başkanı işadamı Jack Kamhi olurken ikincisi 25 Kasım 1995'te Nesim Malki, üçüncüsü 9 Ocak 1996'da Sabancı Center'da işlenen Özdemir Sabancı suikastı, dördüncüsü ise 25 Ağustos 2001'deki Üzeyir Garih cinayetidir. Bu anlamda ilginçtir ki, en yakın tarihlerde gerçekleşen dört saldırı vardır ve bunlardan üçü 'Yahudi kökenli' işadamlarını hedeflemiştir.

1929 yılında İstanbul'da doğan Üzeyir Garih, 1951'de İTÜ Makine Fakültesi'ni bitirdi.[358] 1954 yılında ölünceye kadar ortağı

358 Bir ara Prof. Necmettin Erbakan'ın asistanlığını yaptı.

kalacak olan işadamı İshak Alaton'un teklifiyle Alarko Şirketler Topluluğu'nun 'eş patronu' oldu. İş hayatı, şirket yönetimi ve insan ilişkilerine dair çok sayıda kitabı da bulunmaktaydı.[359]

Olayın Failinin 'Deli Fuat' Olduğu Açıklanıyor!

Üzeyir Garih 25 Ağustos 2001 sabahına her zamanki gibi olağan işleriyle başlamıştı. Alarko Holding binasında Bulgaristan Başbakan Yardımcısı Nikolay Vassilev ile görüşecek ve öğlen saat 13.00'a doğru şirketini terk ederek yalnız ve korumasız olarak 14.00 civarında Eyüp Sultan'a gelecekti. Burada Mareşal Fevzi Çakmak ve Şeyh Küçük Hüseyin Efendi'nin mezarlarının bulunduğu parsele doğru gelecek ve bir süre sonra ise 155'e gelen ihbar üzerine aynı noktada cesedi bulunacaktı. İlk bulgulara göre maktul bıçaklanarak[360] öldürülmüştü. Hemen çevre araştırıldı ve görgü tanıklarının ifadelerine başvuruldu.[361] Kimlik bilgilerinden cesedin Garih'e ait olduğu anlaşılacak ve olay bir anda sıradan bir cinayet vakasından Türkiye'yi sarsan bir olaya dönüşecekti.

Bu arada polis alarma geçecek ve Eyüp'teki mezarlık çevresinde 'Deli Fuat' diye tanınan 14 yaşındaki F.N.'yi 8 yaşındaki bir kız çocuğunun ifadesine göre gözaltına alacaktı. İddialara göre F.N. aynı gün bıçak bilettirmişti. Polis o kadar acele hareket etmişti ki bu yönde polis kaynaklı açıklamalar hemen basına sızdırılmış ve 'cinayetin çözüldüğü' intibaı verilmişti. Faili yakala-

359 Üzeyir Garih'in kitapları: Deneyimlerim (6 Cilt), Yönetim İlkeleri, Yönetim Teknikleri, Globalleşme Sürecinde Türkiye, İş Hayatında Motivasyon, Pazarlama, Tanıtım, Halkla İlişkiler, Ekonomik Sorunlara Çözüm Önerileri, Türkiye Sorunlarına Çözüm Önerileri, Gençlere Tavsiyeler, İş Hayatımdan Kesitler

360 Ancak bıçak nedense geç bulunacaktı. Üstelik 'Burada gömülü bulundu' denilen yerin polisin zaten bıçağı daha önce aradığı yer olduğu anlaşılacaktı. Ayrıca Adli Tıp incelemelerine göre olayda en az iki bıçak kullanılmış olması gerektiği, bıçaklardan birinin keskin diğerinin ise künt olma ihtimali belirtiliyordu. Ancak bulunabilen bıçak sayısı sadece birdi.

361 İlginçtir, olayın görgü tanıklarından biri olduğu söylenen otoparkçı Ayhan Yıldız daha sonra öldürülecekti.

dığından emin olan polis Fuat N.'nin ifadesinde sık sık mezarlığa gelen Garih'ten para aldığını belirterek "O gün de para istedim vermeyince de önce sırtından sonra da diğer yerlerinden bıçakladım. Cüzdanındaki paraları da alıp kaçtım" dediğini ileri sürecekti. Fuat N.'nin ayrıca 'uçucu madde bağımlısı olduğu' söylenerek olay bir çocuğun üzerine yıkılmıştı adeta. Ancak çok geçmeden Fuat N.'nin cinayeti işlemediği anlaşılacak, polis bu 'erken açıklama'dan dolayı zor duruma düşecekti.

'Deli Fuat' Gidiyor Yerine 'Psikopat Yener Yermez' Senaryosu Geliyor!

Bunun üzerine polis soruşturmayı 'silbaştan' yapacak ve Üzeyir Garih'in kayıp olduğu tespit edilen cep telefonunun IMEI sinyalleri takibe alınacak ve sinyallerin Hasdal Kışlası'ndan geldiği tespit edilecekti. Garih'e ait T28 model cep telefonu önce başka bir askerin üzerinden çıkacak ancak bu askerin de telefonu Yener Yermez isimli başka bir erden aldığı saptanacaktı. Hemen Yermez Kışla içinde aranacak fakat firar ettiği saptanacaktı. Peki bu süre içinde 'köprüaltı'nda yatıp kalktığını söyleyen Yermez kimdi? Geçmişinde cinayetten hükümlü, teyp hırsızlığından sabıkalı, 'anti-sosyal kişilik bozukluğu' teşhisi konmuş biri. Yermez şartlı tahliye yasasından faydalanıp 23 Aralık 2000 tarihinde Kayseri Cezaevi'nden çıktıktan sonra askere alınmıştı.

Yener Yermez, cinayetten 10 gün sonra memleketi Kayseri'ye giderken 'Cengiz Uçak' ismiyle yolcu olarak bindiği otobüste tipini değiştirmiş, top sakal bırakıp, gözlük takmış vaziyette yakalanacaktı. Yermez'in 'ezberletilmiş' izlenimi veren[362] emniyet ifadesine göre olay şöyle gerçekleşmişti: "Adını o zaman bilmediğim ve sonradan Garih olduğunu öğrendiğim iyi giyimli kişiden, mezarlıkta para istedim. Zira cebimde 2 milyon lira vardı. O da

362 Yermez'in ifadelerinde bariz çelişkiler vardı. Örneğin Garih'i 'beyaz saçlı' olarak tanımlamıştı. Oysa Garih'in saçları kapkara idi.

para vermedi ve bana 'Koskoca adamsın, para istemeye utanmıyor musun? Aslan gibi delikanlısın, git çalış' dedi. Çok öfkelendim. Gidip, bir yerden bıçak satın alıp geldim. Üzeyir Garih orada duruyordu. İlk bıçak darbesini vurdum. Yaralanan Garih, cüzdanını çıkarıp bana parayı verdi. Sonra saydım 200 milyon liraydı. Ancak bir defa bıçaklamıştım, kanı görünce, bıçaklamaya devam ettim. Sonra cep telefonunu aldım. İmdat isteyerek bağırdığını görünce, çok sayıda bıçak darbesi daha vurup kaçtım. Sokaklarda gezip, geceleri çöplüklerde yattım."

İlk bakışta olay aydınlanmış gibiydi. Zanlı yakalanmış, gasp amacıyla[363] suçu işlediğini itiraf etmişti. Nitekim bu eksende hakkında önce idam istemiyle dava açılan Yener Yermez, sonunda müebbet hapisle cezalandırılacaktı. Ancak 'Ergenekon' süreci geliştikçe bu konudaki iddia ve araştırmalar da gelişecek ve arkasında güçlü bir örgüt bulunduğu kuşkusu hasıl olacaktı.

Nitekim hükümlü Yener Yermez de daha sonra cinayeti, "bazı 'güçler' tarafından tehdit edildiği için işlemek zorunda kaldığını" iddia edecek, Yermez'in avukatı Mustafa Yalçınkaya ise 'müvekkilinin olayı kimlerin kendisinin üstüne yüklediğini açıklayamadığını, cinayetin birden fazla faille işlendiğini ve olayda ikinci bir kesici alet bulunduğunun Adli Tıp Kurumu tarafından açıklandığını' iddia edecekti.

Nitekim Yener Yermez de daha sonra Yeni Şafak'a gönderdiği mektupta "Cinayeti işlemediğimi ve tehdit edildiğimi dava sürecinde anlattım ama kimse beni dikkate almadı. Bana cinayeti üstlenmem karşılığı vaat edilen miktar 1.5 milyon dolar olup, kabul etmediğim takdirde ölümle tehdit edildim" diyecekti.[364]

---

363 Bu beyan Garih'in kolundaki 50 bin dolar değerinde olduğu söylenen saatiyle cüzdanını almaması nedeniyle kendi içinde çelişiktir.

364 Gül Kirelko. Mahkemede Her Şeyi Anlattım Dinlemediler. Yeni Şafak. 31.12.2008.

Doğan Kasadolu'nun ilginç beyanları

Tam bu noktada olay Garih Ailesi'ne yakın Alarko Holding eski İthalat Koordinatörü Doğan Kasadolu'nun beyanlarıyla yepyeni bir boyut kazanacaktı. Kasadolu, 'cinayetin Garih'in torununun üzerine yıkılacağı tehdidiyle ailenin olayın üzerine gitmesinin engellendiğini' öne sürüyor ve şunları belirtiyordu: "İşte bu görüşmelerimizden bir tanesinde Üzeyir Garih'le aynı sitede ancak başka dairede oturan damat Doron, 'Cumartesi günü, Üzeyir Garih'in öldürülüşünden çok kısa bir süre sonra bir polis otosunun evlerine gelerek iki oğlundan bir tanesine kelepçe takarak götürdüklerini, daha sonra yaptıkları görüşmelerde, bu işin üzerine giderlerse, cinayeti bu çocuğun işlediğini açıklayacakları şeklinde tehdit aldıklarını' şahsıma doğrudan açıkça söylemiştir."[365]

Ancak Kasadolu'nun belki de en ilginç beyanı "Üzeyir Garih'i başka yerde öldürüp mezarlığa attılar" şeklindeki beyanıydı ki, o konudaki soruya ise şöyle cevap veriyordu Kasadolu:

- Yener Yermez için "İnsanı tatmin etmeyen bir yargılamayla mahkûm edildi" dediniz. Siz o dönem davayı takip ettiniz mi?

- Dosya delilleri o çocuğu mahkûm etmeye yetersiz. Davanın tekrar açılıp o çocuğun tahliye olması lazım. Gerçek katillerin de bulunması lazım. Bu kadar açık. Hak yerini bulmadı. Örgüt ya da Ergenekon karar verdi, suçu bu çocuğa attılar. Ayrıca iki bıçak kullanıldığı ortaya çıkıyor. Üç kişi tarafından öldürüldüğü, vücuttaki bıçak darbelerinden çok açık ortada. Hem sağda hem solda bıçak yarası var. Ölüm saati hâlâ belli değil. Dosyada yok. Üzeyir Garih'e tırnaktan bakılan test yapılmadı, ölüm saati ortaya çıkmasın diye tespit edilmedi. Başka yerde öldürüp oraya attılar. Bıçakta adamın parmak izi yok, Üzeyir'in kanı var. Pantolonda kan var ama pantolon kimin. 11 bıçak darbesi var, 9'u öldürücü.

365 Esra Alus. Garih'in Ailesi 'Susturuldu' İddiası. Milliyet. 14.12. 2008.

Öldürmüşler adamı. Küçük paralar için değil. Zaten Üzeyir yolda gördüğüne para veren, yardım eden biriydi..."[366]

Yermez'i Tavlamak İçin Kadın mı Kullanıldı?

Ne var ki olayda öyle bir yan vardı ki nedense işin bu yönünün üzerine pek gidilmemişti. İddiaya göre olayda rol oynayan bir de 'esrarengiz kadın'[367] vardı ve bu kadının adı 'Meral'di.[368] Daha çok istihbarat literatüründe 'bal tuzağı' olarak geçen bu 'kafalama yöntemi' kullanılarak Yermez suçu işlemeye ikna mı edilmişti? Yermez'in avukatı Mustafa Yalçınkaya'nın, müvekkili Yener Yermez'den naklen anlattıkları şöyle: "Yermez, cinayetten on gün önce tanıştığı Meral adlı kadınla beraber gözleri bağlanmış bir şekilde kaçırılmış. Ve ona bu cinayetten bahsedilmiş. Cinayeti nasıl senaryo gereği işlediğini anlatacağının detayları verilmiş. Ve bu sorgu 3 gün sürmüş. 3 gün sonra Hasdal Kışlası'na döndüğünde, komutanları, hakkında 'firarda' diye rapor bile tutmamış." Yalçınkaya, adı Meral olan ve bir daha hiç ortaya çıkmayan kadınla ilgili sırrın ise hâlâ çözülemediğini belirterek "Meral sır oldu. Olay günü Pierre Loti'de Yermez'le çay içmişler. Meral ona cep telefonu almış. Hatta 1500 dolar vermiş. Yakalandığında üzerinden çıkan paralar bunlardı"[369]diyor.

Yermez'in anlatımlarına göre Meral isimli kadınla cinsel ilişkiye de girmişler ve aralarında belli bir 'samimiyet' doğmuştu. Yermez o süreci ve "vücut hatları bir manken kadar güzel" dediği

366 Sanem Altan. Üzeyir Garih'i Kim Öldürdü? Vatan Gazetesi. 11.01.2009.

367 İfadelere göre olay yerinde bir de kadın kanı tespit edilmişti. Acaba bu kan adı geçen 'Meral'e ait olabilir miydi? O esnada mezarlık çevresinde 'iş tutan' 5 kadın gözaltına alınmış ancak hiçbirinin kanı bulunan kanla uyuşmamıştı. Bir tanesi de 'Gamze' kod adını kullanan Pınar Konuşkan'dı. Konuşkan '10 bin lira karşılığı Yener Yermez'le mezarlıkta birlikte olduğunu, Garih'in kendilerini gördüğünü, cinayetin bu yüzden işlendiğini' ileri sürecekti. Ancak ifadeleri çelişkili bulunacaktı. Yermez ise Pınar Konuşkan'ı tanımadığını söyleyecekti.

368 Eğer hakikaten böyle biri varsa muhtemelen takma isim olabilir.

369 Garih'in Katilinin Avukatından Çarpıcı Açıklamalar. Star gazetesi. 17.12.2008.

ve "sol arka kürek kemiğinde bir ben vardı" diyecek kadar 'ayrıntı' verdiği Meral'i şöyle anlatıyordu: "M.P. İdaresi'nin arkasında üç yıldızlı 6-7 katlı bir otelin ikinci katında kalıyorduk. Farklı zamanlarda 5-6 kez birlikte olduk. Hiç iznim olmamasına karşın izne gönderildim ve Meral'le tanıştım. 'Merhaba Yener' diyerek yanıma geldi. 'İsmimi nereden biliyorsun, beni nereden tanıyorsun' deyince 'İçeride bir akrabam var. Ondan öğrendim' dedi." Yener'in mektubunun devamı şöyle: "Ondan etkilendim. Güzel bir kızdı. Sorduğu her şeye dürüstçe cevap verdim. Bana üniversite mezunu biri gibi geldi. Türkçeyi çok güzel konuşmasına rağmen argo kelimeleri bilmiyordu. Prezervatifsiz ilişkiye hiç girmedi. Masrafları o karşılıyordu. Türkiye'ye gezmeye geldiğini, 1-2 ay sonra döneceğini söyledi. Otele ilk girdiğimizde resepsiyon görevlisi 'Meral Hanım hoş geldiniz' dedi."[370]

Garih Cinayeti Videoya mı Alındı?

Ancak Yener Yermez'in öyle bir ifadesi vardı ki, tam anlamıyla akıllara durgunluk verecek cinstendi. Buna göre cinayeti başkaları işlemiş, üstelik cinayet anını kameraya kaydetmişlerdi. Yermez'in polis ifadelerine göre olay şöyleydi:

"Olay günü Hasdal Kışlası nizamiye kapısından aşk yaşadığım Meral beni Şahin marka arabasıyla gelip aldı. Eyüp'teki bir otelden oda ayırttık. Otelde seviştikten sonra Piyer Loti tepesine çay içmek için çıktık. Meral, 'Eyüp'te bir arkadaşımla buluşacağım, sen burada bekle' diyerek ayrıldı. Uzun bir süre bekledikten sonra Meral gelmeyince, merak ederek Eyüp'e doğru yürümeye başladım. Eyüp Mezarlığı'nın içindeki yolda yürürken yerde kanlar içinde yatan bir adam gördüm. Daha sonra, adının Üzeyir Garih olduğunu öğrendiğim adamın yanında Meral ve tanımadığım bir adam duruyordu. Adamın elinde bir bıçak vardı. Daha sonra beni aldılar, arabayla olay yerinden uzaklaştık. Yolda

370 Kenan İspir. Garih Cinayetinin Anahtarı Meral'de. Star gazetesi. 27.12.2008.

Meral bir cep telefonu verdi ve 'Bu senin olsun' dedi. Sonra beni, Hasdal'daki birliğime bıraktılar. Polislerin nizamiye kapısına kadar gelerek beni aradığını öğrendim. Komutanlarım, 'Polisler seni arıyor, istersen kaç git' dediler, ben de firar ettim. Daha sonra Meral'le Eyüp'te tekrar buluştuk, yanında aynı adam vardı. Beni arabasıyla Gaziosmanpaşa yakınlarında bir eve götürdü. Eve yaklaştığımız sırada arabada gözlerimi bağladılar. Adres ve yollarını göremediğim evde bana bir video kaset izlettiler. Görüntülerde, Garih'in bıçakla öldürülüş anı vardı. Kamera bir yere sabitlenmiş, cinayet anı 5-6 metre uzaktan çekilmişti. Meral'le o adam, bıçakları Garih'e saplıyorlardı. Kaseti defalarca izledikten sonra bana, cinayeti işlediğimi nasıl anlatacağımı ezberlettiler. Cinayeti üzerime alırsam bana para vereceklerini, aksi takdirde, beni ve ailemi yok edeceklerini söylediler. Sonra da arandığımı ve ısrarla teslim olmam gerektiğini söylediler."[371]

'Birden Çok Kişi Öldürdü'

O kadar ki Garih cinayeti karmaşıklaşıp, sarpa sardıkça sonunda işi adeta tv dizilerinin çözmesi bekleniyordu. Aynı çerçevede TRT için çekilen M.A.T. dizisinde Garih cinayetine dair bazı sorulara cevap getirildiği ileri sürülüyordu. Ancak burada asıl önemli olan dizinin kendisinden çok, dizinin danışmanları arasında yer alan ve Garih'in otopsi raporunda da imzası bulunan o dönemki Adli Tıp Kurumu Başkanı Prof. Dr. Oğuz Polat'ın görüşleriydi. Polat bir 'uzman' olarak şunları vurguluyordu:

"Üzeyir Garih cinayeti benim kurum başkanlığım zamanında işlendi. Benim oluşturduğum ekiple çalışma yaptık. Henüz savcılık soruşturması tamamlanmadı. Adli tıp raporlarını açıklamak doğru olmaz ama şu kadarını söyleyeyim. Maktulde görülen dar-

371 Abdurrahman Şimşek. Garih Cinayetinin Video Görüntüsü. Sabah. 15.02.2009. Aktaran: http://www.haber7.com/haber/20090215/Garih-cinayetinin-video-goruntusu.php

beler küçük darbeler değil. Öldürülen kişinin boyunu, yapısını göz önüne aldığımızda da bu görünüyor. Adli tıp profesörü olarak olayı yorumladığımda, tek kişiden ziyade iki ya da daha fazla kişinin Garih cinayetini işlemiş olacağını düşünüyorum. Lezyonlar bunu gösteriyor. Cinayet, iddia edildiği gibi başka bir yerde değil cesedin bulunduğu yerde gerçekleşmiş. Biz de dizide bu sahneyi canlandırdık. Garih'in mason olduğuna ve olayda masonik bağlantı bulunduğu iddiasına katılmıyorum. Bu, adli tıp bilgisi dışında bir bilgiyi gerektiriyor ama ben öyle olduğunu düşünmüyorum. Bizim dizide öldürülecek olan karakter bir işadamı. Hikâyeyi çok anlatmayayım ama belli zamanlarda mezarlık ziyareti yapan bir işadamı bu. Onu sürekli izleyen bir ekip var ve pusuya düşürüyorlar."[372]

Diğer yandan Eyüp Cumhuriyet Savcılığı'na ilginç bir ihbar mektubu gelecekti. M.G. imzalı mektupta cinayetin birden fazla kişi tarafından işlendiği belirtiliyor ve şunlar söyleniyordu: "Olay günü Yener'i oraya bilerek getirdiler. Kendisi haplıydı. Cinayeti bir kadın ve bir erkek işledi. Bu arada Yener panikledi ve düştü. Pantolonundaki kan lekesi de bundandır. Yener'e parayı da kadın verdi, telefonu da. Çünkü Yener kurbandı. Kendine geldiğinde iş işten geçmişti." M.G.'ye göre olay yerindeki kişiler söz konusu kadın ve erkekten ibaret değildi. Bu gruba müdahale ettiğini belirten M.G., silahıyla açtığı ateş sonucunda bir kadını yaraladığını belirtmekteydi. Ona göre olay yerindeki dört ayrı noktada bulunan kan işte yaraladığı bu kadının kanı olmalıydı: "Oradaki ikinci kana gelince. Onlara biraz uzak mesafeden açtığım ateş sonucu kadını vurduğuma eminim."[373]

372 TRT Garih Cinayetinin Sırrını Çözdü. 25.02.2009. http://www.8sutun.com/haber?id=27065

373 Faruk Mercan. Üzeyir Garih Cinayeti / Boğaz'ın Şövalyesi. Doğan Kitap. İst. 2007. sf: 61-62.

Masonik İnfaz mı? Garih 'Tapınak'ta Öldürüldü!

Olaydan sonra Üzeyir Garih'in 'Atlas Locası' mensubu mason olduğu[374] belirtildi. Ortağı İshak Alaton'un beyanına göre '33. dereceden yüksek mason'[375] statüsündeydi. 'Şövalye'[376] unvanı taşıdığı ve 'bıçak infazı'na kurban gittiği için çeşitli kesimlerce 'masonik infaz' mı soruları ortaya atıldı ve bu yönde bazı senaryolar dile getirildi. Aynı şekilde 'Dul Kadına Yardım'[377] amacıyla orada bulunduğu iddiaları da başlı başına manidardı. O zaman burada şu soru akla gelmektedir: Garih, yanına kimseyi almadan orada biri ya da birileriyle mi buluşmaya gitmişti? 'Küçük Hüseyin Efendi Ziyareti' açıklamaları bunu 'perdelemek' için ortaya atılmış bir senaryo muydu?

Peki eğer bu yöndeki ifadeler doğru ise Garih nerede, nasıl ve kimler tarafından öldürülmüş ve cesedi Eyüp Mezarlığı'na getirilmişti? Hiç şüphesiz olayın özündeki 'muamma' ve aradaki 'boşluklar' hayal gücünü de tetiklemiş ve bu boşluğu 'komplo teorileri' doldurmuştu. Nitekim bu yönde öylesine bir iddia vardı ki, daha ziyade 'Kurtlar Vadisi' dizisindeki 'Baron'un öldürülüş sahnesi' Masonik/Illuminati örgütünü hatırlatıyordu:

Yener Yermez tarafından 'bireysel' olarak işlendiği ileri sürülen Üzeyir Garih cinayetinin 'organize' şekilde gerçekleştirildiği ileri sürüldü. Cinayet hükümlüsü Yermez'in şok ifadesine göre Garih, üyesi olduğu gizemli örgütün, gizli tapınağında infaz

374 Üzeyir Garih'in babası da masondu.

375 . 33. derece masonlukta 'Üstad-ı Muhterem' seviyesine denk gelir.

376 Masonlukta 8 adet 'şövalye' derecesi mevcuttur. Bunlar 11. Derece: Yüce Seçilmiş Şövalye, 13. Derece: Solomon Krallığı'nın Şövalyesi, 15. Derece: Doğu Şövalyesi (Kılıç Şövalyesi), 18. Derece: Salipverdi Şövalyesi (Güllü Haç Şövalyesi), 21. Derece: Prusya Şövalyesi, 25. Derece: Tunç Yılan Şövalyesi, 28. Derece: Güneş Şövalyesi, 30. Derece: Seçilmiş Büyük Kadoş Şövalyesi'dir. Garih 33. dereceye ermiş bir 'üstat' olarak bütün bu 'şövalye' derecelerini geçmiş olmalı.

377 Masonik terminolojide 'zor durumda olan bir biradere yardım'dır. Ancak bu sadece ekonomik yardımı değil, her tür yardımı ve desteği kapsar.

edildi. İddiaya göre garip giysili kişilerin katıldığı törende bıçaklanarak öldürülen ünlü işadamının cesedi, daha sonra 'Meral' adlı kadının kimliği meçhul arkadaşı tarafından Eyüp Mezarlığı'na bırakıldı. İnfazın kamera kayıtları ezberletilen Yermez ise cinayeti üstlendi. Gündeme bomba gibi düşen iddiaya göre Üzeyir Garih, mensubu olduğu tarikatımsı gizli bir yapılanmanın, üst birimi tarafından cinayet tarihinde gizli bir tapınağa davet edildi. Çok özel durumlarda kullanılan tapınaktaki davete icabet eden Üzeyir Garih için tören düzenlendi. Ayin ritüelleri taşıyan bu tören sonrasında garip giysiler içindeki çok sayıda örgüt üyesinin gözleri önünde, esrarengiz kadın Meral ve arkadaşı, farklı bıçaklarla Üzeyir Garih'i vahşi şekilde infaz etti. Yermez'in iddiasına göre, infaz sonrası ise ünlü işadamının cesedi, soruşturma dosyalarında adı geçen Meral'in yanındaki kimliği belirsiz bir kişi tarafından Eyüp Mezarlığı'na taşındı.[378]

Olaydaki masonik bağlantı ihtimaline ve simgelere dikkat çeken bir başka isim ise Taha Kıvanç (Fehmi Koru) idi. Şöyle diyordu Kıvanç: "Üzeyir Garih cinayeti sonrası Milliyet 'Cinayet masonik bir hesaplaşma olabilir mi?' sorusunu akla düşüren ayrıntılar üzerinde durunca, ben de ister istemez, 'Acaba' diye sormaya başladım. Kitaplardan edinilen 'Masonik hesaplaşmalarda ateşli silahlar yerine kılıç veya bıçak kullanılır; öldürücü yaralamalar vücudun belli yerlerine yapılır' bilgileriyle yayınlar müthiş ilginçleşiverdi. Cinayette masonik irtibatı başlatan, konuyla ilgili ilk ve tek mülakatını Milliyet'ten Eylem Türk'e veren İshak Alaton oldu. 'Üzeyir Bey, yüksek dereceli bir masondu' bilgisini veren İshak Bey, bir başka bilgiyi daha Milliyet muhabiriyle paylaştı: 'Cinayetin olduğu gün, Üzeyir Garih, 'dul bir kadının çocuklarına yardım için' yanına 10 bin dolar almıştı. Milliyet aracılığıyla biri-

378 Ergün Diler. Üzeyir Garih'i Tapınak'ta Öldürdüler. Yeni Şafak. 16.02.2009. Aktaran: http://www.haber7.com/haber/20090216/Uzeyir-Garihi-tapinakta-oldurduler.php

lerine mesaj gönderilmeye çalışıldığı belliydi de bu mesajın Milliyet tarafından deşifre edilmesi isteniyor muydu acaba? Bu sorunun cevabını ortak dostlarımızdan almıştım o günlerde: Mülakatın yayınından mutlu olmuştu İshak Alaton ama masonik şifreyi açıklayan haberden hoşlanmamıştı. Masonlar zor durumda kaldıklarında kendilerine yardım elinin uzatılması için birkaç değişik tavır takınırlar; bununla bekledikleri, o sırada karşı karşıya bulundukları kişinin 'birader' olup olmadığını anlamaktır. Nezarete alındığında, mahkemeye çıkartıldığında, gümrükle başı derde girdiğinde... Elinin hareketiyle, duruşuyla, gözleriyle özel mesaj verir birader; anlaşılmadığını gördüğünde, içinde 'dul kadın' sözcüğü geçen bir cümle kurar.."[379]

Yine Taha Kıvanç bir başka yazısında ise 'Dul Kadına Yardım' sözüne dair daha önce Doğan Kasadolu'nun anlattıkları ile kendi açısından oldukça ilginç bir bağlantı kurarak şunları söylemekteydi: "Torun Tal Garih'in kaçırılmasını dedesinin cinayetinden sonraya değil de hemen önceye yerleştirelim sözgelimi... Polis üniforması giymiş tipler önce Tal'i kaçırsın... Ardından dedeyi fidyeyi ödemek üzere Eyüp Mezarlığı'ndaki Şeyh'in huzuruna çağırsınlar... Telefonda torununun sesini işiten Üzeyir Bey fidyeyi ödemek üzere kendisine tarif edilen yere koşsun. İşadamı kendisini bekleyen örgüt tetikçileri tarafından orada bir tür cinai ritüelle öldürülsün; toruna da ritüeli izlettirsinler, hatta cinayeti torunun üzerine atabilecekleri bir biçimde... Sonra da Tal'i serbest bırakırken 'Üzerine gidilirse cinayeti onun üstüne yıkarız' desinler... Kimse kulağıma bir şey fısıldamadı, sizlerden fazla bildiğim bir şey yok ama bu kronoloji aklıma daha fazla yatıyor benim... İshak Alaton'un dün değindiğim 'Dul kadına ödemek üzere yanına 10 bin dolar almıştı' şifresi de böylece bir anlam kazanıyor. Üzeyir Garih'in locadan arkadaşlarını uyarma, sonra da onlardan bu konuda yardım talep etme çağrısı olabilir o. 'Bakın ben konuş-

379 Taha Kıvanç. Garih Dosyasının Kapağı Açılırken. Yeni Şafak. 27.12.2008.

muyorum, sizin içinizden konuyu bilenler de müteveffaya saygı gösterip konuşmasınlar' çağrısı..."[380]

Garih'in Gözleri mi Çıkarılmıştı?

Ancak öylesine bir iddia vardı ki bu olayın dehşetini bir kat daha arttırıyordu. Bu iddiaya göre Garih bıçaklanma ile kalmamış, ayrıca gözleri de çıkartılmıştı. Bunu dile getiren ise önemli bir isimdi. En az Garih kadar ünlü bir diğer Yahudi işadamı Jack Kamhi şunları söylüyordu: "... Bir Hizbullah, Mizbullah gibi bir şey değil. Katiyetle buna inanmıyorum. Çünkü böyle bir tepkiye sebebiyet verebilecek çok başka Museviler vardı. Üzeyir bunların sonuncusuydu. Orada başka şeyler var. Çok yazık bir ölüm, bu arkadaşın (Garih'in) tek başına oraya gitmesi. Tek başına oraya gitmesini ben kınamıyorum. Çünkü demek bir inanç içindeydi, bir duaya gitti. Kimseyle paylaşmak istemiyor. O kadar çıkan giden, dolaşan insanlar var ki oralarda, o meşhur kahveye giderken bir şey oldu orada. Onu demek ki takip mi ettiler, bir şey mi ettiler? Esasen bizi bu şüphelere götüren konu, işte iki ayrı bıçak olması vesaire. Bütün bu gibi konular. Gözlerini çıkarmış olmaları.[381] O da enteresan bir işarettir. Bazı insanların yaptıkları işaretler. Yahut da mahsus mu bunları yaptı, başkaları da bu cinayeti yüklensinler diye? Yani çok bilinmeyen şeyler var. Bu cinayette çok bilinmeyen taraflar var. O kadar basit bir olay olduğuna inanmıyorum ama 'Nedir' diye bana sorarsanız tarif edemem."[382]

Belki olayın en ilginç ve 'vahşi' yönü burasıydı. Eğer iddia doğru ise bu birçok şeye yorulabilirdi. Olaydaki 'masonik infaz ritüelleri'nden tutun, özellikle olayın suçunun masonlara atılmak istenmesine, yahut bir 'mesaj' olarak özellikle yapıldığına kadar

380 Taha Kıvanç. Garih Cinayeti: Kronolojiyi Düzeltiyorum. Yeni Şafak. 28.12.2008.

381 Bir başka iddiaya göre sadece tek gözü çıkartılmıştı.

382 Faruk Mercan, Üzeyir Garih Cinayeti / Boğaz'ın Şövalyesi. Doğan Kitap. İst. 2007. Sf:87.

yorumlanabilirdi. Eğer mesaj ise bu "Bir işte gözün var, o halde o işte gözü olanın gözünü çıkartırız" anlamına gelebilir.

Garih Olayı Söz Konusu Olduğunda 'Komplo Teorileri' Havada Uçuşur!

Garih cinayetinin bir diğer özelliği ise yukarıda belirttiklerimizin haricinde bir dizi komplo teorisine yol açmasıdır. Elbette ki bu tip esrarlı her cinayet sonrası 'komplo teorileri'nin ortaya atılması normal ve kaçınılmazdı. Daha önceki birçok suikast olayında da böyle olmuştu zaten. Ancak Garih cinayeti belki de hakkında en fazla 'komplo teorisi' üretilen cinayetlerden biri oldu ve burada komplo teorileri öznel niyetleri ne olursa olsun olayı aydınlatmaktan çok, kafaları daha fazla karıştırmanın bir 'aracı' gibi kullanıldılar.

Örneğin cinayetin ilk günlerinde dile getirilen bir iddiaya göre Üzeyir Garih dinini değiştirdiği için öldürülmüştü. (Halbuki Garih'in bir 'din değiştirmesi' söz konusu değildi. Bu yaklaşım tümüyle "Küçük Hüseyin Efendi'nin mezarını ziyaret ederken öldürüldü" senaryosuna bağlı olarak üretilmişti.) İsrail MOSSAD ajanları tarafından İsrail devletine her Musevinin vermesi gereken 'vergi'yi vermediği için öldürüldüğü, İsraillileri GAP bölgesine yatırıma davet ettiği için Yahudi olduğu sebebiyle Filistin örgütlerince öldürüldüğü, Türk İntikam Tugayı (TİT) tarafından 'ülkeye zarar verdiği için', 'mafya hesaplaşması olduğu, alacak-verecek meselesi bulunduğu', 'Silah tüccarlarıyla ilişkili olduğu'[383]na varıncaya kadar 'muhtelif' yaklaşımlar vardı.

GAPROPARK Projesi İçin mi Öldürüldü?

Bütün bu iddialar içinde belki de en ilginci GAP projesi çerçevesinde ayrı bir yeri olan GAPROPARK projesi ile ilgili ola-

383 Bu tez 'Susurluk'un Karakutusu' diye bilinen Ertaç Tinar'a ait. Tinar, Garih öldürülmeden önce 3 İsrailli silah tüccarıyla görüştüğünü ileri sürüyordu.

rak öldürüldüğü iddiasıydı. ABD'li tarım uzmanlarıyla birlikte yürütüldüğü söylenen bu projeye göre Şanlıurfa, Mardin, Adıyaman, Diyarbakır illerinde dev gıda şirketlerinin inisiyatifinde 'tarım üsleri' yaratılacaktı. Alarko Holding'in de dahil olduğu bu projede Alarko doğrudan üretim olarak girmeyecek, Amerikan, Japon, Hollandalı ve İsrailli firmalar yatırımlar yapacaktı. İşte daha sonra "Museviler GAP'ın verimli topraklarını pazarlıyor" iddiaları daha o zaman ve bundan dolayı ortaya çıkacaktı. Buna göre bazı 'Türk Museviler'in aracılığında 'Vaat edilmiş topraklar' pazarlanıyordu! Olaya bu açıdan bakıldığında 'Türk derin devleti' veya projeye karşı bir başka ülkenin istihbarat servisi de Garih'i hedeflemiş olabilir. Hatta 'Göz çıkarma' hadisesi doğru ise bu hareket "O topraklara göz dikmeyin" anlamına da çekilebilir.

Azerbaycan Darbesini Finanse Etmedi!

Ancak daha sonra olaylar tümüyle başka nedenlere bağlanacak ve iş 'Ergenekon olayı'nda gelip düğümlenecekti. Ergenekon örgütünün 1995 yılında Azerbaycan'da Elçibey'i iktidara getirmek için Aliyev'i devirmeyi planladığı darbeye ilişkindi. İddialara göre örgüt darbe girişimine finans desteğini kesen Garih'i cezalandırmak istemişti: "Üzeyir Garih'e yakın bir başka isim daha Yeni Şafak'a cinayetle ilgili bilgi verdi. İddiaya göre işadamı Üzeyir Garih'i, Ergenekon örgütü öldürdü. Gerekçe ise Üzeyir Garih'in, Ergenekon örgütü tarafından planlanan ve son anda başarısızlıkla sonuçlanan Azerbaycan'daki darbe planı için finans desteği sağlamayı reddetmesiydi. Eski Devlet Başkanı Ebulfeyz Elçibey'in akrabası olan Veli Küçük Paşa, Rusya ve başta Azerbaycan olmak üzere, Türk cumhuriyetlerinde yaptığı yatırımlarla ilgili pürüzlerin çözülmesinde, Alarko Holding'e yardım ediyordu. Alarko Holding'in Yönetim Kurulu Başkanı Üzeyir Garih, bu yardım karşılığında, Ergenekon örgütüne düzenli olarak 'bağış' yapıyordu. Bu bağışlar, zamanla çok ciddi meblağ-

lara ulaşınca, Üzeyir Garih'le, ortağı İshak Alaton arasında sorun çıktı. Alaton, bu bağışlara, artık karşı çıkıyordu. Bu anlaşmazlık derinleşmeye başlayınca, Üzeyir Garih, Ergenekon'a yıllardır yaptığı para yardımını tamamen kesmişti. Aynı günlerde Ergenekon, irtibatlı olduğu işadamları ile cemaat ve gruplara, "Elinizi cebinize atın" haberi gönderiyordu. Veli Paşa, bu talebi iletmek için Alarko Holding'e bir kuryesini göndermişti. Üzeyir Garih, artık örgüte para veremeyeceğini net bir şekilde bildirince, üzeri çizildi."[384]

Sonuç

Şahsi kanaatime göre ne kadar zorlanırsa zorlansın, Yener Yermez'in 'baş fail' olarak gösterildiği 'cinayet teorisi' bugünkü veriler ışığında hiç 'akla uygun' gelmiyor. Bütün verileri alt alta topladığımızda ve aradaki boşlukları doldurmaya kalktığımızda yeni boşluklar karşımıza çıkıyor. Olay 'psikopat bir katil'in ani gelişen soygun amaçlı eyleminden çok; planlı, organize, adi cinayet süsü verilmiş bir 'gizli' yahut 'perdelenmiş' suikast'a daha çok benziyor. Bunu ister bugün yoğunlaştığı üzere 'Ergenekon tipi bir örgüt ister bir istihbarat servisi yapsın, mizanseni son derece iyi ve detaylı kurgulanmış bir harekete daha çok benziyor. Bu anlamda kamuoyuna sunulmuş bütün 'yapılış gerekçeleri'nden daha başka bir 'amacı' olmalı. Bugüne kadar ortaya atılan teorilerin daha çok o amacı gizlemeye yönelik 'fabrikasyon' bilgiler olduğuna inanıyorum.

384 Şaban Arslan. Üzeyir Garih'in İpi Aliyev'e Darbe Planında Çekildi. Yeni Şafak. 16.12. 2008.

(18 Aralık 2002)
Doç. Necip Hablemitoğlu:
Göze Sıkılan Kurşunlu 'Mesaj Cinayeti'

1954 Ankara doğumlu olan Necip Hablemitoğlu Basın Yayın Yüksekokulu mezunuydu. 70'li yılların sonunda 'Dilde, İşte, Fikirde Birlik' isimli milliyetçi eğilimli bir dergi yayımladı. Kendisi de bir Kırım Türkü olan Necip Hablemitoğlu etkisinde olduğu Kırım Türklerinin efsanevi liderlerinden İsmail Gaspıralı Bey'in[385] aynı şiarından hareketle dergisine bu ismi verecek ve 'Türk dünyası'nın meselelerine yönelik konulara ağırlık verecekti. Ardından 'Türk İnkılap Tarihi' üzerine master yaptı. Öldürülmeden önce Ankara Üniversitesi'nde öğretim görevlisi olarak Atatürk İlkeleri ve Devrim Tarihi derslerini vermekteydi. İdeolojik olarak ulusalcı/Kemalist söyleme yakın bir bilim ve düşünce insanıydı.[386]

Portakal Çiçeği Sokak'ta Karlı Bir Gün!

Karlı bir gündü. Necip Hablemitoğlu 18 Aralık 2002 günü Ankara Üniversitesi'ndeki mesaisinden ayrıldıktan sonra Portakal Çiçeği Sokak'taki evine döner. Saat 20.45 civarıdır. Tam evine yaklaştığı esnada aniden ortaya çıkan saldırgan 9 mm çaplı

385 Necip Hablemitoğlu'nun İsmail Gaspıralı'nın arşivine sahip olduğu bilinmektedir.

386 Necip Hablemitoğlu'nun Kitapları: Çarlık Rusyası'nda Türk Kongreleri, Sovyet Rusya'da Devlet Terörü, Şefika Gaspıralı ve Rusya'da Türk Kadın Hareketi, Milli Mücadele'de Yeşil Ordu Cemiyeti, Yüzbinlerin Sürgünü: Kırım'da Türk Soykırımı, Şeriatçı Terörün ve Batı'nın Kıskacındaki Ülke Türkiye, Gaspıralı İsmail, Alman Vakıflar ve Bergama Dosyası, Köstebek (Ölümünden sonra yayımlanmıştır.)

tabancayla[387] Hablemitoğlu'nun sol gözüne ve sol şakağına yakın mesafeden (kol mesafesi) 2 el ateş eder[388] ve hızla olay yerinden uzaklaşır.[389]

Suikastın ardından çevredekiler 155 Polis İmdat'ı arayıp durumu bildirirler. Olay yerine ilk intikal eden Kavaklıdere Karakolu memurlarıdır. Polis, olaydan sonra apartmanının kapıcısı dahil çevredeki 20 kişinin ifadesini alacak ancak olay 'Beşiktaş-Denizlispor maçının bittiği saate denk geldiği için' birçok komşu "Ateşli taraftarlardan biri havaya silah sıkıyor zannettik" diyecek, kimsenin ne olduğuyla bile ilgilenmediği anlaşılacaktı. Emniyet birimlerinin ilk analizi suikastın en az iki kişi tarafından işlendiği, bir kişinin çalışır durumdaki araçta beklerken diğerinin Necip Hablemitoğlu'nu öldürdüğü ihtimali üzerinde olacaktı. Hablemitoğlu'nun alışveriş yaptığı Migros'tan ayrılırken[390] aracını bomba ihtimaline karşı uzaktan kumandayla çalıştırdığı da belirtilecekti.[391]

Daha sonra olayın araştırmasını terörle mücadele ekipleri üstlenecek ve araştırmaya MİT ve jandarma da destek verecektir. Ancak bütün çabalara rağmen suikast bugüne kadar maalesef 'faili meçhul' kalacaktır.[392]

---

387 Ruger marka tabancanın daha önce başka bir olayda kullanılmadığı tespit edilmiştir. Yani 'sıfır silah'tır.

388 İki el ateş etme ve öldürücü kafa nahiyesini hedefleme ('sigorta atışı' denen durum) hem profesyonel suikastların hem de kesin öldürme niyetinin bir göstergesidir. Sol gözünün hedeflenmesi ise bana göre doğrudan bir 'mesaj'dır. Bu da birilerine 'bir makamda gözünüz var, o makamda gözü olanın gözü çıksın' demektir. (Atilla Akar)

389 İddialara göre silah sesini duyan ve pencereden bakan 63 no'lu apartmandaki tanık, bir kişinin apartmanın önünden aşağı doğru inerek Kuzgun Sokak'a doğru yönelmiş olduğunu ve farları kapalı bir araca binerek uzaklaştığını söyleyecekti.

390 İddialara göre Migros'un kamera kayıtları da incelenmiş ve arkasında kimliği belirsiz garip iki kişi saptanmıştı.

391 Necip Hablemitoğlu'nun Ankara Üniversitesi Ziraat Fakültesi'nde öğretim görevlisi olan eşi Şengül Hablemitoğlu, kocasının sürekli tehdit aldığını açıklayacaktı.

392 Olayı daha sonra 5 kişiyi öldürmekten sabıkalı Durmuş Anuçin isimli biri üstlenecekti. Ancak silahı attım dediği yerden silah çıkmadığı gibi, ifadesinde daha

Olay sonrası 'hedef' seçilme nedenleri üzerine türlü iddia ve rivayetler ortaya atılmakla birlikte bunların hiçbiri kesin olarak ispatlanamamıştır. Bunlar arasında Alman Vakıfları, Altın dosyası, Fethullah Gülen cemaatine yönelik çalışmaları, 'köstebek' araştırmaları, AK Parti'nin 2003 Kasım seçimleri sonrası ilk iktidarının hemen ertesine gelmesi ve hükümeti zor durumda bırakma amacı vb gibi nedenler sayılmıştır. Ancak bunların 'yanıltma' ve 'saptırma' amaçlı piyasaya 'servis' edilen bilgiler olduğunu varsayabiliriz. Sonunda iş 'derin devlet' iddialarında kilitlenir ve kısa bir sürede tıpkı diğer suikastlarda olduğu gibi gündemden düşer.

Olay esnasında birtakım kişiler ya da 'gariplikler' tespit edilse de bunlar net olarak tanımlanamaz veya ortaya çıkarılamaz. Örneğin Hablemitoğlu'nun eşi Şengül Hablemitoğlu olaydan önce evin çevresinde 'şüpheli hareketleri olan kişilerin[393] dolaştığını' söyler.[394] Bir başka 'tanık', "Daha olay olmadan önce karanlıkta yüzünü seçemediğim bir kişi 'Silah sesi duydun mu' diye sordu. Olumsuz yanıt verdim. Bunun üzerine sertçe, 'Hadi, o zaman evine git' dedi" diye ifade verir. Bir başka iddiada ise içinden dini içerikli müzik sesi gelen bir arabanın sokakta turladığı söylenir.[395] (Bu dini müzikli araba "şeriatçı tekbir" senaryo-

birçok çelişki vardı.

393 Özellikle yakındaki park civarında semte yabancı 4-5 kişilik yoğun bir hareketlilik göze çarpmıştır. Otoparkın sahibi Çukurambar'da polis lojmanlarında kalan bir kişi olarak görünmektedir. Bu kişiler yakındaki saunaya da gitmişler ama sauna eski bir Güneydoğulu milletvekiline ait olduğu için fazla üzerine gidilmemiştir.

394 Şengül Hablemitoğlu da Emniyet'e, pencereden gördüğü iki kişinin bindiği aracın özelliklerini aktardı ve uzaktan görebildiği kadarıyla plakasını verdi.

395 Görgü tanıkları olay sırasında Hablemitoğlu'nun sokağından geçen 2002 model Fiat Brava '06 ... 08' plakalı aracı şüpheli olarak bildirdi. Araştırmalar sonucu aracın bir madencilik şirketine kiralandığı ancak olay esnasında Amerikalılara kiralık olduğu ileri sürüldü. Aynı şekilde kimi kaynaklarda geçtiği üzere araçta Z.K ve E.E. isimli biri emekli uzman diğeri görevli uzman çavuş olduğu saptanmıştı. Amerikalıları korumak üzere özel bir güvenlik şirketi için çalıştıklarını söylemişlerdi. ABD Elçiliği ise böylesi bir şirket ya da kişilerle anlaşmaları olmadığını bil-

suna göre uydurulmuş olmalı!) Ayrıca plaka numarasının son iki rakamının tespit edilebildiği bir ticari taksiden söz edilir. Bütün bunlara rağmen somut bir gelişme sağlanamaz. Tek somut delil iki boş mermi kovanıdır. Bir de DGM savcılarının talimatıyla Hablemitoğlu'nun çalışma odasındaki bilgisayar kayıtları, disketler ve önemli bazı belgeler![396] Ayrıca olayda dikkat çeken diğer bir özellik ise bölgedeki GSM operatörlerinin tam 4 saat boyunca devre dışı kalmasıydı. Bunu sıradan bir örgüt ya da kişi yapamazdı.Bu durumda olayın arkasında bir "istihbarat servisi" desteğine yorulacaktı.

Öldürülmeseydi MİT Müsteşarı mı olacaktı?

Daha sonra ortaya atılan kimi iddia ve söylentilere göre Doç. Hablemitoğlu sadece sıradan bir akademisyen değildi. İstihbarat örgütleriyle özellikle de MİT'le ilişkisi vardı. Gene kimi varsayımlara göre eğer öldürülmeseydi devlet içindeki bir kanadın (Ulusalcı kanadın) MİT müsteşarlığı için önereceği isim olacaktı. Bu yüzden kimi yorumlara göre daha önce öldürülen Hiram Abas gibi devlet içindeki 'ekipler çatışması'nda taraftı ve onun müsteşarlığını istemeyen karşıt odak tarafından öldürülmüştü. Olay olmadan önce adı MİT müsteşarlığı için geçen bir kişinin öldürülmesi başlı başına manidardır. Olayın profesyonelce işlenmesi, göstermelik de olsa bir 'katil'in yakalanamaması kısaca 'temiz iş' olması da bu yöndeki kuşkuları arttırır niteliktedir.

---

dirmişti.

396 Benzeri aydın cinayetlerinde birçok olay sonrası polisin ve savcılığın bu 'standart uygulama'sından hiçbir şey çıkmaz ama gene de nedense yaparlar! Sanki sanık maktulmüş, büyük bir 'ipucu' bulmuşlarmış gibi, bu 'büyük dedektif' havasındakiler utanmadan langur lungur eve girerler ve 'kişisel eşyalara' el koyarlar. Hiçbir şey de çıkmaz. Bugüne kadar bu yolla bulunan bir tek katil yoktur. (Yoksa amaç cinayeti aydınlatmak değil de 'istihbarat amaçlı' bir el koyma mıdır?) Öyleyse acılı aileyi neden taciz ederler? Ben ailesinin yerinde olsam yakınımı korumayan, katillerini bulamayan ama böylesi kolay işlerde 'cevval' olan devlet mensuplarını evden kovarım! (Atilla Akar)

Bu anlamda son yılların en ilginç suikastı Necip Hablemitoğlu suikastıdır. Çok kolay 'tanımlanan' ancak aslında çok 'karmaşık' bir suikasta benzeyen Hablemitoğlu suikastı aynı nedenle bugüne kadar getirilmiş hiçbir izah ya da iddia ile açıklanamaz ve çoğu 'dezenformasyon' amaçlı gibi görünmektedir. Bu açıdan bakıldığında Hablemitoğlu'nun gösterilmek istenen bütün nedenlerin 'çok dışında' bir nedenden dolayı öldürüldüğü varsayılabilir. Şahsi kanaatime göre Hablemitoğlu ne 'Fethullahçılar' tarafından 'Fethullah Gülen'in CIA dosyasını açıklayacağı' için ne 'Alman Vakıfları ve Bergama Dosyası' için ne de diğer 'köstebek' faaliyetlerini ifşa edeceği için öldürülmüştür. Hatta daha başından itibaren yoğunluklu olarak bu 'adresler'e gönderme yapılmasının bir 'yönlendirme' ve kamuoyunu 'şartlama' amacı güttüğünü bile ileri sürebiliriz. Böylelikle Hablemitoğlu istihbarat örgütleri ve güç merkezleri arasında yaşanan 'post kavgası' ve 'riyaset makamı'nı kimin ele geçireceği kavgasının sonucu öldürülmüşe daha çok benzemektedir. Hiç kimsenin sadece düşünceleri ve yazdıklarından dolayı öldürülmediğini düşünürsek bu iddia ayrıca önem kazanmaktadır.

Bugün ise olay daha ziyade 'Ergenekon'dan dolayı incelemeye alınmış olup, Ocak 2008'de İzmir'de 12 Eylül öncesinin en tanınmış sağ eylemcilerinden, hakkında mahkeme kararı olduğu halde serbest bırakılan ve bu yüzden de 'Kontrgerilla elemanı olduğu' şüpheleri doğan İbrahim Çiftçi'nin İzmir'de Alsancak'ta bir kafeye atılan el bombası ile ölmesi sonucu şüpheler bu yönde gelişmiştir. İddialara göre Hablemitoğlu Çiftçi'ye ihale edilmiştir.

Hablemitoğlu suikastı öyle bir çırpıda anlaşılabilecek ya da hazır adreslere hemen kolaylıkla 'ihale' edilecek bir cinayet gibi durmamaktadır.

(30 Nisan 2004)
Garip İddialarla Sarmalanmış Bir Suikast: 'Dost Tarikatı Lideri' Emekli Binbaşı İhsan Güven Ve Eşi

"Son dönemlerin en 'garip' suikastı hangisidir" diye soracak olsanız hiç düşünmeden "Emekli Binbaşı İhsan Güven ve eşinin öldürülmesidir" derim. Çünkü ortada alışılmış siyasi şahsiyetlerden, bilinen gerekçelerden ötede çok farklı bir 'tip' söz konusuydu. Bir yönüyle 'tarikat' iddialarına, diğer yanıyla şarkıcı Çelik (Erişçi) dolayısıyla 'hafif magazin' yönlere, İBDA-C lideri 'Kumandan' diye anılan Salih Mirzabeyoğlu'na (Salih İzzet Erdiş) uygulandığı söylenen 'telegram işkencesi' dolayısıyla 'zihin kontrol' iddialarına, vb varıncaya kadar bir dizi ilginç iddianın tam ortasında duruyordu. Bu yönüyle hedefteki kişi çoğu maktulden farklı bir profil çiziyordu.

Peki emekli Binbaşı İhsan Güven kimdi? Öncelikle 1924 doğumlu bir kişi olarak öldürüldüğünde 80 yaşında ve Parkinson hastası olduğu söylenen İhsan Güven herhalde bugüne kadar suikasta uğrayan 'en yaşlı insan' unvanı alabilirdi. Tuzla Piyade Okulu İstihkâm Şubesi'nden binbaşı rütbesindeyken emekli oldu. Asıl ihtisas alanı inşaat mühendisliği hidrojeoloji (Yeraltı suları bilimi) idi. Dört kez evlendi. Üçüncü eşi Ayşe Ersoy'dan dolayı adı magazin basınında sıklıkla yer aldı. Öldürüldüğü esnada yanında olan ve onunla birlikte öldürülen 4. eşi 40 yaşındaki Sibel Güven ise Pendik İmam Hatip Lisesi'nde felsefe öğretmeniydi.

İddialara göre kendisi bir 'tarikat lideri'ydi. Ancak bu, bildik 'dini' tarikatlara benzemiyordu. Daha çok bilimsel esaslı dua ve

büyü ritüellerine dayalı teknikler kullandığı iddia edilmekteydi. Çevresinde bir 'grup' oluşturmuştu. Ancak kendisini Kemalist/ Ulusalcı olarak gördüğü söylenen Güven, aynı zamanda 28 Şubat sürecinde 'tarikatlara karşı' beyanlarıyla da öne çıkmıştı. İddialara göre şarkıcı Çelik[397] ve motosiklet kazasında hayatını kaybeden müzisyen Uzay Heparı da onun 'mürit'leri arasındaydı. Öte yandan Türkiye'nin 'küresel elit' tarafından[398] sömürüldüğüne inanın İhsan Güven petrol ve yeraltı kaynaklarımızla ilgili raporlar yazmakta, (özellikle bor madenine dikkat çekerek) millileştirmeyi savunmakta ve bunları başta cumhurbaşkanı ve başbakan olmak üzere devletin ileri gelenlerine yollamaktaydı.

3 Mayıs 2004 günü geldiğinde ise İhsan Güven ve eşi Sibel Güven[399] Tuzla İstasyon Caddesi İstasyon Mahallesi Havuzlu Site B Blok'ta bulunan 13 numaralı dairelerinin antresinde öldürülmüş halde bulunacaklardı. Kendilerinden uzun süredir haber alamayan dostlarının merakı üzerine ev çilingirle açılacak ve cesetlerine rastlanacaktı. Tahminlere göre 3-4 gün önce öldürülmüşlerdi. Hiç silah sesi duyulmaması, olayda 'susturuculu tabanca' kullanıldığı şeklinde yorumlanacaktı. Polisin yaptığı araştırmaya göre kapı veya pencerelerin zorlanmadığı anlaşılır. Aynı tabancadan çıktığı anlaşılan 2 adet 7.65 çapında mermi kovanı bulunur.[400] İhsan Güven'in bilgisayarına polis tarafından el konur ve incelenmek üzere götürülür. İddialara göre bun-

397 Çelik Erişçi bu durumdan dolayı 'tanık' sıfatıyla Ergenekon savcılarına ifade verecekti.

398 'Küresel Elit' karşıtı tutum şarkıcı Çelik'in 'Acil Durum' şarkısında şöyle geçer: 'Ne seçilmiş havariyiz, ne de elitin serçesiyiz, fikri hür, vicdanı hür, aslanlar gibi Türk genciyiz.'

399 Tahminim eşi Sibel Güven hedefte değildi. Muhtemelen olay esnasında yanında olduğu ve katili gördüğü için o da vuruldu. Katil veya katiller geride 'şahit' bırakmak istememiş olabilir. (Atilla Akar)

400 İddiaya göre olayda 'gömlekli' diye tabir edilen, sadece ABD'de üretilen özel tip mermi kullanılmış olup, bu mermilerin ülke içinde ithali söz konusu değildir. Aynı tür merminin Hablemitoğlu cinayetinde de kullanıldığı öne sürülmektedir. Bu ise 'profesyonel cinayet' tezine yorulmaktadır.

ların içinde daha önce Ankara'da suikasta kurban giden Necip Hablemitoğlu'nun yazdığı kitabının eskizleri de bulunmaktaydı. Buna göre İhsan Güven, Hablemitoğlu'nun kitabını basılmadan önce okumuş, hatta redaksiyonunu yapmıştı. İhsan Güven, Hürriyet gazetesine 15 Ocak 2003 tarihinde verdiği demecinde Hablemitoğlu'nu şöyle tanımlıyordu: "Türkiye, tarikatlar içinde yüzüyor. Tarikatları ortaya çıkaran kişiyi ne yaptılar biliyorsunuz. Öldürdüler birkaç gün evvel. Arkadaşımızdı. Hablemitoğlu bir vatan evladıydı. Atatürkçüydü, ağlıyordu vatan için. İşte biz de onlardan biri olmaya çalışıyoruz. Kendisini tanırım, Ankara'dan."

Bu anlamda İhsan Güven'in Necip Hablemitoğlu ile aynı fikir ve idealleri paylaştığı ve bu cinayetin Hablemitoğlu cinayetinin bir uzantısı ya da 'tortusu' olduğu söylenebilir.

Ancak kısa süre sonra gazetelere gönderilen bir e-posta ile eylemi 'İBDA-C Savaşçıları' üstlenir. Dahası bildiride 'Kumandan Salih Mirzabeyoğlu'na uygulanan 'telegram işkencesi'nden[401] dolayı İhsan Güven sorumlu tutulmaktadır. Mirzabeyoğlu'nun da intihar girişiminde uzaydan ya da belli bir merkezden beyne gönderilen elektronik sinyallerle yönlendirme yapıldığı ileri sürülmektedir. Bunun üzerine polis İBDA-C Büyük Doğu Akıncılar Cephesi'ne yönelik operasyon başlatır ve yakalanan 13 kişi sorguya alınır. Sanıklardan 5'i, Abdüssellam Tutal,[402] Burak Çileli, Selim Aydın, Burhanettin Yalçın ve Emin Kaçhan tutuklanır. Burhanettin Yalçın ifadesinde eylemi üstleniyor ve İhsan Güven'i bir kargo firmasından arıyor gibi yapıp, paket teslim edileceği bahanesiyle geldiğini ve o esnada vurduğunu, eşini ise 'panikle' öldürttüğünü ileri sürüyordu. Burhanettin Yalçın ayrıca Antalya'da inşaat işçiliği yaptığını, tekvando salonunda İBDA-C üyeleriyle tanıştığını, eylem arkadaşlarıyla ise İBDA-C'nin yayın organı

401 Salih Mirzabeyoğlu'nun İBDA Yayınları'ndan 2003 yılında çıkan 'Telegram / Zihin Kontrolü' isimli bir de kitabı bulunmaktadır.

402 Abdüssamet Tutal'ın Başbakan Erdoğan'a da suikast hazırlığı içinde olduğu iddia edilmiştir.

olduğu öne sürülen 'Beklenen Nizam' dergisinde tanıştırıldığını söyleyecekti. Bu arada ayrıca gazeteci Savaş Ay, Alarko Holding ortağı İshak Alaton (Yahudi olduğu için), Mevlana Kardeşlik Birliği Grubu lideri Bülent Bedia Çorak'ı ve pop şarkıcısı Çelik Erişçi'yi de vurmayı planladıkları iddia edilmişti.

Daha sonra ortalığı eski eşi Ayşe Ersoy'un iddiaları kaplıyor. Ersoy'a göre eski eşi birtakım majikal (büyü) teknikler kullanıyor ve kendisini 'peygamber' olarak niteliyor. Hatta müritleri arasında beğendiği kadınları bir zaman sonra kendisine eş olarak alıyor. Ayşe Ersoy'un anlatımlarına göre 'Dost Tarikatı'na girdikten sonra İhsan Güven'in isteği ile eski eşinden ayrılıp onunla evleniyor. Fakat 'platonik' olarak şarkıcı Çelik'e âşık oluyor. Ancak bunu belli etmiyor ve 'şeyhi' bunun bir test olduğunu söylüyor. Dahası Çelik için şarkı bestelemesini istiyor. Ardından Ayşe Ersoy da dayanamayıp kocası İhsan Güven hakkında hem de eski 'platonik aşkı' Çelik hakkında beste hırsızlığı yapmaktan dolayı suçlamalarda bulunuyor.

Gerçek neden petrol araştırmaları mı?

Tabii her cinayet sonrası gibi bu olayda da başka iddialar ortaya atılıyor. İhsan Güven'in öldürülmesinde 'Türkiye'nin petrol ve yeraltı zenginliklerinin paylaşımının yattığını, İhsan Güven'in asıl olarak bunun için öldürüldüğünü, çünkü devletin belli merkezlerini bu konularda tıpkı daha önce otel odasında esrarengiz bir şekilde ölü bulunan Raif Karadağ[403] gibi 'uyanık' olmaya çağıran raporlar yazdığını, 'şeyhlik' veya 'tarikat' iddialarının doğru olmadığını öne sürüyorlardı. Hatta o dönem AK Parti Adana Milletvekili Atilla Başoğlu, 'İhsan Güven'in hayatını petrol çalışmalarına adadığını ve bu yüzden öldürülmüş olabileceğini'[404] ileri sürüyordu.

403 Raif Karadağ'ın ölümüyle ilgili Atilla Akar'ın 'Gizli Suikastlar/Şüpheli Ölümler' (Profil Yayınları. 2009) kitabına bakabilirsiniz.

404 Hüseyin Özalp. Petrol Cinayetleri. http://www.tempodergisi.com.tr/toplum_po-

Ancak bugün olaylar daha ziyade 'Ergenekon'a bağlanacak, hatta Savcı Zekeriya Öz "Çelik'in öldürülmemesini manidar bulduğu" yönünde bir de rapor yazacak ve olay bu yönden de araştırılacaktı. İşte ilgili haber: "Şarkıcı Çelik'in 2002 yılında öldürülen Necip Hablemitoğlu ve 2004 yılında öldürülen İhsan Güven ile birlikte çekilmiş fotoğrafının bulunduğu görülmüş ve bu konu tutuklu sanık Ergün Poyraz'ın yazmış olduğu 'Tarikat Siyaset ve Cinayet' kitabının 232'nci sayfasında açıklanmıştır. Şarkıcı Çelik'in fotoğraf çektirdiği ve fikri birlikteliği olduğu bu şahısların ikisinin de cinayete kurban gitmesi ve aynı ideolojide olmasına rağmen Çelik'e bir şey olmaması düşündürücü olduğu kadar, manidar bir durum ortaya çıkarmaktadır. Şarkıcı Çelik'in, örgüt mensubu Ergün Poyraz, Şener Eruygur ve diğer örgüt mensupları ile olan bağlantıları da göz önüne alındığında, bu şahısların örgütün direktifi ve emriyle öldürüldüğü şüphesi kuvvet kazanmaktadır. Şarkıcı Çelik Erişçi'nin, Ergenekon soruşturması kapsamında tutuklu bulunan Atilla Uğur ile bağlantılı olduğu ve onun emrinde çalıştığı yönünde iddialar bulunduğunu belirten Zekeriya Öz, Çelik Erişçi ve Ümit Sayın'ın da İhsan Güven cinayeti davası kapsamında mahkeme tarafından ifadelerinin alınmasını istedi. Raporda, Tuzla'daki evlerinde 4 Mayıs 2004 yılında öldürülen emekli Binbaşı Dost Tarikatı lideri İhsan Güven ile eşi Sibel Güven'in Ergenekon örgütü üyesi olduklarını, cinayetlerin de Ergenekon örgütü tarafından işlendiği şu sözlerle öne sürüldü: 'Ergenekon operasyonları kapsamında tutuklanan kişilerin evlerinde yapılan aramalarda ele geçirilen belge ve dokümanlarda, örgütün gerektiğinde kendi üyelerini dahi acımasızca öldürebileceklerini belirtmelerinden, örgütün yazılı katı kuralları olduğu görülmektedir. Savcı Zekeriya Öz, 14'üncü Ağır Ceza Mahkemesi'ne gönderdiği raporda, emniyete gelen 'Kardanadam' rumuzlu bir e-posta ihbarına da yer verdi. Bu ihbardaki iddialar

---

litika/07947/

raporda olduğu gibi yer aldı. İhbarda, Ergün Poyraz ile jandarma ilişkisi, Kürşat adı ile anılan emekli Albay Atilla Uğur'un şarkıcı Çelik ile bağlantısı ve örgütün yargı mensupları ile ilişkisinden bahsediliyordu. Başkan Canak, raporda sonuç olarak, 'Ergenekon' davasının tutuklu sanıklarından Ergün Poyraz, Habip Ümit Sayın ile şarkıcı Çelik Erişçi ve Ayşe Ersoy'un dinlenerek olayın aydınlığa kavuşturulmasının talep edildiğini söyledi."[405]

Öyle veya böyle emekli Binbaşı İhsan Güven'in öldürülmesi dile getirilen iddialar ve kamuoyuna yansıyan yanlarıyla yakın dönemde işlenen cinayetlerin en ilginçlerinden biri olarak göze çarpıyor.

405 Savcı Öz: Çelik Neden Öldürülmedi? 09.03.2009. haber 7.
http://www.haber7.com/haber/20090309/Sarkici-Celik-neden-oldurulmedi.php

(5 Şubat 2006)
Hrant Dink ve Malatya Saldırılarının İşaret Fişeği: Rahip Andrea Santaro Cinayeti

Türkiye 2006'ya girdiğinde ülkede sert tartışmalar yaşanıyordu. Özellikle 'Hıristiyan misyonerlerin faaliyetleri'nden söz ediliyor ve Türkiye'nin bir 'misyoner işgali' altına girdiği iddia ediliyordu. Bu durum ülkede uzun süredir zaten var olan 'Hıristiyanlık karşıtı' söylemi daha da keskinleştirirken neredeyse her Hıristiyan din adamına bir 'misyoner' hatta 'ajan' gözüyle bakılmasını doğuruyordu. Özellikle kimi 'ulusalcı çevreler'in bu yöndeki sert söylemleri dikkat çekerken aynı yöndeki tepkiler de katlanarak artıyordu. Bununla birlikte söz konusu durum o ana kadar ciddi sayılabilecek bir tepkiye yol açmamış farklı inanıştaki insanlara yönelik bir saldırı söz konusu olmamıştı. Ancak bu, 'olmayacağı' anlamına gelmiyordu. Nitekim çok geçmeden Trabzon'dan gelen bir haber ortalığı karıştırmaya yetecekti.

5 Şubat 2006 tarihinde Trabzon'daki Santa Maria Kilisesi'nde görev yapan Rahip Andrea Santaro öldürülecekti. 2000 yılında 'Ortadoğu'ya Açılan Pencere Derneği' çalışmaları kapsamında Urfa'ya gelen ve 2001 yılından beri de Trabzon'da çalışan Santaro 61 yaşındaydı. Dünyadaki Vatikan destekli Katolik Don Orione Hizmet'ine bağlı çalışan Rahip Santaro 'Dinler Arası Diyalog' yanlısı olarak tanınıyordu. Türkiye'ye geliş nedenini de 'Hıristiyanlığın Anadolu topraklarında geliştiğine' inanması olarak açıklıyordu.

Günlerden pazardı. İskenderpaşa Mahallesi Sümer Sokak'ta bulunan kilisede normal 'Pazar ayini' bitmiş, cemaat dağılmış ve Rahip Santaro da yeğeni Loredana Palmieri ile birlikte son işleri halletmekle meşguldü. Saat 14.45'e geldiğinde ise bağrışmalar ve silah sesi duyulur. Çevredekiler derhal olay yerine koşarlar ancak rahip ölmüştür. Yapılan inceleme sonucu Santaro'nun 40 metre[406] mesafeden göğsüne iki mermi isabet ettiği saptanır, 3 de boş kovan bulunur.

Polis, ifadelere başvurur. Rahibin yeğeni ve çevre esnafı, saldırganı tarif ederler ve robot resmi çizilir. Buna göre saldırgan 16-18 yaşları arasında, 1.50-1.60 boylarında, zayıf bir erkektir. Ayrıca etraftaki güvenlik kameraları taranır ve 'eşkâl eşleşmesi' sağlanıp tüm ulusal basında yayımlanır. Ayrıca daha sonra kilisenin kapı zilinde de parmak izi tespit edilir.

Bunun üzerine olaydan bir gün önceki cumartesi ayinine katılan Azeri kökenli Tarana Ateyeva ve Gürcistan uyruklu Gariya Guliveya isimli iki kadın, tv izlerken robot resmi görürler ve saldırganı tanırlar. Onların beyanına göre o genç yanında 4 kişi ile birlikte kiliseye gelmiş, rahip tarafından içeride dolaşmamaları ve gürültü yapmamaları konusunda uyarılmışlardı. Bunun üzerine kısa bir süre tartışmışlar sonra da çekip gitmişlerdi. Aynı beyan başkaları tarafından da doğrulanır.

Bunun üzerine A.L. ve M.D. isimli kişiler ele geçer ve arkadaşları Oğuzhan Akdil'in adını verirler. Oğuzhan Akdil olaydan yaklaşık 48 saat sonra gece 03.30 civarında Gülbahar Hatun Mahallesi'ndeki evine yapılan baskınla olayda kullandığı Glock marka tabanca[407] ile birlikte ele geçer.[408]

406 40 metre aslında atış mesafesi olarak 'uzak mesafe' sayılır. İlk bakışta kolay gibi görünse de 40 metreden hareketli bir hedefi vurmak aslında kolay değildir. Daha önce antrenmanlı olmadan bir hedefe iki kurşunu isabet ettirmek belli bir 'maharet' gerektirir.

407 Uykuda yakalanan O.A. gözaltına alınırken papaz Santoro'nun öldürülmesinde kullanılan Glock marka tabanca da sakladığı yerde bulunacaktı. Balistik inceleme sonucu ruhsatsız tabancanın Santoro cinayetinde kullanıldığı kesinlik kazanırken silahın baba Muharrem Akdil'e ait olduğu söylenecekti.

408 İlginçtir, Oğuzhan olaydan sonra silahı atmaz ve ilk yaptığı iş berbere gitmek olur.

'Genç Tetikçi' Profili

Bundan sonra adına 'Kurtlar Vadisi Kuşağı' denilecek olan 'genç tetikçi' olgusunun ilk 'profili' ortaya çıkar.[409] İddialara göre Oğuzhan, sıklıkla internet kahvelere takılan, MSN ve Chat iletişimini sıklıkla kullanan, sanal oyunlara meraklı bir tiptir. Trabzon Vakfıkebir doğumlu genç başarısızlık ve devamsızlıktan dolayı liseyi birinci sınıftan terk etmiştir. İki eşli[410] diş teknisyeni bir babanın çocuğu olup içine kapalı, ortaokul yıllarında psikolojik destek almış ancak ailesinin 'cinli' olarak tanımlayıp cinci hocaya götürdüğü problemli bir gençtir.[411] Ancak kendi ifadesine göre 'son bir yılda önemli atılımlar gerçekleştirdiğini' söylüyor ve sosyal-siyasal konulara merak saldığı, ayrıca bir 'dava ideali' arayışı içinde olduğu anlaşılıyordu. Kısa sürede çok sayıda kitap okumuştu. Özellikle İslam, Darvinizm, Siyonizm, milliyetçilik, ülkücülük, Hitler konularına yoğunlaştığı gözleniyordu.

Oğuzhan Akdil, kendi beyanına göre o esnada Danimarka'da patlak veren Hz. Muhammed'le ilgili 'karikatür krizi'ne tepki duymuş ve rahibi de Hıristiyanlığı temsil ettiği için 'bireysel ve intikam amaçlı' öldürmüştü. Olaya sebebiyet veren yan saikin ise kardeşine söylediğine göre "Yakında meşhur bir abin olacak" sözlerinde yatmaktadır. Ayrıca Trabzon'a hâkim İslamcı-milliyetçi havadan da etkilendiği söylenebilir.

Bununla birlikte olaydan sonra ortalıkta 'tuhaf' iddia ve dedikodular dolaşıyordu. Bu iddiaların bazılarına göre 'Rahip yabancı hayat kadınlarını etkileyerek fuhuş mafyasını engelliyordu', San-

409 Ancak Oğuzhan, kendi ifadesine göre Kurtlar Vadisi dizisinden nefret ediyordu. Bunu da 'gerçek olmaması' ile açıklıyordu.

410 Maalesef bir kısım medya 'basın etiği' adına çok çirkin bir davranışta bulunarak Oğuzhan Akdil'in annesi Necmiye Akdil'in AK Parti Kadın Kolları yöneticisi olmasından dolayı sürekli bunun altını çizmiş ve olayı AK Parti ile ilişkili gibi göstermek istemiştir.

411 Oğuzhan Akdil'in psikolojik ve sosyal profilinin incelendiği, kendisiyle birebir görüşmelere dayalı bir de kitap mevcuttur. Bakınız. Adem Solak. Küresel Yolda Papaz Cinayeti. Hegem Yayınları. 2006.

taro 'Misyonerlik yapıyor ve özellikle kiliseye gelen gençlere para veriyordu. Dolayısıyla Oğuzhan'a 100 dolar vermediği için öldürüldü.' Hatta ve maalesef homoseksüellik kastedilerek 'Bazı kişisel ilişkilerinin olabileceği' yönünde iddialar ortaya atılmıştı. Ancak bunların gerçekliğinin olmadığı anlaşılacaktır.

Yönlendirilme Var mı?

Ancak bu yaştaki bir çocuğun psikolojik olarak motive edilmesinin çok kolay ve mümkün olması tespiti, hatta bazı hedeflere yönlendirilebileceği kaygısı her zaman geçerlidir. Özellikle internette kurduğu iletişimlerde kimlerle tanıştığı, ona ne gibi fikirler empoze edildiği ortaya çıkarılamamıştır.[412] Daha sonra Hrant Dink olayında saptanacağı gibi arada 'yönlendirici ağabeyler' söz konusu olabilir miydi?

Katil O Değil!

Ancak ilginç ve 'şoke edici' bir iddia daha vardı. Bu iddiaya göre cinayeti Oğuzhan Akdil işlememişti! Saklanan görgü tanığı ve olaydan sonra dövülüp tehdit edildiği gerekçesiyle öldürülme korkusuyla Trabzon'u terk eden Gülhan Kılıç'ın ifadelerine dayandırılan haberde şunlar geçmekteydi: Peder Andrea 4 gün önce İtalya'dan dönmüştü. Saat 11.00'de Hıristiyanlara yönelik ayinde 8-9 cemaat vardı. Bir saat süren ayinden sonra cemaatle birlikte yemek yedik. Daha sonra kilisenin ziyaret saati geldi ve kiliseyi ziyarete açtık. Ben Peder'in isteği üzerine dua ediyordum. Bu daha önce kilisede hiç görmediğim 3 kişi geldi ve alaylı bir tavırla aralarında konuşup kilisede cep telefonlarıyla fotoğraf çekmeye başladılar. Bu arada benim de fotoğraflarımı çektiler. Bunun üzerine Peder Andrea onları kişilerin fotoğraflarını çekmemeleri yönünde uyardı. Grup alaylı bir şekilde 'Tamam'

412 Olaydan sonra Oğuzhan'ın 'Karadeniz Teknik Üniversitesi'nde bazı 'büyük ağabeyler' ile görüştüğü öne sürülmüş ama bir bulgu tespit edilememiştir.

diyerek dışarı çıktı. Ancak birkaç defa daha içeriye girip çıktılar ve fotoğraf çektiler. Hareketleri şüpheliydi ve pederi de beni de tedirgin etmişlerdi."

"O Ses Bir Çocuğa Ait Değildi!"

Rahip Santoro'nun bir süreliğine içeriye geçmesinden sonra 3 kişilik grubu takibe aldığını belirten Gülhan Kılıç tanık olduğu cinayeti de şöyle anlattı: "Bir yandan duaya devam ederken bir yandan da içeri girip çıkan bu 3 kişilik grubu takibe aldım. Bir süre sonra Peder döndü ve dizlerinin üzerinde duaya başladı. Kısa bir süre sonra da bana İtalyanca 'Gülhan yere yat' diye bağırdı. Hemen kendimi yere atıp kapıya doğru baktığımda bir kol ve kocaman bir silah gördüm. O anda kalın ve gür bir ses 'Allahüekber' diye bağırdı ve iki el ateş etti. Birkaç saniye dizlerinin üzerinde direnen Peder Andrea daha sonra yere düştü. Saldırgan ise yine 'Allahüekber' diyerek avluda da bir el ateş ederek kaçtı. Önce kilise kapılarını kilitledim. Ardından dışarıya çıkıp yardım istedim ve geri döndüm. Peder Andrea'nın ağzından kan gelince öldüğünü anladım. Silah o kadar güçlüydü ki kurşun Peder'in sırtından girip göğsünden çıkmış ve kucağındaki kitabı delmişti." Olaydan sonra emniyette ifade verdiğini ve saldırıdan önce kiliseye defalarca girip çıkan 3 kişinin de tanık olarak ifadesinin alındığını söyleyen Kılıç, "O gün gördüğüm kol ve 'Allahüekber' diye bağıran ses asla 16 yaşındaki bir çocuğa ait değildi. O cinayeti 16 yaşındaki bir çocuğun tek başına işlemesi mümkün değil. O çocuk ve ailesi organizasyonun bir parçası. Oysa bu cinayet arkasındaki büyük güçlerce organize bir şekilde çok iyi planlandı ve tam kilisenin kapanacağı saate ayarlandı" diye konuştu.

Tanık Kılıç robot resim konusunda da farklı konuşuyor: "Kiliseye ziyaret için gelen o üç genç, yer tespiti yaparak dışarıya bilgi verdiler. İfadelerinde de O.A.'nın kendilerine 'Rahibi öldüreceğim' diyerek silahını gösterdiğini söylediler. Robot resim de onla-

rın verdiği eşkâle göre çizildi ve O.A. öyle yakalandı. Dışarıda birisi papazı vuracağım diyor ama onlar bu olağanmış gibi ziyaret için içeriye girip fotoğraf çekiyor. Bu normal bir durum değil. Cinayetin arkasında büyük güçler var ve organize bir şekilde gerçekleştirildi. Cinayetten sonra tatbikat da yapılmadı. Yeni bir Ağca yaratılmak isteniyor.[413]

Sonuçta olan bir rahibin hayatına mal olmuş, Türkiye uluslararası kamuoyu önünde 'Hıristiyanları koruyamayan' bir ülke durumuna düşmüş ve bir gencin de hayatı daha tam başlamadan sönmüştür. Oğuzhan Akdil halen toplam 18 yıl 10 ay kesinleşmiş hapis cezası ile cezaevinde yatmaktadır.

413 Rahip Cinayetinde Yeni İddialar. Kaynak Sabah. Aktaran: www.gundem.info. 05.09. 2006

(19 Ocak 2007)
Agos Gazetesi Yayın Yönetmeni Hrant Dink: Geliyorum Diyen Cinayet!

"Bu tehditler ne kadar gerçek, ne kadar gerçek dışı? Doğrusu bunu bilmem elbette mümkün değil. Benim için asıl tehdit ve asıl dayanılmaz olan, kendi kendime yaşadığım psikolojik işkence... Bu işkencenin bir yanı merak, bir yanı tedirginlik. Bir yanı dikkat, bir yanı ürkeklik. Tıpkı bir güvercin gibiyim... Onun kadar sağıma soluma, önüme arkama göz takmış durumdayım. Başım onunki kadar hareketli... Ve anında dönecek denli de süratli."

Hrant Dink - 'Ruh Halimin Güvercin Tedirginliği'. AGOS. 10 Ocak. 2007

Hrant Dink 15 Eylül 1954'te Malatya'da doğdu. Anne ve babası Sivaslıydı. 1961'de İstanbul'a taşındıktan sonra ayrıldılar. Hrant iki kardeşi ile birlikte Gedikpaşa Ermeni Yetimhanesi'ne yerleşmek zorunda kaldı. Liseyi bitirdikten sonra İstanbul Üniversitesi Fen Fakültesi Zooloji Bölümü'ne gitti. Ardından yetimhanede birlikte büyüdükleri eşi Rakel Dink ile evlendi. O yıllarda Türkiye'deki siyasi çatışmalardan etkilendi ve solda yer aldı. Türkiye Komünist Partisi/Marksist-Leninist (TKP/ML) saflarında bulundu. Yakalandığı zaman örgüt ile Ermeni cemaati ilişkilendirilmesin diye ismini mahkeme kararı ile 'Fırat' olarak değiştirdi.

Hayatını kardeşi ile birlikte açtığı yayınevi ve kırtasiye işiyle sürdürdü. Tuzla Ermeni Çocuk Kampı'nın yöneticiliğini yaptı.

1996 yılında Agos gazetesini çıkarmaya başlayan Hrant Dink, kısa sürede gazeteyi Ermeni toplumu ve Türk toplumu arasında bir 'köprü' olarak geliştirmeyi başardı.[414] Etnik kimliği öne çıkarmayan, barışçı ve insancıl söylemiyle gazete kısa sürede dikkate alınan bir yayın organı haline geldi. Cemaatin o güne dek patrikhane ve sadece Ermenice ile sınırlı gazeteciliğinin haricinde ilk defa farklı bir örnek ortaya koydu. Ancak zamanla Hrant Dink Ermeni cemaati içinde öne çıkmaya, fikirleri dikkate alınan bir insan olmaya başlayacaktı. Giderek aslında hiç de 'sivri' olmayan düşünceleri bile muhtelif çevreleri rahatsız edecek ve şoven tepkileri üzerine çekecekti. Hakkında adeta bir linç kampanyası başlatılacaktı.

'Türklüğe Hakaret' Davası İle Başlayan Süreç

2002 yılında Urfa'da verdiği bir konferansta "Ben Türk değil Türkiyeliyim ve Ermeniyim" dediği için 'Türklüğü aşağılamaktan' yargılanarak beraat etti. 13 Şubat 2004'te yayımlanan bir makalesindeki "Türkten boşalacak o zehirli kanın yerini dolduracak temiz kan, Ermeninin Ermenistan'la kuracağı asil damarında mevcuttur" sözleri nedeniyle 301. maddeden 'Türklüğe hakaret' suçlamasıyla yine yargılandı ve bilirkişi raporuna rağmen 6 ay hapis cezası aldı. Ancak cezası ertelendi. Dink, bu dava için AİHM'ye başvurmaya hazırlanmaktaydı. Ayrıca hakkında başka davalar da mevcuttu. Ermeni diyasporasının aksine Hrant Dink, son derece ılımlı, 'soykırım' lafına karşı dikkatli bir dil kullanmaktaydı. Ayrıca 1915'te yaşananlardan dolayı esas olarak Batılı

414 Kendisiyle o yıllarda bir de röportaj yapmıştım ayrıca Ermeni cemaatiyle ilgili bir araştırma-haberime oldukça yardımcı olmuştu. Son derece güzler yüzlü, hoşsohbet, dost canlısı bir insan izlenimi bırakmıştı bende. Sonra birkaç defa bir iki kokteyl ya da basın toplantısında karşılaşmıştık kendisiyle, hal hatır sormuştuk. Öncelikle bu toprakların insanıydı. Bence yurduna bağlıydı da. Toprağı bol olsun...

emperyalist devletleri sorumlu tutmaktaydı. O kadar ki, Avrupa Parlamentosu'nda düzenlenen 'Geçmişin Geleceği: Türkiye'deki Ermeniler' konulu konferansta, Ermeni diyasporası temsilcisinin kendisini 'Türkiye'nin rehinesi' olarak tanımlayan sözleri üzerine; "Biz Türkiye Cumhuriyeti vatandaşıyız. Böyle algılarız ve böyle davranırız. Dışarıdakiler içeridekilerin hamisi kesilirse devlet ve toplum da azınlıkları dışarının uzantısı olarak görür" cevabını vermişti.

Adım Adım Gelen Cinayet

Ne var ki Hrant Dink kendini nasıl konumlandırırsa konumlandırsın onu ölüme götüren süreç işlemeye başlamıştı bir kere. Adeta adım adım gelen bir cinayetti bu. Suikast bağıra bağıra geliyor ancak hiçbir somut önlem alınmıyor dahası Dink'i adeta önce kamuoyu önünde linç ettirecek ardından da fiilen tetiği çektirecek süreç işliyordu.

Cinayet sürecinin ilk işaretleri aslında 6 Şubat 2004'te AGOS'ta 'İlk Türk Kadın Pilotu' olarak bilinen Sabiha Gökçen'in '1915 katliamı sonrasında evlat edinilen Ermeni çocuklarından biri' olduğunun yazılmasından sonra başlamıştı. Ardından bunu Hürriyet'in manşetine taşımasıyla konu ayrı bir önem kazandı. Bunun üzerine onu Genelkurmay'ın 'İlk Türk kadın pilotun kökenini tartışmanın milli bütünlüğe ve toplumsal barışa katkısı olmayacağı' yönündeki açıklaması izledi. Genelkurmay açıklamasından iki gün sonra Dink İstanbul Valiliği'ne çağırıldı. Emniyetten Sorumlu Vali Yardımcısı Ergun Güngör'ün odasında, iki MİT görevlisinin 'hayatının tehlikede olduğunu' ima etmesiyle iş ayrı bir 'ciddiyet' kazandı.

Onu, cumhuriyet savcılığının, bir yazısından ötürü Dink'e 301'den dava açması takip etti. Beraberinde Ülkü Ocakları'nın AGOS gazetesi önünde 'ya sev ya terk et' gösterisi düzenlemesi gündeme geldi. Dönemin Ülkü Ocakları İstanbul İl Başkanı ve

daha sonra Ergenekon sanığı olacak olan Levent Temiz, "Hrant Dink bundan sonra bütün öfkemizin ve nefretimizin hedefidir" şeklindeki konuşması izledi. Bütün bunları Avukat Kemal Kerinçsiz'in öncülük ettiği 'Büyük Hukukçular Derneği'nin yeni bir şikâyet kampanyası takip etti. Dava duruşmasında saldırganlar mahkeme koridorunda Dink'e vurmaya kalkıp Dink'i 'hain' ilan ettiler. Ardından yeni bir tehdit geldi. Bursa'dan Ahmet Demir adlı bir kişi Hrant Dink'e 'Gestapo Türk' imzalı tehdit mektubu yollamıştı. Bütün bunlardan sonra olayın Trabzon ayağı başladı. Trabzon İstihbarat Şube Müdürlüğü hem İstanbul'a hem de Emniyet'in tepesine, İstihbarat Daire Başkanlığı'na yolladığı 17 Şubat 2006 günü 'Dink'e suikast yapılacağını' bildiren istihbarat bilgisi gündeme geldi.[415] 16 Mayıs 2006 günü Hrant Dink doğrudan saldırıya uğradı. Önce ona 'şerefsiz, hain' diye bağıran yaklaşık 50 kişilik grup, mahkeme salonunda Hrant'ın avukatlarına bozuk para ve çakmaklar attı, Dink duruşmada söz aldığında Kerinçsiz kalkıp, "Sus, yeter artık" diye haykırdı, ayrıca çıkışta Dink'e tükürmeye, vurmaya çalışacaklardı. "Gel de temiz Türk kanını gör, bakalım kimin kanı daha temiz", "Seni şimdi hükümet koruyor, sonra kim koruyacak" diye bağırdılar.

Bu süreçte jandarmaya muhbirlik yapan enişte Coşkun İğci, bağlantıda olduğu jandarma istihbarat görevlileri Okan Şimşek ile Veysel Şahin'e, Yasin'in Dink'e suikast planlarından söz etti. Aldıkları bilgiyi üstleri Yüzbaşı Metin Yıldız'a ilettiler, o da komutanı Albay Ali Öz'e aktardı. Ali Öz konuyu kapattırdı. Suikasttan kısa bir süre önce Ocak 2007'de Yasin Hayal suikast silahı için mermi arıyordu. Attığı SMS mesajı (7.65 mermi lazım) polisin elindeydi. Trabzon Emniyeti daha sonra bu mesajı tahrif edecek, savcılardan gizlemeye çalışacaktı. Bu sırada ilk katil

415 Trabzon İstihbarat Şube Müdürü Engin Dinç, yazıyla yetinmemiş, İstanbul'daki İstihbarat Şube Müdürü Ahmet İlhan Güler'i telefonla arayıp bizzat görüşmüştü. Cinayetten sonra bunu açıklayacaktı. Ancak İstanbul Emniyet Müdürü Celalettin Cerrah, bu yazıdan haberinin bile olmadığını iddia edecekti.

adayı belirlenmişti.[416] Erhan Tuncel polise bunu da bildirecekti. Sonunda adım adım o meşum güne gelinecekti.

Günün En İşlek Saati Şişli Halaskârgazi Caddesi Üzeri

19 Ocak 2007 günü saat 15.00 civarında Şişli Halaskârgazi Caddesi üzerindeki Agos gazetesinin bulunduğu binanın önünde bir kişi 7.65 çapındaki tabancayla 3 el ateş edilmek suretiyle öldürülecekti. Maktulün cesedi yere kapaklanmış şekilde yatarken saldırgan kalabalığa karışıp hızla uzaklaşacaktı.[417] Vurulan, Agos Gazetesi Yayın Yönetmeni Ermeni asıllı vatandaşımız Hrant Dink'ti. Olay duyulur duyulmaz tüm yurtta büyük bir infial yaratacak ve televizyonlar yayınlarını kesip olayı haber vereceklerdi.

Yapılan ilk araştırmaya ve görgü tanıklarının ifadelerine göre ateş eden genç, beyaz bereli biriydi.[418] Daha sonra çevredeki güvenlik kameraları taranacak ve beyaz bereli[419], kot pantolonlu, kirli sakallı 17-18 yaşlarında, 1.70-1.80 boylarında bir erkeğin koşmakta ve belindeki bir nesneyi tutmakta olduğu saptanır. Bu, katil zanlısıdır. Ancak polisin veritabanında bu eşkâle uygun bir kimlik saptanamaz. Olay kilitlenmişe benzemektedir.

---

416 Erhan Tuncel'in beyanına göre Yasin Hayal önce cinayeti bizzat kendisinin işleyeceğini söylemiş, sonra Zeynel Abidin Yavuz isimli bir başka tetikçi bulduğunu belirtmişti. Fakat Yavuz Trabzon'dan uzaklaşacak, Yasin Hayal onun yerine bir başkasını aramaya başlayacaktı.

417 Daha sonra anlaşılacağı üzere saldırgan aynı gün bir saat kadar önce gazeteye bizzat gelerek Hrant Dink ile görüşmek istediğini söylemiş, Dink'in yerinde olmaması üzerine dışarı çıkmış, bir süre oyalanmış hatta bir internet kahvesine gidip cetleşmiş, sonra dönüp bankadan çıkan Dink'e ateş açmıştı. Bu arada Yasin Hayal'in anlatımına göre, Samast, aramasında 'Darlandım abi, sıkılıyorum. İçeri girip birkaç gazeteci vurabilirim' diyecek Hayal ise "Türklüğe hakaret eden Hrant Dink'tir. Bundan başka kimseye zarar verme" diye konuşacaktı. Samast polis ifadesinde, "Eğer Dink'i gazete binasında bulsaydım orada silah sıkarak öldürecektim" diyordu.

418 Bir tanığın ifadesine göre saldırganlar 2 kişi idi. Ancak bu iddia bugüne kadar ispatlanamadı.

419 Hatta medya beyaz bereli Burakhan T. isimli bir başka genci 'katil' diye lanse edecek, sonra bu genç polise teslim olup ilgili kişi olmadığını ispatlayacaktır.

Ancak kısa bir süre sonra televizyonlardaki görüntüleri izleyen babası Bahattin Hayal görüntülerdeki kişinin oğlu Ogün Samast olduğunun farkına varır ve polise giderek durum hakkında yetkili makamları bilgilendirir. Buna göre Ogün Samast Trabzon'dan istanbul'a gittiği dayılarının veya akrabalarının yanında olabileceği saptanır. Belirlenen adreslere baskınlar yapılır ancak cinayetin işlendiği akşam dayısında kaldığı, sabah ise ayrıldığı anlaşılır. Zanlı olaydan 32 saat sonra Samsun Otogarı'nda polis ve jandarma[420] tarafından yakalanarak gözaltına alınır.[421] Tetikçi Samast ilk ifadesinde Hrant Dink'i "Türk kanı pistir" dediği için öldürmeye karar verdiğini söyleyecek, cinayeti tek başına işlediğini öne sürecek, "Atış talimi yapanların arasında iyi silah kullandığım ve iyi koştuğum için seçildim. Silahı Yasin Hayal verdi, 'Gazan mübarek olsun' diyerek uğurladı" diyecek ve pişman olmadığını belirtecekti.[422]

'Örgüt Yok!'

Peki kimdi bu Ogün Samast? Trabzon'un Pelitli beldesinde doğup yaşayan, ortaokulu tamamlayamamış, belde takımında futbol oynayan, zamanının büyük bölümünü internet kafelerinde geçiren, anksiyete içinde, isyankâr yapıda, aidiyet duygusu arayışı içinde bir gençti. Bu arada Samast'ın Nizam-ı Âlem ve Ülkü Ocakları ile ilişkisi olduğu iddia edilecek ancak eylemle arada bir bağlantı saptanamayacaktır.[423]

---

420 Daha sonra ortaya çıkacağı üzere Samsun'da jandarma ve polisler zanlı ile Türk bayraklı fotoğraf çektirecekler, adeta kahraman muamelesi yapacaklardı. Hatta Samsun'da gözaltı İstanbul polisinin ve savcılığın devredışı çıkartılmak istenmesine yorulacaktı.

421 Üzerinden olayda kullandığı 7.65 çapındaki tabanca, bu tabancaya ait 7'si şarjörde toplam 15 mermi, beyaz beresi, cep telefonu, sim kartı, (bu kart nedense tutanaklara geçirilmeyecekti) otobüs bileti ve 1 TL çıkmıştır.

422 Daha sonraki ifadelerinde ise pişman olduğunu söyleyecekti.

423 Tam bu noktada kendisi de şüpheli bir helikopter 'kazası'na kurban gidecek BBP Genel Başkanı Muhsin Yazıcıoğlu'nun "Bizim tarlayı sürmüşler" şeklindeki açık-

Ne var ki aslında Ogün Samast bu işte 'yalnız' değildi. Olayda her ne kadar resmi ağızlardan daha ilk anda "Örgüt yok" açıklaması yapılsa[424] da bazı 'yönlendirici kişiler' vardı. Samast haricinde suikastta bir şekilde birbiriyle bağlantılı veya 'tanış' isimler ise şöyleydi:

Erhan Tuncel: Karadeniz Teknik Üniversitesi öğrencisiydi. Suikastın en tepede görünen 'ağabey'i. Samast'ı ve Hayal'i azmettirmekle suçlanıyordu. Önce 'polis muhbiri' olduğu, sonra jandarma adına da muhbirlik yaptığı, ardından da MİT'le ilişkili olduğu iddia edildi. Erhan Tuncel'le Hayal'in yolunun, Büyük Birlik Partisi (BBP) Trabzon İl Örgütü'nde[425] kesiştiği söyleniyordu. KTÜ'lü Tuncel, Hayal'in doğduğu ve büyüdüğü Pelitli Mahallesi'nde ev tuttu. Tuncel'i, dönemin Trabzon Emniyet Müdürü Ramazan Akyürek, 'ücretli muhbir' olmaya ikna etti. Ayrıca Erhan Tuncel'in olaydan yarım saat sonra polis memuru Muhittin Zenit'le konuştuğu saptanacaktı. Hrant Dink'in fotoğraflarını internetten bulup verenin de o olduğu ileri sürüldü. İlginçtir, Yasin Hayal ise ifadesinde Erhan Tuncel'i sürekli korudu. "Bu eylem tamamen benim ve Ogün tarafından planlanmış ve gerçekleştirilmiştir. Ben bu olayın faili meçhul kalacağını düşünüyordum" şeklinde ifade verdi. Başka bir soru üzerine ise Erhan Tuncel ile ilgili, "Kendisi de Hrant Dink'in öldürüleceğini biliyordu. Benden çekindiği için beni engelleme çabası içerisine girmedi" şeklinde konuştu. Tuncel cinayetten sonra önce gözaltına alınıp sonra serbest bırakılmıştı. Arkadaşı Uzundal'a bu durumu "Dün gece Emniyet Müdürlüğü'ndeydim, yakalanan şahısların ifadelerini okudular. Benim fikrimi aldılar. Ve bıraktılar" diye açıklamıştı.

---

laması manidardır.

424 Örgüt ilişkisi adına tek olay Türk İntikam Tugayı (TİT) adına bir mailin gönderilmesi oldu. Ancak yakalanan şahısların bu yönde ilişkisi tespit edilemedi.

425 Erhan Tuncel'in birlikte çektirdikleri bir fotoğraftan dolayı Muhsin Yazıcıoğlu'nun koruması olduğu da iddia edilecekti.

Yasin Hayal: Cinayeti Samast'la birlikte planladıklarını ve 'azmettirici' olduğu iddia edildi. Daha önce McDonald's'ı bombalamaktan hükümlüydü. Söz konusu ekibin içinde hep agresif davranışlarıyla öne çıktı. Pelitli beldesinde simitçilik yapıyordu.

Tuncay Uzundal: Erhan Tuncel'in ev arkadaşı olan Uzundal'ın Ogün Samast'a cinayet sırasında üzerinde bulunan Türk bayrağını verdiği öne sürüldü. Ahmet İskender ifadesinde 'Tuncay' isimli bir kişinin Samast'ı bordo Kartal marka bir otomobille otogara götürdüğünü iddia etmişti. Tuncay Uzundal, aynı zamanda Erhan Tuncel'in MİT'le de ilişkisi olduğunu iddia ediyordu. Uzundal'ın anlatımlarına göre, ev arkadaşı Tuncel, resmi polis araçlarında geziyordu ve MİT üyesi İhsan K. isimli kişi aracılığıyla bir arkadaşını teşkilata sokmaya çalışmıştı.

Mustafa Öztürk: Trabzon Alperen Ocakları'nın eski başkanıydı. Öztürk, Erzurum'da yakalandı ve tutuklandı. Mustafa Öztürk'ün bir arkadaşına, "Bu Hrant işini biz yapacaktık ama başkasına verdik. Onlar da eline yüzüne bulaştırmış" dediği ileri sürülüyor. Olay olduğu esnada Karadeniz Teknik Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi İşletme Bölümü son sınıf öğrencisiydi.

Yaşar Cihan ve oğlu Bahadır Cihan: Trabzon BBP İl Başkanı Yaşar Cihan ve oğlu Bahadır Cihan, soruşturma kapsamında gözaltına alındılar ancak savcılıkça serbest bırakıldılar.

Ersin Yolcu: Samast ve Hayal'in Pelitli'den arkadaşı. Samast ifadesinde, Ersin'in kendisini "Gazan mübarek olsun" diyerek uğurladığını anlatmıştı.

İrfan Özkan: Hayal'i, bombalama eyleminden sonra evlerinde saklamakla suçlandı.

Veysel Toprak: Yasin Hayal'i McDonald's'taki bombalı olayı sonrasında evinde sakladığı ve suç işlemek için kurulan örgüte yardım ettiği iddiasıyla tutuklandı.

Muharrem Kahveci: Tetikçi Samast'ın Bursa'daki chat arkadaşı. Olaydan sonra kutlama mesajı geçtiği iddia edildi. Savcılık sorgusundan sonra serbest bırakıldı.

Halis Egemen: BBP MKYK Yedek Üyesi. Yasin Hayal'e avukat bulan isim. Dink cinayetinden iki ay sonra Trabzon'da gözaltına alınıp serbest bırakıldı.

Zeynel Abidin Yavuz: Samast'tan önceki tetikçi olarak belirlendiği ortaya çıktı. Hayal ile Dink'i öldürme planları yaptıklarını ifadesinde kabul etti.

Salih Hacısalihoğlu: Erhan Tuncel'in ev arkadaşıydı. BBP'nin Trabzon'daki belediye başkan adayı Ali Kemal Hacısalihoğlu'nun oğlu. Ogün Samast'a, cinayette kullandığı mermileri verdiği öne sürüldü.

Ahmet İskender: Trabzon'da gözaltına alındı. İfadesinde zanlıların Pelitli'deki kırtasiye dükkânını kullandığını, cinayetten haberi olduğunu kabul etti.

Sonuç

İnanılmaz ama öyle anlaşılıyordu ki, Hrant Dink'in vurulacağını neredeyse Pelitli'deki arsada top oynayan küçük çocuklar bile biliyordu. Devletin istihbarat örgütleri ise bu cinayetin istihbaratını önceden ve defalarca aldıkları halde[426] nedense somut bir önlem almamışlar, rutin yazışmalar,[427] basit kontroller dışında fazla bir şey yapmamışlardı. Başta polis olmak üzere, jandarma ve MİT'in bir şekilde olaydan haberdar oldukları anlaşılıyor. Bunların anlaşılması ve açığa çıkmasından sonra ise topu birbirlerine atmaktan başka bir tavır sergilememiş görünüyorlardı.

426 Aslında bu noktada Erhan Tuncel görevini fazlasıyla yapmıştı. Tam 17 kez polise suikastın kimler tarafından işleneceği bilgisini ayrıntılarıyla iletmişti. Kimse doğru düzgün kılını bile kıpırdatmadı.

427 Trabzon emniyeti ve İstanbul emniyeti arasında yazışmalar yapılmış, tehdidin ciddiyetine rağmen bir adresin kontrol edilmesi dışında hiçbir somut adım atılmamıştır.

O kadar ki Dink korumaya alınsaydı bugün yaşıyor olabilirdi. Göz göre gelen bu cinayetin en önemli yanı budur ve en hafifinden bir devlet reflekssizliği ve zaafına işaret etmektedir. Bu yönde hiçbir tedbir alınmadığı gibi ihmali olan yöneticiler hakkında da neticeye giden bir soruşturma açılıp kimse cezalandırılmadı. Hele İstanbul Vali Yardımcısı'nın istihbaratçılar tarafından uyarılmasından sonra somut hiçbir adım atılmaması tam bir skandaldı. Eğer gereken önlemler alınsaydı hem bir aydınımızı kaybetmez hem de Türkiye'yi zor durumda bırakabilecek bir sürecin önü daha baştan kesilmiş olabilirdi.

Ama aydınlarını hiçbir zaman önemsememiş, onları çakallara yem etmiş bir devletten bu beklenebilir miydi? Bu da ayrı ve acı bir soru herhalde, ayrıca utanç vesilesi olarak hafızalarımızı zorluyor.

Zaten Yasin Hayal'in "Ben bu olayın faili meçhul kalacağını düşünüyordum" demesi de o güne kadarki pratikten çıkardığı bir beklentiydi herhalde.

(17 Mayıs 2006)
Kaos Amaçlı Tüzel Suikast:
Danıştay Baskını

Suikastların kişileri hedeflediği doğrudur. Ancak bazen kişilerle kurumlar, özel kişilerle tüzel kişiler iç içe geçerler. Bu tarz suikastlar eğer daha büyük ve zincirleme bir planın parçasıysa böyledir. O kadar ki sonuçta insanlar ölse bile o ölümler adeta gölgede kalırlar ve yapılan suikast başka adlarla anılır. Örneğin Danıştay saldırısında Hâkim Mustafa Yücel Özbilgin öldürüldüğü ve 4 Danıştay üyesi de yaralandığı halde olay 'Danıştay baskını' olarak tanımlanmakta, saldırıya uğrayanların isimleri bile kolaylıkla hatırlanmamaktadır. Zaten saldırgan Alparslan Arslan'ın özellikle bir kişiyi hedef seçerek değil, o esnada toplantı yapan Danıştay üyelerini bir anlamda rastgele hedeflemesi bu yüzdendir. Sırf bu durum bile göstermektedir ki, suikastlar bazen kurumsal hedefli yapılır. Daha doğrusu böylelikle o kurumun temsil ettiği değerler, kavramlar, statüler hedefe konularak o değer ve kavramları benimseyen kesim yahut kitleler hedeflenir. İşte yakın tarihimize sarsıcı bir şekilde geçen 'Danıştay baskını' da aynen böyle olmuştur.

17 Mayıs 2006 Çarşamba günü Ankara-Kızılay semtindeki Danıştay binasının 5. katı birdenbire patlayan silah sesleriyle sarsılacaktı. Danıştay'ın başkan ve üyeleri toplantı halindeyken içeri giren saldırgan odadakilere ateş ettikten sonra[428] dışarı çıkacak,

428 Olayda ölen Mustafa Yücel Özbilgin'in yanı sıra üyeler Ayla Gönenç, Kamuran Erbuğa, Ayfer Özdemir ve Ahmet Çobanoğlu da muhtelif yerlerinden yaralanırlar.

tabancasındaki mermiler bitince sakince yanında getirdiği çantasına koyacak ve merdivenlere yönelecektir. Ancak görevli polis memurunun müdahale etmesiyle, kısa süreli bir boğuşma yaşanacak ve sonra da üzerindeki Glock marka silahla birlikte yakalanacaktır.

Derhal derdest edilen saldırgan polis noktasına alınıp kimlik tespiti yapıldığında herkes şaşıracaktır. Şaşıracaktır çünkü karşılarındaki kişi tıpkı içinde oldukları kurum gibi hukuk camiasına ait Alparslan Arslan isimli bir avukattır. Alparslan Arslan, 09.40'ta binaya gelmiş, avukat kimliğini göstermiş, cüppesi giyinik olarak 5. kata çıkmış, doğrudan Başkan Mustafa Birden'in odasına yönelmiş, sekreterin engelleme çabasına rağmen içeri girebilmişti. Ne var ki Alparslan Arslan'ın binaya girişi ve hareketleri tespit edilemeyecekti. Çünkü ne gariptir ki o gün güvenlik kamera kayıt sistemi bir 'bozukluk dolayısıyla' birkaç gündür çalışmamaktaydı![429]

Saldırganın Danıştay binası yakınındaki Necati Bey Caddesi'ne arabasını park ettiği anlaşılır ve arabası da aranır. Ayrıca bir silah daha çıkarken ilaveten İstanbul Emniyet Müdürlüğü Araç Tanıtım Kartı, 'Ulusal Haber' basın tanıtım kartı ve 'Vatansever Kuvvetler Güç Birliği Hareketi Derneği'ne (VKGB) ait iki de kart çıkar. Bunların yanı sıra Osman Yıldırım adına kesilmiş iki adet 20 milyarlık senet ve Vakit gazetesine ait 'İşte o üyeler' başlıklı haberin kupürlerinin fotokopisi bulunacaktı.

Saldırgan Alparslan Arslan'ın saldırı esnasında tekbir getirdiği ileri sürülse de sonradan bunun doğru olmadığı ortaya çıkacaktır. Ancak yakalanma anında "Allah'ın askeriyiz" diye bağırması, ilk ifadesinde eylemi 'Danıştay'ın türban kararını protesto

429 Alparslan Arslan bir gün önce de binaya gelmiş, doğrudan 5. kata çıkmış, Mustafa Birden'in odasının kapısını zorlamış, görevlilerin ikazı üzerine ayrılmıştır. Bu görüntüler de kaydedilememiştir. Bu demektir ki şayet Alparslan Arslan olay anında yakalanmasaydı tespit edilmesi de zor olacaktı.

etmek için yaptığını' söylemesi olayda 'İslami örgüt bağlantısı'na yorulacak ve kamuoyunda böylesi bir kanaat oluşturulacaktır.

Nitekim 'sonuçlardan sebeplere' metodunu izlediğimizde eylemin yarattığı etkiler amacına ulaşmış görünüyordu. Olayın şokuyla ajite edilmiş laik kitleler "Mollalar İran'a" sloganları eşliğinde cenaze töreni esnasında hükümet üyelerine saldırmış, Başbakan Antalya'da[430] bir kavşak açılışına gitmek zorunda kalmış, hükümet 'katil' pozisyonuna düşmüş ve daha büyük oluşumlara adeta kapı aralanmıştı. İstenen ortam bir saldırı ile sağlanmıştı.

Saldırganların Profili Açık Veriyor!

Ne var ki zaman ilerledikçe bu konudaki kanaatler değişmeye başlayacak, başta Alparslan Arslan olmak üzere saldırganların 'profili' eylemin niteliğiyle uyuşmamaya başlayacaktı. Örneğin olayın 'tetikçisi' ve 'yönlendiricisi' görülen Arslan geçmişinde 'muhafazakâr/milliyetçi' görüşlere sahip olsa da tarif edildiği şeklinde bir 'dindar' olarak görülmüyordu. Yaşam biçimi, ilişkileri, arkadaş çevresi olayı motive ettiği söylenen saiklerle uyuşmuyordu. Marmara Hukuk Fakültesi öğrenciliği esnasında karıştığı olaylar daha ziyade 'Türk-İslam Ülkücülüğü' yaklaşımına daha uygundu. Bu eksende mahkemede yaptığı 'cumhurbaşkanı ve başbakandan şeriatı ilen etmesini, Genelkurmay'ın da buna direnmemesi' şeklindeki çağrısı bir inancın dile getirilmesinden çok, işin 'şov'u olarak algılanacaktı. Öte yandan Arslan –bu imajı vermeye çalışsa bile- bir 'meczup' da değildi. Daha çok ezberletilmiş ve çerçevesi çizilmiş bir 'rol'ü oynuyor intibaı veriyordu.

430 Hep ilgimi çekmiştir. Hatırlayan hatırlar. Ertesi günkü gazetelerde Başbakan'ın Antalya'daki kavşak açılışından dönerken uçağının iniş tekerlerinin kilitlendiği ve büyük bir düşme tehlikesi atlattığı yazılmıştı. Bu iki olayın zamandaşlığı ister istemez düşündürücü!

Cumhuriyet Bombaları

Ancak asıl fırtına Alparslan Arslan'ın Cumhuriyet gazetesine atılan bombalarla ilgisi olduğu ortaya çıktığında ve birbirini izleyen bir komplolar silsilesinin 'unsuru' olduğu anlaşıldığında kopacaktır.[431] Bu anlamda 'Danıştay baskını' olayı sadece aynı kadro tarafından gerçekleştirilmesiyle değil, hemen beraberinde amacındaki birlik bakımından da örtüşür görünüyordu.

Alparslan Arslan ve arkadaşları daha önce de Cumhuriyet gazetesinin 19 Nisan 2006 tarihli nüshasında yer alan ve Turhan Selçuk'un 'Türbanlı domuz AB yolunda' karikatürünü bahane ederek bir dizi saldırı düzenlemişlerdi. İlki 5 Mayıs 2006 gününde olmak üzere Cumhuriyet gazetesinin Şişli'deki merkezine gelen saldırganlar gazetenin bahçesine bir el bombası atacak ancak patlamayacaktı.[432] Aradan beş gün geçecek bu kez 10 Mayıs 2006'da bir bomba daha atılacak ama o da patlamayacaktı.[433] Ertesi gün yani 11 Mayıs'ta bir saldırı daha yapılacak ve bomba bu kez patlayacak ama kimseye bir zarar gelmeyecekti.[434] O esnada basında yer alan iddialara göre saldırganlar bombaları 'Allahüekber' diyerek atmışlardı. Nitekim daha sonra yakalanacak saldırganların şefi pozisyonundaki Alpaslan Arslan saldırıyı 'Türbanlı domuz karikatürü' ve 'inananlara hakaret' edildiği gerekçesiyle gerçekleştirdiğini söyleyecekti. Danıştay basını da bu saldırılar dizisinden 6 gün sonra gerçekleşecekti.

Faillerin eylemlerini 'İslam adına' yahut 'İslamcı bir örgüt' adına işlemediklerinin en somut kanıtı bizzat kendileriydi. Her

431 Bu olayların ayrıntılı analizi için Atilla Akar'ın 'Türkiye Komplolar ve Provokasyonlar Tarihi /Derin Yapının Parmak İzleri' kitabının 'Analiz: Paket Halinde Kaos Projesi/Deforme Kişilikler Üzerinden Operasyon (Cumhuriyet Gazetesi Bombalamaları, Danıştay Baskını, YÖK Saldırısı, e-muhtıra Süreci)' başlıklı bölümüne bakınız.

432 Sonradan ortaya çıkacağı üzere saldırganlar Tekin İrşi ve İsmail Sağır isimli kişilerdi.

433 Sonradan ortaya çıkacağı üzere saldırgan İsmail Sağır isimli kişiydi.

434 Sonradan ortaya çıkacağı üzere saldırgan Alparslan Arslan'dı.

ne kadar ortada bir 'İslami örgüt' var gibi görünüyorsa da aslında saldırganların ideolojik, mesleki ve özel yaşamları bunun aksini gösteriyordu. Dahası eylemlere katılan veya yardımcı olan kişilerin eylemleri 'inanç' saikinden çok, 'para' saikiyle gerçekleştirdikleri anlaşılıyordu. Tabii böylesi bir örgütlenmeye ise sağ veya sol örgütlerin tarihinde değil, ancak Gladyovari örgütlenmelerin tarihinde rastlanabilirdi. Diğer tür örgütler daha ziyade 'inanmış militanlar'ı eliyle bu tarz eylemleri gerçekleştirirlerken Gladyo türü yapılanmalarda özellikle 'eylemci' profili, mafya türü, yeraltı dünyasından beslenen, herhangi bir 'ideolojisi' olmayan, çetesel suç grupları içinde yer alan, işsiz güçsüz, ayak takımından 'lümpen' diyebileceğimiz, kriminal özellikli unsurlardan devşirilmekteydi. Bu olaydaki 'eylemci profili' de ikinci kategoriye gayet net olarak uyuyor görünmekteydi.

Arslan'dan sonra en dikkat çeken tiplerden biri ise Osman Yıldırım'dı. O da 1989'da 'namus meselesi'nden bıçakla 'adam öldürme', 1996'da silahla adam vurmaktan, 1998'de 'sahte kimlik düzenleme' olaylarından işlem görüyor. Ayrıca Alpaslan Arslan'ın üzerinde onun adına düzenlenmiş 20 milyar liralık iki senet çıkıyor. Kendi iddiasına göre Cumhuriyet'e bomba atılması karşılığında 500 bin dolar verileceğini iddia ediyor. Zaten kendisi de 'mafya, çete işleri ile uğraştığını', 'devletin rejimi ile bir sorunu olmadığını' söylüyor. Bunun yanı sıra çek-senet tahsilatı işleriyle uğraşmışlığı da mevcut görünüyor.

Onunla birlikte hareket eden diğer tiplere baktığımızda ise tablo daha da netleşiyor. Örneğin bunlardan biri Cumhuriyet'e bombayı atanlardan Tekin İrşi. Henüz 18 yaşında, Bostancı'da bir barda 'güvenlik elemanı' olarak çalışıyor. Bir yıl kadar önce 'ruhsatsız silah taşımak'tan yakalanıyor. Daha önceleri Osman Yıldırım ile birlikte kahvede kumar oynuyorlar. Kendi ifadesine göre 'hayatını kurtaracak kadar para verileceği' sözü üzerine bombayı atıyor. Osman Yıldırım ve Alparslan Arslan kendisine "Bu

işin meyvelerini hem bu dünyada hem öbür dünyada yiyeceksin" sözü veriyorlar. 'Öbür dünya'nın umurunda olmadığı malum, bu dünyaya ait koparabildiği tek para ise 50 YTL olabiliyor. Acınası ve komik bir durum! Ayrıca içki içen, (Arkadaşlarının iddiasına göre alkolik hatta uyuşturucu ve bali bağımlısı) belirgin bir siyasi görüşü olmayan, gazete bile okumayan, eğlenmeyi seven biri olarak tanımlanıyor. Olay sonrası bile Etiler'de bir Amerikalıya ait olduğu belirtilen Coco Bar isimli (kendisinin badyguard olarak çalıştığı) bir yerde buluşuyorlar. Tekin İrşi'nin daha önce ayrıca barmenlik de yaptığı biliniyor. Sanıklardan Erhan Timuroğlu ise kooperatif alacakları ile uğraştığını, bir tür çek-senet tahsilatçılığı yaptığını itiraf ediyor.

Diğer bombacı eylemcilerden İsmail Sağır'ın durumu da ondan farklı değil. O sadece diğerinden biraz daha fazla para alabiliyor: 150 YTL! Ayrıca Alparslan Arslan'ın kendisine '30 bin dolar para vaat ettiğini' ve 'amacının para olduğunu' açıkça söylüyor. Ayrıca Alparslan Arslan'ın 'bu eylemlerden sonra çok önemli yerlere geleceklerini' yani uzun vadeli çıkar önerdiğini de ekliyor. Sağır'ın, ayrıca hırsızlık, müessir fiil, darp, yaralama, silahlı müessir fiil, kasten yangın çıkarma, kesici aletle yaralama gibi hakkında 11 ayrı dava var. Saptanan telefon görüşmelerine göre Mersin'de hayat kadınlığı yapan Rus bir bayanla (Olga) dost hayatı yaşıyor, ayrıca başka kadınlarla da yatıp kalkıyor ve kokain ile 'cigara' (esrar) kullanıyor. Konuşmalarında bolca küfür geçiyor.

Görüldüğü üzere, hiçbirinin hayatına dini, İslami değerler yön vermiyor, doğru düzgün namaz bile kılmıyorlar. En ufak bir dini hassasiyetleri, kaygıları yok. Hayatlarına en ufak bir şekilde dini yaklaşımlar yön vermiyor, bulundukları ortamlar, alışkanlıkları, kurdukları ilişkiler dinen 'günah' sayılabilecek türden şeyler. Aksine hemen hepsi gerek kişisel geçmişleriyle gerekse de fiilen suç dünyasıyla ya doğrudan ilişkili ya da dirsek teması içinde

olarak görünüyor. Olaylar ve hayat karşısında tutum alışları dini referanslara dayalı değil, tersine son derece pragmatik ve çıkara dayalı yakınlıklar kuruyorlar. Olaya katılma nedenleri olarak ise hiçbiri 'dini gerekçe' sunmuyor ve umurlarında bile değil. Gerek kendilerini gerekse de birbirlerini böyle tanımlamıyorlar. Eyleme katılmalarındaki tek ortak nokta 'para unsuru' olarak öne çıkıyor.

Arslan hariç, hepsi doğrudan 'para vaadi' üzerine harekete geçiyor. Dolayısıyla 'türban' ya da 'domuz karikatürü' nedeniyle değil eylem yapmak, parmaklarını bile kıpırdatacak tipler olarak görünmüyorlar. Diğer bir deyişle alenen kullanılıyorlar. Dolayısıyla ortada bırakın 'İslami terör' amaçlı bir araya gelmiş, bu yönde sağlam örgütsel ilişkiler içinde olan kimseleri normalde bir çıkar olmadıkça birlikte tuvalete bile gidecek tipler değil. Kimliklerinin ana bileşeni herhangi bir dini değerden ziyade, tamamıyla maddi dünyanın sıkıştırmaları sonucu her şeyi yapabilecek, değer erozyonuna uğramış, lümpen özellikli ya da kriminal tipler olarak öne çıkıyorlar. Bunlar sistem dışına düşmüş, esas olarak ümitsiz, kendilerine bir 'çıkış yolu' (aslında onun bir 'batış yolu' olduğu gözüküyor!) bulabilmek için kriminal-emeklerini pazarlayan, kullanmaya ve kullanılmaya oldukça açık 'deforme' tipler olarak dikkat çekiyorlar. O yüzden bu tip kişiler seçilmiştir. Ancak evdeki hesap çarşıya uymayınca yani 'darbe beklentisi' gerçekleşmeyince bu kişiler kaderiyle baş başa bırakılmışlardır. Bunların herhangi bir inanç sistemi, ideoloji şu veya bu bir fikre ait olabileceklerine inanmak mümkün görünmüyor. Bunların üyesi olabilecekleri tek örgüt olsa olsa 'mafya' yahut 'Gladyo' olabilir!

Sonuç

Bütün bunların ışığında özellikle o günlerin konjonktürüne bakıldığında (Hükümetin zor durumda kalması, laik kitlelerin ayağa kalkması, ordunun göreve çağrılması, cumhurbaş-

kanlığı seçimleri, vb) bu 'kurumsal suikast'; gerçekte ucu muhtemel bir 'darbe planı'na bağlanan 'kaos' projesi için startı verilmiş bir eyleme daha çok benziyor. Eskiden İttihatçılarımız darbe yapmak için –daha delikanlıca!- bizzat kendileri Babıâli'yi basarlardı. Öyle anlaşılıyor ki şimdikiler 'dublör' kullanıyor!

NATO üyesi olduğumuzdan beri bu işlerin de "raconu" bozuluyor anlaşılan!

(18 Nisan 2007)
Malatya Zirve Yayınevi Katliamı

18 Nisan 2007 günü Hıristiyan hedeflere yönelik saldırıların üçüncüsü gerçekleşecekti. Malatya'dan gelen haberle birlikte Trabzon Rahibi Andrea Santaro ve Hrant Dink cinayetlerine bir yenisi eklenecekti. Türkiye gündemine bir anda bomba gibi düşen haber gerçekten ürkütücüydü. Buna göre aynı gün saat 13.00 sıralarında Malatya'da bir iş hanında bulunan ve Hıristiyanlıkla ilgili kitaplar basıp, İncil dağıtan 'Zirve Yayınevi'ne[435] bir saldırı gerçekleşmiş ve failler 3 kişiyi işkence ettikten sonra vahşice öldürmüşlerdi.

Malatya Niyazi Mısri Mahallesi'nde bulunan Ağbaba İş Hanı'nın 3. katına ihbarla gelen gelen polisler kapının açılmaması üzerine kırarak içeri girecekler ve korkunç bir manzarayla karşılaşacaklardı. O esnada halen içeride olan saldırganlar kurbanlarının ağızlarını havlularla kapatıp, el ve ayaklarını domuz bağı yöntemiyle bağlamışlar ve kıtır kıtır doğramışlardı. Olay yeri adeta bir kan gölüne dönmüştü. İki kişi ölmüş, biri halen hayat belirtileri gösterdiği için hastaneye yetiştirilecek ancak kurtarılamayacaktı. Hemen araştırmaya girişen polis önce mağdurların isimlerini tespit etti. Buna göre katliama maruz kalanlar Alman Tilman Geske, Necati Aydın ve Uğur Yüksel'di.

Sanıklar hemen kelepçelenir ve onlarında kimlikleri belirlenir. Söz konusu kişiler Abuzer Yıldırım, Cuma Özdemir, Salih

435 Yayınevi daha önce İncil dağıttıkları için ülkücü grupların protesto gösterisine maruz kalmıştı.

Gürler, Hamit Çeker'dir. O arada hanın dışında da bir şeyler olmaktadır. Polisler 3. kattan düşüp yaralanan bir kişiyle meşgul olmaktadırlar. Bu kişinin daha sonra kaçmaya çalışan ve olayda 'azmettirici' olduğu söylenen faillerden Emre Günaydın olduğu anlaşılacaktır.

Sonradan ortaya çıkacaktır ki saldırganlar, Zirve Yayınevi'ne iki ayrı grup halinde gelmişler, (İçlerinden ikisi daha önce de gelmiştir) sohbet edecek şekilde davranmışlar, daha sonra diğerlerinin de gelmesiyle yanlarındaki 3 kurusıkı tabanca ve 5 adet ekmek bıçağıyla içeridekileri rehin almışlar, el ve ayaklarını bağladıktan sonra işkence yapmışlar en sonunda da bıçakları önce kasıklarına ve vücudun diğer bölgelerine saplamışlar en nihayetinde de boğazlarını kesmişlerdir.[436]

Yakalanan zanlıların üzerinden çıkan ve hepsinin ailelerine hitaben yazdıkları anlaşılan mektuplar cinayetlerin işleniş nedenini de ortaya koymaktadır. Mektuplarda "Vatan için yaptık. Ülke elden gidiyordu. Dinimiz elden gidiyordu. Beşimiz kardeşiz. Ölüme gidiyoruz. Dönmeyebiliriz. Hakkınızı helal edin" denmekteydi. Zanlıların ifadelerine göre katillerle maktuller tanışıyorlar, aralarında para alışverişi yapılmış ve özellikle de Emre Günaydın bu işlerde en aktif durumda bulunuyordu. Diğerleri maktulleri Emre Günaydın'ın öldürdüğünü ve olayı da onun planladığını söylüyorlardı ayrıca.

Bu arada sanıklardan Emre Günaydın iyileşir ve ifadesinde olayı yapış amacını anlatır. Buna göre internette tanıştığı bir kişinin kendisine misyonerlik telkinleriyle Hıristiyanlık propagandası yaptığı, daha önce de Zirve Yayınevi'ne gidip geldiğini, Hıristiyanlık propagandası yaparak kendisini kandırmak iste-

436 Daha sonraki ayrıntılı otopsi raporunda "kalça, testis, anüs, bel, sırt, parmakların uzunlamasına ve kemiğe kadar defalarca kesildiği, boğazda boydan boya çok uzun açık yaralar olduğu ayrıca yemek ve soluk borularının darbelerle kesildiği" belirtiliyordu.

diklerini anladığını, bu nedenle onların amaçlarını anlamak için sorgulamak niyetiyle yayınevine geldiklerini, ancak tekrar ve sürekli Hıristiyanlığı övmeye başladıklarında kendilerini kaybedip onları öldürdüklerini" belirtir. Günaydın ayrıca 'Malatya'daki misyonerlik faaliyetlerinden rahatsız olduğunu, Malatya'da 50'ye yakın kilise evi olduğunu, yakalanmasa daha çok alınacak kelle olduğunu' belirtir.

Suikastçıların profiline baktığımızda hepsinin 18-22 yaş arası gençler olduğunu görmekteyiz. Bunların da daha önceki cinayetlerdeki failler gibi bazı ortak noktaları vardır. Vakitlerinin çoğu internet kahvelerinde geçmekte, lise öğrencisi olup, üniversiteye hazırlık dershanelerine gitmekte, maceraperest, milli ve manevi değerlere hassas, heyecanlı ve kimlik arayışında tiplerdir. Sanıkların diğer bir ortak noktaları ise hepsinin aynı özel yurtta kalıyor oluşlarıdır.[437]

Örgüt bağlantıları var mı?

Olayda en temel nedenin o esnalarda Türkiye'nin de gündeminde yoğun bir şekilde tartışılan 'Hıristiyan Misyonerler' ve 'Türk halkını Hıristiyanlaştırma çalışmaları' olduğu net olarak ortaya çıkmıştır. Ancak bu kişileri böylesi davranmaya iten asıl nedenler neydi ve en önemlisi de arkasında bir 'örgüt bağlantısı' var mıydı? Faillere kalırsa bu eyleme tamamıyla kendileri karar vermişti ama acaba arkalarında başka yönlendirenler, motive edenler bulunabilir miydi?

Bu konu bariz bir netliğe kavuşturulamasa da bazı 'şüphe çekici' noktalar öne çıkmaktadır. Örneğin ip, eldiven ve bıçak alacak parayı zor bulduklarını söyleyen bu gençlerden Emre Günaydın'ın sadece son 6 ayda 37, Abuzer Yıldırım'ın 34, diğer 3 sanığın ise 10 farklı cep telefonu kullandıkları saptanmış ve bu,

437 Sadece Emre Günaydın ailesinin yanında kalmakta, ayrıca tekvando eğitmenliği yapmaktadır.

teknik takipten kaçma arayışına yorulmuştur. Ayrıca duruşmalarda ortaya atılan iddialara göre sanıkların iki jandarma görevlisi ve bir öğretim üyesiyle irtibatlı olduğu, onların sanıkları yönlendirdiği söylenmiştir. Ayrıca telefonların geriye dönük araştırılmasında bazı üst düzey kamu görevlileriyle (savcı, polis, asker) ve bir siyasi partinin il yöneticisiyle görüştükleri saptanmış ancak çerçevesi anlaşılamamıştır.

Sonuç: Üç olay irtibatlı olabilir!

Bugün daha ziyade Ergenekon üzerinde yoğunlaşan şüphelerde yoğunlaşan bazı iddialar dikkate alınırsa sanıkların 'kendi başına hareket ettikleri' kuramı çökebilir. Ancak olay daha kuvvetli delillerle irtibatlandırılmaya muhtaç gibi görünüyor. Bununla birlikte Rahip Andrea Santaro, Hrant Dink cinayetleriyle en azından mental bir bağı olduğu ve dönemin konjonktürü dikkate alındığında olayın 'örgütlü' gerçekleşmiş olma ihtimali hiç de değerlendirme dışı sayılamaz görünüyor.

Bu konuda yakın bir zaman önce yaptığım değerlendirmeyi ise 'niçin' sorusuna paralel olarak buraya almakta yarar görüyorum:

"Bunları tek tek ayrı amaçları olan olaylar olarak değil de aynı darbe planlarının çok amaçlı versiyonları olduğunu düşünmeye başladım. Önce 5 Şubat 2006'da Trabzon'da Santa Maria Kilisesi Rahibi Andrea Santaro 16 yaşındaki O.A. tarafından Glock tabanca ile öldürüldü. "Hazreti Muhammed karikatürlerine kızdığı" şeklinde yansıtıldı. Hemen yanına "Annesi AKP'de yönetici" ibareleri iri puntolarla eklendi.

Bunların yanında gene Samsun'da Katolik Mater Doloroso Kilisesi Rahibi Pierre Brunisen'i tehdit eden 17 yaşında S.S. olayı var. İzmir'de Meryem Ana Kilisesi Rahibi Adriano Françini'yi bıçaklayan Ramazan Bay ise "Rahip Santaro ve Hrant Dink cinayetlerini işleyenlerin kahraman gibi gösterilmesinden etkilendim.

Ben de kahraman olacağımı düşündüm" şeklinde konuştu ve bir 'meczup' olarak tanımlandı. 2007 Nisanı'nda da Malatya'da Zirve Yayınevi katliamı bu işlerde gerçekten bir 'zirve' oldu. Ayrıca 2007'nin son günü Antalya'da bir rahip cinayeti girişiminin son anda önlendiği söyleniyor. Tabii Hrant Dink cinayeti ayrıca hepsinin üzerine tüy dikiyor.

Bana göre bu cinayetlerin hiçbiri 'bireysel' ya da 'münferit hadiseler' değildir. Tam tersine çok planlı, bilinçli ve belli bir amaç gözetilerek yapılmış eylemlerdir. Diğer bir dikkat çekici nokta hepsinin 16-20 yaş arası gençlerce işlenmesi. Demek ki birileri bu gençleri sırf bu amaçla motive ediyor, yönlendiriyor. Hemen hepsinde azmettirici 'ağabeyler' var. Bu ağabeylerin devlet görevlileri içinde temas ve bağlantılarının bulunduğu saptanıyor. Bazıları daha örtülü bazıları daha açık ipuçlarına sahip. Hemen hepsi şeklen 'dinci-milliyetçi kırması' diyebileceğimiz karışık motiflerden hareket ediyor. Ayrıca hepsi 'bireysel' hareketler gibi gösterilmek isteniyor.

Sonuçta şöyle bir imaj çıkartılmaya uğraşılıyor: Bakın işte, dinci yapılanmalar azgınlaştı, dinci fanatizm arttı ve bunlar hep AKP döneminde oluyor, ondan cesaret alan şeriatçılar azdı. Din ve inanç özgürlüğüne saygı göstermeyip katliama varan cinayetler işliyorlar. Hıristiyan yurttaşlarımızı veya görevlileri öldürüyorlar. Bu işlerin arkasında artan dinci dalga var." Olaya böyle baktığımızda Batı'nın da ve özellikle AB'nin dikkatini çekecek şekilde bir 'irtica' ve 'dinsel fanatizmin yükselişi tehlikesi'ni işaret ediyor. Nitekim bu yüzden Türkiye, BM'ye şikâyet ediliyor ve BM din özgürlükleri raportörleri ülkemizi sayılan nedenlerle takibe alıyor. Türkiye dinsel özgürlüklerin olmadığı ve 'İslamcı militanların sapır sapır Hıristiyan vurduğu' bir ülke konumuna düşürülüyor. Bunun yanı sıra '301. madde' ve 'soykırım' konularında da bir argüman olarak kullanılıyor.

O yüzden bu cinayetler zincirinin çok farklı tarihler ve amaçlarla işleniyormuş görüntüsüne rağmen hepsinin bu amaca hiz-

met ettiğini zannediyorum. Türkiye'ye yönelik Batılı istihbarat servislerinin yürüttüğü bir misyonerlik faaliyeti olmakla birlikte bu durumun gösterildiği gibi olmadığını zannediyorum. Ancak kamuoyu bu yönde şartlandırılarak bu cinayetlerin psikolojik altyapısının hazırlandığını düşünüyorum. Buradan yola çıkarak birileri bu gençleri eğiterek ve "Ülke misyonerler tarafından işgal ediliyor" diyerek "Ey Türk evladı, bunları kovmak ve cezalandırmak senin vazifendir. Hükümet hiçbir şey yapmıyor" diyerek bu insanların üzerine salmıştır. Bu çok 'milli vazife' gibi gösterilmekle birlikte aslında olayların Batı'nın planlarına uygun seyrettiğini, Batı'nın işine yaradığını söyleyebilirim.[438]

438 Atilla Akar. Derin Devlet. Siyah Beyaz Yayınları. İst. Nisan 2008. sf: 167-168.

EK: Profesyonel Bir Suikast Nasıl Tertiplenir?

Kitabı yazarken okura perspektif olması ve yaşananları bir de bu açıdan değerlendirmesi açısından profesyonel bir suikastın nasıl tertiplendiği konusunda bilgi vermeye çalışacağım. Böylelikle bir suikast nedir, nasıl yapılır, hangi aşamalardan oluşur, operasyonel hazırlanışı hangi süreçleri kapsar, kimler, nasıl 'görev' alır gibi konulara de kabaca cevap arayacağız. Tabiri caizse olayı bir de işin 'teknik' yönüyle değerlendirmekte yarar var. Böylelikle okurların profesyonel bir suikastla gelişigüzel bir cana kastetme eylemi arasındaki farkları kafasında netleştireceğini düşünüyorum.

Siyasetin en çirkin, en lanetlenesi yüzü olan 'suikast' adı üzerinde bir cana kastetme eylemidir. Ancak o da bir 'cinayet' olmasına rağmen 'suikast'ı sıradan cinayetlerden ayıran öldürülmesi hedeflenen kişinin diğer bütün öldürme nedenlerinin dışında doğrudan siyasi amaçla öldürülmesidir. (Hatta örneğin 12 Eylül öncesi olduğu gibi gündelik siyasi/ideolojik cinayetlerden bile ayrılır.) Bu tip saldırılarda hedefteki kişiye bir husumet duyulması bile şart değildir.

Fakat burada yine bir ayrım yapmak zorundayız. O da arkasında bir istihbarat servisinin, derin bir 'yapı'nın olduğu 'profesyonel suikastlar'la örneğin 'terör örgütleri' gibi başka 'odak'ların işlediği cinayetlerden amaç, lojistik ve kadro unsurları bakımından bariz farklar göstermesidir. (Elbette bir terör örgütü de çok 'profesyonelce' suikast işleyebilir ve 'dünya terör ve suikastlar tarihi' bunun örnekleriyle doludur.) Dünya suikastlar tari-

hine ve bu işin 'ilmini' yapan servislerin (Hatta bu iş bazı ülkelerde başkanlarının onayına kadar sunulan bir 'Licence To Kill/ Öldürme Yetkisi' prosedürlerine bile bağlanmıştır) ilgili ünitelerinin çalışma tarzlarına baktığımızda bir suikastın belli aşamalardan geçtiğini görüyoruz. Şimdi çok kabaca bu 'şema'ya bir göz atalım:

1) Karar Aşaması: Suikastçı odak belli siyasi planları doğrultusunda bir 'hedef' tespit eder ve bu iş için bir 'organizatör'ü görevlendirir. Emir genellikle 'yazılı' değildir yahut kriptolu olup hemen imha edilmesi şartına bağlanmıştır. Organizatör bu eylem için ya bir ekip oluşturur ya da elindeki hazır ekibi kullanır. Özel şartları gerektiren bir durum varsa örneğin 'keskin nişancı' yahut 'bombacı' alarak gerekirse ekibini takviye eder. Daha karmaşık durumlarda 'yan yardımcı elemanlar' da ekibe dahil edilebilir. Ekibin 'organizatör' dışındaki üst zinciri tanıması, bilmesi söz konusu değildir. Aradaki kontağı 'organizatör' sağlar.

2) Keşif ve Planlama: Genellikle profesyonel suikastlarda hedefteki kişiye ait bilgiler elde bir 'dosya' halinde hazır bulunmakla birlikte güncelleme veya teyit amaçlı bir ön istihbarat çalışması yapılır. Yoksa 'silbaştan' yapılıp bu bilgiler en kısa sürede temin edilir. Hedefteki kişinin evi, işyeri, geliş-gidiş saatleri, alışkanlıkları, koruması yahut silahı olup olmadığı, çevrede karakol bulunup bulunmaması, kişisel uyanıklık seviyesi hatta kurulacak senaryoya bağlı olarak 'psikolojik profili' bile dikkate alınır. Saldırı anını nasıl başlatmaları gerektiği, hangi noktada ya da noktalarda beklemeleri gerektiği kararlaştırılır. Eylem sonrası kaçış yolları ve araçları saptanır. Silah seçimi yapılır, duruma uygun çap ve modeller tespit edilir.

3) Eylem Timi ve 'Tetikçi' Seçimi: Hedef kişinin koruma seviyesine bağlı olarak tetikçi sayısı artabilir. Eğer yaya olarak değil de araba ile kaçılacaksa eylemden önce genellikle bir ya da iki araba çalınır ve çalıntı araba kullanılır. Tetikçiler için

peruk, gözlük, takma bıyık veya sakal gibi aksesuarlar da kullanılabilir. Biri arabayı çalışır vaziyette bekletirken diğeri veya diğerleri harekete geçer. Koruma varsa korumayı hedefleyen ayrı bir tetikçi bulunur. Önce koruma vurulur. Böylelikle en az 2-3 olmak üzere 'eylem timi' seçilir. 'Operatör' güvenli ve uzak mesafeden eylemi çaktırmadan izleyebilir.

4) Eylem Anı ve Sonrası: Eylemden önce genellikle 'merkeze' son bir 'teyit telefonu' açılır. Şifreli bir dil kullanılır. Onay varsa devam edilir yoksa 'iptal' edilir. Tetikçi veya tetikçiler hedef belirdiğinde ve uygun pozisyona geldiğinde beklemeden harekete geçerler. Zorunlu olmadıkça başka kişiler ve sıradan vatandaşlar hedeflenmez. Öldürme amaçlı eylemlerde kesin sonuç almak için genellikle birden fazla atış yapılır ve hayati bölgeler nişanlanarak ateş edilir. Her şey seri ve ani olmak zorundadır. Hesapta olmayan bir 'aksilik' çıkmadığı müddetçe eylem başarıyla sonuçlanır. Ekip, eylem yerinden hemen uzaklaştırılır ve 'güvenli ev'e götürülür veya gözlerden uzak bir 'buluşma noktası'nda buluşulur. Eylem silahı yok edilmek üzere kaybedilir. Ekip dağıtılır gerekirse yurtdışına çıkartılır.

5) Suikast Sonrası Manipülasyonlar ve Yanlış Bilgilendirmeler: Suikastı hazırlayan odaklar, suikast sonrası medyayı yanlış enforme ederek, çarpıtılmış bilgi bombardımanına uğratarak, ters yönde hedefler göstererek, çarpıtılmış 'komplo teorileri' yayarak bir kamuoyu oluşturma faaliyetine girer ve herkesin, düşünmelerini istedikleri gibi düşünmesini isterler. (Sağcı bir kişi öldürür "solcular yaptı", laik-solcu bir kişi öldürür, "İslamcılar yaptı" derler, türlü kurgular yedirilerek 'asıl adres' ve amaç perdelenir.) Dolayısıyla operasyonun son aşaması da 'kamuoyu ayağı'dır ve bunu muhtemelen ayrı bir 'psikolojik savaş' birimi yönetir. Böylelikle toplumun hemen infiale kapılarak belli kesimleri suçlaması ve eğer hedeflerden biriyse saflaşıp, çatışması istenir.

6) Yakalanma: Biraz zaman alsa da her suikast sonrası birileri yakalanır. (Yahut bir aksilik olup eylemci olay esnasında yakalanabilir) Ancak bunlar genellikle 'tetikçiler' veya olayda ikinci üçüncü derecelerde yer alanlardır. Ve yine bunlar genellikle 'lümpen', 'tapon', 'yarım akıllı/meczup' yahut son zamanlarda olduğu üzere yaşı küçük tapon tetikçilerdir. Bunların ifadeleri ve kendilerini nasıl tanıtacakları önceden ezberletilir. Ağca'nın İpekçi'yi vurması ve sonra da yakalanması (yahut yakalattırılması) olayında olduğu gibi 'bireysel' bir eylem olarak gösterilmesine çaba sarf edilir. Ayrıca tetikçiye hayatının yakalanması durumunda konuşmamasına bağlı olduğu, bu şartla koruma ve güvence verileceği hissettirilir. Tetikçi zaten en fazla aradaki 'kontak' kişiyi bilebileceği için yapının 'üstleri'ne dair bilgi verme ihtimali zaten daha baştan engellenmiştir. Mahkeme ve hapis aşamaları için de aynı şartlar geçerlidir. Daha sonra hapisten kaçırılma da söz konusu olabilir.

Bir profesyonel suikast kabaca bu şekilde işlenir. İstihbarat servislerinin çalışma tarzına, organizatörün yaratıcılığına, tetikçinin kapasitesine yahut içinde bulundukları ülkenin koşullarına bağlı olarak farklılıklar arz edebilir. Ancak temel yönelim bu şekilde cereyan eder.

Sonsöz

Buraya kadar okuduklarınızdan sonra belki de şöyle bir soruyu kendi kendinize sormuşsunuzdur: "Türkiye Suikastlar Cumhuriyeti mi?" Evet ve maalesef toplamdaki tabloya baktığımızda böylesi bir sonuç çıkıyor adeta. Gerçektende ardı ardına ve periyodik sıklıklarla suikastların bu kadar fazla olarak gündeme geldiği bir başka ülke yeryüzünde yok görünüyor. Acı ve düşündürücü olan şu ki bir devlet 'devlet' olmanın en temel özelliklerinden birini suikastlar sayesinde yitirmiş görünüyor. O da vatandaşlarının can güvenliğini kendi sınırları içinde sağlayamama, onları koruyamama, buna yönelik hareketleri engelleyememe zaafı ile malul olmasıdır. Bu utanç verici tarihsel pratik karşısında eli kolu bağlı, çaresiz, adeta 'bir sonrakini bekler' gibi davranması işin diğer bir trajik ve ironik yanını oluşturmaktadır.

Öte yandan bu konuda tutum alışınız (yahut almayışınız) sizin 'devlet algınız'la doğrudan orantılıdır. Eğer komploları, provokasyonları, siyaseti kriminal ve patolojik hale getiren bir 'yönetme anlayışı'nı benimsemişseniz suikastlar da bunun kaçınılmaz sonucu olacaktır. O zaman 'derin'iyle 'satıh'ıyla sizin devlet olma ve iktidar etme tarzınızda bir 'problem' var demektir. Bunları engelleyecek, ortadan kaldıracak ve asli faillerini ortaya çıkartacak bir 'irade' gösteremiyorsanız bu şimdiye kadar olduğu gibi o iradeyi 'göstermek istememenize' yorulabilir. Nitekim elimizdeki bugünkü verilerle ülkeyi sarsan birçok önemli olayın istihbaratı önceden alındığı halde engellenmediğini göstermesi bakımından dikkate değerdir. Bu ise ortada basit bir 'koordinasyonsuzluk sorunu'ndan çok ve öncelikle bir 'zihniyet' ve 'perspek-

tif' sorunu olduğuna işaret etmektedir. Göstermeye çalıştığımız üzere suikastlar, devlete içkin, iktidar kapışnalarına paralel bir yönetme argümanı olarak kullanılagelmişlerdir.

Bu durum ülkedeki istihbarat servis ve güvenlik birimlerinin 'ne işe yaradığı' sorusunu doğurduğu gibi daha da vahimi onların bu gibi olaylara 'dahil olma' ve 'taraf olma' şüphelerini de beraberinde getirmiştir. Ne yazık ki, şimdiye kadar, her suikast sonrası ortaya atılan soru, iddia, kaygı, ipucu ve hatta deliller bu kanaati besler ve güçlendirir niteliktedir. Türkiye'nin en güzide beyinleri, en nitelikli insanları, en usta kalemleri, en parlak yönetici ve bürokratları, en namuslu insanları adeta bir 'jenosit'e kurban gidiyorlarsa ve bu olayların ardından alınan 'kokular' mide bulandırıcı bir şekilde 'devletlu katlar'a ulaşıyorsa ortada 'istisnai' (veya devlet yöneticilerinin çok sevdiği tabirle 'münferit hadiseler') durumlar değil, 'yapısal', 'başat' bir mesele var demektir.

İster 'yerli' ister 'yabancı' isterse de 'iç içe' birtakım odaklar bu noktada adeta at koşturur gibi davranabiliyorlarsa –konjonktürel yapış amaçları ne olursa olsun- belli 'zaaf', 'örtülü izin', 'göz yumma' ve hatta 'onaylama' sonucu bu kadar fütursuz olabilmişler demektir. Aksi olsaydı böylesi çok, bu kadar nitelikli ve o kadar 'sarsıcı' suikastlar yaşamaz, bazı olaylar yaşansa bile 'sonuçsuz' kalmaz ve hızla deşifre edilirlerdi. Demek ki birileri suikastları 'yönetme' anlayışlarının temel metotlarından biri olarak benimsemişlerdir!

Bu anlamda dikkatle baktığımızda her suikastın işlenmesi ve sonrası adeta birbirini 'tamamlayıcı' öğeler gibidir. Çünkü her suikast sonrası olayın çözülmesi bir noktada tıkanmış, sonuç alınamaz olmuş, en fazla bir ya da birkaç kıytırık tapon 'tetikçi'ye ulaşılmış, bunlar toplumun önüne konularak adeta 'gaz alınmış'tır. Bugüne dek suikastçı odaklar bunun 'rehaveti' içinde davranagelmişler, bir anlamda kendi varlıklarının 'güvencesi' olarak görmüşlerdir. Bu anlamda ben baştan beri devletin 'bilme-

diği', 'çözümlemediği' suikast olmadığına inanıyorum. Çünkü bu gibi olayları ya devlet içindeki belli birim yahut gruplarla onlarla organik veya 'dirsek temasında' kişilerce işlendiğini, zaten herkesin birbirini bir şekilde tanıdığı bu dünyada böylesi olayların 'sır' olarak kalmadığını söyleyebiliriz. Burada eksik olan –aynı yakınlıktan dolayı- 'kol kırılır yen içinde kalır' mantığıyla davranmaları, bu eksende birbirlerini koruma ve kollama davranışı içinde bulunmalarıdır. Kim bilir, belki de 'tencere dibin kara seninki benden kara' durumları söz konusudur!

Elinizdeki kitapta olayları tek tek değil de bir 'bütünlük' içinde değerlendirdiğinizde bu durumu gayet 'net' olarak göreceğinizden eminim. Böylelikle ülkede gerçekleşen suikastların total bir değerlendirmesini yapmaya çalışırken beraberinde siyasal-sosyal maliyetlerini de ortaya koymaya çalıştım. Israrla ve bir kere daha vurgulamalıyım ki, suikastlar aslında topluma açılan savaşın bir parçasıdır. Maktullerin kimliklerinde bizim zihinlerimiz ve davranışlarımız terörize edilmektedir. İdeolojiler işin bahanesidir ve aldatıcıdır. Arkasındaki hedef ve amaçlar bambaşkadır ve bundan sonra da böyle olacaktır. Aynı nedenle suikastlar 'bireysel hedefli' gibi görünseler dahi gerçekte kimse sadece düşünceleri için öldürülmez. Önemli olan o düşüncelerin temsil ettiği kesimlerin bu olaylara nasıl tepki vereceği ve sonucunda nasıl yönlendirilecekleridir.

Ne yazık ki bu konuda fazlasıyla 'deneyim' sahibi olmamıza rağmen, yeter 'bilinç' düzeyine ulaşmada halen bazı 'sıkıntılar' olduğunu gözlemliyorum. Halen kolay bir şekilde ajite edilmeye, etiketlemeye, "Ne oluyor" sorusunu sormamaya ve hızla gösterilen 'adresler'e doğru saflaşmaya müsait olduğumuzu söyleyebilirim. Bu konuda son zamanlarda ortaya çıkan bir diğer problemin ise ülkede geçmişte yaşanan tüm olayların adeta bir 'çuvala' atılması alışkanlığıdır. Oysa yaşanan her olay farklı farklı odakların, farklı farklı amaçlarla gerçekleştirdiği eylemler olmalarına rağ-

men kolaylıkla 'tek odak teorisi'ne sığdırılmaya çalışılmaktadır. Böylelikle geçmişteki olayların müsebbibi başka bazı odaklar bu sayede kolaylıkla kendi kirli çamaşırlarını yıkamakta ve 'temize çıktıklarını' zannetmektedirler. Oysa geçmişte yaşananları bilenler bazı şeylerin gösterilmek istendiği gibi olmadığının farkındadırlar.

Öyle veya böyle, ülkede yaşanan her suikast bizim utancımız, yüzümüze vurulan ayıbımızdır. Eğilimi ne olursa olsun, öldürülen her aydın, yazar, gazeteci veya diğer konumlardaki kişiler bizim 'ortak akılımız'dan, geçmişimizden, toplumsal hafızamızdan ve birikimimizden kopartılan bir parçadır. Geriye dönüp baktığımızda kayıplarımızın ne kadar önemli kayıplar olduğunu, toplumda ne kadar önemli 'boşluklar' yarattıklarını fark edebiliriz. Aynı zamanda birer cinayet anlamına da gelen suikastlar zaten bünyelerinde var olan trajediyle insani bir soruna da işaret etmektedirler. Bu yüzden her ölüm bize olan yakınlığına ya da uzaklığına bakılmadan lanetlenmelidir.

Suikast olgusuyla hesaplaşmadan, onu mahkûm etmeden, devlet zihniyetinden temizlemeden, hiçbir şekilde meşrulaştırmadan, gerçek neden ve sorumlularını görmeden, fail ve tasarlayıcılarını ortaya çıkarmadan, engellemek için çaba sarf etmeden -bugüne kadar yapıldığı gibi- onu sadece kınamanın beyhude bir çaba ve 'timsah göz yaşları dökmek' olduğuna inanıyorum.

Son olarak ve bir kez dah önemle vurgulayayım ki, bu kitabımıza "Suikastlar Cumhuriyeti" adını vermemizin nedeni "Cumhuriyet" kavramına olumsuz bir mana yüklemek istememizden dolayı değil, tersine Cumhuriyetin, güvenceli bir "yaşama Cumhuriyeti"ne dönüştürülmesine yönelik arzumuzdandır...

Sağlıklı ve mutlu kalın.

Kaynaklar:

- Ağaşe Çetin. 'Cem Ersever ve JİTEM Gerçeği', Pencere Yayınları, İst. 1998.
- Arcayürek Cüneyt. 'Derin Devlet/Darbeler ve Gizli Servisler', Detay Yayınları, 2007.
- Dündar Can., Kazdağlı Celal. 'Ergenekon/Devlet İçinde Devlet' İmge Yayınları, Ank. 1997.
- Avcı Ümran. 'Kum Saati/Suikast Öncesi Son Günler', Bilgi Yayınevi, Ank. 2009.
- Çatlı Gökçen. 'Babam Çatlı/Bu Akşam Soğuk Olacak Eve Girmeyin', Timaş Yayınları, İst. 2007.
- Doğan Sinan. 'MİT Raporu Olayı', Kaynak Yayınları, İst. 1988.
- Gürkan Emrah. '33 10 Öldürüldü', Güncel Yayıncılık, İst. 2001.
- Güzeloğlu. Oktay. Yüzyılın Dolandırıcısı Parsadan. +1 Kitap. İst.2006.
- Çakır Ruşen. 'Derin Hizbullah/İslamcı Şiddetin Geleceği', Metis Yayınları, İst. 2001.
- Değer Emin M. 'Oltadaki Balık Türkiye', Toplumsal Dönüşüm Yayınları, İst. 1998.
- D. Ogün. 'Atatürk Nasıl Öldürüldü' Akis Kitap, İst. 2006.
- Doubek Katja. Suikastlar Sözlüğü. İnkilap Y. İst.2006.
- Ersoy Tolga., Erbil Pervin.,Boztepe Zekeriya. 'Türkiye'de Darbeler ve Provokasyonlar', Öteki Yayınları, Ank. 1998.
- Erman Azmi Nihat. 'İzmir Suikastı ve İstiklal Mahkemeleri', Temel Yay. İst. 1971.
- Esatlı Ragıp Mustafa. İttihat ve Terakki'nin Son Günleri / Suikastlar ve Entrikalar. Bengi Y. İst. 2007.
- Eymür Mehmet. 'Analiz/Bir MİT Mensubunun Anıları', Milenyum Yayınları, İst. 2005.
- Güllapoğlu Fatih. 'Tanksız Topsuz Harekât', Tekin Yayınevi, İst. 1991.

Gürkan Emrah. 3310 Öldürüldü / Gaffar Okan Suikastı. Güncel Y. İst.2001.
- Gökdemir Orhan. Faili Meçhul Cinayetler Tarihi/ Osmanlı'dan Günümüze Bir Tarz-ı Siyaset Olarak Cinayet', Çivi Yazıları, İst. 2005.
- Güreli Nail. 'İki 1 Mayıs', Gür Yayınları. İst. 1979.
Gündoğdu Raşit. Sultan İkinci Abdülhamit han'a Yapılan Suikastın Tahkikat Raporu. Çamlıca Y. İst. 2007.
- Güzeloğlu Oktay. Yüzyılın Dolandırıcısı Selçuk Parsadan. +1 Kitap. İst. 2006.
- Hekimoğlu İnci. 'Vatan Yahut Susurluk/Siyasi Cinayetler', Papirüs Yayınları, İst. 1998.
- Işık Mehmet. 'Türkiye'nin Karanlık Penceresi' Karma Kitaplar, İst. 2007
- Ünlü Ferhat. 'Eski MİT Yöneticisi Anlatıyor/Eymür'ün Aynası', Metis Yayınları. İst. 2001.
- Mercan Faruk. 'Niso/Nesim Malki Cinayeti', Doğan Kitap, İst. 2001.
- Mercan Faruk. 'Onlar Başroldeydi', Doğan Kitap, İst. 2007.
- Mercan Faruk. 'Boğaz'ın Şövalyesi/Üzeyir Garih Cinayeti', Doğan Kitap, İst. 2007.
- Orakoğlu Bülent. 'Ankara'da Gölge Oyunları/Gizli Dosyalar, Derin Sular', Timaş Yayınları, İst. 2007.
- Orakoğlu Bülent. 'İhanet Çemberi/PKK'yı Yöneten Türkler', Timaş Yayınları, İst. 2008.
- Özakıncı Cengiz. 'Türkiye'nin Siyasal İntiharı/Yeni-Osmanlı Tuzağı', Otopsi Yayınları, İst. 2005.
- Özkan Tuncay. 'Bir Gizli Servisin Tarihi/Milli İstihbarat Teşkilatı', Milliyet Yayınları, İst. 1996.
- Poyraz Ergün. 'Tarikat, Siyaset, Ticaret ve Cinayet/ Masonlarla El Ele', Togan Yayıncılık, İst. 2007.
- Pekmezci Necdet-Büyükyıldız Nurşen. 'Ülkücüler/Öteki Devletin Şehitleri', Kaynak Yayınları, İst. 1999.
- Kabacalı Alpay. 'Türkiye'de Siyasi Cinayetler', Altın Kitaplar, İst. 1993.

- Kandemir. 'Cumhuriyet Devrinde Siyasi Cinayetler', Ekicigil Yayınları, İst. 1955.
- Kandemir. 'Siyasi Dargınlıklar. I-II-III-IV', Ekicigil Yayınları, İst. 1955.
- Köse Türey. 'Yargılı İnfazlar/Türkiye Tarihinde İdamlar', Siyah Beyaz Yayınları, İst. 2007.
- Kaygısız Mustafa. 'Suikastların Şifresi', Adalet Yayınevi, Ankara. 2008.
- Koçoğlu Yahya. 'Kurşunla Sansür/Gazeteci Cinayetleri', Ozan Yayıncılık, İst. 1993.
- Parlar Suat. 'Kirli İşler İmparatorluğu/Uyuşturucu Kaçakçılığı, Mafya, Devlet', Mephisto Yayınları, İst. 2006.
- Parlar Suat. 'Kontrgerilla'nın İşgal Kuvvetleri/16 Mart 1978 Katliamı'. Bağdat Yayınları, İst. 2006.
- Parlar Suat. 'Osmanlı'dan Günümüze Gizli Devlet', Mephisto Yayınları, İst. 1996.
- Sağlar Fikri-Özgönül Emin. 'Kod Adı Susurluk/Derin İlişkiler-Bir Kamyon Bin Kaset'. Boyut Kitapları, İst. 1998.
- Sezgin Ümit. 'Aydınlanmamış Cinayetler', İletişim Yayınları, İst. 1987.
- Stoerkel Jeanne Marie. 'Mesih Papa'yı Neden Vurdu', Sabah Kitapları. Çev: Gülçin Balamir. İst. 1997.
- Savaş Kutlu. 'Susurluk Raporu', Radikal Gazetesi Eki. İst. (Tarih Yok)
- Şener Cemal. 'Topal Osman Olayı I-II', Cumhuriyet Yay. İst. 2001.
- Soysal İlhami. '150'likler', Gür Yayınları, İst. 1988.
- Thomas Bernard. 'Tarih Boyunca Polis Kışkırtmaları', Koza Yayınları, Çev: Ali Avni Öneş. İst. 1975.
- Tanlak Ömer. 'İtiraf. Eski Ülkücü MHP'yi Anlatıyor', Kaynak Yayınları, İst. 1997.
- Tayyar Şamil. 'Operasyon Ergenekon/Gizli Belgelerde Karanlık İlişkiler', Timaş Yayınları, İst. 2008.

- Tinar Ertaç. Susurluk'un Karakutusu. Akis Kitap. İst. 2006.
- Turhan Talat. 'Özel Savaş, Terör ve Kontrgerilla', Tümzamanlar Yayıncılık, İst. 1992.
- Turhan Talat. 'Çeteleşme/Kontrgerilla, Gladio, Susurluk, Telekulak', Akyüz Yayıncılık, İst. 1999.
- Tüleylioğlu Orhan. 'Neden Öldürüldüler/Kurşunlar Hepimize', UMAG Yayınları, Ank. 2009.
- Yalçın Soner. 'Binbaşı Ersever'in İtirafları', Kaynak Yayınları, İst. 1994.
- Yalçın Soner-Yurdakul Doğan. 'Reis/Gladio'nun Türk Tetikçisi'. Su Yayınları, İst. 1999.
- Yalçın Soner-Yurdakul Doğan. 'Bay Pipo/Bir MİT Görevlisinin Sıradışı Yaşamı', Doğan Kitap, İst. 2000.
- Yanardağ Merdan. 'MHP Değişti mi?/Ülkücü Hareketin Analitik Tarihi', İst. 2002.
- Yurdakul Doğan-Erdinç Cengiz. 'ÇETEle', Ümit Yayıncılık, Ank. 1998.
- Yurtaslan Ali. 'İtiraflar/MHP Merkezindeki Adam Abdullah Çatlı'yı Anlatıyor', Kaynak Yayınları, İst. 1999.
- (Yazarı belli değil) 'Sandık Cinayeti ve Sabotajlar Dosyası', Töre-Devlet Yayınları, Ank. 1973.
- (Yazarı belli değil) 'Resmi Belgelerle Kontrgerilla ve MHP/CIA'nın Türkiye'deki Kontrgerilla Teorisi ve Uygulaması', Aydınlık Yayınları, İst. 1978.

İnternet Siteleri:

www.hurriyet.com.tr
www.milliyet.com.tr
www.radikal.com.tr
www.sabah.com.tr
www.aksam.com.tr
www.gazetevatan.com.tr
www.yenisafak.com.tr
www.yenicaggazetesi.com.tr
www.taraf.com.tr
www.stargazete.com
www.birgun.net
www.evrensel.net
www.ntvmsnbc.com.tr
www.haber7.com.tr
www.bianet.org

Dergiler:

Nokta
Aksiyon
Tempo
Aktüel
Yeni Gündem
Tarih ve Toplum
Toplumsal Tarih

Suikastlar Cumhuriyeti / Derin Tanrılar Kurban İstiyor!

Türkiye Cumhuriyeti'nin tarihsel pratiğine dönüp baktığımızda bir "Suikastlar Cumhuriyeti"ne çevrildiğini görüyoruz. Böylelikle bir "hayat garantörü" olması gereken cumhuriyet adeta bir kıyım mekanizmasına evrilmiştir. Bu anlamda bir "yönetme zihniyeti", tarzı ve siyaseti olan suikast metodu neredeyse her dönem geçerliliğini korumuştur. En güzide aydınlarını, bilim insanlarını, siyasetçilerini, askerlerini, bürokratlarını "derin tanrılar"a adak niyetine sunan bu anlayış aynı zamanda toplumun "beyin kaynakları"nı yok eden bir "entelektüel jenosit"e dönüşmüştür.

Bu kayıpları önlemek, aydınlatmak ve bir daha olmasının önünü kesmek için somut hiçbir önlem geliştirmeyen devlet, her suikastla birlikte zan altında kalmaktan kurtulamamış, bunu kırıp atmak için ise şu ana kadar somut bir "irade" gösterememiştir. "Devletin bekası" adına girişilen bütün siyasi cinayetler aslında bir yönetme zihniyeti ve pratiğinin dışa vurumu sayılmalıdırlar. Her birinin iktidar denklemi içinde bir karşılığı vardır. O yüzden suikastlara "canice eylemler" söyleminden ötede bir "siyaset biçimi ve stratejisi" olarak bakmayı öneriyoruz. Tam bu noktada elinizdeki kitap komplolar ve provokasyonlar sarmalının en kanlı yüzü olagelen suikast olgusuyla bir "hesaplaşma" ve "yüzleşme" çağrısıdır.

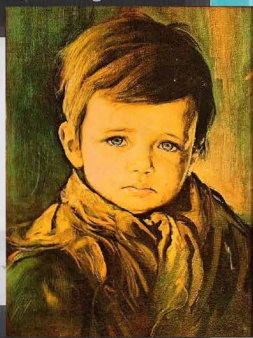

Fiyatı